RETRO

James Clavell

POTKAN KRÁĽ

Desaťtisíc mužov na ploche necelého kilometra - to bol zajatecký tábor Changi pri Singapure v posledných rokoch druhej svetovej vojny. Hlad, špina, choroby a smrť. Ľudia žijúci na najnižšej úrovni existencie spomínali na život pred vojnou - na ženy, deti, milenky, na normálny svet ľudských hodnôt. Do budúcnosti hľadeli s obavami. Boli ako potkany: natlačení na kopu, vyhladovaní, bezohľadní a neľútostní.
Len jediný sa vedel prispôsobiť: Kráľ, vždy najedený, silný, vyobliekaný a čistý. Americký desiatnik, ktorý sa vyšvihol na nekorunovaného vládcu tohto malého sveta a mal všetko. Slúžili mu takmer všetci bez rozdielu hodnosti a spoločenského pôvodu. A nenávideli ho.
Aj v tomto malom, zdanlivo uzavretom svete pracovali obyčajné ľudské vášne. Tvrdo a neúprosne. Lakomstvo, túžba po moci, nenávisť. Až do nečakaného rozuzlenia.

RETRO

James Clavell

POTKAN KRÁĽ

Slovenský spisovateľ

Preložil
Ján Vilikovský

Copyright © 1962 by James Clavell
Translation © Ján Vilikovský 1981, 1984

Tým, čo tam boli, a nie sú.
Tým, Čo tam boli, a sú.
Jemu. A predovšetkým Jej.

Vojna bola skutočnosťou. Skutočnosťou sú — alebo boli — aj väzenia v Changi a na Outram Road v Singapure. Ostatné v tomto príbehu je pochopiteľne vymyslené a nijakú podobnosť so živými či mŕtvymi osobami neobsahuje, ani obsahovať nechce.

Changi bolo zasadené ako perla do najvýchodnejšieho výbežku ostrova Singapur a hralo dúhovými farbami pod príkrovom tropickej oblohy. Stálo na miernom návrší, obkľúčené pásom zelene, ktorý v diaľke vystriedalo modrozelené more a more vystriedal nekonečný obzor.
Zblízka Changi strácalo krásu a ukázalo sa, čo to vlastne je — špinavé, odporné väzenie. Väzenské bloky obklopené rozpálenými nádvoriami a to všetko obklopené vysokými múrmi.

Uprostred múrov, dnu vo väzenských blokoch, poschodie za poschodím, boli cely maximálne pre dvetisíc väzňov. Teraz žilo v celách, na chodbách, kde sa len dalo, dobrých osemtisíc mužov. Zväčša Angličanov a Austrálčanov — a zopár Novozélanďanov a Kanaďanov — zvyšky vojsk z kampane na Ďalekom východe.

Aj títo ľudia boli zločinci. Dopustili sa nesmierneho zločinu. Prehrali vojnu. A prežili to.
Dvere na celách boli otvorené, dvere na väzenských blokoch boli otvorené, obrovská brána, pretínajúca múry, bola tiež otvorená a chlapi mohli chodiť von a dnu — takmer slobodne. Ale aj tak ležala na všetkom potuchlina, klaustrofobický pach.

Za bránou bola okružná asfaltová cesta. Sto metrov na západ ju pretínala mätež barikád z ostnatého drôtu a za nimi bola strážnica, obsadená ozbrojenými vyvrheľmi dobyvateľských hord. Za bariérou bežala cesta veselo ďalej a po čase sa strácala v rozložitom meste Singapure. Ale pre chlapov sa cesta na západ končila sto metrov od hlavnej brány.
Smerom na východ bežala cesta popri múre, potom zahla na juh a zase sledovala múr. Na každej strane cesty stáli rady dlhých ubikácií, ako nazývali tieto primitívne staviská. Všetky boli rovnaké — šesťdesiat krokov dlhé, steny mali zo spletených listov kokosových paliem, nahrubo pribitých ku kolom, strechy boli tiež Z kokosových listov, vrstva na vrstve, a všetky plesnivé. Každý rok pribudla — alebo aspoň mala pribudnúť — nová vrstva, pretože slnko, dážď a hmyz ničili krytinu a rozkladali ju. Namiesto oblokov a dverí boli holé diery. Pred slnkom a dažďom ich clonili široké podstrešky z kokosového lístia. Baraky stáli na betónových pilieroch, ktoré ich chránili pred záplavami a hadmi, žabami a slimákmi, škorpiónmi, stonožkami, chrobákmi, plošticami — pred najrozličnejšou rozlezenou háveďou.
V týchto barakoch bývali dôstojníci.

Na juh a na východ od cesty stáli štyri rady betónových bungalovov, dvadsať v jednom rade, jeden tesne pri druhom. V tých bývali vyšší dôstojníci — majori, podplukovníci a plukovníci.
Cesta sa skrúcala na západ, zase popri múre, a viedla k ďalšiemu radu atapových barakov. Tu boli ubytovaní tí. čo sa už do väznice nezmestili.
A v jednom, menšom ako ostatné, žil dvadsaťpäťčlenný americký kontingent mužstva a poddôstojníkov.
Tam, kde sa cesta, verná múru, obracala znova na sever, bola časť zeleninovej záhrady. Zvyšok — ktorý dodával táboru väčšinu potravy —

ležal ďalej na sever, za cestou, naproti väzenskej bráne. Cesta pokračovala menšou záhradou asi dvesto metrov a končila sa pred strážnicou.

Celú zaparenú plochu, asi osemsto metrov krát osemsto metrov, obklopoval plot z ostnatého drôtu. Ľahko sa dal prestrihnúť. Ľahko preliezť. Stráží málo: Nijaké reflektory. Nijaké guľometné hniezda. Ale keď sa človek dostal von — čo potom? Domov bol ďaleko za morom, za obzorom, za nekonečným oceánom či nepriateľskou džungľou. Dostať sa von znamenalo nešťastie — pre tých, čo odišli, aj pre tých. čo zostali.

Teraz, roku 1945, sa už Japonci naučili nechávať správu tábora na zajatcov. Japonci vydávali rozkazy a dôstojníci boli zodpovední za ich plnenie. Ak zajatci nerobili nepríjemnosti, ani im nik nerobil nepríjemnosti. Žiadať jedlo znamenalo robiť nepríjemnosti. Žiadať lieky znamenalo robiť nepríjemnosti. Žiadať hocičo znamenalo robiť nepríjemnosti. Už tým, že žili, robili nepríjemnosti.

Pre chlapov bolo Changi viac ako väzenie. Changi bolo genézou, miestom, kde sa začína odznova.

PRVÁ KNIHA

1

„Ja toho sviniara dostanem, aj keby som mal pritom skapať.“ Poručík Grey bol rád, že konečne vyslovil nahlas, čo ho už tak dlho žralo. Nenávisť v jeho hlase vytrhla seržanta Mastersa zo snenia. Myslel na fľašku austrálskeho piva, studeného ako ľad, na beefsteak s volským okom, na domov v Sydney a na svoju ženu, na jej prsia a vôňu. Neunúval sa sledovať poručíkov pohľad za oblok. Dobre vedel, koho tam vidí medzi polonahými chlapmi, kráčajúcimi po hlinenom chodníku, čo sa tiahol okolo plota z ostnatého drôtu. Ale Greyov výbuch ho prekvapil. Náčelník vojenskej polície v Changi bol obyčajne mlčanlivý a odmeraný ako pravý Angličan.

„Načo si potiť tričko, poručík,“ povedal Masters zunované, „Japonci ho čoskoro dajú do laty aj bez vás.“

„Japonci ma môžu,“ vyhlásil Grey. „Dostať ho chcem ja. Ja ho chcem strčiť do lochu. A keď si to s ním vybavím — pomašíruje na Outram Road.“

Masters zhrozene zdvihol zrak. „Na Outram Road?“

„Jasne.“

„Namojdušu, chápem, že ho chcete zašiť,“ povedal Masters, „ale, teda, to by som už neželal nikomu.“

„Presne tam patrí. A ja ho tam aj dostanem. Lebo je to zlodej, luhár, podvodník a pijavica. Odporný upír, ktorý nás všetkých vyciciava.“

Grey vstal a podišiel k obloku rozpáleného baraku vojenskej polície. Ohnal sa po muchách, ktoré v celých rojoch vzlietali z doštenej dlážky, a prižmúril oči pred odrazenou žiarou poludňajšieho slnka, pražiaceho na udupanú zem. „Prisámbohu,“ povedal, „pomstím sa za nás všetkých.“

Veľa šťastia, kamarát, pomyslel si Masters. Ak niekto môže Kráľa dostať, tak iba ty. Máš v sebe presne toľko nenávisti, čo na to treba. Masters nemal rád dôstojníkov a nemal rád vojenskú políciu. Osobitne pohŕdal Greyom, pretože Greya povýšili z obyčajného vojaka a chcel to pred ostatnými zatajiť.

Grey však nebol sám so svojou nenávisťou. Kráľa nenávidel celý tábor. Nenávideli ho pre jeho svalnaté telo, pre jasný oheň v belasých očiach.

V tomto súmračnom svete položivých nebolo tučných ani dobre živených, ani mäsitých, ani hladkých, ani územčistých, ani zavalitých. Boli iba tváre, tváre samé oči, telá samá šľacha a kosti potiahnuté kožou. Líšili sa jeden od druhého len vekom, tvárou a výškou. A v celom tomto svete iba Kráľ jedol ako človek, fajčil ako človek, spal ako človek, sníval ako človek a vyzeral ako človek.

„Vy tam," zreval Grey. „Desiatnik! Ku mne!"

Kráľ sa sústreďoval na Greya, už odkedy vyšiel spoza rohu väznice, nie že by bol azda videl do temravy policajného baraku, ale vedel, že Grey je človek s ustálenými zvykmi, a keď máte nepriateľa, je múdre poznať jeho správanie. Kráľ vedel o Greyovi všetko, čo človek o človeku môže vedieť.

Zišiel z chodníka a pobral sa k osamotenej budove, stojacej ako vyrážka uprostred vredov ostatných barakov.

„Volali ste ma, pán poručík?" opýtal sa Kráľ a zasalutoval. Zdvorilo sa usmieval. Pohŕdanie v očiach zakrývali slnečné okuliare.

Grey hľadel na Kráľa zo svojho obloka. Napäté črty skrývali nenávisť, ktorá v ňom vrela. „Kam idete?"

„Nazad do baraku. Pán poručík," odvetil Kráľ trpezlivo a pritom v duchu preberal všetky možnosti — zbabral niekto niečo, udal ho niekto, čo sa Greyovi robí?

„Kde ste vzali tú košeľu?"

Kráľ kúpil košeľu deň predtým od majora, ktorý ju dva roky starostlivo opatroval, aby bola pekná, keď ju bude musieť predať, aby mal peniaze na jedlo. Kráľ sa rád obliekal čisto a poriadne, aj keď iní nemohli, a tešilo ho, že dnes má čistú novú košeľu, vyžehlené dlhé nohavice, čisté ponožky, čerstvo vyleštené topánky a čiapku bez jedinej škvrnky. Zabávalo ho, že Grey je skoro nahý, má iba žalostne zalátané krátke nohavice, dreváky a tankistický baret, ktorý celý zozelenel a stvrdol od tropickej plesne.

„Kúpil som ju," povedal Kráľ. „Už dávno. Kupovať nijaký zákon nezakazuje — ani tu, ani nikde inde. Pán poručík."

Grey cítil bezočivosť, ktorá sa skrývala v tom pán poručík. „Tak dobre, desiatnik, poďte dnu."

„Prečo?"

„Chcem si s vami trocha podebatovať," povedal Grey sarkasticky.

Kráľ sa ovládol, pobral sa hore schodmi, prešiel cez dvere a zastal pri stole. „A teraz? Pán poručík."

„Vyprázdnite vrecká."

„Prečo?"„Vykonajte rozkaz. Viete, že som oprávnený hocikedy vám vykonať osobnú prehliadku." Grey trocha popustil uzdu

svojmu pohŕdaniu. „Aj váš veliaci dôstojník s tým súhlasil.“
„Len preto, že ste na tom trvali.“
„A vedel som prečo. Vyprázdnite vrecká!“
Kráľ otrávene poslúchol. Koniec koncov, nemal čo skrývať. Vreckovka, hrebeň, peňaženka, škatuľka pravých cigariet, tabatierka, plná surového jávskeho tabaku, cigaretové papieriky, zápalky. Grey sa presvedčil, že má všetky vrecká prázdne, potom otvoril peňaženku. Bolo v nej pätnásť amerických dolárov a skoro štyristo singapurských dolárov, ktoré zaviedli Japonci.
„Odkiaľ máte tie peniaze?“ vybrechol Grey, zaliaty večným potom.
„Vyhral som. Pán poručík.“
Grey sa neveselo zasmial. „Máte šťastnú čiaru. Už sa vám ťahá skoro tri roky. Pravda?“
„Už ste skončili? Pán poručík.“
„Nie. Ukážte mi hodinky.“
„Sú na zozname—“
„Povedal som: ukážte mi hodinky!“
Kráľ neochotne stiahol zo zápästia pružný náramok z nehrdzavejúcej ocele a podal hodinky Greyovi.
Hoci Grey bol plný nenávisti voči Kráľovi, pocítil pichnutie závisti. Hodinky boli vodotesné, odolné proti otrasom, samonaťaho-vacie. Rolex Oyster Royal. Najvzácnejší majetok v Changi — okrem zlata. Obrátil hodinky a pozrel na čísla vyryté do ocele, potom podišiel k atapovej stene, zvesil zoznam Kráľovho majetku, mechanicky z neho zmietol mravce a starostlivo skontroloval, či číslo hodiniek súhlasí s číslom na zozname.
„Čísla súhlasia,“ povedal Kráľ. „Nemusíte sa báť. Pán poručík.“
„Ja sa nebojím,“ odvetil Grey. „Vy sa máte čo báť.“ Podal mu hodinky — majetok, za ktorý sa dalo kúpiť jedlo skoro na šesť mesiacov.
Kráľ si zase založil hodinky na zápästie a začal zberať peňaženku a ostatné veci.
„Aha! Prsteň!“ povedal Grey. „Skontrolujeme aj ten.“
Ale aj prsteň sa zhodoval so zoznamom. Zapísali ho ako Zlatý pečatný prsteň so znakom klanu Gordonovcov. Pri opise bola aj vzorka pečate.
„Ako to, že Američan má gordonovský prsteň?“ Grey kládol tú istú otázku už veľakrát.
„Vyhral som ho. V pokeri,“ odvetil Kráľ.
„Máte obdivuhodnú pamäť, desiatnik,“ povedal Grey a vrátil mu prsteň. Vopred vedel, že prsteň i hodinky budú súhlasiť so zoznamom. Prehliadka mu bola iba zámienkou. Cítil priam masochistickú potrebu byť aspoň chvíľku v blízkosti svojej obete. Vedel

aj to, že Kráľ sa len tak ľahko nenaľaká. Veľa ľudí sa ho pokúšalo chytiť, ale bez úspechu, pretože bol rozumný a opatrný a veľmi prefíkaný.
„Ako to," spýtal sa Grey chripľavo, lebo odrazu v ňom prekypela závisť, vyvolaná hodinkami a prsteňom a cigaretami a zápalkami a peniazmi, „že vy máte tak veľa a my ostatní nič?"
„Neviem. Pán poručík. Asi mám šťastie."
„Odkiaľ máte tie peniaze?"
„Vyhral som ich. Pán poručík." Kráľ bol vždy zdvorilý. Dôstojníkov vždy oslovoval hodnosťou a zdravil ich, anglických a austrálskych dôstojníkov. Ale vedel, že si uvedomujú, ako nesmierne pohŕda všetkým tým titulovaním a salutovaním. V Amerike je to ináč. Človek je človek, bez ohľadu na minulosť, rodinu alebo hodnosť. Ak máte k nemu úctu, dáte ju najavo. Ak nie, nie, a iba poprdáci protestujú. A tí ho môžu.
Kráľ si nastokol prsteň na prst, pozapínal si vrecká a zmietol prášok z košele. „To je všetko? Pán poručík."
Videl, ako Greyovi zlostne blyslo v očiach.
Nato Grey pozrel na Mastersa, ktorý ich nervózne sledoval. „Seržant, prosím vás, doniesli by ste mi vodu?"
Masters ustato šiel k fľaši, ktorá visela na stene. „Nech sa páči, pán poručík."
„To je včerajšia," povedal Grey, hoci dobre vedel, že to nie je pravda. „Doneste čerstvú."
„Bol by som prisahal, že som ju doniesol ráno," poznamenal Masters. A odišiel, potriasajúc hlavou.
Grey neprerušil výrečné ticho a Kráľ spokojne stál a čakal. V kokosových palmách, čo sa vypínali nad džungľou hneď za plotom, zašumel závan vetra a priniesol prísľub dažďa. Na východe už lemovali nebo čierne mrákavy, ktoré čochvíľa pokryjú celú oblohu. Zakrátko sa prach premení na bahno a vlhký vzduch sa bude dať konečne dýchať.
„Dáte si cigaretu? Pán poručík," ponúkol mu Kráľ škatuľku.
Grey naposledy fajčil pravú cigaretu pred dvoma rokmi, na svoje narodeniny. Dvadsiate druhé. Pozeral na škatuľku a najradšej by si bol vzal nie jednu cigaretu, ale všetky. „Nie," povedal zaťato. „Od vás cigaretu nechcem."
„A máte niečo proti tomu, ak si zapálim? Pán poručík."
„Áno, mám!"
Kráľ nespúšťal pohľad z Greyových očí a pokojne si vybral cigaretu. Zapálil si a zhlboka vdýchol dym.
„Vyberte tú cigaretu z úst!" rozkázal Grey.
„Samo. Pán poručík." Kráľ si ešte raz pomaly a dlho potiahol, až

potom poslúchol. Nato vybuchol. „Nie ste môj nadriadený a nijaký zákon mi nezakazuje fajčiť, keď mám chuť. Som Američan, a nie poddaný nejakých londýnskych fangličkárov. Aj to vám už vytmavili. Prestaňte ma buzerovať! Pán poručík.“
„Mám vás na muške, desiatnik,“ vybuchol Grey. „Čakám len na to, že jedného pekného dňa sa vám šmykne noha, a potom skončíte hentam.“ Ukázal na hrubo zbúchanú bambusovú klietku, ktorá slúžila ako cela, a prst sa mu triasol. „Tam, kde patríte.“
„Nijaké zákony neporušujem —“
„Tak odkiaľ máte toľko peňazí?“
„Vyhral som ich.“ Kráľ pokročil bližšie ku Greyovi. Ovládal svoj hnev, ale bol nebezpečnejší ako inokedy. „Nikto mi nič zadarmo nedáva. Čo mám, je moje, a sám som si to zarobil. Ako, to je moja vec.“
„To teda nie, kým som tu náčelníkom polície ja.“ Grey zaťal päste. „V posledných mesiacoch tu ukradli množstvo liekov. Možno o nich niečo viete.“
„Čo si to... Počujte,“ rozzúril sa Kráľ. „V živote som nič neukradol. V živote som nekšeftoval s liekmi, a to si zapíšte za uši. Boha vám, nech nie ste dôstojník, tak —
„Lenže ja som dôstojník a čakám len na to, aby ste to skúsili. Prisámbohu, aspoň raz. Myslíte si, že ste ktovieaký hrdina. Ale ja viem, čo ste, kto ste.“
„Jedno vám poviem. Až sa dostaneme z tohto hovna, prihláste sa u mňa, zreparujem vám ten ksicht.“
„Nezabudnem na to.“ Grey sa usiloval utíšiť rozbúšené srdce. „Ale pamätajte si, do tých čias čakám a dávam pozor. Ešte som nepočul o takej šťastnej čiare, čo by sa raz neskončila. Aj vaša sa skončí!“
„Ale kde. Pán poručík.“ Kráľ však vedel, že v tých slovách je hlboká pravda. Dosial mal šťastie. A veľké. Lenže šťastie je tvrdá práca a plánovanie a ešte čosi navyše, nie hazardná hra. A ak, tak je to hazard s vyrátaným rizikom. Ako dnes ten diamant. Celé štyri karáty. Konečne vie, ako ho dostať do rúk. Keď bude pripravený. Ak sa mu podarí tento jediný kšeft, tak to bude naposledy, a už nebude musieť riskovať — aspoň nie tu v Changi.
„Šťastie vás nechá,“ povedal Grey zlomyseľné. „A viete prečo? Lebo ste ako všetci zločinci. Nenásytný —“
„Nie som povinný počúvať také hovadiny,“ prerušil ho Kráľ a zovrela v ňom žlč. „Nijaký zločinec nie som, práve tak ako —“
„Že nie? V jednom kuse porušujete zákony!“
„Hrubé drevko. Japonské zákony môžu vravieť —“
„Na japonské zákony kašlať. Hovorím o táborových zákonoch. Tie zakazujú čierny obchod. A vy ho pestujete.“

„Dokážte to!“
„Aj dokážem. Stačí sa vám raz pošmyknúť. Potom uvidíme, ako sa vám bude žiť medzi nami. U mňa v klietke. A z mojej klietky pomašírujete na Outram Road, o to sa vám osobne postarám!“
Kráľ pocítil pri srdci i v mieške ľadový závan hrôzy. „Boha!“ povedal priškrteným hlasom. „Vy ste taká sviňa, že to z vás celkom vystane!“
„Keď pôjde o vás,“ odvetil Grey s penou na perách, „spravím to s radosťou. Tí šikmookí sú vaši priatelia.“
„Čože, ty hajzeľ?“ Kráľ zaťal päsť ako chlapská hlava a pohol sa ku Greyovi.
„čo sa to tu robí, he?“ spýtal sa plukovník Brant, len čo sa vyťarbal hore schodmi do baraku. Bol malý, sotvačo viac ako meter päťdesiat, a bradu mal začesanú pod čeľusť ako Sikh. V ruke držal dôstojnícku paličku. Na armádnej brigadírke mu chýbal štítok a celú ju mal zalátanú vrecovinou; napredu sa ako zlato ligotal plukovný odznak, vyhladený rokmi leštenia.
„Nič — nič, pán plukovník.“ Grey sa ohnal po roji múch, ktorý sa zrazu vynoril, a usiloval sa ovládnuť dych. „Len som... vykonávam osobnú prehliadku desiatnikovi —
„Prosím vás, Grey,“ skočil mu plukovník Brant podráždene do reči. „Počul som, čo tu rozprávate o Outram Road a o Japoncoch. Máte plné právo vykonať mu prehliadku a vypočúvať ho, to vie každý, ale niet dôvodu, aby ste sa vyhrážali, alebo nadávali mu.“ Obrátil sa ku Kráľovi a na čele sa mu perlil pot. „A vy tiež, desiatnik. Môžete ďakovať svojej šťastnej hviezde, že vás nedám predviesť kapitánovi Broughovi. Toľko rozumu už môžete mať, aby ste tu nechodili taký naparádený. Z toho by človeku aj preskočilo. Iba čo zbytočne provokujete.“
„Áno, pán plukovník,“ povedal Kráľ, navonok pokojný, ale v duchu sa preklínal, že sa ncovládol — presne o to Greyovi išlo.
„Pozrite na moje šaty,“ hovoril plukovník Brant. „Čo myslíte, ako mi pritom je, dočerta?“
Kráľ neodpovedal. Pomyslel si: To je tvoja starosť, kamarát — ty sa staraj o seba a ja sa už o seba postarám. Plukovník mal na sebe iba zásterku okolo bedier, vyrobenú z polovičky saronga a zauzlenú okolo pása ako škótsky kilt, a pod kiltom nemal nič. Kráľ bol v Changi jediný, kto nosil spodky. Mal ich šestoro.
„Myslíte, že vám nezávidím tie topánky?“ pýtal sa plukovník Brant podráždene. „Keď sám musím nosiť tieto somárstva?“

Na nohách mal táborové dreváky — kusy dreva s plátenným pásom na priehlavku.
„Neviem, pán plukovník," odpovedal Kráľ so zastretou pokorou, takou milou dôstojníckemu uchu.
„Tak, tak." Plukovník Brant sa obrátil ku Greyovi. „Myslím, že by ste sa mali ospravedlniť. Nepatrí sa mu vyhrážať. Človek musí byť spravodlivý, čo, Grey?" Zase si utrel pot z tváre.
Grey sa musel nesmierne premáhať, aby potlačil nadávku, ktorá sa mu tisla na jazyk. „Ospravedlňujem sa."
Boli to tiché a mnohoznačné slová a Kráľ mal čo robiť, aby sa neusmial.
„Správne." Plukovník Brant prikývol, potom pozrel na Kráľa. „V poriadku," povedal, „môžete odísť. Ale v takej paráde iba čo zbytočne ľudí dráždite. Sám ste si na vine."
Kráľ rázne zasalutoval. „Ďakujem, pán plukovník." Vyšiel von, a len čo vykročil na slnko, vydýchol si a zase si v duchu vynadal. Boha, veľa nechýbalo. Tak — tak, že Greya neudrel, a to by bol čin šialenea. Aby sa spamätal, zastal pri chodníku a zapálil si ďalšiu cigaretu a všetci, čo chodili okolo, videli tú cigaretu a cítili jej vôňu.
„Šľak aby ho trafil," povedal napokon plukovník, ktorý ešte vždy pozeral za Kráľom, a utrel si čelo. Potom sa obrátil ku Greyovi. „Počujte, Grey, vy ste sa museli zošalieť, že ste ho tak provokovali."
„Prepáčte. Asi — on asi —"
„Nech je, aký chce, nie je možné, aby dôstojník a človek nášho postavenia stratil sebaovládanie. Trápne, veľmi trápne, čo poviete?"
„Áno, pán plukovník." Grey nemohol povedať nič iné. Plukovník Brant zašomral, potom zošpúlil pery. „Tak, tak. Šťastie, že som išiel okolo. To je vylúčené, aby sa dôstojník vadil s obyčajným vojakom." Zase pozrel von z dverí, plný nenávisti ku Kráľovi a bažiaci po jeho cigarete. „Šľak aby ho trafil," povedal, ani sa na Greya neobzrel, „nemá to disciplíny. Ako všetci Američania. Banda jedna. Predstavte si, tykajú dôstojníkom!" Obrvy mu vyleteli do výšky. „A dôstojníci hrajú s mužstvom karty! To je vrchol. Horší ako Austrálčania — a už tí sú riadna čeliadka. Katastrofa! Nie ako Indická armáda, čo?"
„Nie, pán plukovník," odvetil Grey mdlo.
Plukovník Brant sa rýchlo obrátil. „Nemyslel som — počujte, Grey, len zato, že —" Odmlčal sa a oči sa mu zrazu naplnili slzami. „Prečo to len spravili?" povedal zlomeným hlasom. „Prečo, Grey? Ja — my všetci sme ich mali radi."

Grey pokrčil plecami. Keby nie to, že sa musel ospravedlniť, bol by plukovníka poľutoval.
Plukovník zaváhal, potom sa obrátil a odišiel z baraku. Hlavu mal zvesenú a po lícach mu tiekli tiché slzy.
Keď Singapur v štyridsiatom druhom padol, plukovníkovi Sikhovia prešli skoro do chlapa k nepriateľovi, k Japoncom, a obrátili sa proti svojim anglickým dôstojníkom. Sikhovia boli medzi prvými strážcami vojnových zajatcov a niektorí z nich nepoznali zľutovanie. Bývalí velitelia Sikhov nemali pokoja. Lenže ako celok boli takí iba Sikhovia a z iných indických plukov iba jednotlivci. Gurkhovia boli lojálni do chlapa, napriek mučeniu a ponižovaniu. A tak plukovník Brant plakal nad svojimi podriadenými, nad ľuďmi, pre ktorých by bol zomrel, pre ktorých ešte stále zomieral.
Grey hľadel za ním a zbadal Kráľa, ako fajčí pri chodníku. „Som rád, že som ti to povedal — alebo ty, alebo ja," zašepkal si.
Sadol si na lavicu, a vtom mu črevá zovrel záchvat bolesti a pripomenul mu, že tento týždeň ho dyzentéria neobišla. „Nech to šľak trafí," povedal chabo, preklínajúc plukovníka Branta a to ospravedlnenie.
Masters sa vrátil s plnou fľašou vody a podal ju poručíkovi. Upil si, poďakoval a potom začal spriadať plány, ako chytí Kráľa. Ale od hladu sa už nevedel dočkať obeda, a tak sa mu myšlienky rozleteli.
Ticho preťal slabý ston. Grey pozrel na Mastersa, ktorý sedel, ani si len neuvedomoval, že vydal nejaký zvuk, a sledoval v strešných trámoch jašterice, ktoré sa neprestajne hmýrili, vrhali za hmyzom, alebo sa parili.
„Máte dyzentériu, Masters?"
Masters malátne odohnal muchy, ktoré mu sedeli na tvári ako mozaika. „Nie, pán poručík. Aspoň za týchto skoro päť týždňov som ju nemal."
„A črevný týfus?"
„Chvalabohu, nie. Namojveru. Len hnačku. A maláriu som nemal už skoro tri mesiace. Mám veľké šťastie a som v celkom dobrej forme, keď sa to tak vezme."
„Áno," prisvedčil Grey. A potom dodal, akoby si to iba teraz uvedomil: „Vyzeráte dobre." Ale vedel, že čoskoro si bude musieť obstarať náhradu. Obzrel sa na Kráľa, pozoroval, ako fajčí, a až mu bolo zle, ako sa mu žiadala cigareta.
Masters zasa zastonal.
„Čo sa s vami robí, dočerta?" spýtal sa Grey podráždene.
„Nič, pán poručík. Nič. Asi som..."
Ale rozprávať ho priveľmi vysilovalo a Masters nechal slová doznieť do ticha a splynúť s bzučaním múch. Muchy vládli vo dne,

komáre v noci. Ticho neexistovalo. Nikdy. Aké to je žiť bez múch, komárov a ľudí? Masters sa usiloval rozpamätať, ale bola to priveľká námaha. Tak len ticho sedel, mlčal, sotva dýchal, troska človeka. A duša sa v ňom nepokojne zvíjala.
„Dobre, Masters, môžete ísť," povedal Grey. „Počkám, kým nás prídu vystriedať. Kto po vás preberá službu?"
Masters donútil mozog k činnosti a po chvíli povedal: „Bluey — Bluey White."
„Preboha, človeče, spamätajte sa," osopil sa naňho Grey. „Desiatnik White zomrel pred tromi týždňami."
„Aha, prepáčte, pán poručík," povedal Masters chabo. „Prepáčte, asi som... Je to... č, myslím, že Peterson. Ten Anglán, totiž Angličan. Tuším, že pešiak."
„Dobre. Môžete ísť teraz na obed. Ale neflákajte sa a švihom nazad."
„Áno, pán poručík."
Masters si založil kuliovský klobúk z tŕstia, zasalutoval a vyšuchtal sa z baraku, ktorému chýbali dvere. Cestou si poťahoval otrhané nohavice. Bože dobrý, pomyslel si Grey, cítiť ho na päťdesiat krokov. Jednoducho musia zvýšiť prídel mydla.
Ale vedel, že Masters nie je sám. Smrdia všetci. Ak sa človek nekúpal šesťkrát denne, pach potu na ňom visel ako rubáš. A keď pomyslel na rubáš, znova si spomenul na Mastersa — a na to znamenie, čo na ňom leží. Možno o ňom vie aj Masters, tak čo má z toho, že sa bude umývať ?
Grey videl mnohých zomierať. Zmocnila sa ho trpkosť, keď si pomyslel na pluk a na vojnu. Bohakrista, takmer zakričal, dvadsaťštyri rokov a ešte stále iba poručík! A všade naokolo vojna — na celom svete. Dennodenne ľudí povyšujú. Skvelé príležitosti. A ja tu trčím v poondiatom zajateckom tábore a stále som iba poručík. Kristepane! Keby nás len v štyridsiatom druhom neboli prevelili do Singapuru. Keby nás boli poslali na Kaukaz, ako pôvodne chceli. Keby...
„Prestaň," okríkol sa nahlas. „Si horší ako Masters, somár jeden sprostý!"
V tábore bolo normálne, že sa človek niekedy nahlas rozprával sám so sebou. Radšej rozprávať nahlas, tvrdili vždy lekári, ako to dusiť v sebe — to vedie k šialenstvu. Dni sa zväčša dali vydržať. Človek mohol prestať myslieť na svoj druhý život, na jeho živelnú podstatu — jedlo, ženy, domov, jedlo, jedlo, ženy, jedlo. Ale noci boli nebezpečné. V noci človek sníval. Sníval o jedle a o ženách. O žene, ktorá mu patrila. A čoskoro mal väčšiu radosť zo snívania ako z bdenia, a ak si nedal pozor, začal snívať s otvorenými očami

a dni splývali s nocami a noc s dňom. Potom nasledovala už len smrť. Milá. Nežná. Zomrieť bolo ľahko. Žiť utrpením. Iba pre Kráľa nie. Ten netrpel.

Grey ešte stále pozeral naňho a usiloval sa začuť, čo hovorí chlapovi vedľa seba, ale boli priďaleko. Rozmýšľal, kto je ten druhý, ale nevedel, kam ho zaradiť. Podľa pásky videl, že to je major. Japonci vydali rozkaz, že všetci dôstojníci musia na ľavej ruke nosiť pásku s hodnostným označením. Vždy. Aj nahí.

Čierne dažďové mraky navidomoči hustli. Na východe sa mihali blesky, ale slnko ešte prazilo. Páchnúci vánok na chvíľku zvíril prach, ale ten sa zas usadil.

Grey sa mechanicky ohnal bambusovým muchárom. Šikovný, takmer podvedomý pohyb zápästím a ďalšia mucha padla skaličená na zem. Zabiť muchu bola nedbanlivosť. Musíš ju skaličiť, aby mrcha trpela a aspoň trochu odčinila tvoje utrpenie. Skalič ju, aby nečujne vrieskala, až kým neprídu mravce a iné muchy a nepobijú sa o jej živé telo.

Ale Grey neprežíval zvyčajnú radosť, keď pozrel na múky mučiteľa. Priveľmi bol sústredený na Kráľa.

2

„Pánabeka,“ hovoril major Kráľovi s nútenou žoviálnosťou, ,,a čo ešte vtedy, keď som bol v New Yorku. V tridsiatom tretom. Senzácia. Ohromná krajina, Amerika. Rozprával som vám o tom výlete do Albany ? To som ešte bol nižším dôstojníkom...“

„Áno, pán major,“ povedal Kráľ zunovane. „Rozprávali ste mi.“ Mal dojem, že už bol dosť dlho zdvorilý, a ešte stále cítil na sebe Greyove oči. Hoci bol v bezpečí a nebál sa, chcel odísť zo slnka a z dohľadu tých očí. Čakalo ho veľa práce. A ak sa major nevie vyklopiť, nech ide dočerta. „S dovolením, pán major, budem musieť ísť. Pekne sme si podebatovali.“

„E, ešte momentík,“ vyhŕkol major Barry a nervózne sa poobzeral, cítiac zvedavé oči okoloidúcich, cítiac ich nevyslovenú otázku — načo sa s Kráľom rozpráva ? „É — mohli by sme sa pozhovárať len tak medzi sebou?“

Kráľ si ho zamyslene premeral. „Veď tu sme medzi sebou. Ak budete rozprávať ticho.“

Major Barry sa až spotil od rozpakov. Ale už niekoľko dní sa usiloval natrafiť na Kráľa. A takúto dobrú príležitosť nechcel premeškať. „Ale policajný barak —“

„A čo majú fízli spoločné s tým, ak sa zhovárame medzi sebou? Nerozumiem, pán major.“ Kráľ bol samá milota.

„Netreba sa — é — tak teda, plukovník Sellars povedal, že by ste mi mohli pomôcť.“ Major Barry mal iba kýpeť pravej ruky, a ten si neprestajne škrabal, dotýkal sa ho, masíroval ho. „Nemohli by ste nám, teda mne, niečo vybaviť?“ Počkal, kým nebol nik tak blízko, aby ich mohol počuť. „Je to zapaľovač,“ zašepkal. „Ronson. Ako nový.“ Keď konečne prešiel k veci, trocha sa mu uľavilo. Ale aj tak sa cítil ako nahý, keď hovoril tieto slová Američanovi, vonku na slnku, na verejnom chodníku.

Kráľ sa na chvíľku zamyslel. „Čí je?“

„Môj.“ Major zdvihol zrak, celý zarazený. „Preboha, hádam si nemyslíš, že som ho ukradol? Prepánajána, to by som nikdy nespravil. Skrýval som ho celý ten čas, ale teraz, hm, teraz ho musíte predať. Partia súhlasí.“ Oblizol si suché pery a pohladkal kýpeť. „Prosím vás. Spravili by ste to? Vy zaň dostanete najlepšiu cenu.“

„Čierny obchod je zakázaný.“

„Áno, ale prosím vás, vy — spravíte to ? Mne môžete dôverovať.“

Kráľ sa obrátil tak, aby bol tvárou k plotu a chrbtom ku Greyovi —

pre každý prípad, ak by Grey vedel čítať z pier. „Po futráži niekoho pošlem," odvetil ticho. „Heslo je: Poručík Albany mi povedal, že sa mám obrátiť na vás. Jasné?"
„Áno." Major Barry zaváhal a srdce mu búšilo. „Čo ste vraveli, kedy to bude?"
„Po futráži. Po obede!"
„Aha, dobre."
„Stačí, keď mu ho dáte. Ja si ho obzriem a pošlem vám odkaz. To isté heslo." Kráľ odcvikol oheň z cigarety a ohorok hodil na zem. Už ho chcel pristúpiť, keď si všimol majorovu tvár. „Aha. Chcete ten špak?"
Major Barry sa celý šťastný zohol a zdvihol ho. „Ďakujem. Ďakujem pekne." Otvoril malú plechovicu na tabak, opatrne roztrhol papier na ohorku, vysypal pol druha centimetra tabaku do sušených čajových listov a zamiešal ho. „Trocha korenia nikdy nezaškodí," povedal s úsmevom. „Ďakujem veľmi pekne. Budú z toho aspoň tri slušné cigarety."
„Do videnia, pán major," povedal Kráľ a zasalutoval.
„Á, hm, ale — „ Major Barry nevedel, ako sa vyjadriť. „Nemyslíte," stíšil nervózne hlas, „že, teda — ak ho len tak dám niekomu neznámemu, ako budem vedieť, že — no, že všetko je v poriadku ?"
Kráľ chladne odvetil: „Po prvé, heslo. Po druhé, mám svoju reputáciu. A okrem toho, ja zas verím vám, že nie je ukradnutý. Možno by bolo najlepšie vykašlať sa na to." „Ale nie, prosím vás, nevysvetľujte si to zle," vyhŕkol major. „Len som sa pýtal. Je to, hm, posledné, čo mi zostalo." Pokúsil sa o úsmev. „Ďakujem. Poobede. Aha, a ako dlho to asi potrvá, kým... kým sa všetko vybaví?"
„O nič dlhšie ako treba. Podmienky ako vždy. Dostanem desať percent predajnej ceny," povedal Kráľ vecne.
„Pravdaže. Ďakujem, a extra ďakujem za tabak." Teraz, keď sa povedalo všetko, čo treba, majorovi spadol obrovský kameň zo srdca. Pri troche šťastia, pomyslel si, keď rýchlo schádzal dolu návrším, dostaneme šesť či sedem stovák. Dosť jedla na celé mesiace, ak sa nebudú rozhadzovať. Ani raz nepomyslel na človeka, ktorému zapaľovač kedysi patril, ktorý mu ho zveril do opatery, keď pred dlhými mesiacmi odchádzal do nemocnice a už sa z nej nevrátil. To bola minulosť. Dnes patril zapaľovač jemu. Bol jeho. Preto ho mohol predať.
Kráľ vedel, že Grey z neho celý čas nespustil oči. Vzrušenie z pocitu, že kšeftuje policajtovi rovno pod nosom, mu ešte zlepšilo náladu. Spokojný sám so sebou kráčal hore miernym svahom a

mechanicky odpovedal na pozdravy známym — dôstojníkom i vojakom, Angličanom i Austrálčanom. Dôležitým sa ušiel vzorný pozdrav, ostatným priateľsky kývol hlavou. Kráľ si uvedomoval ich zlomyseľnú závisť, a vôbec ho netrápila. Zvykol si na ňu; zabávala ho a dodávala mu formát. A bol rád, že ho volali Kráľ. Bol pyšný na to, čo vykonal ako človek — ako Američan. Silou vlastného mozgu stvoril svet. Teraz si prezeral svoj svet a bol s ním navýsosť spokojný.

Zastal pred dvadsaťštvorkou — bol to jeden z austrálskych barakov — a strčil hlavu do obloka.

„Hej, Tinker," zavolal. „Holiť a manikúru."

Tinker Bell bol malý a šľachovitý. Pleť mal tmavohnedú, oči malé a veľmi hnedé a šúpal sa mu nos. Povolaním býval strihač oviec, ale bol najlepším holičom v Changi.

„Dokelu, čo máš narodeniny? Manikúru som ti robil prejčera."

„Tak mi ju dnes spravíš zas."

Tinker pokrčil plecami a vyskočil cez oblok. Kráľ sa uvelebil na stoličke v tieni podstrešia a spokojne si hovel, kým mu Tinker omotával plachtu okolo krku a naprával si ho. „Kukni, kamoš," povedal a podržal Kráľovi pri nose malú kocku mydla. „Čuchni si."

„Ohó," usmial sa Kráľ. „Efef super."

‚Možno aj to, kamoš, ale na betón sú to Yardleyho poondiate fialky. Jeden od nás to šlohol na fache. Japonskému sráčovi rovno pod nosom. Vyvalil som za to tridsať dolárov," žmurkol, zdvojnásobiac cenu. „Jak steš, odložím ho extra pre teba."

„Vieš čo, kým to mydlo vydrží, platím za holenie päť geršlí miesto troch," povedal Kráľ.

Tinker rýchlo rátal. Mydlo vydrží takých osem holení, možno desať. „Prihoď, kamoš. To ani nedostanem spátky, čo som zaňho vysolil."

Kráľ zašomral. „Dobehli ťa, Tink. Hentaké mydlo môžem kupovať na kilá po pätnásť za kus."

„Andela jeho," vybuchol Tinker, predstierajúc hnev. „Kamoš a spraví mi taký podraz! To sú veci! Zúrivo rozrábal voňavé mydlo v horúcej vode na penu. Potom sa zasmial. „Ty si fakt Kráľ, kamoš!"

„Som," povedal Kráľ spokojne. Boli s Tinkerom starí kamaráti.

„Ideme na vec?" Tinker zdvihol napenenú štetku.

„Samo." Vtom Kráľ zazrel na chodníku Texa. „Moment počkaj. Hej, Tex!" zavolal.

Tex pozrel k baraku, zazrel Kráľa a dovliekol sa k nemu. „No?" Bol to vycivený mládenec s veľkými ušami, zahnutým nosom a spokojnými očami, a bol dlhý, náramne dlhý.

Keď Kráľ kývol Texovi, aby prišiel k nemu, Tinker sa sám od seba stiahol tak, aby mali pokoj, ani mu nič nebolo treba hovoriť. „Spravíš mi voľačo?“ spýtal sa Kráľ ticho.
„Samo.“
Kráľ vytiahol peňaženku a vybral z nej desaťdolárovú bankovku. „Splaš plukovníka Branta. Toho malého, čo má bradu zakrútenú na krk. Daj mu to.“
„Máš šajnu, kde by mohol trčať?“
„Niekde na rohu pri väznici. Dnes má on dávať bacha na Greya.“
Tex sa uškrnul. „Som počul, že ste si to spolu rozdali.“
„Ten sviniar mi zase spravil filcung.“
„Chudák,“ povedal Tex sucho a poškrabal si plavé vlasy, ostrihané na trávnik.
„Áno.“ Kráľ sa zasmial. „A povedz Brantovi, aby si druhý raz dal trocha švih. Ale môžeš ľutovať, že si tam nebol. Fantastický herec, ten Brant. Predstav si, donútil Greya, aby sa mi ospravedlnil.“ Uškrnul sa a priložil ešte päťdolárovku. „Povedz mu, že to má za to ospravedlnenie.“
„Okej. Všetko?“
„Nie.“ Dal mu heslo a povedal mu, kde nájsť majora Barryho. Potom sa Tex pobral a Kráľ sa zas usalašil na stoličke. Vcelku mal dnes veľmi dobrý deň.
Grey sa rýchlo uberal po chodníku a hore schodmi do baraku číslo šestnásť. Čoskoro mal byť už obed a on bol taký hladný, že to až bolelo.
Chlapi sa už stavali do netrpezlivého frontu na jedlo. Grey rýchlo išiel k posteli, vzal si dve jedálne misky, hrnček, lyžicu a vidličku a postavil sa do radu.
„Čo že tu ešte nie sú?“ spýtal sa namrzene toho pred sebou.
,,A odkiaľ to mám vedieť?“ odsekol stroho Dave Daven. Jeho reč prezrádzala žiaka vyberanej súkromnej školy — Eton, Harrow alebo Charterhouse — a bol vysoký ako bambus.
„Len som sa pýtal,“ odvetil Grey podráždene, plný nenávisti k Davenovi pre jeho prízvuk a pôvod.
Po hodinovom čakaní došlo jedlo. Chlap priniesol pred front dve nádrže a postavil ich na zem. V nádržiach bolo kedysi po dvadsať litrov vysokooktánového benzínu. Teraz bola jedna plná ryže — suchej, priesvitnej. Druhá bola plná polievky.
Dnes mali žraločiu polievku — čo znamenalo, že jedného žraloka rozkrájali deko po deku do polievky pre desaťtisíc mužov. Bola teplá, mala slabú rybaciu príchuť a plávali v nej kúsky baklažánu a kapusty, päťdesiat kíl pre desať tisícov. Najviac bolo v polievke lístia, červeného i zeleného, horkého a predsa výživného, ktoré s

toľkou starostlivosťou pestovali v táborových záhradách. Chuť jej dodávala soľ, kari a feferóny.
Chlapi sa po jednom mlčky presúvali dopredu, pohľadom premeriavali porciu toho pred sebou a toho za sebou a porovnávali ich so svojou. Ale teraz, po troch rokoch, bola každá mierka rovnaká.
Šálka polievky na chlapa.
Z ryže sa parilo, keď ju nakladali. Dnes mali jávsku ryžu, ktorej zrnká sa nelepia, najlepšiu ryžu na svete. Šálka na chlapa.
Hrnček čaju.
Každý si odniesol obed a jedol ticho, rýchlo, s mučivou rozkošou. Chrobáky v ryži pokladali za potravu navyše a červy či hmyz z polievky vyberali bez hnevu, ak ich vôbec zbadali. Ale zväčša do polievky vôbec nepozerali, stačil im jeden pohľad, len aby zistili, či sa im ušiel kúsok ryby.
Dnes po výdaji stravy ešte trocha zvýšilo, a tak skontrolovali zoznam, prví traja na ňom dostali repete a poďakovali. Tým bolo po jedle, obed sa skončil a večera bude pri západe slnka.
Dostali síce iba polievku a ryžu, ale tu i tam sa v tábore našiel taký, čo si do ryže zamiešal kus kokosového orecha alebo pol banánu či kúsok sardinky alebo nitku hovädziny z konzervy alebo aj vajce. Celé vajce bolo vzácnosťou. Ak táborové sliepky znášali podľa plánu, každému sa ušlo jedno vajce za týždeň. To bol veľký deň. Zopár chlapov dostávalo vajce každý deň, ale nik nechcel byť jedným z vyvolených.
„Počúvajte, chlapi!“ Kapitán Spenee stál uprostred baraku, ale jeho hlas bolo počuť až von. Ten týždeň mal službu ako dozorný baraku — malý, počerný, s tvárou ako pokrivenou. Čakal, kým všetci neprišli dnu. „Zajtra musíme poslať na drevo o desať chlapov Viac.“ Zahľadel sa na zoznam, vyvolal mená a potom zdvihol hlavu. „Marlowe?“ Nik sa nehlásil. „Nevie niekto, kde je Marlowe?“
„Asi so svojou partiou,“ zavolal Ewart.
„Povedz mu, že zajtra ide s komandom na letisko, dobre?“
„Dobre.“
Spenee sa rozkašlal. Dnes ho astma trápila väčšmi ako inokedy. Keď záchvat prešiel, pokračoval: „Veliteľ tábora bol dnes ráno zase za japonským generálom. Žiadal o vyššie dávky jedla a lieky.“ Odkašlal si do chvíľkového ticha. „Ako obyčajne, odmietli. Dávka ryže zostáva stodvadsaťpäť gramov na muža a na deň.“ Spenee pozrel von z dverí a skontroloval, či sú obe stráže na mieste. Potom stíšil hlas a všetci napäto počúvali.
„Spojenci sú asi sto kilometrov od Mandalaja a stále postupujú. Japonci fasujú. V Belgicku spojenecký postup ešte trvá, ale počasie

je veľmi zlé. Snehové búrky. Na východnom fronte je to také isté, ale Rusi to tam valcujú jedna radosť a v najbližších dňoch by mali dobyť Krakov. Aj Amíci sa činia na Manile. Sú pri —“ zaváhal, lebo spomínal na meno ,,— myslím, že pri rieke Agno, na Luzone. To je všetko. Ale stojí to za to.“

Spenee bol rád, že to má za sebou. Denne sa učil správy naspamäť na schôdzi dozorných barakov a zakaždým, keď vstal, aby ich pred všetkými zopakoval, zalial ho mrazivý pot a v žalúdku mal prázdnotu. Jedného dňa ho môže nejaký udavač oznámiť a povedať nepriateľovi, že je jedným z tých, čo roznášajú správy, a Spenee vedel, že nie je taký silný, aby vydržal mlčať. Alebo ho jedného dňa môže nejaký Japonec počuť, keď bude informovať ostatných, a potom, potom...

„To je všetko, mládenci.“ Spenee sa pobral k svojej priči a dvíhal sa mu žalúdok. Vyzliekol si nohavice a vyšiel z baraku s uterákom cez ruku.

Slnko prazilo. Ešte dve hodiny, kým príde dážď. Spenee prešiel cez asfaltovú cestu a stal si do frontu na sprchy. Keď rozhlásil správy, vždy sa musel osprchovať, lebo z neho štipľavo razil pach potu.

„V poriadku, kamoš?“ spýtal sa Tinker.

Kráľ si obzrel nechty. Mal ich pekne ošetrené. Kožu na tvári mal napätú od teplých i studených uterákov a štipkala ho od vody po holení. „Fajn,“ povedal, keď Tinkera vyplácal. „Ďakujem, Tink.“ Vstal zo stoličky, založil si čiapku a kývol hlavou Tinkerovi aj plukovníkovi, ktorý trpezlivo čakal, lebo sa chcel dať ostrihať.

Obaja hľadeli za ním.

Kráľ zase rezko vykročil po chodníku, popri zhrčených barakoch a zamieril domov. Bol príjemne hladný.

Americký barak stál bokom od ostatných — tak blízko pri múroch, že popoludní naň padal tieň, a dostatočne blízko k okružnej ceste, ktorá bola životnou tepnou tábora, a dostatočne blízko k drôtenému plotu. Stál veľmi akurátne. Kapitán Brough z letectva Spojených štátov, hodnosťou najvyšší americký dôstojník, nástojil na tom, že jeho mužstvo a poddôstojníci musia dostať vlastný barak. Väčšina amerických dôstojníkov by sa tiež bola najradšej nasťahovala tam — medzi cudzincami sa im ťažko žilo — ale to neprichádzalo do úvahy, lebo Japonci vydali rozkaz, že dôstojníci musia bývať oddelene od mužstva. A ani ostatným národnostiam to nešlo pod nos — Angličanom ešte menej ako Austrálčanom.

Kráľ rozmýšľal o diamante. Nebude ľahko dostať tento kšeft pod strechu, a práve tento kšeft pod strechu dostať musí. Keď sa blížil k baraku, zbadal zrazu pri chodníku mládenea, ktorý čupel na pätách a zhováral sa plynne a rýchlo po malajsky s akýmsi domorodcom.

Mal do hneda ohorenú pleť a pod ňou sa črtali svaly. Široké plecia. Štíhle boky. Na sebe mal iba sarong, ale vyzeral, akoby ho bol nosil od narodenia. Tvár mal hranatú, a hoci bol vychudnutý ako každý v Changi, pohyboval sa ladne a vychádzala z neho akási iskra.

Malajec — čiernohnedý, drobný — pozorne počúval, čo mu ten druhý spevavo hovorí; potom sa zasmial, pričom odhalil zuby sfarbené od betelu, a odpovedal. Melodickú reč zdôrazňoval gestami ruky. Beloch sa pridal k jeho smiechu a prerušil ho prúdom slov, vôbec si nevšímajúc Kráľov upretý pohľad.

Kráľ porozumel iba sem — tam slovo či dve, lebo po malajsky vedel veľmi málo a musel sa uchyľovať k miešanine malajčiny, japončiny a skomolenej tichomorskej angličtiny. Počúval ten sýty smiech a uvedomoval si, že to je zriedkavosť. Keď sa ten človek smial, cítili ste; že smiech prichádza z duše. To bolo veľmi vzácne. Nedoceniteľné.

Kráľ zamyslene vkročil do baraku. Ostatní letmo zdvihli zrak a prívetivo ho pozdravili. Odpovedal im všetkým rovnako. Ale vedel, ako sa veci majú, a oni tiež.

Dino ležal napolo spiačky na priči. Bol to uhladený drobný človiečik s tmavou pleťou, tmavými vlasmi, ktoré mal predčasne prestriekané šedinami, a privretými ligotavými očami. Kráľ zacítil tie oči, kývol hlavou a videl Dinov úsmev. Ale oči sa neusmievali.

V opačnom kúte baraku Kurt zdvihol zrak od nohavíc, ktoré látal, a odpľul si na dlážku. Bol to krpatý, zlovestne vyzerajúci chlap so žltohnedými zubmi, pripomínajúcimi potkana. V jednom kuse pľuval na dlážku a nikto ho nemohol vystáť, pretože sa nikdy nekúpal. Skoro naprostred baraku hrali Byron Jones III. a Miller svoj nekonečný šach. Obaja boli nahí. Pred dvoma rokmi, keď torpédovali obchodnú loď, na ktorej Miller slúžil, vážil stotridsať kíl. Meral dvestojeden centimetrov. Teraz mu váha ukazovala šesťde-siatjeden kíl a záhyby kože na bruchu mu viseli cez pohlavie ako krupón. Modré oči sa mu rozžiarili, keď sa načiahol a zobral jazdca. Byron Jones III. rýchlo odložil figúrku zo šachovnice, a Miller zbadal, že má ohrozenú vežu.

„A si v keli, Miller," povedal Jones a poškrabal si tropické vredy na nohách.

„Daj sa vypchať!"

Jones sa zasmial. „Marina odjakživa dala obchodnému loďstvu vo všetkom fleka."

,,A predsa ste sa dali potopiť, čuramedáni. A k tomu s krížnikom!"

„Áno," prisvedči] Jones zamyslene a ohmatával si pásku cez oko. Spomínal pritom na potopenie Houstonu, na ktorom slúžil, na smrť

svojich kamarátov a na to, ako prišiel o oko.
Kráľ prešiel cez celý barak. Max ešte stále sedel pri jeho posteli a pri veľkom čiernom kufri, ktorý bol k nej priviazaný reťazou.
„Dobre, Max," povedal Kráľ. „Ďakujem. Môžeš už ísť."
„Fajn." Max mal ostrieľanú tvár. Pochádzal z West Side, newyorskej štvrti chudoby, a v útlom veku vychodil v jej uliciach školu života. Oči mal hnedé a nepokojné.
Kráľ mechanicky vybral tabatierku a dal Maxovi trocha surového tabaku.
„Íha, ďakujem," povedal Max. „Aha, Lee ti odkazuje, že už ti vypral, čo si mu dal. Dnes nosí futráž — sme v druhej smene — ale mám ti to vraj odkázať."
„Ďakujem." Kráľ vybral škatuľku cigariet kooa a v chate sa ihneď rozhostilo ticho. Kým Kráľ stačil vybrať zápalky, Max už škrtal svojím domorodým kresadlom. Ďakujem, Max." Kráľ zhlboka vdýchol dym. Po chvíľke sa spýtal: „Nemáš chuť na kopu?"
Ježiš, ďakujem," odvetil Max, nedbajúc na iróniu v Kráľovom hlase. „Nechceš už nič?"
„Zavolám ťa, keby voľačo."
Max prešiel cez barak a sadol si na svoju priču pri dverách. Oči videli cigaretu, ale ústa nepovedali nič. Bola Maxova. Max si ju zarobil. Keď príde na nich rad strážiť Kráľov majetok, možno sa ujde aj im.
Dino sa usmial na Maxa, a ten naňho žmurkol. Po jedle sa o cigaretu rozdelia. Vždy sa delili o všetko, čo našli, ukradli, alebo zarobili. Max a Dino boli partia.
Tak to bolo po celom svete Changi. Chlapi jedli a dôverovali si po partiách. Dvojice, trojice, zriedka štvorice. Jednotlivec nijako nestačil byť všade, kde treba, alebo nájsť niečo na zjedenie, rozložiť oheň a zjesť to. Sám nie. Trojica bola dokonalou partiou. Jeden zháňal, druhý strážil, čo zohnali, a tretí bol záloha. Ak ten v zálohe nebol chorý, zháňal a strážil aj on. Všetko sa delilo na troje: ak ste dostali vajce, ukradli kokosový orech, našli na pracovnom komande banán, alebo niečo vyžobrali, dostala to partia. Zákon, ako všetky prirodzené zákony, bol jednoduchý. Prežili ste iba spoločným úsilím. Skryť niečo pred partiou znamenalo smrť, lebo ak vás z partie vylúčili, roznieslo sa to po tábore. A prežiť na vlastnú päsť bolo vylúčené.
Ale Kráľ nemal partiu. Stačil si sám.
Posteľ mal v najlepšom kúte baraku, pod oblokom, a stála tak, aby ju zasiahol aj najslabší vánok. Najbližšia posteľ bola dva a pol metra od nej. Kráľ mal dobrú posteľ. Oceľovú. Drôtenka bola pevná a slamník naplnený kapokom. Ležali na nej dve prikrývky a

medzi nimi a vankúšom, vybieleným na slnku, svietila čistučká plachta. Nad posteľou bola sieť proti moskytom, pevne vypätá na žrdiach. Bez jedinej škvrnky.
Kráľ mal aj stôl, dve kreslá a na každej strane postele koberec. Na poličke za posteľou mal holiace potreby — strojček, štetku, mydlo, žiletky — a vedľa nich taniere, šálky, po domácky vyrobený elektrický varič a riady na varenie i na jedenie. Na rohovej stene viselo jeho šatstvo — štvoro košeli, štvoro dlhých a štvoro krátkych nohavíc. Na poličke bolo šesť párov ponožiek a šestoro spodiek. Pod posteľou mal dva páry topánok, šľapky a ligotavý pár indických sandálov.
Kráľ si sadol do kresla a skontroloval, či je všetko na mieste. Všimol si, že vlas, ktorý tak nenápadne položil na holiaci strojček, už tam nie je. Pankharti všivaví, pomyslel si, prečo mám dočerta riskovať, že od nich nachytám kadejaké svinstvo. Ale nepovedal nič, len si vryl do pamäti, že odteraz musí strojček zamykať.
„Hej," ozval sa Tex. „Máš veľa roboty?"
„Mať veľa roboty" bolo dalšie heslo. Znamenalo: „Možno ti odovzdať zásielku ?
Kráľ sa usmial a prikývol a Tex mu opatrne podal zapaľovač Ronson. „Ďakujem," povedal Kráľ. „Chceš moju polievku?"
„Že či," odpovedal Tex a pobral sa preč.
Kráľ si pomaly prezeral zapaľovač. Ako major povedal, bol skoro nový. Ani škrabnutie. Zakaždým fungoval. A čistučký. Uvoľnil skrutku a prezrel si kamienok. Bol to lacný kamienok miestnej výroby, skoro vypotrebovaný, tak vzal z poličky škatuľu od cigár, našiel v nej puzdierko s kamienkami Ronson a dal do zapaľovača nový. Škrtol a všetko fungovalo. Ešte starostlivo upraviťknôt, a Kráľ bol spokojný. Zapaľovač nebol falšovaný a určite vynesie takých osem-deväť stoväk.
Zo svojho kresla videl na mládenea s Malajcom. Ešte stále trkotali ostošesť.
„Max," zavolal ticho.
Max pribehol cez celý barak. „Čo je?"
„Vidíš toho ksithta?" kývol Kráľ k obloku.
„Ktorého? Tú čiernu hubu?"
„Nie. Toho druhého. Zavolaj ho, hej?"
Max vyliezol oblokom a prešiel cez chodník. „Hej, vážený," oslovil strmo mládenea. „Kráľ sa chce s tebou rozprávať," a hodil palcom k baraku. „Padaj."
Chlap pozrel s otvorenými ústami na Maxa a potom si všimol palec ukazujúci na americký barak. „So mnou ?" spýtal sa neveriaco a pozrel zase na Maxa.

Áno, s tebou,“ odsekol Max netrpezlivo.
A načo?“
‚A to mám odkiaľ vedieť?“
Chlap sa zamračil na Maxa a spozornel. Na chvíľu sa zamyslel, potom sa obrátil k Malajcovi Sulimanovi. „Nanti-la,“ povedal.
„Bik, tuan,“ odvetil Suliman a prichystal sa čakať. Potom dodal po malajský. „Daj si pozor, tuan. A nech je boh s tebou.“
„Neboj sa, priateľ môj — ale ďakujem ti za tú myšlienku,“ usmial sa beloch. Vstal a pobral sa za Maxom do baraku.
„Chcel si sa so mnou rozprávať?“ spýtal sa, keď prišiel ku Kráľovi.
„Ahoj,“ povedal Kráľ s úsmevom. Videl; že ten druhý má ostražité oči. To ho potešilo, lebo ostražité oči boli zriedkavé. „Sadni si.“ Kývol Maxovi, a ten odišiel. Tí, čo boli nablízku, sa bez prosenia vzdialili, aby sa Kráľ mohol zhovárať medzi štyrmi očami.
„No tak, len si sadni,“ povedal Kráľ prívetivo.
„Ďakujem.“
„Dáš si cigu?“
Chlap doširoka otvoril oči, keď zbadal ponúkané kooy. Zaváhal, ale zobral si. Jeho údiv ešte vzrástol, keď Kráľ škrtol ronsonom, ale pokúša] sa ho skryť a zhlboka si potiahol z cigarety. „Dobrá. Fakt dobrá,“ povedal pôžitkársky. „Ďakujem.“
„Ako sa voláš?“
„Marlowe. Peter Marlowe.“ A s iróniou dodal: „A ty?“
Kráľ sa zasmial. Fajn, pomyslel si, ksicht má zmysel pre humor a nikomu sa nepchá do zadku. Zaradil tento poznatok na príslušné miesto a opýtal sa: „Angličan?“
„Áno.“
Kráľ si doteraz Petra Marlowa nevšimol, ale medzi desaťtisíc tvárami, ktoré všetky vyzerali rovnako, to nebolo nič čudné. Mlčky si Petra Marlowa obzeral a chladné modré oči si obzerali jeho.
„Kooy sú najlepšie cigy, aké tu dostať,“ povedal Kráľ po chvíli. „Aj ked sa nedajú porovnať s camelkami. Americká cigareta. Najlepšia na svete. Fajčil si ich niekedy?“
„Áno,“ odvetil Peter Marlowe, „ale pravdu povediac, mne sa zdali trocha suché. Ja držím na Gold Flake.“ Nato zdvorilo doložil:
„Ale to je tuším otázka chuti.“ Zase zavládlo ticho a on čakal, kedy Kráľ prejde k veci. Pritom mu blyslo hlavou, že Kráľ sa mu celkom páči, aj napriek svojej povesti, a že sa mu páči pre humor, ktorý mu iskri v očiach.
„Ohromne rozprávaš po malajský,“ povedal Kráľ a ukázal hlavou na Malajca, ktorý trpezlivo čakal.
„Povedzme, že nie najhoršie.“
Kráľ len-len že nezaklial nad tou anglickou povinnosťou vyjadro-

vať sa čo najkonzervatívnejšie. „Tu si sa to naučil?“ spýtal sa trpezlivo.
„Nie. Na Jáve.“ Peter Marlowe zaváhal a poobzeral sa. „Máš to tu celkom obstojné.“
„Mám rád pohodlie. Čo povieš na ten fotel?“
„Slušný.“ Na tvári sa mihol údiv.
„Vysolil som zaň osemdesiat geršlí,“ povedal Kráľ pyšne. „Pred rokom.“
Peter Marlowe naňho prenikavo pozrel, či nežartuje, keď mu len tak bez všetkého oznamuje cenu, ale videl iba radosť a očividnú pýchu. Neobyčajné, pomyslel si, povedať také čosi cudziemu človeku. „Dobre sa v ňom sedí,“ poznamenal, aby zakryl rozpaky.
„Idem sa futrovať. Dáš si so mnou?“
„Teraz som... obedoval,“ povedal Peter Marlowe opatrne.
„Hádam sa ti ešte trocha zmestí. Chceš vajce?“
To už Peter Marlowe nevládal skryť úžas a doširoka roztvoril oči. Kráľ sa usmial a pomyslel si, že už táto reakcia stála za ponúknuté jedlo. Kľakol si k čiernemu kufru a starostlivo ho odomkol.
Peter Marlowe uvidel, čo je v ňom, a nevedel sa zmôcť na slovo. Pol tucta vajec. Vrecká s kávou. Poháre s gula malakka, lahodným tureckým medom, aký robia v Oriente. Banány. Aspoň pol kila jávskeho tabaku. Desať či jedenásť škatuliek kooí. Plný pohár ryže. Ďalší s fazuľou kačang idžu. Olej. Kadejaké lahôdky zabalené do banánových listov. Už roky nevidel toľko pokladov pokope.
Kráľ vybral olej a dve vajcia a kufor znova zamkol. Keď sa obzrel na Petra Marlowa, videl už zase len ostražité oči a vyrovnanú tvár.
„Ako ho chceš? Smažené?“
„Neviem, či je správne, aby som ho prijal.“ Petrovi Marlowovi sa ťažko rozprávalo. „Predsa neponúkaš vajcia každému, koho len tak stretneš.“
Kráľ sa usmial. Bol to dobrý úsmev a potešil Petra Marlowa. „čo si robíš problémy. Ber to ako zámorskú pomoc —- anglo-americký pakt o pôžičke a prenájme.“
Angličanovi preletel po tvári záblesk podráždenia a svaly na brade sa mu napäli.
„Čo je?“ spýtal sa Kráľ príkro.
Po chvíli Peter Marlowe odpovedal: „Nič.“ Pozrel na vajce. Najbližšie vajce mal dostať o šesť dní. „Ak ti to vajce naozaj nebude chýbať, tak by som ho rád smažené.“
„Už sa na tom pracuje,“ povedal Kráľ. Vedel, že voľakde spravil chybu, lebo to podráždenie bolo nefalšované. Cudzinci sú čudní, pomyslel si. Človek nikdy nevie, ako budú reagovať. Položil na stôl elektrický varič a zapojil ho do zásuvky. „Fajn, čo?“ spýtal sa

prívetivo.
„Áno.“
„Max mi ho spravil,“ povedal a kývol hlavou cez barak.
Peter Marlowe sledoval jeho pohľad.
Max ucítil na sebe pohľady a zdvihol hlavu. „Chceš voľačo?“
„Nie,“ odvetil Kráľ. „Len vravím, že si spravil ten varič.“
„Aha. Funguje?“
„Samo.“
Peter Marlowe vstal, vyklonil sa z obloka a po malajský zavolal: „Prosím ťa, nečakaj ma, Suliman. Uvidím ťa zase zajtra.“
„Dobre, tuan, buď pokoj s tebou.“
„Aj s tebou.“ Peter Marlowe sa usmial, zase si sadol a Suliman odišiel.
Kráľ šikovne rozbil vajíčka a vylial ich na rozpálený olej. Žitko bolo sýtozlaté, bielko okolo neho prskalo, syčalo, začalo tuhnúť a odrazu celý barak zaplnilo skvrčanie. Vpaľovalo sa do mozgov a vpaľovalo sa do sŕdc a zbiehali sa od neho sliny. Ale nikto nič nepovedal, nikto nič nespravil. Okrem Texa. Ten namáhavo vstal a odišiel z baraku.
Chlapi, čo chodili po chodníku, zacítili vôňu a odznova znenávideli Krála. Vôňa sa niesla dolu svahom až k policajnému baraku. Grey hneď vedel, odkiaľ prichádza, a Masters tiež.
Grey vstal, s krútiacim sa žalúdkom, a pobral sa k dverám. Chcel ísť na obchôdzku po tábore, aby sa tej vône zbavil. Potom si to rozmyslel a obrátil sa.
„Poďte, seržant,“ povedal. „Navštívime americký barak. Teraz je najlepší čas zistiť si, ako je to s tou Sellarsovou históriou.“
„Dobre,“ povedal Masters, ktorému od tej vône skoro praskli črevá. „Sviniar jeden všivavý, keby aspoň varil pred obedom, a nie po ňom, keď máme päť hodín do večere.“
„Američania sú dnes v druhej smene. Ešte nemali obed.“
V americkom baraku sa chlapi pomaly vracali k tomu, čo robili doteraz. Dino sa pokúšal zase zaspať a Kurt si šil dalcj a partia poketa sa zase rozbiehala a Miller s Byronom Jonesom III. sa zase pustili do svojho večného šachu. Ale škvrčanie prehlušilo napätie z rozdávaných karát, Kurt sa pichol do prsta a oplzlo zaklial, Dina prešiel spánok a Byron Jones III. sa len zhrozene pozeral, ako mu Miller berie mizerným pešiakom dámu.
„Bože na nebesiach,“ povedal Byron Jones III. len tak neadresne, akoby sa dusil. „Že už neprší.“
Nik mu neodpovedal. Lebo nikío nič nepočul, iba to škvrčanie a prskanie.
Aj Kráľ sa sústreďoval. Na panvicu. Pýšil sa, že nik nevie spraviť

lepšie vajcia ako on. Podľa neho sa vajce muselo smažiť s okom umelca a rýchlo — ale nie prirýchlo.
Zdvihol zrak a usmial sa na Petra Marlowa, ale ten nespúšťal oči z vajec.
„Boha," povedal ticho, a nebola to kliatba, ale blahorečenie. „To je vôňa."
Kráľ sa potešil. „Počkaj, kým budú hotové. Také fantastické vajce si v živote nemal." Opatrne poprášil vajcia čiernym korením a potom pridal soľ. „Rád varíš?" spýtal sa.
„Áno," odpovedal Peter Marlowe. Vlastný hlas mu znel cudzo. „V našej partii varím zväčša ja."
„Ako ťa mám volať? Pote? Peter?"
Peter Marlowe potlačil údiv. Krstným menom sa oslovujú iba osvedčení a dôveryhodní priatelia — ako ináč rozoznáte priateľov od známych? Pozrel na Kráľa a videl iba prívetivosť, a tak mimovoľne povedal: „Peter."
„Odkiaľ si? Kde bývaš?"
Otázky, otázky, pomyslel si Peter Marlowe. O chvíľu sa bude vypytovať, či som ženatý a koľko mám v banke. Kráľovo pozvanie prijal zo zvedavosti, a teraz by si bol najradšej vynadal, že bol taký zvedavý. Ale udobrovali ho tie skvostne škvrčiacc vajcia.
„Portehester," odpovedal. „Taká malá dedinka na južnom pobreží. V Hampshire."
„Si ženatý, Peter?"
„A ty?"
„Nie." Kráľ by sa bol vypytoval ďalej, ale vajcia boli hotové. Zložil panvicu z variča a kývol Petrovi Marlowovi. „Taniere máš za chrbtom," povedal. Potom doložil s nemalou pýchou: „Tak čo?"
Peter Marlowe v živote nevidel lepšie smažené vajcia, tak sa odvďačil Kráľovi najväčšou poklonou, akú pozná anglický svet. „Obstojné," povedal bezfarebným hlasom. „Fakt, celkom obstojné," a keď pozrel na Kráľa, tvár mal rovnako bezvýraznú ako predtým hlas, čím poklonu ešte zdôraznil.
„Čo to pindáš, hovado jedno sprosté?" vybuchol Kráľ zúrivo. „Také supersenzačné vajcia si v živote nežral!"
Peter Marlowe ostal zhrozený a v chate sa rozhostilo hrobové ticho. Pretrhlo ho náhle hvizdnutie. Vzápätí už Dino s Millerom boli na nohách a bežali ku Kráľovi a Max strážil dvere. Miller a Dino strčili Kráľovu posteľ do kúta, vzali koberce a vopchali ich pod slamník. Potom sa chytili ďalších postelí a prisunuli ich bližšie, takže teraz mal Kráľ priestor meter dvadsať krát meter osemdesiat ako každý iný v Changi. Vo dverách zastal poručík Grey. O nervózny krok za ním bol seržant Masters.

Američania pozerali na Greya a po prestávke, ktorá dostatočne dávala najavo, čo si myslia, všetci vstali. Po rovnako urážlivej prestávke Grey letmo zasalutoval a povedal: „Pohov.“ Iba Peter Marlowe sa ani nepohol a ďalej sedel na stoličke.
„Vstaň,“ zasyčal Kráľ, „lebo ťa zašije. Vstaň!“ Z dlhej skúsenosti vedel, že Grey je rozzúrený. Ten sa výnimočne nezavrtával pohľadom do Kráľa, ale upieral ho na Petra Marlowa, a od toho pohľadu ešte aj Kráľa myklo.
Grey prešiel cez celý barak, náročky pomaly, až zastal nad Petrom Marlowom. Odlepil oči od neho a na dlhú chvíľu sa zahľadel na vajcia. Potom pozrel na Kráľa a zase na Petra Marlowa.
„Nie ste trocha daleko od domova, Marlowe?“
Marlowove prsty vybrali tabatierku a nasypali trocha tabaku na kúsok rattanového listu. Ušúľal si hrubú cigaretu a dal si ju do úst. Tá dlhá prestávka bola zauchom Greyovi. „Ani neviem, milý môj,“ povedal ticho. „Angličan je všade doma, nemyslíte?“
„Kde máte pásku?“
„V opasku.“
„Máte ju mať na ruke. To je rozkaz.“
„Japonský. Nemám rád japonské rozkazy.“
„Je to aj táborový rozkaz,“ odvetil Grey.
Hlasy mali pokojné a americkým ušiam zneli iba trocha podráždene, ale Grey vedel, koľko bije, a Peter Marlowe tiež. Bolo to náhle vyhlásenie vojny. Peter Marlowe Japoncov nenávidel a Grey mu stelesňoval Japoncov, lebo dbal na dodržiavanie táborových rozkazov, a to boli japonské rozkazy. Neúprosné. Bola však medzi nimi aj hlbšia nenávisť, vrodená nenávisť odlišných spoločenských vrstiev. Peter Marlowe vedel, že ho Grey neznáša pre jeho pôvod a prízvuk — pre to, po čom sám najväčšmi túži a čo nikdy nemôže dosiahnuť.
„Založte si ju!“ Grey mal plné právo vydať tento rozkaz.
Peter Marlowe pokrčil plecami, vytiahol pásku a navliekol si ju nad ľavý lakeť. Na páske mal hodnosť. Nadporučík kráľovského letectva.
Kráľ vyvalil oči. Kristepane, lampasák, pomyslel si, a ja som ho chcel poprosiť —
„Veľmi nerád ruším váš obed,“ povedal Grey. „Ale bohužiaľ niekto niečo stratil.“
„Stratil?“ Preboha, skoro zakričal Kráľ. Ronson! Bože môj, vrieskal v ňom strach. Zbaviť sa toho priekliateho zapaľovača!
„Čo sa robí, desiatnik ?“ preccdil Grey cez zuby, lebo mu neušlo, že Královi sa na tvári perlí pot.

Horúco, čo?“ povedal Kráľ chabo. Cítil, ako mu naškrobená košeľa premoká potom. Vedel, že to naňho narafičili. A že sa s ním Grey pohráva. Rýchlo uvažoval, či nevziať nohy na plecia, ale medzi ním a oblokom sedel Peter Marlowe a Grey by ho ľahko chytil. A útek by znamenal priznanie viny.
Videl, že Grey čosi hovorí, a v tej chvíli sa vznášal medzi životom a smrťou. „Prosím, pán poručík?“ a tentoraz „pán poručík“ nebol urážkou, lebo Kráľ neveriacky hľadel na Greya.
„Hovoril som, že plukovníkovi Sellarsovi ukradli zlatý prsteň a práve mi to bol ohlásiť!“ opakoval Grey zlovestne.
Kráľovi sa až hlava zakrútila, čo sa mu tak uľavilo. Nie ten ronson! Zbytočný poplach! Iba Sellarsov poondený prsteň. Sellars mu ho dal predať už pred troma týždňami — veď aj na ňom slušne zarobil. Tak Sellars práve ohlásil krádež, čo? Sviňa jedna luhárska.
„íha,“ povedal s nitkou smiechu v hlase, „íha, také nešťastie. Ukradli mu ho. Viete si to predstaviť?“
„Viem,“ odsekol Grey tvrdo. „A vy?“
Kráľ neodpovedal. Ale najradšej by sa bol usmial. Nejde o zapaľovač ! Všetko je v suchu!
„Poznáte plukovníka Scllarsa?“ spýtal sa Grey.
„Letmo, pán poručík. Párkrát som s ním hral bridž.“Kráľ už bol celkom pokojný.
„Ukázal vám niekedy ten prsteň?“ neúprosne dobiedzal Grey.
Kráľ si to v pamäti znova skontroloval. Plukovník Sellars mu ukázal prsteň dvakrát. Raz, keď Kráľa poprosil, aby ho predal, a druhý raz, keď išiel prsteň odvážiť. „Nie, pán poručík,“ odpovedal nevinne. Kráľ vedel, že je na bezpečnej pôde. Svedkov nebolo.
„Ste si istý, že ste ho nikdy nevideli ?“
„Určite nie, pán poručík.“
Greyovi sa odrazu zunovala táto hra na mačku a na myš a zvieralo mu žalúdok, čo tak bažil po vajciach. Za jedno z nich by bol spravil hocičo, hocičo.
„Nemáte oheň, Grey, milý môj?“ ozval sa Peter Marlowe. Nedoniesol si so sebou kresadlo. A potreboval si zafajčiť. Veľmi. Nechuť ku Greyovi mu vysušila pery.
„Nie.“ Zapáľ si sám, zlostne si pomyslel Grey a obrátil sa na odchod. Nato začul, ako Peter Marlowe hovorí Kráľovi: „Mohol by som si požičať tvoj ronson?“ A pomaly sa obrátil nazad. Peter Marlowe sa usmieval na Kráľa.
Slová akoby zavisli vo vzduchu. A potom sa rozleteli do všetkých kútov baraku.
Kráľ, zhrozený, bojujúc o čas, začal hľadať zápalky.
„Máš ho v ľavom vrecku,“ povedal Peter Marlowe.

A v tej chvíli Kráľ dožil a zomrel a narodil sa znova. Chlapi v baraku ani nedýchali. Teraz uvidia, ako Kráľ padne. Uvidia, ako Kráľa prichytia, odvedú, zavrú — čosi nemožnejšie nad všetku nemožnosť. A predsa — tu je Grey, a tu Kráľ, a tu človek, ktorý Kráľa zničil, položil ho Greyovi na oltár ako jahniatko. Niektorí boli zhrození, niektorí v duchu jasali a niektorým bolo ľúto, a Dino si zlostne pomyslel: Boha, a akurát zajtra som mu mal strážiť ja kufor!

„Prečo mu nezapálite?“ spýtal sa Grey. Hlad ho prešiel a miesto neho ostalo príjemné teplo. Grey vedel, že na zozname Kráľovho majetku nie je nijaký zapaľovač Ronson.

Kráľ vybral zapaľovač, škrtol a pripálil Petrovi Marlowovi. Plamienok, ktorý ho upáli, bol rovný a čistý.

„Ďakujem.“ Peter Marlowe sa usmial, a iba vtedy mu svitlo, akú obludnosť vykonal.

„Tak,“ povedal Grey a vzal zapaľovač. Slovo zaznelo majestátne, definitívne, nemilosrdne.

Kráľ neodpovedal, lebo odpovede nebolo. Iba čakal, a teraz, keď už sa klepcc zavrel, necítil strach, iba preklínal vlastnú hlúposť. Človek, ktorý si vlastnou hlúposťou pripravil pád, nemá právo nazývať sa človekom. A nemá právo byť Kráľom, lebo Kráľom je vždy najsilnejší, Kráľom nie samou silou, ale prefíkanosťou a silou a šťastím, všetkým dovedna.

„Odkiaľ ho máte, desiatnik?“ Greyova otázka bola ako pohladkanie.

Petrovi Marlowovi sa dvihol žalúdok a mozog mu zúfalo pracoval a nato povedal: „Odo mňa.“ Vedel, že to znie ako klam, čo bola aj pravda, a tak rýchlo doložil: „Hrali sme poker. Prehral som ho. Teraz pred obedom.“

Grey a Kráľ a všetci ostatní hľadeli naňho ako bleskom zasiahnutí.

„Čo že ste?“opýtal sa Grey.

„Prehral som ho,“ opakoval Peter Marlowe. „V pokeri. Mal som sekvene. Povedz mu to sám,“ obrátil sa z ničoho nič na Kráľa a zatiahol aj jeho do hry, aby ho vyskúšal.

Kráľ mal mozog ešte v šoku, ale reflexy mu fungovali dobre. Otvoril ústa a povedal: „Hrali sme stud poker. Mal som full house a ...“

„Aký list?“

„Esá s dvojkami,“ skočil mu Peter Marlowe bez váhania do reči. Dočerta, čo je stud ? pýtal sa v duchu.

Kráľa až tak myklo. Hoci sa ovládal zo všetkých síl. Už-už by bol povedal kráľov s dámami, a vedel, že Greyovi to myknutie neušlo.

„Klamete, Marlowe!“

„Grey, ako môžete niečo také povedať, milý môj!“ Peter Marlowe získaval čas. Dočerta, čo je to ten stud? „Skoro ma šľak trafil,“ vravel a cítil príšernú rozkoš veľkého nebezpečenstva. „Myslel som, že všetko je v suchu. Mal som sekvene. Preto som stavil ten zapaľovač. Ved mu to povedz sám,“ oslovil nečakane Kráľa.
„Ako sa hrá stud, Marlowe?“
Ticho pretrhol hrom, šomrúci na obzore, a Kráľ otvoril ústa, ale Grey ho zarazil.
„Pýtal som sa Marlowa,“ zdôraznil hrozivo.
Peter Marlowe bol bezmocný. Pozeral na Kráľa, a hoci jeho oči nevraveli nič, Kráľ im rozumel. „Tak pod,“ povedal rýchlo Peter Marlowe, „ukážme mu to.“
Kráľ sa hned obrátil po karty a bez váhania povedal: „Bola to moja slepá karta —“
Grey sa zvrtol ako besný. „Vravel som, že mi to má povedať Marlowe. Ešte slovo, a zatknem vás pre rušenie úradného výkonu!“
Kráľ mlčal. Iba sa modlil, aby ten náznak stačil.
„Slepá karta“ zazvonila kdesi v hlbinách Marlowovej pamäti. A spomenul si. A len čo vedel, o akú hru ide, začal sa s Greyom pohrávať. „Ale čo, Grey,“ povedal ustarostené, „je to poker ako každý iný.“
„Tak mi vysvetlite, ako sa hrá!“ Grey bol presvedčený, že ich usvedčí z podvodu.
Peter Marlowe pozrel naňho a oči mal ako kremeň. Vajcia chladli. „Čo vlastne chcete dokázať, Grey? Každý somár vie, že to sú štyri karty odkryté a jedna lícom dolu — jedna slepá karta.“
Miestnosťou zaznelo vydýchnutie. Grey vedel, že nemôže nič robiť. Jeho slovo by stálo proti Marlowovmu, a bolo mu jasné, že to ani v Changi na odsúdenie nestačí. „Správne,“ povedal zlostne, pozerajúc z Kráľa na Petra Marlovva. „To vie každý somár.“ Vrátil zapaľovač Kráľovi. „A dajte si ho zapísať do zoznamu.“
„Áno, pán poručík.“ Teraz, ked všetko prehrmelo, Kráľ už nemusel tak bezpodmienečne zakrývať, ako sa mu uľavilo.
Grey naposledy pozrel na Petra Marlowa, a ten pohľad bol sľubom aj vyhrážkou. „Tá vaša fajnová škola môže byť na vás pyšná,“ povedal s pohŕdaním a pobral sa z baraku. Masters sa šuchtal za ním.
Peter Marlowe hľadel za Greyom, a keď Grey došiel k dverám, povedal Kráľovi o poznanie hlasnejšie, ako bolo treba: „Môžem si požičať ten tvoj zapaľovač — zhasla mi cigareta.“ Stále nespúšťal oči z Greya. Ale Grey nezaváha] v chôdzi, ba ani sa len neobzrel. Dobrý chlap, pomyslel si Peter Marlowe pochmúrne, dobré nervy — takého chlapa je dobre mať po boku v bitke na život a na smrť.

A ako nepriateľa si ho treba vážiť.
Kráľ iba malátne sedel v zelektrizovanom tichu a Peter Marlowe mu vzal z bezvládnej ruky zapaľovač a pripálil si. Kráľ mechanicky vybral škatuľku kooí, dal si jednu do úst a držal ju medzi perami, akoby ju ani necítil. Peter Marlowe sa naklonil ponad stôl a pripálil mu. Kráľovi trvalo hodnú chvíľu, kým zaostril oči na plameň, a vtedy zbadal, že Petrovi Marlowovi sa trasie ruka práve tak ako jemu. Obzrel sa po baraku, kde chlapi stáli ako sochy a opätovali jeho pohľad. Na pleciach cítil chlad potu a uvedomil si, že košeľu má premočenú.
Zvonku sa ozval štrngot plechových nádob. Dino vstal a nedočkavo pozrel z obloka.
„Futráž!“ vykríkol naradované. Čaro sa zlomilo a chlapi sa vysypali z baraku s jedácim náčiním. A Peter Marlowe s Kráľom osameli.

3

Obaja chvíľu sedeli a naberali dych. Potom Peter Marlowe trasľavo poznamenal: „Panebože, veľa nechýbalo.“
„To teda nie,“ prisvedčil Kráľ nenáhlivo. Nevdojak sa zase striasol, potom našiel peňaženku, vybral dve desaťdolárové bankovky a položil ich na stôl. „Tu máš,“ povedal, „zatiaľ len toľko. Ale odteraz si na výplatnej listine. Dvacka týždenne.“ - „Čože?“
„Dávam ti dvacku týždenne.“ Kráľ sa na chvíľu zamyslel. „Asi že máš pravdu,“ povedal zmierlivo a usmial sa. „To je hodno viac. Povedzme tridsať.“ Potom mu padol zrak na pásku a doložil: „Pán nadporučík.“
„Môžeš ma aj ďalej volať Peter,“ povedal Marlowe a podráždenie mu sfarbilo hlas. „A aby bolo medzi nami jasno — peniaze si nechaj.“ Vstal a začal sa zbierať. „Ďakujem za cigaretu.“
„Hej, počkaj,“ zvolal Kráľ, celý udivený. „Čo sa ti porobilo?“
Peter Marlowe uprene hľadel na Kráľa a v očiach mu blysol hnev. „Za koho ma vlastne máš, dočerta? Vezmi si svoje peniaze a vieš, kam si ich môžeš strčiť.“
„Máš niečo proti mojim peniazom?“
„Nie. Ale proti tvojim móresom.“
„A odkedy majú móresy niečo spoločného s peniazmi?“
Peter Marlowe sa prudko zvrtol a pobral sa preč. Kráľ vyskočil a zastal mu cestu k dverám.
„Ešte moment,“ povedal a hlas mal napätý. „Chcem sa voľačo spýtať. Prečo si ma ťahal z toho srabu?“
„To je predsa jasné, nie ? Ja som ťa doňho zamočil. Nemohol som ťa to nechať vyžrať. Za koho ma vôbec máš?“
„Neviem. Práve to zisťujem.“
„Bola to moja chyba. Prepáč.“
„Nemám ti čo prepačovať,“ odvetil Kráľ príkro. „Chyba bola na mojej strane. Koninu som vyviedol ja. Ty s tým nemáš nič spoločné.“
„Na tom nezáleží.“ Marlowova tvár bola žulová tak ako jeho oči. „Ale musíš ma mať za totálneho sráča, ak si myslíš, že by som ťa v tom nechal lietať. A ešte za väčšieho, ak si myslíš, že by som za to chcel od teba peniaze — za vlastnú neopatrnosť. To si ku mne nikto dovoľovať nebude.“
„Sadni si na chvíľu. Prosím.“
„Prečo?“
„Doboha, pretože sa s tebou chcem rozprávať.“
Max zastal vo dverách s Kráľovými jedálnymi miskami.

„Pardon,“ povedal opatrne, „tu máš fufráž. Chceš aj čaj?“
„Nie. A moju polievku dnes dostane Tex.“ Vzal misku s ryžou a položil ju na stôl.
„Okej,“ povedal Max otáľajúc, lebo nevedel, či Kráľ nechce pomoc, ked bude toho čuramedána mlátiť na kašu.
„Padaj, Max. A povedz ostatným, nech nás nechajú chvíľu osamote.“
„Samo.“ Max poslušne vyšiel von. Kráľ má za ušami, že nechce svedkov, ked ide trieskať lampasáka.
Kráľ pozrel zasa na Petra Marlowa. „Poprosil som ťa. Nesadneš si na chvíľu? Prosím.“
„Dobre,“ povedal Peter Marlowe meravo.
„Pozri,“ začal Kráľ trpezlivo. „Ty si ma z toho vylízal. Ty si pomohol mne, tak je len správne, ak pomôžem ja tebe. Tie geršle som ti dával, lebo som sa ti chcel podakovať. Ak ich nechceš, dobre — ale nechcel som ťa uraziť. Ak som ťa urazil, tak sa ospravedlňujem.“
„Prepáč,“ povedal Peter Marlowe, už obmäkčený. „Bol som nasrdený. Nepochopil som ťa.“
Kráľ natrčil ruku. „Tak si potrasme.“
Peter Marlowe mu potriasol ruku.
„Ty nemáš Greya rád, čo?“ spýtal sa Kráľ opatrne.
„Nie.“
„Prečo?“
Peter Marlowe pokrčil plecami. Kráľ nedbanlivo rozdelil ryžu a podal mu väčšiu porciu. „Jedzme.“
„A ty?“ Peter Marlowe vyvalil oči na to množstvo ryže.
„Nie som hladný. Totálne ma prešla chuť. Boha, ušli sme o štepený chlp. Už som myslel, že sa vezieme.“
„Ano,“ prisvedčil Peter Marlowe a na tvári sa mu začínal črtať úsmev. „Ale stála tá prča za to, čo?“
„Čože?“
„No, to vzrušenie. Musia to byť už roky, čo som sa na voľačom tak dobre zabával. Vzrušenie z nebezpečenstva.“
„Ja ťa teda fakt niekedy neviem pochopiť,“ vzdychol Kráľ. „To mi vážne chceš povedať, že si sa na tom zabával ?
„Pravdaže — a ty nie? Bolo to skoro ako lietať na spite — teda na spitfiri. Vieš, keď si v ňom, tak cítiš hrôzu, ale zároveň aj čosi iné — a pritom i potom máš hlavu ako v oblakoch.“
„Tebe musí preskakovať.“
„Ak si sa na tom nezabával, tak čo si má dočerta podrážal s tým studom ? Skoro som skapal.
„Ja som ťa nechcel podraziť. Na ktorého boha som ťa mal

podrážať?“
„Aby to vzrušenie stálo za to a aby si ma vyskúšal.“
Kráľ si malátne utrel oči a tvár. „To si vážne myslíš, že som to spravil naschvál?“
„Pravdaže. Ja som ti spravil to isté, keď som ťa prihral Greyovi na výsluch.“
„Aby bolo jasno — to si spravil len zato, aby si vyskúšal moje nervy?“ vydýchol Kráľ.
„Pravdaže,“ povedal Peter Marlowe. „Nechápem, čo sa tak divíš, človeče.“
„Kristepane,“ povedal Kráľ a zase ho zalial nervózny pot. „Jednou nohou sme v base, a on sa potrebuje hrať!“ Nadýchol sa. „Blázon, normálny blázon, a keď si zaváhal potom, čo som ti prihral tú slepú kartu, tak som myslel, že sme totálne v keli.“
„Grey tiež. Ja som sa s ním len hral. Bol by som to ešte chvíľu naťahoval, ale vystydli by nám vajíčka. A také vajcia nevidíš každý deň. Fakt, že nie.“
„Ak sa nemýlim, povedal si, že nestoja za veľa.“
„Povedal som, že sú obstojné.“ Peter Marlowe zaváhal. „Pozri, ak sa o niečom povie, že to je obstojné, znamená to vlastne, že to je výnimočné. Tak môžeš chlapovi vysloviť poklonu a nemusí mu to byt trápne.“
„Ty nie si normálny! Riskuješ môj krk — a svoj tiež — aby si ešte pridal k nebezpečenstvu, ideš vyskočiť z kože, keď ti ponúknem zopár geršlí a nič za to nechcem, a keď si myslíš, že je niečo senzačné, tak povieš, že to je obstojne. Boha,“ doložil celý ohúrený, „ja som asi čudný lebo čo.“
Zdvihol oči, uvidelnechápavý výraz na Marlowovej tvári a musel sa zasmiať. Peter Marlowe sa rozosmial tiež a o chvíľu sa obaja rehotali ako hysterickí.
Do baraku nazrel Max a hneď za ním sa tisli ostatní Američania.
,,Čo ho to dočerta pochytilo?“ vyvalil Max oči. „Ja som čakal, že mu odtrhne tú posratú gebuľu.“
„Madonna,“ vydýchol Dino. „Najprv Kráľa skoro zašijú, a teraz sa rehoce s chlapom, čo ho namočil.“
„Neni to normálne.“ Maxoví tancoval žalúdok už od chvíle, keď zaznel výstražný hvizd.
Kráľ zdvihol zrak a zbadal chlapov, ako naňho vyvaľujú oči. Vytiahol škatuľku so zvyšnými cigaretami. „Na, Max. Rozdaj to. Na oslavu!“
„Ejha, ďakujem.“ Max vzal škatuľku. „Ale vám riadne horelo pri zadku. Sme radi, že si sa z toho vylízal.“
Kráľ si prezeral úsmevy. Niektoré boli dobré, a tie si zapamätal.

Iné bolí falošné, ale tie už beztak poznal. Chlapi ako ozvena opakovali Maxovo poďakovanie.
Max ich vyviedol zase von a začal deliť poklad. „To je šok," povedal ticho. „Celkom jasne. Ako po granáte. Ale o chvíľu odrazí tomu Anglánovi gebuľu." Zahľadel sa preč, keď sa z baraku ozval ďalší výbuch smiechu, potom pokrčil plecami.
„Preskočilo mu — a nemôžeš sa diviť."
„Preboha," hovoril Peter Marlowe, držiac sa za brucho. „Hybajme jesť. Ak sa do toho nepustím hneď, tak už nebudem vládať."
Začali jesť. Medzi výbuchmi smiechu. Peter Marlowe ľutoval, že vajíčka vystydli, ale smiech ich zohrial a dodal im skvelú chuť. „Ale trocha soli by im nezaškodilo, čo povieš?" spýtal sa čo najbezfarebnejším hlasom.
Mhm, asi že nie. Ale sa mi zdalo, že som ich dobre osolil. Kráľ sa zamračil a obrátil sa po soľ, a vtom zbadal prehlbujúce sa vrásky okolo Marlowových očí.
„Čo sa zase robí dočerta?" spýtal sa a proti svojej vôli sa rozosmial.
„To bol žart, prepánajána. Vy Američania nemáte veľa zmyslu pre humor, čo?"
„Daj sa vypchať. A prestaň sa rehliť, boha ti!"
Keď dojedli, Kráľ postavil na kávu a začal hľadať cigarety. Potom si spomenul, že ich rozdal, tak sa zohol a odomkol čierny kufor.
„Tu máš, oprobuj z môjho," povedal Peter Marlowe a ponúkol mu tabatierku.
„Ďakujem, ale nemôžem ho vystáť. Hned mám z neho hrdlo v keli."
„Len skús. Je školený. Naučili ma to Jávania."
Kráľ si pochybovačné vzal tabatierku. Bola v nej tá istá lacná zelina, lenže nie slamovožltá, ale tmavozlatá; nie suchá, ale vlhká a vláčna; nie bez vône, ale so sladkosilnou arómou tabaku. Našiel balíček cigaretových papierikov a vzal si štedrú dávku školeného tabaku. Ušúľal si nepekný valček, konee odštikol a prebytočný tabak nedbanlivo pustil na zem.
Bože na nebesiach, pomyslel si Peter Marlowe, povedal som skús, a nie zober si všetko. Vedel, že by mal roztrúsený tabak zozbierať a uložiť ho nazad do tabatierky, ale opanoval sa. Sú veci, ktoré človek jednoducho nemôže spraviť, pomyslel si zase.
Kráľ škrtol zapaľovačom a pri pohľade naň sa obaja usmiali. Opatrne si potiahol, potom ešte raz. Nato zhlboka vdýchol dym. „Ale ved to je senzácia," povedal s úžasom. „Kooa to síce nie je — ale aj tak je —" Stíchol a opravil sa. „Chcem povedať, že je obstojný."

„Celkom obstojný," zasmial sa Peter Marlowe.
„Ako to robíš, boha ti?"
„Výrobné tajomstvo."
Kráľ si uvedomil, že má v rukách zlatú baňu. „Asi to bude nejaký dlhý a komplikovaný proces," nadhodil nenápadne.
„Ale kde, fakticky je to celkom ľahké. Namočíš surový tabak do čaju, a keď nasiakne, vyžmýkaš ho. Potom ho trocha posypeš bielym cukrom, požmolíš, a ked sa vstrebe, pomaly ho sušíš na panvici na slabom ohni. Musíš ho miešať, ináč sa zničí. A musíš ho utrafiť tak akurát. Nie veľmi suchý a nie veľmi vlhký."
Kráľa prekvapilo, že mu Peter Marlowe bez všetkého prezradil celý proces — a vôbec sa nejednal, čo za to. Samo, pomyslel si, zatiaľ mi len ťahá medové motúzy popod nos. Nemôže to byť také ľahké, ináč by to robil každý. A asi vie, že som jediný, čo by vedel zvládnuť ten kšeft vo veľkom.
„A to je všetko?" spýtal sa Kráľ s úsmevom.
„Ano. Nič to dokopy nie je."
Kráľ už videl pred sebou výnosný obchod. A k tomu bez porušovania predpisov. „U vás v baraku si asi každý takto upravuje tabak."
Peter Marlowe pokrútil hlavou. „Robím to len pre našu partiu. Celé mesiace ich už naťahujem a vodím ich za nos, ale ešte stále neprišli na to, ako to presne treba."
Kráľ sa usmieval od ucha k uchu. „Takže iba ty vieš, ako sa to robí."
„Ale kde," povedal Peter Marlowe a Kráľ pocítil zúfalstvo., Je to domorodý recept. Robí to celá Jáva."
Kráľ ožil. „Ale tu ho nepozná nikto, čo?"
„Neviem. Nerozmýšľal som nad tým."
Kráľ pomaly vypúšťal nosom dym a mozog mu pracoval ako mašina. Ano, povedal si, dnes mám naozaj šťastný deň.
„Vieš, čo ti poviem, Peter? Mám pre teba kšeft. Ukážeš mi presne, ako sa to robí, a vezieš sa so mnou. Dostaneš..." Zaváhal. „Desať percent."
„Čože?"
„Okej. Dvadsaťpäť."
„Dvadsaťpäť?" Okej," povedal Kráľ a pozrel naňho s novou úctou. „Vieš sa jednať, a to je dobre. Ja celý kšeft zorganizujem. Nakupovať budeme vo veľkom. Musíme si to zariadiť ako fabriku. Ty budeš dozerať na výrobu a moja starosť bude odbyt." Načiahol ruku. „Budeme partneri — pôjdeme na holport, fifty-fifty. Platí?"
Peter Marlowe uprene hľadel na Kráľovu ruku. Potom mu pozrel do tváre. „To teda nie!" povedal rozhodne.

„Doboha aj s tebou!“ vybuchol Kráľ. „Férovejšiu ponuku nedostaneš. Čo ešte chceš? Ja do toho vrážam geršle. Ja musím —“ Stíchol, lebo mu čosi zišlo na um. „Peter,“ povedal po chvíli a usiloval sa nedať najavo, že sa ho to dotklo, „nikto nemusí vedieť, že sme partneri. Ukážeš mi, ako sa to robí, a ja sa už postarám, aby si dostal svoj podiel. Na mňa sa môžeš spoľahnúť.“
„To viem.“
„Takže platí fifty-fifty.“ Kráľ sa rozžiaril.
„Nie, neplatí.“
„Boha tvojho,“ uľavil si Kráľ, lebo zacítil, že ho naťahujú na škripec. Ale opanoval sa a myslel na ten obchod. A čím viac o ňom rozmýšľal... Obzrel sa, aby mal istotu, že nik nepočúva. Potom stíšil hlas a chripľavo povedal: „Šcsťdesiat-štyridsať, a to som ešte v živote nikomu neponúkol. Tak teda šesťdesiat-štyridsať.“
„Nie.“
„Nie?“ vybuchol Kráľ celý zhrozený. „Veď mne z toho kšeftu tiež musí voľačo kvapnúť. Čo vlastne chceš za ten recept? Geršle na ruku?“
„Nechcem nič,“ povedal Peter Marlowe.
„Nič?“ Kráľ si bezvládne sadol, celý zničený.
Peter Marlowe bol bezradný. „Vieš,“ začal váhavo, „nechápem, prečo sa nad niektorými vecami tak rozčuľuješ. Nie je to môj recept, tak s ním nemôžem obchodovať. Je to jednoduchý domorodý zvyk. Vylúčené, aby som zaň od teba bral peniaze. To by bolo nečestné. Absolútne. A beztak som —“ Zarazil sa a chytro sa spýtal: „Mám ti tohned ukázať?“
„Moment. To mi vážne chceš povedať, že mi to ukážeš a nič za to nechceš? Hoci som ti núkal, že sa rozdelíme šesťdesial-štyridsať?
Hoci ti hovorím, že sa z toho dajú vytrieskať ťažké peniaze?“ Peter Marlowe prikývol. „To je strelené,“ povedal Kráľ bezmocne. „To jednoducho nie je správne. Nechápem.“
„Niet čo chápať,“ usmial sa letmo Peter Marlowe. „Mysli si, že mám úpal.“
Kráľ sa naňho na hodnú chvíľu zahľadel. „Dáš mi priamu odpoveď na priamu otázku?“
„Áno. Pravdaže.“
„To preto, že ide o mňa, nie?“
Slová závislí v horúčave medzi nimi.
„Nie,“ povedal Peter Marlowe a prerušil ticho.
A bola medzi nimi pravda.
O hodinu dozeral Peter Marlowe na Texa, ako pripravuje druhú várku tabaku. Tentoraz to robil už bez pomoci a Kráľ okolo neho k vokál ako sliepka.

„Na betón tam dal toľko cukru, čo treba?“ pýtal sa Petra Marlowa úzkostlivo.
„Presne, čo treba.“
„Ako dlho to ešte potrvá?“
„Čo myslíš ty, Tex?“
Tex sa usmial na Petra Marlowa a vystrel svojich nekonečných stodeväťdesiat centimetrov. „Päť, možno šesť minút, tak voľajako.“
Peter Marlowe vstal. „Kde sa u vás chodí na čaj?“
„Hľadáš hajzeľ? Dozadu za barak.“ Kráľ mu ukázal kade. „Ale nevydržíš, kým Tex neskončí? Chcem mať na betón, že to dobre odkukal.“
„Tex je už kanón,“ odvetil Peter Marlowe a odišiel.
Keď sa vrátil, Tex zložil panvicu z variča. „Teraz,“ povedal nervózne a vrhol pohľad na Petra Marlowa, či si to správne načasoval.
„Akurát,“ potvrdil Peter Marlowe, ked si prezrel upravený tabak.
Kráľ si vzrušene ušúľal cigaretu v ryžovom papieri. Tex a Peter Marlowe tiež. Zapálili si. Ronsonom. Ďalší radostný smiech. Potom ticho, lebo každý z nich sa zmenil na ochutnávača.
Fakt dobrý,“ povedal Peter Marlowe rozhodne. „Tex, vravel som ti, že to je celkom jednoduché.“
Tex si uľahčené vydýchol.
‚Obstojný,“ povedal Kráľ zamyslene.
‚Čo to tu pindáš, doboha,“ vzbĺkol Tex. „Je fantastický!“
Peter Marlowe s Kráľom sa išli popučiť od smiechu. Vysvetlili Texovi prečo, a rozosmial sa aj on.
„Musíme si vymyslieť obchodnú značku.“ Kráľ sa na chvíľku zamyslel. „Už to mám. Páčili by sa vám Traja králi? Jeden za toho kráľa, čo má Kráľovské letectvo, jeden za Kráľa Texasu a jeden za mňa.“
„Obstojné meno,“ povedal Tex.
„Zajtra spustíme fabriku.“
Tex potriasol hlavou. „Som v komande na fachu.“
„Kašli na to. Pošlem Dina, nech ťa zastúpi.“
„Nie. Poprosím ho sám.“ Tex vstal a usmial sa na Petra Marlowa. „Tešilo ma, pán nadporučík.“
„Toho nadporučíka si nechaj, dobre?“ povedal Peter Marlowe.
„Dobre. Ďakujem.“
Peter Marlowe hľadel za ním. „Zaujímavé,“ povedal ticho Kráľovi. „Ešte som nevidel toľko smiechu v jednom baraku.“
„A prečo by sme sa nemali smiať? Mohlo by to byť aj horšie. Teba zostrelili nad kopcami?“

„Myslíš na trase Kalkata—Čunking ? Nad Himalájami ?“
„Mhm.“ Kráľ ukázal na tabak. „Napchaj si tabatierku.“
„Ďakujem. Aj si napchám, ak nenamietaš.“
„Hocikedy nebudeš mať tabak, príd a zober si.“
„Ďakujem, poslúchnem. Pekné od teba.“ Peter Marlowe mal chuť na ďalšiu cigaretu, ale uvedomil si, že veľa fajčí. Ak si teraz zase zapáli, bude ho ešte väčšmi moriť hlad. Radšej to nepreháňať. Pozrel na íieň a sľúbil si, že vydrží bez fajčenia, kým sa tieň nepohne o päť centimetrov ďalej. „Mňa vôbec nezostrelili. Môj eroplán — moje lietadlo dostalo zásah pri nálete na Jávu. Nemohol som odštartovať. Otrava,“ doložil a usiloval sa skryť trpkosť.
„To ešte nebolo najhoršie,“ povedal Kráľ. „Mohol si v tom lietadle byť. Takto si živý, a to jediné sa ráta. Na čom si lietal?“
„Hurikán. Jednosedadlová stíhačka. Ale normálne som mával spit — totiž spitfire.“
„Počuť som o nich počul — ale ešte som ho nevidel. Fricom ste s nimi teda riadne natrhli zadok.“
„Áno,“ povedal Peter Marlowe ticho. „To teda sme.“
Kráľ ostal celý prekvapený. „Ty si predsa nemohol lietať v bitke o Britániu ?
„Ale áno. Dostal som krídla v štyridsiatom — práve včas.“
„Koľko si mal rokov?“
„Devätnásť.“
„Hm, podľa ksichtu by som ti hádal aspoň tridsaťosem rokov, a nie dvadsaťštyri!“
„Vieš, čo ma môžeš, kamarát ?“ zasmial sa Peter Marlowe. „A ty máš koľko rokov?“
„Dvadsaťpäť. Kurník šopa,“ uľavil si Kráľ. „Najlepšie roky života, a človek aby tvrdol v poondenej base pod zámkou.“
„Pod zámkou nie si. A nezdá sa mi, že by ti bolo až tak zle.“
„Aj tak sme pod zámkou, nech sa na to pozeráš, ako chceš. Čo myslíš, ako dlho to ešte bude trvať?“
„Nemcov ženieme svinským krokom. Tam sa to asi čoskoro skončí.“
„Ty to veríš?“
Peter Marlowe pokrčil plecami. Len pozor, povedal si, opatrnosť je matka múdrosti. „Áno, asi že áno. Pri povestiach človek nikdy presne nevie, na čom je.“
„A naša vojna? Čo s tou?“
Peter Marlowe odpovedal priamo, pretože sa pýtal priateľ. „Myslím si, že pre nás sa vojna nikdy neskončí. Japoncov porazíme, to áno. To mi je už jasne. Ale my tu? Neverím, že sa dostaneme odtiaľto.“

„Prečo?“
„No, pochybujem, že by sa Japonci vzdali. To znamená, že naši sa musia vylodiť v Japonsku. A kcd sa to stane, tak nás tu všetkých zlikvidujú. Ak nás už predtým nevyhubia choroby.“ . „A prečo by to dočerta robili?“
„čo ja viem, aby ušetrili čas. Keď sa bude okolo Japonska sťahovať slučka, začnú vystrkovať pazúry. Načo sa babrať s pár tisíc zajateami? Japonci pozerajú na život celkom ináč ako my. A pri predstave, že naše vojská sú na ich pôde, začne im preskakovať.“ Hlas mal nevzrušený a pokojný. „Myslím, že sme odpísaní. Pravda, dúfam, že sa mýlim. Ale toto si myslím.“
, ,Ty teda vieš človeka potešiť, povedal Kráľ kyslo, a keď sa Peter Marlowe zasmial, doložil: „Čo sa doboha smeješ? Ty sa vždy smeješ, ked netreba.“
„Prepáč, hlúpy zvyk.“
„Poďme si sadnúť von. Začínajú otravovať muchy. Hej, Max,“ zavolal Kráľ. „Nemáš chuť upratať?“
Prišiel Max a pustil sa do upratovania a Kráľ s Petrom Marlo-wom svižne preliezli cez oblok. Hneď pod Kráľovým oblokom stál pod plátenným podstreškom ešte jeden stolík a lavica. Kráľ si sadol na lavicu. Peter Marlowe si čupol so skríženými nohami ako domorodec.
„Hento som nikdy nevedel,“ poznamenal Kráľ.
„Veľmi pohodlné. Naučil som sa to na Jáve.“
„Ako to, že vieš tak dobre po malajský?“
„Žil som začas na dedine.“
„Kedy?“
„V štyridsiatom druhom. Po prímerí.“
Kráľ trpezlivo čakal, že bude rozprávať dalej, ale darmo. Ešte chvíľu počkal, potom sa spýtal: „Ako to, že si v štyridsiatom druhom po prímerí žil na Jáve na dedine, ked všetci ostatní trčali v zajateckých táboroch?“
Peter Marlowe sa od srdca zasmial. „Prepáč. Ale niet ani veľmi čo rozprávať. Nechcelo sa mi tvrdnúť v tábore. Fakticky som zablúdil v džungli, ked sa skončili boje, a nakoniec som natrafil na tú dedinu. Zľutovali sa nado mnou. Ostal som tam takého pol roka.“
„Aké to bolo?“
„Skvelé. Boli veľmi láskaví. Bol som ako jeden z nich. Obliekal som sa ako Jávan, íarbil som si kožu na tmavo — bola to vlastne hlúposť, lebo výška a oči by ma aj tak prezradili — a pracoval som na ryžových poliach.“
„Žil si tam sám?“
Po chvíli Poter Marlowe povedal: „Bol som tam jediný Európan,

ak sa pýtaš na to.“ Pozrel na tábor a videl, ako slnko praží do prachu a vietor dvíha prach a víri ho. Vírcnic mu ju pripomenulo.
Pozrel preč, na východ, do nervóznej oblohy. Ale ona bola aj súčasťou oblohy.
Vietor silnel a ohýbal koruny kokosových paliem. Ale ona patrila aj vetru a palmám a mrakom za nimi.
Peter Marlowe zahnal tieto myšlienky a pozoroval kórejského strážneho, ako sa vláči za plotom, celý spotený v dusnej páľave. Uniformu mal ošúchanú a rozgajdanú, čiapku rovnako zhúžvanú ako tvár a pušku krivo na pleci. Aký bol on neokrôchaný, taká bola ona pôvabná.
Ešte raz uprel oči na oblohu, lebo hľadal diaľku. Iba vtedy nemal pocit, že je v škatuli — v škatuli plnej chlapov, chlapského pachu, chlapskej špiny a chlapských zvukov. Bez žien, pomyslel si Peter Marlowe bezmocne, sú chlapi iba surový vtip. A krvácal na neľútostnom slnku.
„Hej, Peter!“ Kráľ s otvorenými ústami pozeral hore svahom.
Peter Marlowe sledoval Kráľov pohľad a zovrelo mu žalúdok, lebo videl, že sa blíži Sean. „Bože!“ Chcel sa šmyknúť cez oblok a zmiznúť, ale vedel, že by bol ešte nápadnejší. Tak len zaťato čakal a skoro ani nedýchal. Azda ho Sean ani nezbadá, lebo je pohrúžený do rozhovoru s dvoma leteami, majorom Rodrickom a nadporučíkom Frankom Parrishom. Hlavy tesne pri sebe, zaujaté hlasy.
Vtom Sean pozrel popri Frankovi Parrishovi, zbadal Petra Marlowa a zastal.
Aj Rodrick a Frank prekvapene zastali. Bože dobrý, pomysleli si, keď uvideli Petra Marlowa. Ale skryli svoje znepokojenie.
„Ahoj, Peter,“ zavolal Rodrick. Bol to vysoký, upravený muž s ostro rezanou tvárou, taký vysoký a upravený, aký bol Frank Parrish vysoký a zanedbaný.
„Ahoj, Rod!“ odpovedal Peter Marlowe.
„Len momentík,“ povedal Sean ticho Rodrickovi a zamieril k Petrovi Marlowovi s Kráľom. Prvý šok už prešiel a Sean sa prívetivo usmial.
Peter Marlowe cítil, že sa mu ježia vlasy na zátylku, ale len vstal čakal. Neušlo mu, ako sa doňho Kráľ zavrtáva pohľadom.
Ahoj, Peter,“ povedal Sean.
„Ahoj, Sean.“
‚Aký si chudý, Peter.“
„čo ja viem, sotva chudší ako ostatní. Ale cítim sa dobre, ďakujem.“
„Tak dávno som ťa už nevidel — prečo neprídeš niekedy do divadla ? Vždy sa nájde niečo pod zub — a poznáš ma, vieš, že

som nikdy veľa nejedol.“ Sean sa s nádejou usmial.
„Ďakujem,“ povedal Peter Marlowe v takých rozpakoch, že mu skoro zle prišlo.
„No čo, viem, že neprídeš,“ povedal Sean nešťastne, „ale vždy si vítaný.“ Na chvíľu zavládlo ticho. „Už ťa ani nevídam.“
„Veď vieš, ako to je, Sean. Ty si večne v tom divadle a ja, no, ja som v pracovných komandách a tak.“
Ako Peter Marlowe, aj Sean mal na sebe sarong, lenže kým Marlowov bol ošúchaný a vyblednutý, Sean mal nový, biely, lemovaný modrou a striebornou výšivkou. A Sean mal navyše domorodý kabátik badžu s krátkymi rukávmi, ktorý nesiahal ani po pás a bol taký priliehavý, že sa pod ním črtali prsia. Kráľ nevedel odtrhnúť fascinovaný zrak od rozhaleného hrdla na badžu.
Sean si všimol Kráľa a slabo sa usmial. Začesal si vlasy, ktoré mu vietor nežne rozčuchral, a uhládzal si ich, až kým Kráľ nezdvihol oči. Sean sa v duchu usmial, celý potešený, keď sa Kráľ začervenal.
„Je — je veľmi teplo, čo?“ povedal Kráľ v rozpakoch.
„Dosť,“ milo odvetil Sean, chladný a nespotený ako vždy — aj keď bola neviemaká horúčava.
Zavládlo ticho.
„Aha, prepáčte,“ povedal Peter Marlowe, lebo zbadal, že Sean pozerá na Kráľa a trpezlivo čaká. „Vy sa nepoznáte —“
Sean sa zasmial. „Preboha, Peter. Čo sa to s tebou robí? Pravdaže, viem, kto je tvoj priateľ, aj keď sme sa ešte nezoznámili.“ Sean vystrel ruku. „Teší ma. Naozaj pocta stretnúť sa s Kráľom!“
„É, ďakujem,“ povedal Kráľ a sotva sa dotkol podávanej ruky,
ktorá sa zdala taká drobná proti jeho labe. „Nechcete si tento, zaíajčiť?“
„Ďakujem, nie. Ale jednu si vezmem, ak nemáte nič proti tomu. Vlastne dve, dobre?“ Sean kývol hlavou dozadu k chodníku. „Rod a Frank fajčia a viem, že by proti cigarete nič nemali.“
„Samo,“ odpovedal Kráľ. „Samo.“
„Ďakujem. Ste veľmi milý.“
Kráľ nevdojak cítil teplo Seanovho úsmevu. Nevdojak povedal, a myslel to vážne: „V Othellovi ste boli skvelý.“
„Ďakujem,“ povedal Sean potešené. „Páčil sa vám Hamlet?“
„Áno. A to som si na Shakespeara nikdy veľmi nepotrpel.“
Sean sa zasmial. „Potom je to naozaj pochvala. Teraz pripravujeme novú hru. Frank ju napísal zvlášť pre nás a mala by byť ohromne zábavná.“
„Ak bude len taká ako všetky ostatné, tak bude skvelá,“ povedal Kráľ, už väčšmi vo svojej koži, „a vy budete tiež skvelý.“

„Milé od vás. Ďakujem.“ Sean pozrel na Petra Marlowa a v očiach sa mu objavil nový lesk. „Ale obávam sa, že Peter s vami nebude súhlasiť.“
„Prestaň, Sean,“ povedal Peter Marlowe.
Sean nepozeral na Petra Marlowa, iba na Kráľa, a usmial sa, ale pod úsmevom sa skrývala zúrivosť. „Peter má proti mne námietky.“
„Prestaň, Sean,“ opakoval Peter Marlowe drsne.
„Prečo by som mal prestať?“ vybuchol Sean. „Máš odpor voči úchylným — ty tak voláš teplých, pravda? Dal si mi to dokonale najavo. Nezabudol som na to.“
„Ani ja!“
„Aspoň voľačo. Nemám rád, ked mnou pohŕdajú — a už vôbec nie, keď si to práve ty!“
„Povedal som prestaň! Tu nie je na to vhodné miesto ani čas. Už sme si to všetko rozdiskutovali a už si mi všetko povedal. Aj som sa ti ospravedlnil. Nechcel som ti ublížiť!“
„Nie. Ale aj tak ma nenávidíš — prečo? Prečo?“
„Nie je pravda, že ťa nenávidím.“
„Tak prečo sa mi stále vyhýbaš?“
„Je to tak lepšie. Preboha, Sean, nechaj ma na pokoji.“
Sean hľadel na Petra Marlowa a zrazu sa hnev stratil, tak náhle, ako vzbĺkol. „Prepáč, Peter. Asi máš pravdu. Hlúposti robím ja. Lenže niekedy som strašne sám. Čnie sa mi aspoň za rozhovorom.“ Vystrel ruku a dotkol sa Marlowovho ramena. „Prepáč. Chcem len, aby sme sa zase zmierili.“
Peter Marlowe nevedel, čo odpovedať.
Sean zaváhal. „Radšej už asi pôjdem.“
„Sean,“ zavolal Rodrick z cestičky, „už meškáme!“
„Hned.“ Sean nespúšťal oči z Petra Marlowa, potom si vzdychol a podal Kráľovi ruku. „Tešilo ma, že sme sa zoznámili. Prepáčte, prosím, že som sa tak zle správal.“
Nebolo pomoci, Kráľ sa zase musel dotknúť tej ruky. „Tešilo ma,“ povedal.
Sean zaváhal, oči vážne a skúmavé. „Ste Petrov priateľ?“ opýtal sa napokon.
Kráľ mal pocit, že ho počuje celý svet, ked jachtal: „É, samo, áno, asi že hej.“
„Zaujímavé, čo všetko môže znamenať jedno slovo, pravda? Ale ak ste jeho priatelom, nezavádzajte ho na krivé chodníčky, prosím vás. Máte povesť nebezpečného človeka, a mňa by mrzelo, keby sa Petrovi niečo stalo. Mám ho veľmi rád.“
„É, áno, samo.“ Kráľ cítil, že sa mu roztriasli kolená a mäkne mu

chrbtica. Ale magnetizmus Scanovho úsmevu ním prenikal až do špiku. Také čosi ešte nezažil. „To divadlo je z celého tábora najlepšie," povedal. „Aspoň človek vie, prečo žije. A najlepší z neho ste vy."
„Ďakujem." A obrátil sa k Petrovi Marlowovi: „Človek naozaj vie, prečo žije. Som šťastný. A rád robím, čo robím. Život potom stojí za to, Peter."
„Áno," odvetil Peter Marlowe, plný utrpenia. „Som rád, že všetko je, ako má byť."
Sean sa naposledy váhavo usmial, potom sa rýchlo obrátil a vzápätí ho nebolo.
Kráľ si sadol. „To som ešte nežral."
Aj Peter Marlowe si sadol. Otvoril tabatierku a spravil si cigaretu.
„Keby si nevedel, že to je chlap, prisahal by si na všetkých svätých, že to je ženská," povedal Kráľ. „Fantastická ženská."
Peter Marlowe chladne prikývol.
„Nie je ako ostatní buzeranti," povedal Kráľ, „to je teda fakt. Vôbec nie. Na betón. Kriste, je na ňom volačo —" Kráľ zastal, hľadal slovo a bezmocne pokračoval: „Neviem, ako to vyjadriť. Je — je to ženská, namojdušu. Pamätáš sa, ked hral Desdemonu? Prisámbohu, tak vyzeral v tej nočnej košeli, že v celom Changi nebolo chlapa, čo by mu nestál, to sa stavím. Nikomu nezazlievam, že ho to pokúša. Aj mňa to pokúša, každého. A ak niekto vraví, že nie, tak klame." Potom pozrel na Petra Marlowa a skúmavo si ho prezeral.
„Prepánajána," povedal Peter Marlowe podráždene. „Myslíš, že aj ja som teploš?"
„Nie," odvetil Kráľ pokojne. „Ani by mi to neprekážalo. Pokiaľ by som o tom vedel."
„Tak teda nie som."
„Ale namojdušu to tak vyzeralo," uškrnul sa Kráľ. „Hádka medzi milencami?"
„Daj sa vypchať!"
Po chvíli sa Kráľ opatrne spýtal. „Už dávno poznáš Seana?"
„Bol v mojej letke," odpovedal Peter Marlowe napokon. „Sean bol naším benjamínkom, a mne ho dali akože na starosť. Celkom sme sa zblížili." Odstikol oheň z cigarety a zvyšok tabaku vysypal do tabatierky. „Pravdu povediac, bol to môj najlepší priateľ. Veľmi dobrý pilot — zostrelil nad Jávou tri japonské zerá." Pozrel na Kráľa. „Mal som ho veľmi rád."
„Bol — bol už vtedy taký?"
„Nie."
„To viem, že nechodil furt vyobliekaný ako ženská, ale dočerta,

muselo byť jasné, že je taký.“
„Sean nikdy nebol taký. Bol to len veľmi pekný, citlivý mládenec. Nebolo na ňom nič zženšleného, len čosi... čosi priveľmi súcitné.“
„Videl si ho niekedy vyzlečeného?“
„Nie.“
„Tak to sedí. Ani nikto iný. Ani len polonahého.“
Seanovi pridelili v divadle izbičku — a vlastnú izbu nemal okrem neho v celom Changi nikto, ani len Kráľ. Ale Sean tam nikdy nenocoval. Predstava, že v izbe je Sean, sám, iba za zamknutými dvermi, bola prinebezpečná, pretože veľa chlapov v tábore bolo očividne posadnutých žiadzou, a ostatní to iba tajili. Preto Sean vždy spal v niektorom baraku, ale preobliekal a sprchoval sa vo vlastnej izbe.
,,A čo to je medzi vami?“ spýtal sa Kráľ.
„Skoro som ho zabil. Raz.“
Odrazu rozhovor ustal a obaja sa pozorne započúvali. Doľahol k nim však iba akýsi vzdych, podtón. Kráľ sa rýchlo poobzeral. Keď nič zvláštne nezbadal, vstal, preškriabal sa cez oblok a Peter Marlowe za ním. Chlapi v baraku tiež načúvali.
Kráľ pozrel k rohu väznice. Všetko sa zdalo v poriadku. Chlapi stále chodili sem i tam.
,,Čo si myslíš?“ spýtal sa Kráľ ticho.
„Neviem,“ odpovedal Peter Marlowe, jastriac. Okolo väznice ešte vždy chodili chlapi, ale teraz už takmer nebadateľné zrýchleným krokom.
„Hej, pozri,“ zašepkal Tex.
Spoza rohu väznice sa zjavil kapitán Brough a zamieril hore svahom k nim. Za ním sa začali objavovať ďalší dôstojníci a každý mieril k inému baraku pre mužstvo.
„To bude nejaká buzerácia,“ povedal Tex kyslo.
„Možno filcung,“ poznamenal Max.
Kráľ bol v okamihu na kolenách a odmykal čierny kufor. Peter Marlowe rýchlo povedal: „Do videnia.“
„Tu máš,“ povedal Kráľ a hodil mu škatuľku kooí, „príď večer, ak máš chuť.“
Peter Marlowe vybehol z baraku a pustil sa dolu svahom. Kráľ vytiahol troje hodiniek, zahrabaných v káve, a vstal. Chvíľu rozmýšľal, potom vyliezol na stoličku a napchal hodinky do atapových ostreškov. Vedel, že nový úkryt všetci videli, ale bolo mu to jedno, lebo už sa nedalo nič robiť. Potom zamkol čierny kufor a to už stál vo dverách Brough.
„Tak dobre, mládenci, všetko von.“

4

Keď sa Peter Marlowe predieral spoteným úľom chlapov, ktorý sa rojil na asfaltovej ceste, nemyslel na nič, iba na svoju poľnú fľašu. Zúfalo spomínal, či ju naplnil vodou, ale s istotou sa rozpamätať nevedel.

Vybehol hore schodmi od cesty k baraku. Ale barak bol už prázdny a vo dverách už stál špinavý kórejský strážny. Peter Marlowe vedel, že ho dnu nepustí, tak sa zvrtol, skrčil a pretiahol sa popod barak na druhú stranu. Rozbehol sa k zadným dverám, akým ho strážny zbadal, bol už pri priči s fľašou v ruke.

Kórejec namrzene zahrešil, podišiel k nemu a posunkom mu ukázal, že má fľašu dať nazad. Ale Peter Marlowe obradne zasalutoval a povedal po malajský — rečou, ktorej väčšina strážcov rozumela: „Pozdravujem ťa, pane. Možno budeme musieť dlho čakať, a preto ťa prosím, dovoľ mi vziať si so sebou poľnú fľašu, lebo mám dyzentériu.“ Pri reči potriasol fľašou. Bola plná.

Strážny mu vytrhol fľašu z rúk a podozrievavo k nej privoňal. Potom odlial trocha vody na zem, strčil mu fľašu zase do rúk, znova zaklial a ukázal na nastúpených chlapov pod nimi. Peter Marlowe sa uklonil a od úľavy sa mu až hlava zakrútila. Bežal sa zaradiť k svojej skupine.

„Kde si v keli trčal, Peter?“ spýtal sa Spenee, ktorého trápili nielen obavy, ale aj dyzentéria.

„Čo tam po tom, hlavne, že som tu.“ Keď už mal fľašu, začala ho chytať samopaš. „Poďme, Spenee, zaveľ tomu konečne,“ podpichoval ho.

„Bozaj ma. No tak, panstvo, staňte si do radu.“ Spenee zrátal chlapov a potom sa spýtal: „Kde je Bones?“

„Na maródke,“ odpovedal Ewart. „Šiel hned po raňajkách. Sám som ho (am zaviedol.“

„A to mi nevieš povedať skôr, dočerta?“

„Celý deň som fachal v záhrade, boha ti! Zapáraj si do niekoho iného!“

„Nemusíš hned vyskakovať!“

Ale Peter Marlowe nepočúval nadávky a hovor a chýry. Modlil sa, aby plukovník s Macom mali poľné fľaše so sebou.

Keď kapitán Spenee zrátal stav, odišiel o kus ďalej k plukovníkovi.

Sellarsovi, ktorý bol formálnym veliteľom štyroch barakov, a zasalutoval. „Sesťdesiatštyri, všetko súhlasí, pán podplukovník. Prítomných deväťnásť, v nemocnici dvadsaťtri, pracovné oddiely dvadsaťdva."

„Ďakujem, Spenee."

A len čo Sellars dostal stavy zo svojich štyroch barakov, zrátal ich a šiel ich hlásiť vyššie plukovníkovi Smedlymu-Taylorovi, ktorý bol zodpovedný za desať barakov. Potom ich Smedly-Taylor išiel hlásiť vyššie. Nasledujúci dôstojník ich zahlásil ešte vyššie a táto procedúra sa opakovala v celom tábore, vo väznici aj mimo nej, až sa konečný stav dostal k veliteľovi tábora. Veliteľ tábora zrátal stavy prítomných, pridal k nim počet mužov v nemocnici a v pracovných oddieloch a výsledný súčet zahlásil japonskému tlmočníkovi kapitánovi Jošimovi. Ten veliteľa tábora zjazdil, pretože jeden muž chýbal.

Nasledovala bolestná hodina paniky, kým sa chýbajúci muž nenašiel na cintoríne. Doktor Rofer, plukovník Kráľovskej zdravotnej služby, zjazdil svojho zástupcu, plukovníka doktora Kennedyho, ktorý vysvetľoval, že je veľmi ťažké zistiť stav na minútu presne, ale plukovník Rofer ho zjazdil aj tak a vyhlásil, že to je jeho psia povinnosť. Potom sa Rofer išiel ospravedlniť veliteľovi tábora, ktorý ho zjazdil za neschopnosť, a potom veliteľ tábora išiel za Jošimom a zdvorilo sa pokúšal vysvetliť, že mŕtvola sa našla, ale je veľmi ťažké zistiť počty na sekundu presne. A Jošima zjazdil veliteľa tábora za neschopnosť a povedal mu, že to patrí k jeho povinnostiam — a ak si nevie zapamätať jednoduché číslo, možno je najvyšší čas, aby sa velenia v tábore ujal iný dôstojník.

Kým sa hnev presúval služobným postupom hore-dolu, kórejskí strážni prezerali baraky, najmä dôstojnícke. Tam iste bude to rádio, čo hľadajú. Spojenie a nádej chlapov. Chceli rádio nájsť, tak ako našli to druhé pred piatimi mesiacmi. Ale strážni sa v horúčave parili práve tak ako chlapi na nástupišti a hľadali, iba aby sa nepovedalo.

Chlapi sa potili a nadávali. Zopár ich omdlelo. Chorí na dyzentériu v zástupoch prúdili k latrínam. Tí, čo boli veľmi chorí, si čupli, alebo lahli, tam kde boli, odovzdali sa bolesti a nechali, nech vykoná svoje. Zdraví si zápach nevšímali. Zápach bol normálny, prúdiace zástupy boli normálne, čakanie bolo normálne.

Po troch hodinách sa prehliadka skončila. Chlapom dali rozchod. Rozbehli sa do barakov a do tieňa, alebo sa zadychčané vystreli na posteli, alebo išli pod sprchy, čakali a zúrili, kým im voda neochladila rozbolené hlavy.

Peter Marlowe vyšiel spod sprchy. Uviazal si sarong okolo pása a išiel do betónového bungalowu za svojimi priateľmi, svojou partiou.
„Puki mahlu!“ uškrnul sa Mac. Major MeCoy bol húževnatý malý Škót, ktorý sa nosil vzpriamený ako milinonár. Dvadsaťpäť rokov malajských džunglí mu hlboko zbrázdilo tvár — tie roky, tuhý alkohol, hry o vysoké stávky a záchvaty horúčky.
,,Mahlu sendiris,“ odpovedal Peter Marlowe a natešene si čupol. Táto malajská oplzlosť sa mu odjakživa páčila. Nedala sa doslovne preložiť, aj ked „puki“ bolo ženské prirodzenie a ,,mahlu“ znamenalo „zahanbený“.
„Čo keby ste vy cicinbrusi raz pre zmenu vyprávali spisovnou angličtinou?“ ozval sa plukovník Larkin. Ležal na slamníku, ktorý si zložil na zem. Od horúčavy ho chytila dýchavičnosť a po záchvate malárie ho bolela hlava.
Mac žmurkol na Petra Marlowa. „Učíme ho, učíme, ale do tej tvrdej kotrby mu to nie a nie vliezť. Čovjek by povjedal, že našemu plukovníkovi néni pomoci!“
„Máš recht, kamoš,“ prisvedčil Peter Marlowe, napodobňujúc Larkinov austrálsky prízvuk.
„Prečo som sa ja len dal s vami dokopy,“ zastonal Larkin zúfalo, „to do najdlhšej smrti nepochopím.“
Mac sa uškrnul. „Lebo je lenivý, čo, Peter? My dvaja robíme všetku robotu, no nie? A on sa nám vyvaľuje a hrá sa na maróda — len zato, že ho kúsek pošteklila malária!“
„Puki mahlu. A dones mi trocha vody, Marlowe!“
„Rozkaz, pán plukovník!“ Podal Larkinovi poľnú fľašu. Keď ju Larkin videl, napriek bolesti sa usmial.
„Všetko v poriadku, chlapče?“ spýtal sa ticho.
„Áno. Ale chvíľu sa ma už chytala panika.“
Nás s Macom tiež.“
Larkin si upil vody a opatrne vrátil poľnú fľašu.
‚Nie je vám zle, pán plukovník?“ Petra Marlowa znepokojilo, keď videl, aký je Larkin bledý.
„Čerta starého,“ odpovedal Larkin. „Nič takého, čo by dobrá fľaša piva nevedela vyliečiť. Zajtra som ako ryba.“
Peter Marlowe prikývol. „Aspoň že už máte horúčku za sebou,“ povedal. Potom so strojenou nonšalantnosťou vybral škatuľku cigariet kooa.
„Páni moji,“ povedali Mac a Larkin jedným dychom.
Peter Marlowe otvoril škatuľku a každému dal po cigarete. „Pozdravuje vás Mikuláš.“
„Kde dočerta si ich vzal, Peter?“

„Počkaj, kým si kúsek pofajčíme," povedal kyslo Mac, „a tú zlú novinu nám môže povedať aj potom. Najskôr predal naše postele alebo čo."
Peter Marlowe im rozprával o Kráľovi a o Greyovi. Počúvali s rastúcim úžasom. Povedal im aj históriu s receptom na školenie tabaku a oni mlčky počúvali, až kým nespomenul percentá, čo mu Kráľ ponúkal.
„Sesťdesiat-štyridsať!" vykríkol Mac so smiechom. „Šesťdesiat-štyridsať, pánaboha!"
„Áno." Peter Marlowe si jeho výbuch zle vysvetľoval. „Predstavte si to! Ale nakoniec som mu ukázal, ako sa to robí. Mal som dojem, že sa dosť čudoval, keď som za to nič nechcel."
„Ty si mu ho prezradil zadarmo?" zhroŽil sa Mac.
„Pravdaže. Nezdá sa ti to, Mac?"
„Prečo si to spravil ?"
„Nemôžem sa predsa dať na kšeftárenie. Marlowovci nie sú kramári," hovoril Peter Marlowe, akoby niečo vysvetľoval malému dieťaťu. „Jednoducho sa to nepatrí, starký."
„Bože dobrý, ponúka sa ti taká krásna príležitosť zarobiť nejaké peniaze a ty sa nafúkaš a vykašleš sa na ňu. Iste si uvedomuješ, že keby za vecou stál Kráľ, mal by si dosť peňazí, aby si si mohol kupovať dupľované prídely až do súdneho dňa. Čo si nevedel držať j jazyk za zubami a nenechal ma —"
,,Čo to rozprávaš, Mac?" skočil mu Larkin príkro do reči. „Mládenec má recht, a dávať sa na kšeftárenie s Kráľom, to vôbec nie je preňho."
„Ale — „
„Nijaké ale," vyhlásil Larkin.
Mac ihned vytriezvel a sám sa na seba nazlostil za ten výbuch. Zmohol sa na nervózny smiech. „Len som si ťa doberal, Peter."
„Naozaj, Mac? Bože dobrý," povedal Peter Marlowe nešťastne. „Spravil som nejakú hlúposť alebo čo? Nerád by som sklamal partiu."
„Né, synečku, to ja len tak žartujem. Ale rozprávaj ďalej, čo n i.iš ešte nové."
Peter Marlowe im rozprával, čo sa stalo, a celý čas si lámal hlavu, či naozaj nespravil nejakú chybu. Mac bol jeho najlepší priateľ, bystrý a skúsený človek a vždy sa vedel ovládať. Povedal im o Scanovi, a ked skončil, cítil sa lepšie. Potom odišiel. Bol na rade kŕmiť sliepky.
Keď osameli, Mac povedal Larkinovi: „Dočerta — mrzí ma to. Nemal som sa naňho tak osopiť."
„Ani sa ti nečudujem, kamoš. Mládenec má hlavu v oblakoch. A

zopár veľmi čudných predstáv. Ale človek nikdy nevie. Možno ešte vzíde z toho Kráľa nejaký osoh.“
„Vera,“ povedal Mac zamyslene.
Peter Marlowe niesol kanvicu s útržkami listov, ktoré zrekvirovali. Prešiel popri latrínach a kráčal ďalej až k výbehom, kde chovali táborové sliepky.
Boli tam veľké ohrady a malé ohrádky, ohrady pre jedinú vycivcnú sliepku a obrovská ohrada pre stotridsať sliepok — tie patrili celému táboru a ich vajcia sa delili medzi všetkých. Ostatné ohrady patrili partiám alebo spoločenstvám partií, ktoré sa na sliepky poskladali. Iba Kráľ bol samostatným majiteľom.
Ohradu pre Marlowovu partiu postavil Mac. Boli v nej tri sliepky, celé ich bohatstvo. Larkin kúpil sliepky pred siedmimi mesiacmi, keď partia predala posledný majetok — Larkinov zlatý snubný prsteň. Larkin ho nechcel predať, ale Mac bol vtedy chorý, Peter Marlowe mal dyzentériu, dva týždne predtým zase znížili dávky potravín, a tak ho predsa predal. Sprostredkovateľom však nebol Kráľ, ale jeden z plukovníkových podriadených, Tiny Tim-sen, austrálsky kšeftár. Z peňazí za prsteň kúpil štyri sliepky od čínskeho obchodníka, ktorý mal od Japoncov koneesiu na predaj v tábore, a ešte zvýšilo na dve škatuľky sardiniek, dve konzervy kondenzovaného mlieka a pol litra oranžového palmového oleja.
Sliepky boli dobré a znášali načas. Ale jedna skapala a chlapi ju zjedli. Kosti odložili a dali ich do hrnea s drobami, nohami, hlavou a so zelenou papajou, ktorú Mac ukradol, keď bol s pracovným komandom, a urobili si guláš. Celý týždeň mali pocit, že sú veľkí a čistí.
Jedno kondenzované mlieko otvoril Larkin v ten deň, čo ho kúpil. Kým konzerva trvala, každý dostal raz denne za lyžičku. Kondenzované mlieko sa v horúčave nekaŽilo. V ten deň, keď už nebolo čo naberať na lyžičku, vyvarili v konzerve vodu a vývar vypili. Bol výborný.
Dve škatuľky sardiniek a druhá konzerva kondenzovaného mlieka tvorili železnú zásobu partie. Keby došlo k najhoršiemu. Konzervy mali v bezpečnej skrýši, ktorú neprestajne strážil niekto z nich.
Kým Peter Marlowe odomkol zámku na kuríne, poobzeral sa, aby mal istotu, že nikto nablízku nepozoruje, ako sa zámka otvára. Odchýlil dvierka a uvidel dve vajcia.
„Neboj sa, Nonya,“ povedal nežne najlepšej sliepke, „nedotknem sa ťa.“
Nonya sedela na siedmich vajciach. Nechať pod ňou tých sedem vajec ich stálo veľa premáhania, ale ak budú mať šťastie a vyliahne sa im sedem kurčiat a ak kurčatá prežijú a vyrastú z nich sliepky či

kohúty, budú mať obrovský kŕdeľ. Potom budú môcť nechať jednu sliepku stále sedieť na vajciach. A nebudú sa musieť báť šestky.
Na šiestom oddelení v nemocnici boli slepí — chlapi, ktorých beriberi pripravila o zrak.
Všetko, čo obsahovalo vitamíny, bolo zázračnou ochranou pred touto neprestajnou hrozbou a vajcia boli výdatným — a spravidla jediným dostupným — zdrojom vitamínov. Preto veliteľ tábora Prosil a nadával a dožadoval sa viac vajec od japonského veliteľa. Ale zväčša sa ušlo na muža iba jedno vajíčko na týždeň. Niektorí dostávali vajíčko každý deň, ale vtedy už obyčajne bolo neskoro.
Preto sliepky strážila vo dne v noci dôstojnícka stráž. Preto bolo najťažším zločinom dotknúť sa sliepky, ktorá patrila niekomu inému, či už jednotlivcovi alebo táboru. Raz prichytili chlapa so zabitou sliepkou v ruke a na mieste ho dobili na smrť. Oficiálne rozhodnutie znelo, že išlo o zabitie oddôvodniteľné zákonom.
Peter Marlowe zastal pri svojom kuríne a obdivoval Kráľove sliepky. Bolo ich sedem, tučných a obrovských v porovnaní s ostatnými. V ohrade sa prechádzal aj kohút, pýcha tábora. Volal sa Červenák. Z jeho semena rástli prekrásni synovia a dcéry a hocikto si ho mohol vypožičať a pripustiť k sliepke. Musel len zaplatiť: Kráľ si sám vybral jedno z vyliahnutých kuriat.
Ešte aj Králové sliepky boli nedotknuteľné a strážili ich ako všetky ostatné.
Peter Marlowe pozeral, ako Červenák pritlačil do prachu sliepku a obskočil ju. Sliepka sa zdvihla, s kotkodákaním behala po ohrade a na dôvažok ďobla inú sliepku. Peter Marlowe sa hneval sám na seba, že sa na to pozeral. Vedel, že to je slabosť. Vedel, že bude myslieť na Nai a potom ho budú bolieť slabiny.
Vrátil sa do kurína, skontroloval, či je zámka dobre zamknutá, a pobral sa do baraku, opatrne nesúc vajcia.
„Čovječe, Peter," uškrnul sa Mac, „dnes márne šťastný deň!"
Peter Marlowe vytiahol škatuľku kooí a rozdelil ich na tri kôpky. „O tie zvyšné budeme žrebovať."
„Vezmi si ich ty, Peter," povedal Larkin.
„Nie, žrebujeme. Najnižšia karta prehráva."
Mac prehral a predstieral namrzenosť. „Šľak aby to trafil."
Starostlivo pootvárali cigarety, vysypali tabak do tabatierok a zmiešali ho so školeným jávskym tabakom. Potom rozdelili svoje porcie na štyri časti, zvyšné tri štvrtiny dali do iných škatuliek, a tie zverili do úschovy Larkinovi. Mať pri sebe toľko tabaku bolo priveľkým pokušením.
Odrazu sa nebo roztvorilo a začala sa potopa.
Peter Marlowe si vyzliekol sarong, starostlivo ho poskladal a

položil ho na Macovu posteľ.
Larkin zamyslene povedal: „Peter, dávaj si s tým Kráľom pozor. Mohol by byť nebezpečný.“
‚Pravdaže, nebojte sa.“ Vykročil do lejaku. Vzápätí sa aj Mac s Larkinom vyzliekli, pobrali za nimi a pridali sa k ostatným naháčom, vychutnávajúcim prietrž mračien.
Ich telá vítali štípanie dažďa, pľúca vdychovali ochladený vzduch, hlavy sa rozjasnievali.
A pach Changi sa z nich zmyl.

5

Po daždi chlapi posedávali, vychutnávali krátky chládok a čakali, až bude čas jesť. Voda kvapkala zo striech a zurčala v jarkoch, prach sa zmenil na blato. Ale na bielomodrej oblohe už pyšne žiarilo slnko.

„Boha," uľavil si Larkin spokojne, „hneď je človeku lepšie."

„Vera," prisvedčil Mac. Sedeli na verande. Ale Mac bol v myšlienkach vo vnútrozemí, na svojej kaučukovej plantáži v Kedahu, ďaleko na severe. „Aj taká horúčava je na voľačo dobrá — aspoň si človek potom váži chlad," povedal pokojne. „Ako horúčka."

„Malajsko je hnus, dážď je hnus, horúčava je hnus, malária je hnus, ploštice sú hnus a muchy sú hnus," vyhlásil Larkin.

„V mieri nie, čovječe." Mac žmurkol na Petra Marlowa. „Ani na dedine, čo, chlapče?"

Peter Marlowe sa uškrnul. Porozprával im skoro všetko o tom, ako žil na dedine. Vedel, že Mac si domyslí aj to, čo im zamlčal, lebo Mac strávil roky dospelosti v Oriente a mal ho tak rád, ako ho Larkin nenávidel. „Vraj nie," povedal zdvorilo a všetci sa usmiali.

Nerozprávali veľa. Všetko si už povedali a znova preopakovali— všetko, čo si chceli povedať.

Tak len trpezlivo čakali. Keď prišiel čas, postavil sa každý do svojho (rontu a potom sa vrátili do baraku. Polievku rýchlo vypili. Peter Marlowe zapol domácky vyrobený varič a usmažil jedno vajce. Porcie ryže zosypali do jednej misy a on dal navrch vajce s trochou soli a korenia. Dôkladne rozmiešal bielko i žitko s ryžou, potom ju rozdelili na troje a s chuťou ju zjedli.

Keď sa navečerali, Larkin vzal taniere a umyl ich, pretože bol na rade, potom si zase sadli na verandu a čakali na večerný nástup.

Peter Marlowe sa lenivo pozeral, ako chlapi chodia po ceste, a tešil sa, že má plný žalúdok, keď vtom zbadal, že k nim ide Grey.

„Dobrý večer, pán plukovník," povedal Grey Larkinovi a predpisovo zasalutoval.

„Dobrý večer, Grey," vzdychol Larkin. „Tak kto je to tentoraz ?" Keď za ním prišiel Grey, vždy to znamenalo nejakú nepríjemnosť.

Grey pozrel nadol na Petra Marlowa. Larkin i Mac vycítili nepriateľstvo medzi tými dvoma.

„Posiela ma za vami plukovník Smedly-Taylor, pán plukovník. Dvaja príslušníci vášho pluku sa pobili. Desiatnik Townsend a vojak Gurble. Sú u mňa vo väzení."

„Dobre, poručík," povedal Larkin namrzene. „Môžete ich prepustiť. Povedzte im, aby sa po večernom nástupe hlásili u mňa. Ja

im už zdvihnem mandle!“ Odmlčal sa. „Neviete, prečo sa bili?“
„Nie, pán plukovník. Ale myslím, že to bola hlava-orol.“ Smiešna hra, pomyslel si Grey. Človek položí dve minee na paličku, vyhodí ich do vzduchu a stavia na to, či padnú dve hlavy, dva orly, alebo jedna hlava a jeden orol.
„Asi máte pravdu.“ zašomral Larkin.
„Hádam by ste mohli tú hru zakázať. Zakaždým máme výtržnosti, ked —“
„Zakázať hlavu-orol?“ skočil mu Larkin ihneď do reči. „Nech to skúsim, tak si budú myslieť, že mi preskočilo. Taký smiešny rozkaz by jednoducho ignorovali, a mali by recht. Austrálčan má stávky v krvi, to by ste už mohli vedieť. Keď hrajú hlavu-orol, aspoň majú na čo myslieť, a keď sa sem-tam pobijú, tak to tiež nie je až taký hriech.“ Vstal a vystrel si plecia, aby z nich zahnal triašku. „Stavať sa, to je pre Austrálčana ako dýchať. U nás tamdole hádam niet človeka, čo by si nestavil aspoň pár šilingov na lotériu.“ V hlase mu zaznelo podráždenie. „Niekedy si aj sám celkom rád zahrám hlavu-orol.“
„Áno, pán plukovník,“ povedal Grey. Vídal Larkina a iných austrálskych dôstojníkov medzi mužstvom, ako sa hrabú v prachu, rozčuľujú a nadávajú ako hociktorý obyčajný vojak. Potom sa čudujú, že disciplína nestojí za nič.
‚Povedzte plukovníkovi Smedlymu-Taylorovi, že ich dám do laty. Šťak aby to trafil.“
„Škoda toho Marlowovho zapalovača, pravda, pán plukovník?“ spýtal sa Grey a pozorne sa na Larkina zahľadel.
Larkin ani okom nemihol, ale v pohľade sa mu zrazu zračilo čosi tvrdé. „Marlowe si mal dávať lepší pozor, nemyslíte?“
„Áno, pán plukovník,“ odvetil Grey, ale až po chvíľkovej pauze, ktorá nikoho nenechala v pochybnostiach. No čo, pomyslel si, za pokus to stálo. Kašlať na Larkina a kašlať na Marlowa, času je dosť. Už-už chcel zasalutovať a odísť, ked ho zelektrizovala priam fantastická myšlienka. Ovládol rozčúlenie a vecne povedal: „Mimochodom, pán plukovník, chodí taký chýr, že ktorýsi Austrálčan má diamantový prsteň.“ Počkal, kým výrok zapôsobí. „Neviete náhodou niečo o ňom?“
Larkin mal hlboko zasadené oči pod hustými obrvami. Zamyslene ich uprel na Maca. a až potom odpovedal. „Aj ja som také čosi počul. Pokiaľ viem, z mojich ľudí to nikto nie je. Prečo?“
„Len si to overujem,“ odpovedal Grey s oceľovým úsmevom. „Viete aj sám, pán plukovník, že taký prsteň by bol ako dynamit. Pre majiteľa i pre kopu iných ľudí.“ Potom doložil: „Najlepšie by mu bolo pod zámkou.“

„Pochybujem, milý môj," ozval sa Peter Marlowe a ten „milý môj" bol diskrétnou urážkou. „To by bolo zo všetkého najhoršie — ak ten diamant vôbec existuje. O čom pochybujem. Keby sa vedelo, že je na určitom mieste, kadekto by mal chuť sa naň pozrieť. A Japonci by ho beztak zabavili, len čo by sa o ňom dozvedeli."
„Súhlasím," povedal zamyslene Mac.
„Najlepšie mu je tam, kde je. V neznáme. Najskôr je to iba taká fáma," vyhlásil Larkin.
„Dúfam, že áno," odvetil Grey, teraz už stopercentne presvedčený, že mal dobrý nos. „Ale je to veľmi tvrdošijná fáma."
„Z mojich ľudí ho nemá nik." Larkinovi pracoval mozog na plné obrátky. Grey zrejme čosi vie — kto to niože byt? Kto?
„No, ak by ste sa niečo dozvedeli, pán plukovník, bol by som rád, keby ste mi dali vedieť." Greyov pohľad sa pohŕdavo zniesol na Petra Marlowa. „Nepríjemnosti najradšej zdusím ešte v zárodku." Potom Larkinovi vzorne zasalutoval, uklonil sa Macovi a odišiel.
V baraku zavládlo dlhé, hĺbavé ticho.
Larkin pozrel na Maca. „To by ma zaujímalo, prečo sa to spytoval."
„Vera," prisvedčil Mac. „Aj mne to vŕtalo v hlave. Všimli ste si, ako sa mu rozsvietila tvár? Ako maják."
„Máš recht!" Larkin mal vrásky na tvári vyryté ešte hlbšie ako inokedy. „Ale v jednom má Grey pravdu. Taký diamant by mohol stáť veľa ľudí veľa krvi."
„Je to len chýr, pán plukovník," povedal Peter Marlowe. „Také čosi by nik nemohol tak dlho utajiť. Vylúčené."
„Dúfam, že máš pravdu." Larkin sa zamračil. „Daj boh, aby ho nemal nikto z mojich mládencov."
Mac sa vystrel. Bolela ho hlava a cítil, že naňho ide záchvat malárie. No čo, bude to až o tri dni, pomyslel si pokojne. Horúčku mal už toľkokrát, že sa mu stala súčasťou života tak ako dýchanie. Teraz naňho chodila každé dva mesiace. Spomenul si, že v štyridsiatom druhom mal odísť na odpočinok — na lekársky príkaz. Keď malária zasiahne slezinu, tak ideš domov, kamarát, domov do Škótska, do studeného podnebia, a kúpiš si tú malú farmu v Killine, odkiaľ vidieť celú nádheru Loch Tay. Tak možno ostaneš nažive.
„Vera," povedal Mac ustato, lebo cítil svojich päťdesiat rokov. A potom vyslovil nahlas, čo si všetci vraveli v duchu. „Ale keby sme tak mali ten čertovský kaménček, tak všetko prežijeme a vôbec sa nemusíme báť budúcnosti. Ani kúsek."
Larkin si spravil cigaretu, zapálil si a zhlboka vdýchol dym. Podal ju Macovi, ktorý si potiahol a podal ju Petrovi Marlowovi. Keď ju

už skoro dofajčili, Larkin odštikol oheň a zvyšok tabaku vysypal nazad do tabatierky. Prerušil mlčanie. „Myslím, že sa prejdem.“
Peter Marlowe sa usmial. „Salamat,“ povedal, čo znamená „Buď pokoj s tebou.“
„Salamat,“ odvetil Larkin a vyšiel na slnko.
Keď Grcy kráčal hore svahom k baraku vojenskej polície, hlavou sa mu vzrušene preháňali myšlienky. Sľúbil si, že len čo príde do baraku a prepustí Austrálčanov, spraví si na oslavu cigaretu. Dnes už druhú, hoci mal jávskej zeliny už len na tri cigarety a musel s ňou vydržať do výplaty na budúci týždeň.
Vyšiel hore schodmi a kývol seržantovi Mastersovi. „Môžete ich vypustiť.“
Masters zložil ťažkú drevenú záporu z dverí bambusovej klietky a dvaja zamračení chlapi zastali v požore pred Greyom.
„Obaja sa po nástupe hlasité u plukovníka Larkina.“
Zasalutovali a odišli.
„Banda výtržnícka,“ uľavil si Grey.
Sadol si a vybral tabatierku a cigaretové papieriky. Tento mesiac sa rozhadzoval. Kúpil si celú stránku bibliového papiera, z ktorého sa šúľali najlepšie cigarety. Nebol síce pobožný, ale aj tak mal pocit, že sa trocha rúha, keď fajčí bibliu. Prečítal si tlač na kúsku papiera, do ktorého sa chystal baliť tabak: „A tak odišiel Satan spred tváre Hospodinovej, ranil Jóba vredom najhorším, od spodku nohy jeho až do vrchu hlavy jeho. Tak, že vzal črep, aby sa ním škrabal, a usadil sa v popole. I riekla jemu žena jeho...“
Žena! Došľaka, že musím natrafiť na to slovo! Grcy zaklial a obrátil papier.
Prvá veta na druhej strane znela: „Prečo som neumrel v matke, alebo vyjdúc zo života, prečo som nezahynul?“
Grey sa s myknutím vzpriamil, keď cez oblok priletela skala, udrela do steny a zrachotala na dlážku.
Bola zabalená do kusa novín. Grey ju zdvihol a vrhol sa k obloku. Ale nablízku nebolo nikoho. Grey si sadol a uhladil papier. Na okraji bolo napísané: Ponúkam dohodu. Pošlem vám Kráľa pod nôž — ak potom prižmúrite oko. ked budem trocha obchodovať miesto neho. Ak platí, iryjdile na minútu pred barak a v ľavej ruke držte túto skalu. Potom pošlite toho druhého policajta preč. Hovorí sa. že ste statočný policajt, tak vám budem dôverovať.
„Čo to je, pán poručík?“ spýtal sa Masters, upierajúc zahlienené oči na papier.
Grey zhúžval papier do gule. „Niekto má dojem, že si priveľmi potíme tričko pre Japoncov,“ povedal zlostne.

„Hovädo sprosté.“ Masters išiel k obloku. „Vedia si vôbec predstaviť, čo by bolo, keby sme neudržiavali disciplínu ? V jednom kuse by sa tu mlátili, mamľasi.“

„To teda áno,“ prisvedčil Grey. Papierová gufa v jeho ruke bola ako živá. Ak je to vážna ponuka, pomyslel si, Kráľa možno zlikvidovať.

Nebolo to ľahké rozhodnutie. Bude musieť dodržať svoju časť dohody. Jeho slovo zaväžilo toľko čo vlastnoručný podpis; bol „statočným policajtom“ a nemálo si na tejto povesti zakladal. Grey vedel, že by spravil všetko, aby mohol vidieť Kráľa v bambusovej klietke, vyzlečeného z parády — že by aj prižmúril oko nad menším porušovaním rozkazov. Rozmýšľal, ktorý z Američanov mohol byť tým udavačom. Všetci Kráľa nenávidia a závidia mu — ale kto by sa chcel hrať na Judáša, kto chce riskovať následky, keby ho odhalili ? Nech je to už hocikto, nemôže byť takou pliagou ako Kráľ.

A tak vyšiel pred barak so skalou v ľavej ruke a skúmavo si prezeral chlapov, ktorí chodili okolo. Ale nik na sebe nedal nič poznať.

Zahodil kameň a poslal Mastersa preč. Potom ostal sedieť v baraku a čakal. Už sa vzdával nádeje, ked cez oblok priletela druhá skala a s ňou ďalší lístok: Prezerajte plechovicu, ktorá leží v jarku pri baraku šestnásť. Dvakrát denne, ráno a po nástupe. To bude naša skrýša. Dnes kšeftuje s Turasanom.

6

Tú noc ležal Larkin na slamníku pod moskytiérou, hlboko znepokojený nad desiatnikom Townsendom a vojakom Gurblom. Po večernom nástupe sa hlásili uňho.

„Prečo ste sa to bili, andela vám?“ spytoval sa znova a znova sa obaja zakaždým duto opakovali: „Skrz hlavu-orol.“ Ale Larkin inštinktívne vedel, že klamú.

„Chcem počuť pravdu,“ povedal zlostne. „Vy dvaja ste kamoši. Tak prečo ste sa pobili ?“

Ale obaja len zaťato hľadeli do zeme. Larkin si vzal na paškál každého zvlášť, ale aj tak len každý zagánil a povedal: „Hlava-orol.“

„Tak dobre, bagáž jedna,“ povedal Larkin nakoniec a z hlasu mu zaznievala tvrdosť. „Dávam vám poslednú príležitosť. Ak mi to nepoviete, tak vás oboch vyradím z pluku. A prestanete pre mňa existovať!“

„Ale pán plukovník,“ zalapal Gurble po dychu. „To by ste predsa nespravili!“

„Máte tridsať sekúnd,“ povedal Larkin jedovato a myslel to vážne. A chlapi vedeli, že to myslí vážne. A vedeli, že Larkinovo slovo je v jeho pluku zákonom, lebo Larkin im bol ako otec. Vyradenie z pluku by znamenalo, že pre kamarátov prestanú existovať, a bez kamarátov sú mŕtvi.

Larkin chvíľu čakal. Potom povedal: „V poriadku. Zajtra —“

„Poviem vám to, pán plukovník,“ vyhŕkol Gurble. „Tento sviniar ma obvinil, že kradnem kamošom jedlo. Povedal, že kradnem —“

„Aj si kradol, špina jedna mizerná!“

Larkin ich musel zlostne okríknuť: „Stojte v pozore!“ — ináč by sa boli zase pustili do seba.

Najprv povedal svoju verziu desiatnik Townscnd. „Tento mesiac mám službu v kuchyni. Dnes sme mali variť pre stoosemdesiatosem mužov —“

„Kto chýba?“ spýtal sa Larkin.

„Billy Donahy. Dnes ráno šiel do nemocnice.“

„Dobre.“

„Tak teda, pán plukovník, stodvadsaťpäť gramov ryže na deň pre stoosemdesiatosem mužov je spolu dvadsaťtri a pol kila. Vždy chodím do skladu osobne a vezmem si niekoho z našich, dozrieme na to, ako ryžu vážia, a potom ju sám zanesiem nazad, aby nás na betón nik nemohol obtiahnuť. No a ked som dnes dozeral na váženie, chytila ma hnačka. Tak som povedal Gurblovi, nech ju

zanesie do kuchyne. Je to môj kamoš, tak som si myslel, že mu môžem dôverovať —“
„Nedotkol som sa ani zrnka, ty mizerák! Prisahám na všetko—“
„Keď som sa vrátil, tak z nej chýbalo!“ rozreval sa Townsend.
„Skoro štvrť kila, a to je prídel pre dvoch ludí!“
„Viem, ale ja som ne —“
„Závažia boli dobré. Kontroloval som ich pred tými tvojimi očami zlodejskými!“
Larkin išiel s chlapmi skontrolovať závažia a zistil, že sú dobré. O tom, že z proviantného skladu vyšlo správne množstvo ryže, sa nedalo pochybovať, lebo podplukovník Jones každé ráno verejne rozväzoval prídely. Bola iba jedna odpoveď.
„Čo sa mňa týka, Gurble,“ povedal Larkin, „v mojom pluku neexistujete. Ste mŕtvy.“
Gurble sa skučiac odtackal do temnoty, a potom Larkin povedal Townsendovi: „A o tomto nikomu ani slova.“
„Namojdušu, pán plukovník,“ odvetil Townsend. „Naši by ho roztrhali na kusy, keby sa to dozvedeli. A mali by recht. Len zato som nič nepovedal, že to bol môj najlepší kamarát.“ Oči sa mu odrazu naplnili slzami. „Prisámvačku, pán plukovník, a to sme spolu narukovali. Boli sme s vami v Dunkerque a prešli sme ten mizerný Blízky východ a celé Malajsko. Poznám ho skoro celý život a bol by som stavil aj neviem čo, že —“
Keď o tom Larkin teraz rozmýšľal v zmrákaní spánku, striaslo ho. Ako môže človek také čosi spraviť ? — pýtal sa bezradne v duchu. Ako? A práve Gurble, ktorého poznal toľké roky, ktorý kedysi pracoval uňho v kaneelárii v Sýdney!
Zavrel oči a pustil Gurbla z hlavy. Vykonal svoju povinnosť, a tou bolo ochraňovať všetkých. Mysľou zablúdil k svojej žene Betty, ako smaží beefsteak s volským okom, k svojmu domu s výhľadom na záliv, k dcérke, k dobrým časom, ktoré ho čakajú potom. Ale kedy? Kedy?
Grey sa zakrádal po schodoch do baraku šestnásť ticho ako zlodej a zamieril k svojej priči. Vyzliekol si nohavice, vliezol pod moskytié-ru a nahý si ľahol na slamník, náramne spokojný sám so sebou. Práve videl, ako sa kórejský strážny Turasan ticho vynoril spoza rohu amerického baraku a šuchol sa pod plátenný prístrešok; videl, ako Kráľ nečujne vyskočil z obloka a pridal sa k nemu. Grey ostal v tieňoch iba chvíľku. Overoval si len špehovu informáciu, ešte sa nebolo treba vrhnúť na Kráľa. Nie. Ešte nie, lebo udavač sa osvedčil ako spoľahlivý.
Grey sa prevalil na priči a poškriabal si nohu. Cvičenými prstami chytil plošticu a rozpučil ju. Počul, ako pritom praskla, a zacítil

sladko odporný pach krvi — vlastnej krvi.
Okolo jeho moskytiéry bzučali roje komárov a hľadali dieru, ktorá tam určite bola. Na rozdiel od väčšiny dôstojníkov si Grey odmietol spraviť poschodovú posteľ, lebo sa mu protivila predstava, že by mal spať nad niekým iným alebo pod ním. Aj keby to znamenalo, že by bolo viac miesta.
Moskytiéry boli zavesené na drôte, ktorý sa po dĺžke ťahal cez celý barak. Chlapi boli pripútaní k sebe aj v spánku. Keď sa niekto prevracal na posteli, alebo zaťahal za sieť, lebo si ju lepšie zastrkával pod prepotený slamník, všetky moskytiéry sa trošku zachveli a každý vedel, že je obkľúčený.
Grey rozpučil dalšiu plošticu, ale akosi bez záujmu. Dnes ho napĺňal pocit šťastia — nad tým, že má udavača, že sa zaviazal dostať Kráľa, že vie o diamantovom prsteni, že odhalil Marlowa. Bol veľmi naradovaný, lebo rozriešil záhadu.
Je to jednoduché, povedal si znova. Larkin vie, kto má diamant. Kráľ je jediný človek v tábore, ktorý je schopný zorganizovať predaj. Nik okrem neho nemá na to styky. Larkin nechcel ísť za Kráľom sám, tak poslal Marlowa. Marlowe je sprostredkovateľom.
Greyova posteľ sa zachvela, lebo do nej v polospánku narazil na smrť chorý Johnny Hawkins, ktorý mieri! k latrínam. „Daj pozor, boha ti!“ povedal Grey podráždene.
„Prepáč,“ odvetil Johnny, habkajúc k dverám.
O pár minút sa Johnny dotackal nazad. Za ním sa nieslo niekoľko rozospatých nadávok. Len čo sa dovliekol na posteľ, musel ísť zas. Tentoraz Grey ani nezbadal, že sa mu otriasa priča, pretože bol zabratý do myšlienok a usiloval sa predvídať možné kroky nepriateľa.
Peter Marlowe nespal, sedel pod bezmesačným nebom na tvrdých schodoch šestnástky a očami, ušami aj mysľou jastril v temnote. Odtiaľ, kde sedel, videl na dve cesty — jedna pretínala tábor, druhá viedla popod múry väznice. Po oboch cestách chodievali japonské a kórejské stráže i väzni. Peler Marlowe strážil sever.
Vedel, že za ním, na druhých schodoch, sa nadporučík Cox sústreďuje práve tak ako on a hľadá nebezpečenstvo v temnotách. Cox strážil juh.
Východ a západ nestrážili, pretože k baraku šestnásť bol prístup iba od severu a od juhu.
Vnútri v baraku a všade naokolo sa ozývali hlasy mŕtvych spánkom — stony, čudný smiech, chrápanie, skučanie, pridusené polovýkriky — a miešali sa s tichým šepotom tých, čo nemohli spať. Tu na svahu nad cestou bola noc príjemná a chladná. Všetko bolo normálne.

Peter Marlowe sa stihol ako vetriaci pes. Vycítil kórejského strážneho, ešte kým ho ocami rozoznal v tme, a dal výstražný signál skôr, ako ho naozaj uvidel.
Dave Daven na druhom konci baraku prvý hvizd nezačul, lebo bol pohrúžený do roboty. Keď počul druhý, prenikavejší, odpovedal naň, vytrhol ihly, ľahol si na príči a zatajil dych.
Strážny sa s puškou na pleci vliekol cez tábor a nezbadal Petra Marlowa ani ostatných. Ale cítil ich oči. Zrýchlil krok a zatúžil byt ďaleko od tejto nenávisti.
Po nekonečnom čakaní počul Marlowe Coxa, ktorý signalizoval koniec poplachu, a napätie povolilo. Ale jeho zmysly naďalej pátrali v tme.
Dave Daven v kúte na opačnom konci baraku začal zase dýchať. Opatrne sa nadvihol pod hrubou moskytiérou na vrchnej priči. S nekonečnou trpezlivosťou zase zapojil obe ihly ku koncom izolovaného drôtu, v ktoroni bol elektrický prúd. Po namáhavom hľadaní cítil, že obe ihly zapadli do dier po črvotočoch v dvadsaťcentimetrovej hrade, klorá tvorila záhlavie priče. Na brade sa mu vytvorila kvapôčka potu a spadla na hradu, kým našiel druhé dve ihly, pripojené na slúchadlá, a po ďalšom trýznivom hľadaní nahmatal pre ne diery a bez odporu ich zasunul clo hrady. Slúchadlá so zachrapčaním ožili, „...a naše jednotky rýchlo postupujú cez džungľu k Mandalaju. Koniec správ. Tu Kalkata. Na záver hlavné body správ: V Belgicku a na strednom úseku frontu americké a britské jednotky v prudkých snehových búrkach zatláčajú nepriateľa smerom k St. Hubertu. V Poľsku postúpili ruské vojská na tridsať kilometrov od Krakova, tiež v snehovej metelici. Na Filipínach dobyli americké jednotky, postupujúce na Manilu, predmostie na rieke Agno. Americké lietadlá B-29 podnikli za bieleho dňa nálet na Formózu bez strát. V Barme sú víťazné britské a indické jednotky na päťdesiat kilometrov od Mandalaja. Nasledujúce správy počujete o šiestej hodine kalkatského času.“
Daven si ticho odkašlal a cítil, ako sa izolovaný drôt zľahka mykol, keď Spenee na vedľajšej priči od neho odpojil svoje ihly. Daven rýchlo vytiahol svoje štyri ihly a položil ich nazad do šijacej súpravy. Utrel si pot, ktorý sa mu nazbieral na tvári, a poškrabal sa, lebo ho hrýzli ploštice. Potom odskrutkoval zo slúchadla drôty, starostlivo na ňom pritiahol kontakty a šuchol ho nazad do zvláštneho vrecúška na suspenzore. Pozapínal si nohavice, poskladal drôt, prestrčil ho cez slučky na opasok a zauzlil ho. Našiel handru, utrel si ruky a potom starostlivo zmetal prach do drobných dierok v hrade, až ich celkom zapchal a tým aj dokonale

zamaskoval.
Na chvíľku si ľahol na posteľ, aby sa mu vrátili sily, a poškrabal sa. Keď sa upokojil, vyliezol spod siete a zoskočil na dlážku. Takto v noci sa neunúval zakladať si nohu, preto si len našiel barly a ticho hopkal k dverám. Okolo Speneea prešiel, akoby tam vôbec nebol. To bolo pravidlo. Opatrnosť nadovšetko.
Barly vŕzgali, drevo o drevo, a Dave si desaťmiliónty raz spomenul na svoju nohu. Dnes ho to už tak nemrzelo, hoci kýpeť ho strašne bolieval. Lekári mu povedali, že zakrátko mu z neho budú musieť zas odrezať. Nohu mu amputovali už dva razy. Prvý raz pod kolenom — riadna operácia, v štyridsiatom druhom, keď stúpil na mínu a vyletel do vzduchu. Druhý raz nad kolenom, bez narkózy. Pri tejto spomienke mu až tŕpli zuby a prisahal si, že viac nič také nepodstúpi. Ale tentoraz, posledný raz, to už nebude zlé. Tu v Changi majú anestetiká. A bude to posledný raz, lebo už niet veľa čo amputovať.
„Ahoj, Peter," povedal, keď sa oňho na schodoch skoro potkol. „Nevidel som ťa."
„Ahoj, Dave."
„Pekná noc, čo?" Dave sa opatrne spúšťal dolu schodmi. „Zase ma trápi mechúr."
Peter Marlowe sa usmial. Keď Daven spomínal mechúr, znamenalo to dobré správy. Ak povedal: „Idem sa len vymočiť," znamenalo to, že sa vo svete nič nedeje. Ak povedal: „Tie črevá ma dnes zamordujú," tak to znamenalo ťažkú porážku kdesi vo svete. A „Podrž mi tú barlu," znamenalo veľké víťazstvo.
Hoci Peter Marlowe sa na druhý deň dozvedel správy podrobne, lebo sa ich musel naučiť spolu so Spenecom a rozniesť ich po barakoch, bol rád, keď už večer vedel, ako sa majú veci. Tak sa oprel na schodoch a pozeral za Davenom, ako sa vlečie na barlách k záchodu, a cítil k nemu sympatie a úctu.
Daven dovŕzgal a zastal. Pisoár vyrobili z ohnutého kusa vlnitého plechu. Dave sa pozeral, ako jeho moč tečie kľukatou stružkou k dolnému koneu, padá z hrdzavého pyšteka speneným vodopádom do veľkého suda a mieša sa s penou, ktorá sa nazbierala na hladine. Spomenul si, že zajtra prídu sud vybrať. Odnesú ho, pridajú k iným sudom a odvezú ho do záhrad. Tekutinu zmiešajú s vodou a zmesou potom starostlivo, hrnček za hrnčekom, zalejú korene rastlín, ktoré s láskou strážia tí, čo sa starajú táboru o potravu. Od tohto hnojiva bude ich zelenina ešte zelenšia.
Dave nenávidel zeleninu. Ale je to jedlo a jesť treba.
Vánok ho zamrazil na spotenom chrbte a priniesol so sebou slaný pach mora päť kilometrov od nich, päť svetelných rokov od nich.

Daven pomyslel na to, ako skvele rádio funguje. Bol veľmi spokojný sám so sebou, keď spomínal, ako opatrne odrezal z hornej plochy hrady tenký pásik dreva a vydlabal pod ním pätnásťcentimetrovú dieru. Ako to všetko musel robiť potajomky. Ako mu trvalo päť mesiacov, kým postavil rádio, ako pracoval v noci a na úsvite a cez deň spal. Veko priliehalo tak dokonale, že keď sa hrany zatreli prachom, nebolo jeho obrysy vôbec vidieť, ani pri pohľade zblízka. Aj diery pre ihly boli neviditeľné, keď sa zapchali prachom.

Predstava, že on, Dave Daven, je prvým človekom v tábore, ktorý počuje správy, ho napĺňala nemalou pýchou. Bol kýmsi jedinečným. Napriek svojej nohe. Jedného dňa bude počuť, že sa vojna skončila. Nielen vojna v Európe. Ich vojna. Vojna v Tichomorí. Vďaka jemu mal tábor spojenie s vonkajším svetom, a on vedel, že ten strach a pot a úzkosť v srdci stoja za to. Iba on, Spenee, Cox, Peter Marlowe a dvaja anglickí plukovníci vedeli, kde je rádio. To bolo rozumné, i lebo čím menej ľudí niečo vie, tým menšie je nebezpečenstvo.

A nebezpečenstvo hrozilo. Vždy boli naokolo zvedavé oči, oči, ktorým sa nedalo len tak dôverovať. Vždy bola možnosť, že sa nájde udavač. Alebo sa nechtiac niečo prezradí.

Kým sa Daven dostal nazad do baraku, Peter Marlowe už ležal na priči. Dave videl, že Cox ešte stále sedí na druhých schodoch, ale to nebolo nič mimoriadne, lebo pravidlo hovorilo, že stráže sa nevracajú naraz. Davena začal svrbieť kýpcť — vlastne ani nie kýpeť, iba chodidlo, ktoré na ňom nebolo. Vyškriabal sa na priču, zavrel oči a modlil sa. Vždy sa pred spánkom modlil. Potom sa mu nevracal ten sen, ten živý obraz starého dobrého Toma Cottona, Austrálčana, ktorého prichytili s druhým rádiom a stráže ho odviedli do väzenia na Outram Road. Kuliovský klobúk mal frajersky posotený nabok do čela a z plného hrdla spieval „Waltzing Matilda“ s refrénom „Srať na Japoncov“. Lenže v Davenovom sne stráže neodvádzali Tommyho Cottona, ale jeho samého. Išiel s nimi on, Dave Daven, a on šiel zdrvený strachom.

„Ó, bože,“ vravel Dave Daven z hĺbky duše, „daj mi silu tvojej odvahy. Mám taký strach a som taký zbabelec.“

Kráľ sa venoval činnosti, ktorú mal zo všetkého najradšej. Počítal zväzok novučičkých bankoviek. Zisk z kšeftu.

Turasan zdvorilo držal baterku, ktorej svetlo bolo opatrne zamaskované a zamierené na stôl. Boli v „kráme“, ako to Kráľ nazýval, hneď pred americkým barakom. Z plátenného prístrešku spadali teraz na zem ďalšie kusy plátna a skrývali stôl i lavice pred všadeprítomnými očami. Japonský — a teda táborový — rozkaz

zakazoval obchod medzi strážami a väzňami.
Kráľ mal na tvári výraz človeka, ošmeknutého pri obchode, a rátal zamračene. „Okej," vydýchol napokon, keď dospel k číslu päťsto. „Iči-ban!"
Turasan prikývol. Bol to malý, zavalitý chlap s tvárou plochou a okrúhlou ako mesiac a s plnými ústami zlatých zubov. Pušku mal nedbanlivo opretú o stenu baraku za sebou. Vzal plniace pero Parker a znova si ho starostlivo prezrel. Malo biely bod. Hrot bol zlatý. Pridržal pero bližšie k zatienenému svetlu, zaškúlil naň a ešte raz sa presvedčil, že na hrote je vyryté 14 carat.
„Iči-ban," zašomral nakoniec a vdýchol pomedzi zuby. Aj on mal na tvári výraz človeka ošmeknutého pri obchode a skrýval svoju radosť. Za päťsto japonských dolárov to bol skvelý kšeft a vedel, že od Číňanov v Singapure dostane za pero bez všetkého aj raz toľko.
,,Ty hovädský iči-ban obchodník," hovoril Kráľ namrzene. „Budúci týždeň možno iči-ban hodinky. Ale nijaký kšeít, ak nebude wong. Musím mať wong."
„Ty veľa wong," povedal Turasan a ukázal hlavou na štós bankoviek. „Hodinky skoro?"
„Možno."
Turasan ponúkol cigarety. Kráľ si jednu vybral a dal si zapáliť. Potom Turasan naposledy vdýchol pomedzi zuby a vyceril zlaté zuby. Dal si pušku na plece, zdvorilo sa poklonil a vykĺzol do noci.
Kráľ žiaril, keď dofajčieval. Táto noc stála za to, pomyslel si. Päťdesiat geršlí za pero, stopäťdesiat chlapovi, ktorý sfalšoval biely bod a vyryl na hrot nápis: zisk tri stovky. Že farba z hrotu do týždňa vybledne, to Kráľa ani v najmenšom netrápilo. Vedel, že do tých čias Turasan predá pero niektorému Číňanovi.
Kráľ sa cez oblok vrátil do baraku. „Ďakujem, Max," povedal ticho, lebo väčšina chlapov už spala. „Tu máš, a môžeš ísť." Odrátal dve desaťdolárové bankovky. „Druhú daj Dinovi." Za takú krátku robotu obyčajne toľko neplatil. Ale dnes prekypoval štedrosťou.
„Fíha, ďakujem." Max vybehol povedať Dinovi, aby si dal pohov, a dal mu desaťdolárovú bankovku.
Kráľ postavil kanvicu s kávou na varič. Vyzliekol sa, zavesil si nohavice a dal košeľu, spodky a ponožky do vaku na špinavú bielizeň. Okolo bedier si uviazal čistú zásterku, vybielenú na slnku, a šuchol sa pod moskytiéru.
Kým čakal, že zovrie voda, vykonal si celodennú inventúru. Po prvé, ronson. V jednačke donútil majora Barryho spustiť cenu na päťstopäťdesiat — mínus päťdesiatpäť dolárov svojej

desaťpercentnej provízie — a dal si zapaľovač zaregistrovať u kapitána Brougha ako“výhru v pokeri“.
Medzi bratmi bol hodný aspoň deväť stovák, takže to bol dobrý kšeft. Pri takejto inflácii, pomyslel si, je múdre vraziť čo najviac peňazí do tovaru.
Kráľ spustil operáciu so školeným tabakom obchodnou konferenciou. Prebehla podľa plánu. Všetci Američania sa ponúkli za predavačov a Kráľovi austrálski a anglickí partneri spustili krik. Ale to bolo iba normálne. S Ah Lim, Číňanom, ktorý mal koneesiu na obchodovanie v tábore, sa už dohodol, že kúpi desať kíl surového jávskeho tabaku, a dostal ich so slušnou zľavou. Jedna austrálska kuchyňa mu sľúbila prepustiť sporák na hodinu denne, takže celá dávka tabaku sa dá spracovať pod Texovým dozorom naraz. Keďže všetci pracovali za podiel na zisku, Kráľov jediný výdavok bude cena tabaku. Zajtra sa začne školený tabak predávať. Všetko si zariadil tak, že mu to vynesie sto percent zisku. Čo bolo iba spravodlivé.
Teraz, keď sa tabakový projekt rozbehol, Kráľ bol pripravený pustiť sa do diamantu...
Jeho úvahy prerušilo hvízdanie vriacej vody. Vyliezol spod moskytiéry a odomkol čierny kufor. Nasypal do vody tri vrchovaté lyžičky kávy a pridal štipku soli. Keď sa voda spenila, odtiahol kanvicu z variča a čakal, kým sa káva neusadí.
Po baraku sa rozliala vôňa kávy a dráždila tých, čo ešte nespali.
,,Boha jeho,“ vydýchol mimovoľne Max.
„Čo sa robí, Max?“ spýtal sa Kráľ. „Nemôžeš spať?“
„Nie. Chodí mi kadečo v hlave. Rozmýšľal som. Z toho tabaku by sa dal spraviť hovädský kšeft.“
Tex sa nepokojne pomrvil, vpíjajúc do seba arómu kávy. „Tá vôňa mi pripomína naftové vrty.“
„To už prečo?“ Kráľdolial studenej vody, aby sa rozomletá káva usadila, potom nasypal do hrnčeka vrchovatú lyžičku cukru a nalial si doplna.
„Na vrtoch je najlepšia robota ráno. Po šichte, keď si sa celú noc Potil na veži. Keď si nad ránom sadneš s kamarátmi k prvej kanvici s kávou, a z nej sa pará. A tá káva je vrelá a sladká, a pritom aj trocha horká. A ked sa pozrieš pomedzi naftové veže, vidíš, ako nad Texasom vychádza slnko.“ Nasledoval hlboký vzdych. „To je život, človeče.“
„V Texase som ešte nebol,“ povedal Kráľ. „Bol som kdekade, ale v Texase nie.“
„To je boží kraj.“
„Dáš si?“

„Že sa pýtaš.“ Tex narukoval s hrnčekom. Kráľ si nalial druhý raz. Potom dal Texovi pol hrnčeka.
„Max?“
Aj Max dostal pol hrnčeka. Rýchlo vypil kávu. „Ráno ti ju umyjem,“ povedal a vzal kanvicu s kávovou usadeninou.
„V poriadku. Dohru noc, chlapi.“
Kráľ sa zase šuchol pod sieť a presvedčil sa, či je napätá a dobre zastrčená pod slamník. Potom sa spokojne vystrel pod prikrývkou. Videl, že si druhom konci baraku Max dolieva ku kávovej usadenine studenú vodu a dáva si ju vylúhovať k priči. Vedel, že Max si usadeninu znova vyvarí na raňajky. Kráľ osobne nikdy nemal rád preváranú kávu. Bola veľmi horká. Ale mládenci vraveli, že je výborná. Ak si ju Max chce vyvariť, tým lepšie, pomyslel si zhovievavo. Kráľ nemal rád plytvanie.
Zavrel oči a v myšlienkach sa vrátil k diamantu. Konečne vedel, kto ho má, ako sa k nemu dostať, a teraz, ked mu šťastie zoslalo Petra Marlowa, vedel aj to, ako celú tú nesmierne komplikovanú operáciu dostať pod strechu.
Keď raz spoznáte človeka, vravel si spokojne, keď viete, kde má slabinu, tak viete, ako s ním narábať, ako ho zapracovať do svojich plánov. Fakt, mal dobrý nos, keď videl Petra Marlowa čupieť v prachu ako domorodca a trkotať po malajský. Na tomto svete musíš mať nos.
Kráľ cítil, ako ho celého zalieva príjemné teplo nádejného vzrušenia, keď spomínal na svoj rozhovor s Petrom Marlowom po večernom nástupe.
„V tejto mizernej diere sa nikdy nič nestane,“ povedal Kráľ nevinne, ked sedeli skrytí za barakom pod bezmesačnou oblohou.
„To je fakt,“ prisvedčil Peter Marlowe. „Nemožné. Jeden deň ako druhý. Človeku už z toho pomaly začne preskakovať.“
Kráľ prikývol. Rozpučil komára. „Poznám chlapa, čo má vzrušenia, koľko len chce, a ešte niečo navyše.“
„Áno? A čo robí?“
„Chodí cez drôty. V noci.“
„Boha. Asi mu je ľúto, že ho ešte nečapli. Musí byť šialený.“
Ale Kráľovi neušiel vzrušený záblesk v Marlowových očiach. Čakal v tichu a mlčal.
„Prečo to robí?“
„Zväčša len pre tú senzáciu.“
„To ako pre vzrušenie?“
Kráľ prikývol.
Peter Marlowe ticho hvízdol. „Pochybujem, že by som mal na to guráž.“

„Niekedy chodí do malajskej dediny.“
Peter Marlowe pozrel na drôty a v duchu videl dedinu na pobreží, o ktorej všetci vedeli, päť kilometrov od nich. Raz vyšiel do najvyššej cely vo väznici a vyškriabal sa k malému zamrežovanému oblôčiku. Pozrel von a videl panorámu džungle a dedinu, učupenú na pobreží. Na vode boli toho dňa lode. Rybárske člny a nepriateľské vojnové lode — veľké i malé — ako ostrovy na sklenej tabli mora. Hľadel von, fascinovaný blízkosťou mora, a visel na mrežiach, dokiaľ mu vládali ruky. Chcel si trocha odpočinúť a potom zase vyskočiť a pozrieť sa. Ale už sa nepozrel. Nikdy. Priveľmi to bolelo. Vždy býval v blízkosti mora. Ďaleko od neho sa cítil stratený. Teraz bol zase pri ňom. A predsa bolo nedostupné.
„Veľmi nebezpečné, dôverovať celej dedine,“ povedal Peter Marlowe.
„Nie, ak ich poznáš.“
„To je fakt. A ten chlap naozaj chodí do dediny?“
„Tak mi povedal.“
„Myslím, že to by ani Suliman neriskoval.“
„Kto?“
„Suliman. Ten Malajec, čo som sa s ním rozprával. Dnes poobede.“
„To sa skôr zdá, akoby to bolo pred mesiacom,“ povedal Kráľ.
„Vieš, že máš pravdu?“
„Čo vlastne robí taký Suliman v tejto diere? Prečo jednoducho nezdrhol, ked sa vojna skončila?“
„Chytili ho na Jáve. Suliman bol zberačom kaučuku na Macovej plantáží. Mac je jeden od nás z partie. No a Macov prápor odvelili s celým Malajským plukom zo Singapuru a poslali ho na Jávu. Keď sa vojna skončila, Suliman musel ostať s práporom.“
„Ale čo, veď sa mohol stratiť. Na Jáve sú milióny takých ako on...“
„Jávania by ho hneď spoznali a najskôr by ho udali.“
,,A čo tie pindy o oblasti spoločného blahobytu? Ved vieš, Ázia Ázijčanom a tak ďalej ?“
„Obávam sa, že to sú iba reči. A Jávania z nich tiež veľa nemali. Rozhodne nie, ak nesekali dobrotu.“
„Ako to myslíš?“
„V štyridsiatom druhom, na jeseň, bol som v tábore blízko pri Bandungu,“ začal Peter Marlowe. „To je v horách na Jáve, uprostred ostrova. Bola tam vtedy s nami kopa Ambončanov, Menadončanov a Jávanov — predtým bojovali v holandskej armáde. No a najhoršie bolo v tábore Jávanom, lebo veľa z nich bolo z Bandungu a ich ženy a deti bývali hneď za plotom. Dlho to robili

tak, že večer zmizli, strávili noc doma a pred úsvitom sa vrátili do tábora. Strážili ho len povrchne, tak to nebol problém. Ale pre Európana to bolo veľmi nebezpečné, lebo Jávania človeka vydali Japoncom a koniec. Jedného dňa vydali Japonci rozkaz, že každý, koho chytia mimo tábora, bude zastrelený. Jávania si samozrejme mysleli, že to platí pre každého okrem nich, lebo im vraveli, že o pár týždňov ich beztak pustia na slobodu. Raz ráno ich siedmich chytili. Na druhý deň sme museli nastúpiť. Celý tábor. Jávanov postavili k múru a odstrelili. Len tak, pred našimi očami. Tých sedem mŕtvol pochovali s vojenskými poctami tam, kde padli. Japonci potom spravili okolo hrobov takú malú záhradku. Zasadili kvety, ohradili to plotom z lán, natretých na bielo, a postavili tabulu, na ktorej bolo napísané po malajský, po japonsky a po anglicky: Títo mužovia padli za svoju vlasť.“

„Valíš!“

„Vôbec nie. A najlepšie zo všetkého bolo, že Japonci postavili k hrobu čestnú stráž. A odvtedy každý japonský strážny, každý dôstojník, ktorý šiel okolo toho ich pamätníka, musel salutovať. Každý. A to bolo v čase, keď zajatci museli vstať a ukloniť sa, ak sa na dohľad od nich objavil japonský vojak. Kto neposlúchol, ovalili ho kolbou po gebuli.“

„To je strelené. Tá záhradka a to salutovanie.“

„Pre nich nie. To je orientálny spôsob myslenia. Pre nich je to absolútne normálne.“

„To teda ani náhodou! Neexistuje!“

„Práve preto ich nemám rád,“ povedal Peter Marlowe zamyslene. „Bojím sa ich, pretože nemáme meradlo, podľa ktorého ich posudzovať. Nereagujú tak, ako by mali. Nikdy.“

„Tak to zas neviem. Poznajú hodnotu dolára a zväčša sa na nich dá spofahnúť.“

„Myslíš pri obchode?“ Peter Marlowe sa zasmial. „No, o tom teda neviem zase ja nič. Ale pokial ide o ľudí ako takých... Čo som zažil inokedy. V inom tábore na Jáve —- tam nás stále šibovali hore-dole, nie ako tu — tiež pri Bandungu. Bol tam japonský strážny, jeden z tých lepších. Nebuzeroval človeka naschvál ako ostatní. No a tento chlap — volali ho Slniečko, lebo sa stále smial - Slniečko mal rád psov. A vždy ich vláčil päť-šesť so sebou, ked chodil po tábore. Najradšej mal ovčiarsku sučku. Jedného dňa dostala mladé, také milé psíčatá si ešte nevidel, a Slniečko bol najšťastnejší Japonec na svete, drezíroval štenee, smial sa a hral sa s nimi. Keď už vedeli chodiť, spravil si z povrazu šnúry a ťahal ich za sebou po tábore. Jedného dňa, ako tak tie štenee vláčil za sebou, si mu jedno sadlo na zem. Poznáš štenee, začnú byť ustaté, tak si jednoducho

sadnú. Tak ho Slniečko chvíľu ťahal, á potom ho riadne mykol. Stena zapišťalo, ale zaprelo sa nohami a nepohlo sa.“
Peter Marlowe sa odmlčal a spravil si cigaretu. Potom pokračoval. „Slniečko poriadne chytil šnúru a začal to šteňa krútiť okolo hlavy. Zakrútil ho tak zo desať ráz, a pritom sa rehotal, akoby to bol neviemaký vtip. A keď to skuvíňajúce šteňa nabralo rýchlosť, naposledy ho zakrútil a pustil šnúru. Šteňa vyletelo aspoň pätnásť metrov do vzduchu. A ked dopadlo na zem, ubitú ako betón, rozpučilo sa ani zrelá paradajka.“
„Hovado.“
Po chvíli Peter Marlowe pokračoval: „Slniečko šiel k šteňaťu. Pozrel naň a rozplakal sa. Jeden z našich zohnal lopatu, šteňa zahrabal, a Slniečko sa celý ten čas išiel zblázniť od žiaľu. Keď bol hrob zarovnaný, utrel si slzy, dal chlapovi škatuľku cigariet, päť minút mu nadával, zlostne ho udrel kolbou medzi nohy, potom sa poklonil hrobu, poklonil sa tomu zbitému chlapovi a celý usmiaty odpochodoval s ostatnými šteňaťami a psami.“
Kráľ pomaly pokrútil hlavou. „Možno bol iba šialený. Mal syfla.“
„Nie, Slniečko šialený nebol. Nám sa zdá, že Japonci konajú ako deti — ale majú mužské telá a silu mužov. Iba sa pozerajú na veci detskými očami. Ich perspektíva je prevrátená — z nášho hľadiska — a skreslená.“
„Počul som, že na Jáve to po kapitulácii vyzeralo všelijako,“ nadhodil Kráľ, aby reč nezastala. Trvalo mu skoro hodinu, kým sa Pclcr Marlowe rozhovoril, a chcel, aby sa cítil nenútene.
„V istom zmysle. Pravda, v Singapure bolo vyše stotisíc mužov v zbrani, a tak si Japonci museli dávať trocha pozor. Zachoval sa systém velenia a mnoho jednotiek bolo v plnej sile. Japonci chceli čo najrýchlejšie postupovať do Austrálie a pokial zajatci sekali dobrotu a sami sa zorganizovali do táborov, tak sa o nich veľmi nestarali. To isté bolo začas aj na Sumatre a na Jáve. Ich cieľom bolo dobyť Austráliu a potom nás tam všetkých chceli poslať ako otrokov.“
„Tebe straší,“ povedal Kráľ.
„Vôbec nie. Povedal mi to jeden japonský dôstojník, keď ma dostali. Ale keď ich postup na Novej Guinci zastavili, začali si čistiť zázemie. Na Jáve nás veľa nebolo, tak mohli ísť na vec zostra. My dôstojníci sme vraj stratili česť, lebo sme sa dali zajať. Preto nás nebudú pokladať za vojnových zajatcov. Ostrihali nás dohola a zakázali nám nosiť dôstojnícke dištinkcie. Nakoniec nám dovolili stať sa zase dôstojníkmi, ale vlasy sme si ani tak nesmeli dať narásť.“ Peter Marlowe sa usmial. „A ty si sa ako dostal sem?“
„Zmätky ako obyčajne. Bol som v jednotke, čo stavala poľné

letiská. Na Filipínach. Museli sme odtiaľ padať, a to expresné. Prvá loď, na ktorú sme sa mohli dostať, plávala sem, tak sme nastúpili. Mysleli sme si, že Singapur bude bezpečný ako štátna banka. Lenže kým sme sa dokýbľovali sem, Japonci už boli skoro v Džohore. Na poslednú chvíľu sa konala menšia panika a všetci mládenci sa napchali na posledný konvoj. Mne to celé smrdelo, tak som ostal tu. Ten konvoj rozmlátili na kusy. Vedel som, načo mám hlavu, a tak žijem. Zabíjajú iba chumajov, aspoň obyčajne."

„Neviem, či by som mal dosť ílilipa na to, aby som tu ostal — keby som bol mal takú príležitosť," povedal Peter Marlowe.

„Musíš sa postarať sám o seba, Peter. Iný to za teba robiť nebude."

Peter Marlowe nad tým hodnú chvíľu uvažoval. Nocou sa k nim niesli útržky rozhovorov. Tu i tam výbuchy hnevu. Šepot. Večné roje moskytov. V diaľke žalostne volali na seba lodné sirény, šumeli palmy, vyleptané do tmavej oblohy. Z vrchovca palmy sa odlomila uschnutá ratolesť a s rachotom spadla na podložie džungle.

Peter Marlowe prerušil mlčanie. „Ten tvoj priateľ. Naozaj chodí do dediny?"

Kráľ pozrel Petrovi Marlowovi do očí. „Chcel by si ísť?" spýtal sa ticho. „Až najbližšie pôjdem?"

Slabý úsmev zvlnil Marlowovi pery. „Áno..."

Do ucha zabzučal Kráľovi komár v náhlom crescende. S myknutím sa zdvihol, našiel baterku a prezeral priestor pod moskytiérou. Komár sa nakoniec usadil na sieti. Kráľ ho šikovne rozpučil. Potom znovu všetko skontroloval, aby mal istotu, že v sieti neostal otvor, a zase si ľahol.

Vo chvíli pustil všetko z hlavy. Spánok prichádzal ku Kráľovi rýchlo a pokojne.

Peter Marlowe ešte vždy ležal na priči, nespal a škriabal si štípanee po plošticiach. Kráľove slová oživili priveľa spomienok...

Spomenul si na loď, na ktorej prišli pred rokom z Jávy aj s Macom a Larkinom.

Veliteľ Bandungu, jedného z jávskych táborov, dostal od Japoncov rozkaz poslal tisíc mužov ako pracovnú skupinu. Mali ísť na dva týždne do neďalekého tábora, kde dostanú dobre najesť — dvojité dávky — a cigarety. Potom ich preložia inam. Dobré pracovné podmienky.

Mnohí sa prihlásili, lebo ich vábili tie dva týždne, niektorí dostali rozkaz. Mac dobrovoľne prihlásil seba, Larkina a Petra Marlowa. „Covjek nikdy nevie, synčekovia," argumentoval, keď mu nadávali. „Ak zablúdime na nejaký ostrovček, tak Peter i ja vieme po malajský. Vera, a horšie ako tu tam už byť nemôže."

A tak sa rozhodli zameniť známe zlá za zlo, ktoré iba malo prísť.
Čakal ich malý pobrežný parníček. Pri mostíku bolo množstvo strážnych a dvaja Japonci oblečení v bttlom s bielymi maskami na tvári. Na chrbte mali veľké nádrže a v rukách rozprašovače spojené s nádržami. Všetkých zajatcov aj s ich majetkom postriekali sterilizačným roztokom, aby na čistú loď nezavliekli jávske mikróby.
V malom podpalubí na korme boli potkany a vši a výkaly a uprostred voľný priestor šesťkrát šesť metrov. Dookola bolo päť radov hlbokých políc, pripevnených k lodným stenám od povaly až po dlážku. Na výšku mali police necelý meter, na hĺbku tri.
Japonský čatár ukázal zajateom, ako sedieť so skríženými nohami na policiach. Päť chlapov za sebou, vedľa nich ďalších päť chlapov za sebou a vedľa tých zase päť chlapov za sebou. Kým sa všetky police nezaplnili.
Keď sa ozvali splašené protesty, čatár im povedal, že takto prevážajú na lodiach japonských vojakov, a ak to stačí slávnej japonskej armáde, tak to musí byť dobré aj pre bielu zberbu. Prvých piatich mužov, lapajúcich po dychu, zahnal do klaustrofickej temnoty revolver; tlak chlapov, zostupujúcich do podpalubia, donútil ostatných zachrániť sa pred surovým stiskom na policiach. A tých donútili ďalší. Koleno na kolene, chrbát na chrbte, bok na boku. Tí, čo sa už nezmestili — takmer stovka — tupo stáli v malom priestore šesťkrát šesť metrov a ďakovali šťastnej hviezde, že sa im už neušlo miesto na policiach. Poklopy ešte neboli zavreté a do podpalubia sa lialo slnečné svetlo.
Čatár odviedol druhý zástup, v ktorom bol aj Mac, Larkin a Peter Marlowe, k podpalubiu na prove, a aj to sa začalo napĺňať.
Keď Mac došiel na zaparené dno, zalapal po vzduchu a zamdlel. Peter Marlowe a Larkin ho zachytili a uprostred virvaru si údermi a nadávkami razili cestu hore schodmi na palubu. Strážny ich chcel zastrčiť nazad. Peter Marlowe kričal a prosil a ukazoval na Macovu šklbajúcu sa tvár. Strážny pokrčil plecami, pustil ich a ukázal hlavou na provu.
Larkin s Petrom Marlowom sa tisli a kliali, až im uvoľnili miesto, aby si Mac mohol ľahnúť.
„čo spravíme?“ spýtal sa Peter Marlowe Larkina.
„Skúsim zohnať doktora.“
Mac chytil Larkina. „Plukovník.“ Sotva badateľne otvoril oči a rýchlo zašepkal: „Nič mi nie je. Musel som nás odtiaľ nejako dostať. Preboha, robte sa, že ma ošetrujete, a nezľaknite sa, ked dostanem záchvat.“
A tak držali Maca, a on blúznivo skučal a hádzal sa a vracal vodu, ktorú mu pridŕžali k perám. Vydržal to, kým sa lod nepohla. Vtedy

bola už aj paluba nabitá zajateami.
Na lodi nebolo dosť miesta, aby si mohli sadnúť všetci naraz. Ale pretože bolo treba stáť vo frontoch — vo írontoch na vodu, vo frontoch na ryžu, vo frontoch na latríny — každý si mohol aspoň začas posedieť.
Tú noc sa lod šesť hodín zmietala v búrke. Tí v podpalubí sa pokúšali skryť, aby ich ncovracali, tí na palube sa pokúšali skryť pred prívalmi vody.
Na druhý deň zavládlo bezvetrie a obloha bola rozpálená slnkom. Cez palubu padol chlap. Tí na palube — zajatci aj strážni — sa dlho pozerali, ako sa topí v brázde za loďou. Potom už nik nepadol cez palubu.
Ďalší deň spustili do mora tri mŕtvoly. Zopár Japoncov vystrelilo z pušiek, aby pohreb vyzeral trocha vojenskejšie. Obrady sa rýchlo skončili — bolo sa treba postaviť do frontov.
Cesta trvala štyri dni a päť nocí. Pre Maca, Larkina a Petra Marlowa prebehla bez zvláštnych udalostí.
Peter Marlowe ležal na premočenom slamníku a bolestne túžil zaspať. Ale myšlienky sa mu samovoľne rozleteli, vracali sa k hrô-zam minulosti a k strachu z budúcnosti. A k spomienkam, na ktoré radšej nespomínať. Aspoň nie teraz, nie osamote. K spomienkam na ňu.
Úsvit už cvendžal o oblohu, ked konečne zaspal. Ale aj vtedy to bol ukrutný spánok.

7

Dni sa striedali s dňami, dni v jednotvárnosti dní. Potom raz v noci zašiel Kráľ do táborovej nemocnice za Mastersom. Našiel ho na verande v ktoromsi baraku. Ležal na páchnucej posteli, napolo v bezvedomí, oči upreté na atapovú stenu.
„Ahoj, Masters," povedal Kráľ, ked sa presvedčil, že ich nik nemôže počuť. „Ako sa máš?"
Masters pozrel dohora, ale nepoznával ho. „Ako sa mám?"
„Samo."
Prešla hodná chvíľa, potom Masters zašomral: „Neviem." Po brade mu stekal pásik slín.
Kráľ vybral tabatierku a naplnil prázdnu škatuľku na stolíku pri posteli.
„Masters," povedal Kráľ. „Ďakujem, že si mi poslal ten tip."
„Tip?"
„Že si mi odkázal, čo bolo na tom zdrape novín. Chcel som ti poďakovať, dať ti trocha tabaku."
Masters s námahou spomínal. „Aha! Hnus, aby kamarát špicľoval na kamaráta. Svinstvo, robiť udavača." A zomrel.
Prišiel doktor Kennedy a šikovným pohybom zatiahol hrubú prikrývku Mastersovi cez hlavu. „Váš priateľ?" spýtal sa Kráľa a ustaté oči pod slamníkom huňatých obŕv mal ako inovať.
„Ako sa to vezme, pán plukovník."
„Má šťastie," povedal lekár. „Už ho nič nebolí."
„Dá sa na to aj tak pozerať," povedal Kráľ zdvorilo. Vzal tabak a nasypal si ho nazad do tabatierky; Masters ho už nebude potrebovať. „Na čo zomrel?"
‚Na zlomeného ducha." Lekár potlačil zívnutie. Zuby mal flákate a špinavé, vlasy riedke a špinavé, iba ruky ružové a čistučké.
„Myslíte na nedostatok vôle k životu?"
„Dá sa na to aj tak pozerať." Lekár zagánil na Krála. „Na to vy určite nezomriete, čo?"
„To teda nie. Pán plukovník."
„Od čoho ste taký neporaziteľný?" spýtal sa doktor Kennedy, naplnený nenávisťou voči tomu obrovskému telu, z ktorého žiarilo zdravie a sila.
„Nerozumiem, pán plukovník."
„Prečo vám nič nechýba, a ostatným áno?"
„Mám jednoducho šťastie," povedal Kráľ a zberal sa na odchod. Ale doktor ho chytil za košeľu.
„To nemôže byť iba šťastie. Nemôže. Možno ste diabol, zostaný,

aby nás ešte väčšmi trýznil! Ste upír a podvodník a zlodej...“
„Počujte, človeče. V živote som nekradol a nepodvádzal a dovoľovať si ku mne nikto nebude.“
„Tak mi povedzte, ako to robíte? Ako? Chcem vedieť len toľko. Nechápete? Vy ste odpoveďou pre nás všetkých. Ste alebo dobrý, alebo zlý, a ja chcem vedieť aký.“
„Vy ste sa zbláznili,“ povedal Kráľ a vytrhol sa mu.
„Môžete nám pomôcť...“
„Pomôžte si sami. Ja sa o seba starám. Starajte sa aj vy.“ Kráľ si všimol, ako voľne visí biely plášť lekárovi na vycivenej hrudi. „Tu máte,“ povedal a dal mu zvyšok škatuľky kooí. „Dajte si cigaretu. Dobré na nervy. Pán plukovník.“ Zvrtol sa a odišiel. Striaslo ho. Nemocnice sa mu hnusili. Hnusil sa mu ten pach a choroba a bezmocnosť lekárov.
Kráľ pohŕdal slabosťou. Ten doktor, pomyslel si, ten čoskoro zatrepe kopytami, hovädo jedno. Taký strelený dlho nevydrží. Ako chudák Masters! A možno Masters nebol chudák — bol to iba Masters a bol slabý, a preto nestál za nič. Svet je džungľa, kde najsilnejší prežijú a slabí musia zomrieť. Alebo ty, alebo ten druhý. Tak je to. Inej cesty niet.
Doktor Kennedy hľadel na cigarety a tešil sa, že mal také šťastie.
Zapálil si. Celým telom vychutnával pôžitok z nikotínu. Potom išiel na oddelenie, kde ležal Johnny Carstairs, nositeľ Radu za zásluhy, kapitán Prvého tankového pluku, teraz už skoro mŕtvola.
„Tu máte,“ povedal a dal mu cigaretu.
„A čo vy, pán doktor?“
„Nefajčím, nikdy som nefajčil.“
„Šťastný človek.“ Johnny sa rozkašlal, ked si potiahol, a s hlienom sa objavila aj trocha krvi. Od námahy z kašľa sa mu stiahli črevá a vyliala sa z neho krvavá tekutina, pretože zvieracie svaly mu už dávno nefungovali.
„Pán doktor,“ povedal Johnny, „neobuli by ste mi baganče? Musím vstať.“
Lekár sa poobzeral. Nebolo veľmi vidieť, lebo nočné svetlo v miestnosti bolo stlmené a starostlivo zatemnené.
„Nijaké baganče tu nie sú,“ povedal, upierajúc krátkozraké oči na Johnnyho, ktorý sedel na peľasti.
„Aha. Tak hotovo.“
„Aké baganče to boli?“
Johnnymu stekali z očí stružky slz. „Tak som sa o tie baganče staral. Celý život mi slúžili. Nič iné mi už nezostalo.“
„Nechcete ešte cigaretu ?“
„Ešte fajčím, ďakujem.“

Johnny si zase ľahol do vlastnej špiny.
„Škoda tých bagančí," povedal.
Doktor si vzdychol, vyzul baganče bez šnúrok a natiahol ich Johnnymu na nohy. „Mám ešte jedny," zacigánil, a potom vstal, bosý, s lámaním v chrbte.
Johnny pohýbal prstami na nohách a tešil sa z omaku drsnej kože. Pokúsil sa na baganče pozrieť, ale bola to priveľká námaha.
„Umieram," povedal.
„Áno," odvetil lekár. Kedysi — bol vôbec taký čas ?— by bol hra! bodrého a učeného roznášača nádeje. Teraz to bolo zbytočné.
„Riadny nezmysel, čo, pán doktor? Dvadsaťdva rokov a nič. Z ničoty do ničoty."
Závan vzduchu vniesol do nemocničnej izby prísľub úsvitu.
‚Ďakujem za tie baganče, čo ste mi požičali," povedal Johnny. Vždy som si to sľuboval. Že zomriem v bagančiach."
Zomrel. |
Doktor Kennedy vyzul Johnnyho a zase si baganče obul. „Služba," zavolal, ked zbadal na verande chlapa.
„Áno, prosím ?" ohlásil sa bodro Steven a prišiel k nemu. V ľavej ruke niesol vedro s hnačkovými výkalmi.
„Povedzte pohrebnej čate, nech ho odnesú. Aha, a môžete upraviť aj posteľ seržanta Mastersa."
„Na všetko už jednoducho nestačím, pán plukovník," povedal Steven a položil vedro. „Musím ísť po misu pre desiatku, dvadsať-trojku a štyridsaťsedmičku. A chudák plukovník Hutton tak trpí, jednoducho mu musím vymeniť obväz." Steven pozrel na posteľ a potriasol hlavou. „Samí mŕtvi —"
„Naša robota je už taká, Steven. Keď nič iné, môžeme ich aspoň pochovať. A čím skôr, tým lepšie."
„Asi že áno. Chudáci chlapci." Steven si vzdychol a zoženšteným pohybom si utrel pot z čela čistou vreckovkou. Potom ju dal nazad do vrecka na bielom plášti zdravotnej služby, vzal vedro, zatackal sa trocha pod jeho váhou a zamieril k dverám.
Doktorovi Kcnnedymu sa hnusil, hnusili sa mu tie ligotavé čierne vlasy, vyholené pazuchy a vyholené nohy. Pritom mu to nemohol zazlievať. Homosexualita bola jedným zo spôsobov, ako prežiť. Chlapi sa bili o Stevena, delili sa s ním o jedlo, dávali mu cigarety — a to všetko za to, že im prechodne poskytuje vlastné telo. A čo je na tom vlastne také nechutné ? pýtal sa lekár v duchu. Keď si predstavíte „normálny pohlavný styk", nuž, klinicky nie je o nič vábnejší. Koženou rukou si roztržito poškriabal miešok, lebo dnes večer ho veľmi svrbel. Mimovoľne sa pritom dotkol prirodzenia. Bolo bez citu. Chrupavka.

Spomenul si, že už mesiace nemal erekciu. No čo, povedal si, to je len tá málo výživná strava. Zbytočné sa nad tým trápiť. Len čo sa dostaneme odtiaľto a začneme zase riadne jesť, všetko bude v poriadku. Štyridsaťtriročný chlap je ešte stále chlapom.
Steven sa vrátil s pohrebnou čatou. Mŕtvolu položili na nosidlá a vyniesli. Steven vymenil prikrývku. Vzápätí prišli s inými nosidlami a uložili do postele nového pacienta.
Doktor Kennedy mu mechanicky odmeral pulz.
„Zajtra dostane horúčku," povedal. „Je to len malária."
„Áno, pán doktor." Steven ostýchavo zdvihol zrak. „Mám mu dať chinín?"
„Pravdaže mu máte dať chinín!"
„Prepáčte, pán plukovník," povedal Steven pichlavo a pohodil hlavou. „Len som sa pýtal. Lieky smie predpisovať iba lekár."
„Preboha, dajte mu ten chinín, Steven, a prestaňte sa hrať na poondenú ženskú!"
„Teda!" Stevenovi zacvendžala retiazka na zápästí, ked urazene zdvihol hlavu a obrátil sa k pacientovi. „Neviem prečo treba zadrapovať do človeka, pán doktor Kennedy, ked robí, čo môže."
Doktor Kennedy by sa už-už bol na Stevena vrhol, ale v tej chvíli vošiel do miestnosti doktor Prudhomme.
„Dobrý večer, plukovník."
„Vitajte." Doktor Kennedy sa k nemu vdačne obrátil a uvedomil si, že by bolo hlúpe púšťať sa do Stevena. „Všetko v poriadku?"
„Áno. Máte pre mňa chvíľku času?"
„Pravdaže."
Prudhomme bol malý, vyrovnaný človiečik s prsami ako vtáča a rukami fľakatými od dlhých rokov styku s chemikáliami. Hlas mal hlboký a nežný. „Na zajtra máme dva apendixy. Jeden práve priniesli na ambulanciu."
„Dobre. Pozriem sa na ne, kým odídem."
„Chcete operovať?" Prudhomme pozrel na druhý koniec miestnosti, kde Steven pridŕžal dáviacemu pacientovi misu.
„Áno. Aspoň budem mať čo robiť," odvetil Kennedy. Hľadel do tmavého kúta. Pološero zatienenej lampy zdôrazňovalo Stevenove dlhé, štíhle nohy. A krivku zadku, napínajúceho priliehavé krátke nohavice.
Steven vycítil, že si ho prezerajú, a zdvihol zrak. Usmial sa. „Dobrý večer, doktor Prudhomme."
„Ahoj, Steven," povedal Prudhomme nežne.
Kennedy s neľúbosťou pozoroval, že Prudhomme ešte vždy pozerá na Stevena.
Prudhomme sa obrátil zase ku Kennedymu a neušlo mu jeho

šokované zhnusenie. „Mimochodom, dokončil som pitvu toho chlapa, ktorého našli v latríne. Smrť zadusením,“ povedal prívetivo.
„Ak nájdete niekoho dolu hlavou po pás v latríne, je viac ako pravdepodobné, že smrť nastala zadusením.“
„To je pravda,“ povedal Prudhomme ľahostajne. „Na úmrtný list som napísal ‚samovražda v prechodnom pomätení zmyslov.“
„Už ho identifikovali?“
„Áno. Dnes popoludní. Austrálčan. Nejaký Gurble.“
Doktor Kennedy si pošúchal tvár. „Nie práve spôsob, aký by som si zvolil na samovraždu. Príšerné.“
Prudhomme prikývol a oči mu zase zablúdili k Stevenovi. „Celkom súhlasím. Pravda, možno tam nespadol sám od seba.“
„Boli na tele nejaké stopy?“
„Nie.“
Doktor Kennedy sa usiloval nevšímať si, ako Prudhomme pozerá na Stevena. „No čo, vražda či samovražda, je to strašná smrť. Strašná! Asi sa nikdy nedozvieme, ako to vlastne bolo.“
„Popoludní v tichosti zasadla vyšetrovacia komisia, len čo zistili, kto to je. Udajne toho človeka pred pár dňami prichytili, keď kradol jedlo určené pre barak.“
„Aha. Rozumiem.“
„Nech to už bolo, ako chcelo, povedal by som, že si to zaslúžil, nemyslíte?“
„Asi áno.“ Kennedy by sa bol rád zhováral dalej, lebo ho ťažila samota, ale videl, že Prudhomma zaujíma Steven.
„No,“ povedal, „mal by som ísť na vizitu. Nechcete ísť so mnou ?“
„Ďakujem, ale musím pripraviť pacientov na operáciu.“
Keď doktor Kennedy odchádzal z miestnosti, kútikom oka zazrel, ako sa Steven prešuchol okolo Prudhomma, a neušlo mu, že Prudhomme ho ukradomky pohladkal. Počul Stevenov smiech a videl, že pohladenie opätuje, neskrývane a dôverne.
Ich oplzlosť ho pobúrila a vedel, že by sa mal vrátiť, odtrhnúť ich od seba a postaviť ich pred poľný súd. Ale bol priveľmi ustatý, a tak len odišiel na druhý koniec verandy.
Vzduch bol nehybný, noc tmavá a bez šumu lístia. Mesiac visel ako obrovská oblúková lampa z krovu nebies. Po chodníku ešte chodili chlapi, ale napospol boli ticho. Všetko čakalo na príchod úsvitu.
Kennedy pozrel na hviezdy a usiloval sa zonich vyčítať odpoved na svoju neprestajnú otázku. Kedy, bože, kedy sa skončí tento zlý sen?
Ale odpoved neprichádzala.

Peter Marlowe bol na dôstojníckej latríne a vychutnával krásu blízkeho úsvitu i krásu poriadnej stolice. Prvú zakúšal často, druhú zriedka.

Na latríne si vždy vyberal posledný rad, sčasti preto, že sa mu vždy protivilo odbavovať si potrebu na verejnosti, sčasti preto, že neznášal, keď mal niekoho za chrbtom, a sčasti preto, že bolo zábavné pozorovať druhých.

Záchodové jamy boli na dva metre od seba, osem metrov hlboké a šesťdesiat centimetrov široké. Dolu svahom sa tiahlo dvadsať radov, v každom tridsať jám. Každá bola zakrytá doskami a rriala voľné veko.

Naprostriedku stál jediný drevený trón. Obyčajný doštený hajzcľ. Ten bol výsadou plukovníkov. Všetci ostatní museli čupieť nad jamou s rozkročenými nohami ako domorodci. Nikde nebola nijaká zástena a celá plocha boja odkrytá pred nebesami i pred táborom.

Na tróne sedel v osamotenej nádhere plukovník Samson. Bol celkom nahý, iba na hlave mal domlátený kuliovský klobúk. Nikdy ho z hlavy neskladal, to bola jeho mánia. Dolu ho dal iba vtedy, keď si holil hlavu, alebo si ju masíroval či natieral kokosovým olejom či čudesnými mastičkami, od ktorých mu mali rásť vlasy. Chytil akúsi neznámu chorobu a za jediný deň mu na hlave vypadali všetky vlasy — aj obrvy a mihalnice. Telo mal zarastené ako opica.

Ostatní boli roztrúsení po latríne, každý čo najdalej od ostatných. Každý mal fľašu vody. Každý odháňal večné roje múch.

Peter Marlowe si zasa pomyslel, že čupiaci chlap, ktorý koná ootrebu, je najodpornejším tvorom na svete—a azda najúbohejším.

Zatiaľ tu bol iba prísľub dňa, svetlcjúci opar, zlaté prsty, hladiace zamatovú oblohu. Zem bola chladná, lebo v noci pršalo, i vánok bol chladný a jemne voňal morskou soľou a červeným jazmĺnom.

Áno, pomyslel si spokojne Pelcr Marlowe, bude to dobrý deň.

Keď bol hotový, naklonil fľašu s vodou, stále ešte čupiačky, a umyl sa, šikovne používajúc iba prsty ľavej ruky. Zásadne ľavej ruky. Pravá je na jedenie. Domorodci nemajú výraz pre pravú či ľavú ruku, nazývajú ich hnojová ruka a jedáca ruka. A všetci zajatci používali vodu, lebo papier, hocijaký papier, bol priveľmi cenný. Iba Kráľ bol výnimkou. Mal naozajstný toaletný papier. Dal kus aj Petrovi Marlowovi, a ten sa oň podelil s partiou, pretože sa doňho výborne balili cigarety.

Peter Marlowe vstal, zaviazal si sarong a zamieril nazad do baraku. Už sa tešil na raňajky. Bude ryžová kaša a čaj ako vždy, ale dnes mala partia kokosový orech — další darček od Kráľa.

Za tých pár dní, čo poznal Kráľa, vyvinulo sa medzi nimi vzácne

priateľstvo. Spájalo ich sčasti jedlo, sčasti tabak a sčasti pomoc, lebo Kráľ vyliečil salvarzanom Macovi tropické vredy na členkoch — za dva dni vyliečil to, čo hnisalo dva roky. A Peter Marlowe^vedel, že hoci všetci traja vítali Kráľovo bohatstvo a pomoc, radi ho majú hlavne preňho samého. Keď ste boli s ním, cítili ste, ako z neho vyžaruje sila a sebadôvera. Sami ste sa cítili lepšími a silnejšími — akoby ste vedeli čerpať z čara, ktoré ho obklopovalo.

„Je to čarodejník!“ Peter Marlowe to nevdojak povedal nahlas.

Keď vošiel na šestnástku, väčšina dôstojníkov ešte spala, alebo ležala na pričiach a čakala na raňajky. Vytiahol spod podušky kokosový orech a vybral škrabák a malajskú mačetu parang. Potom si sadol na lavicu pred barak. Zručné švihnutie parangom, orech sa rozpadol na dve presné polovice a mlieko vytieklo do kanvice. Potom začal opatrne vyškrabovať jednu polovicu orecha. Do mlieka padali biele strúhanee dužiny.

Druhú polovicu orecha nastrúhal do zvláštnej nádoby. Tú potom vysypal do kusa moskytiéry a opatrne vytlačil hustú sladkú šťavu do Pohára. Dnes bol rad na Macovi, tak si ju pridá do ryžovej kaše.

Znova sa zamyslel nad tým, akou skvelou potravou je vytlačená dužina kokosového orecha. Bohatá na bielkoviny a absolútne bez chuti. Ale pridajte kúštik cesnaku, a celá sa zmení na cesnak. Štvrtka sardinky, a všetko sa zmení na sardinky a dodá chuť veľa miskám ryže.

Odrazu sa mu zažiadal kokosový orech. Bol taký hladný, že ani nepočul, ako sa blížia stráže. Vycítil ich prítomnosť, až keď zlovestne zastali vo dverách baraku a všetci chlapi už boli na nohách.

Ticho prerušil japonský dôstojník Jošima. „V tomto baraku je rádio.“

8

Jošima päť minút čakal, že niekto prehovorí. Zapálil si cigaretu a škrtnutie zápalkou bolo ako rachot hromu.
Prvou myšlienkou Dave Davena bolo: Panebože, kto je tá sviňa, čo nás prezradila, alebo si nedala pozor? Peter Marlowe? Cox? Spenee? Plukovníci? Jeho druhou reakciou bola hrôza— hrôza, ku ktorej sa nesúrodo miešala úľava — že konečne prišiel ten deň.
Peter Marlowe sa takisto zadúšal strachom. Kto to prezradil? Cox? Plukovníci? Veď ani Mac a Larkin nevedia, že to viem! Kristepane! Outram Road!
Cox skamenel. Opieral sa o priču, pozeral z jedných šikmých očí do druhých, a keby trámy neboli také silné, bol by sa zosypal na zem.
Formálne bol veliteľom baraku podplukovník Sellars, a ten si od strachu dobre že nenarobil do nohavíc, keď vošiel do baraku so svojím pobočníkom kapitánom Forestom:
Zasalutoval a tvár s ovísajúcimi lícami mal červenú a spotenú.
„Dobré ráno, kapitán Jošima...“
„Nijaké dobré ráno. V tomto baraku je rádio. Rádio je proti rozkazom Cisárskej nipponskej armády.“ Jošima bol malý, útly a starostlivo upravený. Z hrubého opasku mu visel samurajský meč. Čižmy sa mu ligotali ako zrkadlo.
„Nič o ňom neviem. Nie. Nič,“ jachtal Sellars. „Vy!“ Roztrasený prst mieril na Davena. „Viete o ňom niečo?“
„Nie, pán plukovník.“
Sellars sa zvrtol a premeral si chlapov v baraku. „Kde je to rádio?“
Ticho. Kde je to rádio?“ Chytala ho hystéria. „Kde je to rádio? Nariaďujem vám, aby ste ho ihneď odovzdali. Viete, že sme všetci novinní dodržiavať rozkazy cisárskej armády.“
Ticho. Postavím vás všetkých pred poľný súd,“ vrieskal, až sa mu líca triasli. „Dostanete, čo si zaslúžite. Vy! Ako sa voláte?“
‚Nadporučík Marlowe.“
„Kde je rádio?“
„Neviem, pán podplukovník.“
Potom Sellars zbadal Greya. „Grey! Vy sa tu hráte na náčelníka polície. Ak tu je rádio, tak ste za to zodpovedný vy a nikto iný. Mali ste to ohlásiť na príslušné miesta. Postavím vás pred poľný súd, nech vám to zanesú do osobného spisu...“
„O nijakom rádiu nič neviem, pán podplukovník.“
„Tak o ňom máte vedieť, doboha,“ vrieskal naňho Sellars, až sa mu tvár skrivila a ofialovela. Hnal sa cez barak až tam, kde spalo päť

amerických dôstojníkov. „Brough! Čo vy o tom viete?“
„Nič. A som kapitán Brough, pán podplukovník.“
„Neverím vám. Také vylomeniny si nedovoľuje nik, len vy poondení Američania. Ste iba nedisciplinovaná zberba —“
„Tie voloviny si môžete strčiť za klobúk!“
„Ako sa to so mnou rozprávate? Stojte v pozore a oslovujte ma hodnosťou!“
„Som tu hodnosťou najvyšší americký dôstojník a vyprosím si, aby ste ma urážali vy alebo hocikto iný. O nijakom rádiu medzi americkými zajateami neviem. O nijakom rádiu v tomto baraku neviem. A keby som aj vedel, tak by som vám rozhodne o ňom nepovedal. Pán podplukovník!“
Sellars sa zvrtol a s ručaním sa hnal doprostred baraku. „Tak prezrieme celý ubytovací priestor. Všetci nastúpiť k svojim pričiam! Pozor! Nech je boh milostivý tomu, kto ho má. Osobne sa postarám, aby dostal najvyšší zákonný trest, vy banda buričská —“
„Zhasnite, Sellars.“
Všetci zmeraveli, lebo do baraku vošiel plukovník Smedly-Taylor.
‚Jc tu rádio a ja sa ho usilujem —“
„Zhasnite.“
Smedlymu-Taylorovi sa v ošlahanej tvári nepohol ani sval, ked kráčal k Jošimovi, ktorý s úžasom a pohŕdaním pozeral na Sellarsa.
„Čo sa robí, kapitán?“ spýtal sa, hoci to vedel veľmi dobre.
„V baraku je rádio.“ Potom Jošima s úškľabkom dodal: „Podľa ženevskej konvencie o vojnových z; jateoch —“
„Všetky jej zásady dobre poznám,“ povedal Smedly-Taylor a usiloval sa nepozerať na dvadsaťcentimetrovú hradu. „Ak sa nazdávate, že tu je rádio, prosím, vykonajte prehliadku. Alebo ak viete, kde je, zabavte ho a skončme to. Čaká ma dnes veľa povinností.“
„Vašou povinnosťou je dozerať na dodržiavanie zákonov...“
„Mojou povinnosťou je dodržiavať civilizované zákony. Ak sa chcete oháňať zákonmi, musíte ich najprv sami dodržiavať. Dajte nám stravu a liečivá, na ktoré máme nárok!“
„Jedného dňa zájdete priďaleko, plukovník.“
„Jedného dňa budem mŕtvy. Možno ma trafí šľak, ked sa budem usilovať dodržať smiešne predpisy, ktoré vydávajú neschopní organizátori.“
„Vašu bezočivosť budem hlásiť generálovi Simovi.“
„Nech sa páči. A pritom sa ho spýtajte, kto vydal rozkaz, že každý muž v tábore musí denne chytiť dvadsať múch a že ja ich mám osobne zozbierať, zrátať a doručiť do vašej kaneelárie.“
„Vaši vyšší dôstojníci ustavične nariekajú, že je vysoká úmrtnosť

na dyzentériu. Dyzentériu šíria muchy —“
„Nemusíte mi pripomínať muchy ani úmrtnosť,“ povedal tvrdo Smedly-Taylor. „Dajte nám potrebné chemikálie, dovoľte nám udržiavať hygienu v okolí a vyčistíme celý singapurský ostrov.“
„Vojnoví zajatci nemajú nárok —“
„Iba váš výskyt dyzentérie je neprípustné vysoký. Iba váš výskyt malárie je privysoký. Kým ste sem neprišli, maláriu v Singapure nepoznali.“
„Možno. Ale my sme vás po tisícoch porážali a po tisísoch sme vás zajímali. Cestný človek sa nedá zajať. Všetci ste zvieratá a ako so zvieratami sa s vami bude aj zaobchádzať.“
Ak sa nemýlim, v Tichomorí zajímajú dosť vysoký počet japonských vojakov.“
Odkiaľ máte takú informáciu?“
‚Chýry, kapitán Jošima. Viete, ako to je. Zrejme to nie je pravda. Práve tak, ako nie je pravda, že japonské flotily sa už neplavia po moriach, že na Japonsko podnikajú letecké nálety, alebo že Američania dobyli Guadalcanal, Guam a Rabaul a Okinawu a že pripravujú útok na samotné Japonsko —“
„Lož!“ Jošimova ruka zletela k pásu na samurajský meč a vytiahla ho na prst z pošvy. „Lož! Cisárska japonská armáda víťazí a čoskoro dobyje Austráliu i Ameriku. Nová Guinea je v našich rukách a japonské loďstvo stojí v tejto chvíli pred Sydney.“
„Pravdaže.“ Smedly-Taylor sa obrátil k Jošimovi chrbtom a premeral si barak. Upierali sa k nemu biele tváre. „Všetci von, prosím,“ povedal pokojne.
Mlčky poslúchli rozkaz.
Keď sa barak vyprázdnil, obrátil sa zase k Jošimovi. „Prosím, začnite prehliadku.“
„A ak nájdeme rádio?“
„To je v rukách božích.“
Odrazu Smedly-Taylor pocítil plnú ťarchu svojich päťdesiatich štyroch rokov. Zachvel sa pod váhou zodpovednosti, ktorá naňho doliehala, lebo síce rád slúžil, rád bol tu, kde ho bolo treba, a rád vykonával svoju povinnosť, ale teraz musí nájsť toho, kto zradil. A keď ho nájde, bude ho musieť potrestať. Taký človek si zaslúži zomrieť, tak ako zomrie Daven, ak nájdu to rádio. Bože, daj, aby ho nenašli, modlil sa zúfalo, je to naše jediné spojivo so zdravým rozumom. Ak je boh na nebesiach, nech ho nenájdu! Prosím.
Ale Smedly-Taylor vedel, že v jednom má Jošima pravdu. Mal mať odvahu zomrieť ako vojak — na bojisku alebo pri úteku. Živého no zožierala rakovina spomienok — vedomie, že lakomstvo, lačnenie po moci a neschopnosť spôsobili pád Orientu

a zavinili zbytočnú smrť nespočítateľných stotisícov.
Ale keby som bol zomrel, pomyslel si, čo potom moja drahá Maisie a John, môj syn kavalerista, a Percy, môj syn letec, a Trudy ktorá sa taká mladá vydala, taká mladá oťarchavela a taká mladá ovdovela — čo s nimi? Nikdy ich už nevidieť, nedotknúť sa ich, nikdy už nepocítiť teplo domova ?
„To je v rukách božích," opakoval, ale tie slová boli ako on, staré a veľmi smutné.
Jošima vybrechol rozkazy štyrom strážnym. Odtiahli z kútov priče a vytvorili voľný priestor. Potom tam zatiahli Davenovu priču. Jošima šiel do kúta a začal prezerať hrady, atapové ostrešky a hrubé dosky pod nohami. Počínal si dôkladne, ale Smedly-Taylor si zrazu uvedomil, že to všetko je len divadlo, ktoré hrajú pred ním — že úkryt poznajú.
Spomenul si na ten večer pred dlhými mesiacmi, ked prišli za ním. „Ide o vaše hlavy," povedal im vtedy. „Ak vás chytia, tak vás chytia. Koniec. Ja vám nijako nemôžem pomôcť — ani v najmenšom." Vybral Davena a Coxa a ticho im povedal: „Ak rádio objavia — pokúste sa nezamočiť ostatných. Chvíľu musíte vydržať. Potom povedzte, že to rádio som nariadil zostrojiť ja. Dal som vám na to rozkaz." Potom ich prepustil, svojím spôsobom im dal požehnanie a zaželal im veľa šťastia.
A teraz na nich všetkých čakalo nešťastie.
Netrpezlivo čakal, kedy Jošima začne prezerať hradu, a išla mu na nervy tá trýznivá hra na mačku a na myš. Počul spodný tón zúfalstva medzi chlapmi pred barakom. Ale nemohol nič robiť, iba čakať.
Konečne sa aj Jošimovi zunovala hra. Smrad v baraku sa mu protivil. Podišiel k priči a zbežne ju prezrel. Potom sa zahľadel na hradu. Ale zárezy nikde nevidel. Zamračil sa, prezrel si ju lepšie a ohmatával citlivými prstami drevo. Stále nič.
V prvej chvíli si pomyslel, že informácia bola nesprávna. Ale to nemohol uveriť, pretože udavačovi ešte nezaplatili.
Zašomral rozkaz, kórejský strážny si odopol bodák a podal mu ho rukoväťou dopredu.
Jošima poklepal na hradu a načúval, či sa neozve dutý zvuk. Aha, teraz! Znova poklepal. Znova ten dutý zvuk. Ale špáry nikde nevidel. Zlostne pichol bodákom do dreva.
Veko odskočilo.
„Tak."
Jošima bol pyšný, že našiel rádio. Generál bude mať radosť. Možno až takú, že ho prevelí k bojovej jednotke, lebo jeho bušidó sa búrilo, ked musel vyplácať udavačov a stýkať sa s týmito

zvieratami. Smedly-Taylor pokročil bližšie a naplnila ho posvätná úcta nad takou vynachádzavou skrýšou i nad trpezlivosťou človeka, ktorý ju vyhĺbil. Musím navrhnúť Davena na vyznamenanie, pomyslel si. Také čosi daleko presahuje rámec plnenia povinností. Ale za čo ho vlastne chce vyznamenať ?
„Čia je to priča?“ spýtal sa Jošima.
Smedly-Taylor pokrčil plecami, a teraz zase on predstieral, že to zisťuje.
Jošima ľutoval, naozaj ľutoval, že Daven má iba jednu nohu. „Nechcete cigaretu?“ spýtal sa ho a ponúkol mu škatuľku s kooami.
„Ďakujem.“ Daven si vzal cigaretu a dal si pripáliť, ale chuť tabaku necítil.
„Ako sa voláte?“ spýtal sa Jošima zdvorilo. „Kapitán pechoty Daven.“ „Ako ste prišli o nohu, kapitán Daven?“
„Ja — stúpil som na mínu. V Džohore — hned na sever od cestnej hrádze.“
„Rádio ste zostrojili vy?“ „Áno.“
Smedly-Taylor zaplašil vedomie, že aj on sa potí strachom. „Kapitánovi Davenovi som to nariadil ja. Zodpovednosť padá na mňa. On len plnil moje rozkazy.“
Jošima pozrel na Davena. „Je to pravda?“ „Nie.“
„Kto ešte vie o tom rádiu?“ „Nik. Bol to môj nápad a sám som ho postavil.“ „Sadnite si, prosím, kapitán Daven.“ Potom Jošima pohŕdavo ukázal hlavou na sediaceho Coxa, ktorý sa zadúšal od hrôzy. „Kto to je?“
„Kapitán Cox,“ odvetil Daven.
„Pozrite naňho. Nechutné.“
Daven si potiahol z cigarety. „Ja mám práve taký strach ako on.“
„Vy sa ovládate. Máte odvahu.“
„Bojím sa ešte väčšmi ako on.“ Daven sa nemotorne dovliekol ku Coxovi a namáhavo si k nemu sadol. „To nič, Cox, kamarát,“ povedal súcitne a objal ho okolo pliec. „To nič.“ Potom uprel zrak na Jošimu. „Cox dostal vojnový kríž pri Dunkerque, a to ešte nemal dvadsať rokov. Teraz je z neho iný človek. Aspoň vidíte, čo ste z neho za tri roky spravili, hovädá.“
Jošima potlačil popud udrieť Davena. Voči mužovi platia isté zákony, aj keď je to nepriateľ. Obrátil sa k Smedlymu-Taylorovi, nariadil mu, aby priviedol tých šiestich, čo majú priče pri Davenovi, a vyhlásil, že zvyšok baraku ostane nastúpený pod dohľadom strážnych, kým neprídu ďalšie rozkazy.
Tí šiesti zastali pred Jošimom. Iba Spenee vedel o rádiu, ale — tak ako všetci ostatní — tvrdil, že nič nevie.

„Vezmite tú priču a poďte za mnou," rozkázal Jošima.
Keď sa Daven načiahol za barlou, Jošima mu pomohol vstať.
„Ďakujem," povedal Daven.
„Nechcete ešte cigaretu?"
„Nie, ďakujem."
Jošima zaváhal. „Poctili by ste ma, keby ste prijali celú škatuľku."
Daven pokrčil plecami a zobral si ju, potom odkríval do kúta a načiahol sa po železnej nohe.
Jošima vybrechol rozkaz, jeden z kórejských strážnych sa zohol po nohu a pomohol Davenovi sadnúť si.
Pevnými prstami si pripol nohu, potom vstal, zdvihol barly a chvíľu na ne hľadel. Nato ich hodil do kúta.
Odklopkal k priči a pozrel na rádio. „Som naň velmi hrdý," povedal. Zasalutoval Smedlymu-Taylorovi a pobral sa z baraku.
Neveľký zástup sa predieral cez mlčanie Changi. Na čele kráčal Jošima a určoval tempo pochodu podľa Davena. Vedľa neho bol Smedly-Taylor. Za nimi šiel Cox, zaliaty slzami, ale vôbec si neuvedomoval, že plače. Dvaja strážni ostali čakať s chlapmi zo šestnástky.
Čakali jedenásť hodín.
Smedly-Taylor sa vrátil a vrátilo sa aj tých šesť mužov. Daven a Cox sa nevrátili. Ostali na strážnici a zajtra ich odvedú do väznice na Outram Road.
Chlapom dali rozchod.
Petra Marlowa tak rozbolela hlava od slnka, že skoro nevidel. Odvliekol sa do baraku, a keď sa osprchoval, Larkin a Mac mu pomasírovali hlavu a dali mu jesť. Keď Larkin skončil, išiel pred barak a sadol si k asfaltovej ceste. Peter Marlowe si čupol do bezdverých dverí, chrbtom do miestnosti.
Za obzorom hustla noc. Na Changi doľahla nesmierna samota a chlapi, čo chodili sem i tam, zdali sa ešte stratenejší ako inokedy.
Mac zažíval. „Tuším pôjdem na pelech, synečku. Dnes sa riadne vyspím."
„Dobre, Mac."
Mac napravil moskytiéru okolo postele a zasunul si ju pod slamník. Omotal si okolo hlavy čelenku proti potu, potom vybral Marlowovu poľnú fľašu z plsteného puzdra a odopol falošné dno. To isté spravil aj so svojou a Larkinovou fľašou a starostlivo ich poskladal jednu na druhú. V každej fľaši sa skrývala mätež drôtov, kondenzátorov a elektrónok.
Opatrne vytiahol z vrchnej fľaše šesťpólový konektor s komplikovanými kontaktmi a obratne ho zapojil do zásuvky v prostrednej fľaši. Z tej potom vybral štvorpólový konektor a zasadil ho do

príslušnej zásuvky v dolnej fľaši.
Ruky sa mu triasli a kolená chveli, lebo to bola veľmi nešikovná robota — musel ju vykonávať v polotme, opretý o lakeť, a pritom kryť fľaše telom pred nepovolanými pohľadmi.
Na oblohu sa vyrojila noc a dusno ešte oťaželo. Komáre začali útočiť.
Keď Mac všetky fľaše pozapájal, vystrel si rozbolený chrbát, a utrel si vlhké ruky. Polom z úkrytu v hornej fľaši vybral slúchadlo a skontroloval, či kontakty dobre priliehajú. Izolovaný drôt, ktorý mal privádzať prúd, bol tiež v hornej fľaši. Rozmotal ho a skontroloval, či sú ihly ešte vždy dobre priletované ku koncom. Zase si utrel Pot, ešte raz rýchlo skontroloval všetky spoje, a pritom mu blyslo hlavou, že rádio ešte vyzerá také nepoškvrnené čisté, ako keď ho na Jáve pred dvoma rokmi potajomky dokončil, kým Larkin a Peter Marlowe strážili.
Pol roka mu trvalo, kým ho navrhol a skonštruoval.
Mal k dispozícii iba spodnú polovicu fľaše — v hornej musela byť voda - a tak musel stlačiť rádio do troch malých pevných častí, a tie potom musel zasadiť do nepremokavých obalov a zaletovať ich do fľaši.
Nosili tie fľaše pri sebe pol druha roka. Presne pre takýto prípad.
Mac sa nadvihol na kolená a zapichol dve ihly do drôtov, ktoré viedli prúd do žiarovky na povale. Potom si odkašlal.
Peter Marlowe vstal a skontroloval, či nablízku nikto nie je. Rýchlo vybral žiarovku a zvrtol vypínač. Potom sa pobral do dverí a ostal v nich na stráži. Videl, že Larkin je na mieste a stráži druhú stranu, tak dal signál „čistý vzduch“.
Keď: ho Mac počul, skrútil gombík regulujúci hlasitosť, zdvihol slúchadlo a počúval.
Sekundy sa menili na minúty. Zrazu sa Peter Marlowe strhol, celý vyplašený, lebo počul Maca zastonať.
„Čo je, Mac?“ zašepkal.
Mac vystrčil hlavu spod moskytiéry a tvár mal popolavú. „Nefunguje to, čovječe,“ povedal. „Ten pojebaný krám nefunguje.“

DRUHÁ KNIHA

9

O šesť dní zahnal Max do kúta potkana. V americkom baraku.

Pozri na to hovädo," vydýchol Kráľ. „Takého obrovského potkana som v živote nevidel!"

Preboha," povedal Peter Marlowe. „Daj pozor, lebo ti odhryzne ruku."

Všetci obkľúčili potkana. Max držal v ruke bambusovú metlu a žiaril od radosti. Tex mal baseballovú pálku, Peter Marlowe druhú metlu. Ostatní sa oháňali palicami a nožmi.

Iba Kráľ bol neozbrojený, ale nespúšťal oči z potkana a bol pripravený odskočiť mu z cesty. Sedel hned po raňajkách vo svojom kúte a zhováral sa s Petrom Marlowom, keď ich vyrušil Maxov výkrik. Ihneď vyskočil a pridal sa k ostatným.

„Bacha!" zakričal, lebo vytušil, že potkan sa v nasledujúcej chvíli pokúsi o útek.

Max sa po ňom zúrivo zahnal a netrafil. Druhá metla ho letmo zasíallla a na zlomok sekundy prevrátila na chrbát. Ale potkan sa zvrtol na rovné nohy, zabehol do kúta a obrátil sa syčiac, prskajúc a vycerujúc zuby ako ihličky.

„Boha!" uľavil si Kráľ. „Už som si myslel, že nám ujde, potvora."

Potkan bol chlpatý a vyše štvrť metra dlhý. Chvost meral ďalšieho štvrť metra, pri koreni bol hrubý ako chlapský palec a holý. Malé, guľaté, lesklé očká sa mihali vpravo i vľavo a hľadali cestu na útek. Hnedý a špinavo oplzlý. Hlava, zužujúca sa do ostrej papule, úzke ústa, veľké — veľmi veľké —hryzáky. Celková váha skoro kilo. Zlostný a veľmi nebezpečný.

Max dychčal od námahy a upieral oči na potkana. „Boha jeho," odpľul si, „nenávidím potkany. Hnusí sa mi už len kukať naňho. Zabime ho. Hotovo?"

„Počkaj, Max," ozval sa Kráľ. „Kam sa ženieš? Teraz už neujde. Chcem vidieť, čo spraví."

„Čo by mal spraviť? Skúsi zase ujsť," vyhlásil Max.

„Tak ho zastavíme. Načo sa ponáhľať?" Kráľ pozrel zase na potkana a zaškeril sa. „Si hotový, hovädo jedno, Skapatý."

Potkan, ako keby bol porozumel, vrhol sa s vycerenými zubami na Kráľa. Iba divá spŕška úderov a výkrikov ho zahnala nazad.

„Tá beštia by ťa roztrhala na kúsky, keby ťa zasiahla tými zubami," povedal Kráľ. „Nikdy som nemyslel, že vedia byť také rýchle."
„Hej," ozval sa Tex. „Možno by sme si ho máli nechať."
„Čo to pindáš?"
„Mohli by sme si ho nechať. Čo ja viem, ako maskota. Alebo keby sme nemali čo robiť, mohli by sme ho vypustiť a naháňať ho."
„Počuj, Tex," ozval sa Dino. „Voľačo teda hovoríš. Myslíš tak, ako sa to robilo kedysi? Keď poľovali na líšky?"
„To je hovadina," vyhlásil Kráľ. „Zabiť ho môžeme. Ale netreba ho trápiť, aj ked je to potkan. Neublížil ti."
„To možno nie. Ale potkany sú škodlivé. Nemajú právo žiť." •
„Prečo by nemali?" namietal Kráľ. „Keby nie potkanov, tak teda, robia zdravotnú políciu, ako mikróby. Keby nie ich, celý svet je už dávno jedno smradľavé smetisko."
„Čerta," povedal Tex. „Potkany ničia úrodu. Možno práve henten sviniar zožral ten spodok z lohq vreca s ryžou. Bachor na to má."
„Fakt," prisvedčil Max zlomyseľné. „Minule v noci zožrali skoro pätnásť kilo."
Potkan sa zase vrhol za slobodou. Prerazil obkľúčenie a rozbehol sa cez barak. Iba so šťastím ho znova zahnali do kúta. Chlapi ho znova obkolesili.
„Radšej ho zahlušme. Nabudúce nemusíme mať také šťastie," fučal Kráľ. Zrazu ho však osvietila inšpirácia. „Počkajte," povedal, kedsa už všetci hrnuli do kúta.
„Čo je?"
„Mám nápad." Obrátil sa k Texovi. „Deku. Švihom."
Tex skočil k posleli a sirhol z nej prikrývku.
„Tak," povedal Kráľ, ,,a teraz vezmite s Maxom tú deku a chyťte toho potkana."
„Čo?"
,Chcem ho živého. Poďme, pohyb," brechol Kráľ. ,Do mojej deky? Ti preskočilo? Inú nemám!"
„Zoženiem ti druhú. Len chyťte tú beštiu."
Všetci vyvarovali oči na Kráľa. Potom Tex pokrčil plecami. Chytili s Maxom prikrývku ako plentu a blížili sa k potkanovi v kúte. Ostatní mali metly nachystané, aby potkan neušiel okolo okrajov deky. Tex s Maxom sa zrazu vrhli do kúta a potkan uviazol pod látkou. Zubami aj paprčami sa pokúšal preraziť si cestu, ale Max za všeobecného zmätku zmotal prikrývku, a tá sa premenila na živú guľu. Všetci boli vzrušení a priam kričali nad úlovkom.
„Tichšie," nariadil Kráľ. „Max, drž ho. A daj bacha, nech ti neujde. Tex, postav vodu. Dáme si všetci kávu."

„Čo je to za nápad?“ spýtal sa Peter Marlowe.
„Taký senzačný, že s ním nevyrukujem len tak. Dáme si najprv tú kávu.“
Keď už všetci popíjali, Kráľ vstal. „Tak dobre, mládenci. Počúvajte. Máme potkana, áno?“
„No a?“ Miller nič nechápal, práve tak ako ostatní.
„A nemáme čo jesť, áno?“
„To nemáme, ale —“
„Preboha,“ vydýchol Peter Marlowe. „Hádam len nechceš vážne navrhnúť, aby sme ho zjedli?“
„Samo, že nie,“ odvetil Kráľ. Potom sa na nich anjelsky usmial. „My nie. Ale fúra ľudí by si rada kúpila nejaké mäso —“
„Potkanie mäso?“ Byron Jones III. majestátne vyvalil oči.
„Ty si cvok. Myslíš, že by niekto kúpil mäso z potkana? Ani náhodou,“ vyhlásil podráždene Miller.
„Samo, že ho nik nekúpi, ked bude vedieť, že je z potkana. Ale čo, ak to vedieť nebudú, hm?“ Kráľ nechal slová zapôsobiť, a potom dobromyseľne pokračoval: „Čo ak to nikomu neprezradíme? Mäso bude vyzerať ako každé iné. Povieme, že to je králik —“
„V Malajskú králiky nežijú, môj milý,“ povedal Peter Marlowe.
„Tak si spomeň na niečo, čo tu žije, aby to bolo zhruba také veľké.“
„Možno,“ povedal Peter Marlowe po krátkej úvahe, „že by sa to dalo vyhlásiť za vevericu alebo — už to mám,“ rozjasnila sa mu tvár. „Srnec. To je ono, srnec —“
„Preboha, srnec je oveľa väčší,“ ozval sa Max, ktorý ešte vždy držal zvíjajúcu sa prikrývku. „V Alleghcnských horách som jedného zastrelil —“
„Nemyslím takého srnea. Myslím rusa tikus. Je malý, takých dvadsať centimetrov vysoký a váži zopár kíl. Asi taký veľký ako potkan. Domorodci ho pokladajú za pochúťku.“ Zasmial sa. „Rusa tikus znamená myšací srnec.“
Kráľ si naradované šúchal ruky. „Výborne, milý môj!“ Poobzeral sa po miestnosti. „Budeme predávať stehná z rusa tikus. A to teda bude svätá pravda.“
Všetci sa zasmiali.
„Tak ak ste sa už dosť narehotali, poďme toho poondiateho potkana zabiť, nech môžeme predať tie stehná,“ povedal Max. „Každú chvíľu ujde, potvora. A ak si myslíte, že sa nechám pohrýzť, tak ste vedľa.“
„Máme jedného potkana,“ povedal Kráľ, nevšímajúc si ho. „Teraz len musíme zistiť, či to je on alebo ona. Potom mu zoženieme to druhé do páru. Dáme ich dokopy. Hotovo, a kšeft beží.“

„Kšeft?“ začudoval sa Tex.
„Samo.“ Kráľ sa naradované poobzeral. „Chlapi, stali sa z nás chovatelia. Zakladáme chov potkanov. Z tých geršlí, čo to hodí, si nakúpime kurenee — a hlupáci môžu žrať tikusov. Kým si nikto nepustí papuľu na špacír, nemusíme ani prstom pohnúť.“
Zavládlo zhrozené ticho. Potom sa Tex chabo spýtal: „A kde budeme držať tých potkanov, kým sa budú množiť?“
„V kryte, kde inde?“
„Ale čo ak bude nálet? Možno budeme ten kryt potrebovať sami.“
„Jeden koniec ohradíme. Len toľko, aby sa tam tie potkany zmestili.“ Kráľovi zaiskrili oči. „Len si predstavte. Predať päťdesiat takýchto obrovských hoviad do týždňa. Chlapi, to je zlatá baňa. Ved viete, čo sa vraví — množia sa ako potkany —“
Ako často sa množia?“ spýtal sa Millor, roztržilo sa škrabúc na ovísajúcom krupóne.
Neviem. Vie to voľakto?“ Kráľ čakal, ale všetci len krútili hlavami.
„Dočerta, kde by sme sa mohli volaco o potkanoch dozvedieť?“
‚Už to mám,“ povedal Peter Marlowe. „Vo Vexleyho kurze.“
lKde?“
„U Vexleyho. Vyučuje botaniku, zoológiu, také veci. Môžeme sa ho spýtať.“
Zamyslene pozerali jeden na druhého. Potom sa zrazu víťazoslávne rozrevali. Maxovi takmer spadla rozskákaná prikrývka, za čo ho ostatní okrikovali: „Nerozsyp to zlato, babrák.“ „Drž ho, prepánajána.“ „Bacha, Max!“
„Nebojte sa, držím ho.“ Max prehlušil výkriky, potom kývol Petrovi Marlowovi.
„Na lampasáka ti to celkom dobre myslí. Tak teda ide sa do školy.“
„To sa teda nejde,“ zarazil ho Kráľ. „Ty máš robotu.“
„Napríklad akú?“
„Napríklad zrekvirovať ešte jedného potkana. Opačného pohlavia ako tento. Vedu máme na starosti my s Petrom. A poďme na vec.“
Tex a Byron Jones III. si vzali na starosť kryt. Bol to obyčajný zákop rovno pod barakom, meter osemdesiat hlboký, meter a štvrť široký a desať metrov dlhý.
„Fantázia!“ vyhlásil Tex vzrušene. „Sem sa tých beštií zmestí aspoň tisíc.“
O pár minút už vymysleli, ako spravia dobre fungujúcu ohradu. Tex odišiel zorganizovať drôt a Byron Jones III. sa pobral kradnúť drevo. Jones sa uškrnul, lebo si spomenul, že videl zopár peknych kúskov dreva u akýchsi Anglánov, ktorí sa so strážením veľmi neunúvali, a kým sa Tex vrátil, mal už rám hotový. Klinec vzali zo strechy baraku a kladivo si tiež „vypožičali“ pred dlhými mesiacmi

od nepozorného mechanika v garáži spolu s franeúzskymi kľúčmi, skrutkovačmi a kopou iných užitočných vecí.
Keď vráta zasadili a zapasovali, Tex išiel po Kráľa.
„Dobré," vyhlásil Kráľ, keď skončil prehliadku. „Veľmi dobré."
„Nech ma šľak trafí, ak viem, ako ste to spravili," povedal Peter Marlowe. „Pracujete veľmi rýchlo."
„Keď máš niečo urobiť, tak to urob. To je americký štýl." Kráľ kývol Texovi, aby doviedol Maxa.
Max vliezol pod barak a pridal sa k nim. Opatrne vysypal potkana do ohradeného priestoru. Ten sa zvrtol a šialene hľadal, kade uniknúť. Keď nič nenašiel, zaspätkoval do kúta a zúrivo na nich syčal.
„Vyzerá zdravý," uškrnul sa Kráľ.
„Hej, musíme mu dať meno," povedal Tex.
„To je jednoduché. Adam."
„A čo ak je to ona ?"
„Tak bude Eva." Kráľ vyliezol spod baraku. „Poď, Peter, ide sa na vec."
Kým konečne našli majora Vexleyho, prednáška sa už začala.
„Prosím?" spýtal sa Vexley, celý udivený, kcd videl, že pri baraku stojí Kráľ s nejakým mladým dôstojníkom a pozerajú naňho.
„Mysleli sme," začal Peter Marlowe rozpačito, „mysleli sme, že, hm, že sa k vám prihlásime za poslucháčov. Pravdaže, ak neruší-me," doložil rýchlo.
„Za poslucháčov?" Vexley ostal celý popletený. Bol to strohý, jednooký chlap s tvárou ako napätý pergament. Plamene jeho posledného bombardéra na nej zanechali fľaky a jazvy. Kurz tvorili iba štyria poslucháči, a to boli hlupáci, ktorí nemali najmenší záujem o jeho predmet. Uvedomoval si, že v prednáškach pokračuje iba z nerozhodnosti; predstierať, že kurz má úspech, bolo ľahšie, ako prestať. Na začiatku bol plný nadšenia, ale teraz vedel, že si to iba nahovára. A ak prestane prednášať, nebude mať v živote nijaký ciel.
Kedysi dávno založili v tábore univerzitu. Univerzitu Changi. Zorganizovali prednášky. Nariadili to papaláši. „Mužstvu to oso-ží," vyhlasovali. „Budú mať čo robiť. Donúti ich to pracovať na sebe. Treba ich zamestnať, aspoň nebudú vymýšľať kadejaké hlú-posti."
Usporiadali kurzy jazykov, spoločenských vied, techniky— lebo niedzi pôvodnými stotisíc mužmi sa našiel aspoň jeden odborník na hocijaký predmet.
Poznať svet. Využiť príležitosť. Rozšíriť si obzor. Naučiť sa remeslo. Pripraviť sa na utópiu, ktorá zavládne, len čo sa tá

poondená vojna skončí a všetko bude zase normálne. A bola to univerzita aténskeho typu. Nijaké budovy. Učiteľ si našiel miesto v tieni a zhromaždil poslucháčov okolo seba.
Lenže zajatci v Changi boli obyčajní ľudia, a tak sedeli na zadku a hovorili: „Zajtra začneme chodiť do školy.“ Alebo začali chodiť, a keď zistili, že vedomosti neprichádzajú samy od seba, vynechali jednu prednášku, vynechali druhú a potom hovorili: „Zajtra tam zase začnem chodiť. Zajtra sa začnem učiť, aby som sa stal tým, čím chcem byť. Nesmiem márniť čas. Zajtra naozaj začnem.“
Lenže v Changi, tak ako všade, bolo iba dnes.
„Naozaj chcete chodiť na moje prednášky?“ opakoval Vexley neveriaco.
„Ste si istý, že nebudeme nijako prekážať, pán major?“ spýtal sa Kráľ srdečné.
Vexley vstal s ožívajúcim záujmom a uvoľnil im miesto v chládku. Bol naradovaný, že vidí novú krv. A Kráľ! Panebože, aký úlovok! Kráľ na jeho prednáškach! Možno bude mať nejaké cigarety... „S radosťou, mládenec, s radosťou.“ Vrúcne potriasol ruku, ktorú mu Kráľ podával. „Major letectva Vexley.“
„Teší ma, pán major.“
„Nadporučík Marlowe,“ povedal Peter Marlowe, aj on podal Vexleymu ruku a sadol si do tieňa.
Vexley nervózne čakal, kým sa neusadili, roztržito si zatlačil palec do chrbta ruky a rátal sekundy, kým sa jamka v pokožke pomaly nezaplnila. Pelagra má svoje výhody, pomyslel si. A pri myšlienke na kožu a kosti si spomenul na veľryby a vypučené oko sa mu rozžiarilo. „Tak, dnes máme na programe veľryby. Poznáte veľryby? — Á,“ vzdychol slastne, ked Kráľ vytiahol škatuľku kooí a ponúkol ho. Potom dal Kráľ škatuľku kolovať.
Štyria poslucháči si vzali po cigarete a podali sa, aby Kráľ s Petrom Marlowom mali dosť miesta. Nechápali síce, čo tam Kráľ hľadá, ale v podstate im to bolo jedno — dostali od neho naozajstnú cigaretu.
Vexley sa pustil do prednášky o veľrybách. Veľryby miloval. Miloval ich do zbláznenia.
„Veľryby sú nepochybne najvyššou formou tvorstva, o akú sa príroda pokúsila,“ povedal potešený zvučnosťou vlastného hlasu. Všimol si, že Kráľ sa zamračil. „Máte dajakú otázku?“ spýtal sa horlivo.
„Áno. Veľryby sú zaujímavé, ale čo potkany?“
„Prosím?“ spýtal sa zdvorilo Vexley.
„Veľmi zaujímavé, čo ste nám tu vraveli o tých veľrybách, pán major,“ povedal Kráľ. „Ale chcel by som vedieť, čo s potkanmi, to

je všetko.“
„A čo má byť s potkanmi?“
„Rozmýšľal som, či o nich niečo viete,“ povedal Kráľ. Mal kopu roboty a nechcelo sa mu nemilobohu strácať čas.
„Je to myslené tak,“ zasiahol rýchlo Peter Marlowe, „že ak veľryby majú takmer ľudské reflexy, nie je to tak aj s potkanmi?“
Vexley pokrútil hlavou a znechutene povedal: „Hlodavce sú celkom inakšie. Aby sme sa vrátili k veľrybám —“
„Ako inakšie?“ spýtal sa Kráľ.
„Hlodavec preberám v jarnom seminári,“ povedal Vexley podráždene. „Odporné zvery. Niet na nich nič pekného. Ani toľkoto. Ale vezmite si takého vráskavca ozrutného,“ rozbehol sa náhlivo. „O, to je obor medzi veľrybami. Vyše tridsať metrov dlhý a váži až stopäťdesiat ton. Najväčší živočích, aký žije — aký kedy žil — na zemeguli. Najsilnejšie existujúce zviera. A ako sa pári!“ doložil rýchlo, lebo vedel, že opis pohlavného života nikdy nedovolí triede zaspať.
„Jeho párenie je nádherné. Samec začína ľúbostnú hru tak, že vyfukuje obrovské oblaky vodnej peny. Chvostom bičuje vodu v blízkosti samice, ktorá čaká na hladine oceánu v trpezlivej žiadzi. Potom sa ponorí do hlbín a vyhodí sa nad vodu, obrovský, mohutný, nesmierny, zase dopadne, dýchacie otvory hrmia, voda sa pení, lebo samec bičuje hladinu.“ Zmyselne stíšil hlas. „Potom sa priblíži k samici a začne ju štekliť plutvami...“
Ešte aj Kráľ, hoci sústredený na potkany, začal napäto počúvať.
„Nato zvádzanie preruší, zase sa ponorí a samicu nechá fučať na hladine — nechá ju možno navždy.“ Vexley spravil dramatickú prestávku. „Ale nie. Neopusti ju. Zmizne v hlbinách oceánu, azda aj hodinu tam naberá sily, potom sa znova vynorí, celý sa vznesie nad vodu a dopadne na ňu s hromovým rachotom v nesmiernom oblaku pary. Prevracia sa znova a znova, až príde k samici, pevne ju zovrie oboma plutvami a mohutne sa jej nasýti až do vyčerpania.“
Aj Vexley bol vyčerpaný pri predstave veľkolepého divadla pariacich sa obrov. Ach, mať tak šťastie a vidieť to, byť pritom, bezvýznamná ľudská bytosť...
Rýchlo pokračoval: „K páreniu dochádza približne v júli, v teplých vodách. Novorodeniatko váži asi päť ton a je asi desať metrov dlhé.“ Zasmial sa nacvičeným smiechom. „Skúste si to predstaviť.“
Nasledovali zdvorilé úsmevy, a potom Vexley vyrukoval so zlatým klineom, ktorý mu vždy odmenili zdravým rehotom. „Keď si to predstavíte, keď uvážite, aké veľké je mláďa, tak čo potom taký veľrybí poneváč?“ Zase nasledovali zdvorilé úsmevy — pravidelní

poslucháči počuli žart už často.
Vexley ďalej opisoval, ako matka sedem mesiacov dojčí mláďa z dvoch obrovských mliečnych žliaz pri ritnom konci brucha. „Ako si iste viete predstaviť," vravel nadšene, „dlhé dojčenie pod vodou má svoje problémy."
„Dojčia aj potkany mladé?" skočil mu Kráľ do reči.
„Áno," povedal Vexley zmučene. „Pokiaľ ide o ambru —"
Kráľ si vzdychol, priznávajúc porážku, a počúval, ako Vexley vykladá o ambre a vorvaňoch tuponosých a zubatých veľrybách a bieluhách žltobielych a anarnakoch zobatých a sviňuchách a vorvaňovcoch divých a narvaloch a kosatkách dravých a vráskavcoch dlhoplutvých a vorvaňovcoch dutorohých a bezzubých veľrybách a vráskavcoch sivých a veľrybách biskajských a napokon o veľrybách grónskych. To už všetci poslucháči okrem Petra Marlowa a Kráľa odišli. Keď Vexley skončil, Kráľ jednoducho povedal:
„Chcem sa poučiť o potkanoch."
Vexley zastonal. „O potkanoch?"
„Dajte si cigaretu," povedal Kráľ blahosklonne.

10

„Tak, mládenci, dosť bordelu," povedal Kráľ. Počkal, kým sa barak neutíšil, a vo dverách nestála hliadka. „Máme problémy."
„Grey?" spýtal sa Max.
„Nie. Ide o tú farmu." Kráľ sa obrátil k Petrovi Marlowovi, ktorý sedel na peľasti. „Povedz im to, Peter."
„No," začal Peter Marlowe, „tak teda potkany —"
„Povedz im to od začiatku."
„Všetko?"
„Samo. Rozšír osvetu, a potom si už vyberieme, čo nám treba."
„Dobre. Našli sme Vexleyho. Povedal nám, a citujem doslova: Rattm norvegicus, čiže nórsky potkan — niekedy nazývaný aj Mus decumanus—"
„To je čo za gebuzina?" spýtal sa Max.
„Latina, preboha. To vie každý somár," vyhlásil Tex.
„Ty vieš po latinsky, Tex?" Max naňho hľadel s otvorenými ústami.
„Boha, nie, ale tie mená sú vždy latinské —"
„Dočerta, chlapi," zahriakol ich Kráľ. „Tak zaujíma vás to alebo nie?" Potom kývol hlavou Petrovi Marlowovi, aby pokračoval.
„Tak teda Vexley nám ich podrobne opísal — chlpaté, dlhý chvost, váha do dvoch kíl, v týchto končinách spravidla okolo kila. Paria sa promiskuitne bez sezónneho obmedzenia —"
„A to už doboha čo znamená?"
„Že samec pretiahne hociktorú samicu," povedal Kráľ netrpezlivo, „a je mu fuk, aké je ročné obdobie."
„Takže sú celkom ako my?" spýtal sa konštruktívne Jones.
„Áno. Asi že hej," odvetil Peter Marlowe. „Tak teda samec sa pári hocikedy a samica môže rodiť až dvanásťkrát do roka, zhruba dvanásť mladých na vrh, ale môže ich byť až štrnásť. Mláďatá sa rodia slepé a bezmocné dvadsaťdva dní po — po styku." Opatrne vyberal slovo. „Mláďatám sa otvoria oči po štrnástich až sedemnástich dňoch a pohlavne dospejú o dva mesiace. Vo veku asi dvoch rokov sa prestanú rozmnožovať a trojročný potkan je starý."
„Ježiškove husličky!" povedal Max naradované do posvätného ticha. „To teda Prisámbohu máme problémy. Ak sa mladé okotia 0 dva mesiace a z jedného vrhu budeme mať dvanásť mladých - povedzme desať, nech sa to lepšie počíta — tak si to môžete zrátať sami. Povedzme, že v deň Jedna máme desať mladých. Ďalších

desať v deň Tridsať. Na deň Šesťdesiat sa prvých päť párov okotí, tak nám ich päťdesiat pribudne. Na deň Deväťdesiat sa nám okotí ďalších päť párov a pribudne ďalšia päťdesiatka. Na deň Stodvadsať ich máme dvestopäťdesiat plus ďalších päťdesiat a ešte raz päťdesiat a novú várku dvestopäťdesiat kusov. Boha jeho, to je šesťstopäťdesiat kusov za päť mesiacov. O ďalší mesiac ich budeme mať skoro šesťtisícpäť-sto —

„Kristepane, máme zlatú baňu!“ vydýchol si Miller a zúrivo sa škriabal.

„Máme hrubé drevko,“ schladil ich Kráľ. „Ak trocha nepohneme rozumom. Po prvé, nemôžeme ich všetkých držať pokope. Žerú sa navzájom. To znamená, že musíme oddeliť samcov od samíc a púšťať ich k sebe, iba keď sa budú pariť. Po druhé, v jednom kuse sa budú medzi sebou biť. To znamená oddeliť samcov od samcov a samice od samíc.“

„Tak ich oddelíme, čo je na tom také strašné?“

„Nič, Max,“ vysvetľoval Kráľ trpezlivo. „Ale na to musíme mať klietky a všetko dobre zorganizovať. Ľahké to nebude.“

„Čerta,“ oponoval Tex. „Klietky môžeme narobiť do foroty, to je to najmenšie.“

„Myslíš, Tex, že tú farmu udržíme v tajnosti? Kým sa nám rozbehne chov?“

„A prečo by sme nemali?“

„Aha, ešte voľačo,“ povedal Kráľ. Mal radosť z toho, ako na to reagujú, a mal viac ako radosť zo svojho plánu. To bol kšeft podľa jeho chuti — nič nerobiť, iba čakať. „Žerú všetko, živé či mŕtve. Všetko. Takže s proviantom nie sú problémy.“

„Ale tie potvory sú špinavé a smrdia ako tchory,“ ozval sa Byron Jones III. „Máme tu smradu dosť aj bez toho, aby sme si ho ešte vyrábali pod barakom. A potkany roznášajú mor!“

„Možno iba zvláštny druh potkanov, tak ako nie každý komár roznáša maláriu,“ povedal s nádejou v hlase Dino a jeho tmavé oči behali z jedného na druhého.

„Potkany roznášajú mor, to je fakt,“ povedal Kráľ a pokrčil plecami. „A roznášajú aj kopu ľudských chorôb. Ale to nič neznamená. Máme bohatstvo rovno pod nosom a vy chumaji len vymýšľate prekážky. To je ncamerické!“

„Boha, ale ten mor. Ako budeme vedieť, či sú čisté alebo nie?“ spýtal sa chúlostivo Millcr.

Kráľ sa zasmial. „Spýtali sme sa na to Vexleyho a on nám povedal, citujem: Ak nie, tak to rýchlo poznáte aj sami. Budete mŕtvi. Koniec citátu. Dočerta, to máš ako s kurencami. Drž ich v čistote, dobre ich kŕm, a máš dobrý chov! Načo sa zbytočne trápiť.“

A tak rozprávali o farme, o jej nebezpečenstvách a jej možnostiach; všetci si uvedomili, aké možnosti sa tu núkajú — pokiaľ nebudú sami musieť jesť, čo dopestujú — a rozoberali problémy spojené s operáciou v takom veľkom meradle. Potom vošiel do baraku Kurt a v rukách držal mrviacu sa prikrývku.
„Mám druhého," povedal kyslo.
„Fakt?"
„Samo, že mám. Kým vy hovadá pindáte, ja fachám. Je to samica." Kurt si odpľul na dlážku.
„Ako vieš?"
„Lebo som sa kukol. Videl som v obchodnom námorníctve dosť potkanov, aby som to vedel. A ten druhý je samec. A tiež som sa kukol."
Všetci zliezli pod barak a pozerali, ako Kurt púšťa Evu do krytu. Potkany sa ihned zúrivo spárili a chlapi sa museli premáhať, aby to neoslávili krikom. Prvý vrh bol na ceste. Odhlasovali, že o potkany sa bude starať Kurt, a ten bol šťastný.
Tak mal istotu, že dostane svoj podiel. Samo, že sa bude starať o potkany. Jedlo je jedlo. Kurt vedel, že ak vôbec niekto prežije, tak on určite.

11

O dvadsaťdva dní Eva porodila. Adam sa v susednej klietke vrhal na drôtené pletivo, lebo sa chcel dostať k živej potrave, a skoro sa mu to podarilo, ale Tex v poslednej chvíli zbadal trhlinu. Eva dojčila mladé. Boli to Kain a Ábel a Grey a Alliluha a Beulah a Mabel a Iča a Princezná a Malá Princezná a Velká Mabel, Veľká Iča a Veľká Beulah. Pomenovať samcov bolo ľahko. Ale ani jeden z chlapov nechcel dovoliť, aby samice niesli mená ich dievčat, sestier alebo matiek. Ešte aj svokry sa volali rovnako ako niečia veľká láska či dávna milá. Tri dni im trvalo, kým sa zhodli na Beulah a Mabel.

Keď mali mladé pätnásť dní, dali ich do oddelených klietok. Kráľ, Peter Marlowe, Tex a Max nechali Evu zotavovať sa až do poludnia, potom ju dali nazad k Adamovi. Druhý vrh bol na ceste.

„Peter," povedal Kráľ blahosklonne, ked sa škriabal cez padacie dvere do baraku, „sme milionári."

Kráľ sa rozhodol, že si musia spraviť padacie dvere, lebo vedel, že ak budú často chodiť pod barak, vzbudí to zvedavosť. Ak mala farma mat úspech, nevyhnutne musela ostať v tajnosti. Ani Mac ani Larkin o nej nič nevedeli.

„Kde sú dnes všetci?" spýtal sa Peter Marlowe, zatvárajúc padacie dvere. V baraku bol iba Max, ktorý ležal na priči.

„Chytila ich šajba, chudákov, a poslali ich na fachu. Tex je v špitáli. Ostatní behajú po tábore a rekvirujú."

„Tak asi pôjdem aj ja voľačo zrekvirovať. Aspoň prídem na iné myšlienky."

Kráľ stíšil hlas. „Mám pre teba voľačo, od čoho ti prídu iné myšlienky aj samy. Zajtra v noci ideme do dediny." Potom skríkol na Maxa: „Hej, Max, poznáš Proutyho? Austrálskeho majora? Z jedenástky ?

„Toho starého? Samo."

„Ten nie je starý. Nemá viac ako takých štyridsať."

„Kto má štyridsiatku, ten je u mňa starý ako Matuzalem. Potrvá mi osemnásť rokov, kým budem taký starý."

„Len aby si ich dožil," povedal Kráľ. „Skoč za Proutym. Povedz mu, že ťa posielam."

„A čo?"

„A nič. Len choď za ním. A daj si baclia, aby ťa nevidel Grey — alebo nejaké jeho božie očko."

„Už bežím," povedal Max neochotne a nechal ich osamote.

Peter Marlowe pozeral ponad plot, tým smerom, kde ležalo

pobrežie. „Už mi chodilo po hlave, či si si to nerozmyslel.“
„Že by som ťa nevzal?“
„Áno.“
„Zbytočne si turbuješ mozgy, Peter.“ Kráľ vybral kávu a dal Petrovi Marlowovi za hrnček. „Dáš si so mnou obed?“
„To teda nepochopím, ako to robíš,“ zašomral Peter Marlowe. „Všetci hladujú, a ty ma pozývaš na obed.“
„Bude kačang idžu.“
Kráľ odomkol čierny kufor, vybral vrecko drobných zelených fazuliek a podal ho Petrovi Marlowovi. „Mohol by si ich umyť?“
Kým ich Peter Marlowe umýval vonku pod vodovodom, Kráľ otvoril hovädziu konzervu a opatrne vytriasol mäso na tanier.
Peter Marlowe sa vrátil s fazuľou. Bola dobre umytá a na čistej vode neplávala ani jedna šupa. Fajn, pomyslel si Kráľ. Petrovi netreba dvakrát hovoriť. A v alumíniovej nádobe bolo presne správne množstvo vody — šesťkrát na výšku fazule.
Postavil fazuľu na varič, pridal veľkú lyžicu cukru a dve štipky soli. Potom prihodil polovicu hovädzej konzervy. „Máš narodeniny?“ spýtal a Peter Marlowe.
„Prečo?“
„Kačang idžu a hovädzina, ako jedno jedlo?“
„Nevieš žiť.“
Petra Marlowa trýznila vôňa a bublanie variacej sa fazule. Posledné týždne boli zlé. Tábor tvrdo zaplatil za odhalené rádio. Japonský veliteľ „s poľutovaním“ znížil táborové prídely „v dôsledku neúrody“, takže partie spotrebovali aj svoje neveľké železné zásoby. Iné represálie sa ako zázrakom nekonali. Iba sa znížili dávky potravy.
V Marlowovej partii doľahlo zníženie najhoršie na Maca. Zníženie dávok a to nefungujúce rádio v poľných fľašiach.
„Dočerta,“ zahrešil Mac, ktorý sa už týždne usiloval nájsť chybu. „Nemá to cenu, synčekovia. Ak ten poondený krám nerozoberiem, nemôžem nič robiť. Naoko všetko funguje. Ak nebudem mať nástroje a nejakú batériu, tak tú chybu nenájdem.“
Potom Larkin kdesi zohnal malú batériu, Mac pozbieral ubúdajúce sily a začal skúšať, kontrolovať a znova kontrolovať. Keď včera skúšal rádio, zrazu zalapal po dychu a zamdlel — upadol do hlbokej malarickej kómy. Peter Marlowe s Larkinom ho zaniesli do nemocnice a položili na posteľ. Lekár povedal, že to je len malária, ale pri takej slezine by mohla byť veľmi nebezpečná.
„Čo sa ti robí, Peter?“ spýtal sa Kráľ, ked ho zrazu videl takého vážneho.
„Len rozmýšľam o Macovi.“

„Čo je s ním?“
„Museli sme ho včera zaniesť do nemocnice. A je to s ním dosť bledé.“
„Malária?“
„Hlavne.“
„Hm?“
„Nuž horúčku má, to áno. Ale to by nebolo to najhoršie. Chodia naňho strašné depresie. Trápi sa — o ženu a o syna.“
„Také starosti majú všetci ženatí.“
„Nie celkom také ako Mac,“ povedal Peter Marlowe smutne. „Vieš, tesne predtým, ako sa Japonci vylodili v Singapure, Mac posadil ženu so synom na lod v poslednom poriadnom konvoji. Potom odplával so svojou jednotkou na pobrežnej džunke na Jávu. A tam sa dopočul, že celý konvoj alebo zbombardovali alebo zajali. Naisto nič nevie — boli to iba chýry. A tak nevie, či sa dostali preč. Alebo či sú mŕtvi. Alebo či žijú. A ak áno — tak kde. Ten chlapček bol veľmi malý — mal iba štyri mesiace.“
„Tak teraz má tri roky a štyri mesiace,“ vyhlásil Kráľ s istotou. „Pravidlo číslo dva: netráp sa nad ničím, čo aj tak nemôžeš zmeniť.“ Vzal z čierneho kufra fľašu chinínu, odrátal dvadsať tabletiek a dal ich Petrovi Marlowovi. „Tu máš. Na tú jeho maláriu.“
„A čo ty?“
„Ja mám dosť. Zabudni na to.“
„Nechápem, prečo si taký štedrý. Dávaš nám jedlo a lieky. A čo ti dávame my? Nič. Nerozumiem tomu.“
„Si priateľ.“
„Panebože, až mi je trápne, ked toľko od teba beriem.“
„Kašli na to. Tu máš.“ Kráľ začal nakladať fazuľu. Sedem lyžíc sebe, sedem Petrovi Marlowovi. V miske zostala ešte asi štvrtina.
Prvé tri lyžice zjedli rýchlo, aby zahnali hlad, zvyšok potom dojedali pomaly a vychutnávačsky.
„Chceš ešte?“ Kráľ čakal.
Ako dobre ťa poznám, Peter? Viem, že by si zjedol ešte za voz. Ale nedáš si. Ani keby ti šlo o život.
„Nie, ďakujem. Som plný. Na prasknutie.“
Dobre je poznať svojho priateľa, pomyslel si Kráľ. Človek musí byť opatrný. Vzal si ešte lyžicu. Nie že by mal na fazuľu chuť, ale cítil, že to musí spraviť, ináč by Petrovi Marlowovi bolo trápne. Dojcdol a zvyšok odložil.
„Sprav mi cigaretu, dobre?“
Hodil mu fajčiarske potreby a obrátil sa. Vzal zvyšok hovädziny a zvyšok fazule a zmiešal ich dovedna. Potom to rozdelil do dvoch

jedálnych misiek, zakryl ich a odložil nabok.
Peter Marlowe mu podal ušúľanú cigaretu.
„Sprav si aj ty," povedal Kráľ.
„Ďakujem."
„Preboha, Peter, nečakaj večne, až ťa človek ponúkne. Tu máš, napchaj si tabatierku."
Vzal ju Petrovi Marlowovi z rúk a napchal ju doplna trojkráľovým tabakom.
„Čo spravíš s tými Tromi kráľmi? Keď máš Texa v nemocnici?" spýtal sa Peter Marlowe.
„Nič." Kráľ vydýchol dym. „To je už Celé v keli. Austrálčania ten proces objavili a ponúkajú tabak lacnejšie ako my."
„To je smola. Čo myslíš, ako na to prišli ?"
Kráľ sa zasmial. „To bolo aj lak celé šup sem, šup tam."
„Nerozumiem."
„Šup sem, šup tam? Šup, a začneš kšeft, šup, a skončíš s ním. Malá investícia a rýchly zisk. Náklady sa mi vrátili po prvých dvoch týždňoch."
„Ale ved si vravel, že potrvá mesiace, kým dostaneš peniaze, čo si do toho vložil."
‚To bola reklama. Pre široké masy. Reklama je trik, ako ľuďom niečo nabaláchať. Ľudia vždy chcú niečo za nič. Tak im musíš nahovoriť, že na tebe zarábajú, že ty si chumaj a že oni — kupci — sú o hovädský kus múdrejší. Napríklad tí Traja králi. Priekupníci, čo odo mňa kupovali, si mysleli, že im robím láskavosť, že ak budú prvý mesiac riadne pracovať, stanú sa mojimi partnermi a potom sa už do smrti povezú so mnou — za moje peniaze. Mysleli si, že som padnutý na hlavu, keď im núkam také podmienky po prvom mesiaci. Ale ja som vedel, že ten proces sa prezradí a že taký kšeft dlho nevydrží."
„Ako si to vedel?"
„To dá rozum. A okrem toho som to tak naplánoval. Sám som ten recept prezradil."
„Čo že si spravil?"
„Počuješ dobre. Prezradil som ho za istú informáciu."
„To by som rozumel. Recept bol tvoj, mohol si si s ním robiť, čo si chcel. Ale čo všetci tí, čo pre teba pracovali a predávali tabak?"
„Čo má s nimi byť?"
„Skoro ako keby si ich obabral. Mesiac si ich nechal pracovať takmer zadarmo, a potom si im podrazil nohy."
„Čerta starého. Svojich pár geršlí zarobili. Chceli zo mňa spraviť hlupáka a ja som im prešiel cez rozum, to je všetko. To máš obchod." Vystrel sa na posteľ, rozveselený Marlowovou

naivnosťou.
Peter Marlowe sa zamračil, čo tak tuho nad tým rozmýšľal. „Keď niekto začne rozprávať o obchode, obávam sa, že som celkom vedľa," povedal. „Cítim sa ako absolútny idiot."
„Počúvaj. Kým narastieš, bude z teba taký konský handliar, že dáš každému fleka." Kráľ sa zasmial.
„Pochybujem."
„Máš večer niečo na programe? Asi tak hodinu po zotmení?"
„Nie. Prečo?"
„Nemohol by si mi ísť tlmočiť?"
„Rád. Kto je to, nejaký Malajec?"
„Kórejec."
„Aha." Nato Peter Marlowe rýchlo doložil, aby zatušoval chybu: „Pravdaže."
Kráľovi neušiel Marlowov odpor, ale bolo mu to jedno, človek má právo na vlastné názory, ako vždy tvrdil. A pokial tie názory neodporovali Kráľovým zámerom, nič proti nim nemal.
Prišiel Max a zložil sa na priču. „Hodinu mi trvalo, kým som toho čuramedána splašil. Nakoniec som ho našiel v zeleninovej záhrade. Boha, hnoja to tam tými šťankami, až im celý flek smrdí ako harlemský bordel v lete."
„Ty si akurát aký kripel, čo do toho harlemského bordelu bude chodiť."
Petra Marlowa prekvapila zlosť a výbojný chrapot v Kráľovom hlase.
Maxov úsmev sa stratil práve tak rýchlo ako jeho únava. „Boha, veď som to tak nemyslel. To sa len tak hovorí."
„Tak čo sa zadrapuješ do Harlemu ? Ak chceš povedať, že to tam smrdí ako v bordeli, prosím. Všetky smrdia rovnako. Nie je v tom nijaký rozdiel, ked je jeden čierny a druhý biely." Kráľ až sršal zlobou a surovosťou a svaly na tvári mal napäté ako masku.
„Nepoť si tričko. Prepáč. Nemyslel som to tak."
Max zabudol, že Kráľ nemá rád, keď sa zapára do černochov. Kurník šopa, ked človek žije v New Yorku, Harlem je kus jeho sveta, to musí každý nechať. A v Harleme sú bordely a taká čierna štetka raz za čas tiež nie je na zahodenie. Ale aj tak, pomyslel si trpko, nech ma šľak trafí, ak viem, prečo je taký háklivý na tie čierne huby.
„Veď som to tak nemyslel," opakoval Max a premáhal sa, aby nepozeral na jedlo. Už celou cestou do baraku ho voňal. „Splašil som ho a povedal som mu, čo si kázal."
„No a?"
„Dal mi niečo pre teba," povedal Max a pozrel na Petia Marlowa.

„Tak to navaľ, prekristapána!“
Max trpezlivo čakal, kým si Kráľ podrobne prezrel hodinky, natiahol ich a pridržal si ich pri uchu.
„Chceš voľačo, Max?“
„Nie. Aha, nechceš, aby som ti umyl riad ?“
,,Mhm. Umy ho a daj si padáka.“
„Dobre.“
Max pozbieral špinavý riad, pokorne ho odniesol von a v duchu si hovoril, bohuprisám, raz Kráľa dostanem. Peter Marlowe mlčal. Zvláštne, pomyslel si. Zvláštne a nečakané. Kráľ sa vie nazlostiť. Zlosť je cenná vlastnosť, ale zväčša nebezpečná. Ak idete do akcie, musíte poznať človeka, ktorý letí po vašom boku. A pri riskantnej akcii, ako napríklad ten výlet do dediny, múdry človek vie, kto mu kryje chrbát.
Kráľ opatrne odskrutkoval zadné veko z hodiniek. Boli vodotesné, z nehrdzavejúcej ocele.
„Mhm,“ zašomral si. „Hned som si to myslel.“
„Čo?“
„Sú falošné. Pozri.“
Peter Marlowe si prezrel hodinky. „Podľa mňa im nič nechýba.“
„Samo, že nie. Ale nie sú tým, čím by chceli byť. Omegami. Puzdro je dobré, ale strojček je starý. Nejaký sviniar im vymenil črevá.“
Kráľ zase zaskrutkoval veko a zamyslene hodinky poťažkal. „Tak vidíš, Peter. Presne, ako som ti vravel. Musíš si dávať bacha. Nech ich predám ako omegy a neviem, že sú falošné, tak som si mohol riadne zavariť. Ale ak to viem vopred, môžem sa kryť. Opatrnosť nikdy neškodí.“
Usmial sa. „Dajme si ešte kávu, kšefty sa daria.“
Úsmev sa mu stratil z tváre, lebo Max sa vrátil s umytými miskami a odkladal ich. Max nič nepovedal, iba úslužne kývol hlavou a zase odišiel.
„Hovädo,“ povedal Kráľ.

Grey sa ešte nespamätal z toho dňa, ked Jošima našiel rádio. Keď kráčal hore vychodeným chodníkom k proviantnému baraku, rozmýšľal nad novými povinnosťami, ktoré mu uložil veliteľ tábora v Jošimovej prítomnosti a neskôr mu ich zduplikoval plukovník Smedly-Taylor. Grey vedel, že oficiálne síce musí vykonávať nové rozkazy, ale v skutočnosti má zažmúriť oči a nerobiť nič. Panenka skákavá, pomyslel si, nech robím, čo robím, vždy je to zle.
Grey cítil, že mu brucho zovrie kŕč. Zastal a počkal, kým neprejde. Nebola to dyzentéria, iba hnačka; a tá zvýšená teplota, to nebola

malária, iba dengue, ľahšia, ale zákernejšia horúčka, ktorá sa objavovala a mizla, ako sa jej chcelo. Bol veľmi hladný. Nemal nijaké odložené jedlo, nijakú konzervu ako železnú zásobu, ba ani peniaze, aby si ju mohol kúpiť. Musel vyžiť z prídelov, bez prilepšenia, a prídely nestačili, nijako nestačili.

Keď sa odtiaľto dostanem, pomyslel si, prisahám bohu, že už nikdy nebudem hladný. Budem mať tisíc vajec a tonu mäsa a cukor a kávu a čaj a ryby. Budeme s Trinou celý deň variť, a ked nebudeme variť alebo jesť, budeme sa milovať. Milovať? Nie, iba si pôsobiť bolesť. Trina, tá beštia, s jej večným „Som ustatá," a „Bolí ma hlava," a „Preboha, čo, už zase?" a „No dobre, keď musím," a „Tak sa teda môžeme milovať, ked ináč nedáš," a „Nemôžeš ma aspoň raz nechať na pokoji," hoci to vôbec nebolo tak často, a on sa najčastejšie premohol a trpel, alebo nasledovalo zlostné „No tak dobre," a potom sa zapálilo svetlo a ona vstala z postele a odhrmela do kúpeľne „pripraviť sa" a on videl nádheru jej tela cez priezračnú látku, iba kým sa nezavreli dvere a potom čakal a čakal a čakal, kým v kúpelni nezhaslo svetlo a ona sa nevrátila do izby. Vždy jej trvalo celú večnosť, kým prešla odo dverí k posteli a on videl iba jej čistú krásu pod hodvábom a cítil iba mráz v jej očiach, upretých na seba, a nevedel sa pozrieť do tých očí a hnusil sa sám sebe. To už bola vedľa neho a čoskoro sa to mlčky skončilo a ona vstala a šla do kúpeľne a umývala sa tam, akoby jeho láska bola špina, a voda tiekla, a ked sa vrátila, bola čerstvo naparfumovaná a on, neukojený, sa znova hnusil sám sebe, že si ju vzal, keď sa mu nechcela vzdať. Vždy to bolo tak. Za pol roka manželského života — za tých dvadsaťjeden dní dovolenky, ktoré strávili spolu — si pôsobili bolesť deväťkrát. A ani raz ju naozaj neprebudil.

Požiadal ju o ruku týždeň po tom, čo sa zoznámili. Nasledovali ťažkosti a obviňovanie. Jej matka ho nenávidela, že si chce vziať jej dcéru, práve keď stojí na začiatku kariéry a vôbec, je taká mladá, Iba osemnásť rokov. Jeho rodičia vraveli počkaj, vojna sa čoskoro skončí a nemáš peniaze a vieš, ona ani nie je z ktovieakej dobrej rodiny, a on sa obzeral po svojom domove, po tej ustatej budove, prilepenej k tisícom iných ustatých budov uprostred bludných električkových koľajníc v Streathame a uvedomil si, že izby sú stiesnené, že myslenie jeho rodičov je stiesnené a prízemné ako ich pôvod a že ich láska je poblúdená ako tie elektičkové koľajnice.

O mesiac sa vzali. Grey bol elegantný v uniforme a so šabľou (vypožičanou a platenou od hodiny). Neveselý obrad sa konal narýchlo medzi leteckými poplachmi a Trinina matka naň neprišla.

Jeho rodičia mali na tvári odsudzujúce masky a bozkali ich len letmo a Trina sa rozplakala a sobášny list bol celý mokrý od slz.
V tú noc Grey objavil, že Trina nie je panna. Predstierať to síce predstierala — a dlhé dni sa ponosovala, prosím ťa, zlatko, taká som ubolená, musíš byť trpezlivý — ale pannou nebola, a to sa Greya dotklo, lebo mu to veľakrát naznačovala. Ale nedal najavo, že vie, ako ho oklamala.
Naposledy videl Trinu šesť dní predtým, ako ich nalodili a odviezli do zámoria. Boli vo svojom byte, Grey ležal na posteli a pozeral, ako sa jeho žena oblieka.
„Vieš, kam ťa pošlú?“ spýtala sa.
„Nie,“ odpovedal. Deň bol mizerný, ich hádka včera v noci tiež, a ťažila ho neukojená túžba po nej i vedomie, že sa mu dnes končí dovolenka.
Zdvihol sa, zastal za ňou, položil jej ruky na prsia, hladkal ich pružnú pevnosť a cítil, ako ju miluje.
„Prestaň!“
„Trina, nemohli by sme —“
„Nebuď hlúpy. Vieš, že predstavenie sa začína o pol deviatej.“
„Ešte je čas —“
„Preboha, Robin, prestaň! Rozmažeš mi rúž!“
„Kašlať na šminky,“ povedal. „Zajtra tu už nebudem.“
„Možno je to aj celkom dobre. Nemôžem povedať, že by si bol veľmi nežný alebo ohľaduplný.“
„A aký by som mal byť ? Čo je na tom zlé, ak manžel túži po svojej žene?“
„Nekrič! Bože môj, susedia ťa počujú!“
„Tak nech počujú, boha im!“ Pobral sa k nej, ale zabuchla mu pred nosom dvere na kúpeľni.
Keď sa vrátila do izby, bola chladná a voňavá..Mala na sebe podprsenku a spodničku a pod ňou nohavičky a pančuchy, pripäté na uzučkom páse. Vzala koktailovc šaty a začala si ich obliekať.
„Trina,“ začal.
„Nie.“
Zastal nad ňou, a kolená mal ako vodu. „Prepáč mi, že — že som kričal.“
„Nič sa nestalo.“
Zohol sa, chcel ju pobozkať na plece, ale uhla sa mu.
„Vidím, že si zase pil,“ povedala a pokrčila nosom.
Vtedy už vybuchol. „Vypil som jediný pohárik, krava sprostá,“ zreval a zvrtol ju a strhol z nej šaty a strhol z nej podprsenku a hodil ju na posteľ. A driapal z nej šaty, kým nebola celkom nahá, iba čo na nohách jej ostali zdrapy pančúch. A ona celý čas nehybne

ležala a pozerala naňho.
„Ach, bože, Trina, ako ťa milujem," zastonal bezmocne a spätkoval preč; hnusil sa sám sebe za to, čo spravil, i za to, čo len-len že nespravil.
Trina zdvihla zdrapy šiat. Ani vo sne pozeral, ako sa vracia k zrkadlu, sadá si k nemu, začína sa znova líčiť a pohmkáva si akúsi melódiu, znova a znova.
Potom tresol dvermi a vrátil sa k svojej jednotke a na druhý deň sa jej pokúsil zatelefonovať. Nikto nedvíhal. Už nebolo času, aby sa mohol vrátiť do Londýna, hoci o to zúfalo prosil. Jednotka sa presunula do Greenocku, kde sa mali naloditť, a každý deň, každú voľnú minútu každého dňa jej telefonoval, ale telefón nik nedvíhal a na jeho šialené telegramy neprichádzala odpoved, a potom škótske pobrežie pohltila noc, a noci ostala iba lod a more a jemu ostali iba slzy.
Greya striaslo pod malajským slnkom. Desaťtisíc kilometrov daleko. Nebola to Trinina vina, pomyslel si, a tak sa hnusil sám sebe, že mu až slabo prišlo. Nie jej vina, ale moja. Bol som priveľmi žiadostivý. Možno som nenormálny. Možno by som mal ísť k doktorovi. Možno som posadnutý sexom. Musí to byť moja vina, nie jej. Ach, Trina, láska moja.
„Je vám niečo, Grey?" spýtal sa podplukovník Jones.
„Nie, nič, pán podplukovník, ďakujem." Grey sa spamätal a zistil, že sa v slabosti opiera o proviantný barak. „Len — len ma trocha chytá teplota."
„Nevyzeráte bohvieako. Sadnite si na chvíľku."
„To nič nie je, ďakujem. Ja si — vezmem si len trocha vody."
Grey išiel ku kohútiku, vyzliekol si košeľu a strčil hlavu pod prúd vody. Somár sprostý, takto sa pozabudnúť! pomyslel si. Ale. napriek predsavzatiam sa jeho myšlienky vracali k Trine. Dnes večer, dnes večer si dovolím myslieť na ňu, sľuboval si. Dnes večer, a každý večer. Nakašlať na taký život bez jedla. Bez nádeje. Chcem zomrieť. Ako len chcem zomrieť!
Vtom zbadal Petra Marlowa, ako ide hore svahom. V rukách mal americkú jedálnu misku a niesol ju veľmi opatrne. Prečo?
„Marlowe!" Grey mu zastal cestu.
„čo chcete, dočerta?"
„Čo tam mate ?
„Jedlo."
„A nie kontraband?"
„Prestaňte do mňa zadrapovať, Grey."
„Do nikoho nezadrapujem. Človeka poznáš po priateľoch."
„Tak mi dajte pokoj."

„To, bohužiaľ, nemôžem, milý môj. Mám svoje povinnosti. Rád by som sa pozrel do tej misky. Prosím.“
Peter Marlowe zaváhal. Grey mal na takú kontrolu právo a mal právo predviesť ho pred plukovníka Smedlyho-Taylora, ak poruší predpisy. A on mal vo vrecku dvadsať chinínových tabletiek. Súkromné zásoby liekov sú zakázané. Ak ich nájdu, bude musieť povedať, odkiaľ ich má, a potom Kráľ bude musieť povedať, odkiaľ ich má on, a okrem toho Mac ich potrebuje teraz. Tak odkryl misku.
Hovädzina s kačang idžu zavoňala Greyovi priam nadpozemsky. Žalúdok sa mu zovrel a musel sa premáhať, aby neukázal, aký je hladný. Opatrne misku naklonil, aby videl na dno. Nebolo v nej nič, iba hovädzina a kačang idžu, dobrota.
„Odkiaľ to máte?“
„Dostal som.“
„Od neho?“
„Ano.“
„Kam to nesiete?“
„Do nemocnice.“
„Komu?“
„Jednému Američanovi.“
„Odkedy robí poručík, nositeľ Záslužného kríža, poskoka kaprálovi?“
„Dajte sa vypchať!“
„Možno sa dám. Ale najprv sa postarám o to, aby ste vy dvaja dostali, čo si zaslúžite.“
Len pokoj, vravel si v duchu Peter Marlowe, len pokoj. Ak Greyovi jednu zavesíš, tak je s tebou amen.
„Už ste skončili s tým vypytovaním, Grey?“
„Zatiaľ áno. Ale zapamätajte si —“ Grey pokročil bližšie a vôňa jedla ho priam trýznila. „Mám vás na muške i s tým vaším gangsterským kamarátom. Nezabudol som na ten zapaľovač.“
„Neviem, čo to tu tárate. Nijaké predpisy som neporušil.“
„Ale porušíte. Keď človek predá vlastnú dušu, skôr či neskôr za to musí zaplatiť.“
„Vám preskočilo.“
„Je to gauner a luhár a zlodej —“
„Je to môj priateľ, Grey. Nie je gauner a nie je zlodej —“
„Ale je luhár.“
„Každý luhá. Aj vy. Zapreli ste to rádio. Musíte luhať, aby ste zostali nažive. Človek musí spraviť kadečo —“
„Ako napríklad pchať sa kaprálom do riti za trošku jedla?“
Petrovi Marlowovi navrela na čele žila ako tenký, čierny had. Ale

hlas mal tichý a jed sa skrýval v mede. „Mal by som vám dať na papuľu, Grey. Ale nepatrí sa naťahovať so spoločensky menejcennými ľudmi. Je to nevychované, viete?“
„Prisahám bohu, Marlowe —“ začal Grey, ale ďalej sa nevedel zmôcť na slovo, vzkypela v ňom besná zlosť a dusila ho.
Peter Marlowe pozrel Greyovi hlboko do očí a vedel, že vyhral. Chvíľu sa kochal, ako toho chlapa zničil, potom ho hnev opustil, obišiel Greya a kráčal ďalej hore svahom. Netreba zbytočne predlžovať vyhratú bitku. Ani to sa nepatrí.
Prisahám bohu, sľuboval si Grey zlomene, toto mi zaplatíš. Na kolenách budeš kľačať a prosiť ma o odpustenie. A ja ti neodpustím.
Nikdy!
Mac vzal šesť tabletiek a zmraštil tvár, keď ho Peter Marlowe nadvihol a pridržal mu pohár k perám. Prehltol a zasa klesol na posteľ.
„Ďakujem, Peter,“ zašepkal. „To je ono. Ďakujem ti, synečku.“ Pohrúžil sa do spánku, tvár mal rozpálenú, slezinu nadutú na prasknutie a v mozgu sa mu preháňali zlé sny. Videl, ako sa jeho žena a syn vznášajú v hlbinách oceánu, ako ich žerú ryby a oni volajú z hĺbok. A videl tam aj sám seba, v hlbinách, ako zápasí so žralokmi, ale ruky mal nevládne a hlas prislabý a žraloky mu trhali obrovské kusy mäsa z tela a stále chodili ďalšie a ďalšie. A žraloky mali hlas a ich smiech bol smiechom démonov, ale anjeli stáli pri ňom a hovorili mu rýchlo, rýchlo, Mac, rýchlo, ináč bude neskoro. A potom to už neboli žraloky, iba žltí ľudia s bodákmi a zlatými zubami, zahrotenými ako ihly, a obkľučovali ho i s jeho rodinou na dn&mora. Tie bodáky, obrovské, ostré. Nie ich, mňa! vrieskal. Mňa zabite, mňa! A bezmocne sa musel pozerať, ako zabíjajú jeho ženu a zabíjajú jeho syna, a potom sa obrátili proti nemu a anjeli to videli a zborom šepkali: Rýchlo, Mac, rýchlo. Bež. Bež. Uteč, a zachrániš sa. A on bežal, hoci bežať nechcel, utekal od svojej ženy a syna, od mora plného ich krvi, a utekal cez krv a dusil sa. Ale stále bežal a oni ho naháňali, šikmooké žraloky so zlatými ihličkami zubov, mali pušky a bodáky a driapali mu mäso z tela, až ho obstali. Bránil sa a prosil, ale oni neprestávali, a teraz bol už v obkľúčení. A Jošima mu vrazil bodák hlboko do brucha. A bola to nesmierna bolesť. Silnejšia ako utrpenie. Jošima vytrhol bodák a on cítil, že sa z neho leje krv, leje sa cez vydrapenú dieru, cez všetky otvory v tele, cez všetky póry v koži, až napokon v telesnej schránke ostala iba duša. Potom, celkom nakoniec, vyšla jeho duša z tela a splynula s krvou v mori. Naplnila ho nesmierna úľava, nekonečná, a on sa tešil, že je mŕtvy.

Mac otvoril oči. Prikrývky mal do nitky premočené. Horúčka prešla. A vedel, že zase žije.
Peter Marlowe ešte sedel pri posteli. Kdesi za ním bola noc.
„Ahoj, synečku.“ Slová boli také tiché, že Peter Marlowe sa musel skloniť k Macovi, aby vôbec počul.
„Už je dobre, Mac?“
„Dobre, synečku. Tá horúčka skoro stojí za to, ked sa po nej cítiš tak dobre. Teraz budem spať. Zajtra mi dones niečo na jedenie.“
Mac zavrel oči a už aj spal. Peter Marlowe z neho stiahol prikrývky a poutieral to vyslabnuté telo.
„Kde nájdem nejaké suché prikrývky, Steven?“ spýtal sa, ked zazrel ošetrovateľa, ako sa ponáhľa cez miestnosť. „Neviem, pán nadporučík,“ povedal Steven. Toho mládenca už veľa ráz videl. A páčil sa mu. Možno — ale nie, Lloyd by strašne žiarlil. Inokedy. Času dosť. „Skúsim vám niečo zohnať.“
Steven išiel k štvrtej posteli, stiahol z chlapa prikrývku, potom šikovne spod neho vybral plachtu a vrátil sa. „Tak,“ povedal. „Môžete mu dať tieto.“
„A čo ten na tej posteli?“
„Ach,“ povedal Steven s nežným úsmevom, „ten ich už nepotrebuje. Každú chvíľu ho majú odniesť. Chudák!“
„Aha.“ Peter Marlowe sa pozrel, kto to je, ale tvár nepoznal. „Ďakujem,“ povedal a začal Macovi postielať.
„Počkajte,“ ozval sa Steven. „Pusťte k tomu mňa. Ja to viem lepšie ako vy.“ Bol pyšný, že vie postlať tak, aby to pacient vôbec nepocítil.
„Nemusíte sa báť o svojho priateľa,“ povedal, „ja sa už postarám, aby mu nič nechýbalo.“ Zastrkával Macovi prikrývky ako malému dieťaťu. „Tak.“ Chvíľu hladkal Macovi vlasy, potom vybral vreckovku a utrel mu z čela zvyšky potu. „O dva dni mu nič nebude. Ak máte nejaké jedlo nazvyš —“ ale zarazil sa, pozrel na Petra Marlowa a do očí mu vyhŕkli slzy. „Aké hlúposti to tu táram. Ale netrápte sa, Steven mu už voľačo nájde. Len sa nebojte. Dnes už preňho nič nemôžete spraviť. Chodte a riadne sa vyspíte. Buďte dobrý a poslúchnite.“ .
Peter Marlowe sa dal odviesť von, neschopný slova. Steven sa na rozlúčku usmial a vrátil sa do baraku.
Z temnoty Peter Marlowe pozoroval, ako Steven uhládza horúčkou rozpálené čelá a drží zimničné ruky, hladkaním zaháňa nočné prízraky a tíši nočné výkriky a upravuje prikrývky a pomáha jednému piť a druhému vracať, a celý čas si pospevuje akúsi uspávanku, nežnú a tichú. Keď prišiel k posteli číslo štyri, zastal a pozrel na mŕtvolu. Narovnal jej údy a skrížil ruky, potom si

vyzliekol plášť a prikryl telo a jeho dotyk bol ako modlitba. Stevenov štíhly trup a štíhle hladké nohy žiarili v iskrivom prítmí.
„Chudák chlapec," zašepkal a poobzeral sa po miestnosti, ktorá bola kryptou. „Chudáci chlapci. Ach, moji úbohí chlapci," a rozplakal sa nad nimi nad všetkými.
Peter Marlowe sa odvrátil do noci, plný ľútosti, a hanbil sa, že sa mu Steven kedysi hnusil.

12

Ako sa Peter Marlowe blížil k americkému baraku, zmocňovali sa ho pochybnosti. Mrzelo ho, že tak ochotne sľúbil robiť Kráľovi tlmočníka, a zároveň ho hnevalo, že bol z toho taký nešťastný. To si pekný kamarát, hovoril si, po tom všetkom, čo pre teba spravil.

Zvieranie v žalúdku zosilnelo. Celkom ako keď ideš do akcie, pomyslel si. Nie, nie celkom tak. Skôr ako keď si ťa v škole dá zavolať riaditeľ. Ten druhý pocit je práve taký zvieravý, ale mieša sa k nemu radosť. Ako s tou dedinou. Pri tom ti poskočí srdce. Podstúpiť také riziko iba pre vzrušenie — alebo, pravdu povediac, pre jedlo či pre dievča, ktoré tam možno nájdeš.

Tisíci raz mu hlavou blysla otázka, načo tam Kráľ chodí a čo tam robí. Ale pýtať sa by bolo nezdvorilé a vedel, že stačí trocha trpezlivosti, a dozvie sa to. To bol ďalší dôvod, prečo mal rád Kráľa, že zbytočne nerozprával a väčšinu myšlienok si nechával pre seba. Celkom ako Angličan, povedal si Peter Marlowe spokojne. Odhaľuj sa len po troške, a ked máš na to náladu. Čosi a kto si, to je tvoja vec — pokiaľ sa s tým nechceš zdôveriť priateľovi. A priateľ sa nikdy nepýta. Alebo mu to povieš sám od seba, alebo vôbec nie.

Ako s tou dedinou. Bože môj, pomyslel si, z toho vidíš, ako si ťa váži, keď sa ti tak odhalí. Z ničoho nič sa opýtať — pôjdeš so mnou, ked tam nabudúce pôjdem ja?

Peter Marlowe vedel, že to je šialenstvo. ísť do dediny. Ale teraz to už možno prestáva byť šialenstvom. Teraz má platný dôvod. Závažný. Pokúsiť sa zohnať súčiastku, aby mohli opraviť rádio — alebo zohnať celé rádio. Áno. To už stojí za také riziko.

Ale pritom vedel, že by bol išiel už len preto, že ho požiadali — a pre tú možnosť, že tam nájde jedlo alebo dievča.

Zbadal Kráľa hlboko v tieni pri baraku, ako sa zhovára s iným tieňom. Hlavy mali tesne pri sebe a hlasy vôbec nebolo počuť. Takí boli zabratí, že sa rozhodol pri Kráľovi nepristavovať a pustil sa rovno hore schodmi do amerického baraku, kde musel prejsť cez pás svetla, ktorý na neho dopadal.

„Hej, Peter," zavolal Kráľ.

Peter Marlowe zastal.

„Hneď som tam, Peter." Kráľ sa obrátil k lej druhej postave. „Bude lepšie, ak počkáte tu, pán major. Len čo príde, pošlem vám odkaz."

„Ďakujem," povedal malý chlap a hlas mal vlhký od rozpakov.

„Dajte si tabaku," ponúkol ho Kráľ, a ten druhý lačne poslúchol.

Major Prouty sa zatisol ešte hlbšie do tieňa, ale nespúšťal oči z Kráľa, ktorý kráčal k svojmu baraku.
„Už ťa čakám, kamarát," povedal Kráľ Petrovi Marlowovi a žartom ho buchol. „Ako sa má Mac?"
„Už dobre, ďakujem." Peter Marlowe sa nevedel dočkať, kedy odíde zo svetla. Dočerta, pomyslel si, hanbím sa, že ma vidia s priateľom. A to je nepekné. Veľmi nepekné.
Cítil však, ako sa naňho upierajú majorove oči, a nevdojak sa mykol, keď Kráľ povedal: „Hybaj. Nepotrvá to dlho a môžeme sa pustiť do roboty."
Grey sa šiel pozrieť do skrýše, či v plechovici nemá náhodou odkaz. A mal. Hodinky majora Pnutyho. Dnes večer. Marlowe a on.
Grey hodil plechovicu zase do priekopy tak nenápadne, ako ju zodvihol. Potom sa vystrel, vstal a pobral sa nazad k baraku šestnásť. Ale celý čas mu mozog pracoval rýchlosťou počítacieho stroja.
Marlowe a Kráľ. Budú v „kráme" za americkým barakom. Prouty. Ktorý? Major! Ten od delostrelectva? Alebo ten Austrálčan ? No tak, Grey, vravel si podráždene, pýšiš sa, že máš mozog ako registračka, tak čo sa ti s ním stalo? Už to mám! Barak jedenásť! Malý! Ženista! Austrálčan!
Má kontakty s Larkinom ? Nie. Aspoň o tom neviem. Austrálčan. Tak prečo nezapriahol toho austrálskeho šmelinára, Tinyho Timsena? Prečo Kráľa? Možno je to taký veľký kšeft, že na to Timsen nestačí. Alebo sú ukradnuté — to skôr, lebo potom by sa Prouty vyhýbal bežným austrálskym kanálom. Bude to tak.
Grey pozrel na hodinky. Spravil to inštinktívne, napriek tomu, že už tri roky hodinky nemal, že ich už vôbec nepotreboval, lebo aj tak vedel odmerať uplývanie času a určiť, ktorá nočná hodina je. Ako všetci ostatní, vedel, ako beží čas, ten čas, na ktorom záležalo.
Ešte je zavčasu, pomyslel si. Ešte hodná chvíľa do striedania stráží. Až bude po ňom, z baraku uvidí, ako sa vystriedaný strážny bude vliecť táborom, po ceste popred jeho barak na strážnicu. Na mušku si treba vziať nového strážneho. Kto to je? A čo na tom záleží ? Čoskoro sa to aj tak dozviem. Lepšie bude čakať a striehnuť, kým nepríde vhodný čas, a potom udrieť. Opatrne. Zdvorilo ich vyrušiť, nič viac. Vidieť Kráľa s Marlowom v spoločnosti strážneho. Ešte lepšie pristihnúť ich, ked peniaze poputujú z ruky do ruky, alebo keď Kráľ bude dávať peniaze Proutymu. Potom hlásenie plukovníkovi Smedlymu-Taylorovi: „Včera večer som bol svedkom odovzdávania peňazí," alebo radšej: „Videl som amerického desiatnika a nadporučíka Marlowa, nositeľa

Záslužného kríža — barak šestnásť — s kórejským strážnym. Mám dôvodné podozrenie, že major Prouty zo ženijného zboru bol spoluúčastníkom a poskytol na predaj hodinky.“
A hotovo. Predpisy, pomyslel si spokojne, sú jasné a jednoznačné: „Obchodovať so strážnymi je zakázané!“ Prichytení pri čine. A potom poľný súd.
A poľný súd bude iba začiatok. Potom príde väzenie, moja basa.
Nijaké prilepšenia a nijaká hovädzina s kačang idžu. Nič. Iba klietka, lebo potkany patria do klietky. A potom ich vypustiť — hladných a plných nenávisti. A v zlosti človek robí chyby. A možno nabudúce bude na nich čakať Jošima. Radšej nech si Japonci robia špinavú robotu sami — človek im nemá pomáhať. A ak by lo v tomto prípade neplatilo? Ale nie. Že by diskrétny tip... ?
Veď ja ti to vrátim, veľkomožný pán Peter Marlowe. Možno skôr, ako som dúfal. A pomstiť sa tebe i tomu gaunerovi bude rozkošou.
Kráľ pozrel na hodinky. Štyri minúty po devialej. Už každú chvíľku. Jedno treba Japoncom nechať, človek vždy vie na sekundu, čo spravia, lebo keď raz vypracujú časový rozvrh, tak platí.
Potom počul kroky. Torusumi sa vynoril spoza rohu baraku a rýchlo sa šuchol pod plátno. Kráľ vstal a privítal ho. Peter Marlowe, ktorý tiež bol v prístrešku, neochotne vstal a zlostil sa pritom na seba.
Torusumi bol medzi strážnymi osobnosťou. Skoro každý ho poznal. Nebezpečný a nevypočitateľný. Mal vlastnú tvár, kým ostatní boli zväčša bez tváre. Slúžil v tábore asi rok, možno čosi dlhšie. Rád zajatcov preháňal a nechával ich stáť na slnku a kričal na nich a kopal ich, ak ho pochytila taká nálada.
„Tabe,“ povedal Kráľ s úsmevom. „Fajčiť?“ Ponúkol mu surového jávskeho tabaku.
Torusumi vyceril zuby blyštiace sa zlatom, podal Petrovi Marlowovi pušku a sadol si. Vytiahol škatuľku kooí, ponúkol Kráľa, a ten si jednu vzal. Potom Kórejec pozrel na Petra Marlowa.
,,Iči-ban priateľ,“ povedal Kráľ.
Torusumi čosi zašomral, vyceril zuby, vtiahol pomedzi ne vzduch a ponúkol cigaretu.
Peter Marlowe zaváhal. „Vezmi si, Peter,“ nabádal ho Kráľ.
Peter Marlowe poslúchol a strážny si sadol za malý stolík.
„Povedz mu,“ obrátil sa Kráľ na Petra Marlowa, „že ho vítame.“
„Môj priateľ vraví, že si vítaný a že je mu potešením vidieť ťa tu.“
„Ó, ďakujem ti. Má môj ctihodný priateľ niečo pre mňa?“
,,Či vraj máš voľačo preňho.“
„Hovor mu presne to, čo vravím, Peter. Buď presný.“

„Musím to vyjadriť tak, ako sa rozpráva. Prekladať nemožno slovo od slova.“
„To je v poriadku — len dávaj pozor, aby to bolo správne — a nemusíš sa ponáhľať.“
Kráľ podal Kórejcovi hodinky. Peter Marlowe s údivom zbadal, že sú ako nové, čerstvo vyleštené, majú nové sklíčko z umelej hmoty a pekné puzdierko zo semišu.
„Povedz mu, že jeden známy ich chce predať. Ale sú drahé, a on možno čakal niečo iné.“
Ešte aj Peter Marlowe si všimol chtivý záblesk v Kórejcových očiach, keď vybral hodinky z puzdra, pridržal si ich pri uchu, ľahostajne zašomral a položil ich zase na stôl.
Peter Marlowe preložil Kórejcovu odpoveď. „Nemáš niečo iného? Ľutujem, ale po tieto dni v Singapure omegy nemajú veľkú cenu.“
„Rozprávaš, pane, výnimočne dobre po malajský,“ doložil Torusumi Petrovi Marlowovi, zdvorilo vťahujúc vzduch pomedzi zuby.
„Ďakujem ti,“ odvetil Peter Marlowe s nevôľou.
„Čo vravel, Peter?“
„Iba že viem dobre po malajský, nič viac.“
„Aha. No tak mu povedz, že mi je ľúto, ale nič iné nemám.“
Kráľ počkal, kým to Peter Marlowe nepreložil, potom sa usmial, pokrčil plecami, vzal hodinky, položil ich do puzdra, puzdro si dal do vrecka a vstal. „Salamat!“ povedal.
Torusumi znova vyceril zuby, potom ukázal, že si Kráľ má sadnúť.
„Nie že by som tie hodinky chcel,“ povedal Kráľovi. „Ale pretože si mojím priateľom a podstúpil si veľkú unuváciu, patrí sa mi aspoň opýtať, koľko žiada majiteľ za tie naničhodné hodinky.“
„Tritisíc dolárov,“ odpovedal Kráľ. „Ľutujem, že sú také predražené.“
„Vpravde sú predražené. Majiteľ má v hlave chorobu. Som iba chudobný človek, obyčajný strážny, ale pretože sme v minulosti spolu obchodovali a chcem ti preukázať láskavosť, ponúknem ti tristo dolárov.“
„Ľutujem. Neopovážim sa. Počul som, že sú aj iní kupci, ktorí by cez iných priekupníkov zaplatili rozumnejšiu cenu. Súhlasím, že si chudobný človek a nemal by si ponúkať peniaze za také naničhodné hodinky. Omegy síce nie sú veľa hodny, ale z úcty k majiteľovi iste pochopíš, že by bolo urážkou, keby sa mu neponúklo aspoň toľko, čo stoja druhotriedne hodinky.“
,,To je pravda. Možno by som mal ponúknuť viacej, lebo aj chudobný človek má česť, a bolo by chvályhodné zmierniť niečie utrpenie v týchto ťažkých časoch. Štyristo.“
„Ďakujem ti, že berieš také ohľady na môjho známeho. Ale ked že

tieto hodinky sú omegy a keďže cena hodiniek omega poklesla z voľakedajšej všeobecne uznávanej výšky, zrejme máš ešte nejaký iný dôvod, prečo nechceš so mnou obchodovať. Čestný človek netratí cti —“

„Aj ja som čestný človek. Nebolo mojím úmyslom dotknúť sa tvojej povesti ani povesti tvojho známeho, ktorý je majiteľom tých hodiniek. Azda by som mohol riskovať vlastnú povesť a skúsiť, či sa mi nepodarí presvedčiť tých naničhodných čínskych kupcov, s ktorými musím obchodovať, aby aspoň raz vo svojom naničhodnom živote zaplatili slušnú cenu. Zaiste budeš so mnou súhlasiť, že spravodlivý a čestný človek by za omegy ani nemohol ponúknuť viac ako päť stovák, a to aj predtým, ako ich cena klesla.“

„To je pravda, priateľ môj. Ale mám pre teba istú myšlienku. Možno ceny hodiniek omega vôbec neklesli zo svojej iči-ban výšky. Možno, že čínski skupáni podlo zneužívajú čestného človeka. Veď iba minulý týždeň prišiel za mnou jeden z tvojich kórejských priateľov a kúpil také isté hodinky a zaplatil za ne tritisíc dolárov. Ponúkol som ti ich iba z ohľadu na naše dlhé priateľstvo a dôveru, ktorá medzi nami vládne ako medzi dávnymi spoločníkmi v obchode.“

„Hovoríš podľa pravdy?“ Torusumi si zúrivo odpľul na dlážku a Peter Marlowe sa v duchu prichystal na úder, ktorý v minulosti po takých výbuchoch nasledoval.

Kráľ sedel a ani okom nemihol. Bože, pomyslel si Peter Marlowe, ten má nervy z ocele. Kráľ vytiahol zopár vlákien tabaku a začal si šúľať cigaretu. Keď to Torusumi videl, prestal vyvádzať, ponúkol škatuľku s kooami a upokojil sa.

„Napĺňa ma úžasom, že naničhodní čínski obchodníci, pre ktorých nasadzujem život, sú takí skazení. Som zhrozený tým, čo si mi povedal ako môj priateľ. Ba viac, som zničený. To pomyslenie, že zneužívali moju dôveru! Už rok obchodujem s tým istým človekom. A ked si predstavím, že ma tak dlho klamal! Myslím, že ho zabijem.“

„Lepšie bude,“ povedal Kráľ, „prejsť mu cez rozum.“

„Ako? Veľmi by som chcel, aby mi môj priateľ poradil.“

„Prekľaj ho svojím jazykom. Povedz mu, že si dostal dôkazy o jeho podvodoch. Povedz mu, že ak ti v budúcnosti nezaplatí spravodlivú cenu — a dvadsať percent navyše, aby ťa odškodnil za všetky svoje minulé poblúdenia — možno pošepkáš úradom niečo do ucha. Potom ho odvedú a odvedú i jeho ženy a jeho deti a potupia ich k tvojej spokojnosti.“

„Je to rada nad všetky rady. Myšlienka môjho priateľa ma učinila

šťastným. Pre túto myšlienku a pre priateľstvo, ktoré k nemu prechovávam, dovoľ mi ponúknuť tisícpäťsto dolárov. Sú to všetky peniaze, ktoré na svete mám, vrátane peňazí, čo mi zveril priateľ, ktorý má chorobu od žien, leží v smradľavom dome, zvanom nemocnica, a nemôže pracovať sám.“

Kráľ sa zohol a pľasol po rojoch moskytov na členkoch. To už je iná reč, kamarát, pomyslel si. Počkajme. Dvetisíc by bolo priveľa. Tisícosemsto okej. Tisícpäťsto obstojné.

„Kráľ ťa prosí, aby si počkal,“ prekladal Peter Marlowe. „Musí sa poradiť s naničhodným človekom, ktorý si ti želá predať ten predražený tovar.“

Kráľ preliezol cez oblok, prešiel cez barak a skontroloval, či je všetko v poriadku. Max bol na mieste. Dino strážil chodník na jednej strane, Byron Jones III. na druhej.

Majora Proutyho našiel v tieni susedného baraku. Od nervozity bol celý spotený.

„Óha, strašne ma to mrzí, pán major,“ zašepkal Kráľ nešťastne. „Vôbec nechcel zabrať.“

Prouty znervóznel ešte väčšmi. Musí tie hodinky predať. Bože môj, pomyslel si, to som celý ja a moja smola. Musím zohnať nejaké peniaze.

„Neponúkol vôbec nič?“

„Štyri stovky, viac som z neho nevytĺkol.“

„Štyri stovky! Keď každý vie, že omegy stoja aspoň dva tisíce!“

„Obávam sa, že to sú povesti, pán major. A okrem toho, hm, zdá sa, že má nejaké podozrenie. Že to nie sú omegy.“

„Ten chlap sa zbláznil. Čo by to malo byť, ak nie omegy?“

„Prepáčte, pán major,“ povedal Kráľ trocha odmeranejšie. „Ja vám len vravím, čo —“

„Moja chyba, desiatnik. Nechcel som sa vás dotknúť. Tie žlté svine sú všetky rovnaké.“ Čo teraz? pýtal sa Prouty v duchu. Ak ich nepredám cez Kráľa, nepredám ich vôbec, a partia potrebuje peniaze, a všetka tá robota bola zbytočná. Čo spraviť?

Chvíľu rozmýšľal, potom povedal: „Skúste, čo sa dá, desiatnik. Menej ako dvanásť stovák za ne vziať nemôžem. Jednoducho nemôžem.“

„Dobre, pán major. Pochybujem, že bohviečo dosiahnem, ale skúsiť to môžem.“

„To sa mi páči. Spolieham sa na vás. Nedával by som ich tak lacno, ale jedla je strašne málo. Viete, ako to je.“

„Ano, pán major,“ povedal Kráľ zdvorilo. „Skúsiť to skúsim, ale veľa z neho asi nevyžmýkam. Číňania vraj už nekupujú tak ako voľakedy. Ale spravím, čo môžem.“

Greyovi neušlo, ked Torusumi začal obchádzať tábor, a vedel, že zakrátko čas dozreje. Počkal, koľko bolo treba, a teraz nadišla vhodná chvíľa. Vstal a vyšiel z baraku, popravil si pásku a narovnal čiapku. Svedka nepotreboval, stačí jeho slovo. Tak šiel sám.

Srdce mu príjemne búšilo. Tak ako vždy, ked sa chystal niekoho zatknúť. Prešiel cez rad barakov a pustil sa dolu schodmi na hlavnú ceslu. Bola to dlhá obchádzka. Zvolil ju úmyselne, lebo vedel, že Kráľ vždy rozostaví stráže, keď uzatvára nejaký obchod. Ale on ich stanovištia poznal. A vedel, že pomedzi ne vedie jedna cesta, cesta ľudským mínovým poľom.

„Grey!“

Pozrel za hlasom. Kráčal k nemu plukovník Samson.

„Prosím, pán plukovník?“

„To som rád, Grey, že vás vidím. Ako sa máme?“

„Ďakujem, dobre, pán plukovník,“ odvetil, celý prekvapený, že ho Samson tak srdečne zdraví. Nemálo ho to potešilo, aj keby sa najradšej už pobral.

Plukovník Samson hral mimoriadnu úlohu v Greyovej budúcnosti. Samson bol Papaláš, a to Papaláš Prvej Veľkosti. Ministerstvo obrany. A dobré známosti. Taký človek môže byť viac ako užitočný .— až bude po tom. Samson bol v Generálnom štábe ozbrojených síl na Ďalekom východe, kde zastával akúsi neurčitú, ale dôležitú funkciu. Poznal všetkých generálov a rozprával, ako ich pozýval na svoje „vidiecke sídlo“ do Dorsetu, ako k nemu chodila šľachta na lovy a ako usporadúval záhradné večierky a lovecké plesy. Človek ako Samson mohol vyvážiť to, čo Greyovi chýbalo — bojové skúsenosti. A dobrý pôvod.

„Chcel som sa s vami porozprávať, Grey,“ povedal Samson. „Mám istý plán, ktorý by vás azda mohol zaujímať. Ako viete, zostavujem oficiálne dejiny našej kampane. Pochopiteľne,“ dodal zhovievavo, „nateraz ešte oficiálne nie sú, ale čo nie je, môže byť. Dejiny robí na ministerstve generál Sonny Wilkinson, viete, a som presvedčený, že Sonny bude mať záujem o verziu zostavenú priamymi účastníkmi. Tak mi zišlo na um, či by ste nechceli pre mňa overiť niekoľko faktov. O vašom pluku.“

Chcel, pomyslel si Grey. Že či chcel! Ruku by som si dal za to odrezať. Ale nie teraz.

„S najväčšou radosťou, pán plukovník. Lichotí mi, že pokladáte moje názory za hodné pozornosti. Vyhovovalo by vám to zajtra ? Po raňajkách.“

„Hm. Dúfal som, že sa budeme môcť pozhovárať teraz. No nič, tak možno inokedy. Odkážem vám, keby voľačo...“

A Grey inštinktívne vycítil, že teraz alebo nikdy. Samson sa mu doteraz veľa neprihováral. Možno, blyslo mu hlavou, možno mu stihnem povedať toľko, čo by mu zatiaľ stačilo, a ešte ich aj tak chytím. Také kšeftovanie trvá niekedy celé hodiny. Za riziko to stojí!

„Bez všetkého aj teraz, ak si želáte, pán plukovník. Len nie veľmi dlho, ak nemáte nič proti tomu. Bolí ma trochu hlava. Niekoľko minút, ak nemáte nič proti tomu."

„Dobre." Plukovník Samson bol veľmi spokojný. Vzal Greya pod pazuchu a viedol si ho k baraku.,. Viere, Grey, váš útvar patril medzi moje najobľúbenejšie pluky. Obstál skvele. Vás navrhli na vyznamenanie, pravda? Pri Kola Bharu?"

„Nie, pán plukovník." A veru mali, namojdušu. „Nebol už čas posielať návrhy na vyznamenania. Nie že by som si ho zasluhoval väčšmi ako hocikto iný." A myslel to vážne. Koľko chlapov si zaslúžilo Viktóriin kríž a nedostali ani len pochvalu. A teraz už nemôžu dostať vôbec nič.

„Človek nikdy nevie, Grey," hovoril Samson. „Po vojne sa hádam kadečo dá ešte napraviť."

Kázal Greyovi sadnúť si. „Tak kadiaľ prebiehala línia frontu, keď ste prišli do Singapuru?"

„S ľútosťou musím povedať svojmu priateľovi," prekladal Peter Marlowe Kráľove slová, „že naničhodný majiteľ týchto hodiniek ma vysmial. Povedal mi, že menej ako dvetisícšcsťsto dolárov neprijme. Hanbím sa ti to vôbec povedať, ale pretože si mojím priateľom, nemôžem ti to neprezradiť."

Torusumi bol navidomoči sklamaný. Cez Petra Marlowa sa zhovárali o počasí a o tom, že je málo jedla, a Torusumi im ukázal dolámanú a ošúchanú fotografiu svojej ženy a troch detí, porozprával im čosi o tom, ako žil na dedine pri Soule a zarábal si na živobytie ako roľník, hoci mal nižšiu univerzitnú hodnosť, a ako sa mu protiví vojna. Povedal im, ako nenávidí Japoncov a ako všetci Kórejci nenávidia svojich japonských vládcov. Kórejcov vraj ani neberú do japonskej armády. Sú druhoradými občanmi, ich názory nič nezavážia a najmizernejší Japonec ich môže kopať, ako a kedy sa mu zráči.

A tak sa zhovárali, až napokon Torusumi vstal. Vzal si pušku od Petra Marlowa, ktorý ju celý čas držal v rukách, posadnutý myšlienkou, že je nabitá a že by strážneho ľahko mohol zabiť. Ale prečo? A čo potom?

„Poviem svojmu priateľovi posledné slovo, pretože by som nerád, aby si v tejto smradľavej noci ostal s prázdnymi rukami a bez zisku, a tak ťa prosím, aby si sa pozhováral s lakomým majiteľom

týchto naničhodných hodiniek. Dvetisícsto!“
„Ale pri všetkej úcte musím svojmu priateľovi pripomenúť, že naničhodný majiteľ, ktorý je plukovníkom a ako taký nepozná žarty, nechce vziať menej ako dvetisícsesťsto. Viem, že by si si neželal, aby ma opľul.“
„Pravda. Ale pri všetkej úcte by som navrhoval, aby si mu aspoň dal príležitosť odmietnuť poslednú ponuku, ktorú som spravil iba z pravého priateľstva a pri ktorej nebudem mať nijaký zisk. A možno mu to poskytne príležitosť oľutovať vlastnú neokrôchanosť.“
„Skúsim to, pretože si mojím priateľom.“
Kráľ nechal Kórejca s Petrom Marlowom. Čas ubiehal a oni čakali. Peter Marlowe počúval, ako Torusumiho zverbovali do armády a ako sa mu vojna hnusí.
Konečne k nim cez oblok zliezol Kráľ.
„Ten človek je ošípaná, je neviestka bez cti. Napľul na mňa a povedal, že o mne rozhlási, aký som zlý obchodník, že ma radšej posadí do väzenia, ako by mal prijať menej než dvetisícštyristo —“
Torusumi šalel a vyhrážal sa. Kráľ pokojne sedel a myslel si: Kristepane, stratil som cit, tentoraz som prestrelil — a Peter Marlowe si myslel: Preboha, na čo mi vlastne bolo toto treba?
„Dvetisícdvesto,“ vypľul zo seba Torusumi.
Kráľ bezmocne pokrčil plecami — porazený človek.
„Že teda dobre,“ zašomral Petrovi Marlowovi. „Naňho som krátky. Povedz mu, že sa vzdám ešte aj tej poondenej provízie, lebo rozdiel budem musieť doplatiť so svojho. Ten čuramedán nevezme ani o halier menej. A kde je môj zisk, dočerta?“
„Si muž zo železa,“ prekladal Peter Marlowe. „Naničhodnému plukovníkovi, ktorý je majiteľom týchto hodiniek, poviem, že dostane, čo žiada, ale budem sa musieť vzdať svojej provízie, aby som pokryl rozdiel medzi cenou, ktorú ponúkaš, a cenou, ktorú ten naničhodný človek prijme. Lenže kde je potom môj zisk ? Obchodovať je čestné, ale aj medzi priateľmi sa patrí, aby obe strany mali svoj zisk.“
„Pretože si mojím priateľom, pridám ešte stovku. Tak nestratíš tvár a nabudúce nebudeš musieť uzatvárať obchody s takým lakomým a skúpym človekom.“
„Ďakujem ti. Si schopnejší ako ja.“
Kráľ odovzdal hodinky v semišovom puzdre a prerátal peniaze, ktoré dostal z obrovského zväzku novovytlačených bankoviek. Dvadsaťdva stoviek ležalo na úhľadnej kôpke. Potom Torusumi podal tú stovku navyše. S úsmevom. Obtiahol Kráľa, ktorý sa medzi všetkými strážnymi tešil povesti skvelého obchodníka. Omegy bez všetkého predá za päťtisíc dolárov. No, prinajmenej za

tritisíc päťsto. Nie zlý zisk za jednu strážnu službu.
Torusumi im nechal otvorenú škatuľku s kooami a ešte jednu neotvorenú ako odškodnenie za zlý obchod. Koniec koncov, pomyslel si, vojna potrvá ešte dlho a obchody idú dobre. A ak by vojna netrvala dlho — no čo, Kráľ bude v každom prípade užitočný spojenec.
„Bol si skvelý, Peter,“
,,Už som si myslel, že ho rozdrapí.“
„Ja tiež. Cíť sa tu ako doma, hneď sa vrátim.“
Kráľ našiel Proutyho, ktorý sa stále skrýval v tieňoch. Dal mu deväťsto dolárov — sumu, na ktorú rozhorčený a nešťastný major neochotne pristal — a inkasoval deväťdesiat dolárov provízie.
„Časy sú zo dňa na deň horšie,“ povedal Kráľ.
To leda sú, ty pankhart, pomyslel si Prouty. Ale aj tak, osemsto-desať dolárov za falošné omegy nie je najhoršie. V duchu sa zasmial, že ošmekol Kráľa.
„Som veľmi sklamaný, desiatnik. Posledná vec, ktorú som mal.“
No čo, pomyslel si naradované, potrvá nám pár týždňov a zmajstrujeme druhé. Ďalší kšeft dáme sprostredkovať Timsenovi, tomu Austrálčanovi.
Odrazu Prouty zbadal, že sa blíži Grey. Rýchlo sa stratil v bludisku barakov, splynul s tieňmi, v bezpečí. Kráľ preletel oblokom do amerického baraku, pridal sa k rozohratej partii pokera a zasyčal na Petra Marlowa: „Chyť sa karát, boha ti.“ Dvaja chlapi, ktorých miesta zaujali, pokojne kibicovali a pozerali, ako Kráľ rozdáva zo štósu bankoviek, až mal každý pred sebou malú kôpku. Vo dverách zastal Grey.
Nik si ho nevšímal, kým Kráľ prívetivo nezdvihol zrak. „Dobrý večer. Pán poručík.“
„Dobrý večer.“ Greyovi tiekol po tvári cícerkom pot „To je ale kopa peňazí.“ Panenka skákavá, v živote som toľko peňazí nevidel. Aspoň nie pokope. A ako by sa mi zišla z nich hoci len troška!
„Radi hráme o vysoké stávky, pán poručík.“
Grey sa vrátil do noci. Čert aby vzal Samsona do najhlbších pekiel!“
Chlapi si párkrát zahrali, kým nedostali signál, že je čistý vzduch. Potom Kráľ skasíroval peniaze, každému dal po desiatke, a oni mu zborom poďakovali. Dinovi dal desiatku pre obe stráže vonku, kývol Petrovi hlavou a obaja sa pobrali na jeho koniec baraku.
„Zaslúžime si turka.“ Kráľ cítil únavu. Vyčerpalo ho napätie, ked musel myslieť na všetko. Vystrel sa na posteľ a Peter Marlowe uvaril kávu.
„Tak mám pocit, že som ti veľa šťastia nepriniesol,“ povedal Peter

Marlowe ticho.
„Čože?“
„Ten obchod. Veľmi slávne sa neskončil, čo?“
Kráľ sa rozrehotal. „Tak, ako som si to nalinkoval. Tu máš.“ Vybral stodesať dolárov a dal ich Petrovi Marlowovi. „Dlhuješ mi dve geršle.“
„Dve geršle?“ Pozeral na peniaze. „Čo to je?“
„Tvoja provízia.“
„Začo?“
„Kristepane, myslíš si, že by som ťa nechal pracovať zadarmo? Za čo ma máš ?
„Povedal som, že to rád urobím. To, že som ti tlmočil, ma ešte k ničomu neoprávňuje.“
„Ty si strelený. Stoosem geršlí — desať percent. To nie je almužna. Patrí ti to. Zarobil si si ich.“
„Strelený si ty. Ako som dočerta mohol zarobiť stoosem dolárov na obchode za dvetisícdvesto, keď to bola plná cena a ty si nemal nijaký zisk ? Nebudem ťa oberať o tie peniaze, čo ti dal navyše.“
„Nezídu sa ti? Pre teba, pre Maca alebo pre Larkina?“
„Pravdaže sa zídu. Ale nie je to spravodlivé. A nechápem, kde si nabral akurát stoosem dolárov.“
„Peter, ja fakt neviem, kde si dodnes žil. Pozri, vysvetlím ti to zjednodušene. Zarobil som na tom kšefte tisícosemdesiat geršlí. Desať percent z toho je stoosem. Stodesať bez dvoch je stoosem. Dal som ti stodesať dolárov. Dlhuješ mi dva.“
„Ale ako si mohol tolko zarobiť, ked —“
„Aj to ti poviem. Obchodná zásada číslo jedna. Kupuješ lacno a predávaš draho, ak sa dá. Napríklad dnes večer.“ Kráľ naradované rozprával, ako prešiel Proutymu cez rozum. Keď skončil, Peter Marlowe dlho mlčal. Napokon povedal: „Zdá sa — no, zdá sa to nečestné.“
„Na tom nie je nič nečestného, Peter. Celý obchod sa zakladá na teórii, že predávaš za viac, ako kupuješ — ináč budeš škodovať.“
„Áno. Lenže nie je tvoj — tvoje percento zisku privysoké?“
„Čerta starého. Všetci sme vedeli, že tie hodinky sú falošné. Okrem Torusumiho. A to ťa hádam mrzí, že sme ho obtiahli? Hoci aj on ich bez všetkého predá nejakému Číňanovi, a so ziskom.“
„Ten ma nemrzí.“
„No tak vidíš. Vezmi si Proutyho. Predával falošné hodinky. Možno ich aj ukradol, boha, odkiaľ to mám vedieť. Ale dostal mizernú cenu, lebo nevie obchodovať. Keby bol mal toľko guráže, aby tie hodinky vzal a pobral sa preč, bol by som ho zastavil a ponúkol viac. Mohol sa so mnou jednať. A figu borovú ho zaujíma,

čo bude so mnou, ak to s tými hodinkami vybuchne. Ku kšeftu patrí aj to, že vždy chránim svojich zákazníkov, a tak Prouty je v bezpečí a vie to — hoci ja v tom môžem lietať.“
„Čo spravíš, ak Torusumi na to príde a vráti sa?“
„Ten sa určite vráti,“ uškrnul sa zrazu Kráľ a na jeho srdečný úsmev bola radosť pozrieť, „lenže nie na to, aby mi tu robil cirkus. Kurník, ved to by stratil tvár. Nikdy by sa neopovážil priznať, že som ho pri kšefte dobehol. Keby som to prezradil, vlastní ľudia ho tak vysmejú, že bude nemožný. Na betón sa vráti, ale len na to, aby sa pokúsil zase obtiahnuť mňa.“
Zapálil si cigaretu a ponúkol aj Petra Marlowa.
„Tak teda,“ pokračoval veselo. „Prouty dostal deväť stovák mínus desať percent mojej provízie. Nie veľa, ale ani nie neférr, a nezabúdaj, že my dvaja sme niesli všetko riziko. Teraz naše výdavky. Stovku som vysolil, aby mi tie hodinky vyleštili, vyčistili a dali do nich nové sklíčko. Dvadsať Maxovi, ktorý sa o kšefte dopočul a dohodil mi ho, po desiatke štyrom strážcom a ďalších šesťdesiat mládencom, čo nás kryli s tým pokerom. Dokopy tisícstodvadsať. Dvetisícdvesto mínus tisícstodvadsať je rovných tisícoscmdesiat geršlí. Desať percent z toho je stoosem. Jednoduché.“
Peter Marlowe pokrútil hlavou. Toľko čísel, toľko peňazí, toľko vzrušenia. Jednu chvíľu sa zhovárali s nejakým Kórejcom a druhú mal stodesať — stoosem — dolárov, ktoré dostal len tak. Pane na nebi, zajasal v duchu. To je vyše dvadsať kokosových orechov, alebo fúra vajec. Mac! Teraz mu môžeme dať riadne jedlo. Vajcia mu treba, vajcia!
Odrazu počul otcov hlas, počul ho tak jasne, akoby bol vedľa neho. A videl ho vzpriameného a územčistého v uniforme Kráľovského vojnového námorníctva. „Počúvaj, synak. Existuje čosi ako česť. Ak rokuješ s človekom, povedz mu pravdu, a potom ti musí nevyhnutne povedať pravdu aj on, ináč je nečestný. Chráň druhého, tak ako by si chcel, aby on chránil teba. A ak je človek nečestný, vyhýbaj sa mu, lebo ťa pošpiní. Pamätaj si, sú čestní ľudia a ľudia špinaví. Sú čestné peniaze a špinavé peniaze.“
„Ale toto nie sú špinavé peniaze,“ počul vlastnú odpoveď, „keď na to pozeráš tak, ako to Kráľ práve vysvetlil. Pokúšali sa ho dobehnúť. On mal viac za ušami ako oni.“
„To je pravda. Ale je nečestné predať cudzí majetok a povedať majiteľovi, že si dostal o toľko menej ako naozaj.“
„Ano, ale —“
„Nijaké ale, synak. Sú síce rozličné druhy cti — ale človek môže mať iba jeden zákonník. Rob, ako chceš. Záleží na tebe. Isté veci si

človek musí rozhodnúť sám. Niekedy sa musíš prispôsobiť okolnostiam. Ale pre lásku božiu, chráň sám seba i vlastné svedomie — nik iný to za teba nespraví — a uvedom si, že chybné rozhodnutie v pravý čas ťa zničí spoľahlivejšie ako guľka.“

Peter Marlowe položil peniaze na váhu a rozmýšľal, čo by s nimi mohol spraviť — on, Mac a Larkin. Zvážil ich a váhy boli na jednej strane ťažšie. Podľa pravdy patrili peniaze Proutymu a jeho partii. Tie hodinky boli možno ich posledným majetkom. Ak ich o ne okradnú, Prouty a jeho partia — z ktorej nikoho nepoznal — azda aj zomrú. A všetko len pre jeho lakomosť. Na druhej strane je tu Mac.

Ten potrebuje pomoc teraz. Aj Larkin. Aj ja. Ja tiež, na to nezabúdajme. Spomenul si, ako Kráľ hovoril: „Neberieš nijakú almužnu,“ a on pritom almužny bral. Veľa almužien.

Čo robiť, bože môj, čo robiť? Ale boh neodpovedal.

„Ďakujem. Ďakujem za tie peniaze,“ povedal Peter Marlowe. Odložil ich. A celou bytosťou si uvedomoval, ako ho pália.

„Čo máš čo ďakovať. Zarobil si si ich. Sú tvoje. Pracoval si za ne. Nedávam !i nijaký darček.“

Kráľ prekypoval nadšením a jeho radosť prehlušila Marlowovo zhnusenie zo seba samého. „Hybaj,“ vyhlásil. „Musíme osláviť prvý spoločný obchod. Moja hlava a tvoja malajčina, človeče, budeme si tu žiť ako grófi!“ A usmažil vajíčka.

Kým jedli, Kráľ rozprával Petrovi Marlowovi, ako rozoslal mládencov nakúpiť zvláštne zásoby jedla, keď sa dozvedel, že Jošima našiel rádio.

„V tomto živote musíš riskovať, Peter môj. Samo. Hneď mi zakapčalo, že Japonci nám osladia život. Ale iba tým, čo nevedia ako na vec. Vezmi si takého Texa. Hovädo úbohé, nemal toľko geršlí, aby si kúpil čo len jedno všivavé vajce. Alebo vy s Larkinom. Keby nie ja, tak Mac ešte stále trpí, chudák jeden. Samo, rád pomôžem. Kamarátom vždy. Človek musí kamarátom pomáhať, ináč to všetko nemá glanc.“

„Asi že hej,“ odvetil Peter Marlowe. Akú strašnú vec to povedal! Králové slová ho urážali a neuvedomoval si, že americké myslenie je v určitých ohľadoch strašne jednoduché, také jednoduché ako anglické. Američan je hrdý na svoju schopnosť zarábať peniaze, a právom. Angličan ako Peter Marlowe je hrdý, že vie padnúť za svoju zástavu. A právom.

Videl, že Kráľ pozrel von oblokom, a všimol si, že oči mu spozorneli. Sledoval jeho pohľad a videl, že po chodníku ktosi ide. Keď prechádzal cez pás svetla, Peter Marlowe ho spoznal. Plukovník Samson.

Keď Samson zazrel Kráľa, priateľsky mu zakýval. „Dobrý večer, desiatnik," povedal a išiel ďalej okolo baraku.
Kráľ od rátal deväťdesiat dolárov a podal ich Petrovi Marlowovi.
„Spravil by si mi voľačo, Peter? Prilož k nim desiatku a daj ich tomu chlapovi."
„Samsonovi? Plukovníkovi Samsonovi?"
„Samo. Nájdeš ho pri rohu väznice."
„Dať mu peniaze? Len tak? Ale čo mu poviem?"
„Že mu to posielam ja."
Preboha, pomyslel si zhrozene Peter Marlowe, aj Samson je na výplatnej listine ? Vylúčené! To nemôžem spraviť. Si môj priateľ, ale predsa nemôžem ísť k plukovníkovi a povedať: tu máte stovku od Kráľa. Nemôžem!
Kráľ čítal priateľove myšlienky. Ach, Peter, pomyslel si, ty si také decko. Potom doložil: Kašlať na teba. Ale hneď tú myšlienku zahnal a v duchu si vynadal. Peter bol jediným človekom z celého tábora, ktorého chcel mať za priateľa, jediným človekom, ktorého potreboval. Tak sa ho rozhodol naučiť, ako to v živote chodí. Bude to tvrdá robota, kamarát, a bude ťa to hovädský bolieť, ale ja ťa to naučím, aj keby si mal pritom dušu vypľuť. Ale ty prežiješ a budeš mojím partnerom.
„Peter," povedal, „sú chvíle, ked sa jednoducho musíš na mňa spoľahnúť. Ja ťa nikdy v štichu nenechám. Kým si mojím priateľom, dôveruj mi. Ak nechceš byť mojím priateľom, v poriadku. Ale ja by som chcel, aby si bol."
Peter Marlowe vedel, že nadišiel další okamih pravdy. Vezmi tie peniaze a dôveruj — alebo ich nechaj tak a chod dočerta.
Život je samá križovatka. A pritom nejde iba o vlastný život — ak je človek naozaj chlapom. Musí vždy myslieť aj na iných.
Vedel, že jedna cesta ohrozuje nielen jeho život, ale i Macov a Larkinov, pretože bez Kráľa by boli takí bezbranní ako hocikto iný v tábore; bez Kráľa nebude ani dedina, lebo vedel, že sám by také riziko nikdy nepodstúpil — ani kvôli rádiu nie. Druhá cesta ohrozovala všetko, čo zdedil, a zahládzala celú minulosť. Samson bol v profesionálnej armáde voľakto, príslušník najvyššej kasty, osobnosť v istom postavení, oplývajúca bohatstvom, a Peter Marlowe sa narodil, aby sa stal dôstojníkom — tak ako ním bol jeho otec a bude jeho syn — a na takéto obvinenie sa nezabúda. A ak Samson bol naozaj najatým poskokom, potom všetko, čo mu vštepovali, stráca cenu.
Peter Marlowe zrazu videl sám seba, ako berie peniaze, vychádza do noci, kráča po chodníku, nachádza plukovníka Samsona a počuje ho zašepkať: „Dobrý večer, vy ste Marlowe, pravda?"

Videl sám seba, ako mu podáva peniaze. „Kráľmi povedal, aby som vám to dal.“
Videl, ako sa karpavé oči rozžiarili, keď Samson lačne prerátal peniaze a zastrčil si ich do otrhaných nohavíc.
„Že ďakujem,“ počul Samsona šepkať, „a povedzte mu, že som Greya hodinu zdržal. Dlhšie sa to už nijako nedalo. Stačilo to, pravda?“
„Stačilo. Ale len-len.“ Potom sa počul, ako hovorí: „Nabudúce ho zadržte dlhšie, alebo aspoň pošlite odkaz, babrák jeden mizerný!“
„Zadržal som ho tak dlho, ako sa dalo. Povedzte Kráľovi, nech mi to prepáči. Naozaj ma to mrzí a viac sa to nestane. Sľubujem. Počujte, Marlowe. Viete, ako to býva. Niekedy je to ťažké.“
„Poviem mu, že sa ospravedlňujete.“
„Áno, áno, ďakujem, Marlowe. Závidím vám, Marlowe. Zc ste tak zadobre s Kráľom. Máte šťastie.“
Peter Marlowe sa vrátil do amerického baraku. Kráľ mu poďakoval a on znova poďakoval Kráľovi a odišiel do noci.
Našiel si malú vyvýšeninu s výhľadom za plot a túžil byť vo svojom spitfiri a stúpať k nebu, sám, vyššie, vyššie, až hore na oblohu, kde je všetko čisté a jasné, kde nie sú nijakí sviniari — ako ja — a môžete sa rozprávať s bohom a byť s bohom, a nemusíte sa hanbiť.

13

Peter Marlowe ležal na posteli, zahalený v polospánku. Okolo neho sa chlapi zobúdzali, vstávali, chodili na záchod, chystali sa na pracovné komanda, premŕvali sa von a dnu. Mike si už česal fúzy — tridsaťsedem centimetrov od špičky k špičke ; I prisahal, že sa ich nedotkne nožnicami, kým nebude na slobode. Barstairs už stál na hlave a cvičil jogu, Phil Mint sa už šparchal v nose, už sa rozbehla partia bridžu, Raylins už začal spevácke cvičenia, Myner cvičil stupnice na drevenej klávesnici, kurát Grover sa už usiloval pozdvihnúť všetkých na duchu a Thomas už nadával, že raňajky zase meškajú.

Ewart, ktorý spal nad Petrom Marlowom, sa so stonaním prebral zo spánku a prevesil nohy cez peľasť. „Mahlu aj takú noc!“

„Hádzal si sa ako sto čertov.“ Peter Marlowe to už často vravel, pretože Ewart spával veľmi nepokojne. „Prepáč.“

Ewart vždy povedal prepáč. Sťažka zoskočil. Nepatril sem do Changi. Mal byť o osem kilometrov ďalej, v civilnom tábore, kde bola jeho žena i s celou rodinou. Kde možno bola. Akýkoľvek styk medzi tábormi bol zakázaný.

„Keď sa osprchujeme, vykúrime posteľ,“ povedal a zažíval. Bol malý, počerný a štítivý. „Dobrý nápad.“

„Človek by neveril, že sme to robili len pred tromi dňami. Ako si spal?“

„Ako vždy.“ Ale Peter Marlowe vedel, že nič nie je také, ako vždy bývalo — lebo vzal peniaze, lebo bol so Samsonom.

Keď vynášali železné priče z baraku, začínal sa už tvoriť netrpezlivý front na raňajky. Zložili vrchnú posteľ a vytiahli železné nohy, ktoré zapadali do otvorov v spodnej. Potom nazbierali pod barakom vetvičky a šupy z kokosových orechov a rozložili ohne pod štyrmi í nohami.

Kým sa nohy rozpaľovali, vzali horiace ratolesti a držali ich pod jí priečkami a drôtenkami. Zem pod posteľou sa po chvíli černela od ploštíc.

„Prekristapána, vy dvaja,“ zakričal na nich Phil. „Musíte to robiť pred raňajkami?“ Bol to namrzený chlap s úzkou hrudou a ohnivo červenými vlasmi.

Nevšímali si ho. Phil na nich vždy kričal a oni vždy vykurovali postele pred raňajkami.

„Páni moji, Ewart,“ povedal Peter Marlowe. „Neviem pochopiť, prečo tie potvory jednoducho posteľ nezdvihli a neodmašírovali aj s ňou, ked ich je toľko.“

„Skoro ma túto noc vyhodili z postele. Bzdochy mizerné.“ V náhlom záchvate zlosti začal Ewart zúrivo mlátiť do miliónov ploštíc.
„Len pokoj, Ewart.“
„Nemôžem si pomôcť. Naskakuje mi z nich husia koža.“
Keď skončili s pričou, nechali ju vychladnúť a pustili sa do slamníkov. To im zabralo pol hodiny. Potom moskytiéry. Ďalšia polhodinka.
Postele medzitým tak vychladli, že sa dali chytiť do ruky. Zmontovali poschodovú posteľ, zaniesli ju nazad a postavili ju do štyroch prázdnych plechovíc — starostlivo vyčistených a naplnených vodou — a skontrolovali, či sa okraje plechovíc nedotýkajú železných nôh.
„Aký je dnes deň, Ewart?“ spýtal sa Peter Marlowe roztržito, kým čakali na raňajky.
„Nedeľa.“
Peter Marlowe sa zachvel, lebo si spomenul na tú druhú nedeľu.
Bolo to po tom, čo ho chytila japonská hliadka. Tú nedeľu bol v nemocnici v Bandungu. Japonci nariadili všetkým chorým zajatcom, aby si pozbierali svoje veci a pripravili sa na presun, lebo ich preložia do inej nemocnice.
Po stovkách sa nastavali do radov na nádvorí. Iba vyšší dôstojníci nešli preč. Tých mali poslať na Formózu, tak to aspoň tvrdili chýry. Nešiel ani generál, najvyšší z vyšších dôstojníkov, ktorý chodil po tábore, obcoval s Duchom Svätým a vôbec sa s tým neskrýval. Bol to plei natý pán, vyobliekaný ako zo škatulky a uniformu mal vlhkú od slín víťazov.
Peter Marlowe si spomínal, ako pod rozpáleným nebom vliekol slamník bandunskými ulicami — ulicami lemovanými hlasno mlčiacimi ľuďmi v pestrofarebných šatách. Potom slamník odhodil. Bol mu priťažký. Potom spadol, ale zase vstal. Potom sa brány väzenia otvorili a brány väzenia sa zavreli. Na dvore bolo dosť miesta, aby si mohol ľahnúť, ale jeho a pár iných zajatcov zamkli samotných do malých ciel. Na stenách boli reťaze, uprostred malá diera, ktorá slúžila ako záchod, a okolo záchodu výkaly dlhých rokov. Hlinenú dlážku pokrývala smradľavá slama.
Vo vedľajšej cele bol šialenec, Jávan, ktorého chytil amok, a kým ho Holanďania premohli, zabil tri ženy a dve deti. Teraz ho však neväznili Holanďania. Sami boli väzňami. A po celé dni a po celé noci šialenec mlátil reťazami a vrieskal.
Vo dverách mal Peter Marlowe drobný otvor. Ležal na slame, pozeral cezeň na nohy, čakal na jedlo a počúval, ako väzni kľajú a zomierajú, lebo bol mor.

Čakal celú večnosť.
Potom prišiel pokoj a čistá voda a svet už nebol len malým otvorom, ale nad hlavou mal nebo a omývala ho chladná voda a odnášala špinu. Otvoril oči a uvidel láskavú tvár, obrátenú hore nohami, a bola tam ešte jedna tvár a obe plné mieru a on si pomyslel, že naozaj zomrel.
Ale boli to Mac s Larkinom. Našli ho tesne predtým, ako ich poslali z väzenia do iného tábora. Mysleli si, že je Jávan, ako ten šialenec vo vedľajšej cele, ktorý ešte vždy zavýjal a rinčal reťazami, lebo aj on vykrikoval po malajský a vyzeral ako Jávan.
„Hybaj, Peter," opakoval Ewart. „Žrádlo je tu."
„Aha, ďakujem." Šiel si po jedálne misky.
„Nie je ti nič?"
„Nie." A po chvíli doložil: „Krásne je žiť, pravda?"
Predpoludním sa po Changi rozletela novina. Na oslavu veľkého japonského námorného víťazstva nariadil veliteľ znovu zaviesť štandardnú dávku ryže. Veliteľ povedal, že rozdrvili americký expedičný zbor, takže útok na Filipíny zlyhal a Japonci sa v týchto chvíľach preskupujú s cieľom vylodiť sa na Havajských ostrovoch. Chýry a opačné chýry. Názory a protinázory. „Hovadina! To len chcú zakryť nejakú porážku." „Pochybujem. Na oslavu porážky by nám nezvyšovali prídely." „Len ho počúvaj! Vraj zvýšili prídely! Iba nám vracajú, o čo nás okradli. Kdeže, kamarát! Len daj na mňa. Japoncom voľakde poriadne natrhli riť. Daj si povedať."
„A ty si odkiaľ taký múdry? Čo máš rádio?"
„Keby som mal, tak sa môžeš staviť, že by som ti to na nos nevešal."
„Ozaj, čo je s Davenom?"
„S kým?"
„S tým, čo mal to rádio?"
„Aha, už si spomínam. Ale nepoznal som ho. Aký bol?"
„Dobrý chlap, čo tak vravia. Skoda, že ho chytili."
„Dostať tak do rúk tú kurvu, čo ho udala. Sa stavím, že to bol nejaký letec. Alebo Austrálčan. Tí sviniari by za halier predali vlastnú dušu!"
„Ja som tiež Austrálčan, ty Anglán poondený!"
„Aha. Nemusíš tak vyskakovať. Bol to len žart."
„Ty máš teda bohovské žarty, hovado."
„Zhasnite už, vy dvaja. Na to je prihorúco. Nemá voľakto pre mňa cigu?"
„Na, daj si šluka."
„Ej, ale štípe!"
„Papajové listy. Sám som ich školil. Celkom dobré, ked si raz na

ne zvykneš.“
„Kukni tam!“
„Kde?“
„Ten, čo ide po ceste. Marlowe.“
„To je on? Boha! Vraj sa dal dokopy s Kráľom.“
„Preto ti ho ukazujem, ty múdry. Celý tábor o tom vie. Čo si sedíš na ušoch?“
„Ani sa mu nečudujem. Ja by som spravil to isté, ani by ma dvakrát prosiť nemuseli. Kráľ má vraj peniaze a zlaté prstene a žrádla pre celú armádu.“
„Vraj je teploš. A Marlowe je jeho nová frajerka.“
„To je fakt.“
„Hovno. Kráľ nie je nijaký teploš, len obyčajný gauner.“
„Tiež pochybujem, že by bol teploš. Ale za ušami má, to mu treba nechať. Smrad jeden mizerný.“
„Buzerant-nebuzerant, chcel by som byť Marlowe. Počuli ste, že má takýto štós dolárov? A vraj s Larkinom nakúpil vajcia a celú sliepku.“
„Ty si šiši — toľko peňazí nemá nikto, iba Kráľ. Majú vlastné sliepky. Asi im jedna skapala, a to je všetko. Zase jedna z tých tvojich historiek.“
„Čo myslíš, že Marlowe nesie v tom ešuse?“
„Žrádlo, čo iné? Na to ozaj nemusíš byť študovaný, aby si to uhádol.“
Peter Marlowe mieril k nemocnici.
V miske mal kuracie prsia, nohu a stehno. Sliepku kúpili s Larkinom od plukovníka Fostera; dali za ňu šesťdesiat dolárov, trocha tabaku a sľúbili, že Foster si bude môcť vybrať oplodnené vajce, len čo sa Červenákov syn Radža dá dokopy s Nonyou. S Macovým súhlasom sa rozhodli dať Nonyi ešte jednu príležitosť a nezabiť ju, ako si zasluhovala, pretože z tých vajec, čo na nich sedela, sa ani jedno nevyliahlo. A možno Nonya ani nie je na vine, povedal Mac, možno len kohút plukovníka Fostera nestojí za veľa — a všetko to mávanie krídlami a dobanie a skákanie na sliepky bolo iba na parádu.
Mac sa kŕmil kuraťom a Peter Marlowe sedel pri ňom.
„Bože, synečku, ani nepamätám, kedy som bol taký najedený a cítil sa tak dobre.“
„Fajn. Vyzeráš tip-top, Mac.“
Peter Marlowe povedal Macovi, odkiaľ majú peniaze na kurča, a Mac vyhlásil: „Dobre si spravil, že si vzal tie peniaze. Celkom ľahko možné, že milý Prouty tie hodinky šlohol, alebo sám zmajstroval. Bol v nepráve, keď predával pochybný tovar.

Nezabúdaj, synečku, Caveal empior— Kupec, daj si pozor.“
„Tak potom prečo,“ spýtal sa Peter Marlowe, „prečo sa cítim tak vinovato? Vy s Larkinom vravíte, že som konal správne. Hoci mám dojem, že Larkin si s tým nebol až taký istý ako ty —“
„To je obchod, synečku. Larkin je účtovník. Nie naozajstný obchodník. Ja zato viem, ako to na svete chodí.“
„Ty? Máš mizernú kaučukovú plantáž. Čo ty dočerta vieš o obchode ? Celé roky si trčal medzi tými svojimi kaučukovníkmi!“
„Ak chceš vedieť,“ odsekol Mac nadurdené, „keď chceš byť dobrým plantážnikom, musíš byť v prvom rade dobrý obchodník. Dennodenne prichádzaš do styku s Tamilmi a Číňanmi — a to ti je národ obchodníkov. Synečku, tí vymysleli všetky švindle, koľko ich na svete je.“
A tak sa zhovárali a Peter Marlowe sa tešil, že Mac_ už zase reaguje na jeho doberanie. Začali sa zhovárať po malajský, ani si neuvedomili ako.
Potom Peter Marlowe nenútene povedal: „Spomínaš si na tú vec, čo pozostáva z troch častí?“ Pre bezpečnosť rozprával o rádiu v podobenstvách.
Mac sa obzrel, či ich naozaj nik nepočúva. „Pravda. A čo s ňou ?“
„Vieš už naisto, aká choroba ju trápi?“
„Nie celkom — ale skoro. Prečo sa pýtaš?“
„Pretože vietor mi doniesol šepot, ktorý hovoril o medicíne, čo vylieči najrozličnejšie choroby.“
Macovi sa rozsvietila tvár. „Wah-lah,“ povedal. „Potešil si starého muža. O dva dni budem preč z tohto miesta. Potom ma zavedieš k tomu našepkávačovi.“
„Nie. To nie je možné. Musím to spraviť sám. A rýchlo.“
„Nechcem, aby si sa vystavoval nebezpečenstvu,“ povedal Mac zamyslene.
„Vietor priniesol nádej. Ako stojí písané v koráne, bez nádeje je človek iba zvieraťom.“
„Možno je lepšie čakať, ako ísť v ústrety smrti.“
„Čakal by som, ale to, čo hľadám, sa musím dozvedieť dnes.“
„Prečo?“ spýtal sa Mac zrazu po anglicky. „Prečo dnes, Peter?“
Peter Marlowe sa v duchu preklínal, že sa chytil do pasce, ktorú chcel obísť podľa takého starostlivého plánu. Vedel, že keby povedal Macovi o dedine, Mac by sa zošalel od starostí a obáv. Nie že by mu v tom Mac mohol zabrániť, ale vedel, že by nešiel, keby ho Mac s Larkinom o to požiadali. Dočerta, čo robiť?
Potom si spomenul na Kráľovu radu. „Dnes, zajtra, všetko jedno. Len ma to tak zaujímalo,“ odvetil a vyšiel s tromfom. Vstal. Najstarší trik na svete. „No, uvidíme sa zajtra, Mac. Možno sem

večer s Larkinom zaskočíme.“
„Sadni si, synečku. Ak nemáš robotu.“
„Nemám čo robiť.“
Mac netrpezlivo prešiel na malajčinu. „Hovoríš pravdu? Že to ,dnes nič neznamená? Duch môjho otea mi pošepol, že tí, čo sú mladí, podstúpia nebezpečenstvá, ktorým sa aj sám diabol radšej vyhne.“
„Stojí písané, že krátkosť rokov nemusí znamenať nedostatok múdrosti.“
Mac si ho skúmavo prezeral. Má niečo za lubom? Niečo s Kráľom? No čo, pomyslel si ustato, Peter je už vyše hlavy zamocený do nebezpečenstva s rádiom a celú cestu až z Jávy sem niesol tretinu z neho.
„Cítim, že ti hrozí nebezpečenstvo,“ povedal nakoniec.
„Medved môže vybrať sršňom med bez nebezpečenstva. Pavúk môže spokojne hľadať pod skalami, lebo vie, kde a ako hľadať.“ Peter Marlowe sa tváril nevinne. „Neboj sa o mňa, Starý muž. Hľadám iba pod skalami.“
Mac prikývol, uspokojený. „Poznáš moju nádobu na vodu?“
„Isteže.“
„Myslím, že ochorela, ked kvapka dažda prenikla cez dieru v jej nebi, dotkla sa istej veci a nakazila ju hnilobou ako strom, spadnutý v džungli. Tá vec je malá ako drobný had, tenká ako daždovka, krátka ako šváb.“ Zastonal a vystrel sa. „Ten chrbát ma donesie o nervy,“ povedal po anglicky. „Nenarovnal by si mi, synečku, vankúš?“
Keď sa Peter Marlowe zohol, Mac sa nadvihol a pošepol mu: „Väzbový kondenzátor, tristo mikrofaradov.“
„Už je to lepšie ?“ spýtal sa Peter Marlowe, ked sa Mac usalašil.
„Výborne, chlapče, oveľa lepšie. A teraz už bež. To hlúpe táranie ma vysililo.“
„Vieš, že sa na ňom zabávaš, chren starý!“
„Toho starého si strč za klobúk, puki mahlu!“
„Sendiris!“ odvetil mu Peter Marlowe a vyšiel na slnko. Väzbový kondenzátor, tristo mikrolaradov. Dočerta, čo to je mikrofarad ?
Vietor vial od garáže a prinášal vzduch, sladko voňajúci benzínom a nasýtený olejom a mazadlami. Sadol si na ostrovček trávy pri chodníku a vychutnával tú vôňu. Bože môj, pomyslel si, aké spomienky vyvoláva vôňa benzínu. Lietadlá — a Gosport a Farnborough a osem ďalších letísk a spitfiry a hurikány.
Ale teraz na ne myslieť nebudem, budem myslieť na rádio.
Nadvihol sa a presadol si do lotosovej polohy, pravé chodidlo na ľavom stehne a lavé na pravom, ruky v lone, hánky pri sebe, palce

pri sebe a prsty obrátené k pupku. Často tak sedával. Pomáhalo to rozmýšľať, lebo keď prešla počiatočná bolesť, tela sa zmocnil pokoj a myseľ sa slobodne vznášala.
Ticho sedel, okolo chodili chlapi a takmer si ho nevšímali. Nebolo nič zvláštne vidieť človeka, ktorý takto sedel v páľave poludňajšieho slnka, do čierna oborený, iba v sarongu. Vôbec nič.
Teraz viem, čo treba zohnať. Akosi. V dedine istotne bude rádio. Dediny sú ako straky — zhromažďujú kadečo; a zrazu sa zasmial, lebo si spomenul na svoju dedinu na Jáve.
Našiel ju vyčerpaný a blúdiaci, keď sa tackal džungľou, skôr mŕtvy ako živý, ďaleko od nitiek ciest, ktoré križujú Jávu. Mal za sebou dlhé kilometre úteku a bolo 11. marca. Vojská na ostrove kapitulovali 8. marca a písal sa rok 1942. Po tri dni blúdil v džungli, hrýzli ho chrobáky a muchy, driapali tŕne, vyciciavali pijavice, na kožu ho premáčali dažde. Nikoho nevidel ani nepočul, odkedy ušiel zo severného letiska v Bandungu, kde bola základňa stíhačiek. Opustil svoju letku — či vlastne zvyšky svojej letky — a opustil svoj hurikán. Najprv však postavil pohrebnú hranicu svojmu lietadlu, rozbitému a poskrúcanému od bômb a guliek. Človek je povinný priateľa aspoň spopolniť.
Keď prišiel do dediny, slnko už zapadalo. Jávania, čo ho obstúpili, sa tvárili nepriateľsky. Nedotkli sa ho, ale v tvárach sa im jasne črtal hnev. Mlčky hľadeli naňho a nik sa mu nemal na pomoc.
„Dáte mi jesť a piť?“ spýtal sa.
Nijaká odpoveď.
Potom uvidel studňu a pobral sa k nej, sledovaný hnevlivými očami, a zhlboka sa napil. Potom si sadol a začal čakať.
Dedina bola malá, dobre ukryla. Zdala sa celkom bohatá. Domy z bambusu a atapu stáli na koloch okolo štvorcového námestíčka.
A pod domami behalo plno prasiat a kureniec. Pri väčšom dome bola ohrada a v nej päť vodných byvolov. To znamenalo, že dedina je zámožná.
Nakoniec ho zaviedli do náčelníkovho domu. Mlčanliví domorodci išli za ním hore schodmi, ale do domu nevkročili. Sedeli na verande, počúvali a čakali.
Náčelník bol starý, hnedý ako orech a zošúverený. A nepriateľsky naladený. Dom, ako všetky tamojšie domy, bol vlastne jedna veľká miestnosť, rozdelená atapovými zástenami na malé časti.
Uprostred časti, určenej na jedenie, rozhovor a rozmýšľanie, stála porcelánová záchodová misa, kompletná, aj so sedákom a vekom. Neviedla k nej nijaká inštalácia a trónila na tkanom koberci na najčestnejšom mieste. Pred ňou čupel na druhom koberčeku náčelník. Oči mal prenikavé.

,,Čo chceš? Tuan!“ a ten „tuan“ bol obvinením.
„Chcel som len trocha jedla a vody, pane, a azda by som tu mohol na čas ostať, kým sa nespamätám.“
„Voláš ma pane, a pred tromi dňami si nás spolu s ostatnými bielymi volal čierne huby a pľuval si na nás.“
„Nikdy som vás nevolal čierne huby. Poslali ma sem chrániť vašu vlasť pred morovými Japoncami.“
„Tí nás oslobodili od morových Holanďanov! Tak ako oslobodia celý Ďaleký východ od bielych imperialistov!“
„Možno. Ale myslím, že ešte oľutujete deň, keď prišli.“
„Odíď z mojej dediny. Choď si za ostatnými imperialistami. Choď, kým zavolám Japoncov.“
„Stojí písané: Ak k tebe príde cudzinec a žiada o pohostinstvo, poskytni mu ho, aby si našiel priazeň v očiach Allahových.“
Náčelník prekvapene vyvalil oči. Orechovohnedá pleť, krátky kabátik badžu, pestrý sarong a ozdobná čelenka v hustnúcej temnote.
„Čože ty vieš o koráne a slovách Prorokových ?“
„Ktorého meno buď pochválené,“ povedal Peter Marlowe. „Za dlhé roky už mnohí ľudia preložili korán do angličtiny.“ Bojoval o život. Vedel, že ak mu dovolia zostať v dedine, zoženie azda čln, aby sa mohol preplaviť do Austrálie. Nie že by bol vedel narábať s člnmi, ale riziko stálo za to. Zajatie znamenalo smrť.
„Si jeden z verných?“ spýtal sa udivený náčelník.
Peter Marlowe zaváhal. Ľahko mohol predstierať, že je moslimom. Súčasťou jeho výcviku bolo aj štúdium knihy islamu. Dôstojníci ozbrojených síl Jeho Veličenstva musia slúžiť v mnohých krajinách. Dediční dôstojníci sa učia kadečo, neobmedzujú sa len na formálny výcvik.
Keby povedal áno, vedel, že by mal po starostiach, lebo Jáva je zväčša doménou Mohamedovou.
„Nie. Nie som jedným z verných.“ Bol unavený a na konci so silami. „Aspoň neviem. Učili ma veriť v boha. Môj otec nám hovoril, mojim sestrám a mne, že boh má veľa mien. Aj kresťania vravia, že je božia trojica — že sú rozličné časti boha. Myslím, že nezáleží na tom, ako boha nazývame. Boh nedbá, či ho volajú Kristus alebo Allah, alebo Budha či Jehova, alebo hoci len Ty! — lebo ak je bohom, tak vie, že sme obmedzení a o ničom veľa nevieme. Verím, že Mohamed bol mužom božím, prorokom božím. Myslím, že Kristus bol od boha, že bol najbezúhonnejším z prorokov, ako ho Mohamed nazýva v koráne. Či je Mohamed posledným z prorokov, ako sám tvrdil, to neviem. Pochybujem, že my, obyčajní ľudia, môžeme nadobudnúť istotu v niečom, čo sa

týka boha. Ale neverím, že boh je starec s dlhou bielou bradou, ktorý sedí na zlatom tróne vysoko na oblohe. Neverím, že verní pôjdu do raja, kde budú ležať na hodvábnych pohovkách, piť víno a dajú sa obsluhovať krásnymi devami, ako to sľuboval Mohamed, alebo že raj bude záhrada so zelenajúcim sa lístím, čírymi potôčikmi a ovocnými stromami. Neverím, že anjelom rastú z chrbta krídla.“

Na dedinu sa spustila noc. Kdesi zaplakalo dieťa a učičíkali ho zase do spánku.

„Jedného dňa budem naisto vedieť, akým menom nazývať boha. Toho dňa, keď zomriem.“ Ticho sa prehlbovalo. „Myslím, že by bolo veľmi smutné, keby človek objavil, že boha niet.“

Náčelník mu kývol, aby si sadol.

„Môžeš tu ostať. Ale musíš dodržať podmienky. Odprisaháš, že budeš poslúchať naše zákony a budeš jedným z nás. Budeš pracovať na ryžových poliach i v dedine, vykonávať robotu muža. Nie viac a nie menej ako hocikto iný. Naučíš sa náš jazyk a budeš rozprávať iba naším jazykom, budeš sa odievať ako my a zafarbíš si telo. Tvoja výška i farba očí budú volať, že si beloch, ale farba, odev a jazyk ťa začas ochránia; azda sa bude dať povedať, že si napolo Jávan, napolo beloch. Bez dovolenia sa tu nedotkneš nijakej ženy. A budeš ma poslúchať bez jediného slova.“

„Súhlasím.“

„Ešte voľačo. Ukrývať nepriateľa Japoncov je nebezpečné. Vedz, že ak nadíde čas, keď budem musieť voliť medzi tebou a svojimi ľudmi, dedinou, ktorú musím chrániť, zvolím si dedinu.“

„Chápem. Ďakujem ti, pane.“

„Prisahaj pri svojom bohu —“ starcovi sa mihol tvárou záblesk úsmevu ,,— prisahaj pri bohu, že súhlasíš s týmito podmienkami a budeš ich dodržiavať.“

„Prisahám pri bohu, že s nimi súhlasím a budem ich dodržiavať. A že kým tu budem, nespravím nič, čo by vám mohlo škodiť.“

„Skodíš nám už tým, že si tu, synak,“ odvetil starec.

Keď dali Petrovi Marlowovi jesť a piť, náčelník mu povedal: „Od tejto chvíle už nebudeš rozprávať po anglicky. Iba po malajský. Hneď odteraz. Iba tak sa rýchlo naučíš.“

„Dobre. Ale môžem sa ťa najprv na niečo spýtať?“

„Áno.“

„Čo má znamenať tá záchodová misa? Lebo vidím, že k nej nevedú nijaké rúry.“

„Neznamená nič. Iba ma teší, keď pozerám na tváre návštevníkov a počujem, ako rozmýšľajú: Aké smiešne, postaviť si do vlastného domu takú ozdobu!“

A starca zaliali nesmierne vlny smiechu, až mu po lícach tiekli slzy, a celá domácnosť bola hore nohami a ženy mu pribehli na pomoc a masírovali mu chrbát i brucho, a potom už aj ony pišťali od smiechu a Peter Marlowe sa smial s nimi.

Peter Marlowe sa zas usmial, keď si na to spomenul. To bol človek! Tuan Abu. Ale dnes už nebudem myslieť na svoju dedinu, ani na svojich priateľov v dedine, ani na Nai, dcéru dediny, ktorú mi dali.
Dnes budem rozmýšlať o rádiu a o tom, ako zoženiem kondenzátor, a pripravím sa v duchu na ten výlet večer.
Rozplietol si údy z lotosovej polohy a trpezlivo čakal, kým sa mu v žilách rozprúdi krv. Vánok k nemu prinášal sladkú vôňu benzínu. A niesol aj zvuk hlasov, spievajúcich nábožnú pieseň. Prichádzal z amfiteátra, ktorý bol dnes anglikánskym kostolom. Minulý týždeň bol katolíckym, týždeň predtým patril adventistom siedmeho dňa, týždeň predtým zas inej cirkvi. V Changi vládla náboženská znášanlivosť.
Na hrubých laviciach sa tlačilo veľa cirkevníkov. Niektorí sem prišli preto, že verili, iní preto, že neverili. Niektorí prišli, aby mali čo robiť, iní preto, že nemali čo robiť. Dnes odbavoval bohoslužby kaplán Drinkwater.
Poíný kurát Drinkwater mal sýty a zvučný hlas. Úprimnosť sa z neho len tak Hala a slová biblie ožívali a napĺňali vás nádejou, dávali vám zabudnúť na to, že Changi je skutočnosťou a že máte prázdne brucho.
Pokrytec prekliaty, pomyslel si Peter Marlowe. Naplnil ho hnus nad Drinkwaterom a znova sa mu vynorila tá spomienka...
„Hej, Peter," zašepkal mu vtedy Dave Daven, „pozri tam."
Peter Marlowe videl, že Drinkwater sa zhovára so zvráskaveným desiatnikom letectva, ktorý sa volal Blodger. Drinkwater mal priču na jednom z najlepších miest, neďaleko dverí baraku šestnásť.
„To musí byť jeho nový sluha," povedal Daven. Stará tradícia sa dodržiavala aj v tábore.
„Čo sa stalo s tým druhým?"
„S Lylesom? Môj sluha hovorí, že je v špitáli. Na šestke."
Peter Marlowe vstal. „S lemplami z pozemného vojska si môže Drinkwater robiť, čo chce, ale z mojich Tudí nedostane nikoho."
Šiel o štyri priče ďalej. „Blodger!"
„Čo chcete, Marlowe?" ozval sa Drinkwater.
Peter Marlowe si ho nevšímal. „Čo tu robíte, Blodger?"
„Prišiel som za pánom kaplánom. Prepáčte," povedal a podal sa bližšie, „ale nevidím vás veľmi dobre."

„Nadporučík Marlowe.“
„Aha. Dobrý deň, pán nadporučík. Som nový sluha u pána kaplána.“
„Už aj si dajte odchod, a kým sa niekde prihlásite za sluhu, tak sa ma najprv prídete opýtať.“
„Ale pán nadporučík —“
„Čo si to dovoľujete, Marlowe?“ osopil sa naňho Drinkwater. „Ten človek nie je vaším podriadeným.“
„Ale nebude ani vaším sluhom.“
„Prečo?“
„Pretože som to povedal. Môžete odísť, Blodger.“
„Ale veď ja sa budem dobre starať o pána kaplána, pán nadporučík, naozaj. Budem sa usilovať —“
„Kde ste vzali tú cigaretu?“
„Počujte, Marlowe —“ začal Drinkwater.
Peter Marlowe sa zvrtol k nemu. „Čušte!“ Ostatní v baraku nechali všetko tak a začali sa zhromažďovať okolo nich.
„Odkiaľ máte tú cigaretu, Blodger?“
„Dal mi ju pán kaplán,“ zaskučal Blodger spätkujúc, vystrašený nepriateľským tónom Marlowovho hlasu. „Dal som mu za ňu svoje vajce. Sľúbil mi tabak, ak mu nechám to vajce, čo nám dávajú každý deň. Ja chcem tabak, a on si môže vajce nechať.“
„To nie je nič zlého,“ bľabotal Drinkwater, „čo už na tom je, ak dám chlapcovi trocha tabaku? Sám ma o to poprosil. Ponúkol mi zaň vajce.“
„Boli ste nedávno na šestke?“ spýtal sa Peter Marlowe. „Pomáhali ste im prijať Lylesa? Vášho posledného sluhu? Prišiel o zrak.“
„Za to nemôžem. Nič som mu nespravil.“
„Koľko jeho vajec ste zjedli?“
„Ani jedno. Nezjedol som ani jedno.“
Peter Marlowe zobral bibliu a strčil ju Drinkwaterovi do rúk. „Odprisahajte to, potom vám uverím. Odprisahajte to, lebo vás namojdušu zahluším!“
„Prisahám!“ zaskučal Drinkwater.
„Klamete, vy sviňa!“ vykríkol Daven, „sám som videl, ako ste brali od Lylesa vajcia. Všetci sme to videli.“
Peter Marlowe schytil Drinkwaterovu misku a našiel vajce. Hodil ho Drinkwaterovi do tváre a napchal mu škrupinu do úst. Drinkwater zamdlel.
Peter Marlowe mu šplechol do tváre za misku vody a kurát sa prebral.
„Boh vám žehnaj, Marlowe,“ zašepkal. „Žehnaj vám za to, že ste mi ukázali, ako som poblúdil.“ Kľakol si k priči. „Ó, bože, odpusť

mne nehodnému hriešnikovi. Odpusť mi moje hriechy...“
Teraz, v túto slnkom vybozkávanú nedeľu, počúval Peter Marlowe, ako Drinkwater končí kázeň. Blodger už dávno odišiel na šieste oddelenie, ale či mu tam pomohol Drinkwater, to Peter Marlowe nijako nemohol dokázať. Drinkwater ešte vždy odkiaľsi dostával veľa vajec.
Žalúdok pripomenul Petrovi Marlowovi, že je čas obedovať.
Keď došiel do baraku, chlapi už netrpezlivo čakali s miskami v rukách. Zvýšený prídel dnes ešte nebude. Ani zajtra, tvrdil chýr. Ewart si to už overil v kuchyni. Dávky ako obyčajne. Dobre aj tak, ale prečo s tým dočerta nepohnú ?
Grey sedel na konci svojej postele.
„Tak čo, Marlowe,“ prihovoril sa mu. „Po tieto dni jedávate s nami? Aké milé prekvapenie!“
„Ano, Grey, ešte stále sa stravujem tu. Prečo sa vlastne nejdete niekam hrať na policajta? Vcd viete, zapárať do niekoho, kto sa nemôže brániť?“
„Kdeže, milý môj. Ja mám na muške väčšiu zver.“
„Veľa šťastia.“ Peter Marlowe si chystal jedálne misky. Žmurkol naňho Brough, ktorý na druhej strane uličky kibicoval pri partii bridžu.
„Fízli,“ zašepkal. „Všetci sú rovnakí.“
„To je fakt.“
Pridal sa k Petrovi Marlowovi. „Počúvam, že máte nového kamaráta.“
„To je fakt.“ Peter Marlowe bol v strehu.
„Každému podľa jeho gusta. Ale niekedy musí človek prestať s okolkami a povedať z mosta doprosta, čo treba.“
„Ano?“
„Mhm. Zlá spoločnosť môže človeka zviesť na kadejaké chodníčky.“
„To platí hocikde, gusto-negusto.“
„Možno,“ uškrnul sa Brough, „by sme si mohli niekedy sadnúť na kávu a na kus reči.“
„Rád. Čo tak zajtra? Po futráži —“ Nevdojak použil Kráľov výraz. Ale neopravil sa. Usmial sa a Brough sa usmial naňho.
„Hej, prišlo žrádlo!“ zakričal Ewart.
„Chvalabohu,“ zastonal Phil. „Nespravíme kšeft, Peter? Tvoja ryža za môj privar?“
„To si teda uhádol.“
„Opýtať sa môžem, no nie?“
Peter Marlowe vyšiel von a postavil sa do frontu. Ryžu vydával Raylins. Fajn, pomyslel si, aspoň sa dnes o nič nemusím báť.

Raylins bol v stredných rokoch a plešivý. Býval vedúcim oddelenia v Bank of Singapore a ako Ewart bol členom Malajského pluku. Bol to skvelý spolok, ked k nemu človek patril v mieri. Samé večierky, kriket, pólo. Kto chcel voľačo znamenať, musel patriť k pluku. Raylins mal navyše na starosti fondy dôstojníckeho klubu a jeho špecialitou boli bankety. Keď mu dali pušku a povedali, že je vojakom, a rozkázali mu zaviesť čatu cez cestný násyp bojovať proti Japoncom, pozrel na plukovníka a rozosmial sa. Jeho robota sú účty. Ale nepomohlo mu to. Musel vziať dvadsať chlapov, práve takých nevycvičených ako on sám, a odpochodovať po ceste. Dal sa na pochod, a zrazu mu z dvadsiatich chlapov ostali traja. Padli do pasce a trinástich ihned zabili. Štyria boli iba zranení. Ležali naprostred cesty a vrieskali. Jednému odtrhlo ruku a on hlúpo vyvaľoval oči na kýpeť, zachytával jedinou rukou krv a nalieval si ju nazad. Druhý sa smial, smial a pritom si pchal črevá do rozdavenej diery v bruchu.

Raylins iba hlúpo vyvaľoval oči, keď po ceste prihrmel japonský tank s duniacimi hlavňami. Potom tank zmizol a z tých štyroch ostali iba fľaky na asfalte. Pozrel na troch mužov, čo mu zostávali — jedným z nich bol Ewart. Tí pozerali naňho. A vzápätí utekali, utekali do džungle, posadnutí strachom. Potom zablúdili. Nakoniec bol sám, sám v príšernej noci plnej pijavíc a čudných zvukov, a pred šialenstvom ho zachránilo iba malajské dieťa, ktoré ho našlo, ako si bľaboce sám pre seba, a zaviedlo ho do dediny. Vkradol sa do budovy, kde sa zhromažďovali zvyšky voľakedajšej armády. Na druhý deň Japonci zastrelili dvoch chlapov z každej desiatky. Jeho a pár ostatných nechali v budove. Neskôr ich naložili na nákladné auto a poslali do tábora a tak sa našiel zase medzi svojimi. Ale nikdy nezabudol na svojho priateľa Charlesa, toho, čo mu črevá viseli z brucha.

Raylins žil takmer ustavične ako v hmle. Za živý svet nevedel pochopiť, prečo nesedí v banke a nezratúva svoje čísla, čisté, poriadne čísla, a prečo je v tábore, kde vynikal len v jednom. Vedel rozdeliť neznáme množstvo ryže na presne správny počet dielov. Takmer na zrnko.

„Počuj, Peter," povedal Raylins, keď mu dával jeho porciu, „ty si poznal Charlesa, pravda?"

„Áno, áno, fajn mládenec." Peter Marlowe ho nepoznal. Nikto z nich ho nepoznal.

„Myslíš, že ich do toho brucha dostal?"

„Ale áno. Určite." Peter Marlowe si odnášal jedlo a Raylins sa už obracal na ďalšieho v rade.

„Á, pán kaplán Grover, to je dnes teplo, pravda? Poznali ste

Charlesa?“
„Áno,“ odvetil kaplán a nespúšťal oči z mierky ryže. „Istotne sa mu to podarilo, Raylins.“
„Dobre. Dobre. To rád počujem. Veľmi čudné, keď si človek z ničoho nič nájde vnútornosti vonku.“
Raylinsovi zablúdili myšlienky k tej chladnej, páľavu nepoznajúcej banke a k žene, ktorú uvidí dnes večer, keď sa vráti z roboty do svojho pekného malého bungalowu neďaleko dostihovej dráhy. Počkať, hovoril si, dnes bude na večeru jahňacina. Jahňa! A dobré studené pivo. Potom sa budem hrať s Penelope a panička si bude spokojne sedieť na verande a šiť.
„Ahá,“ ozval sa naradované, lebo zbadal Ewarta. „Nemáš chuť zájsť k nám dnes na večeru, Ewart, kamarát? Hádam by si mohol prísť aj s lepšou polovičkou.“
Ewart čosi zašomral cez zaťaté zuby. Vzal si ryžu a privar a odvrátil sa.
„Len sa nerozčuľuj, Ewart,“ tíšil ho Peter Marlowe. „Ty môžeš poúčať svoju starú mater! Čo ty vieš, ako človeku je?
„Prisámbohu, raz toho chlapa zabijem!“ „Netráp sa—“
„Vraj netráp sa! Sú mŕtve! Obidve, jeho žena aj dcéra. Videl som ich mŕtve. Ale moja žena a dve deti? Kde sú tie? Kde? Tiež voľakde mŕtve. Musia byť mŕtve — po toľkom čase. Mŕtve!“
„Sú v civilnom tábore —“
„Ako to doboha vieš ? Ty to nevieš, ja to neviem, a je to len osem kilometrov odtiaľto. Mŕtve! Bože môj!“ a Ewart si sadol a rozplakal sa a ryža i privar sa mu vysypali na zem. Peter Marlowe pozbieral ryžu aj listy, čo plávali v prívare, a nasypal mu ich zase do misky.
„Na budúci týždeň ti dovolia napísať list. Alebo ti možno povolia návštevu. Veliteľ tábora stále žiada zoznam žien a detí. Netráp sa, nič im nie je.“ Peter Marlowe ho nechal fňukať nad ryžou, ktorou sa kŕmil, vzal si obed a pobral sa do plukovníckeho baraku.
„Ahoj, kamoš,“ privítal ho Larkin. „Bol si za Macom?“
„Áno. Má sa k svetu. Už sa začína jedovať, ked človek spomenie jeho vek.“
„Hneď bude veselšie, keď sa starý Mac vráti.“ Larkin siahol pod matrac a vybral rezervnú jedálnu misku. „Mám prekvapenie!“ Otvoril misku a odhalil päťcentimetrovú kocku hnedastej hmoty, ktorá pripomínala git.
„Páni moji! Blačang! Kde ste ho nabrali?“
„Dostal po známosti, samozrejme.“
„Vy ste génius, pán plukovník. Čudujem sa, že som ho nezacítil.“ Peter Marlowe sa načiahol a vzal si malý kúsok blačangu. „Na pár

týždňov nám vystačí.“
Blačang je domorodá lahôdka a vyrába sa veľmi ľahko. V správnom čase ide človek na pobrežie a nachytá do siete milióny drobných morských živočíchov, ktoré sa vznášajú v príboji. Potom ich zahrabe do jamy vystlanej chaluhami, zakryje ich ďalšími chaluhami a na dva mesiace ich pustí z hlavy.
Keď potom jamu otvoríte, ryby už zotleli na páchnucu kašu, ktorá tak smrdí, že vám ide odtrhnúť hlavu a týždeň nič necítite. Zatajíte dych, vyberiete kašu a upečiete ju. Ale oheň musíte mať po vetre, ináč sa zadusíte. Keď hmota vychladne, narobíte z nej kocky a predávate ich za drahé peniaze. Pred vojnou desať centov za kocku. Teraz takých desať dolárov za rezanček. Prečo lahôdka ? Je to čistá bielkovina. A drobný kúsok ochutí celú misu ryže. Pravdaže, dá sa z nej dostať dyzentéria. Ale ak správne dozrela a správne ju upiekli a nesadali na ňu muchy, tak jej nič nebolo“.
Lenže na to sa človek nikdy nepýtal. Povedal len „Pán plukovník, vy ste génius,“ dal si z nej do ryže a vychutnával ju.
„Vezmeme trocha aj Macovi, čo?“
„Nie zlý nápad. Ale ten bude určite frflať, že nie je dosť upečený.“
„Mac bude kefrať, aj keby bol upečený ako zákon káže —“ Larkin sa zarazil. „Hej, Johnny,“ zakričal na vysokého chlapa, čo šiel okolo a viedol si na šnúre psa vychudnutého na kosť. „Nechceš trocha blačangu, kamoš?“
„Že sa pýtaš!“
Dali mu kúsok na banánový list, pozhovárali sa o počasí a spýtali sa, ako sa má pes. John Hawkins miloval svojho psa nad všetko na svete. Delil sa s ním o jedlo — neuveriteľné, čo všetko taký pes zožerie — a o posteľ. Rover bol dobrým priateľom. Človek sa pri ňom cítil civilizovaný.
„Nechcete si večer zahrať bridž? Privediem štvrtého,“ navrhol Hawkins.
„Dnes nemôžem,“ povedal Peter Marlowe, pobíjajúc muchy.
„Môžem zavolať Gordona od susedov,“ povedal Larkin.
„Fajn. Po večeri?“
„Dobre. Tak sa uvidíme.“
„Ďakujem za blačang.“ Hawkins sa pobral preč a Rover spokojne pobrechúval vedľa neho.
„Kde zoženie dosť jedla pre seba i pre toho psa, to teda namojdušu neviem,“ povedal Larkin. „Alebo ako je možné, že to psisko už dávno neskončilo voľakomu v ešuse.“
Peter Marlowe zaboril lyžicu do ryže a starostlivo v nej rozmiešal blačang. Veľmi rád by sabol Larkinovi zdôveril, kam dnes v noci pôjde. Ale vedel, že to je priveľmi nebezpečné.

14

Nebolo nič ľahšie, ako sa dostať z tábora. Stačilo si nájsť miesto, kde bol plot zo šiestich prameňov drôtu v tme, prebehnúť krátku vzdialenosť k nemu, preliezť cez drôty a uháňať do džungle. Keď sa zastavili, aby nabrali dych, Peter Marlowe zatúžil byť už zase nazad a zhovárať sa s Macom či Larkinom, alebo hoc aj Greyom.

Celý čas snívam len o tom, ako sa dostať von, povedal si v duchu, a keď sa mi to podarí, idem sa potentovať od strachu.

Bol to zvláštny pocit — pozerať cez plot z opačnej strany. Zo svojho úkrytu videli do tábora. Americký barak bol asi sto metrov od nich. Chlapi chodili sem i tam. Hawkins vyvádzal psa. Kórejský strážny obchádzal tábor. V jednotlivých barakoch už zhasli svetlá a večerný nástup sa dávno skončil. Ale tábor žil tými, čo nemohli spať.

Vždy to bolo tak.

„Hybaj, Peter," zašepkal Kráľ a pobral sa hlbšie do krovia.

Všetko bežalo podľa plánu. Zatiaľ. Keď došiel do baraku, Kráľ bol už prichystaný. „Na dobrú robotu treba dobrý vercajg," povedal a ukázal mu starostlivo natreté japonské baganče — podrážky z penovej gumy a mäkučká nečujná koža — a „parádu", čierne čínske nohavice a krátku blúzu.

O výlete vedel iba Dino. Zviazal výstroj do dvoch balíkov a potajomky ich ukryl na mieste, odkiaľ sa mali vydať na cestu. Potom sa vrátil, a keď bol čistý vzduch, Peter Marlowe s Kráľom sa nenútene pobrali preč a poznamenali, že idú hrať bridž s Larkinom a ešte s jedným Austrálčanom. Museli vyčkať nervóznu polhodinku, kým mali voľnú cestu a mohli sa rozbehnúť do odpadového jarku pri drôte, preobliecť sa a zatrieť si blatom tvár i ruky. Ďalšia štvrťhodinka, kým mohli nepozorovaní prebehnúť k plotu. Len čo boli za ním a v bezpečí, Dino pozbieral ich odhodené šaty.

Džungľa v noci. Strašidelný pocit. Ale Peter Marlowe sa cítil ako doma. Bolo to celkom ako Jáva, celkom ako okolie jeho dediny, a tak ho nervozita trocha prešla.

Kráľ ich neomylne viedol. Už päťkrát išiel touto cestou. Napredoval, všetky zmysly v strehu. Museli prejsť ešte okolo, jedného strážneho. Ten nemal pevné stanovište, bola to len hliadka, ktorá obchádzala zverený úsek. Ale Kráľ vedel, že chlap si zväčša nájde voľakde čistinku a pospí si.

Po chvíli napätia, ked sa im zdalo, že každá zhnitá vetvička či list

vykrikujú do sveta ich prítomnosť a každá živá haluz sa ich usiluje zadržať, prišli na chodníček. Stráž bola za nimi. Chodník viedol k moru. A potom do dediny.
Prešli cez chodník a pustili sa oblúkom. Nad hustou strechou lístia visel na bezmračnej oblohe polmesiac. Presne toľko svetla, čo potrebovali.
Sloboda. Bez obkľučujúceho drôtu a bez ľudí. Konečne súkromie. A Petra Marlowa to všetko ťažilo ako zlý sen.
„Čo sa robí, Peter?“ zašepkal Kráľ, ktorý vycítil, že čosi nie je v poriadku.
„Nič... to len — no, je to taký šok, byť von.“
„Zvykneš si.“ Kráľ pozrel na hodinky. „Už ani nie dva kilometre. Máme náskok, tak radšej počkajme.“
Našiel spleť popadaných stromov a bujného brečtanu a oprel sa. „Tu si môžeme dať pohov.“
„Čakali a počúvali džungľu. Svrčky, žaby, náhly štebot. Náhle tichá. Šuchol neznámeho zvieraťa. v
„Zafajčil by som si.“
„Ja tiež.“
„Ale tu nie.“ Kráľov mozog pracoval. Jedna polovička počúvala zvuky džungle. Druhá bleskovo preberala a korigovala postup pri obchode, na ktorý sa chystal. Áno, povedal si, je to dobrý plán.
Skontroloval čas. Minútová ručička bežala pomaly. Aspoň mal čím viac času na plánovanie. Čím dlhšie pred kšeftom plánujete, tým lepšie vypáli. Nijaké zádrhy a väčší zisk. Vďaka bohu za to, že je na svete zisk! Ten, čo vymyslel obchod, bol fakt génius. Kúpiš za málo a predáš za viac. Hýbeš mozgom. Trošku riskneš, a fuky sa sypú. A za peniaze je všetko. Predovšetkým moc.
Keď sa odtiaľto dostanem, sľuboval si Kráľ, budem milionárom. Nahrabem si toľko peňazí, že štátny poklad bude popritom ako detská kasička. Vybudujem si organizáciu. Obsadím ju svojimi ľuďmi, lojálnymi, ale nie bohvieako múdrymi. Mozgy sa vždy dajú kúpiť. A ked raz viete, za koľko možno chlapa kúpiť, môžete ho využívať a zneužívať, ako chcete. Okolo toho sa krúti svet. Je elita, a potom sú ostatní. Ja som elita. A elitou aj zostanem.
Nikdy viac ma nebudú kopať hore-dole a preháňať z miesta na miesto. To bývalo. Vtedy som bol decko. Viazané na tatka — na človeka, ktorý obskakoval druhých v reštauráciách a pri benzínových pumpách, roznášal telefónne zoznamy a vozil smeti, alebo žobral, aby mal na fľašu. A potom čistiť to svinstvo. Nikdy viac. Teraz budú druhí čistiť po mne.
A potrebujem iba jedno — geršle.
Všetci ľudia sú si stvorení rovní... isté nescudziteľné práva.

Zaplať pánboh za Ameriku, povedal si Kráľ miliónty raz. Chvalabohu, že som sa narodil ako Američan.
„Je to božia krajina," povedal si, napolo pre seba.
„Čo?"
„Amerika."
„Prečo?"
„Jediné miesto na svete, kde za peniaze dostaneš všetko, kde máš šaneu vypracovať sa na voľakoho. To zaváži, ak sa človek nenarodí ako boháč, Peter, a takých ľudí je hovädský málo. A ked nie — a ked si ochotný pracovať — človeče, máš toľko fantastických príležitostí, že sa ti z toho gebuľa krúti. A ak sa voľakto nepustí do toho a nepolepší si, tak je obyčajný babrák a bohovsky mizerný Američan a—"
„Počkaj!" zarazil ho Peter Marlowe, odrazu v strehu.
Z diaľky sa ozval slabý zvuk blížiacich sa krokov.
„Človek," zašepkal Peter Marlowe a šuchol sa hlbšie do krytu lístia. „Domorodec."
„Ako to vieš, dočerta?"
„Má domorodé dreváky. Tuším, že je starý. Vláči nohy za sebou. Teraz ho počuješ dychčať."
O krátku chvíľu sa zo šera vynoril domorodec a bezstarostne kráčal po chodníku. Bol to starec a na pleciach niesol zabité divé prasa. Pozerali, ako prechádza okolo nich a zase mizne.
„Zbadal nás," povedal Peter Marlowe ustarostené.
„Ale kde."
„Určite. Možno si myslel, že to je japonská stráž, ale pozeral som sa mu na nohy. Tak vždy poznáš, či ťa zbadali. Vyviedlo ho to z rytmu."
„Možno bola na chodníku jama alebo haluz."
Peter Marlowe pokrútil hlavou.
Priateľ či nepriateľ? rozmýšľal Kráľ horúčkovito. Ak je z dediny, tak sa nič nestalo. Celá dedina vedela, kedy má Kráľ príst, lebo Čeng San, jeho obchodný priateľ, im vyplácal províziu. Nepoznal som ho, ale na tom tiež nič nie je, lebo ked som tam chodil, veľa domorodcov bolo na nočnom love. Čo robiť?
„Počkáme, a potom rýchlo preskúmame situáciu. Ak je to nepriateľ, pôjde do dediny a ohlási to náčelníkovi. Ten nám dá znamenie, aby sme zdrhli, a švihom."
„Myslíš, že im môžeš dôverovať?"
,,Ja môžem." Zase sa pohol. „Drž sa takých dvadsať krokov za mnou."
Dedinu našli ľahko. Takmer priľahko, pomyslel si Peter Marlowe podozrievavo. Obzerali si ju z návršia, na ktorom sa ukryli. Zopár

Malajcov čupelo na verande a fajčilo. Tu i tam krochkalo prasa. Dedinu obklopovali kokosové palmy a za nimi svetielkoval príboj. Zopár člnov so spustenými plachtami, nehybne visiace siete. Po nebezpečenstve ani stopy.
„Všetko sa zdá v poriadku," šepol Peter Marlowe.
Kráľ ho prudko štuchol lakťom. Na verande náčelníkovho domu bol náčelník s chlapom, ktorého videli. Obaja boli pohrúžení do rozhovoru, potom sa z ticha ozval ďaleký smiech a starec zišiel dolu schodmi.
Počuli ho, ako čosi volá. Vzápätí pribehla žena. Vzala mu z pliec prasa, zaniesla ho k ohnisku a nabodla na ražeň. O chvíľu sa so žartmi a smiechom zhŕkli okolo nej ďalší Malajci.
„Tam ide!" zvolal Kráľ.
Od pobrežia prichádzal vysoký Číňan. Za ním akýsi domorodec sťahoval plachty na malom rybárskom člne. Pridal sa k náčelníkovi, ticho sa pozdravili, sadli si a čakali.
„Tak fajn," usmial sa Kráľ, „ide sa na vec."
Vstal a oblúkom sa opatrne zakrádal cez tiene. Nazadu náčelníkovej chyže stál rebrík, vedúci na verandu vysoko nad zemou. Kráľ sa po ňom vyškriabal a hneď za ním Peter Marlowe. Takmer vzápätí počuli, ako rebrík zašramotal a ktosi ho odtiahol.
„Tabe," usmial sa Kráľ, keď vošiel čeng San s náčelníkom Sutrom.
„Rád teba vidieť, tuan," povedal náčelník, sťažka zhľadúvajúc anglické slová. „Vy makan — jesť, áno?" Usmial sa, až mu bolo vidieť zuby, sfarbené betelom.
„Trima kassih — ďakujem." Kráľ podal ruku čeng Sanovi. „Ako sa máme, Čeng San ?"
„Ja dobre stále. Vieš, ja —" čeng San hľadal slovo, a potom si spomenul. „Tu dobre možno vždy."
Kráľ ukázal na Petra Marlowa. „Iči-ban priateľ. Peter, povedz im voľačo, veď vieš, privítanie a také tie pindy. Do roboty, mládenec." Usmial sa, vytiahol škatuľku s kooami a všetkých ponúkol.
„Môj priateľ i ja ti ďakujeme za privítanie," začal Peter Marlowe. „Vážime si tvoju láskavosť, keď sa nás pýtaš, či sa s tebou najeme, lebo vieme, že v týchto časoch panuje nedostatok. Dozaista iba had v džungli by mohol neprijať láskavosť tvojej ponuky."
Čeng Sanovi i náčelníkovi sa po tvári rozlial široký úsmev.
„Wah-lah," povedal Čeng San. „Bude dobre hovoriť cez teba môjmu priateľovi Radžovi všetky slová, ktoré sú v mojich naničhodných ústach. Veľakrát som už chcel niečo povedať, na čo sme ani ja, ani môj dobrý priateľ Sutra nevedeli nájsť slová. Povedz Radžovi, že je múdry a rozumný človek, keď si našiel

takého plynné hovoriaceho tlmočníka.“
„Že vraj zo mňa bude dobrá hlásna trúba,“ vravel Peter Marlowe veselo, teraz už pokojný a cítiaci sa v bezpečí. „A je rád, že ti teraz môže všetko servírovať na rovinu.“
„Preboha, drž sa tej tvojej fajnovej angličtiny. Pri tých hláškach mám dojem, že si nejaký vagabund či čo.“
„A ja som tak usilovne študoval Maxa,“ povedal zronené Peter.
„Tak ho neštuduj.“
„A volá ťa Radža! Odteraz ti to meno samozrejme prischne. Totiž, nie samozrejme, ale samo.“
„Zhasni, Peter!“
„Aj ty mňa, kamarát.“
„Poďme, Peter, nemáme veľa času. Povedz Čeng Sanovi toto. Ide o ten kšeft. Mám —“
„Ešte nemôžeš hovoriť o obchode, kamarát,“ povedal Peter Marlowe pohoršene. „Všetko pokazíš. Najprv musíme vypiť kávu a trocha si zajesť, až potom môžeme začať.“
„Povedz im to teraz.“
„To by som ich veľmi urazil. Veľmi. Môžeš mi to veriť.“
Kráľ sa na chvíľu zamyslel. No čo, povedal si, ked človek platí za mozog, tak len zbytočne vyhadzuje peniaze, ak ho nevyužije — pokiaľ mu vlastný nos nevraví niečo iné. Práve na tom vie šikovný obchodník zarobiť či prerobiť — ked staví skôr na svoj nos ako na takzvaný mozog. Lenže tentoraz mu nos nič nevravel, a tak Kráľ len prikývol. „Dobre, nech je po tvojom.“
Poťahoval z cigarety a počúval, ako sa Peter Marlowe s nimi zhovára. Z kútika oka si prezeral Čeng Sana. Šaty mal lepšie ako naposledy. A nový prsteň, ktorý vyzeral na zafír, možno aj päť karátov. Úhľadnú, čistú, vyholenú tvár mal farby medu a vlasy starostlivo upravené. Mhm, Čeng San sa podperuje. Zato starý Sutra, tomu ruže nekvitnú. Sarong má starý a lem na ňom ošúchaný. Nijaké šperky. Minule mal zlatý prsteň. Teraz ho nemá, a stopu po ňom skoro nevidieť. To znamená, že si ho nestiahol len na dnešné predstavenie.
Počul, ako sa v inej časti chyže tlmene zhovárajú ženy a zvonka vnímal ticho nočnej dediny. Cez nezasklený oblok sa niesla vôňa pečeného prasaťa. To znamenalo, že dedina naozaj potrebuje Čeng Sana — ktorý obchodoval na čiernom trhu s rybami, čo mala dedina teoreticky predávať priamo Japoncom — a uctila si ho prasaťom. Alebo že by starec chytil divé prasa do pasce a teraz jednoducho usporiadal hostinu pre priateľov? Lenže zástup okolo ohňa vyzeral nedočkavo, možno tak nedočkavo ako my. Jasné, aj oni sú hladní. To znamená, že na Singapur museli prísť zlé časy.

Dedina by mala byť dobre zásobená jedlom a pitím a všetkým. Čeng San asi nezarába bohvickoľko, ked pašuje ich ryby na čierny trh. Možno si Japonci dávajú naňho bacha. Možno už nebude dlho behať po tomto svete.
Takže hádam potrebuje dedinu väčšmi ako dedina jeho. A iba sa pred nimi mancuje — tie šaty a šperky. Sutra je už možno dožratý, že obchod hapruje, a chystá sa ho pustiť dolu vodou a nájsť si iného šmelinára.
„Hej, Peter," oslovil ho. „Spýtaj sa Čeng Sana, ako idú v Singapure kšefty s rybami." Peter Marlowe preložil otázku.
„Vraj veľmi dobre. Jedla je tak málo, že môže dostať najvyššie ceny na ostrove. Ale Japonci vraj začínajú sekírovať. Obchodovať je zo dňa na deň ťažšie. A za porušenie zákonov o obchode treba čoraz viac platiť."
Aha! Dostal som ťa! Kráľ jasal. Takže Čeng San neprišiel iba kvôli môjmu kšeftu. Naozaj mu ide o ryby a o dedinu. Ako to môže využiť? Stavím sa, že čeng San má problémy, ako doručiť tovar. Možno Japonci pochytali pár člnov a začali to dávať do laty. Starý Sutra nie je hlúpy. Za málo peňazí málo muziky a Čeng San to vie. A keď my nebudeme lobili kšefty, nebudeme mali geršle, a starý Sutra začne predávať niekomu inému. A bašta. A tak Kráľ vedel, že sa môže tvrdo jednať, a v duchu zvýšil počiatočnú cenu.
Prišlo jedlo. Pečené sladké zemiaky, smažený baklažán, kokosové mlieko, hrubé kusy pečenej bravčoviny, z ktorých kvapkal tuk. Banány. Papaja. Kráľovi neušlo, že sa nepodávala milionárska kapusta ani jahňa ani osmažená hovädzina a neboli ani sladkosti, ktoré Malajci majú tak radi. Mhm, časy sú naozaj zlé.
Jedlo nosila náčelníkova hlavná žena, vráskavá starena. Pomáhala jej Sulina, jedna z jeho dcér. Krásna, mäkká, oblá, s pleťou ako med. Sladko voňavá. Nový sarong na ich počesť.
„Tabe, Sam," žmurkol Kráľ na Sulinu.
Dievča prekypelo smiechom a placho sa usilovalo zakryť rozpaky.
„Sam ?" mykol sa Peter Marlowe.
„Samo," odvetil Kráľ sucho. „Pripomína mi môjho brata."
„Brata?" Peter Marlowe naňho v údive vyvalil oči.
„To bol žart. Nemám brata."
„Aha." Peter Marlowe sa na chvíľu zamyslel a potom sa spýtal : „A prečo Sam?"
„Keď nás starý nechcel predstaviť," povedal Kráľ, nepozerajúc na dievča, „musel som jej sám dať meno. Sam akože Samantha. Myslím, že jej pristane."
Sutra vedel, že ich rozhovor súvisí s jeho dcérou. Spravil chybu, že ju sem pustil. Nech sú iné časy, azda by sa bol aj potešil, keby si ju

jeden z tuanov všimol a vzal si ju na rok-dva do svojho bungalowu za milenku. Potom by sa vrátila do dediny s pekným venom a skúsená vo veciach, na ktorých mužom záleží, a ľahko by jej našiel vhodného manžela. Tak by to bolo v minulosti. Lenže teraz zaľúbenie znamenalo iba náhodné párenie sa v kríkoch, a pred tým chcel Sutra dcéru uchrániť, aj keď už bolo načase, aby sa stala ženou.

Naklonil sa a ponúkol Petrovi Marlowovi vybraný kúsok prasaťa. „Azda toto zvábi tvoj apetít?“

„Ďakujem ti.“

„Môžeš odísť, Sulina.“

Peter Marlowe vycítil v starcovom hlase tón neodvolateľného rozhodnutia a neušiel mu záblesk ľútosti, ktorý dievčine zafarbil tvár. Ale ona sa len hlboko uklonila a odišla. Obsluhovať ich zostala stará žena.

Sulina, pomyslel si Peter Marlowe, cítiac dávno zabudnutú túžbu. Nie taká pekná ako Nai, ktorá nemala najmenšiu chybičku, ale v tom istom veku a pekná. Takých štrnásť rokov a zrelá. Bože môj, aká zrelá.

„Azda ti jedlo nie je po chuti?“ spýtal sa Čeng San obveselený tým, ako očividne priťahuje dievča Petra Marlowa. Azda by sa to dalo využiť.

„Naopak. Azda je až pridobre, lebo pri takej strave, akú máme, si môj jazyk už odvykol od dobrého jedla.“ Spomenul si, že Jávania, ktorí nechcú uraziť dobrý vkus, sa zhovárajú o ženách iba v podobenstvách. Obrátil sa k Sutrovi. „Múdry guru kedysi povedal, že je veľa druhov pokrmov. Jedny pre žalúdok, druhé pre oko a iné pre ducha. Dnes som mal pokrm pre žalúdok. A slová, ktoré si prehovoril ty aj tuan Čeng San, boli pokrmom pre ducha. Som nasýtený. A jednako sa mi dostalo — sa nám dostalo — aj pokrmu pre oko. Ako ti môžem poďakovať za toľkú pohostinnosť?“

Sutrovu tvár zbrázdili vrásky. Pekne vyjadrené. Nuž prijal kompliment s úklonom a jednoducho povedal: „Boli to múdre slová. Po čase bude možno oko zase lacnieť. Musíme sa niekedy pozhovárať o múdrosti dávneho starca.“

„Čo sa ksichtíš tak samoľúbo, Peter?“

„Netvárim sa samoľúbo, iba som spokojný sám so sebou. Práve som mu povedal, že sa nám jeho dcéra páči.“

„To teda hej. Klasa babka. Čo tak pozvať ju na kávu?“

„Preboha.“ Peter sa usiloval, aby mu na hlase nebolo poznať vzrušenie. „Nemôžeš len tak z mosta doprosta vyrukovať s pozvaním. To si vyžaduje svoj čas, musíš sa k tomu prepracovať postupne.“

„Boha, to nie je americký štýl. Stretneš pipku, páči sa ti, ty sa páčiš jej,, tak sa ide na vec.“
„Chýba ti takt.“
„To je možné. Ale zato mi nikdy nechýbali ženské.“
Zasmiali sa a Čeng San sa spýtal, v čom bol ten žart. Peter Marlowe im povedal, že Kráľ vyhlásil: „Mali by sme si otvoriť obchod v dedine a neunúvať sa chodiť nazad do tábora.“
Keď vypili kávu, Čeng San spravil prvý krok.
„Povedal by som, že chodiť sem v noci z tábora je nebezpečné. Nebezpečnejšie, ako keď ja prídem do dediny.“
Jedna nula pre nás, pomyslel si Peter Marlowe. Čeng San bol teraz podľa orientálnych názorov v nevýhode, lebo stratil tvár, keďže prvý sa pokúsil prejsť k veci. Obrátil sa ku Kráľovi. „V poriadku, Radža. Môžeš začať. Zatiaľ vedieme.“
„Vedieme?“
„Áno. Čo mu mám povedať?“
„Povedz mu, že mám skvelý kšeft. Diamant. Štyri karáty. Zasadený v platine. Bezchybný, modro-biely. Chcem zaň tridsaťpäťtisíc. Päťtisíc v britských malajských dolároch, zvyšok v tých japonských geršliach.“
Peter Marlowe doširoka roztvoril oči. Bol obrátený ku Kráľovi, takže Čeng San jeho prekvapenie nevidel. Ale Sutrovi neušlo. Kedze sa na obchode nezúčastňoval, iba inkasoval províziu ako sprostredkovateľ, pohodlne sa usalašil, aby mohol vychutnávať kríženie zbraní.
O Čeng Sana sa báť nemusel — Sutra poznal na vlastnej koži, že Číňan sa vie oháňať lepšie ako hocikto iný.
Peter Marlowe prekladal. Bol to taký veľký obchod, že ľahko vyvážil prípadné porušenie dobrých mravov. A chcel Číňanom otriasť.
Čeng San sa viditeľne rozžiaril, lebo ho prekvapili, ešte kým sa stačil pripraviť. Požiadal, aby mu diamant ukázali.
„Povedz mu, že ho nemám so sebou. Povedz mu, že ho dodám o desať dní. Peniaze musím mať tri dni predtým, lebo majiteľ ho nedá z rúk, kým nedonesiem peniaze.“
Čeng San vedel, že Kráľ je statočný obchodník. Ak vraví, že prsteň má a že mu ho odovzdá, tak sa na to môže spoľahnúť. Doteraz vždy dodržal slovo. Lenže zohnať také množstvo peňazí a poslať ich do tábora, kam sa za Kráľom nijako nedostane — hm, to je ozaj slušné riziko.
„Kedy môžem vidieť len prsteň?“ spýtal sa.
„Povedz mu, že ak chce, môže prísť o sedem dní do tábora.“
Takže peniaze musím odovzdať skôr, ako ten diamant vôbec

uvidím! — pomyslel si Čeng San. Vylúčené, a tuan Radža to vie. Veľmi tvrdé podmienky. Ak má naozaj štyri karáty, môžem zaň dostať päťdesiat — stotisíc dolárov. Koniec koncov, poznám Číňana, ktorý má len stroj, čo tlačí peniaze. Ale päťtisíc v britských peniazoch — to je niečo celkom iné. Tie budem musieť kúpiť na čiernom trhu. Za akú cenu? Šesť k jednej by bolo drahé, dvadsať k jednej lacné.

„Povedz môjmu priateľovi Radžovi," začal, „že to sú čudné obchodné podmienky. Preto musím rozmýšľať, a to dlhšie, ako by sa obchodníkovi patrilo."

Zašiel k obloku a zahľadel sa von.

Čeng San mal už po krk vojny a mal po krk tajných machinácií, ku ktorým sa obchodník musel uchyľovať, ak chcel niečo zarobiť. Myslel na noc a hviezdy a na hlúposť človeka, ktorý bojuje a zomiera za veci, čo nemajú trvalú hodnotu. Pritom však vedel, že silní prežívajú a slabí hynú. Pomyslel na svoju ženu a na svoje deti, troch synov a dcéru, a na to, čo by im rád kúpil, aby žili v pohodlí. Pomyslel aj na druhú ženu, ktorú by si rád kúpil. Ci tak či onak, ale tento obchod uzavrieť musí. Ak sa spoľahne na Kráľa, riskuje, ale to riziko stojí za to.

Cena je slušná, uvažoval. Ale ako poistiť peniaze? Treba nájsť sprostredkovateľa, ktorému možno dôverovať. Bude to musieť byť niektorý zo strážnych. Ten si môže prsteň obzrieť. Môže aj odovzdať peniaze, ak prsteň bude pravý a váha bude súhlasiť. Potom ho tuan Radža môže odovzdať tu v dedine. Načo sa spoliehať na strážneho, že prsteň prevezme a naozaj ho odovzdá. Ako možno dôverovať strážnemu ?

Možno by sme mohli vymyslieť nejakú historku — že tie peniaze si tábor vypožičal u singapurských Číňanov — nie, to neobstojí, lebo strážny si musí obzrieť prsteň. Takže strážny bude musieť byť do všetkého zasvätený. A bude očakávať mastnú odmenu.

Čeng San sa obrátil ku Kráľovi. Všimol si, že Kráľ sa potí. Aha, pomyslel si, veľmi ho chceš predať! Ale možno vieš, že ja ho veľmi chcem kúpiť. My dvaja sme jediní, ktorí sa môžu pustiť do takého obchodu. Nik okrem teba nemá takú povesť statočného obchodníka — a zo všetkých Číňanov, čo obchodujú s táborom, iba ja môžem priniesť toľko peňazí.

„Tak, tuan Marlowe. Mám plán, ktorý možno vyhovie tak môjmu priateľovi Radžovi, ako aj mne. Najprv sa dohodneme na cene. Cena, ktorú spomínal, je privysoká, ale v tejto chvíli na tom nezáleží. Po druhé, dohodneme sa na sprostredkovateľovi, na strážnom, ktorému môžeme obaja dôverovať. O desať dní dám strážnemu polovicu peňazí. Strážny si prezrie prsteň. Ak je naozaj

taký, ako o ňom tvrdí majiteľ, strážny odovzdá peniaze môjmu priateľovi Radžovi. Radža mi doručí prsteň sem. Donesiem odborníka, ktorý kameň preváži. Potom zaplatím druhú polovicu peňazí a prsteň si odnesiem.“
Kráľ pozorne počúval, kým Peter Marlowe prekladal.
„Povedz mu, že platí. Ale musím dostať celú sumu. Chlap nepustí ten prsteň, kým nebude mať geršle v hrsti.“
„Potom povedz môjmu priateľovi Radžovi, že dám strážnemu tri štvrtiny dohodnutej ceny, aby sa mohol lepšie jednať s majiteľom.“
Čeng San bol presvedčený, že tri štvrtiny ceny rozhodne stačia na vyplatenie majiteľa. Kráľ bude teda riskovať iba vlastný zisk, lebo iste je takým dobrým obchodníkom, aby vytĺkol aspoň dvadsaťpäť percent provízie.
Kráľ s tromi štvrtinami rátal. Tak bude mať dosť priestoru na manévrovanie. Možno sa mu podarí zraziť pár dolárov z ceny, ktorú pýtal majiteľ — devätnásťtisíc päťsto. No, to by sme mali. A teraz to hlavne.
„Povedz mu, že sedí. Koho navrhuje za sprostredkovateľa?“-
„Torusumiho.“
Kráľ pokrútil hlavou. Chvíľu rozmýšľal, a potom povedal priamo Čeng Sanovi: „Čo tak Immuri?“
„Povedz môjmu priateľovi, že by som mal radšej niekoho iného. Azda Kiminu?“
Kráľ zahvízdal. Pozrime sa, desiatnika! Nikdy s ním ešte nekšeftoval. Priveľmi nebezpečné. Musí to byť taký, čo ho poznám. „Šagata-san?“
Čeng San prikývol na súhlas. Toho chcel od začiatku, ale nechcel ho navrhnúť. Čakal, s kým vyrukuje Kráľ — tak si naposledy mohol overiť, či má čestné úmysly.
Ano, Šagata je dobre vybratý. Nie veľmi bystrý, ale dosť. Už s ním obchodoval. V poriadku.
„A teraz k cene,“ povedal Čeng San. „Navrhujem, aby sme uvažovali o tomto: Za karát štyri tisíce japonských dolárov. Dovedna šestnásť tisíc. Z toho štyri tisíce v malajských dolároch pri cene pätnásť k jednej.“
Kráľ nevzrušené pokrútil hlavou a potom povedal Petrovi Marlowovi: „Povedz mu, že sa nejdem srabáriť s jednačkami. Cena je tridsať tácov, z toho päť v malajských dolároch po osem k jednej, všetko v malých bankovkách. Moje posledné slovo.“
„Budeš sa musieť trošku viac jednať,“ namietal Peter Marlowe. „Čo keby povedal tridsaťtri a potom —“
Kráľ potriasol hlavou. „Nie. A ked budeš prekladať, použi to slovo srabáriť sa.“

Peter Marlowe sa neochotne obrátil nazad k Čeng Sanovi. „Môj priateľ vraví takto: Nebude sa špinit malichernosťami jednačiek. Jeho posledné slovo je tridsaťtisíc — päťtisíc v malajských dolároch v pomere osem k jednej. Všetko v malých bankovkách."
Na jeho úžas Čeng Sän ihned povedal: „Pristávam!" — lebo ani jemu sa nechcelo naťahovať s jednačkami. Cena bola slušná a vycítil, že Kráľ je neoblomný. Pri každom obchode nadíde chvíľa, keď sa človek musí rozhodnúť — áno či nie. Radza je dobrý obchodník.
Potriasli si ruky. Sutra sa usmial a vybral fľašu ryžového vína sake. Pripíjali si na zdravie, kým ju nevyprázdnili. Potom sa dohodli na podrobnostiach.
O desať dní, v čase večerného striedania stráží, Šagata príde do amerického baraku. Donesie peniaze, ale najprv si prezrie prsteň, až potom ich odovzdá. Tri dni po tom sa Kráľ a Peter Marlowe stretnú s Čeng Sanom v dedine. Keby Šagata z nejakého dôvodu nemohol prísť v dohodnutý čas, príde na druhý deň, alebo na další. A takisto ak by Kráľ nemohol dodržať dohodnutú schôdzku v dedine, príde nasledujúci deň.
Keď Čeng San vyslovil a prijal zvyčajné poklony, vyhlásil, že nesmie zmeškať odliv. Zdvorilo sa uklonil a Sutra ho šiel odprevadiť na pobrežie. Pri člne sa začali zdvorilo hádať o obchode s rybami.
Kráľ plesal nad úspechom. „Skvelé, Peter. Máme to v suchu!"
„Ty si fantastický. Keď si mi povedal, aby som ho s tou cenou ovalil po hlave, kamarát, tak som myslel, že je všetko v loji. Také čosi sa u nich jednoducho nerobí."
„Mal som nos," odvetil Kráľ vecne. Potom doložil, prežúvajúc kus mäsa: „A vezieš sa v tom za desať percent — zo zisku, samozrejme. Ale budeš si ich musieť odpracovať, hovädo lenivé."
„Ako kôň! Bože! Len si predstav toľko peňazí! Tridsaťtisíc dolárov, to musí byť štós bankoviek aspoň štvrť metra vysoký."
„Viac," doložil Kráľ, ktorý sa tiež nakazil vzrušením.
„Bože môj, ty máš ale odvahu. A ako si prišiel na tú cenu? Ten chlap na fľaku pristal — bum, a hotovo. Chvíľu sa melie pántom, potom bum, a si boháč."
„Ešte si dobre poturbujeme mozgy, kým bude všetko pod strechou. Nevieš si ani predstaviť, čo všetko môže vybuchnúť. Kšeft sa ráta až potom, keď dostaneš fuky a uložíš ich do banky."
„To som si neuvedomil."
„Obchodná zásada. Za reči ti nikto nič nedá. Iba za zelené."
„Ešte stále mi to nejde do hlavy. Uliali sme sa z tábora a bruchá sme už týždne nemali také napchaté. A máme skvelé vyhliadky. Ty

si normálny génius!“
„Počkáme a uvidíme, Peter.“
Kráľ vstal. „Počkaj tu. Vrátim sa tak o hodinku. Musím si tu ešte voľačo vybaviť. Keď odtiaľto vypadneme o také dve hodiny, tak to bude akurát. Dôjdeme do tábora práve pred úsvitom. Najlepší čas. Vtedy sú strážni najväčšmi vyšťavení. Ahoj,“ a zmizol dolu schodmi.
Peter Marlowe si nevdojak uvedomil, že naňho dolieha samota, a pocítil aj strach.
Kristepane, čo má za lubom ? Kam išiel ? Čo ak príde neskoro ? Čo ak sa nevráti? Čo ak sa v dedine objaví Japonec? čo ak ostanem sám? Mám ho ísť hľadať? Ak sa do rána nevrátime, bože môj, zistia, že chýbame, a budeme musieť ujsť. Kam? Pomohol by Čeng San? Nie, to je priveľké riziko! Kde býva ? Nedalo by sa dostať do dokov a zohnať tam čln ? A čo tak dať sa do styku s partizánmi, ktorí tu vraj operujú?
Spamätaj sa, Marlowe, zbabelec jeden! Vyvádzaš tu ako trojročné decko!
Zaplašil obavy a usadil sa, pripravený čakať. Potom si zrazu spomenul na väzbový kondenzátor — tristo mikrofaradov.
„Tabe, tuan.“ Kassch sa usmiala, ked Kráľ vošiel k nej do chyže.
„Tabe, Kasseh.“
„Ty jesť, áno?“
Potriasol hlavou, pritisol si ju k sebe a rukami jej blúdil po tele. Musela si stať na prsty, aby ho mohla objať okolo krku, a vlasy jej padali až na pás ako čierne zlato.
„Dlho,“ povedala, roztápajúc sa pod jeho dotykmi.
„Dlho,“ odpovedal. „Chýbal som ti?“
„Mhm,“ zasmiala sa, napodobňujúc jeho prízvuk.
„Už prišiel?“
Pokrútila hlavou. „Nepáči tá vec, tuan. Má nebezpečenstvo.“
„Nebezpečenstvo je všade.“
Počuli kroky a vzápätí sa na dverách rozlial tieň. Otvorili sa a vošiel malý, tmavý Číňan. Mal sarong a na nohách indické sandále. Usmial sa a odhalil polámané, vyhnite zuby. Na chrbte mal v pošve bojový parang. Kráľ si všimol, že pošva je dobre namastená.
Vytrhnúť ten parang a odseknúť hlavu — to bolo ako nič. Za opaskom mal zastrčený revolver.
Kráľ poprosil Kasseh, aby sa dala do styku s partizánmi, ktorí operovali na pevnine v Džohore, a toto bol výsledok. Boli to zväčša bývalí banditi, ktorí teraz bojovali proti Japoncom a vydávali sa za komunistov, lebo od nich mohli dostať zbrane.
„Tabe. Vieš po anglicky?“ spýtal sa Kráľ a nasilu sa usmial. Tento

Číňan sa mu už na prvý pohľad nepáčil.
„Prečo ty chceš rozprávať k nám?“
„Myslel som si, že by sme mohli uzavrieť obchod.“
Číňan lačne zaškúlil na Kasseh. Myklo ju.
„Vypadni, Kasseh,“ povedal Kráľ.
Nečujne odišla; stratila sa cez korálkovú záclonu v zadnej časti domu.
Číňan pozeral za ňou. „U teba šťastie,“ povedal Kráľovi. „Veľké šťastie. Žena iste spraviť dobre dvaja-traja chlap za noc. Nie?“
„Zaujíma ťa ten obchod? Áno alebo nie?“
„Ty daj pozor, biely muž. Možno ja povedať Japoncom, že ty tu. Možno im povedať, že dedina dobrá pre bieli zajatci. Potom oni zabiť dedinu.“
„To by si dlho neprežil.“
Číňan zavrčal, potom si sadol. Posunul si parang, zľahka, hrozivo. „Možno teraz ja vziať ženu.“
Kurník šopa, pomyslel si Kráľ, čo ak som spravil chybu ?
„Mám pre vás návrh. Ak sa vojna náhle skončí, alebo si Japonci vezmú do hlavy, že nás zajatcov pobijú, chcem, aby ste boli nablízku a chránili nás. Zaplatím vám dva tisíce amerických dolárov, ked budem v bezpečí.“
„Ako my vedieť, že Japonci zabiť zajatci?“
„Dozviete sa. Viete skoro o všetkom, čo sa tu robí.“
„Ako my vedieť, že ty platiť?“
„Americká vláda zaplatí. Všetci vedia, že vypísali odmenu.“
„Dva tisíce! Mahlu! My dostať dva tisíc hocikedy. Zabiť banku. Ľahko.“
Kráľ stavil všetko na jednu kartu. „Mám plnú moc od nášho veliaceho dôstojníka a zaručujem vám dva tisíce za hlavu každého Američana, ktorého zachránite. Ak to tu začnú odrovnávať.“
„Ja nie rozumieť.“
„Ak nás Japonci začnú krágľovať — teda zabíjať. Ak sa tu vylodia Spojenci, Japonci určite budú zlostní. A ak sa vylodia v Japonsku, budú tu represálie. Ak k tomu dôjde, vy sa to dozviete, a chcem, aby ste nám pomohli ujsť.“
„Koľko človek?“
„Tridsať.“
„Toľko veľa.“
„Koľko zaručíte?“
„Desať. Ale cena päťtisíc za človek.“
„Priveľa.“
Číňan pokrčil plecami.
„Dobre. Dohodnuté. Poznáš tábor?“

Číňan vyccril zuby v krivom úsmeve. „My poznať.“
„Náš barak je na východe. Ten malý. Ak budeme musieť utekať, pustíme sa na tom mieste cez drôty. Ak budete v džungli, môžete nás kryť. Ako budeme vedieť, že ste na mieste?“
Číňan zase pokrčil plecami. „Keď nie, vy tak či tak mŕtvi.“
„Môžete nám dať znamenie?“
„Nijaké znamenie.“
To je šialenstvo, vravel si Kráľ. Nevieme, kedy sa budeme musieť dať na útek, a ak sa to zmelie odrazu, ani nestihneme poslať partizánom odkaz. Možno tam budú, možno nie. Ale ak budú vedieť, že za nás dostanú päť tácov od kusa, tak možno začnú dobre dávať bacha už odteraz.
„Budete strážiť tábor?“
„Náčelník možno povedať áno, možno nie.“
„Kto je váš náčelník?“
Číňan pokrčil plecami a špáral sa v zuboch.
„Tak platí?“
„Možno.“ Oči hľadeli nepriateľsky. „Ty skončiť?“
„Áno.“ Kráľ mu podával ruku. „Ďakujem.“
Číňan pozrel na ruku, pohŕdavo sa uškrnul a išiel k dverám. „Pamätať. Iba desať. Ostatných zabiť!“ A bol preč.
No čo, za pokus to stojí, utešoval sa Kráľ. Tie beštie na fuky určite zaberú. A strýko Sam zaplatí. Čoby nie! Načo doboha platíme dane?
„Tuan,“ vážne sa ozvala z dverí Kasseh. „Nepáči táto vec.“
„Risk je zisk. Ak nás začnú kráglovať, možno sa nám podarí ujsť.“ Žmurkol na ňu. „Za pokus to stojí. Tak či tak by nás zabili. Tak čo. Možno budeme mať kam ujsť.“
„Prečo ty nie urobil obchod iba sám pre teba? Prečo ty nie teraz ísť s ním a ujsť z tábor?“
„To máš ľahké. Po prvé, v tábore som bezpečnejší ako u partizánov. Načo sa na nich spoliehať, ked človek nemusí. Po druhé, jeden človek im nestojí za námahu. Preto som ho pýtal, aby zachránil tridsiatich. Ale oni stačia iba na desiatich.“
„Ako vyberieš desať?“
„Tak, aby som to ja mal na betón, a ostatní nech sa starajú sami o seba.“
„Možno tvoj veliteľ nepáči iba desať.“
„Bude sa mu to páčiť, ak bude jedným z nich.“
„Myslíš, že Japonci zabiť zajatcov?“
„Možno. Ale pusťme to z hlavy, dobre?“
Usmiala sa. „Pusťme. Tebe horúco. Ty sprchu, áno?“
„Áno.“

V kúpeľni sa Kráľ polieval vodou z betónovej studne. Voda bola taká studená, až mu vyrazilo dych a koža ho štípala.
„Kasseh!“
Prišla s uterákom cez závesy. Zastala a pozerala naňho. Áno, jej tuan je dobrý chlap. Silný a pekný a farba jeho pleti ju tešila. Wah-lah, pomyslela si, som šťastná, že mám takého muža. Ale on je taký veľký a ja taká malá. O dve hlavy je odo mňa vyšší.
Aj tak si však uvedomovala, že ho vie potešiť. Ľahko je potešiť muža. Ak ste ženou. A nehanbíte sa byť ženou.
„Čo sa smeješ?“ spýtal sa, ked videl jej úsmev.
„Ach, tuan, práve myslím, ty taký veľký a ja taká malá. Ale ked my ležať, tak skoro nič nepoznať, nie?“
Zasmial sa, so záľubou ju poplieskal po zadku a vzal si uterák. „Čo tak niečo na pitie?“
„Už ťa čaká, tuan.“
„A čaká ma aj niečo iné?“
Zasmiala sa ústami aj očami. Oslnivo biele zuby, tmavohnedé oči, pleť hladká a voňavá. „Ktovie, tuan?“ Potom odišla z miestnosti.
To je bohovská ženská, pomyslel si Kráľ, hľadiac za ňou, a tuho sa utieral. Mám ja šťastie.
Kasseh mu dohodil Sutra, keď prvý raz prišiel do dediny. Podrobnosti dohodli elegantne. Keď sa vojna skončí, zaplatí Kasseh dvadsať amerických dolárov za každý raz, čo bude s ňou. Zjednal pár dolárov z pôvodnej ceny — obchod je obchod — ale za dvadsať geršlí to bol skvelý kšeft.
„Ako vieš, že ti zaplatím?“ spýtal sa.
„Neviem. Ak nie, nie, a potom ja získať iba potešenie. Ak ty platiť, potom ja mať peniaze i potešenie.“ Usmiala sa.
Navliekol si domorodé sandále, ktoré mu tu nechala, a prešiel cez korálový záves.
Už ho čakala.

Peter Marlowe ešte stále pozeral na Sutru a Čeng Sana na pobreží. Čeng San sa poklonil, nasadol do člna a Sutra ho pomáhal odtlačiť do svetielkujúceho mora. Potom sa vrátil do chyže.
„Tabe-lah,“ povedal Peter Marlowe.
„Chceš ešte jesť?“
„Nie, ďakujem ti, tuan Sutra.“
Namojdušu, to je volaco, ked raz môže človek pre zmenu odmietnuť jedlo, pomyslel si Peter Marlowe. Ale najedol sa dosýta a jesť ešte viac by bolo nezdvorilé. Bolo zrejmé, že dedina je chudobná a jedlo nevyjde navnivoč.
„Počul som,“ povedal nezáväzne - že zvesti — zvesti o vojne — sú

dobré.“
„To som aj ja počul, ale neviem nič, čo by muž mohol opakovať. Neisté chýry.“
„Škoda, že časy nie sú také ako pred rokmi. Keď človek mohol mať rádio a počúvať zvesti alebo čítať noviny.“
„To je pravda. Skoda.“
Sutra nijako nedával najavo, že pochopil. Čupol si na koberček, ušúľal si valcovú cigaretu a začal fajčiť. Cigaretu držal v pästi a hlboko vdychoval dym.
„Počúvame zlé chýry z tábora,“ povedal po chvíli.
„Nie je to také zlé, tuan Sutra. Dá sa to vydržať. Ale nevedieť, čo sa robí vo svete, to je naozaj zlé.“
„Počul som rozprávať, že v tábore bolo rádio a že chytili tých, čo ho mali. A že sú teraz vo väzení na Outram Road.“
„Nevieš o nich niečo? Jeden z nich mi bol priateľom.“
„Nie. Počuli sme len toľko, že ich tam odviedli.“
„Veľmi rád by som vedieť, čo je s nimi.“
„Poznáš to miesto a vieš, čo sa stane s mužmi, ktorých tam odvedú, tak už vieš, čo sa robí.“
„To je pravda. Ale človek dúfa, že niektorí môžu mať šťastie.“
„Všetci sme v rukách Allahových, hovorí Prorok.“
„Ktorého meno bud pochválené.“
Sutra zase pozrel naňho; potom sa ho spýtal, pokojne poťahujúc z cigarety: „Kde si sa naučil po malajský?“
Peter Marlowe mu porozprával, ako žil na dedine. Ako pracoval na ryžových poliach a žil ako Jávan, čo je takmer to isté, ako žiť ako Malajec. Zvyky sú tie isté a jazyk je ten istý, s výnimkou bežných západných slov — v Malajskú rozhlas, na Jáve rádio, v Malajskú motor, na Jáve auto. Ale ostatok bol rovnaký. Láska, nenávisť, choroba a tie slová, ktoré muž vraví mužovi alebo muž žene, sú tie isté. To, na čom záleží, je vždy rovnaké.
„Ako sa volala tvoja žena v tej dedine, synu?“ spýtal sa Sutra. Bolo by nezdvorilé spytovať sa na to predtým, ale teraz, keď sa pozhovárali o veciach ducha a o svete a filozofii a Allahovi a určitých výrokoch Prorokových, ktorého meno buď pochválené, teraz taká otázka nebola nemóresná.
„Volala sa Nai Džahán.“
Starec si spokojne vzdychol a spomenul si na mladosť. „A milovala ťa veľmi a dlho.“
„Áno.“ Peter Marlowe ju mal jasne pred očami.
Prišla k nemu do chyže raz večer, ked sa chystal spať. Mala červeno-zlatý sarong a spod jeho lemu vytŕčali drobné sandálky.
Okolo krku mala tenký veniec kvetov a ich vôňa zaplnila chyžu i

celý jeho svet.
Položila si zvinutú rohož na spanie k nohám a hlboko sa mu uklonila.
„Volám sa Nai Džahán," povedala. „Tuan Abu, môj otec, ma vybral, aby som spoločne s tebou znášala život, lebo nie je dobre, aby muž žil sám. A ty si sám už tri mesiace."
Nai mala asi štrnásť rokov, ale v krajinách slnka a dažďov je štrnásťročné dievča už ženou s túžbami ženy a malo by sa vydať, alebo aspoň žiť s mužom, ktorého jej vyberie otec.
Jej tmavá pleť mala mliečny lesk, jej oči boli ako topásové klenoty, ruky mala ako lupene ohnivej orchidey, drobné, útle nohy a jej detsky ženské telo bolo ako satén a skrývalo v sebe šťastie kolibríka. Bola dieťaťom slnka a dieťaťom dažďa. Nos mala úzky a tenký a jemne krojené nozdry.
Nai bola celá ako satén, tekutý satén. Pevná, kde mala byť pevná. Mäkká, kde mala byť mäkká. Silná, kde mala byť silná. A slabá, kde mala byť slabá.
Vlasy mala ako uhoľ. Dlhé. Akoby ju zakrývala pavučinková sieť.
Peter Marlowe sa na ňu usmial. Usiloval sa zakryť rozpaky a byť ako ona, volný a šťastný a bez hanby. Vyzliekla si sarong, pyšne zastala pred ním a povedala: „Modlím sa, aby som bola hodná obštastniť ťa a priniesť ti mäkký spánok. A prosím ťa, aby si ma naučil všetko, čo má tvoja žena vedieť, aby si mohol mať blízko k bohu."
Mať blízko k bohu, aké nádherné, pomyslel si Peter Marlowe; aké krásne, opisovať lásku ako stav, keď máme blízko k bohu.
Pozrel na Sutru. „Áno. Milovali sme sa veľa a dlho. Ďakujem Allahovi, že som žil a miloval na veky vekov. Aké zázračné sú cesty Allahove.
Načiahol sa mrak a pasoval sa s mesiacom o vládu nad nocou.
„Dobré je byť mužom," povedal Peter Marlowe.
„Trápi ťa dnes to, čo.ti chýba?"
„Nie. Naozaj. Dnes nie." Peter Marlowe si prezeral starého Malajca. Páčilo sa mu, že prišiel s takou ponukou a že ju tak ohľaduplne vyjadril.
„Počuj, tuan Sutra. Otvorím pred tebou svoje myšlienky, lebo verím, že po čase by sme sa mohli stať priateľmi. Keby bol čas, mal by si kedy zvážiť moje priateľstvo a moje ja. Ale vojna je vrahom času. Preto sa budem s tebou rozprávať ako tw>j priateľ, ktorým ešte nie som."
Starý neodpovedal. Poťahoval z cigarety a čakal, čo príde.
„Potrebujem malú časť rádia. Nie je v dedine rádio, hoci aj staré ? Ak je pokazené, azda by som mohol z neho vziať taký malý

kúsok.“
„Vieš, že Japonci zakázali rádiá.“
„Pravda, ale niekedy sa nájdu tajné miesta, kde sa dá skryť to, čo je zakázané.“
Sutra uvažoval. Rádio mu ležalo v chyži. Možno Allah zoslal tuana Marlowa, aby ho odniesol. Cítil, že mu môže dôverovať, keď mu už predtým dôveroval tuan Abu. Ale ak tuana Marlowa chytia s rádiom mimo tábora, nevyhnutne to vystaví dedinu nebezpečenstvu.
Nechať rádio v dedine bolo tiež nebezpečné. Isteže, niekto ho mohol zahrabať hlboko v džungli, ale to sa nestalo. Malo sa stať, ale nestalo sa, lebo pokušenie počúvať bolo vždy silnejšie. Pokušenie žien počúvať „hudbu na kývanie“. Pokušenie vedieť naisto, čo iní nevedia. Pravdivo stojí písané: Márnosť, všetko je márnosť.
Nech sa veci bieleho človeka radšej držia bielych ľudí, povedal si.
Vstal, kývol Petrovi Marlowovi a viedol ho cez korálkové záclony do tmavých zákutí chyže. Zastal na prahu Sulininej spálne. Ležala na posteli, sarong jej voľne zakrýval plné telo a oči sa jej ligotali.
„Sulina,“ povedal. „Choď na verandu a stráž.“
„Áno, otec.“ Skĺzla z postele, uviazala si sarong a pritiahla si malý kabátik badžu. Pritiahla si ho azda až pritesne, pomyslel si Sutra, takže sa jasne črtal prísľub jej pŕs. Áno, naozaj je čas, aby sa dievča vydalo. Ale za koho? Niet súcich chlapov.
Vystúpil sa, keď sa dievča prešmyklo popri ňom, placho klopiac oči. Lenže na tom, ako sa krútila v bokoch, nebolo vôbec nič plachého, a Peter Marlowe si to tiež všimol. Mal by som ju vyobsívať, pomyslel si Sutra. Ale vedel, že sa nemá čo hnevať. Je to len dievča na prahu ženstva. Pokúšať je iba ženská prirodzenosť — a byť žiadúcou je iba ženská potreba.
Možno by som ťa mal dať Angličanovi. Azda by to skrotilo tvoju chuť. Vyzerá na riadneho chlapa. Sutra si vzdychol. Ach, byť zas taký mladý!
Spod postele vytiahol malé rádio.
„Budem ti dôverovať. Toto rádio je dobré. Hrá. Môžeš si ho zobrať.“
Peter Marlowe ho od vzrušenia skoro pustil na zem. „Ale čo ty? Takéto čosi nemožno predsa zaplatiť.“
„Nemá cenu. Vezmi ho so sebou.“
Peter Marlowe obrátil rádio. Bol to sieťový prístroj. V dobrom stave. Zadná stena chýbala a vo svetle petrolejky sa leskli elektrónky. Uvidel veľa kondenzátorov. Veľa. Pridržal prístroj bližšie k svetlu a starostlivo prezeral súčiastky, centimeter po centimetri.

Z tváre mu začal kvapkať pol. Potom ho našiel, tristo mikrofaradov.
Čo teraz? pýtal sa v duchu. Vziať iba kondenzátor? Mac hovoril, že si je skoro istý. Radšej vziať celý krám; tak budeme mať druhé rádio, keby ten kondenzátor nepomohol. Môžeme ho niekde ukryť. Áno. Bude dobré mať jedno v rezerve.
„Ďakujem ti, tuan Sutra. Za taký dar ti ani nemôžem dostatočne podakovať. Ja som tie tisíce v Changi.“
„Prosím ťa, chráň nás. Ak ťa uvidí strážny, ukry ho v džungli. Moja dedina je v tvojich rukách.“
„Neobávaj sa. Budem ho strážiť vlastným životom.“
Verím ti. Ale možno je to bláznovstvo.“
„Sú chvíle, tuan Sutra, keď verím, že ľudia sú iba blázni.“
„Si múdry nad svoje roky.“
Sutra mu dal kus látky, aby ho mal do čoho zabaliť, a potom sá vrátili do hlavnej miestnosti. Sulina bola v tieňoch na verande. Keď vkročili, vstala.
„Môžem ti doniesť jesť alebo piť, otec?“
Wah-lah, pomyslel si namrzene Sutra, pýta sa mňa, ale myslí naňho. „Nie. Choď spať.“
Sulina pekne pohodila hlavou, ale poslúchla.
„Myslím, že moja dcéra si zaslúži výprask.“
„Škoda by bolo ublížiť niečomu takému nežnému,“ odvetil Peter Marlowe. „Tuan Abu hovorieval: Zbi ženu aspoň raz do týždňa a budeš mať pokoj vo svojom dome. Ale nebi ju priveľmi, aby si ju nenazlostil, lebo potom sa ti odplatí a veľmi ti ublíži.“
„Poznám to príslovie. Je naozaj pravdivé. Ženy sú nad každý pochop.“
Čupeli na verande, pozerali na more a zhovárali sa o mnohých veciach. Príboj bol slabý a Peter Marlowe sa spýtal, či si smie zaplávať.
„Prúdy tu nie sú,“ povedal mu starý Malajec, „ale niekedy sem chodia žraloky.“
„Dám si pozor.“
„Plávaj len v tieňoch pri člnoch. Býva aj-tak, že popri mori chodia Japonci. O päť kilometrov ďalej je na pobreží delostrelecké postavenie. Maj oči otvorené.“
„Dám si pozor.“
Peter Marlowe sa pobral k člnom, kryjúc sa v tieňoch. Mesiac sa chýlil k obzoru. Veľa času neostáva, pomyslel si.
Zopár mužov a žien pri člnoch rovnalo a opravovalo siete, keď sa vyzliekol a vošiel do mora.
More bolo teplé, ale boli v ňom ostrovčeky chladnej vody ako vo

všetkých moriach v Oriente, a on si jeden našiel a držal sa v ňom. Pocit slobody bol nádherný a cítil sa, akoby bol zase malým chlapcom, ktorý si v Southsea šiel o polnoci zaplávať a znedaleka kričí naňho otec: „Nechoď veľmi ďaleko, Peter! Nezabúdaj na spodné prúdy!“

Potopil sa a jeho koža vpíjala slanú chémiu mora. Keď sa vynoril, vychrlil vodu ako veľryba, lenivo doplával na plytčinu, ľahol si na chrbát, dal sa omývať príbojom a vychutnával voľnosť.

Kopal nohami v príboji, čo ho omýval do pol bedier, a odrazu si uvedomil, že je celkom nahý a na dvadsať krokov od neho sú ženy aj muži. Ale necítil najmenšie rozpaky.

Nahota sa stala v tábore samozrejmosťou. A mesiace, ktoré prežil v jávskej dedine, ho naučili, že nie je hanba byť ľudskou bytosťou so žiadosťami a potrebami.

Zmyselné teplo mora, ktoré ho pohládzalo, a sýte teplo jedla mu rozpálili v bedrách náhly oheň. Rýchlo sa obrátil na brucho a zatiahol sa dakj do mora, aby sa skryl.

Postavil sa na piesčitom dne, po krk vo vode, a obzrel sa na breh a na dedinu. Chlapi a ženy ešte vždy opravovali sieie. Sutra sedel v tmavom zákutí na verande svojej chyže a fajčil. A potom, o kúsok ďalej, zbadal Sulinu, osvetlenú petrolejkou, ako sa opiera o obločný rám. Sarong mala len voľne prichytený a pozerala na more.

Vedel, že pozerá naňho, a zahanbene rozmýšľal, či si to všimla. Hľadel na ňu a ona hľadela naňho. Potom spustila sarong, odložila ho, vzala biely uterák a utierala si pot, ktorým sa jej ligotalo telo.

Bola dieťaťom slnka a dieťaťom dažďov. Dlhé čierne vlasy ju skoro celú zakrývali, ale ona si ich sčesávala, až jej hladkali chrbát, a potom si ich začala zapletať. A celý čas ho s úsmevom pozorovala.

Zrazu bola každá vlna morského prúdu láskaním, každý závan vetrika láskaním, každá nitka chalúh láskaním — ako prsty kurtizán, poučené stáročiami skúseností.

Vezmem si ťa, Sulina.

Vezmem si ťa, nech sa stane, čo sa stane.

Silou vôle sa pokúšal donútiť Sutru, aby odišiel z verandy. Sulina ho pozorovala. A čakala. Netrpezlivá ako on.

Vezmem si ju, Sutra. Nebráň mi v tom! Nebráň! Lebo ináč prisahám bohu...

Nevidel Kráľa, ako sa blíži tieňmi, a nevidel, ako prekvapene zastal, keď ho zbadal ležať na plytčine na bruchu.

„Hej, Peter. Peter!“

Keď Peter Marlowe začul cez hmlu ten hlas, pomaly sa obzrel a

videl, že Kráľ naňho kýva.
„Poďme, Peter. Musíme padať.“
Keď uvidel Kráľa, spomenul si na tábor a na drôtený plot a na rádio a na diamant a na tábor a na vojnu a na tábor a na rádio a na strážneho, popri ktorom budú musieť prejsť, a na to, či sa dostanú včas nazad a aké sú správy a ako sa Mac bude tešiť tým tristo mikrofaradom a tomu fungujúcemu rádiu. Žiadostivosť ho prešla. Ale bolesť zostala.
Vstal a šiel si po šaty.
„Ty más teda nervy,“ povedal Kráľ.
„Prečo?“
„Že takto beháš. Nevidíš, že sa tá Sutrova malá na teba pozerá?“
„Videla veľa chlapov bez šiat a na tom nie je nič zlého.“ Bez žiadostivosti nebolo ani nahoty.
„Niekedy ťa neviem pochopiť. Kde si nechal slušnosť?“
„Tú som dávno stratil.“ Rýchlo sa obliekol a šiel ku Kráľovi do tieňov. Bedrá ho zúfalo boleli. „Som rád, že si prišiel práve teraz. Ďakujem.“,
„Prečo?“
„Len tak.“
„Si sa bál, že som na teba zabudol ?“
Potriasol hlavou. „Nie. Pusť to z hlavy. Ale ďakujem.“
Kráľ si ho zvedavo prezeral, potom pokrčil plecami. „Poďme. Teraz to ľahko stihneme domov.“ Keď išli popri Sutrovej chyži, zakýval. „Salamat.“
„Počkaj, Radža. Hneď som nazad.“
Peter Marlowe vybehol hore schodmi do chyže. Rádio bolo tam. Dal si ho pod pazuchu, zabalené v plátne, a poklonil sa Sutrovi.
„Ďakujem ti. Je v dobrých rukách.“
„Chod s bohom.“ Sutra zaváhal, potom sa usmial. „Stráž svoje zraky, synu. Aby sa ti nestalo, že nemôžeš jesť, keď sa im núka pokrm.“
„Zapamätám si to.“ Petra Marlowa zaliala horúčava. Ktovie, či je pravda, že starci niekedy vedia čítať myšlienky. „Ďakujem ti. Pokoj buď s tebou.“
„Pokoj buď s tebou, až kým sa zase nestretneme.“
Peter Marlowe sa obrátil a odišiel. Keď prechádzali popod Sulinin oblok, dievča bolo v ňom. Už zase zahalené v sarongu. Ich oči sa stretli a vpili sa do seba; dali si slávnostný sľub, prijali ho a spečatili. Pozerala, ako sa vnárajú do tmy na svahu a sprevádzala ich želaním bezpečného návratu, až kým sa jej nestratili.
Sutra si vzdychol a potom nečujne vošiel do Sulininej izby. Stála zasnene pri obloku, sarong okolo pliec. Sutra mal v ruke tenkú

bambusovú paličku a šľahol ju zručne a silne, ale nie priveľmi silne, po holom zadku.
„To máš za to, že pokúšaš Angličana, keď som ti to nekázal," povedal a usiloval sa, aby to znelo čo najnahnevanejšie.
„Áno, otec," zamrnčala a každý jej vzlyk ho bodal v srdci ako nôž. No len čo ostala sama, pôžitkársky sa schulila na rohoži, ešte trošku ronila slzy a vychutnávala ich. A telom sa jej rozliala páľava, ešte rozdúchaná špením trestajúceho úderu.
Kcd boli takého pol druha kilometra od tábora, Kráľ a Peter Marlowe zastali, že si vydýchnu. Až vtedy si Kráľ všimol malý balíček, zabalený v plátne.
Do tejto chvíle kráčal prvý a taký bol sústredený na úspech nočného výletu a tak striehol na prípadné nebezpečenstvo, že ho vôbec nezbadal. „Čo to máš? Extra futráž?"
Pozeral, ako sa Peter Marlowe uškiera a pyšne rozmotáva plátno. „Hádaj!"
Kráľovo srdce vynechalo šesť tepov.
„Čo, ty hovado sprosté! Zbláznil si sa?"
„Čo sa ti robí ?" spýtal sa Peter Marlowe, celý bez seba od úžasu.
„Ty si padol na hlavu! Z toho môže byť taký prešvih ako Amerika! Nemáš právo využívať moje styky na svoje hovadiny!"
Peter Marlowe neveriaco hľadel pred seba a mal pocit, že sa okolo neho zaviera noc a dlávi ho. „Nechcel som spraviť nič zlého —"
„Čože, ty sukin syn!" besnel Kráľ. „Rádio je horšie ako jed!"
„Ale v tábore nemáme rádio —"
„No a? Už aj ten krám zahoď. A aby si vedel. Je koniec. Medzi nami dvoma. Nemáš právo zamočiť ma do hovna, a ani sa nespýtaš. Mal by som ťa skopať ako koňa."
„Tak to skús." To už bol Peter Marlowe nazlostený a besný, besný ako Kráľ. „Asi zabúdaš, že je vojna a že v tábore nie je rádio. Okrem iného som s tebou išiel preto, že som potreboval zohnať kondenzátor. Ale teraz mám celé rádio — a funguje."
„Zahod ho!"
„Nie."
Dvaja chlapi si hľadeli zoči-voči, napätí a neústupní. Na zlomok sekundy sa už Kráľ chystal, že Petra Marlowa roztrhá na kusy.
Ale Kráľ vedel, že hnev nemá cenu, ked človek musí dospieť k dôležitému rozhodnutiu, a teraz, keď prvý šok prešiel, vedel kriticky zhodnotiť situáciu.
Po prvé, treba nechať, že aj keď dobrý obchodník by toľko neriskoval, riziko sa vyplatilo. Keby Sutra nebol sám od seba chcel dať Petrovi rádio, bol by sa zo všetkého vyzul a povedal: „Figu borovú, rádio tu nikde nemáme." Takže nič zlého sa nestalo. A

Peter so Sutrom si to vybavili medzi sebou, lebo Čeng San vtedy už vypadol.
Po druhé, keď bude vedieť o rádiu, a to rádio nebude v jeho baraku, môže mu to hovädský bodnúť. Bude sa vyznať v situácii a bude presne vedieť, kedy treba zdrhnúť. Takže koniec koncov sa nič zlého nestalo — iba že Peter prekročil svoju právomoc. A to tiež. Ak chlapovi dôveruješ a najmeš si ho, najímaš si jeho mozog. Nemá cenu vodiť si chlapa len na to, aby lopel na zadku a čakal na rozkazy. A pri vyjednávaní bol Peter fakt senzačný. Keď bude treba zdrhnúť — ak bude treba zdrhnúť — tak Petra berú do partie. Treba ksichta, čo sa s tými čiernymi hubami dohovorí. Mhm, a Peter sa nebojí. Takže ked sa to tak vezme, bola by volovina mlátiť sa s ním prv, než mu zdravý rozum povedal, aby využil novú situáciu ako obchodník. Fakt, robil tu cirkus ako dvojročné decko.
„Peter.“ Videl spurné zaťatú Marlowovu bradu. Či by som toho cicinbrusa zmlátil ? Ale samo. Som od neho aspoň dvadsať — možno aj tridsať kilo ťažší.
„No?“
„Prepáč, že som tak vybuchol. To rádio je dobrý nápad.“
„Čože?“
„Hovorím, že sa ti ospravedlňujem. Je to skvelý nápad.“
„Ja ťa nechápem,“ povedal Peter Marlowe bezmocne. „Jednu chvíľu tu vyvádzaš ako šialený a hneď nato povieš, že je to dobrá myšlienka.“
Kráľovi sa páčil tento ksicht. Má guráž. „No čo, rádiá nemám rád, lebo nemajú budúcnosť.“ Ticho sa zasmial. „Tí, čo sa o ne najviac zaujímajú, tí za ne nič nezaplatia.“
„Tak už sa na mňa naozaj nehneváš?“
„Kdeže. Sme kamaráti.“ Žartovne ho buchol. „Len som sa dožral, že si mi to nepovedal. To nebolo dobre.“
„Prepáč. Máš pravdu. Ospravedlňujem sa. Bolo to smiešne a nerozmyslené. Namojdušu, za nič na svete by som ťa nechcel ohroziť. Naozaj ma to mrzí.“
„Potrasme si. Mrzí ma, že som tak vyletel. Ale nabudúce mi povedz vopred, keď niečo spravíš.“
Peter Marlowe mu potriasol ruku. „Dávam ti slovo.“
„Okej.“ No, chvalabohu, už je po tom. „A čo si to mal dočerta s tým kondenzátorom?“
Peter Marlowe mu povedal o troch poľných fľašiach.
„Takže Mac potrebuje iba jeden kondenzátor, áno?“
„Povedal, že si to myslí.“
„A vieš, čo si myslím ja? Ze najlepšie bude vybrať len ten kondenzátor a rádio zdekovať. Zakopať ho tu. Bude v bezpečí. Ak

by to vaše nefungovalo, ešte vždy môžeme prísť poň a Mac ten kondenzátor bez všetkého zamontuje nazad. V tábore takéto rádio ťažko skryješ a bolo by to bohovské pokušenie jednoducho celý krám zobrať a zapnúť."
„Áno." Skúmavo pozrel na Kráľa. „Pôjdeš poň so mnou?"
„Samo."
„Ak by som — z akéhokoľvek dôvodu — nemohol ísť, pôjdeš poň sám? Keby ťa Mac alebo Larkin požiadali?"
Kráľ sa na chvíľu zamyslel. „Samo."
„Dávaš mi slovo?"
„Áno." Kráľ sa letmo usmial. „Ty bohovsky držíš na ten cirkus s dávaním slova, čo, Peter?"
„Ako ináč poznáš chlapa?"
O niekoľko sekúnd Peter Marlowe uvolnil oba drôty, ktorými bol kondenzátor pripojený k útrobám rádia. Ďalšia chvíľka, a rádio zase zabalili do plátna a vyhrabali neveľkú jamu v hline džungle. Na dno položili ploský kameň, potom zakryli rádio hrubou vrstvou lístia, zasypali ho hlinou, uhladili ju a zakryli miesto kmeňom stromu. Pár týždňov v tejto vlhkej hrobke rádio celkom zničí, ale dva týždne bude mať čas vrátiť sa a vybrať ho, keby poľné fľaše ešte stále nefungovali.
Peter Marlowe si utrel pot, lebo ich zaliala vlna tepla a pach potu priam vábil hustnúce roje hmyzu, ktoré ich obklopovali ako mraky. „Potvory sprosté!" Pozrel na nočnú oblohu a trocha nervózne odhadoval čas. „Nemyslíš, že by sme už mali ísť?"
„Ešte nie. Iba štvrť na päť. Najlepší čas je akurát pred úsvitom. Radšej ešte počkajme takých desať minút, aj tak budeme mať fúru času, keď prídeme na miesto." Usmial sa. „Keď som prvý raz išiel cez drôty, mal som aj ja vietor a už-už som chcel byť nazad. A keď som sa vracal, musel som pred drôtom čakať. Dobrú polhodinu, kým bol vzduch čistý. Kurník, to som sa zapotil." Ohnal sa po hmyze. „Šľak aby trafil tie bzdochy."
Chvíľu sedeli a načúvali neprestajnému pohybu v džungli. V jarkoch pri chodníku sa trblietali roje svätojánskych mušiek.
„Celkom ako Broadway v noci," povedal Kráľ.
„Raz som videl film, volal sa Times Square. Bolo to o novinároch. Počkaj. Myslím, že tam hral Cagney."
„Na ten sa nepamätám. Ale Broadway, tú musíš vidieť naozaj. Ako deň uprostred noci. Samé obrovské neóny a svetlá."
„Ty si odtiaľ? Z New Yorku?"
„Nie. Párkrát som tam bol. Ja som bol všade."
„A odkiaľ si?"
Kráľ pokrčil plecami. „Tatko chodí po svete, raz tu, raz inde."

„A čo robí?“
„To je fakt otázka. Chvíľu to a chvíľu ono. Najčastejšie sa opíja.“
„Hm. To musí byť zlé.“
„Pre šraca áno.“
„Je vás viac?“
„Mamka zomrela. Mal som vtedy tri roky. Bratov ani sestry nemám. Vychoval ma tatko. Je to vagabund, ale naučil ma veľa o živote. Po prvé, chudoba je choroba. Po druhé, geršie sú všetko. Po tretie, je fuk, odkiaľ ich máš, ale mať ich musíš.“
„Vieš, ja som nikdy na peniaze veľa nemyslel. Myslím, že v armáde — no, každý mesiac dostaneš gázu a vždy máš určitý životný štandard, a tak peniaze veľa neznamenajú.“
„Koľko berie tvoj otec?“
„Presne neviem. Okolo šesťsto libier ročne, ak sa nemýlim.“
„Boha jeho. To je mizerných dvetisícštyristo dolárov. A ja ako kaprál beriem trinásť stovák. Teda za taký žobrácky plat by som nerobil ani bohovi.“
,,V Amerike je to možno ináč. Ale v Anglicku sa z toho dá celkom slušne vyžiť. Pravdaže, auto máme staré, ale na tom nezáleží, a keď doslúžiš, dostávaš penziu.“
„Koľko?“
„Asi pol platu.“
„To je podľa mňa žobrota. Nechápem, ako môže niekto slúžiť v armáde. Asi zato, že sa ako človek na nič iné nehodí.“
Videl, že Peter Marlowe trocha zmeravel. „Samo, o Anglicku to neplatí,“ doložil rýchlo. „Rozprával som o Amerike.“
„Vo vojsku je dobrý život—pre muža. Peňazí dosť — a chodíš po celom svete a máš nejaké vzrušenie. Slušný spoločenský život. A potom, dôstojnícky stav mal vždy určitú prestíž.“ Peter Marlowe doložil, takmer akoby sa ospravedlňoval: „Ved vieš, tradícia a tak.“
„Po vojne ostaneš v armáde?“
„Prirodzene.“
„Mne sa zdá,“ vravel Kráľ, špárajúc sa v zuboch íverkom kôry, „že to je priveľmi ľahké. Poskakovať podľa toho, čo ti rozkazujú chlapi, ktorí sú aj tak zväčša samí mamľasi — to nie je nijaká radosť a nemá to budúcnosť. Ja sa aspoň tak na to dívam. A dočerta, veď ti nič neplatia. Peter, ty by si sa mal prísť pozrieť do Ameriky. Na celom svete nič také nenájdeš. Neexistuje. Každý sám za seba a každý je taký dobrý ako hocikto iný. A stačí ti len jedno — vyrukovať s voľačím, aby si bol lepší ako ostatní. To je vzrušenie.“
„Pochybujem, že by som tam zapadol. Akosi viem, že nie som stvorený zarábať peniaze. Obídem sa lepšie, ak budem robiť to, na

čo som sa narodil.“
„Nezmysel. Zato, že máš vo vojsku otca —“
,,My sme vo vojsku od roku 1720. Z otca na syna. Postaviť sa proti takej tradícii, to už voľačo znamená.“
Kráľ zašomral. „To je ale dlhý čas!“ Potom doložil: „Ja viem iba o svojom otcovi a o jeho otcovi. Predtým — nič. Iba to, že naša rodina prišla zo starej vlasti niekedy v osemdesiatych rokoch.“
„Z Anglicka?“
„Ale kde. Myslím, že z Nemecka. Alebo zo strednej Európy. Koho to zaujíma? Ja som Američan, a tým to hasne.“
„Marlowovci sú v armáde, a basta.“
„Ale kde. To závisí od teba. Pozri. Napríklad ty teraz. Máš geršle, lebo hýbeš rozumom. Bol by si fajn obchodník, keby si chcel. Vieš rozprávať ako tie čierne huby, nie? Potrebujem tvoj mozog. Platím za mozog — no tak, len sa mi zas nenaduvaj. To je americký štýl. Za mozog musíš zaplatiť. To nemá nič spoločného s tým, že sme kamaráti. Ani toľkoto. Keby som neplatil, bol by som chrapúň.“
„To nieje pravda. Nemusíš hned dostať peniaze, aby si niekomu pomohol.“
„Namojdušu, vidieť, že ťa treba kadečo naučiť. Najradšej by som ťa zobral do Ameriky a spravil z teba obchodného agenta. Máš ten fajnový anglánsky prízvuk, to by sa ti ženské samy hádzali k nohám. Ty by si len kasíroval. Pošleme ťa predávať dámsku bielizeň.“
„Preboha.“ Peter sa zasmial spolu s Kráľom, ale z toho smiechu zaznievala aj hrôza. „Chcieť, aby som niečo predával, to je ako chcieť, aby som lietal.“
„Veď lietať vieš.“
„Myslel som bez eroplánu.“
„Samo. Len som žartoval.“
Kráľ pozrel na hodinky. „Ako pomaly ten čas beží, keď človek čaká.“
„Niekedy si myslím, že sa z tejto smradľavej diery nikdy nedostaneme.“
„Ale čo, strýko Sam ženie Japoncov svinským krokom. Dlho to už nepotrvá. A keby aj, tak čo? My to máme v suchu, kamarát. A na tom záleží.“ Kráľ pozrel na hodinky. „No, dajme si padáka.“
„Prosím?“
„Aby sme išli.“
„Aha.“ Peter Marlowe vstal. „Veďže nás, Macduff!“
„Hm?“
„Len také úslovie. Znamená, že si dáme padáka.“
Vydali sa do džungle, šťastní, že sa zase pomerili. Prejsť cez cestu

bolo ľahko. Keď nechali za sebou územie, kde patrolovala hliadka, stačilo prejsť krátkym chodníkom a boli ani nie pol kilometra od plota. Kráľ šiel prvý; pokojný a plný sebadôvery. Iba roje svätojánskych mušiek a komárov im znepríjemňovali cestu.
„Boha. Otravujú tie muchy."
„Fakt. Keby bolo po mojom, tak ich všetky dám obesiť," zašepkal mu Peter Marlowe.
Vtom zbadali, že na nich mieri bodák, a zastali ako primrazení.
Japonec sedel opretý o strom, upieral oči na nich, tvár mu napínal príšerný úškrn a bodák mal opretý na kolenách.
Rozmýšľali ako jeden muž. Kristepane! Outram Road! Som mŕtvy! Zabi ho!
Kráľ reagoval prvý. Skočil na strážneho, vytrhol mu pušku s nasadeným bodákom, prevalil sa nabok, potom vstal na nohy a zdvihol kolbu, že mu ju vrazí do tváre. Peter Marlowe sa vrhol strážnemu na hrdlo. Akýsi šiesty zmysel ho však vystríhal a jeho napäté ruky sa vyhli hrdlu a narazili do stromu.
„Preč od neho!" Peter Marlowe vyskočil na nohy, zdrapil Kráľa a odtiahol ho nabok.
Strážny sa ani nepohol. Na tvári mal stále zlomyseľný úškrn.
„Čo sa robí?" vydýchol Kráľ, zachvátený panikou, a pušku stále držal vysoko nad hlavou.
„Preč! Rýchlo, prekristapána!" Peter Marlowe vytrhol Kráľovi pušku z rúk a hodil ju k mŕtvemu Japoncovi. Až vtedy Kráľ zbadal hada vo vojakovom lone.
„Boha!" zachripel a podišiel bližšie, že si ho obzrie.
Peter Marlowe ho z celej sily strhol. „Poď preč! Bež, preboha!"
Rozbehol sa preč od stromov a vôbec nedbal, že šramoce v kroví.
Kráľ bežal za ním a zastali, iba keď došli na čistinu.
„Zbláznil si sa?" Kráľ mal skrivenú tvár, čo tak namáhavo lapal dych. „Bol to len sprostý had!"
„To bol lietajúci had," fučal Peter Marlowe. „Žijú na stromoch. Na fľaku si mŕtvy, kamarát. Vyškrabú sa na strom, zvinú sa naplocho a ako špirála sa spustia na obeť. Jedného mal v lone, druhý bol pod ním. A určite ich tam bolo viac, lebo vždy chodia v kŕdľoch."
„Boha jeho!"
„Fakticky by sme mali byť tým potvorám vďační," povedal Peter Marlowe a usiloval sa dýchať pomalšie. „Ten Japonec bol ešte teplý.
Nebol mŕtvy dlhšie ako pár minút. Nech ho neuštipnú, tak nás chytí. A mali by sme ďakovať bohu za tú našu hádku. Tá dala tým hadom čas. O štepený vlas sme ušli pred smrťou! Druhý raz sme sa narodili!"

..Už v živote nechcem vidieť, ako na mňa z poondenej tmy mieri bodákom poondený Japonec! Hybaj. Radšej poďme odtiaľto.“
Zaujali postavenie neďaleko plota, usadili sa a čakali. Ešte sa nemohli rozbehnúť k drôtu. Priveľa ľudí bolo okolo. Chlapi neprestajne chodili hore-dolu, prízraky, tmoliace sa po tábore — tí, čo nemohli spať, a tí, čo skoro spali.
Dobre bolo oddýchnuť si; obaja cítili, ako sa im trasú kolená, a boli vďační, že zase žijú.
Kurník šopa, tó bola noc, pomyslel si Kráľ. Keby nie Petra, tak som zatrepal kopytami. Chcel som Japonea kopnúť medzi nohy, len čo ho ovalím kolbou. Nohu som mal pätnásť centimetrov odtiaľ. Hady! Hnusia sa mi. Beštie!
A ako sa Kráľovi vracal pokoj, rástla jeho úcta k Petrovi Marlowovi. „Druhý raz si mi zachránil krk,“ zašepkal.
„Ty si sa prvý dostal k puške. Keby Japonec nebol mŕtvy, bol by si ho zabil. Ja som pomalší.“
„Ale čo, bol som vpredu, to je všetko.“ Kráľ sa odmlčal, potom sa uškrnul. „Hej, Peter. Je z nás dobrá partia. Tvoja krása a môj rozum, to je kombinácia!“
Petra Marlowa chytil smiech. Pokúšal sa ho zatajiť a váľal sa po zemi. Pridúšaný smiech a slzy, ktoré mu tiekli po tvári, nakaŽili aj Kráľa a aj on sa začal zvíjať. Napokon Peter Marlowe vydýchol: „Preboha, prestaň.“
„Ty si začal.“
„Nezačal.“
„Samo, že si začal, povedal si, povedal si...“ Ale ďalej Kráľ nevládal. Utrel si slzy. „Videl si toho Japonea? Hovädo jedno, čučalo tam ako opica —“
„Pozri!“
Smiech ich prešiel. Za plotom chodil po tábore Grey. Videli ho, ako zastáva pred americkým barakom. Pozerali, ako čaká v tieňoch, a potom hľadí k plotu, takmer priamo na nich.
„Myslíš, že vie?“ zašepkal Peter Marlowe.
„Neviem. Ale na betón teraz nemôžeme riskovať a preliezať plot. Musíme čakať.“
Čakali. Obloha začínala blednúť. Grey stál v tieňoch, hladel na americký barak, potom sa začal obzerať po tábore. Kráľ vedel, že odtiaľ, kde Grey stojí, vidno na jeho posteľ. Grey určite pozná, že v nej neleží. Ale prikrývky mal odhrnuté a mohol chodiť po tábore ako ostatní, čo nemôžu spať. Nijaký zákon neprikazuje ležať na posteli. Ale už sa pohni, Grey, a daj si odpich, boha ti.
„Čoskoro budeme musieť ísť,“ povedal Kráľ. „Svetlo hrá proti nám.“

,,Čo keby sme skúsili inde?“
„Vidí na celý plot, až potiaľ, kde zahýba.“
„Myslíš, že to prasklo — že nás niekto vyzradil?“ \
„Možno. A možno je to len náhoda.“ Kráľ si zlostne hrýzol peru.
„Čo tak skúsiť to okolo latrín?
„Priveľké riziko.“
Čakali. Potom videli, ako Grey ešte raz pozerá na plot smerom k nim a ide preč. Hľadeli za ním, kým nezmizol za múrom väznice.
„Možno je to len trik,“ povedal Kráľ. „Dajme mu ešte pár minút.“
Sekundy sa im zdali ako hodiny, lebo obloha jasnela a tiene sa začínali rozplývať. Teraz nebol nikto pri plote ani v dohľade.
„Teraz alebo nikdy, hybaj.“
Rozbehli sa k plotu; o pár sekúnd podliezli drôt a boli v jarku.
„Ty choď do baraku, Radža. Ja počkám.“
„Okej.“
Napriek svojej váhe sa Kráľ ľahko pohyboval a rýchlo prebehol vzdialenosť, ktorá ho delila od baraku. Peter Marlowe vyliezol z jarku. Čosi mu kázalo sadnúť si na kraj jarku a pozerať cez drôty z tábora. Potom kútikom oka zbadal Greya, ako vyšiel spoza rohu a zastal. Vedel, že ho ihneď zbadal.
„Marlowe.“
„Á, dobré ráno, Grey. Ani vy nemôžete spať?“ Pretiahol sa.
„Ako dlho ste tu?“
„Pár minút. Omrzelo ma chodiť, tak som si sadol.“
„Kde je váš kamarát?“
„Kto?“
„Ten Američan,“ ironicky mu vysvetlil Grey.
„Neviem. Asi spí.“
Grey pozrel na čínske šaty. Blúza bola na pleci roztrhnutá a premočená od potu. Na bruchu a na kolenách blato a kúsky lístia. Na tvári striekanec blata.
„Kde ste sa tak zašpinili? A prečo sa tak potíte? Čo porábate?“
„Som špinavý, lebo trocha statočnej špiny neškodí. Fakticky,“ vravel Peter Marlowe, keď vstával a oprašoval si kolená a zadok na nohaviciach, „niet nad trochu špiny, ak sa chcete cítiť naozaj čistý, len čo sa umyjete. A potím sa, lebo sa potíte aj vy. Veď to poznáte, trópy — horúčava a tak.“
„Čo máte vo vreckách?“
„Zato, že máte na mozgu podozrievavého chrobáka, nemusí ešte každý nosiť kontraband. Nijaký zákon nezakazuje chodiť po tábore, ak človek nemôže spať.“
„To je pravda,“ odvetil Grey, „ale zákon zakazuje chodiť mimo tábora.“

Peter Marlowe si ho nonšalantne prezeral, hoci sa vôbec necítil nonšalantný, a hádal, ako to Grey vlastne myslel. Vie niečo? „To by musel byť blázon, čo by to skúšal.“

„To je pravda.“ Grey sa naňho dlho a uprene zahladel. Potom sa zvrtol na opätku a odišiel.

Peter Marlowe ho sledoval pohľadom. Potom sa obrátil, pustil sa opačným smerom a na americký barak ani nepozrel. Dnes mali Maca pustiť z nemocnice. Peter Marlowe sa usmial, ked si spomenul, aký darček mu pripravil na privítanie.

Kráľ pozeral z bezpečia svojej postele, ako Peter Marlowe odchádza. Potom sa zabodol očami do Greya, nepriateľa, vzpriameného a zlomyseľného v silnejúcom svetle.

Chudý ani kostra, otrhané nohavice, primitívne domorodé dreváky, bez košele, páska na ruke, dosluhujúci tankistický baret. Slnečný lúč sa zachytil na tankistickom odznaku na barete a premenil ho z ničoho na roztopené zlato.

Koľko vlastne vieš, Grey, ty sukin syn? pýtal sa Kráľ v duchu.

TRETIA KNIHA

15

Bolo krátko po úsvite.

Peter Marlowe ležal v polospánku na priči.

Bol to len sen? spýtal sa v duchu, odrazu bdelý. Potom sa opatrnými prstami dotkol handričky, v ktorej mal zabalený kondenzátor, a vedel, že to nebol sen.

Ewart sa pomechril na hornej priči a so stonaním sa zobudil.

,,Mahlu aj takú noc," povedal a prevesil nohy cez peľasť.

Peter Marlowe si spomenul, že dnes má ich partia službu na latrínach. Pobral sa z baraku a šiel zobudiť Larkina.

„Eh? Aha, Peter," ovzal sa Larkin, zaháňajúc spánok. „Čo je?"

Peter Marlowe len-len že nevyhŕkol novinku o kondenzátore, ale chcel počkať, kým s nimi nebude aj Mac, tak povedal iba: „Líženie hajzle, starý pán."

„Šľak aby to trafil! Čo už zas ?" Larkin si vystrel boľavý chrbát, uviazal si sarong a obul dreváky.

Vzali sieť a dvadsaťlitrový kanister a pustili sa cez tábor, ktorý sa práve začínal zobúdzať. Keď došli k latrínam, nevšímali si tých, čo na nich čupeli, a tí, čo na nich čupeli, si nevšímali ich.

Larkin zdvihol veko zo záchodovej diery a Peter Marlowe rýchlo prešiel sieťou po jej bokoch. Keď vytiahol sieť z diery, bola plná švábov. Vytriasol ich opatrne do kanistra a zase spustil sieť do diery. Ďalší pekný úlovok.

Larkin položil veko na miesto a pohli sa k vedľajšej diere.

„Držte to poriadne," napomínal Peter Marlowe. „Pozrite, čo robíte! Aspoň stovku som ich rozsypal."

„Neboj sa, ešte ti ich zostalo dosť," povedal Larkin s odporom a chytil kanister lepšie.

Zápach bol odporný, ale úlovok stál za to. Čoskoro mali kanister plný. Najmenší šváb meral vyše troch centimetrov. Larkin zacapil veko na kanister a pobrali sa do nemocnice.

„Viem si predstaviť aj lepšiu stravu," povedal Peter Marlowe.

„Ty si ich na Jáve naozaj jedol, Peter?"

„Pravdaže. A vytiež, ked už o tom hovoríme. V Changi."

Larkin skoro pustil kanister. „Čo?"

„Hádam si nemyslíte, že by som lapiduchom poradil domorodú lahôdku a zdroj bielkovín, a pritom to nevyužil aj pre nás?"

„Ale mali sme dohodu!“ rozkričal sa Larkin. „Dohodli sme sa všetci traja, že nebudeme variť nijaké čudáčiny, ak sa to najprv nepovie ostatným.“
„Povedal som to Macovi, a ten súhlasil.“
„Ale ja nie, dočerta!“
„Ale choďte, plukovník! My dvaja sme ich museli nachytať a tajne uvariť a počúvať, ako to jedlo vychvaľujete. Sme práve takí fajnoví ako vy!“
„Ale nabudúce to chcem vedieť vopred. A to je rozkaz, boha ti!“
„Rozkaz, pán plukovník!“ zasmial sa Peter Marlowe.
Odovzdali kanister v nemocničnej kuchyni. Vo zvláštnej kuchyni, kde sa varilo pre najťažšie prípady.
Keď sa vrátili do baraku, Mac už na nich čakal. Pleť mal sivožltú, oči podliate krvou a ruky sa mu triasli, ale horúčka bola preč. Zase sa vládal usmievať.
„To je dobre, že si nazad, kamoš,“ povedal Larkin a sadol si.
„Vera.“
Peter Marlowe akoby nič vybral handričku. „Á, mimochodom,“ povedal s predstieranou ľahostajnosťou, „možno sa ti to niekedy zíde.“
Mac bez zvláštneho záujmu rozbalil handru.
„Prisámvačku!“ vybuchol Larkin.
„Dočerta, Peter,“ povedal Mac a prsty sa mu triasli, „chceš, aby som dostal infarkt?“
Peter Marlowe sa usiloval rozprávať rovnako bezvýrazné, ako sa tváril, a nesmierne to vzrušenie vychutnával. „Načo sa hneď nad každou maličkosťou rozčuľovať?“ Potom už nevládal skrývať úsmev. Rozžiaril sa.
„Ty a ten tvoj sprostý anglický pokoj.“ Larkin sa usiloval tváriť dožrato, ale aj on žiaril. „Kde si ho zohnal, kamoš?“
Peter Marlowe pokrčil plecami.
„Hlúpa otázka. Prepáč, Peter,“ povedal Larkin ospravedlňujúcim tónom.
Peter Marlowe vedel, že sa ho viackrát neopýtajú. Bude oveľa lepšie, ked im o dedine nepovie.
Teraz bol súmrak.
Larkin strážil. Peter Marlowe strážil. Mac, ukrytý pod moskytiérou, zapojil kondenzátor. Potom už nevedel ďalej čakať a modliac sa zapichol spojovací drôt do vodiča. Celý spotený počúval, čo sa ozve z jediného slúchadla.
Mučivé čakanie. Dobre, že sa pod sieťou nezadusil, lebo betónové steny a betónová dlážka vpíjali do seba horúčavu zapadajúceho slnka. Kdesi zlostne bzučal komár. Mac zaklial, ale vôbec nezačal

naňho poľovať, lebo odrazu sa v slúchadle ozvalo praskanie porúch.
Skrutkovač sa mu vyšmykol z napätých prstov, celých mokrých od potu, čo sa mu lial z ramien. Utrel si ich. Opatrne našiel skrutku, ktorá ovládala ladenie, a začal ju krútiť, jemne, jemnučko. Poruchy. Samé poruchy. A zrazu počul hudbu. Bol to Glenn Miller.
Hudba prestala a hlásateľ povedal: „Tu Kalkata. Náš program s orchestrom Glenna Millera pokračuje skladbou Moonlight Serenáde."
Cez dvere videl, ako Larkin sedí v tieňoch a za ním chodia chlapi po uličke medzi radmi betónových barakov. Najradšej by bol vybehol a vykríkol: „Synčekovia, nechcete o chvíľu počuť správečky? Chytil som Kalkatu!"
Mac ešte chvíľu počúval, potom rádio odpojil, poľné fľaše starostlivo uložil do obalov zo sivozelenej plsti a nechal ich nedbanlivo pohodené na posteliach. O desiatej budú z Kalkaty správy, a tak aby ušetril čas, nedal drôt a slúchadlo do tretej fľaše, ale skryl ich pod slamník.
Tak dlho bol zhrbený pod sieťou, že ho bolel chrbát, a zastonal, keď vstával.
Larkin sa obzrel zo svojho postu pred barakom. „Čo je, kamoš? Nemôžeš spať?"
„Né, synečku," odvetil Mac a prišiel si sadnúť k nemu.
„Daj pozor, si len prvý deň vonku zo špitála." Larkinovi nebolo treba vravieť, že rádio funguje. Macovi svietili vzrušením oči.
Larkin ho žartovne udrel. „Ale ved tebe nič nie je, sviniar starý."
„Kde je Peter?" spýtal sa Mac, hoci vedel, že stráži pri sprchách.
„Hen. Somár sprostý, len tak sedí. Kukni naňho."
„Hej, mahlu sana!" zakričal Mac.
Peter Marlowe už vedel, že Mac skončil, ale až teraz vstal, zašiel k nim a odvetil: „Mahlu sendiris," čo znamená „Mahlu sám seba." Ani jemu nebolo treba nič vravieť.
„Čo tak hodiť si bridž?" spýtal sa Mac.
„Máme štvrtého?"
„Hej, Gavin," zavolal Larkin. „Nechceš robiť štvrtého?"
Major Gavin Ross si vymotal nohy zo skladacej stoličky. Dovliekol sa od susedného baraku, opierajúc sa o barly. Bol rád, že si môže zahrať. Noci boli vždy zlé. Také zbytočné, tá paralýza. Kedysi človek, a teraz nič. Nanič nohy. Do smrti sa voziť na stoličke pre invalidov.
Dostal do hlavy malú črepinu šrapnela tesne predtým, ako Singapur padol. „Nijaký strach," povedali mu lekári. „Vyberieme

vám ju, len čo vás dostaneme do riadnej nemocnice s riadnym vybavením. Času dosť.“ Lenže riadna nemocnica s riadnym vybavením jednoducho nebola a čas už dávno vypršal.
„Sľaka,“ vyrazil od bolesti, ked sa usádzal na cementovej dlážke. Mac našiel podušku a hodil mu ju. „ Ďakujem.“ Chvíľ u mu trvalo, kým sa usadil, a zatiaľ Peter Marlowe doniesol karty a Larkin upratal medzi nimi, aby mali kde hrať. Gavin si zdvihol ľavú nohu, zohol ju tak, aby nezavádzala, a odopol drôtené pero, ktoré mu pridržiavalo špicu topánky k šnúre omotanej okolo nohy pod kolenom. Potom odpratal z cesty druhú nohu, rovnako paralyzovanú, podložil si pod chrbát podušku a oprel sa o stenu. „Už je dobre,“ povedal a rýchlym, nervóznym pohybom si pohladkal wilhclmovské fúzy.
„A čo hlava?“ spýtal sa automaticky Larkin.
„Už tak veľmi nebolí,“ odpovedal rovnako automaticky Gavin. „Hráme spolu?“
„Nie. Môžeš hrať s Petrom.“
„Bože môj, ten mládenec prebíja moje eso tromfom.“
„To sa stalo len raz,“ bránil sa Peter Marlowe.
„Raz za večer,“ zasmial sa Mac a začal rozdávať.
,,Mahlu.“
,,Dve piky,“ zahlásil energicky Larkin.
Licitácia pokračovala zaťato a vášnivo.
Neskôr tej noci zaklopal Larkin na dvere jedného z bungalowov.
„Áno?“ spýtal sa Smedly-Taylor, žmúriac do tmy.
„Prepáčte, že vás vyrušujem, pán plukovník.“
„Aha, Larkin. Nepríjemnosti?“ To vždy znamenalo nepríjemnosti. Celý rozbolavený vstával z postele a rozmýšľal, do čoho sa Austrálčania mohli zase zamočiť.
„Nie.“ Larkin sa poobzeral, či ich nik nemôže počuť. Hovoril ticho a rozvážne. „Rusi sú šesťdesiat kilometrov pred Berlínom. Manila padla. Amíci pristali na Corregidore a Iwo Jime.“
„Ste si istý, človeče?“
„Áno, pán plukovník.“
„Kto —“ Smedly-Taylor sa zarazil. „Nie, nechcem nič vedieť. Sadnite si, pán plukovník,“ povedal ticho. „Ste si absolútne istý?“
„Áno.“
„Môžem povedať len toľko, pán plukovník,“ povedal starší muž vážne a jednotvárne, „že nijako nemôžem pomôcť tomu, koho chytia s — koho chytia.“ Slovo rádio nechcel ani len vypovedať. „Nič o tom nechcem vedieť.“ Po žulovej tvári preletel záblesk úsmevu a zmäkčil ju. „Len vás prosím, aby ste ho chránili vlastným životom a povedali mi hneď, ako sa niečo dozviete.“

„Áno, pán plukovník. Zamýšľame—“
„Nechcem nič počuť. Iba správy.“ Smedly-Taylor sa mu smutne dotkol pleca. „Prepáčte.“
„Je to tak bezpečnejšie.“ Larkin bol rád, že plukovník nechce poznať ich plán. Rozhodli sa, že každý z nich to povie iba dvom osobám. Larkin to povie Smedlymu-Taylorovi a Gavinovi Rossovi; Mac majorovi Toolcymu a poručíkovi Boslcymu — boli to jeho osobní priatelia; a Peter Kráľovi a pátrovi Donovanovi, katolíckemu kurátovi. Tí povedia správy ďalším dvom osobám, ktorým možno dôverovať, a tak ďalej. Bol to dobrý plán, pomyslel si Larkin. Peter mal pravdu, že im nepovedal, odkiaľ má ten kondenzátor. Dobrý chlapec, Peter.
Neskôr tej noci, keď sa Peter Marlowe vrátil do baraku z návštevy u Krála, Ewart ešte nespal. Vystrčil hlavu zo siete a vzrušene zašepkal: „Peter! Počul si správy?“
„Aké správy?“
„Rusi sú šesťdesiat kilákov od Berlína. Amíci pristali na Iwo Jime a Corregidore.“
Petra Marlowa zaliala hrôza. Bože môj, tak rýchlo?
„Sprosté chýry, Ewart. Voloviny.“
„Nie, Peter. V tábore je nové rádio. Je to na betón. Nijaké chýry. Nie je to skvelé ? Pánajána, na to najlepšie som skoro zabudol. Amíci oslobodili Manilu. Už to dlho nepotrvá, čo?“
„Ja tomu uverím, až to uvidím.“
Možno sme to mali povedať iba Smedlymu-Taylorovi a nikomu inému, pomyslel si Peter Marlowe, keď si líhal. Ak to už vie Ewart, tak spánombohom.
Nervózne načúval táboru. Rastúce vzrušenie v Changi bolo viditeľné. Tábor vedel, že je zase v styku so svetom.
Jošima sa len tak triasol od strachu, keď stái v pozore pred zúriacim generálom.
„Vy babrák jeden neschopný!“ kričal naňho generál.
Jošima sa prichystal na úder, ktorý musel prísť, a prišiel — otvorenou dlaňou cez tvár.
„Nájdete to rádio, ináč vás degradujem. Žiadosť o preloženie sa ruší. Odchod!“
Jošima predpisovo zasalutoval a jeho poklona bola vzorom pokory. Odišiel od generála vďačný, že sa mu to prepieklo tak lacno. Šľak aby trafil tých prekliatych zajatcov!
V kasárňach dal nastúpiť podriadených, zúril a zauškoval ich, až ho bolela ruka. Podriadení sa tiež činili a čatári zauškovali desiatnikov, tí zase obyčajných vojakov a obyčajní vojaci Kórcjcov. Rozkaz bol jasný. „Nájsť to rádio, lebo ináč —“

Päť dní bolo ticho. Potom sa stráže vrhli na tábor a takmer ho rozobrali na kusy. Ale nenašli nič. Zradca v tábore ešte nevedel, kde je rádio. Nestalo sa nič, iba sfúbený návrat k štandardným dávkam potravy sa odvolal. Tábor sa zmieril s tým, že bude musieť trpezlivo prečkať dlhé dni, ktoré sa bez jedla zdali ešte dlhšie. Ale vedeli, že dostanú aspoň správy. Nie chýry, ale, správy. A správy boli vynikajúce. Vojna v Európe sa už končila.

Ale chlapi aj tak strácali elán. Málokto mal železné zásoby potravy. A dobré správy tiež mali svoj háčik. Ak sa vojna v Európe skončí, pošlú posily do Tichomoria. Nakoniec príde útok na japonské ostrovy. A taký útok doženie strážcov do šialenstva. Represálie! Všetci vedeli, že na Changi čaká len jeden koniec.

Peíer Marlowe sa uberal do kurína a na boku sa mu hojdala poľná fľaša. Dohodli sa s Macom a Larkinom, že najbezpečnejšie bude nosiť fľaše čo najviac so sebou. Keby prišla náhla prehliadka.

Bol dobrej vôle. Hoci zarobené peniaze sa už dávno minuli, Kráľ mu dával jedlo a tabak ako zálohu na budúce zárobky. Bože môj, aký človek, pomyslel si. Keby nie jeho, hladovali by sme s Macom i Larkinom ako ostatní v tábore.

Deň bol chladnejší. Včerajší dážď zmyl prach. Bol už skoro čas na obed. Ako sa blížil ku kurínom, pridal do kroku. Možno dnes budú vajíčka. Potom zastal, celý ohúrený.

Pri kuríne, ktorý patril Marlowovej partii, sa zhrčil neveľký zástup — zlostný, zúrivý zástup. Na veľké prekvapenie videl, že je tam aj Grey. Pred Greyom stál plukovník Foster, celý nahý okrem špinavej zásterky okolo bedier, vyskakoval hore-dolu ako šialenec a nesúvislo vrieskal nadávky na Johnnyho Hawkinsa, ktorý si pritláčal na hruď psa, akoby ho chránil.

„Ahoj, Max," pozdravil ho Peter Marlowe, keď prišiel ku Kráľovmu kurínu. „Čo sa robí?"

„Ahoj, Pete," odvetil nenútene Max a prehodil si v rukách hrable. Neušla mu Marlowova mimovoľná reakcia na oslovenie „Pete". Lampasáci! Skúsite raz brať takého lampasáka ako normálneho človeka a oslovíte ho po mene, a on ide vyskočiť z kože. Čuramedáni. „Tak, Pete." Zopakoval to len na dôvažok. „Pred hodinou sa tu strhlo hotové peklo. Hawkinsov pes vraj vtrhol starému do kurína a zožral mu sliepku."

„Nie!"

„Ten pes bude o hlavu kratší, to je na betón."

Foster vrieskal: „Chcem druhú sliepku a chcem odškodné! Tá beštia mi zabila dieťa, a chcem, aby ste to hlásili ako Vraždu!"

„Ale pán plukovník," povedal Grey, ktorý už strácal trpezlivosť, ‚bola to sliepka, a nie dieťa. Nemôžete obviniť —"

„Moje sliepky sú moje deti, vy idiot! Sliepka, dieťa, aký je to rozdiel? Hawkins je odporný vrah! Vrah, počujete ma?“
„Pozrite, pán plukovník,“ odsekol Grey zlostne. „Hawkins vám druhú sliepku dať nemôže. Poprosil o odpustenie. Pes sa mu vytrhol zo šnúry —“
„Chcem poľný súd. Hawkins je vrah a jeho pes je vrah.“ Plukovníkovi Fosterovi sa na perách objavili biele bodky peny. „To odporné zviera zabilo moju sliepku a zožralo ju. Zožralo ju, a z môjho dieťaťa nezostalo nič iba perie.“
Zavrčal a odrazu sa vrhol na Hawkinsa, ruky natiahnuté, nechty ako pazúre, driapal Hawkinsovi psa z náručia a vrieskal: „Zabijem ťa aj s tým mizerným zverom!“
Hawkins sa od Fostera odtiahol a odsotil ho. Plukovník spadol na zem a Rover zaskučal od strachu.
„Povedal som, že prosím o odpustenie,“ vytisol zo seba Hawkins zdusenym hlasom. „Keby som mal peniaze, rád by som vám dal dve sliepky, desať sliepok, ale nemôžem! Grey —“ Hawkins sa v zúfalstve obrátil k nemu, „urobte voľačo, preboha!“
„A čo mám robiť?“ Grey bol ustatý a rozzúrený a mal dyzentériu. „Viete, že nič nemôžem spraviť. Musím to ohlásiť. A toho psa sa radšej zbavte.“
„Ako to myslíte?“
„Boha vám,“ rozkričal sa Grey, „myslím to tak, že sa ho máte zbaviť. Zabite ho. A ak to nechcete spraviť sám, dajte to spraviť niekomu inému. Ale postarajte sa, aby ho večer v tábore nebolo.“
„Je to môj pes. Nemáte právo vydávať rozkazy —“
„Čerta starého nemám!“ Grey len horko-ťažko ovládal brušné svaly. Mal rád Hawkinsa, vždy ho mal rád, ale to teraz nezavážilo. „Poznáte predpisy. Varovali vás, aby ste ho držali na šnúre a nevodili ho sem. Rover zabil a zožral sliepku. Sú na to očití svedkovia.“
Plukovník Foster sa pozviechal zo zeme, oči mal čierne a svietili mu. ‚Ja ho zabijem,“ syčal. „Mám právo zabiť to psisko. Oko za oko.“
Grey si stal pred Fostera, ktorý sa prikrčil a chystal na ďalší útok. „Plukovník Fosler. Túto udalosť budem hlásiť. Kapitán Hawkins dostal rozkaz zabiť psa —“
Foster Greya vôbec nepočúval. „Tú beštiu chcem ja. Ja ju zabijem. Tak ako zabila moju sliepku. Je moja. Ja ju zabijem.“ Vliekol sa dopredu a z úst mu tiekli sliny.,, Tak ako zabila moje decko.“
Grey vystrel ruku. „Nie! Hawkins ho zabije.“
„Plukovník Foster,“ ozval sa skrúšene Hawkins, „prosím vás, prosím, prosím, prijmite moje ospravedlnenie. Nechajte mi psa, už

sa to viac nestane.“
„To sa teda určite viac nestane.“ Plukovník sa šialene zasmial. „Je mŕtvy a je môj.“ Vrhol sa dopredu, ale Hawkins odskočil a Grey zachytil plukovníkovi ruku.
„Prestaňte,“ skríkol Grey, „lebo vás zatknem! Správajte sa, ako sa patrí na vyššieho dôstojníka. Dajte Hawkinsovi pokoj. Choďte preč.“
Foster si vytrhol ruku z Greyovho zovretia. Obrátil sa priamo na Hawkinsa a rozprával sotvačo hlasnejšie od šepotu. „Ja ti to vrátim, ty vrah. Vrátim ti to.“ Pobral sa do kurína a vtiahol sa dovnútra, do svojho domova, tam, kde býval a spal a jedol so svojimi deťmi, svojimi sliepkami.
Grey sa zase obrátil k Hawkinsovi. „Je mi to ľúto, Hawkins, ale zbavte sa toho psa.“
„Grey,“ modlikal Hawkins, „prosím vás, odvolajte ten rozkaz. Prosím vás, zaprisahám vás, spravím hocičo, hocičo.“
„Nemôžem.“ Grey nemal iného východiska. „Viete, že to nemôžem spraviť, Hawkins, človeče. Nemôžem. Zabite ho. Ale rýchlo.“ Potom sa zvrtol a odišiel.
Hawkinsovi tiekli slzy po lícach a stále zvieral psa v náručí. Vtom zbadal Petra Marlowa. „Peter, pre zmilovanie božie, pomôž mi.“
„Nemôžem, Johnny. Ľutujem, ale nemôžem nič robiť, ani ja ani nikto iný.“
Hawkins, zdolaný zármutkom, sa poobzeral po mlčiacich chlapoch. Teraz už neskrývane plakal. Chlapi sa odvracali, lebo nemohli nič spraviť. Keby tú sliepku zabil človek, bolo by to takmer rovnaké, možno také isté. Žalostná chvíľka, a potom sa Hawkins rozbehol preč. Vzlykal a Rovera stále držal v náručí. Chudák,“ povedal Peter Marlowe Maxovi.
‚Mhm, ale boh uchráň, aby to bola Kráľova sliepka. Prisámze-mi to už by bol so mnou amen.“
Max zamkol kurín, kývol Petrovi Marlowovi hlavou a odišiel.
Max sa rád staral o sliepky. A sem-tam vajce navyše tiež nie je na zahodenie. A nič neriskujete, ak vajce rýchlo vyciciate, škrupinu rozmrvíte na prach a nasypete ju sliepkam do žrádla. Nikde ani stopy. A škrupina je pre sliepky zdravá. Kurník šopa, čo to je pre Kráľa, sem-tam jedno vajíčko? Kým má sám aspoň jedno vajce denne, tak je svätý pokoj. Boha! Max bol naozaj šťastný. Staral by sa o sliepky hoc aj celý týždeň.
Toho dňa po obede ležal Peter Marlowe na priči a odpočíval.
„Prepáčte, pán nadporučík.“
Peter Marlowe zdvihol zrak a videl, že pri posteli stojí Dino. „Áno?“ Poobzeral sa po baraku a nemohol sa ubrániť istým

rozpakom.
„É, dovolíte mi s vami prehovoriť, pán nadporučík?“ Ten „pán nadporučík“ znel bezočivo ako vždy. Prečo Američania nevedia osloviť dôstojníka tak, aby to znelo normálne? pomyslel si Peter Marlowe. Vstal a šiel za ním von.
Dino zašiel doprostred neveľkého priestoru medzi barakmi.
„Očuj, Peter,“ vravel Dino naliehavo. „Kráľ ma poslal po teba. A máš priviesť aj Larkina a Maca.“
„Čo sa robí?“
„Povedal len, že ich máš priviesť so sebou. Máte sa stretnúť o pol hodiny vo väznici na štvrtom poschodí, na päťdesiatštvorke.“
Dôstojníci nesmeli chodiť do väzenia. Japonský rozkaz. Nad jeho dodržiavaním bedlila táborová polícia. Boha. To je risk.
„Viac nepovedal?“
„Nie. To je všetko. Päťdesiatštvorka, štvrté poschodie, o pol hodiny. Ahoj, Peter.“
Čo to môže byť, pýtal sa v duchu Peter Marlowe. Rýchlo zašiel za Larkinom a Macom a odovzdal im odkaz.
„Čo myslíš, Mac?“
„No, synečku,“ vážil Mac slová, „pochybujem, že by nás Kráľ len tak volal všetkých troch, keby to nebolo dôležité.“
„A čo s tou väznicou?“
„Ak nás chytia,“ povedal Larkin, „budeme mať nachystanú nejakú rozprávku. Grey sa to na betón dozvie a hned si bohviečo nenamyslí. Najlepšie bude ísť po jednom. Ja vždy môžem povedať, že som bol za Austrálčanom, čo je tam ubytovaný. A ty, Mac?“
„Je tam pár ľudí z Malajského pluku. Mohol som ísť za nimi. A ty, Peter?“
„Býva tam aj zopár letcov, tak som ich mohol navštíviť.“ Peter Marlowe zaváhal. „Azda by som mal ísť zistiť, čo sa robí, a potom sa vrátiť a povedať vám.“
„Nie. Aj keby ťa nezbadali, ked pôjdeš dnu, mohli by ťa chytiť cestou von. Potom by ťa už nazad nepustili. Nemohol by si neposlúchnuť priamy rozkaz a ešte raz sa tam vrátiť. Nie. Myslím, že tam pôjdeme všetci. Ale každý osobitne.“ Larkin sa usmial. „Tajomstvo, čo? By ma zaujímalo, čo sa robí.“
„Dúfam, že nie nejaké nepríjemnosti.“
„Ech čo, synečku,“ povedal Mac. „Už to, že žiješ v takýchto časoch, je nepríjemnosť. Necítil by som sa dobre, keby sme nešli — Kráľ má konexie. Možno niečo vie.“
„A čo fľaše?
Chvíľu rozmýšľali, potom Larkin prerušil mlčanie. „Vezmeme ich.“

„Nieje to riskantné? Keby prišiel náhly filcung, tak vo väznici ich neskryjeme.“
„Ak nás chytia, tak nás chytia.“ Larkin bol vážny a tvár mal pevnú. „Ak je nám to súdené, tak nás to aj tak neminie.“
„Hej, Peter,“ zavolal Ewart, keď videl, že Peter Marlowe odchádza z baraka. „Zabudol si si pásku.“
„Aha, ďakujem.“ Peter Marlowe v duchu zaklial, keď sa vracal k priči. „Celkom som tú somarinu pustil z hlavy.“
„Aj ja ju stále zabúdam. Človek nemôže byť dosť opatrný.“
„Máš pravdu. Ďakujem.“
Peter Marlowe splynul s chlapmi na chodníku, vedúcom popri múre. Pustil sa na sever, zahol za roh a mal pred sebou bránu. Ukradomky si stiahol pásku z ruky a odrazu sa cítil ako nahý a zdalo sa mu, že chlapi, ktorí sa blížia k nemu, alebo idú okolo, pozerajú iba naňho a rozmýšľajú, prečo tento dôstojník chodí bez pásky. O dvesto krokov ďalej sa končila cesta na západ. Barikáda bola otvorená, lebo pracovné komanda sa vracali z celodennej práce. Takmer všetci v nich boli vyčerpaní, lebo museli ťahať obrovské vlečky s pňami, ktoré s toľkou námahou vykopali z močiarov a ktoré skončia v táborových kuchyniach. Peter Marlowe si spomenul, že pozajtra aj on ide na také komando. Z takmer každodennej roboty na stavbe letiska si nič nerobil. To bola ľahká práca. Ale drevorubačské komando bolo niečo iné. Vláčiť pne bola nebezpečná drina. Veľa chlapov dostalo pruh, pretože nemali kladky, ktoré by im uľahčili robotu. Veľa si ich polámalo údy, alebo vyvrtlo členky. Ale zdraví museli ísť všetci, raz či dvakrát do týždňa, dôstojníci tak ako mužstvo, lebo kuchyne spotrebovali veľa dreva a bolo iba spravodlivé, aby zdraví obstarávali drevo aj za tých, čo nevládali.
Pri bráne stál na jednej strane príslušník vojenskej polície a na druhej sa opieral o múr kórejský strážny, fajčil a letargický pozoroval okoloidúcich chlapov. Policajt pozeral na pracovné komando, ktoré sa vlieklo cez bránu. Na vlečke ležal chlap. Nezriedka tak niekto skončil, niekedy aj dvaja — ale museli byť veľmi ustatí alebo veľmi chorí, aby ich vliekli celou cestou až do Changi.
Peter Marlowe sa prešmykol popri nepozorných strážnych a pridal sa k chlapom, ktorí sa premieľali na obrovskom betónovom štvorci.
Našiel vchod do jedného z väzenských blokov a pustil sa hore kovovými schodišťami, prekračujúc postele a rohože. Všade boli chlapi. Na schodištiach, na schodoch, v otvorených celách — štyria či piati v cele pre jedného. Cítil, že sa ho zmocňuje hrôza z tlaku zhora, zdola, zovšadiaľ. Od smradu sa mu dvíhal žalúdok. Smrad

hnijúcich tiel. Smrad neumytých ľudských tiel. Smrad celého pokolenia zavretých ľudských tiel. Smrad múrov, väzenských múrov.
Našiel celu 54. Dvere boli zavreté, tak ich otvoril a vkročil dnu. Mac s Larkinom tam už boli.
„Boha, idem zdochnúť z toho smradu.“
„Ja tiež, kamoš,“ prisvedčil Larkin. Potil sa. Mac sa potil. Vzduch bol dusný a betónové múry boli vlhké, lebo sa potili, a črtali sa na nich plesnivé škvrny z dlhých rokov potenia.
Cela bola čosi vyše dvoch metrov široká, dva a pol metra dlhá a tri metre vysoká. Uprostred cely, prilepená k jednému múru, bola posteľ — blok cementu deväťdesiat centimetrov vysoký, deväťdesiat široký a meter osemdesiat dlhý. Z postele sa dvíhal betónový podhlavník. V jednom kúte bol záchod — diera v dlážke, napojená na kanalizáciu. Kanalizácia nefungovala. V jednej stene bol drobný zamrezovaný oblôčik štvrť metra od povaly, ale oblohu cezeň nebolo vidieť, pretože múr bol pol metra hrubý.
„Mac, dáme im ešte pár minút, a potom vypadneme z tejto diery,“ povedal Larkin.
„Áno, synečku.“
„Otvorme aspoň dvere,“ navrhol Peter Marlowe, z ktorého sa pot len tak lial.
„Radšej ich nechaj zavreté. Bezpečnejšie,“ nesvoj odvetil Larkin.
„Radšej zatrepať kopytami, ako tu žiť.“
„Vera. Vdaka bohu, že žijeme von.“
„Hej, Larkin.“ Mac ukázal na prikrývky, ležiace na betónovej posteli. „Nechápem, kde sú chlapi, čo žijú v tejto cele. Nemôžu byť predsa všetci na pracovnom komande.“
„To neviem ani ja.“ Larkin začínal byť nervózny. „Hybajme odtiaľto...“
Otvorili sa dvere a vošiel Kráľ, celý rozžiarený od radosti. „Ahoj, mládenci!“ V náručí držal balíky a vystúpil sa, aby mohol prejsť Tex, tiež naložený. „Polož to na posteľ, Tex.“
S údivom pozerali, ako Tex skladá elektrický varič a veľký kastról a nohou zatvára dvere.
„Dones vodu,“ povedal mu Kráľ.
„Dobre.“
„Čo sa robí? Prečo ste po nás poslali?“ spýtal sa Larkin.
Kráľ sa zasmial. „Bude žranica.“
„Prisámvačku, a to ste nás volali len zato? Prečo sme to dočerta nemohli spraviť v našom baraku?“ Larkin zúril. Kráľ len pozrel naňho a uškrnul sa. Obrátil sa chrbtom a otvoril balík. Vrátil sa Tex a postavil kastról na varič.

„Počúvaj, Radža, čo —“
Kráľ sypal do vody skoro kilo fazule kačang idžu. Potom pridal soľ a dve kopcovité lyžičky cukru. Potom sa obrátil, otvoril druhý balík zabalený v banánových listoch a zdvihol ho.
„Bože na nebesiach!“
V cele zrazu zavládlo ohromné ticho.
Kráľ sa potešil, že jeho prekvapenie tak zaúčinkovalo. „Som ti vravel, Tex,“ usmial sa. „Dlhuješ mi dolár.“
Mac sa načiahol a ohmatal mäso. ,,Mahlu. Naozajstné.“
Larkin sa dotkol mäsa. „Už som zabudol, ako vyzerá mäso,“ povedal hlasom prišikrteným posvätnou úctou. „Namojdušu, vy ste génius. Génius.“
„Mám narodeniny. Tak som si povedal, že to oslávime. A mám toto.“ Kráľ ukázal fľašu.
„Čo to je?“
„Sake!“
„Neverím,“ vyhlásil Mac. „Veď tu máme celú polku prasaťa.“ Sklonil sa a ovoňal ju. „Namojdušu, je pravá, pravá, pravá, a čerstvá ako zimné ráno, hurá!“
Všetci sa zasmiali.
„Radšej tie dvere zamkni, Tex.“ Kráľ sa obrátil k Petrovi Marlowovi. „V poriadku, partner?“
Peter Marlowe ešte stále vyvaľoval oči na mäso. „Kde si ho preboha splašil?“
„To je dlhá história!“ Kráľ vybral nôž, narezal mäso, potom šikovne rozlomil malú polovičku na dve stehná a položil ich do kastróla. Všetci fascinovane pozerali, ako pridáva soľ, napravuje kastról presne do stredu variča, potom si sadá na betónovú posteľ a prekladá nohu cez nohu. „Obstojné, čo?“
Hodnú chvíľu nik nepovedal slovo.
Čaro pretrhlo až náhle myknutie kľučky. Kráľ kývol Texovi, ten odomkol dvere, na prst ich odchýlil a napokon otvoril dokorán. Vošiel Brough.
Udivene sa obzeral. Potom zbadal varič. Podišiel k nemu a nazrel do kastróla. „Nech sa prepadnem!“
Kráľ sa uškrnul. „Mám narodeniny. Povedal som si, že ťa pozvem na večeru.“
„Tak sa ti hlásim za hosťa.“ Brough podal ruku Larkinovi. „Don Brough, pán plukovník.“
„Volám sa Grant,“ povedal Larkin. „Poznáš Maca a Petra?“
„Samo.“ Brough sa na nich usmial a obrátil sa k Texovi. „Ahoj, Tex.“
„Vitaj, Don.“

Kráľ ukázal na posteľ. „Sadni si, Don. Potom sa dáme do roboty.“
Peter Marlowe rozmýšľal, prečo si americkí vojaci a dôstojníci tak samozrejme tykajú a oslovujú sa krstnými menami. Neznelo to ako bezočivosť ani ako nadbiehanie — bolo to takmer korektné — a neušlo mu, že Brougha ako svojho vodcu vždy poslúchali, aj keď mu do očí tykali. Pozoruhodné.
„To je čo za hlásku s tou robotou?“ spýtal sa Brough.
Kráľ vytiahol kusy prikrývky nastrihanej na pásy. „Musíme utesniť dvere.“
„Cože?“ spýtal sa Larkin, akoby neveril vlastným ušiam. „Samo,“ odvelil Kráľ. „Kcd sa to začne variť, tak tu budeme mať masové nepokoje. Chlapi to začuchajú a viete si predstaviť, čo sa strhne. Ešte nás trafia roztrhať. Nevedel som vymyslieť iný flek, kde by sa dalo nerušene niečo uvariť. Vôňa pôjde hlavne oblokom. Ak riadne utesníme dvere. Vonku by sme to variť nemohli, to je na betón.“
„Larkin mal pravdu,“ povedal Mac slávnostne. „Vy ste génius. Na to by som nikdy nebol pomyslel. Môžete mi veriť,“ dodal so smiechom, „odteraz rátam Američanov medzi svojich priateľov.“
„Ďakujem, Mac. A teraz sa radšej dajme do toho.“ Kráľovi hostia vzali pásy prikrývok, napchali ich do škár okolo dverí a zakryli zamrežovaný oblôčik vo dverách. Keď skončili, Kráľ skontroloval ich robotu.
„Fajn,“ povedal. „A teraz čo s oblokom?“
Pozreli na malý zamrežovaný kúsok neba a Brough povedal: „Necháme ho otvorený, kým sa to naozaj nezačne variť. Potom ho zakryjeme a vydržíme, pokiaľ budeme vládať. Potom ho na chvílu môžeme otvoriť.“ Poobzeral sa po nich. „Hádam sa nič nestane, ak ten parfém sem-tam vypustíme. Ako indiánsky dymový signál.“
„Je vietor?“
„Nech sa prepadnem, ak som si to všimol. Nevie to niekto?“
„Hej, Peter, vezmi ma na plecia, synečku,“ povedal Mac.
Mac bol zo všetkých najmenší, tak ho Peter Marlowe vzal na plecia. Mac hľadel pomedzi mreže, potom si naslinil prst a vystrčil ho.
„Trocha švihu, Mac, preboha — nie si nijaká ľahká váha!“ súril ho Peter Marlowe.
„Musím zistiť, odkiaľ vietor fúka, ty sopliak!“ A zase si naslinil prst a vystrčil ho von a tváril sa tak sústredene a smiešne, že sa Peter Marlowe rozosmial, Larkin sa k nemu pridal, až sa obaja za bruchá chytali, a Mac sa zrepetil z dvojmetrovej výšky, oškrel si nohu o betónovú posteľ a začal kliať.
„Pozrite na tú nohu, papagáji,“ soptil Mac. Oškrenina nebola hlboká, ale tiekol z nej pramienok krvi. „Skoro som si zodral kožu

z celej haxne.“
„Pozri, Peter,“ stonal Larkin, držiac sa za brucho, „Mac má krv. Vždy som si myslel, že má v žilách iba kaučuk!“
„Dajte sa vypchať, somári, mahlu!“ vychrlil Mac podráždene, ale potom aj naňho prišiel záchvat smiechu, vstal a schytil Petra Marlowa i Larkina a začal spievať: „Kolo kolo mlynské...“
A Peter Marlowe chytil za ruku Brougha, Brough Texa, a reťaz chlapov hysterický spievala a tancovala okolo hrnea a Kráľa, ktorý sedel so skríženými nohami za ním.
Mac pretrhol reťaz. „Ave, Caesar. Idúci na žrádlo ťa pozdravujú.“
Zasalutovali ako jeden muž a zrútili sa na kopu.
„Vstaň mi z ruky, boha, Peter!“
„Máš nohu na mojich guliach, ty hovädo,“ nadával Larkin Broughovi.
„Prepáč, Grant. Kristepane! Roky som sa toľko nenasmial!“
„Hej, Radža,“ ozval sa Peter Marlowe. „Myslím, že pre šťastie by to každý mal raz zamiešať.“
„Poslúž si,“ povedal Kráľ. Robilo mu dobre pri srdci, ked videl týchto ľudí takých naradovaných.
Slávnostne sa zoradili a Peter Marlowe zamiešal v kastróli, v ktorom už začínalo vrieť. Mac vzal varechu, zamiešal a vyslovil oplzlé požehnanie. Larkin, ktorý sa nechcel dať predbehnúť, začal miešať so slovami: „Dudnej, dudnej, kotol var —“
„Si sa zošalel?“ vyletel naňho Brough. „Cituje tu Macbetha, preboha!“
„Prečo?“
„Prináša to nešťastie. Citovať Macbetha. To je ako keď hvízdaš v divadelnej šatni.“
„Vážne?“
„To vie každý somár!“
„Nech ma šľak trafí. V živote som to nepočul.“ Larkin sa zamračil.
„Aj tak si to necitoval správne,“ povedal Brough. „Má to byť: Dudnej, dudnej, smrť a zmar, oheň hor a kotol var.“
„Ale kde, ty Yankee. Ja si Shakespeara poznám!“
„Stavím sa s tebou o zajtrajšiu ryžu.“
„Pozor, plukovník,“ povedal Mac podozrievavo, lebo vedel, ako vášnivo rád sa Larkin stavia. „Tak ľahkomyseľne by sa nik nemal stavať.“
„Ja mám recht, Mac,“ vyhlásil Larkin, ale nepáčil sa mu samoľúby výraz na Američanovej tvári. „Odkiaľ berieš takú istotu, že sa nemýliš ?“
„Platí tá stávka?“ spýtal sa Brough.
Larkin sa na chvíľku zamyslel. Rád sa staval — ale zajtrajšia ryža

bol priveľký vklad. „Nie. Na karty by som ryžu bez všetkého stavil, ale nech ma šľak trafí, ak ju risknem na Shakespeara.“
„Škoda,“ povedal Brough. „Extra prídel by sa mi celkom zišiel. Je to štvrté dejstvo, prvý výstup, verš desiaty.“
„Ako to dočerta môžeš vedieť tak presne?“
„Jednoduché,“ odvetil Brough. „Vyštudoval som na Losangeleskej univerzite filozofickú fakultu, so zvláštnym zameraním na drámu a novinárstvo. Keď sa odtiaľto dostanem, budem spisovateľ.“
Mac sa naklonil a nazeral do kastróla. „Závidím ti, chlapče. Spisovateľstvo môže byť najdôležitejšia robota na svete. Ak to, čo napíšeš, za voľačo stojí.“
„To je hlúposť, Mac,“ ozval sa Peter Marlowe. „Existuje milión dôležitejších vecí.“
„Z toho len vidno, ako málo vieš.“
„Obchod je oveľa dôležitejší,“ ozval sa Kráľ. „Bez obchodu by sa svet prestal krútiť — a bez peňazí a bez stabilného hospodárstva by nemal kto kupovať knihy.“
„Kašlať na obchod a ekonómiu,“ vyhlásil Brough. „To sú len materiálne veci. Mac má pravdu.“
„Mac,“ povedal Peter Marlowe. „Prečo je to také dôležité?“
„No, synečku, po prvé, už preto, že som to odjakživa chcel robiť a neviem to. Veľakrát som to skúsil, ale nikdy som nič nedokončil. To je to najťažšie — niečo dokončiť. Ale najväčšmi zaváži, že spisovatelia sú jediní, ktorí môžu s touto planétou niečo robiť. Obchodník nemôže spraviť nič —“
„Hovno,“ ozval sa Kráľ. „A čo Rockefeller? A Morgan a Ford a du Pont? A všetci ostatní? Ich ľudomilnosť finaneuje hovädskú časť výskumu a knižníc a nemocníc a umenia. Bez ich geršlí —“
„Lenže tie peniaze zarobili na úkor druhých ľudí,“ skočil mu Brough do reči. „Bez všetkého mohli z tých svojich miliárd jednu či dve oferovať na ľudí, čo im ich zarobili. Tie pijavice —“
„Ty si demokrat, čo?“ ozval sa Kráľ napajedene.
„Na to môžeš staviť krk, že som demokrat. Pozri na Roosevelta. Pozri, čo robí pre krajinu. Vytiahol ju zo srabu, keď tí mizerní republikáni —“
„To je hovadina, a ty to vieš. Republikáni s tým nič nemajú. Na vine bol ekonomický cyklus —“
„Taký veľký aj s ekonomickým cyklom. Republikáni —“
„Hej, mládenci, cisil ich Larkin. „Politika až po jedle, čo poviete?“
„No dobre,“ súhlasil Brough namrzene, „ale tento chlap je mechom udretý.“
„Mac, prečo je to také dôležité? Ešte stále nerozumiem.“

„Tak pozri. Spisovateľ môže položiť na papier myšlienku — alebo stanovisko. Ak stojí za vofačo, pohne ľ údmi, aj ked to bude napísané na hajzľovom papieri. A v našej modernej ekonómii je jediným človekom, ktorý také čosi môže spraviť — ktorý môže zmeniť svet. To obchodník nemôže — bez obrovských súm peňazí. Politik to nemôže — ak nemá výnimočnú pozíciu alebo moc. Plantážnik to určite nemôže. Účtovník tiež nie, pravda, Larkin?“
„Určite.“
„Ale vy tu rozprávate o propagande,“ povedal Brough. „Ja nechcem písať propagandu.“
„Don, písal si niekedy pre film?“ spýtal sa Kráľ.
„Ešte odo mňa nikto nič nekúpil. Spisovateľom sa staneš, až ked niečo uverejníš. Ale film je bohovsky dôležitý. A^iete, že Lenin povedal, že film je najdôležitejším propagačným prostriedkom, aký kedy vynašli?“ Videl, že Kráľ sa chystá na útok. „A ak som demokrat, ty mamlas sprostý, tak to ešte neznamená, že som komunista.“ Obrátil sa k Macovi. „Boha, ak čítaš Lenina alebo Stalina, tak hned z teba spravia komunistu.“
„No, ale musíš nechať, Don,“ ozval sa Kráľ, „že fúra demokratov je veľmi na ružovo natretá.“
„Ak je niekto za Rusov, tak musí byť hneď komunista? Ak si náhodou zabudol, sú to naši spojenci!“
„Ak má niečo budúcnosť, tak televízia,“ povedal Peter Marlowe, ktorý nespúšťal oči z nitky pary, taneujúcej na hladine v kastróli. „Viete, videl som ukážkový program z Alexandra Paláce v Londýne. Baird vysiela raz do týždňa reláciu.“
„O televízii som už počul,“ povedal Brough. „Ale ešte som ju nevidel.“
Kráľ prikývol. „Ja tiež nie, ale kšeft by to mohol byť fantastický.
„Nie u nás, toľko je jasné,“ zašomral Brough. „Predstav si tie vzdialenosti! To môže byť dobré pre niektorú malú krajinu ako Anglicko, ale nie pre naozajstný štát ako Amerika;“
„Ako to myslíš?“ spýtal sa Peter Marlowe a zmeravel.
„Myslím to tak, že keby nie nás, táto vojna by sa nikdy neskončila. Iba naše peniaze, naše zbrane, naša moc —“
„Počuj, kamarát, nám to išlo celkom dobre aj bez vás — aspoň ste mali kedy zdvihnúť sa z tých vypasených zadkov. Je to vaša vojna práve tak ako naša.“ Peter Marlowe gánil na Brougha, a ten gánil naňho.
„Volovina. Nechápem, prečo sa dočerta nemôžete vy Európania vyvražďovať navzájom, tak ako ste to robili celé stáročia, a nás nenecháte na pokoji. Raz sme vás už museli ťahať zo srabu —“
V nasledujúcej chvíli sa už všetci hádali a nadávali si a nikto

nepočúval a každý mal veľmi pevné presvedčenie a každé presvedčenie bolo najsprávnejšie.
Kráľ zlostne hroŽil päsťou Broughovi, a ten hrozil jemu, a Peter Marlowe kričal na Maca, keď odrazu ktosi zabúchal na dvere.
Vzápätí ostalo ticho.
„Čo je to tam za cirkus, andela vám?“ ozval sa akýsi hlas.
„Tosi ty, Griffiths?“
„Ná a do by to mal byt, Adolf Hitler? Stete, aby nás zabásli či čo?“
„Nie. Pardon.“
„Tak tam nerevte jak paviáni.“
„Kto to je?“ spýtal sa Mac.
„Griffiths. To je jeho cela.“
„Čože?“
„Samo. Na päť hodín som si ju prenajal. Tri geršle za hodinu. Zadarmo ani kura nehrabe.“
„Vy ste si tú celu prenajali?“ opakoval Larkin, akoby nevedel uveriť.
„Jasné. Tento Griffiths je dobrý obchodník a má filipa,“ vysvet-
. ľoval Kráľ. „Máme tu tisíce chlapov, áno? Nikde ticho, nijaký pokoj. No a tak tento Anglán prenajíma celu takým, čo chcú byť sami. Viem si predstaviť aj lepšiu rekreáciu, ale Griffiths má aj tak kopu zákazníkov.“
„Stavím sa, že na to neprišiel sám,“ povedal Brough.
„Pravda víťazí, pán kapitán,“ usmial sa Kráľ. „Musím priznať, že prvotná myšlienka bola moja. Ale Griffiths zarobí dosť, aby si žil ako prasa v žite aj s celou svojou partiou.“
„A ty na tom koľko zarobíš?“
„Iba desať percent.“
„Ak len desať percent, tak je to okej,“ povedal Brough.
„Viac to nie je,“ dotvrdil Kráľ. Broughovi by neklamal, hoci ked sa to tak vezme, bolo ho figu do toho, čo robí.
Brough sa načiahol a zamiešal jedlo. „Hej, ksichti, už sa to varí.“
Všetci sa zhŕkli okolo kastróla. Áno, naozaj v ňom vrelo.
„Aby sme utesnili oblok. O chvíľu to začne voňať.“
Zakryli mrežovaný otvor dekou a vzápätí bola cela jedna vôňa.
Mac, Larkin a Tex čupeli opretí o stenu a nespúšťali oči z kastróla. Peter Marlowe sedel na druhej strane postele, a pretože mal ku kastrólu najbližšie, podchvíľou jedlo zamiešal.
Voda ticho bublala, vynášala drobné fazuľky ako polmesiačiky na hladinu, odkiaľ v kaskádach padali nazad do hlbín tekutiny. Dvihol sa obláčik pary a priniesol so sebou sýtu vôňu mäsa. Kráľ sa naklonil a nasypal do kastróla za priehrštie domorodých bylín, kurkumu, kadžang, huan, takú, klinčeky a cesnak, a vôňa ešte

zhustla. Keď sa jedlo varilo už desať minút, Kráľ dal do kastróla zelenú papajú.
„Fantázia," povedal. „Ten, čo príde na to, ako dehydrovať papajú, by sa po vojne mohol stať milionárom. Od toho by zmäkla aj podošva."
„Malajci ju odjakživa používajú," poznamenal Mac, ale nik ho nepočúval, ani on vlastne nepočúval sám seba, lebo sa topili v sladkovoňavej sýtej pare.
Pot im cícerkom tiekol po hrudiach, po bradách, po nohách a po rukách. Ale oni skoro nevnímali pot ani dusno. Uvedomovali si iba jedno, že to nie je sen, že sa varí mäso — tu, rovno im na očiach, a že skoro, veľmi skoro budú jesť.
„Kde si ho zohnal?" spýtal sa Peter Marlowe, hoci mu to v podstate bolo jedno. Musel len čosi povedať, aby pretrhol to zadúšajúce očarenie.
„Je to Hawkinsov pes," odpovedal Kráľ, ktorý mal v hlave iba jedinú myšlienku — bože môj, ale to vonia, ale to fantasticky vonia!
„Hawkinsov pes?"
„Rover?"
„Jeho pes?"
„A ja som si myslel, že to je prasiatko!"
„Hawkinsov pes!"
„No prisámzemi!"
„Chceš povedať, že tamto sú stehná z Rovera?" spýtal sa Peter Marlowe celý zhrozený.
„Samo," odvetil Kráľ. Teraz, keď sa tajomstvo prezradilo, bolo mu to jedno. „Chcel som vám to povedať až potom, ale z toho sa nestrieľa. Aspoň to viete."
Zdesene pozerali jeden na druhého.
Potom Peter Marlowe povedal: „Matka božia! Hawkinsov pes!
„Počuj," začal Kráľ presviedčavo. „Čo na tom záleží? Na betón som v živote nevidel zviera, čo by tak čistotné žralo. Rozhodne bol čistejší ako hocijaké prasa. Alebo aj sliepka, keď už o to ide. Mäso je mäso. A bašta."
Mac sa podráždene ozval: „Celkom správne. Čo je na tom, keď sa jedia psi? Číňania ich jedia v jednom kuse. Lahôdka. Áno. Rozhodne."
„Áno," povedal Brough, ktorému sa začínal dvíhať žalúdok. „Lenže my nie sme Číňania, a toto je Hawkinsov pes."
„Cítim sa ako ľudožrút," vyhlásil Peter Marlowe.
„Pozri," povedal Kráľ. „Mac má pravdu. Čo máš proti psom? Len to ovoňaj, boha tvojeho!"

„Ovoňajte to!“ oslovil Larkin ostatných. Sotva vládal rozprávať, lebo mu tak tiekli sliny, že sa skoro zadusil. „Necítim nič, iba mäso, a je to najkrajšia vôňa, na akú som v živote natrafil, a je mi fuk, či to je Rover alebo nie, ja chcem jesť.“ Pošúchal si žalúdok, takmer akoby ho bolel. „Neviem ako vy, sviniari, ale ja som taký hladný, že ma chytajú kŕče. Tá vôňa robí čosi také s mojím metabolizmom, že to nie je s kostolným riadom.“

„Mne sa tiež dvíha žalúdok. A nie zato, že je to psie mäso,“ Povedal Peter Marlowe. Potom doložil takmer žalostne: „Jednoducho nechcem jesť Rovera.“ Pozrel na Maca. „Ako sa potom pozrieš Hawkinsovi do očí?“

„Neviem, synečku. Budem sa pozerať inam. Áno, do očí by som sa mu asi ťažko vedel pozrieť.“ Macovi sa zachveli nozdry a pozrel do kastróla. „Tak dobre to vonia.“

„Samozrejme,“ povedal Kráľ nenútene, „kto nechce jesť, môže ísťdokelu.“

Nik sa ani nepohol. Všetci sa opierali o stenu, pohrúžení do vlastných myšlienok. Počúvali bublanie. Vpíjali arómu. Slasť.

„Keď sa to tak vezme, niet sa prečo vzrušovať,“ povedal Larkin, skôr aby presvedčil sám seba než druhých. „Uvážte, ako si obľúbime sliepky. A nič si z toho nerobíme, ked ich máme jesť — alebo ich vajcia.“

„To je fakt, synečku. A spomeň si na tú mačku, čo sme chytili a zjedli. Z toho sme si tiež nič nerobili, čo, Peter?“

„Nie, ale tá bola divá. Toto je Rover!“

„Bol to Rover. Teraz je to už len mäso.“

„Tak vy ste dostali tú mačku?“ spýtal sa Brough a ani teraz sa neubránil hnevu, hoci sa premáhal. „Tú asi pred pol rokom?“

„Nie. To bolo na Jáve.“

Brough povedal: „Aha.“ Potom náhodou pozrel na Kráľa. „To som si hned mohol myslieť,“ vybuchol. „Bol si to ty, íilcka jedna. A my sme ju naháňali štyri hodiny.“

„Čo si máš potiť tričko, Don. Dostali sme ju my. Tak či tak to bolo americké víťazstvo.“

„Moji Austrálčania akosi strácajú formu,“ vzdychol si Larkin.

Kráľ zdvihol varechu a ruka sa mu triasla, ked ochutnával jedlo. „Chutí dobre.“ Potom poštuchal mäso. Dosiaľ držalo na kostiach. „Ešte takú hodinku.“

Po desiatich minútach ochutnal zase. „Možno trocha soli. Čo myslíš, Peter?“

Peter Marlowe ochutnal. Dobrota, aká dobrota! „Štipku, len štipku!“

Všetci po rade ochutnávali. Štipku soli, trošičku huanu, máličko

cukru, prisypať kurkumy. A uvelebili sa v cele rozkošníckej trýzne a čakali, takmer pridusení.
Podchvíľou odtiahli z obloka prikrývku, vypustili trocha vône a načerpali vzduchu.
A vánok niesol vôňu na svojich krídlach von z väznice. A vnútri v budove sa záchvevy vône drali cez škáry na chodbu a prestupovali vzduch.
„Prekristapána, Smith, cítiš to?“
„Samo, že to cítim. Myslíš, že nemám nos? Odkiaľ to ide?“
„Počkaj! Niekde od väznice, tam to kdesi musí byť.“
„Stavím sa, že tie žlté svine si tam hodujú hneď za plotom.“
„Fakt. Hovädá!“
„Neviem, či sú to oni. Akoby to išlo z väznice.“
„Pánajána, počúvajte Smitha. Pozrite ho, ako vetrí, hotové psisko.“
„Cítim, že to ide z väznice, keď vám hovorím.“
„To je len vietor. Veje odtiaľ vietor.“
„Doteraz tak vietor nikdy nevoňal. To sa varí mäso. Dajte na mňa. Hovädzina. Stavím krk. Hovädzí guláš.“
,,Nové japonské mučenie. Beštie! To je svinský podraz!“
„Možno sa nám to len zdá. Hovorí sa, že vôňu si možno aj vsugerovať.“
„Doboha, ako by sa nám to mohlo iba zdať? Pozri na ostatných, každý zastáva.“
„Kto to je ten sa?“
„Prosím?“
„Povedal si: Hovorí sa, že vôňu si možno aj vsugerovať. Kto je to ten sa?“
„Preboha, Smith. Ľudia to tak hovoria.“
„Ale kto je ten sa?“
„Odkiaľ to mám vedieť?“
„Tak prestaň vravieť, že sa hovorí tamto a sa hovorí ono. Človeku z toho môže preskočiť.“
H v cele, Kráľovi vyvolenci, pozerali naňho, ako naberá porciu do jedálnej misky a podáva ju Larkinovi. Ich oči opustili Larkinovu misku a vrátili sa k vareche a potom putovali k Macovi a zase k vareche a potom k Broughovi a zase k vareche a potom k Texovi a zase k vareche a potom k Petrovi Marlowovi a zase k vareche a potom ku Kráľovi. A keď mali všetci naložené, pustili sa do jedla a ešte im zostalo dosť aspoň na dve duple na chlapa.
Hotová trýzeň, jesť tak dobre.
Fazuľa sa rozvarila a takmer sa rozplynula v hustej omáčke. Mäso od papaje zmäklo, oddelilo sa od kostí a rozpadlo sa na kúsky, ktoré mali tmavohnedú farbu od korenia a papajc a fazule. Jedlo

bolo husté ako nefalšovaný guláš, írsky guláš, a na povrchu jedálnych misiek plávali medovozlaté kolieska tuku.
Kráľ zdvihol oči od misky, vyjedenej dočista. Kývol Larkinovi.
Larkin mu len podal svoju misku a všetci si bez slova dali naložiť dupľu. Zmizla aj tá. A potom posledná porcia.
Napokon Kráľ odložil misku. „Kurník šopa."
„Perfektné!" povedal Larkin.
„Vynikajúce," pochválil si Peter Marlowe. „Už som zabudol, čo to je žuvať. Bolia ma čeľuste."
Mac starostlivo vybral poslednú fazuľku a odgrgol si. Bolo to nádherné grgnutie. „Voľačo vám poviem, synečkovia. Jedol som už v živote všeličo, od roastbccfu u Simpsona v Londýne na Strandeaž po rijstafel v Hotel des Indes na Jáve, ale tomuto sa nič nevyrovná, nijaké jedlo. Neexistuje."
„Súhlasím," povedal Larkin a pohodlne sa uvelebil. „Ani v najlepšom podniku v Sydney — teda, tie steaky sú tam fantastické — ale v živote mi tak nič nechutilo."
Kráľ si grgol a dal kolovať škatuľku kooí. Potom otvoril fľašu sake a zhlboka sa napil. Víno bolo drsné a silné, ale aspoň spláchlo mastnú záchuť v ústach.
„Tu máš," podal fľašu Petrovi Marlowovi.
Všetci popíjali a všetci pofajčievali.
„Hej, Tex, čo tak káva?" zažíval Kráľ.
„Radšej ešte pár minul počkajme, kým otvoríme dvere," povedal Brough, ktorému bolo srdečne jedno, či sa dvere otvoria alebo itie, pokiaľ ho nechajú oddychovať. ..Bože dobrý, ale mi je!"
„Som taký napchatý, že prasknem," povedal Peter Marlowe. „To bolo určite najlepšie —"
„Preboha, Peter. Práve sme všetci povedali to isté. Vieme to aj sami."
„Ale ja som to musel povedať."
„Ako si to narafičil?" opýtal sa Brough Krála, potláčajúc zívnutie.
„Max mi povedal, že ten pes roztrhal sliepku. Poslal som Dina za Hawkinsom. Ten mu dal psa. Kurt nám ho zabil. Na mňa vyšla zadná polovička."
„A prečo ho dal Hawkins Dinovi?" spýtal sa Peter Marlowe.
„On je veterinár."
„Aha."
„Hrubé drevko," povedal Brough. „Je námorníkom v obchodnej maríne."
Kráľ pokrčil plecami. „Tak dnes bol veterinár. Prestaňte kefrať."
„Ty si kanón. Namojdušu, kanón, to sa musí nechať."
„Ďakujem, Don."

„Ako — ako ho Kurt zabil?“ spýtal sa Brough.
„Nepýtal som sa ho.“
„Mal si pravdu, synečku. A teraz už prestaňme o tom rozprávať, dobre?“
„Som za.“
Peter Marlowe vstal a pretiahol sa. „A čo s kosťami?“
„Prepašujeme ich von, keď pôjdeme preč.“
,,Čo tak partičku pokera?“ spýtal sa Larkin.
„Dobrý nápad,“ vyhlásil Kráľ rezko. „Tex, postav na kávu. Peter, ty tu trocha uprac. Grant, vezmite si na starosť dvere. Don, čo keby si zozbieral riady?“
Brough sťažka vstal. „A ty budeš čo robiť?“
„Ja?“ Kráľ zdvihol obrvy. „Sedieť.“
Brough pozrel naňho. Všetci pozreli naňho. Potom Brough povedal: „Mám sto chutí povýšiť ťa na oficiera — len aby som mal to potešenie jednu ti zavesiť.“
„Stavím sa päť ku dvom,“ odvetil Kráľ, „žeby si na todoplatil.“
Brough sa poobzeral po ostatných a potom zase pozrel na Kráľa. „Asi máš pravdu. Najskôr by ma postavili pred poľný súd.“ Zasmial sa. „Ale nijaký predpis mi nezakazuje obrať ťa o peniaze.“ Vytiahol päťdolárovú bankovku a kývol hlavou na karty, ktoré Kráľ držal v ruke. „Vyššie berie.“
Kráľ rozprestrel karty do vejára. „Vyber si jednu.“
Brough víťazoslávne ukázal kráľovnú. Kráľ pozrel na vejár, potom vybral kartu — a bol to dolník.
Brough sa zasmial. „Zdvojíme stávky?“
„Don,“ povedal Kráľ prívetivo, „prestaň, kým vyhrávaš.“ Vytiahol ďalšiu kartu a obrátil ju lícom hore. Eso. „Práve tak ľahko som mohol vytiahnuť iné eso — sú to moje karty!“
„Tak prečo si ma dočerta neprebil?“ spýtal sa Brough.
„Ale, pán kapitán.“ Kráľ sa náramne dobre zabával. „Nebolo by zdvorilé oberať ťa o peniaze. Koniec koncov, si náš neohrozený vodca.“
„Bozaj ma!“ Brough začal zbierať taniere a misky. „Poddávam sa presile.“
Tú noc, kým skoro celý tábor spal, Peter Marlowe ležal pod moskytiérou a nechcelo sa mu spať. Vstal z postele, prepletal sa bludiskom moskytiér a vyšiel z baraku. Ani Brough nespal.
„Ahoj, Peter,“ zavolal ticho. „Poď si sadnúť. Ani ty nemôžeš spať?“
„Iba sa mi nechce, aspoň zatiaľ, je mi na to pridobre.“
Noc nad nimi bola zo zamatu.
„Nádherná noc.“

„Áno.“
„Si ženatý?“
„Nie,“ odvetil Peter Marlowe.
„Máš šťastie. Myslím, že by to nebolo až také zlé, keby človek nebol ženatý.“ Brough chvíľu mlčal. „Niekedy sa idem zošalieť, čo rozmýšľam, či ma bude čakať. Alebo ak aj áno, tak čo robí teraz ? Čo robí?“
„Nič.“ Peter Marlowe automaticky odpovedal, čo odpovedať musel, ale Nai mal živo pred sebou. „Čo sa máš čo trápiť.“ Bolo to, ako keby povedal: „Čo máš čo dýchať.“
„Nie že by som jej to zazlieval, jej ani hocijakej inej žene. Už tak dlho sme preč, taký dlhý čas. Nie je to jej vina.“
Brough si roztrasenými rukami ušúlal cigaretu z trochy sušeného čaju a z ohorku jednej z kooí. Keď si zapálil, zhlboka vdýchol dym a podal cigaretu Petrovi Marlowovi.
„Ďakujem, Don.“ Potiahol si a vrátil ju.
Mlčky dofajčili cigaretu, zmietaní túžbou. Potom Brough vstal. „Pôjdem si asi ľahnúť. Maj sa, Peter.“
„Dobrú noc, Don.“
Peter Marlowe pozeral zase na nočnú krajinu a nebránil dychtivým myšlienkam, aby sa vrátili k Nai. A vedel, že dnes — tak ako Brough — môže urobiť len jedno, ináč nikdy nezaspí.

16

Prišiel ôsmy máj, mier v Európe, a chlapi v Changi boli od radosti celí bez seba. Ale bol to len jeden z mnohých dneškov a v skutočnosti sa ich nijako nedotýkal. Jedlo bolo také isté, nebo také isté, horúčava taká istá, choroba taká istá, muchy také isté, chradnutie také isté. Grey ešte vždy čakal a striehol. Spiceľ mu oznámil, že diamant čoskoro zmení majiteľa. Už zakrátko. Peter Marlowe a Kráľ očakávali tú chvíľu práve tak dychtivo. Už iba štyri dni.

Prišiel Deň K a Eva porodila dalších dvanásť mládat. Kráľ i jeho spoločníci sa náramne zabávali na kódovom názve pre Deň Kotenia; Grey sa dopočul o Dni K od svojho špicľa a v ten deň obkľúčil barak, urobil fileung a u každého z chlapov hľadal hodinky, či iný tovar, ktorý zrejme chceli predávať v „Deň Kšeftovania“. Kretén policajtský! Kráľa vôbec neznepokojovalo toto potvrdenie faktu, že v baraku majú špiefa. Adama s Evou dali pracovať na tretej várke mladých.

Teraz máli pod barakom sedemdesiat klietok. Štrnásť už bolo obsadených. Čoskoro obsadia dalších dvanásť.

Problém s menami rozriešili najjednoduchším možným spôsobom. Samei dostali párne čísla a samice nepárne.

„Počujte,“ vyhlásil Kráľ, „musíme nachystať nové klietky, aj keby čo bolo.“

V baraku sa konala schôdza správnej rady. Večer bol chladný a príjemný. Cúvajúci mesiac sa skrýval za mrakmi.

„Sme nahrali,“ povedal Tex. „Drôtené pletivo už jednoducho nesplašíš. Dá sa spraviť iba jediné — skúsiť, či nám nepomôžu Austrálčania.“

„Len to skúsme spraviť,“ vravel Max pomaly, „a môžeme tým sviniarom rovno prenechať celý kšeft.“

Celé vojnové úsilie amerického baraku sa sústreďovalo na živé zlato, ktoré sa im tak rýchlo množilo pod nohami. Štvorčlenná partia už rozšírila jednoduchý zákop na celý systém chodieb. Teraz mali kopu miesta na klietky, ale nijaký drôt, aby ich mali z čoho narobiť. Zúfalo potrebovali drôt; blížil sa ďalší deň K, a čoskoro potom ďalší deň K a zase ďalší.

„Keby sme splašili takých desať ksichtov, na ktorých sa dá spoľahnúť, mohol by si im dať jeden pár, nech si založia vlastnú farmu,“ rozmýšľal Peter Marlowe nahlas. „My by sme chovali iba na plemeno.“

„Ani nápad, Peter, to by sa na betón prevalilo.“

Kráľ si ušúľal cigaretu a spomenul si, že v poslednom čase mu nešli obchody a že už týždeň nemal naozajstnú cigaretu. „Môžeme spraviť iba jedno," povedal po krátkom uvažovaní, „a to zapojiť do kšeftu Timsena."
„Ten sviniar austrálsky nám aj bez toho robí hovädskú konkurenciu," povedal Max.
„Iné nám nezostáva," vyhlásil Kráľ neodvolateľné. „Klietky mať musíme — a on je jediný, čo bude vedieť ako na vec — a jediný, na koho sa môžem spoľahnúť, že bude držať zobák. Ak farma pobeží podľa plánu, hodí to toľko, že bude dosť pre každého." Pozrel na Texa. „Doveď ho."
Tex pokrčil plecami a pobral sa preč.
„Hybaj, Peter," povedal Kráľ, „radšej to tam dole skontrolujme."
Viedol ho cez padacie dvere. „Kristove oči," uľavil si, keď videl, kam až siahajú výkopy. „Ak s tým kopaním neprestaneme, tak sa nám celý barak zosype, a potom čo?"
„čo sa bojíš, šéf," ozval sa Miller pyšne. Bol veliteľom zákopníkov. „Už som vyšpekuloval, ako obídeme tie betónové stĺpy. Teraz máme dosť pľacu na tisícpäťsto klietok, ak zoženieme drôt. Fakt. A môžeme ich mať raz toľko, ak splašíme dosť dreva na výdrevu do tunelov. Ako nič."
Kráľ sa pustil hlavným zákopom a prezeral zvieratá. Adam ho zbadal prichádzať a zúrivo sa vrhol na drôt, akoby ho chcel roztrhať na kusy.
„Milý, čo?"
Miller sa uškrnul. „Ten sviniar ťa musí odvoľakial poznať."
„A čo keby sme zastavili rozmnožovanie," navrhol Peter Marlowe, „kým nebudeme mať klietky."
„Jediné riešenie je Timsen," vyhlásil Kráľ. „Ak vôbec niekto môže splašiť drôt, tak tá jeho banda zlodejská."
Vyškriabali sa nazad do baraku a očistili sa. Po sprche sa cítili lepšie.
„Ahoj, kamoš." Cez barak prešiel Timsen a sadol si k nim. „Čo je to s vami, Amíci ? Bojíte sa, že vám bomby odtrhnú gule či čo ?" Bol vysoký a silný a oči mal hlboko zasadené.
„Čo to bľaboceš ?"
„Kopete tu kryty, hovädá, až by si človek myslel, že na Changi sa ide vrhnúť celé spojenecké letectvo."
„Istota je istota." Kráľ naposledy uvažoval, či sa oplatí riskovať a zasvätiť do veci Timsena. „Každú chvíľu to začnú sypať na Singapur. A ked to príde, budeme pekne pod zemou." . „Changi bombardovať nebudú. Vedia, že sme tu. Teda aspoň Angláni. Samozrejme, ked lietajú Amíci, tak to ani pánboh nevie, kam sa

tými bombami trafia.“
Vzali ho na inšpekčnú prehliadku. A ihned pochopil, ako veľkoryso to majú zorganizované. A aký fantastický je ten plán.
„Boha jeho, kamoš,“ povedal Timsen celý bez seba, ked sa vrátili do baraku. „Klobúk dolu. Páni moji. A my sme si mysleli, že ste len vyplašení ako zajace. Boha, tam musí byť miesto najmenej pre takých päť či šesť stovák —“
„Tisícpäťsto,“ prerušil ho Kráľ nonšalantne, „a na najbližší Deň K ich bude —“
„Deň K?“
„Deň Kotenia.“
Timsen sa zasmial. „Tak to je ten Deň K. A my si už týždne nad tým turbujeme mozgy. Namojdušu.“ Jeho smiech zahrmel. „Hotoví géniusi, všetci, ako ste tu.“
„Priznám, že to bol môj nápad.“ Kráľ sa usiloval nedať najavo pýchu, ale bolo ju poznať. Koniec koncov, naozaj to bol jeho nápad. „Najbližší deň K máme aspoň deväťdesiat mladých. A ten nasledujúci už okolo troch stovák.“
Timsenovi tak vyleteli obrvy, že sa skoro dotýkali vlasov.
„Poviem ti, čo sme ochotní spraviť.“ Kráľ sa odmlčal a v duchu zrevidoval ponuku. „Ty nám dodáš materiál na ďalších tisíc klietok. Obmedzíme chov na tisíc kusov — iba tých najlepších. Mäso budeš predávať ty a delíme sa fifty-fifty. To je taký obrovský kšeft, že na každého vyjde dosť.“
„A kedy začneme predávať?“ spýtal sa ihnedTimsen. Vyhliadky boli fantastické, ale aj tak sa cítil akosi čudne.
„O týždeň ti dáme desať stehien. Najprv budeme zabíjať samcov a samice si necháme. Pre istotu iba stehná. A ked sa chov rozbehne, začneme dodávky zvyšovať.“
„A prečo iba desať?“
„Keby sme hneď od začiatku hodili na trh viac, chlapi by cítili nejakú čertovinu. Musíme na to ísť pomaly.“
Timsen chvíľu rozmýšľal. „A máš to tutovku, že — hm — že to mäso bude v poriadku?“
Keď sa Kráľ neodvolateľné zaviazal dodávať mäso, cítil sa aj sám akýsi nesvoj. Ale čo, mäso je mäso a kšeft je kšeft. „My len ponúkame mäso. Rusa tikus.“
Timsen zošpúlil pery a pokrútil hlavou. „Nesedí mi tá predstava, že by som mal predávať Austrálčanom. Namojdušu nie. Nie že by som bol — no — nejde mi to pod nos. Nie našim chlapom.“
Peter Marlowe prikývol a bolo mu práve tak smiešne pri žalúdku. „Ani našim.“
Všetci traja hľadeli na seba. Áno, vravel si Kráľ, fakt sa to akosi

nezdá správne. Ale my musíme prežiť. A... a vtom ho osvietilo. Zbledol a povedal: „Splašte ostatných. Práve mi zaplo.“
Američania sa rýchlo poschádzali. Napäto hľadeli na Kráľa. Bol pokojnejší, ale ešte neprevravel. Iba si poťahoval z cigarety a zdalo sa, že ich prítomnosť vôbec nevníma. Peter Marlowe a Timsen znepokojene pozreli na seba.
Kráľ vstal a vzduch sa zelektrizoval ešte väčšmi.Zahasil cigaretu. „Chlapi,“ začal, a hlas mal akýsi slabý, zaznievalo z neho zvláštne vyčerpanie. „Deň K je o štyri dni. Mali by sme —“ pozrel na plán vypísaný na atapovej stene „— áno, stav by mal byť čosi vyše stovky. Uzavrel som dohodu s naším priateľom a spoločníkom Timsenom. Dodá nám materiál na tisíc klietok, takže kým odstavíme mladé, bude ubytovací problém vyriešený. On a jeho partia budú predávať, čo dopestujeme. My sa sústredíme iba na chov a výber najlepšieho plemena.“ Odmlčal sa a uprene sa na každého zahľadel. „Chlapi. Od dnes o týždeň začne farma s predajom.“
Keď sa ten hrozivý deň stanovil, tváre sa im predĺžili.
„Naozaj myslíš, že by sme mali?“ spýtal sa Max bojazlivo.
„Počkáš chvíľku, Max?“
„To s tým predajom sa mi nepozdáva,“ povedal Byron Jones III. a naprával si pásku cez oko. „Pri tej predstave —“
„Tak počkáte, preboha?“ prerušil ich netrpezlivo Kráľ. „Chlapi.“ Všetci sa naklonili dopredu, lebo Kráľ, opojený vlastnou myšlienkou, šepkal skoro nečujne. „Budeme predávať iba lampasákom. Papalášom! Od majora vyššie!“
„Boha jeho!“ vydýchol Timsen.
„Ježiškove husličky!“ povedal Max ako osvietený vnuknutím.
„Čože?“ vyjachtal Peter Marlowe akoby bleskom zasiahnutý.
Kráľ sa cítil ako boh. „Áno, lampasákom. To sú akurát tie svine, co na to majú dosť peňazí. Nijaký obchod vo veľkom, spravíme z toho luxusný artikel.“
„A tí, čo si to môžu dovolif, sú akurát takí pankharti, že by im to mäso človek dal aj zadarmo!“ povedal Peter Marlowe.
„Ty si bohovský káder,“ povedal Tirnsen, naplnený posvätnou úctou. „Génius. Sám poznám tri také fileky, že by som si dal ruku odrezať, keby som sa mohol kukať, ako sa kŕmia potkaním mäsom, -a potom im povedať, čo jedli...“
„Ja poznám dvoch,“ poznamenal Peter Marlowe, „ktorým by som to mäso nie že predal, ale daroval. Ale to sú také špiny, že keby ho dostali zadarmo, hned by hfadali nejaký podfuk.“
Max vstal a prekričal rehot. „Počujte, ksichti. Počujte. Tak počúvajte chvífku.“ Obrátil sa ku Kráľovi. „Ty vieš, že som, teda,

že mám —“ Taký bol dojatý, že sotva vládal rozprávať. „Bol som — nebol som vždy na tvojej strane. Na tom neni nič zlého. U nás máme slobodu. Ale toto — to je taký obrovský tento — taká táto — že, skrátka —“ Slávnostne vystrel ruku. „Rád by sóm potriasol ruku človeku, ktorý vymyslel túto myšlienku. Myslím, že by sme všetci mali podať ruku naozajstnému géniovi. V mene všetkých vojakov na celom svete — som pyšný na teba. Na Kráľa!“
Max a Kráľ si potriasli ruky.
Tex sa bujne kýval z boka na bok. „Sellars a Prouty a Grey — toho mám už dávno na zozname...“
„Nemá geršle,“ povedal Kráľ.
„No čo, tak mu kúsok darujeme,“ navrhol Max.
„To nemôžeme. Grey nie je na hlavu padnutý. Hneď by voľačo šípil,“ povedal Peter Marlowe.
„A čo Thorsen — ten sviniar —“
„Nijaký americký dôstojník. No čo,“ povedal Kráľ nenápadne, „možno jeden alebo dvaja.“
Zborové hurá museli rýchlo líšiť.
„A čo Austrálčania?“
„To nechaj na mňa, kamoš,“ povedal Timsen. „Už mám v merku tri desiatky zákazníkov.“
„A Angláni?“ spýtal sa Max.
„Tých môže každý z nás menovať niekoľko.“ Kráľ sa cítil obrovský a mocný a nadšený. „Sú sviniari, čo majú šťastie a geršle, alebo si ich vedia zohnať, a práve tým by to človek s radosťou naservíroval a potom im povedal, čo žrali.“
Tesne pred večierkou pribehol Max dverným otvorom a zašepkal Kráľovi: „Ide sem strážny.“
„Kto?“
„Šagata.“
„Dobre,“ povedal Kráľ a usiloval sa, aby mu na hlase nebolo poznať vzrušenie. „Skontroluj, či máme hliadky na mieste.“
„Okej.“ Max odbehol.
Kráľ sa naklonil tesne k Petrovi Marlowovi. „Možno vyskočil nejaký zádrh,“ povedal nervózne. „Pod, radšej sa prichystajme.“
Preliezol cez oblok a skontroloval, či je plátenný prístrešok v poriadku. Potom si s Petrom Marlowom sadli dovnútra a čakali.
Šagata strčil hlavu pod plátno, a ked spoznal Kráľa, ticho sa šuchol dnu a sadol si. Oprel pušku o stenu a ponúkol škatuľku kooí.
„Tabe,“ povedal.
„Tabe,“ odvetil Peter Marlowe.
„Ahoj,“ ozval sa Kráľ. Keď si vyberal cigaretu, triasla sa mu ruka.
„Máš dnes pre mňa niečo na predaj ?“ spýtal sa Šagata s výraznými

sykavkami.
„Pýta sa, či mu máš dnes čo predať.“
„Povedz, že nie!“
„Môj priateľ je skormútený, že nemá dnes večer nič, čím by mohol zvábiť muža dobrého vkusu.“
„A bude mať tvoj priateľ taký predmet povedzme o tri dni ?“
Kráľ si uľahčené vydýchol, ked mu Peter Marlowe pretlmočil. ,.Povedz, že áno. A že je múdry, keď si to overuje.“
„Môj priateľ hovorí, že v ten deň pravdepodobne bude mať niečo, čo by mohlo zvábiť muža dobrého vkusu. A môj priateľ dodáva, že obchodovať s takým opatrným človekom je dobrou predzvesťou pre úspešné zavŕšenie tejto transakcie.“
„To vždy býva múdre, keď sa veci musia zariaďovať v nočnej temnote.“ Šagata-san sa nadýchol pomedzi zuby. „Ak by som neprišiel o tri noci, čakajte ma potom každú noc. Spoločný priateľ naznačil, že možno nebude môcť dostať svojmu sľubu s absolútnou presnosťou. Ale nazdávam sa, že to bude odo dneska o tri noci.“
Šagata vstal a dal Kráľovi škatuľku s cigaretami. Letmý úklon a zase ho objala tma.
Peter Marlowe povedal Kráľovi, čo Šagata vravel, a Kráľ sa usmial. „Fajn. Fakt fajn. Nezaskočíš sem zajtra ráno? Môžeme si pripraviť plány.“
„Idem s pracovným komandom na letisko.“
„Mám za teba poslať náhradníka?“
Peter Marlowe sa zasmial a pokrútil hlavou.
„Aj tak bude lepšie, ak pôjdeš,“ povedal Kráľ. „Ak by čcng San chcel nadviazať spojenie.“
„Myslíš, že niečo hapruje?“
„Nie. Šagata spravil dobre, že si to bol overiť. Ja by som to tiež urobil. Všetko beží, ako má. Ešte týždeň a máme celý kšeft vo vrecku.“
„Dúfam.“ Peter Marlowe si spomenul na dedinu a v duchu sa modlil, aby ten obchod dobre vypálil. Zúfalo tam chcel ísť znova a vedel, že ak pôjde, Sulina bude musieť byť jeho, ináč príde o rozum.
„Čo sa ti robí?“ Kráľ skôr vycítil, ako zbadal, že Petra Marlowa striaslo.
„Len som si pomyslel, že by bolo dobre ležať teraz Suline v náručí,“ ncisto odpovedal Peter Marlowe.
„Mhm.“ Kráľ uvažoval, či mu skrz ženskú nezačne strečkovať.
Peter Marlowe zbadal ten pohľad a letmo sa usmial.
„Nemusíš sa báť, kamarát. Nijakú hlúposť nevyvediem, ak si o tom rozmýšľal.“

„Samo.“ Kráľ sa usmial. „Máme sa bohovsky veľa na čo tešiť — a zajtra je lo divadlo. Nevieš o ňom nič?“
„Iba že hra sa volá Trojuholník. A hlavnú úlohu hrá Sean.“ Marlowov hlas odrazu znel plocho a nezúčastnene.
„Ako sa to stalo, že si Seana skoro zabil ?“ Kráľ sa nikdy predtým priamo nespýtal, lebo vedel, že človeka ako Peter Marlowe je vždy nebezpečné vypytovať sa na osobné veci. Ale teraz inštinktívne vycítil, že nadišla vhodná chvíľa.
„Vlastne ani niet veľmi čo rozprávať,“ odpovedal hneď Peter Marlowe, celkom rád, že sa ho Kráľ na to opýtal. „Boli sme so Seanom v tej istej letke na Jáve. Deň pred kapituláciou sa Sean nevrátil z letu. Myslel som, že ho chytila šajba.
Asi pred rokom—deň po tom, 60 sme sem prišli z Jávy—som bol na jednom z tých táborových predstavení. Vieš si predstaviť, aký to bol šok, keď som konečne spoznal Seana na javisku. Hral dievča, ale na tom ešte nič nebolo — voľakto ženské úlohy hrať musí—a ja som si len sedel a tešil sa z predstavenia. Nevedel som sa spamätať z toho, že som ho našiel živého a zdravého, a najmä z toho, aké je z neho fantastické dievča — už len to, ako chodil a rozprával a sedel — a šaty aj parochňu mal dokonalé. Výborný herecký výkon — a pritom som vedel, že v živote nehral divadlo.
Po predstavení som ho šiel navštíviť do zákulisia. Čakalo tam už zopár iných chlapov a po chvíli sa ma zmocnil taký nepríjemný pocit, že sú rovnakí ako tie typy, čo stretneš pred každou divadelnou šatňou na svete — veď vieš, mládenci, ktorí s vyplazenými jazykmi čakajú na dievčatá.
Konečne sa dvere na šatni otvorili a všetci sa vrútili dnu. Ja som šiel posledný a zastal som vo dverách. Iba vtedy som si uvedomil, že všetci tí chlapi sú teplí! Sean sedel na stoličke a oni sa lepili naňho, podlizovali sa mu, volali ho zlatko, objímali ho a hovorili mu, aký bol úchvatný — správali sa k nemu ako k divadelnej dive. A Sean — Sean to vychutnával! Kristepane, naozaj vychutnával, ako ho tam ohmatávali! Ako sučka, keď sa behá.
Potom ma zrazu zbadal a pravdaže, bol to šok aj preňho.
Povedal ‚Ahoj, Peter, ale ja som sa nevedel zmôcť na slovo. Pozeral som na jedného z tých prekliatych teplošov, ktorý mal ruku na Seanovom kolene. Sean mal také splývavé negližé a hodvábne pančuchy a nohavičky a bol by som prisahal, že si to negližé tak upravil, aby mu bolo vidieť stehno nad pančuchou — zdalo sa, že pod negližé sú ženské prsia. A nato som si uvedomil, že nemá parochňu — že tie vlasy, dlhé a vlnité, naskrze dievčenské, sú jeho vlastné.
Sean poprosil ostatných, aby odišli.‚Peter je starý priateľ a pokladal

som ho za mŕtveho, povedal. ‚Musíme sa pozhovárať. Odíďte, prosím vás.
Keď boli preč, spýtal som sa Seana: ‚Oo sa to, preboha, s tebou porobilo? Ty si sa vážne vyžíval, ked ťa tá zberba omakávala.
‚Čo sa, preboha, porobilo s nami všetkými?“ odvetil Sean. A potom povedal s tým svojím nádherným úsmevom: ‚Som rád, že ťa vidím, Peter. Myslel som si, že si normálne mŕtvy. Sadni si na monentík. kým sa odlíčim. Máme si veľa čo povedať. Prišiel si s tou pracovnou skupinou z Jávy?
Prikývol som, ešte stále šokovaný, a Suan sa obrátil k zrkadlu a začal si vazelínou stierať líčidlo. ‚Cosas tel)oustalo, Peter? spýtal sa. ‚Zostrelili ťa?
Keď si začal stierať líčidlo, bolo mi troeha lepšie — všetko sa zdalo normálnejšie. Povedal som si, že som hlupák — že to všetko patrilo k predstaveniu — veď vieš, predlžovanie ilúzií — a bol som presvedčený, že iba predstieral, že sa mu to páči. Tak som sa ospravedlnil a povedal som: ‚Prepáč, Sean — istotne si myslíš, že som načisto osprostel. Bože dobrý, ale som rád, že ti nič nie je. Ja som si tiež myslel, že už nežiješ. Porozprával som mu, čo sa so mnou stalo, a potom som sa spýtal, čo bolo s ním.
Sean mi povedal, že ho prevŕtali štyri zerá a musel sa zachraňovať padákom. Keď sa konečne dostal na letisko, z môjho lietadla našiel iba vrak. Porozprával som mu, ako som ho zapálil, kým som odišiel — nechcel som, aby ho tí sviniari japonskí opravili.
‚Aha,“ povedal, ‚no a ja som si myslel, že si sa nabúral pri pristátí — že si hotový. Ostal som v Bandungu na veliteľstve s ostatnými a potom nás všetkých pichli do tábora. Krátko potom nás poslali do Batávie a odlial sem.“
Sean sa pritom celý čas obzeral v zrkadle: tvár mal hladkú a nežnú ako dievča. Odrazu sa ma zmocnil taký čudný pocit, že na mňa celkom zabudol. Nevedel som, čo robiť. Potom sa odvrátil od zrkadla a pozrel rovno na mňa a tak zvláštne sa mračil. Odrazu som vycítil, že je nešťastný, tak som sa ho spýtal, či mám odísť.
‚Nie, povedal. ‚Nic, Peter, chcem, aby si tu ostal.“
A potom vzal dámsku taštičku, čo ležala na toaletnom stolíku, vyhrahal rúž a začal si natierať pery.
Ostal som ako omráčený. ‚Čo to robíš? spýtal som sa ho.
‚Rúžujem sa, Peter.
‚Tak už prestaň, Sean, povedal som. ‚Žart je žart. Predstavenie sa skončilo pred pol hodinou.
Ale on sa rúžoval ďalej, a keď mal pery v poriadku, napudroval si nos a učesal vlasy a prisahám bohu, zase bola z neho tá krásna žena. Nevedel som vlastným očiam uveriť. Ešte stále som si

myslel, že hrá so mnou akýsi strelený žart.
Ešte si upravil tu i tam kader, potom sa na stoličke zaklonil a prezeral sa v zrkadle. Zrejme bol so sebou absolútne spokojný. Potom v zrkadle zbadal, že naňho vyvaľujem oči, a zasmial sa. ‚Čo sa ti robí, Peter ? spýtal sa. ‚Ešte si v živote nebol v divadelnej šatni ?
‚Áno, odpovedal som mu. ‚Bol som — ale v ženskej.
Hodnú chvíľu na mňa hľadel. Potom si upravil negližé a prekrížil nohy. ‚Aj teraz sme v ženskej šatni, povedal.
‚Prcstaň, Sean, okríkol som ho, lebo mi to už išlo na nervy, ‚to som ja, Peter Marlowe. Sme v Changi, nezabúdaš ? Predstavenie sa skončilo a všetko je zase normálne.
‚Ano, povedal celkom pokojne, .všetko je normálne.
Dlho mi trvalo, kým som sa zmohol na slovo. ‚Tak čo, podarilo sa mi nakoniec dostať zo seba, ‚kedy sa už vyzlečieš z tých šiat a utrieš si to svinstvo z tváre ?
‚Mne sa tie šaty páčia, Peter, povedal, ‚a teraz vždy chodím nalíčený. Vstal, otvoril skriňu a namojdušu, bola plná sarongov a ženských šiat a nohavičiek a podprseniek a tak ďalej. Obrátil sa ku mne s absolútnou samozrejmosťou.‚Teraz nosím už len takéto šaty, povedal. ‚Som žena.
‚Ty si sa musel zblázniť, povedal som mu.
Sean podišiel ku mne, zahľadel sa na mňa a ja som sa nevedel ubrániť dojmu, že mám naozaj pred sebou dievča — vyzeral ako dievča, správal sa ako dievča, rozprával ako dievča a voňal ako dievča. ‚Pozri, Peter, povedal, ‚viem, že to ťažko pochopíš, ale ja som sa zmenil. Už nie som muž, ale žena.
‚Ty si akurát taká ženská ako ja! zreval som. Ale naňho to vôbec nezapôsobilo. Len tam stál, usmieval sa ako madona a potom povedal: ‚Som žena, Peter. Dotkol sa mi ruky, tak ako by sa jej dotkla žena, a povedal: ‚Prosím ťa, správaj sa ku mne ako k žene.
V hlave mi čosi akoby prasklo. Chytil som ho za ruku, zdrapil som mu z pliec negližé a strhol vypchatú podprsenku a strčil ho pred zrkadlo.
‚Ty že si žena? reval som. ‚Tak sa na seba pozri! Kde máš doboha cecky ?
Ale Sean sa nepozrel. Stál pred zrkadlom so sklonenou hlavou a vlasy mu padali do tváre. Negližé na ňom viselo a boi do pása nahý. Zdrapil som ho za vlasy a mykol mu hlavu hore. ‚Pozri na seba, hovädo jedno úchylné! reval som. ‚Si muž, boha ti, a vždy mužom ostaneš!
Ale on len stál, nič nevravel, a napokon som si uvedomil, že plače. Vtedy sa vrútil dnu Rodrick s Frankom Parrishom a odsotil ma a

Parrish zahalil Seana do negližé a objal ho a Sean celý ten čas iba plakal.
Frank ho objímal a hovoril: ‚No tak, Sean, no tak. Potom pozrel na mňa a vedel som, že by ma bol najradšej zabil. ‚Practe sa odtiaľto, idiot jeden, povedal.
Ani neviem, ako som odtiaľ odišiel — keď som sa konečne spamätal, chodil som po tábore a začínalo mi svitať, že som nemal právo, že som nemal najmenšie právo spraviť to, čo som spravil. Bolo to šialenstvo.“
Na Marlowovej tvári sa črtala nahá bolesť. „Vrátil som sa do divadla. Musel som sa zmieriť so Scanom. Dvere mal zamknuté, ale zdalo sa mi, že ho vnútri počujem. Klopal som a klopal, ale on neodpovedal a neotvoril dvere, tak som sa zase nazlostil a dvere som rozrazil. Chcel som sa mu ospravedlniť do očí, nie cez dvere.
Ležal na posteli. Ľavé zápästie mal prerezané a všetko bolo samá krv. Založil som mu zaskrcovadlo a kdesi som zohnal doktora Kennedyho a Rodricka a Franka. Sean vyzeral ako mŕtvola a za celý čas, čo mu Kennedy zašíval ranu po nožniciach, nevydal zo seba ani hláska. Keď bol Kennedy hotový, Frank mi povedal: ‚Tak teraz ste už spokojný, hovädo sprosté?
Nevedel som mu odpovedať. Len som tam stál a nenávidel sám seba.
‚Choďte preč a viac sa tu neukazujte, povedal Rodrick.
Pobral som sa preč, ale vtom som počul, že ma Sean volá, ticho, slabo, skoro šepotom. Obrátil som sa a videl som, že na mňa nepozerá s hnevom, ale tak, akoby ma ľutoval. ‚Prepáč, Peter, povedal. .Nebola to tvoja vina.
‚Prekrista, Sean, podarilo sa mi zo seba dostať, ‚nechcel som ti ublížiť.
‚Viem, odvetil. ‚Prosím ťa, ostaňme priatelia, Peter.
Potom pozrel na Parrisha a Rodricka a povedal: ‚Chcel som odísť, ale teraz, a usmial sa tým zázračným úsmevom, ‚som šťastný, že som sa zase vrátil.„
Peter Marlowe mal tvár ako po veľkej námahe. Po krku a po hrudi mu tiekol pot. Kráľ si zapálil koou.
Peter Marlowe bezmocne pokrčil plecami, potom vstal a odišiel prenasledovaný výčitkami svedomia.

17

„Tak poďme, padáme," povedal Peter Marlowe zívajúcim chlapom, mlkvo nastúpeným pred barakom. Bolo krátko po svitaní, raňajky boli už len spomienkou a ich chudoba iba zväčšovala podráždenie vojakov. A okrem toho ich čakal dlhý deň v slnečnej páľave na letisku. Ak nebudú mat šťastie.

Chýr tvrdil, že dnes má ísť jedna skupina na najzápadnejší koniec letiska, kde rástli kokosovníky. Udajne tri z nich mali zoťať. A dužina kokosovej palmy je nielen jedlá, ale veľmi výživná a chutná. Volali ju „milionárska kapusta", lebo ak ju niekto chce mať, musí zahynúť celý strom. A okrem milionárskej kapusty budú aj kokosové orechy. Pre tridsaťčlenné pracovné komando ich určite bude viac ako dosť. A tak dôstojníci aj mužstvo boli napätí.

K Petrovi Marlowovi prišiel seržant, ktorý v ten deň velil baraku, a zasalutoval. „To je všetko, pán nadporučík. Počet dvadsať vrátane mňa."

„Malo nás byť tridsať."

„Máme iba dvadsiatich. Ostatní sú chorí, alebo išli na drevo. Nemôžem si pomôcť."

„Dobre. Poďme k bráne."

Seržant dal chlapom pokyn na odchod a oni sa voľným prúdom uberali popri múre väznice a pri západnej bráne, prehradenej barikádami, sa pridali k ostatným oddielom, určeným na prácu na letisku. Peter Marlowe kývol seržantovi a zhromaždil chlapov v najvýhodnejšom postavení — pri konci útvaru, kde bola väčšia pravdepodobnosť, že ich vyberú stínať stromy. Keď chlapi zbadali, že dôstojník ich manévruje na výhodne miesto, začali dávať pozor a rýchlo sa zoradili.

Všetci mali zaplátané košele prevesené cez chlebníky. Chlebníky boli táborovou inštitúciou a mali mnoho podôb. Niekedy to boli predpisové tariistry, inokedy kufre, rattanové koše, tašky, kus handry na palici, niekedy len kus látky. Ale každý mal čosi, kam mohol uložiť prípadnú korisť. Na pracovnom komande sa nejaká korisť vždy našla, a ak to aj nebola milionárska kapusta alebo kokosový orech, mohli to byť halúzky, drevo na kúrenie, šupy z kokosového orecha, banány, orechy z olejovej palmy, jedlé korene, rozličné listy a niekedy aj papaja.

Chlapi mali zväčša dreváky alebo sandále zo starých pneumatík. Niektorí mali topánky s odrezanými prstami. A niektorí mali baganče. Peter Marlowe si požičal baganče od Maca. Boli mu malé, ale na päťkilometrový pochod, a prácu na letisku boli lepšie

ako dreváky.
Ľudský had sa začal plaziť cez západnú bránu a každú rotu viedol dôstojník. Na čele išla skupina Kórejcov a záver tvoril jediný kórejský strážny.
Peter Marlowe čakal so svojou skupinou vzadu, až sa budú môcť pridať k pochodujúcim. Tešil sa na cestu a na možnosť, že dostanú tie stromy. Košeľu v plecniciach batoha si posunul čo najpohodlnejšie a napravil si poľnú fľašu — nie tú fľašu, lebo brať takú fľašu na prácu bolo nebezpečné. Človek nikdy nevedel, kedy sa bude chcieť napiť niektorý strážny alebo niekto podobný.
Konečne prišiel rad na nich, a tak sa pustil so svojimi ľuďmi smerom k bráne. Keď išli okolo strážnice, zasalutovali a malý, zavalitý japonský seržant stojaci na verande ich pozdrav meravo opätoval. Peter Marlowe zahlásil druhému strážnemu počet mužov v skupine, a ten ho porovnal so zoznamom, ktorý už vopred dostal. Vzápätí už boli von z tábora a kráčali po asfaltovej ceste. Mierne sa hadila nevysokými kopcami a údoliami a potom sa rovno rozbehla cez kaučukovú plantáž. Kaučukovníky boli zanedbané a nenarezané. To je zvláštne, pomyslel si Peter Marlowe, veď guma je nesmierne vzácna a vo vojne je životne dôležitou surovinou.
„Ahoj, Duncan," pozdravil sa s kapitánom, ktorý okolo neho viedol inú skupinu. Vyrovnal s ním krok a nespúšťal zrak zo svojich ľudí, ktorí kráčali vpredu.
„Nie je to skvelé, že máme zase správy?" povedal Duncan. „Je," odvetil automaticky, „pokiaľ sú pravdivé." „Fakt sú také dobré, že to hádam ani pravda byt nemôže." Peter Marlowe mal rád Duncana. Bol to malý ryšavý Škót v stredných rokoch. Nič ho nevedelo rozčúliť. Vždy mal naporúdzi úsmev a dobré slovo. Peter Marlowe mal pocit, že dnes sa akosi zmenil. Ale v čom?
Duncan si všimol jeho zvedavý pohľad a roztiahol pery, aby bolo vidieť nový umelý chrup.
„Aha, to je ono," povedal Peter Marlowe. „Rozmýšľal som, čo je na tebe inakšie." „Čo na ne povieš?" „Lepšie ako nič."
„To je teda pekná pochvala. Mne sa náhodou ohromne páčia." „Neviem si zvyknúť na alumíniové zuby. Čudný pohľad." „Bolo to hotové peklo, kým mi ich vytrhali. Peklo!" „Chvalabohu, že mám zuby v poriadku. Dal som si ich vlani opraviť. Odporná robota. Asi máš pravdu, že si si ich dal vytrhať. Koľko ti ich—"
„Osemnásť," povedal Duncan zlostne. „Ešte teraz by som pľul krv. Ale mal som ich načisto skazené. Doktor vravel niečo o vode a že nemáme čo žuvať a držia nás o ryži a chýba nám vápnik. Ale namojdušu, tieto falošné sú nádhera." Párkrát nimi skusmo zahryzol a potom pokračoval: „Šikovní ľudia, tí zubári. Ohromne

vynachádzaví. Pravdaže, musím priznať, že to je trocha šok — ked človek nemá biele zuby. Ale pokiaľ ide o pohodlie, kamarát, roky som sa necítil tak dobre, a čerta ma zaujíma, či sú biele alebo hliníkové. Celý život ma tie zuby trápili. A vôbec, kašlať na zuby.“

Zástup sa vpredu vyhol na jednu stranu cesty, lebo ich predbiehal autobus. Bol prastarý a dýchavičný a rozpálený a mal sedadlá pre dvadsaťpäť cestujúcich. Ale vnútri bolo takmer šesťdesiat mužov, žien a detí a ďalších desať sa na ňom držalo zubami-nechtami zvonku. Na streche autobusu bola kopa klietok s kurencami a batožiny a zvinutých rohoží na spanie. Keď astmatické vozidlo išlo okolo, domorodci sa zvedavo pozerali na chlapov a chlapi po očku sledovali klietky s polomŕtvymi kurencami a dúfali, že sa ten sprostý vehikel pokazí alebo vbehne do priekopy, aby ho museli roztláčať, pričom sa dalo zrekvirovať zo desať kureniec. Ale dnes autobus prešiel okolo nich bez ťažkostí, a tak sa ozývali iba nadávky.

Peter Marlowe kráčal vedľa Duncana, ktorý trkotal o svojich zuboch a vycieral ich v širokom úsmeve. Ale ten úsmev bol veľmi čudný. Groteskný.

Kórejský strážny, ktorý sa letargický vliekol za nimi, začal kričať na chlapa, čo vybočil z radu na kraj cesty, ale ten len spustil nohavice, rýchlo si uľavil a zakričal „Sakit marah“ —dyzentéria — takže strážny len pokrčil plecami, vybral cigaretu, zapálil si ju a čakal, kým sa chlap rýchlo nevrátil zase do radu.

„Peter,“ povedal Duncan ticho, „kry ma.“

Peter Marlowe pozrel dopredu. Asi dvadsať krokov od cesty, na úzkom chodníku, čo sa ťahal popri jarku, stála Duncanova žena s dcérou. Ming Duncanova bola singapurská Číňanka. Ako Ázijčanku ju nedali do tábora spolu so ženami a deťmi ostatných zajatcov, ale mohla voľne žiť na predmestí. Dievča bolo krásne ako matka, veľké na svoj vek a malo tvár, ktorú nikdy nezatemní vzdych. Raz za týždeň „náhodou“ išli okolo, aby ich Duncan mohol vidieť. Casio vravieval, že kým ich vída, nie je mu v Changi najhoršie.

Peter Marlowe sa pohol tak, aby kryl Duncana pred strážnym, takže Duncan sa mohol stiahnuť dozadu a kráčal po boku svojej skupiny.

Matka s dieťaťom sa ani nepohli, keď kolóna prechádzala popri nich. Keď išiel okolo Duncan, ich pohľady sa na zlomok sekundy stretli a ony videli, ze pusta malý papierik na okraj cesty, ale išli ďalej, a vzápätí bol Duncan preč a stratil sa v mase chlapov. Ale vedel, že papierik videli, a vedel, že pôjdu ďalej, kým chlapi aj strážni nezmiznú z dohľadu; potom sa vrátia, nájdu papier a prečítajú si ho a pri tej predstave bol Duncan šťastný.

„*Milujem vás a chýbate mi a obe ste mi celým životom.*“
Napísal naň len toľko. Slová boli vždy tie isté, ale zakaždým zneli novo, jemu aj im, lebo ich práve napísal, a také slová hodno opakovať znova a znova. Navždy.
„Pravda, dobre vyzerá?“ spýtal sa Duncan, keď sa zase pridal k Petrovi Marlowovi.
„Skvele, máš veľké šťastie. A z Mordeen rastie hotová krásavica.“
„Vera, naozaj krásavica. V septembri bude mať šesť rokov.“
Pocit šťastia sa stratil a Duncan sa odmlčal. „Keby sa už len tá vojna skončila,“ povedal.
„Už to dlho nepotrvá.“
„Až sa oženíš, Peter, vezmi si Číňanku. To sú najlepšie manželky na svete.“ Duncan mu už veľakrát opakoval to isté. „Viem, že je nepríjemné, keď ťa spoločensky bojkotujú, a pre deti je to zlé — ale ak zomriem v jej náručí, zomriem spokojne.“ Vzdychol si. „Lenže ty ma neposlúchneš. Vezmeš si nejakú Angličanku a budeš si myslieť, že to je život. Aký nezmysel! Ja to viem. Skúsil som obidvoje.“
„Počkám a uvidím — iné mi zatiaľ nezostáva, nemyslíš?“ zasmial sa Peter Marlowe. Potom pridal do kroku, aby sa dostal na svoje miesto v čele skupiny. „Do videnia.“
„Ďakujem, Peter,“ zavolal za ním Duncan.
Teraz už boli skoro na letisku. Vpredu stála skupina strážnych; čakali, že si odvedú chlapov na pridelené pracoviská. Pri strážnych ležali motyky a lopaty a rýle. Veľa chlapov už pochodovalo so strážnymi cez letisko.
Peter Marlowe pozrel na západ. Jedna skupina už mierila k stromom. Šľak aby to trafil!
Zastavil chlapov a zasalutoval strážnym; bol medzi nimi aj Torusumi.
Torusumi spoznal Petra Marlowa a usmial sa. „Tabe!“
„Tabe,“ odvetil Peter Marlowe, ktorému bolo trápne, že Torusumi tak očividne dáva najavo svoju náklonnosť.
„Vezmem si teba a tvojich mužov,“ povedal Torusumi a ukázal hlavou na náradie.
„Ďakujem ti,“ povedal Peter Marlowe a kývol seržantovi. „Máme ísť s ním.“
„Ten ksicht pracuje na východnom konci,“ povedal seržant napajcdene. „To sme celí my, mať takú smolu.“
„Viem,“ odvetil rovnako zlostne Peter Marlowe, a keď sa chlapi pohli po náradie, povedal Torusumimu: „Dúfam, že nás dnes zavedieš na západný koniec. Je tam chladnejšie.“
„Máme ísť na východ. Viem, že na západnej strane je chladnejšie,

ale ja vždy dostanem východný koniec.“
Peter Marlowe sa rozhodol riskovať. „Možno by si mal požiadať, aby s tebou lepšie zaobchádzali.“ Radiť Kórejcovi alebo Japoncovi bolo nebezpečne. Torusumi naňho chladne hľadel, potom sa zrazu zvrtol a šiel k Azumimu, japonskému desiatnikovi, ktorý stál zachmúrene bokom. Azumi bol známy zlostnými výbuchmi.
Peter Marlowe s obavami pozeral, ako sa Torusumi ukláňa a začína čosi rýchlo a drsne vravieť po japonsky. A pocítil na sebe Azumiho pohľad.
Seržant stál vedľa Petra Marlowa a aj on úzkostlivo pozoroval rozhovor. „Čo ste mu povedali, pán nadporučík?“
„Že by nezaškodilo, keby sme pre zmenu išli na západný koniec.“
Seržanta až myklo. Ak dôstojník dostal zaucho, automaticky sa ušlo aj seržantovi. „Riskujete, že —“ Stíchol, lebo Azumi sa pohol k nim a Torusumi šiel úctivo dva kroky za ním.
Azumi — malý, krivonohý chlapík — zastal päť krokov od Petra Marlowa a dobrých desať sekúnd mu uprene hľadel do tváre. Peter Marlowe sa už chystal na zaucho, ktoré muselo nasledovať. Ale neprišlo. Namiesto toho sa Azumi zrazu usmial, vyccril zlaté zuby, nadýchol sa pomedzi ne a vybral škatuľku cigariet. Ponúkol Petra Marlowa a povedal čosi po japonsky, čo Peter Marlowe nerozumel, ale zachytil výraz „šoko-san“ a začudoval sa ešte väčšmi, lebo ešte nikto ho doteraz nevolal šoko-san. „Šoko“ je dôstojník a „san“ znamená pán, a ked vás taká zlostná fileka ako Azumi volá „pán dôstojník“, tak to už voľačo znamená.
„Arigato,“ povedal Peter Marlowe a dal si zapáliť cigaretu.
„Ďakujem“ bol jediný japonský výraz, ktorý poznal, ak nerátame „Pohov,“ „Pozor,“ „Poklusom v klus,“ „Pozdravte“ a „Pod sem, ty biela sviňa“. Seržantovi, ktorý bol z toho celý vyvalený, kázal, aby dal skupinu nastúpiť.
Potom Azumi zabrechal po japonsky na Torusumiho a Torusumi prišiel k nim a povedal „Hočatore!“, čo znamená „Pochodom v chod“. Keď boli na polceste cez letisko, kde ich už Azumi určite nemohol počuť, Torusumi sa usmial na Petra Marlowa. „Dnes ideme na západný koniec. A budeme rúbať stromy.“
„Naozaj ? To nechápem.“
„Jednoduché. Povedal som Azumi-sanovi, že ty si Kráľov tlmočník a že by to mal vedieť, lebo berie desať percent našich ziskov. Pravdaže,“ pokrčil Torusumi plecami, „musíme si navzájom pomáhať. A možno, že sa budeme môcť dnešného dňa pozhovárať o nejakom obchode.“
Peter Marlowe celý bez seba zastavil chlapov.
„Čo sa robí, pán nadporučík?“ spýtal sa seržant.

„Nič, seržant. Počujte, chlapi! Ale nijaký rev. Ideme na tie stromy.“
„Boha, fajn, to je fantázia.“
Začínajúci jasot rýchlo umlčali.
Keď došli k trom stromom, našli tam už Speneea s jeho pracovnou skupinou aj so strážnym. Torusumi išiel k nemu a začali sa po kórejsky prekrikovať. Ale nakoniec rozzúrený strážny zoradil zlostných chlapov aj so Spenceom a odviedol ich preč. „Ako to, že ste dostali tie stromy, ty sviňa ? My sme tu boli skôr!“ zakričal Spence.
„Viem,“ odvetil Peter Marlowe spoluúčastne. Vedel, ako Spenceovi je.
Torusumi kývol Petrovi Marlowovi, sadol si do tieňa a pušku oprel o strom. „Postav niekoho strážiť,“ zažíval. „Osobne zodpovedáš za to, že ma nijaký morový Japonec alebo Kórejec neprichytí spať.“
„Môžeš spať sladko pod mojou ochranou,“ odvetil Peter Marlowe.
„Zobuď ma v hodinu jedla.“
„Stane sa.“
Peter Marlowe rozostavil stráže na strategické body a potom zúrivo zaútočili na stromy. Chcel ich zoťať a rozrezať, kým niekto nezmení rozkaz.
Napoludnie už mali tri stromy zoťaté a milionársku kapustu z nich vydlabali. Chlapi boli vysilení a doštípaní od mravcov, ale nič si z toho nerobili, lebo mali ohromnú korisť. Každý si odnesie domov dva kokosové orechy a ešte ich pätnásť zostalo. Peter Marlowe rozhodol, že päť odložia Torusumimu a zvyšných desať si rozdelia na obed. Rozporcoval milionársku kapustu z dvoch stromová povedal, že tú z tretieho nechajú Torusumimu a Azumimu, ak by náhodou chceli. Ak nie, rozdelia si aj tú.
Peter Marlowe sa opieral o strom a fučal od námahy, ked odrazu zaznelo výstražné hvízdnutie. Vyskočil, zabehol k Torusumimu a zobudil ho.
„Strážny, Torusumi-san, rýchlo.“
Torusumi sa zviechal a očistil si uniformu. „Dobre. Vráť sa k stromom a robte sa, že pracujete,“ povedal ticho.
Po chvíli Torusumi nenápadne vy masíroval na čistinku. Keď spoznal strážneho, upokojil sa, kývol mu, aby šiel do tieňa, obaja si opreli pušky, natiahli sa a začali fajčiť. „Soko-san,“ zavolal Torusumi. „Nič sa neboj, je to iba môj priateľ.“
Peter Marlowe sa usmial, potom zakričal: „Hej, seržant. Otvorte dva najlepšie z tých mladých kokosových orechov a zaneste ich strážnym.“
Sám ich zaniesť nemohol, lebo by bol stratil tvár.

Seržant starostlivo vybral orechy a odrezal vršky. Vonkajšia šupa bola hnedozelená, päť centimetrov hrubá a pevne obaľovala orech, zasadený hlboko vnútri. Biela dužina, vystielajúca vnútrajšok, bola taká mäkká, že sa dala jesť lyžicou a šťava bola chladná a sladká.
„Smith," zavolal seržant.
„Áno?" .
„Zanes to tým šikmookým."
„Prečo ja? Ja musím večne robiť viac ako —"
„Padám, padám."
Smith, šľachovitý malý Londýnčan, so šomraním vstal a poslúchol.
Torusumi aj s druhým strážnym sa schuti napili. Potom Torusu-mi zavolal Petrovi Marlowovi: „Ďakujeme ti."
„Pokoj bud s tebou," odvetil Peter Marlowe.
Torusumi vytiahol dokrkvanú škatuľku kooí a podal ju Petrovi Marlowovi.
„Ďakujem ti," povedal Peter Marlowe.
„Pokoj bud s tebou," zdvorilo odpovedal Torusumi.
Cigariet bolo sedem. Chlapi nástojili, aby si Peter Marlowe vzal dve. Ostatných päť rozdelili, jednu na štyroch chlapov, a so všeobecným súhlasom sa mali vyfajčiť poobede.
Na obed bola ryža, rybacie pomyje a slabý čaj. Peter Marlowe si vzal iba ryžu a zamiešal si do nej kúštik blačangu. Ako zákusok s chuťou zjedol svoj podiel z kokosového orecha. Potom sa unavene oprel o peň jednej z paliem, pozeral na letisko a čakal, kedy ša skončí hodinová obedňajšia prestávka.
Na juh od nich bol kopec a okolo neho sa hmýrili tisíce čínskych kuliov. Každý niesol na pleci bambusovú tyč a na nej dva bambusové košíky a išiel na kopec a nabral za dva košíky zeminy a zišiel dolu kopcom a tie dva košíky vysypal. Neprestajne chodili hore-dolu a kopec mizol takmer navidomoči. Pod rozpáleným slnkom.
Peter Marlowe chodil na letisko štyri,* päťkrát do týždňa už takmer dva roky. Keď s Larkinom prvý raz uvideli pozemok — tie kopce, močariny a piesok — rozosmiali sa presvedčení, že z neho nikdy letisko nebude. Ved Číňania nemali traktory ani buldozéry. A teraz, ani nie o dva roky neskôr, bola menšia pristávacia dráha schopná prevádzky a druhú, pre bombardéry, už skoro dokončili.
Peter Marlowe obdivoval trpezlivosť všetkých tých mravčích robotníkov a rozmýšľal, čo by ich ruky vedeli vytvoriť, keby pracovali s moderným zariadením.
Oči sa mu zavreli a zaspal.

„Ewart! Kde je Marlowe?" spýtal sa Grey stroho. „Na fache na

letisku. Prečo?“
„Povedzte mu, že sa má u mňa hlásiť, len čo sa vráti.“ „A kde budete?“ „Odkiaľ to mám vedieť! Povedzte mu, nech ma pohľadá.“ Keď Grey vyšiel z baraku, cítil, že naňho ide kŕč, a ponáhľal sa k latrínam. Kým však prebehol pol cesty, črevá nevydržali. Z Greya sa vycedilo trocha krvavého hlienu a ešte väčšmi zamočilo vypchávku z trávy, ktorú nosil v nohaviciach. Zmučený a zoslabnutý sa oprel o barak, aby načerpal síl.
Grey vedel, že je najvyšší čas vymeniť si vypchávku — dnes už štvrtý raz — ale bolo mu lo jedno. Vypchávka bola aspoň hygienická a nezašpinil si nohavice — jediné, ktoré mal. A bez vypchávky chodiť nemohol. Odporné, hovoril si, celkom ako menštruačná vložka. Aké nechutné svinstvo! Aie aspoň plnila svoj účel.
Mal sa dnes hlásiť na maródku, ale to bolo vylúčené, lebo konečne dosial Marlowa. Nie, nie, toto si ujsť nedá, a chcel vidieť Marlowovu tvár, ked mu to povie. Tá bolesť stojí za lo, lebo ho má v hrsti. Filcku špinavú. A keď má Marlowa, bude aj Kráľovi horúco pri zadku. O pár dní dostane oboch. Lebo vedel o diamante a vedel, že na budúci týždeň sa začnú jednačky. Kedy, to ešte nevedel, ale dozvie sa aj to. Si hlavička, hovoril si, hlavička, že máš taký fungujúci systém.
Išiel do policajného baraku a povedal službukonajúcemu, aby počkal vonku. Vymenil si vypchávku a vydrhol ruky a dúfal, že tým zmyje aj škvrnu, tú neviditeľnú škvrnu.
Cítil sa lepšie, a tak namáhavo zišiel dolu schodmi a zamieril k proviantnému baraku. Dnes mal vykonať pravidelnú týždennú kontrolu zásob ryže a potravy. Stav zásob vždy súhlasil, pretože podplukovník Jones bol schopný a svedomitý a denné dávky ryže vždy rozväzoval sám a verejne. Takže akékoľvek švindle boli vylúčené.
Grey obdivoval podplukovníka Jonesa a páčilo sa mu, že si všetko robí sám —- potom mu nikto nič nemôže zbabrať. Aj mu záviděl, lebo Jones bol na podplukovníka veľmi mladý. Tridsaťtri rokov. Z toho by jedného šľak trafil, hovoril si, on je podplukovník a ty si poručík — a jediný rozdiel je v tom, že on bol v správnom čase na správnom mieste. Ale aj tak, tebe to tiež nejde najhoršie a získavaš si priateľov, ktorí budú nad tebou držať ruku, keď sa vojna skončí. Pravdaže, Jones je záložný dôstpjník, takže v armáde nezostane. Ale Jones je pečený-varený so Samsonom aj so Smedlym-Taylorom, Greyovým náčelníkom, a hrá bridž s veliteľom tábora. Má šťaslie, hnusák. Ja nehrám bridž o nič horšie ako ty, ale mňa nik nepozve a narobím sa viac ako iní.

Keď Grey došiel do proviantného baraku, výdaj ryže sa ešte neskončil.
„Dobré ráno, Grey," povedal Jones. „Hneď to bude." Bol to vysoký chlap, pekný, vzdelaný, tichý. Mal chlapčenskú tvár a prezývali ho Podplukovník skaut.
„Ďakujem, pán podplukovník."
Grey stál a pozeral, ako prichádza k váham služba z ktorejsi kuchyne — seržant a vojak. Každá kuchyňa posielala po prídel dvoch chlapov — aby sa navzájom strážili. Predložili hlásenie o stave, skontrolovali im ho a navážili im ryžu. Nakoniec im hlásenie ošifrovali.
Keď vydali prídel poslednej kuchyni, seržant intendančnej služby Blakely vzal zvyšok vreca s ryžou a odniesol ho do baraku. Grey sa pobral dovnútra za plukovníkom Jonesom a roztržito počúval čísla, ktoré mu Jones zunované hlásil: „Stav dôstojníkov, poddôstojníkov a mužstva deväťtisícštyristoosemdesiattri. Dnešný výdaj ryže tisícstoosemdesiatpäť kíl a tristosedemdesiatpäť gramov, stodvadsaťpäť gramov na osobu. Zhruba dvanásť vriec." Ukázal hlavou na prázdne jutové vrecia. Grey pozeral, ako ich odratúva, hoci vedel, že ich bude dvanásť. Potom Jones pokračoval: „V jednom vreci chýbalo päť kíl" — to sa stávalo — „a zvyšok je deväť kíl a šesťstodvadsaťpäť gramov."
Podplukovník išiel k takmer prázdnemu vrecu, zdvihol ho a položil na váhy, ktoré seržant Blakely zatiahol do baraku. Starostlivo ukladal závažia na váhy, až ich bolo deväť kíl a šesťstodvadsaťpäť gramov. Vrece sa zdvihlo a jazýček váh ostal v rovnováhe. „Súhlasí," usmial sa spokojne a pozrel na Greya.
Aj všetko ostatné na vlas súhlasilo — pôlt hovädziny, šestnásť kadí sušených rýb, dvadsať kíl guly malakky, päť tuctov vajec; dvadsaťpäť kíl soli a vrecia korenia i sušených feferónov.
Grey podpísal hlásenie o stave zásob a strhol sa, lebo naňho prišiel ďalší kŕč.
„Dyzentéria?" spýtal sa Jones súcitne.
„Nestojí to za reč, pán podplukovník." Grey sa poobzeral v prítmí a zasalutoval. „Ďakujem, pán podplukovník. Do videnia o týždeň."
„Ďakujem, poručík."
Cestou von schytil Greya taký kŕč, že sa potkol o váhu, prevrátil ju a rozsypal závažia po hlinenej dlážke.
„Prepáčte," vyhŕkol Grey, „strašne som ťarbavý." Postavil váhy a habkal po dlážke, hľadajúc závažia, ale Jones i Blakely už boli na kolenách a zbierali ich.
„Nechajte tak, Grey," povedal Jones a potom sa osopil na Blakelyho: „Už som vám vravel, že máte tie váhy postaviť do

kúta.“
Ale Grey už zdvihol kilovec. Nemohol uveriť vlastným očiam, a tak si odniesol závažie k dverám a prezeral si ho vo svetle, či ho zrak neklame. Neklamal. Na dne železného závažia bola malá jamka zapchatá hlinou. Vyškrabal hlinu nechtom a tvár mal ako krieda.
„Čo je, Grey?“ spýtal sa Jones.
„To závažie je falošné.“ Tie slová boli obvinením.
„Čo? Vylúčené!“ Jones podišiel ku Greyovi. „Ukážte mi ho.“ Celú večnosť si ho prezeral, potom sa usmial.
„Kdeže falošné. To je korekčné vybranie. Závažie bolo asi o trochu ťažšie, ako malo byť.“ Chabo sa zasmial. „Panebože, v prvej chvíli ste ma celkom vyľakali.“
Grey rýchlo šiel k ostatným závažiam a zdvihol druhé. Aj to malo jamku.
„Kristepane! Všetky sú falošné!“
„To je absurdné,“ povedal Jones. „Sú to len korekčné —“
„O mierach a váhach viem dosť,“ povedal Grey, „aby mi bolo jasné, že nesmú mať nijaké diery. A vôbec už nie na korekciu. Ak je závažie chybné, nedostane sa vôbec do obehu.“
Zvrtol sa k Blakelymu, ktorý sa chúlil pri dverách. „Čo vy o tom viete?“
„Nič, pán poručík,“ odvetil Blakely posadnutý hrôzou.
„Radšej mi to povedzte!“
„Nie neviem, pán poručík, naozaj —“
„V poriadku, Blakely. Viete, čo spravím? Teraz vyjdem z baraku a poviem o tom každému, koho stretnem, každému — a ukážem im závažie, a kým to stihnem hlásiť plukovníkovi Smedlymu-Taylorovi, tak vás roztrhajú na kusy.“
Grey sa pohol k dverám.
„Počkajte, pán poručík,“ vyjachtá zo seba Blakely. „Všetko vám poviem. To nie ja, ale pán podplukovník. Donútil ma k tomu. Prichytil ma, keď som ukradol trocha ryže, a prisahal, že ma udá, ak mu nepomôžem —“
„Čušte, vy hlupák,“ okríkol ho Jones. Potom, už pokojnejším hlasom, povedal Greyovi: „Ten lotor ma chce do toho zamočiť. Nemal som najmenšie tušenie —“
„Nepočúvajte ho, pán poručík,“ skočil mu Blakely do reči, a už sa to z neho sypalo. „Vždy váži ryžu sám. Vždy. A on má kľúč od trezoru, kde drží tie závažia. Sám viete, že všetko robí sám. A každý, kto chytí závažie do ruky, sa sem-tam pozrie aj na spodok. Aj keby tie diery boli neviemako zamaskované, nemôžete ich nezbadať. A už to robí rok, aj viac.“

„Čušte, Blakely!“ vrieskal Jones. „Čušte.“
Ticho.
Potom sa Grey spýtal: „Pán podplukovník, ako dlho sa používajú tieto závažia?“
„Neviem.“
„Rok? Dva?“
„Odkiaľ to mám vedieť, dočerta? Ak sú závažia falošné, tak ja s tým nemám nič spoločného.“
„Ale vy máte kľúč a držíte ich pod zámkou?“
„Áno, ale to neznamená —“
„Pozreli ste sa niekedy na spodok závaží?“
„Nie, ale—“
„To je trocha čudné, nie?“ pokračoval Grey neúprosne.
„To teda nie je, a nijaký krížový výsluch tu so mnou —“
„Bude lepšie, ak poviete pravdu, vo vlastnom záujme.“
„Vyhrážate sa mi, poručík? Postavím vás pred poľný súd —“
„To pochybujem, pán podplukovník. Som tu služobne a závažia sú falšované, pravda?“
„Pozrite, Grey —“
„Sú?“ Grey pridržal závažie Jonesovi pred zošúverenou tvárou, ktorá už veľmi chlapčenský nevyzerala.
„Možno — možno áno,“ povedal Jones, „ale to neznamená —“
„To znamená, že to máte na svedomí alebo vy alebo Blakely. Možno obaja. Sem smiete vstúpiť iba vy dvaja. Závažia vážia menej, a čo zostalo z prídelu, bral jeden z vás, alebo obidvaja spoločne.“
„Ja nie, pán poručík,“ zaskučal Blakely. „Dostával som len kilo z desiatich —“
„Luhár!“ vykríkol Jones.
„Ja že som luhár? Tisíckrát som vám hovoril, že nás prichytia.“ Obrátil sa ku Greyovi, zalamujúc rukami. „Prosím vás, pán poručík, prosím vás,nepovedzte to. Chlapi nás roztrhajú na kusy.“
„Dúfam, že áno, ty sviňa.“ Grey bol rád, že našiel falošné závažia. A aký len bol rád!
Jones si vybral tabatierku a začal si šúľať cigaretu. „Nezapálite si?“ Na chlapčenskej tvári mu ovísali líca, vyzerala ako u chorého a pohrával na nej ncistý úsmev.
„Nie, ďakujem.“ Grey už štyri dni nemal cigaretu v ústach a veľmi by si bol zafajčil.
„Môžeme to dať do poriadku,“ povedal Jones. Začínal sa mu vracať chlapčenský výraz i dobrá výchova. „Možno tie závažia naozaj niekto sfalšoval. Ale ide o celkom zanedbateľné množstvo. Bez všetkého môžem zohnať iné závažia, správne —“

„Takže priznávate, že tieto sú falošné?“
„Grey, hovorím len toľko, že...“ Jones sa odmlčal. „Blakely, choďte preč. Počkajte za dverami.“
Blakely sa ihneď pustil k dverám.
„Ostaňte tu, Blakely,“ ozval sa Grey. Potom zase pozrel na Jonesa, stelesnená úctivosť. „Pravda netreba, aby Blakely odchádzal, pán podplukovník?“
Jones naňho hľadel cez dym, potom povedal. „Nie. Steny nemajú uši. V poriadku. Dostanete pol kila ryže týždenne.“
„To je všetko?“
„Tak teda kilo týždenne a štvrť kila sušených rýb. Raz za týždeň.“
„A nijaký cukor? Ani vajcia ?“
„Tie posielame do nemocnice, to viete sám.“
Jones čakal a Grey čakal a vzadu vzlykal Blakely. Potom sa Grey pobral preč a závažie si dal do vrecka.
„Grey, počkajte.“ Jones vzal dve vajcia a podával mu ich. „Tu máte, dostanete jedno týždenne spolu s tým ostatným. A trocha cukru.“
„Viete, čo teraz spravím, pán podplukovník? Idem za plukovníkom Smedlym-Taylorom a oznámim mu, čo ste mi povedali, a ukážem mu závažia — a ak vás chlapi odvlečú do hajzľa a zlynčujú, a ja sa modlím, aby to urobili, tak tam budem s nimi a strčím vás tam dolu hlavou, ale pomaly, aby som videl, ako skapínate. Chcem počuť, ako budete vrieskať, a chcem vidieť, ako skapínate, a dlho. Obidvaja.“
Potom vyšiel z baraku na slnko a páľava ho ovalila po hlave a črevá mu zovrela bolesť. Ale s vypätím vôle sa prinútil ísť ďalej a pomaly sa pustil dolu kopcom.
Jones a Blakely hľadeli za ním z dverí proviantného baraku. A obaja boli posadnutí hrôzou.
„Prekristapána, pán podplukovník, čo s nami bude?“ skučal Blakely. „Obesia nás —“
Jones ho strhol do baraku, zabuchol dvere a spakruky ho zúrivo udrel po tvári. „Čušte!“
Blakely bľabotal na dlážke a po tvári mu tiekli slzy, tak ho Jones s myknutím postavil na nohy a zase ho udrel.
„Nebite ma, nemáte právo —“
„Držte papuľu a počúvajte.“ Jones ho schytil a celého zatriasol. „Počúvajte, hovädo sprosté! Koľkokrát som vám hovoril, že v tie dni, keď chodí Grey na kontrolu, máte používať správne závažia, babrák jeden neschopný? Prestaňte smrkať a počúvajte. Po prvé, popriete, že sa tu niečo hovorilo. Jasné? Nič som Greyovi neponúkal, jasné.“

„Ale pán—“
„Popriete to, jasné ?“
„Ano, pán podplukovník.“
„Dobre. Obaja to poprieme, a ak sa budete držať toho, na čom sa dohodneme, tak nás z toho srabu vytiahnem.“
„Áno? Dá sa to, pán podplukovník?“
„Dá, ak všetko popriete. Po druhé. O závažiach neviete nič, a ja tiež nie. Jasné?“
„Ale ved iba my —“
„Jasné?“
„Áno.“
„Po tretie. Tu sa stalo len toľko, že Grey objavil falošné závažia, a my dvaja sme boli práve takí prekvapení ako on. Jasné?“
„Ale —“
„A teraz mi povedzte, čo sa stalo. Boha vášho, povedzte mi to!“ zreval Jones, vypínajúc sa nad seržantom.
„My — končili sme kontrolu a potom — potom sa Grey potkol o váhy a spadol a závažia s rozkotúľali a — a potom sme objavili, že sú falošné. Je to tak dobre, pán podplukovník?“
„A potom?“
„Čo potom, pán podplukovník ?“ Blakely chvíľu rozmýšľal a nato sa mu rozsvietila tvár. „Grey sa nás pýtal na závažia a ja som si nikdy nevšimol, že by boli falošné, a vy ste boli taký prekvapený ako ja. Potom Grey odišiel.“
Jones mu ponúkol tabaku. „Zabudli ste, čo Grey hovoril. Nespomínate si ? Povedal: Ak mi dáte ryžu, pol kila týždenne, a zopár vajec, tak to nebudem hlásiť. A ja som ho poslal dokelu, že tie falošné závažia zahlásim sám a že oznámim aj jeho, a bol som celý bez seba, čo ma tak trápili tie falošné závažia. Ako sa tam dostali ? Ktorá sviňa to spravila?“
Blakelyho malé očká sa naplnili obdivom. „Áno, už si jasne spomínam. Pýtal pol kila ryže a pár vajec. Celkom tak, ako ste hovorili.“
„Tak aby ste si to aj zapamätali, hlupák jeden! Keby ste boli vzali správne závažia a držali jazyk za zubami, nemuseli sme byť v tomto hajzli. Nie aby ste ma ešte raz sklamali, lebo nechám vinu na vás. Vaše slovo bude stáť proti môjmu.“
„Nesklamem vás, pán podplukovník, sľubujem —“
„Aj tak je to len naše slovo proti Greyovmu. Tak sa nemáte čo báť. Ak nestratíte hlavu a všetko si zapamätáte.“
„Nezabudnem to, pán podplukovník, naozaj.“
„Dobre.“ Jones zamkol trezor a dvere baraku a odišiel.
Jones je hlavička, presviedčal sa Blakely v duchu, vylíže nás z

toho. Keď prešiel prvý otras nad tým, že ho pristihli, začínal sa cítiť bezpečnejšie. Ano, Jones si bude musieť chrániť vlastný krk, a tým chráni aj tvoj. Áno, Blakely, kamarát, ty máš tiež za ušami, lebo si sa poistil a vieš naňho dosť, keby náhodou chceli na teba zahrať nejaký podraz.

Plukovník Smedly-Taylor si zdĺhavo a dôkladne obzeral závažie.

„Úžasné!“ povedal. „Vôbec to nemôžem uveriť.“ Bystro zdvihol zrak. „A vážne hovoríte, že sa vás podplukovník Jones pokúšal podplatiť? Táborovými zásobami?“

„Áno, pán plukovník. Presne tak, ako som vám povedal.“

Smedly-Taylor si sadol na posteľ v malom baraku a utrel si pot, lebo bolo horúco a dusno. „Neverím,“ opakoval, krútiac hlavou.

„K závažiam nemal prístup nik okrem nich —“

„Viem. Vôbec nechcem pochybovať o vašom slove, Grey, ale keď je to také — také neuveriteľné.“

Smedly-Taylor dlho mlčal a Grey trpezlivo čakal.

„Grey.“ Plukovník hovoril dalej, ale neprestal si obzerať závažie a drobnú jamku v ňom. „Rozmyslím si, čo spraviť. Celá táto... aféra... je nabitá nebezpečenstvom. Nesmiete to spomenúť nikomu, nikomu, jasné?“

„Áno, pán plukovník.“

„Bože môj, ak je to tak, ako vravíte, tak tých dvoch zlynčujú.“ Smedly-Taylor zase potriasol hlavou. „Že tí dvaja — že podplukovník Jones bol schopný — a táborové prídely! A všetky závažia sú falošné?“

„Áno.“

„Dovedna asi o koľko?“

„Neviem, ale možno o kilo na štyristo kíl. To by znamenalo, že si uliali pol druha, možno dve kilá ryže denne. Nerátajúc sušené ryby alebo vajcia. Možno sú do toho zapletení aj iní — určite musia byť. Tú ryžu si nemohli uvariť tak, aby to nikto nezbadal. Najskôr je do toho zamočená aj niektorá kuchyňa.“

„Bože môj!“ Smedly-Taylor vstal a začal chodiť hore-dolu. „Ďakujem vám, Grey. Skvelá robota. Postarám sa, aby sa to dostalo do vášho služobného spisu.“ Podal mu ruku. „Dobrá robota, Grey.“

Grey mu pevne potriasol rukou. „Ďakujem, pán plukovník. Mrzí ma len, že som to neobjavil skôr.“

„Ale nikomu ani slovo. To je rozkaz!“

„Rozumiem.“ Zasalutoval a odišiel, ale nohami sa sotva dotýkal zeme.

Že Smedly-Taylor povedal: „Postarám sa, aby sa to dostalo do vášho služobného spisu!“ Možno ho povýšia, pomyslel si Grey s

náhlou nádejou. Zopár chlapov už v tábore povýšili a vyššia hodnosť by nebola na škodu. Kapitán Grey — to už má cveng! Kapitán Grey!

Odpoludnie sa pomaly vlieklo. Keď chlapi nemali robotu, Peter Marlowe ich len ťažko vedci udržať na nohách, tak organizoval výpravy za jedlom a striedal stráže, leboTorusumi zase spal. Páľava bola neznesiteľná, vzduch suchý a všetci preklínali slnko a nevedeli sa dočkať noci.
Nakoniec sa Torusumi zobudil, vykonal potrebu v kríkoch, vzal si pušku a začal chodiť hore-dolu, aby striasol spánok. Nakričal na chlapov, ktorých prichytil, ako driemu, a zavolal Petrovi Marlowovi: „Prosím ťa, zdvihni tým synom prasiat šunky a donúť ich pracovať, alebo aspoň voľačo sprav, aby vyzerali, že pracujú.“
Peter Marlowe prišiel k nemu. „Prepáč mi, že sa musíš znepokojovať.“ Potom sa obrátil k seržantovi: „Boha vášho, dobre viete, že máte naňho dávať bacha. Zdvihnite tých idiotov a kopte nejakú dieru, alebo rozrúbte ten sprostý strom, alebo režte palmové ratolesti, chumaj sprostý!“
Seržant sa zatváril príslušne skrúšene a v nasledujúcej chvíli už chlapi poletovali a filmovali robotu. Dlhým cvikom povzniesli túto činnosť do umeleckých výšin.
Poprekladali niekoľko kusov kôry z kokosovej palmy, nahádzali na kopu niekoľko ratolestí a pílou narezali do stromov prvé zárezy.
Keby tak rýchlo pracovali deň čo deň, dávno by mali celé letisko vyrúbané a splanírované.
Seržant zunované hlásil Petrovi Marlowovi: „Všetko to lieta o dušu, pán nadporučík.“
„Dobre. Už to dlho nepotrvá.“
„S dovolením, pán nadporučík, nemohli — nemohli by ste pre mňa niečo spraviť?“
„A čo také?“
„No, to je tak. Pretože — teda — lebo vy... „V rozpakoch si utrel ústa do vreckovky. Ale takú dobrú príležitosť bolo škoda premeškať. „Pozrite na toto.“ Vybral plniace pero. „Nespýtali by ste sa toho žltého, či ho nekúpi?“
„To chcete, aby som ho predal?“ vyvalil naňho Peter Marlowe oči.
„Áno, pán nadporučík. Je to — no — myslel som si, že ako ked sa priatelíte s Králom, viete — že možno by ste vedeli ako na to.“
„Obchodovať so strážnymi zakazujú predpisy, naše aj ich.“
„Ale čo, pán nadporučík, mne môžete dôverovať. Veď vy s Kráľom —“
„Čo my s Králom?“

„Nič, pán nadporučík," povedal seržant opatrne. Čo sa robí tomu čuramedánovi ? Koho chce oblafnúť ? „Len som si pomyslel, že by ste mi hádam mohli pomôcť. A mojej partii."
Peter Marlowe pozeral na seržanta a na pero a rozmýšľal, prečo sa vlastne tak napajedil. Koniec koncov, naozaj s Kráľom predával — alebo sa o to aspoň pokúšal — a naozaj bol Kráľovým priateľom. A na tom nebolo nič zlého. Keby nie Kráľa, nikdy by im nepridelili tie kokosové palmy. Najskôr by mal teraz opuchnutú bradu, alebo aspoň by ho vyzauškovali. Takže by mal hájiť Kráľovu reputáciu. Ďakuješ mu za tie kokosové orechy.
„Čo zaň chcete?"
Seržant sa usmial. „No, parker to nie je, ale má zlatý hrot." Odkrútil vrchnák a ukázal mu ho. „Takže voľačo by som zaň mohol dostať. Neskúsite, čo to hodí?"
„Bude chcieť vedieť, koľko žiadate. Spýtam sa ho, ale cenu si určite vy."
„Keby ste mohli dostať... šesťdesiatpäť dolárov, bol by som ohromne rád."
„Je toľko hodno?"
„Myslím, že hej."
Pero malo naozaj zlatý hrot a štrnásťkarátovú značku, a pokiaľ to vedel Peter Marlowe posúdiť, bolo pravé. Nie ako to druhé.
„Kde ste ho vzali?"
„Je moje, pán nadporučík. Odkladal som si ho pre daždivý deň. A v poslednom čase veľa pršalo."
Peter Marlowe prikývol. Veril mu. „Dobre, skúsim, čo sa dá spraviť. Vy dajte bacha na chlapov a dozrite na to, aby niekto strážil."
„Nebojte sa, pán nadporučík. Tá banda ani okom nemihne."
Pelcr Marlowe našiel Torusumiho, ako sa opiera o nízky strom husto obrastený brečtanom. „Tabe," povedal.
„Tabe." Torusumi pozrel na hodinky a zažíval. „O hodinu môžeme ísť. Ešte je skoro." Zložil si čiapku a poutieral si pot z tváre a krku. „Tá smradľavá horúčava a ten smradľavý ostrov!"
„Áno." Peter Marlowe sa usiloval, aby jeho slová zneli dôležito, akoby nehovoril on, ale Kráľ: „Jeden z mužov má pero a túži ho predať. Zišlo mi na um, že ty ako priateľ by si ho možno chcel kúpiť."
„Astaghfaru llah. Je to parka?"
„Nie." Peter Marlowe vybral pero, odskrutkoval vrchnák a nastavil hrot tak, aby sa ligotal v slnečnom svetle. „Ale je zlaté."
Torusumi si ho prezeral. Bol sklamaný, že to nie je „parka", ale to by chcel priveľa. Také čosi nemohol čakať na letisku. Parkera by

predával Kráľ osobne.
„Nestojí za veľa," povedal.
„Pravdaže nie. Ak sa ti nechce o ňom uvažovať..." Peter Marlowe dal pero nazad do vrecka.
„Uvažovať môžem. Aspoň nám tá hodina rýchlejšie ujde, keď budeme uvažovať o takom naničhodnom predmete." Pokrčil plecami. „Nie je hoden viac ako sedemdesiatpäť dolárov."
Petra Marlowa priam ohúrilo, že prvá ponuka bola taká vysoká. Seržant zrejme nemá ani predstavu o cene toho pera. Bože, keby som len tak vedel, kolko je naozaj hodno.
A tak sedeli a jednali sa. Torusumi sa napajedil a Peter Marlowe bol neoblomný a dohodli sa na stodvadsiatich dolároch a škatuľke kooí.
Torusumi vstal a zase zazíval. „Čas ísť." Usmial sa. „Kráľ je dobrý učitef. Keď ho najbližšie stretnem, poviem mu, ako si zneužil moje priateľstvo a donútil ma k takému zlému obchodu." Potriasol hlavou, plný predstieranej ľútosti. „Taká cena za také naničhodné pero! Kráľ ma dozaista vysmeje. Povedz mu, prosím ťa, že odo dneška o sedem dní budem zase mať službu. Azda mi nájde nejaké hodinky. A tentoraz poriadne!"
Peter Marlowe bol spokojný, že úspešne doviedol do konca svoj prvý skutočný obchod za cenu, ktorá sa mu zdala slušná. Stál však pred ťažkým rozhodnutím. Ak dá všetky peniaze seržantovi, Kráľ sa parádne nahnevá. To by ohrozovalo cenovú štruktúru, ktorú Kráľ tak starostlivo vybudoval. A Torusumi určite spomenie pero aj cenu Kráľovi. Lenže ak dá seržantovi iba toľko, čo pýtal, a zvyšok si nechá, tak to bude podvod, nie ? Alebo iba obchod podľa všetkých zásad ? Ale pravda, seržant chcel šesťdesiatpäť dolárov, tak toľko má aj dostať.
A Peter Marlowe bol Kráľovi dlžný kopu peňazí.
Ľutoval, že sa vôbec do tej hlúpej veci púšťal. Teraz sa chytil do klepca, ktorý si sám nastavil. Máš jednu chybu, Peter, namýšľaš si, že si bohvieaký dôležitý. Keby si bol seržantovi povedal nie, nemusel si teraz byť v tej šlamastike. Čo spravíš ? Nech urobíš hocičo, bude to zle.
Pomaly sa vracal a uvažoval. Seržant už dal chlapov nastúpiť a nedočkavo si odviedol Petra nabok. „Všetko hotovo, pán nadporučík. A skontroloval som aj náradie." Stíšil hlas. „Kúpil?"
„Áno." Vtedy sa Peter Marlowe rozhodol. Vytiahol z vrecka zväzok bankoviek a dal ho seržantovi. „Tu máte. Šesťdesiatpäť dolárov."
„Pán nadporučík, vy ste kanón!" Oddelil päťdolárovku a podával mu ju. „Ešte vám visím dolár päťdesiat."

„Nie ste mi nič dlžný.“
„Desať percent je vašich. To je dovolené a rád ich zaplatím. Ten dolár päťdesiat vám dám, len čo zoženiem drobné.“
Peter Marlowe odstrčil bankovku. „Nie,“ povedal a odrazu sa cítil vinovato. „Nechajte si to.“
„Trvám na tom,“ nedal sa seržant a strkal mu ju zase do ruky.
„Pozrite, seržant —“
„Tak si aspoň vezmite tú päťku. Bolo by mi strašne, pán poručík, keby ste si ju nevzali. Strašne. Ani neviem, ako sa vám mám poďakovať.“
Celou cestou nazad na letisko Peter Marlowe mlčal. S hrubým zväzkom bankoviek vo vrecku sa cítil ako nečistý, ale pritom si uvedomoval, že za tie peniaze ďakuje Kráľovi, a bol rád, že ich má, lebo tak môže partii prilepšiť. Seržant sa naňho obrátil iba preto, že pozná Kráľa, a jeho priateľom bol Kráľ, nie seržant. Celá tá nešťastná história mu ešte stále chodila po rozume, keď sa vrátil do baraku.

„Máš ísť za Greyom, Peter,“ povedal Ewart.
„Čo chce?“
„Neviem, kamarát. Ale vyzeral bohovsky nadržaný.“
Marlowova ustatá myseľ sa pripravila na nové nebezpečenstvo. Musí to byť niečo s Kráľom. Grey znamená nepríjemnosti. Tak rozmýšľaj, Peter, rozmýšľaj. Dedina? Hodinky? Diamant? Bože dobrý — pero? Nie, to je hlúposť. O pere ešte nemôže vedieť. Mám ísť za Kráľom? Ten by možno vedel, o čo ide. Nebezpečné. Možno to práve preto Grey povedal Ewartovi — aby ma donútil spraviť chybu. Musel vedieť, že som v pracovnom komande.
Ale nemá cenu ísť ako ovečka na bitúnok, keď je človek sparený a špinavý. Najprv sprcha, a potom sa pôjdem pozrieť do policajného baraku. Pekne pomaly.
Tak sa šiel osprchovať. Pod jednou z ružíc bol Johnny Hawkins.
„Ahoj, Peter,“ povedal Hawkins.
Petrovi Marlowovi sa zapálila tvár náhlym pocitom viny. „Ahoj, Johnny.“ Hawkins vyzeral chorobne. „Počuj, Johnny, veľmi — veľmi ľutujem —“
„Nechcem o tom hovoriť,“ povedal Hawkins. „Bol by som ti vďačný, keby si to nikdy nespomínal.“
Vie Hawkins — pýtal sa v duchu Peter Marlowe celý zhrozený — že som jedným z tých, čo... zjedli ? Ešte aj teraz — bolo to ozaj iba včera? — mu bolo odporné, keď na to nečakane pomyslel: ľudožrútstvo. Ale nie, určite to nevie, lebo by ma chcel zabiť. Viem, že ja na jeho mieste by som vraždil. Alebo že by nie?

Bože môj, kam sme sa to dopracovali. Všetko, čo sa zdá zlé, je správne, a naopak. Je toho privela na ľudský pochop. Viac ako priveľa. Sprostý posratý svet. A tých šesťdesiat dolárov a škatuľka kooí, čo som zarobil, a pritom vlastne ukradol — alebo získal obchodovaním — čo vlastne? Mám ich vrátiť? To už by bolo celkom zle.

„Marlowe!“

Obrátil sa a videl, že na boku sprchárne zlovestne stojí Grey.

„Povedali vám, že samáte u mňa hlásiť, len čo sa vrátite!“

„Povedali mi, že mám ísť za vami. Chcel som sa osprchovať a potom —“

„Nechal som rozkaz, že sa máte hlásiť u mňa ihned.“ Greyovi sa na tvári objavil suchý úsmev. „Ale to je jedno. Máte domáce väzenie.“

Sprchy stíchli a všetci dôstojníci sa pozerali na nich a počúvali.

„Za čo?“

Grey sa kochal v záblesku znepokojenia, ktorý zazrel Marlowovi na tvári. „Za neposlúchnutie rozkazu.“

„Akého rozkazu?“

„Viete to práve tak dobre ako ja.“ To je ono, len sa trap! Nech ťa to nečisté svedomie trošku ťaží — ak máš vôbec svedomie, o čom pochybujem. „Po večeri sa budete hlásiť u plukovníka Smedlyho-Taylora. A oblečený ako dôstojník, nie ako nejaká štetka!“

Peter Marlowe zastavil sprchu, natiahol si sarong a šikovným pohybom ruky si ho zaviazal, uvedomujúc si zvedavé pohľady ostatných dôstojníkov. Myšlienky splašene hádali, čo sa stalo, ale usiloval sa zamaskovať obavy. Načo robiť Greyovi radosť.

„Vy ste vážne taký nevychovaný, Grey. Hrozne otravné,“ povedal.

„Dnes som sa veľa podučil o tom, čo je dobrá výchova, vy nafúkanec sprostý,“ povedal Grey. „Som rád, že nepatrím k tej vašej odpornej triede, vy filcka. Všetci sviniari, podvodníci, švindleri, zlodeji —“

„Posledný raz, Grey, zavrite papuľu, lebo vám ju Prisámbohu zavriem ja!“

Grey sa usiloval nestratiť hlavu. Najradšej by sa bol vrhol na toho chlapa, tu a teraz. Vládal by ho zmlátiť, vedel, že by vládal. Hocikedy. Dyzentéria sem, dyzentéria tam. „Ak sa z toho srabu dostaneme živí, tak si vás nájdem. Prvé, čo spravím. Samé prvé.“

„S radosťou. Ale ak ma dovtedy ešte raz urazíte, tak vás zrúbem.“

Peter Marlowe sa obrátil k ostatným dôstojníkom. „Všetci ste ma počuli. Varujem ho. Taký spoločensky menejcenný tik mi nadávať nebude.“ Zvrtol sa nazad ku Greyovi. „Tak sa mi vyhýbajte.“

„Ako sa vám mám vyhýbať, ked porušujete zákon?“

„Aký zákon?“

„Po večeri sa hlasité u plukovníka Smedlyho-Taylora. A ešte voľačo — až do toho času máte domáce väzenie.“
Grey odišiel. Takmer všetko nadšenie ho opustilo. Bolo hlúpe nadávať Marlowovi. Hlúpe, lebo to vôbec nebolo treba.

18

Keď Peter Marlowe prišiel pred bungalow, kde býval plukovník Smedly-Taylor, Grey ho už čakal.
„Oznámim váš príchod plukovníkovi," povedal.
„Aké milé od vás." Peter Marlowe sa cítil nesvoj. Vypožičaná letecká brigadírka ho znervózňovala. Ošúchaná, ale čistá košeľa, ktorú mal na sebe, ho znervózňovala. Sarong je oveľa pohodlnejší, povedal si, a oveľa rozumnejší. A pri myšlienke na sarongy si spomenul na zajtrajšok. Zajtra mali dostať peniaze. Za diamant. Zajtra Šagata donesie peniaze ä potom o tri dni zase dedina. Možno Sulina...
Si hlupák, že na ňu myslíš. Pozbieraj sa, ešte budeš rozum potrebovať.
„Tak dobre, Marlowe. Zor!" zavelil Grey.
Peter Marlowe sa postavil do pozoru a predpisovo vykročil do plukovníkovej miestnosti. Keď išiel okolo Greya, zašepkal „Môžeš ma," a to mu trocha zdvihlo náladu, a potom už stál pred plukovníkom. Vzorne zasalutoval a meravo sa zahľadel na plukovníka.
Smedly-Taylor sedel za hrubo zbitým stolom, na hlave čiapku, na stole dôstojnícku paličku, zachmúrene pozeral na Petra Marlowa a punktičkársky mu odzdravil. Pýšil sa tým, ako vie v tábore udržiavať disciplínu. Všetko, čo robil, bolo prísne vojenské. Podľa predpisu.
Premeral si mládenca pred sebou — stojí vzpriamene. Dobre, povedal si, aspoň to hovorí v jeho prospech. Hodnú chvíľu mlčal, ako to mal vo zvyku. Obvineného treba znepokojiť. Napokon prehovoril.
„Tak čo, nadporučík Marlowe? Čo môžete povedať na svoje ospravedlnenie ?
„Nič, pán plukovník. Neviem, z čoho som obvinený."
Plukovník Smedly-Taylor vrhol na Greya prekvapený pohľad, potom sa zase vrátil k Petrovi a zachmúril sa. „Možno porušujete toľko predpisov, že si to len ťažko viete všetko zapamätať. Včera ste boli v budove väznice. To je proti rozkazu. Nemali ste pásku s hodnostným označením. To je proti rozkazu."
Petrovi Marlowovi sa uľavilo. Iba tá väznica. Ale počkať — a čo jedlo?
„Tak čo," povedal plukovník stroho, „áno alebo nie?"
„Áno, pán plukovník."
„Vedeli ste, že porušujete dva rozkazy?"

„Áno, pán plukovník.“
„Prečo ste boli vo väznici?“
„Šiel som navštíviť vojakov.“
„Ale čo?“ Plukovník čakal, potom ironicky opakovaval: „Navštíviť vojakov?“
Peter Marlowe neodpovedal a čakal. Potom to prišlo.
„Ten Američan bol tiež vo väzení. Boli ste tam s ním?“
„Začas. To nijaký predpis nezakazuje, pán plukovník. Ale tie dva rozkazy som porušil.“
„Akú lotrovinu ste to tam šili?“
„Vo väznici? Nijakú, pán plukovník.“
„Čiže pripúšťate, že vy dvaja niekedy chystáte lotroviny ?“
Peter Marlowe by sa bol vyzauškoval, že si odpoved lepšie nerozmyslel, lebo vedel, že tento dôstojník, schopný človek, je preňho priveľmi ťažká váha. „Nie, pán plukovník.“ Uprel oči na plukovníka. Ale nepovedal nič. Pravidlo číslo jedna. Keď ste na koberci, odpovedáte len „Áno“ a „Nie“ a hovoríte pravdu. Je neporušiteľnou zásadou, že dôstojníci vždy hovoria pravdu, a on tu napriek rodinným tradíciám, napriek všetkému, čo pokladá za správne, klame a hovorí polopravdy. A to je veľmi zlé. Alebo že by nie?
Plukovník Smedly-TJaylor sa teraz pustil do hry, ktorú hral už toľkokrát predtým. Nebolo nič ľahšie, ako zahrávať sa s človekom a potom ho roznosiť na kopytách, ak sa mu chcelo. „Pozrite, Marlowe,“ a začal sa tváriť otcovsky, „hlásili mi, že sa stýkate s nežiadúcimi živlami. Bolo by múdre, keby ste uvážili svoje postavenie dôstojníka a človeka z dobrej rodiny. K tým stykom — s tým Američanom. Ved je to šmelinár. Ešte ho nechytili, ale my to vieme, a vy to musíte vedieť tiež. Radím vám, aby ste tie styky s ním prerušili. Nariadiť to, pravdaže, nemôžem, ale radím vám to.“
Peter Marlowe nepovedal nič, ale v duši krvácal. Plukovník má pravdu, a jednako, Kráľ je jeho priateľom a jeho priateľ ho živí a pomáha jemu i jeho partii. A je to skvelý človek, skvelý.
Peter Marlowe mal sto chutí povedať: „Mýlite sa, a na tých radách mi nezáleží. Mám ho rád a je dobrý človek a bolo nám spolu dobre a veľa sme .sa nasmiali,“ a pritom by sa bol najradšej priznal s kšeftovaním, priznal sa, že bol v dedine, priznal históriu s diamantom a priznal, že dnes predal pero. Ale Peter Marlowe videl v duchu Kráľa za mrežami — zhodeného z piedestálu. Tak sa zatvrdil a priznaniu odolal.
Smedly-Taylor hravo vybadal, v akom zmätku je ten mládenec pred ním. Nebolo nič jednoduchšie, ako povedať: „Počkajte vonku, Grey,“ a potom: „Počujte, chlapče, chápem váš problém. Bože

môj, tak dávno už musím pluku robiť otca, že to ani pravda nie je. Poznám ten problém — nechcete zradiť priateľa. To je chvályhodné. Ale vy ste dôstojník z povolania, dedičný dôstojník — pomyslite na svoju rodinu a na pokolenia dôstojníkov, ktorí slúžili vlasti. Myslite na nich. Ide o vašu česť. Musíte povedať pravdu, to je zákon.“

A potom povzdych, ktorý mal za to ľudské pokolenie už nacvičený: „Zabudnime na tú hlúposť, že ste porušili rozkazy, keď ste išli do väzenia. Sám som to už tiež spravil, a nie raz. Ale ak sa mi chcete zdôveriť...“ a potom sa odmlčí s presne vyrátanou dávkou závažnosti a už sa aj posypú Kráľove tajomstvá a Kráľ poputuje do táborového väzenia — lenže komu to pomôže ?

V tejto chvíli mal plukovník oveľa väčšie starosti — závažia. Z toho mohla byť katastrofa nepredvídaných rozmerov.

Plukovník Smedly-Taylor vedel, že kedykoľvek sa mu zachce, vytiahne z tohto ucháňa všetko, čo potrebuje - vari sa nevyzná v ľuďoch ? Vedel, že je šikovným veliteľom — namojdušu, bodaj by ne;boI, po toľkých rokoch — a prvým pravidlom bolo uchovať si úctu svojich dôstojníkov, zaobchádzať s nimi zhovievavo, kým naozaj niečo nevyvedú, a potom jedného z nich roznosiť na kopytách ako príučku ostatným. Ale na to si bolo treba vybrať vhodný čas, vhodný zločin a vhodného dôstojníka.

„Dobre, Marlowe,“ povedal pevne. „Ukladám vám pokutu vo výške mesačnej gáze. Do služobného spisu vám to nedám a viac už o tom nebudeme hovoriť. Ale nie, aby ste ešte raz porušili nejaký rozkaz.“

„Ďakujem, pán plukovník.“ Peter Marlowe zasalutoval a odišiel, rád, že sa rozhovor skončil. Len tak-tak, že všetko neprezradil. Plukovník bol dobrý a láskavý človek a bol vyhlásený tým, že je spravodlivý.

„To vás tak trápi svedomie?“ spýtal sa Grey pred barakom, keď si všimol, ako sa Marlowe potí.

Peter Marlowe neodpovedal. Kšte stále bol rozrušený a nesmierne sa mu uľavilo, že unikol.

Plukovník zavolal: „Grey! Prišli by ste sem na chvíľku?“

„Áno, pán plukovník.“ Grey sa naposledy pozrel na Petra Marlowa. Mesačný plat! Nie veľa, ak uvážime, že ho plukovník mal v hrsti. Grey bol prekvapený a dosť ho aj zlostilo, že sa to Marlowovi tak ľahko prepieklo. Ale koniec koncov nevidel Smedlyho-Taylora v akcii prvý raz. Vedel, že plukovník je húževnatý ako buldog a pohráva sa s chlapmi ako rybár s rybkou. Určite má nejaký plán, keď Marlowa pustil tak ľahko.

Grey obišiel Petra Marlowa a vrátil sa do baraku.

„É, zavrite dvere, Grey.“
„Áno, pán plukovník.“
Keď boli medzi štyrmi očami, Smedly-Taylor povedal: „Predvolal som si podplukovníka Jonesa a seržanta Blakelyho.“
„Áno, pán plukovník?“ A teraz ide to hlavné!
„Dnešným dňom som ich odvolal z funkcie,“ povedal plukovník, pohrávajúc sa so závažím.
Grey sa usmial od neha k uchu. „Áno, pán plukovník.“ Tak — kedy bude poľný súd, - ako ho obsadia, bude zasadať s vylúčením verejnosti a degradujú ich na vojakov? Čoskoro sa celý tábor dozvie, že on, Grey, ich prichytil pri zločinoch; že on, Grey, je strážnym anjelom, a namojdušu, aká to bude nádhera.
„A tým na celú vec zabudneme,“ povedal plukovník.
Greyov úsmev zmizol. „Prosím?“
„Áno. Rozhodol som sa, že na celú vec zabudnem. A vy tiež. V podstate opakujem svoj rozkaz. Nikomu to ani len nespomeniete a na všetko zabudnete.“
Grey bol taký ohúrený, že sa spustil na posteľ a vyvalil oči na plukovníka. „Ale to nemôžeme, pán plukovník!“ vybuchol. „Prichytili sme ich pri čine! Okrádali celý tábor o jedlo! Vás i mňa. A chceli ma podplatiť. Mňa podplatiť!“ V hlase mu zaznievala hystéria. „Kristepane, chytil som ich, sú to zlodeji a zaslúžia si, aby ich obesili a rozštvrtili.“
„Máte pravdu.“ Plukovník Smedly-Taylor vážne pokýval hlavou. „Ale myslím, že vzhľadom na okolnosti je takéto rozhodnutie najmúdrejšie.“
Grey vyskočil na nohy. „To nemôžete spraviť!“ zreval. „Nemôžete ich nechať bez trestu! Nemôžete —“
„Nepoučujte ma, čo môžem a čo nie!“
„Prepáčte.“ Grey sa usiloval opanovať. „Ale pán plukovník, tí dvaja sú zlodeji. Chytil som ich. Máte závažie.“
„Rozhodol som sa, že tým sa všetko končí.“ Hlas mal pokojný. „Záležitosť je uzavretá.“
V Greyovi prekypela zlosť. „Prisámbohu, to teda nie! Ja ju nedovolím uzavrieť! Tie svine sa napchávali, a my sme hladovali! Zaslúžia si šibenicu! A trvám na tom —“
Plukovníkov hlas prehlušil hystériu. „Zhasnite, Grey! Vy nemôžete trvať na ničom. Prípad je uzavretý.“
Smedly-Taylor si zhlboka vzdychol, vzal kus papiera a povedal: „Toto je váš služobný spis. Dnes som ho doplnil. Prečítam vám ten doplnok: Udeľujem poručíkovi Greyovi najvyššiu pochvalu za výkon funkcie náčelníka táborovej polície. Služobné povinnosti si plní nad každé pochybnosti vzorne. Odporúčam, aby mu bola

prepožičaná výkonná hodnosť kapitána.“ Zdvihol zrak od papiera. „Ešte dnes to zamýšľam odoslať veliteľovi tábora a navrhnúť, aby vás povýšil s platnosťou od dnešného dáta.“ Usmial sa. „Viete, že .má.na to právomoc. Gratulujem vám, kapitán Grey. Povýšenie ste si zaslúžili.“ Podal Greyovi ruku.

Ale Grey sa jej nedotkol. Pozeral na ňu, pozeral na ten papier a všetko pochopil, „čo, vy filcka všivavá! Chcete si ma kúpiť! Nie ste o nič lepší — možno ste tú ryžu žrali s nimi. Vy špina, posratá svinská špina —“

„Držte papuľu, vy rozdrapená nula! Stojte v pozdre. Povedal som stojte v pozore!“

„Vy sa v tom veziete s nimi a ja sa postarám, aby sa to ani jednému z vás neprepieklo!“ kričal Grey a schmatol závažie zo stola a odcúval. „Vám ešte nemôžem dokázať nič, ale proti nim mám dôkaz. Toto závažie —“

,,Čo s tým závažím, Grey?“

Greyovi trvalo celú večnosť, kým sa pozrel dolu na závažie. Spodok bol hladký.

„Pýtal som sa, čo je s tým závažím?“ Chumaj sprostý, pomyslel si Smedly-Taylor pohŕdavo, pozerajúc na Greya, ako hľadá jamku. Somár! Mohol by som ťa prehltnúť aj s čižmami a ani by som to nezbadal.

„To nie je to, čo som vám dal,“ zadúšal sa Grey. „To je iné.“

„Mýlite sa. Je to to isté.“ Plukovník bol absolútne pokojný.

Ďalej už hovoril dobromyseľným a starostlivým hlasom. „Pozrite, Grey, ste ešte mladý. Pokiaľ viem, chcete po vojne zostať v armáde. To je dobre. Inteligentných a pracovitých dôstojníkov vždy potrebujeme. Slúžiť v armáde, to je krásny život. O tom niet pochýb. A plukovník Samson mi vravel, akú má o vás vysokú mienku. Ako viete, je to môj priateľ. Iste by som ho vedel presvedčiť, aby podporil moje odporúčanie, keď pôjde o to, či vás trvalé aktivujú. Ste iba prepracovaný, a to je pochopiteľné. Žijeme v strašných časoch. Myslím, že bude najmúdrejšie, ak tú vec pustíme z hlavy. Bolo by neuvážené, keby sme v tábore vyvolali škandál. Veľmi neuvážené. Som presvedčený, že chápete múdrosť toho rozhodnutia.“

Čakal plný odporu ku Greyovi. V presne vyrátanú chvíľu — pretože na to bol odborníkom — povedal: „Chcete, aby som návrh na vaše povýšenie do hodnosti kapitána odoslal veliteľovi tábora?“

Grey sa pomaly obrátil k papieru a s hrôzou naň hľadel. Vedel, že plukovník môže dávať alebo brať, a keď môže dávať alebo brať, môže aj zničiť. Grey vedel, že je porazený. Porazený. Chcel čosi povedať, ale bol taký zdrvený, že nevládal. Prikývol a počul, ako

Smedly-Tay-lor vraví: „Dobre, od tejto chvíle môžete svoje povýšenie do hodnosti kapitána pokladať za fakt. Som presvedčený, že naše odporúčanie s plukovníkom Samsonom bude mať veľkú váhu, keď pôjde o vašu aktiváciu po vojne," a cítil, že vychádza z miestnosti a ide k väzenskému baraku a posiela policajta preč a vôbec nedbá, že chlap naňho pozerá, akoby sa bol zošalel. A potom v policajnom baraku osamel. Zavrel dvere, sadol si na peľasť v cele a jeho zúfalstvo vybuchlo v plači.

Zlomený.

Roztrhaný na kusy.

Slzy mu zmáčali ruky aj tvár. Jeho duch víril v hrôze, chvel sa na pokraji neznáma a potom sa prepadol do večnosti...

Keď sa Grey prebral, ležal na nosidlách a niesli ho dvaja policajti. Pred nimi sa šuchtal doktor Kennedy. Grey vedel, že zomiera, a bolo mu to jedno. Potom zbadal, že pri chodníku stojí Kráľ a pozerá nadol naňho.

Grey videl elegantne vyleštené topánky, puky na nohaviciach, továrenskú cigaretu kooa, dobre živenú tvár. A spomenul si, že ešte má povinnosti. Ešte nemôže zomrieť, ešte nie. Nie, kým je Kráľ vyžehlený a vyleštený a vypasený. Nie, kým čaká na ten diamant. Prisámbohu, nje!

„Po tejto partii by sme mali končiť," vravel plukovník Smedly-Taylor. „Nesmieme zmeškať divadlo."

„Už sa neviem dočkať, kedy sa vynadívam na Seana," povedal Jones, ukladajúc karty. „Dve kára." Spokojne otvoril licitáciu.

„Máš z pekla šťastie," povedal Sellars príkro. „Dve piky."

„Pas."

„Nie vždy," poznamenal Smedly-Taylor so skúpym úsmevom. Žulové oči sa upreli na Jonesa. „Dnes si vyviedol peknú volovinu."

„Bola to len smola."

„To nie je ospravedlnenie." Smedly-Taylor si prezeral karty. „Mal si si to overiť. Nepoistiť sa bol prejav neschopnosti."

„Už som povedal, že ma to mrzí. Myslíš, že si neuvedomujem, akú hlúposť som spravil ? Viac sa mi to nestane. Nikdy. V živote som nepoznal, čo to je, keď sa ťa zmocní panika."

„Dva bez tromfov." Smedly-Taylor sa usmial na Sellarsa. „Tým aj zakončíme rubber, partner." Potom sa zase obrátil k Jonesovi. „Odporúčal som, aby to po tebe prebral Samson — ty potrebuješ odpočinok. To odvedie Greya zo stopy — aha, a Samsonovým intendančným seržantom bude Donovan." Krátko sa zasmial. „Škoda, že musíme meniť systém, ale to je jedno. Len sa budeme musieť postarať, aby Grey mal inú robotu v tie dni, keď sa budú používať falošné závažia." Pozrel na Sellarsa. „To budeš mať ty na

starosti.“
„Dobre.“
„Mimochodom, uložil som Marlowovi pokutu vo výške mesačnej gáze. Býva v niektorom z tvojich barakov, pravda?“
„Áno,“ odvetil Sellars.
„Bol som k nemu zhovievavý, ale je to dobrý človek, z dobrej rodiny — nie ako ten niktoš Grey. Panebože, tá bezočivosť — namýšľať si, že ho odporúčam za dôstojníka z povolania! Už nič iné v pravidelnom vojsku nepotrebujeme, len takých skaderuka-skadenoha. Namojdušu! Ak ho aktivujú, tak len cez moju mŕtvolu.“
„Absolútne súhlasím,“ povedal Sellars s nechuťou. „Ale Marlowovi si mohol napariť trojmesačnú gázu. Môže si to dovoliť. Ten mizerný Američan má celý tábor vo vrecku.“
„Zatiaľ.“ Smedly-Taylor zašomral a zase študoval karty, aby zakryl to podrieknutie.
„Máš naňho niečo?“ vyzvedal sa Jones nenápadne. Potom doložil: „Tri kára.“
„Nech ťa šľak trafí,“ povedal Scllars. „Štyri piky.“
„Pas.“
„Šesť pík,“ povedal Smedly-Taylor.
„Naozaj máš niečo na toho Američana?“ spýtal sa zase Jones.
Plukovník Smedly-Taylor si dával pozor, aby sa mu z tváre nedalo nič vyčítať. Vedel o diamantovom prsteni a počul, že sa jednačky skončili a prsteň čoskoro zmení majiteľa. A len čo budú peniaze v tábore, nuž, existoval plán — dobrý plán, bezpečný plán, tajný plán — ako sa k tým peniazom dostať. Tak len zašomral, usmial sa tým skúpym úsmevom a povedal akoby nič: „Ak aj mám, tak vám to rozhodne nebudem vešať na nos. Nie ste dosť spoľahliví.“
Keď sa Smedly-Taylor usmial, všetci sa usmiali s ním a uľavilo sa im.
Peter Marlowe a Larkin sa pridali k ľudskému prúdu, ktorý smeroval do amfiteátra.
Reflektory už svietili a z oblohy žiaril mesiac. Plne obsadený amfiteáter mohol pojať dvetisíc ľudí. Sedadlá, ktoré sa vejárovité rozširovali od javiska, pozostávali z dosiek pribitých na kokosové pne. Každé predstavenie sa päťkrát opakovalo, aby ho všetci v tábore mohli vidieť aspoň raz. O miesta sa žrebovalo a vždy sa po nich veľmi zháňali.
Väčšina hľadiska bola už nabitá. Okrem predných radov, kde sedeli dôstojníci. Dôstojníci sedeli pred mužstvom a chodili neskôr. Iba Američania sa nedržali toho zvyku.
„Hej, vy dvaja,“ zavolal Kráľ. „Nechcete sedieť s nami?“ Mal

najlepšie sedadlo v strede hneď pri uličke.
„Rád by som, ale vieš —“ začal Peter Marlowe v pomykove.
„Dobre. Uvidíme sa potom.“
Peter Marlowe pozrel na Larkina a vedel, že aj plukovník si myslí, že je chyba nesedieť s priateľmi, ak má človek na to chuť — a zároveň, že je chyba sedieť práve tam.
„Chcete si sadnúť sem, pán plukovník?“ spýtal sa a presunul tak zodpovednosť naňho, aj keď sa za to sám sebe hnusil.
„Prečo nie?“ povedal Larkin.
Prisadli si, celí rozpačití, lebo si uvedomovali svoje zbehnutie a cítili na sebe udivené oči.
„Hej, plukovník!“ naklonil sa k nim Brough.a tvár mu brázdil úsmev. „Budeš o hlavu kratší. Kazí to disciplínu a tak ďalej.“
„Ak tu chcem sedieť, tak tu sedím.“ Ale Larkina už mrzelo, že tak ľahko pristal.
„Ako sa máme, Peter?“ spýtal sa Kráľ.
„Fajn, ďakujem.“ Peter Marlowe sa usiloval zahnať ten trápny pocit. Mal dojem, že sa naňho všetci pozerajú. Ešte Kráľovi nepovedal, ako predal pero, pretože bol na koberci u Smedlyho-Taylora a takmer sa pobil s Greyom...
„Dobrý večer, Marlowe.“
Zdvihol zrak a až ho myklo, keď videl, že okolo ide plukovník Smedly-Taylor. Kamenné oči.
„Dobrý večer, pán plukovník,“ odpovedal chabo. Bože môj, povedal si, teraz som len tomu dal.
Vzrušenie zrazu ešte zosilnelo, lebo uličkou prešiel veliteľ tábora a sadol si do prvého radu. Svetlá pohasli. Opona sa zdvihla. Na javisku bola päťčlenná táborová kapela a uprostred stál Phil, kapelník.
Potlesk.
„Dobrý večer,“ začal Phil. „Dnes uvádzame novú hru Franka Parrisha Trojuholník, ktorá sa odohráva pred vojnou v Londýne. Vystupujú v nej Frank Parrish, Brod Rodrick a jediný a nenapodobiteľný Sean Jennison...“
Búrlivé ovácie. Rev. Hvízdanie. Výkriky ako „Kde je Sean?“ a „Pred akou vojnou?“ a „Staré dobré Anglicko“ a „Poďme už“ a „My chceme Seana!“
Phil so širokým gestom udal takt a predohra sa začala.
Teraz, keď sa predstavenie rozbehlo, Peter Marlowe sa trocha upokojil.

A potom to prišlo.
Pri Kráľovi sa zrazu objavil Dino a nástojčivo mu čosi šepkal.

Peter Marlowe počul, ako sa Kráľ pýta „Kde?“ Potom doložil: „Okej, Dino. Padaj nazad do baraku.“
Kráľ sa naklonil. „Musíme ísť, Peter.“ Tvár mal napätú, hlas sotvačo silnejší od šepotu. „Chce sa s nami stretnúť istý známy.“
Bože môj! Šagata! Čo teraz? „Nemôžeme len tak vstať a odísť,“ povedal Peter Marlowe celý nesvoj.
„Že nie? Chytá nás oboch dyzentéria. Porne.“ Kráľ už kráčal uličkou.
Peter Marlowe sa ponáhľal za ním a cítil, ako sa doňho vpaľujú udivené oči.
Šagatu našli v prítmí za javiskom. Aj on bol nervózny. „Prosím ťa, prepáč mi moju nezdvorilosť, že tak náhle posielam po teba, ale objavili sa nepríjemnosti. Jednu z džuniek nášho spoločného priateľa chytili a morová polícia ho v tejto chvíli vyšetruje pre pašeráctvo.“ Šagata bol bez pušky ako stratený a vedel, že ak ho prichytia v tábore, kcd nemá službu, strčia ho na tri týždne do temnice. „Zišlo mi na um, že ak budú nášho priateľa surovo vypočúvať, azda prezradí aj nás.“
„Boha,“ uľavil si Kráľ.
Ncisto prijal ponúkanú koou a všetci traja sa pomkli ešte hlbšie do tieňov.
„Dúfal som, že ty, ako muž skúseností,“ pokračoval rýchlo Šagata, „budeš mať možno nejaký plán, ako by sme sa mohli z toho dostať.“
„Dúfať môže,“ povedal Kráľ.
Myšlienky mu prudko vírili hlavou a zakaždým mu dali tú istú odpoveď. Čakať a neplašiť sa priveľmi.
„Peter. Spýtaj sa ho, či Čeng San bol na tej džunke, keď ju lapsli.“
„Vraj nie.“
Kráľ si vzdychol. „Tak sa možno vyšmykne.“ Zase sa zamyslel a povedal: „Boha, nedá sa nič robiť, len čakať. Povedz mu, nech nerobí paniku. Musí sa nejako dozvedieť, čo je s Čeng Sanom, a zistiť, či drží zobák. A ak by niečo prasklo, musí nám poslať odkaz.“
Peter Marlowe prekladal.
Šagata sa nadýchol pomedzi zuby. „Obdivujem teba i teba, že ste takí pokojní, kým ja sa trepotám strachom, lebo keby ma pristihli, budem mať šťastie, ak ma iba zastrelia. Spravím, ako hovoríš. Ak ťa chytia, prosím ťa, usiluj sa ma neprezradiť. Ja sa tiež o to pokúsim.“ Mykol hlavou, keď zaznelo tiché výstražné zahvízdanie. „Musím vás opustiť. Ak sa všetko dobre skončí, budeme sa držať nášho plánu.“ Rýchlo strčil Petrovi Marlowovi do ruky škatuľku kooí. „Neviem o vás a o vašich bohoch, ale ja sa so svojimi budem

dlho a tuho zhovárať, v mene nás všetkých.“
A zmizol.
„Čo ak im Čeng San všetko vysype?“ spýtal sa Peter Marlowe a žalúdok mal ako boľavý uzol. „Čo spravíme?“
„Zdrhneme.“ Kráľ si trasľavou rukou zapálil ďalšiu cigaretu a oprel sa chrbtom o stenu divadla, ešte stále v tieňoch. „Furt lepšie ako Outram Road.“

Za nimi doznela predohra a nasledoval potlesk, ovácie a smiech. Ale nepočuli potlesk, ani ovácie, ani smiech.
Rodrick stál za javiskom, gánil na kulisárov, ktorí pripravovali scénu pre prvé dejstvo, naháňal a súril ich.
„Pán major!“ Pribehol k nemu Mike. „Sean trucuje. Rumádzga ako o dušu.“
„Pre boha milosrdného! Čo sa stalo? Pred chvíľou mu nič nebolo,“ vybuchol Rodrick.
„Naisto nič neviem,“ odvetil Mike zamračene.
Rodrick zase zahrešil a odbehol. S obavami zaklopal na dvere šatne. „Sean, to som ja. Môžem ísť ďalej?“
Cez dvere sa ozýval tlmený vzlykot. „Nie. Choď preč. Nehrám. Nemôžem:“
„Sean. Veď sa nič nestalo. Si len prepracovaný. Pozri —“
„Choď preč a daj mi pokoj!“ hystericky vykríkol cez dvere Sean. „Nehrám!“
Rodrick skúsil dvere, ale boli zamknuté. Bežal nazad na javisko. „Frank!“
,,Čo chceš?“ Frank nervózne sedel na rebríku, zaliaty potom, a opravoval reflektor, ktorý nie a nie svietiť.
„Poď dolu. Musím sa s tebou porozprávať —“
„Preboha, nevidíš, že mám robotu? Nech to je, čo chce, urob si to sám,“ rozčertil sa. „Musím robiť všetko ja ? Ešte sa mám preobliecť a vôbec nie som nalíčený!“ Zase pozrel hore na mostík pre osvetľovača. „Skús ten druhý ovládací panel, Duncan. Tak poďme, pohyb.“
Spoza opony počul Rodrick silnejúci zbor netrpezlivého hvízdania. Čo teraz robiť ? pýtal sa zúfalo v duchu. Pustil sa nazad do šatne.
Vtom zbadal neďaleko bočných dverí Petra Marlowa s Kráľom. Zbehol dolu schodmi.
„Marlowe! Musíte mi pomôcť!“
„Čo sa robí?“
„Sean zase trucuje,“ sypal zo seba Rodrick zadychčané, „nechce vystupovať. Nepozhovárali by ste sa s ním? Prosím vás. Ja už s ním nepohnem. Prosím vás. Pozhovárajte sa s ním. Urobíte to?“

„Ale—“
„Veď je to len chvíľka,“ skočil mu Rodrick do reči. „Vy ste moja posledná nádej. Prosím vás. Celé týždne sa už trápim pre Seana. Jeho rola by bola ťažká aj pre ženu, nieto ešte...“ Zarazil sa, polom pokračoval tichým hlasom: „Prosím vás, Marlowe, bojím sa oňho. Všetkým by ste nám veľmi pomohli.“
Peter Marlowe zaváhal. „Dobre.“
„Ani neviem, ako vám mám poďakovať, kamarát.“ Rodrick si utrel čelo a viedol ich tým pekelným revom a zmätkom k zadnému vchodu divadla. Neochotného Petra Marlowa mal hneď za pätami. Kráľ roztržito išiel za nimi a ešte stále rozmýšľal, ako, kde a kedy sa pokúsiť o útek.
Zastali na úzkej chodbe. Peter Marlowe zaklopal: „To som ja, Peter. Môžem ísť ďalej, Sean?“
Sean sa chúlil pred toaletným stolíkom s hlavou na rukách a počul ho cez hmlu hrôzy.
„To som ja, Peter. Smiem?“
Sean vstal — líčidlo mal roztečené od sĺz — a odomkol. Peter Marlowe váhavo vkročil do šatne. Sean zavrel dvere.
„Ach, Peter, už nevládzem. To je koniec. Som,hotový,“ vravel bezmocne. „Nemôžem sa dalej pretvarovať, už nie. Som stratený, stratený, nech mi pánboh pomáha.“ Skryl si tvár do dlaní, „čo mám robiť? Už dalej nevydržím. Som nič. Nič!“
„Netreba zúfať, Sean, kamarát,“ povedal Peter Marlowe, zmietaný ľútosťou. „Zbytočne strácaš hlavu. Si veľmi dôležitý. Fakticky najdôležitejšia osoba v celom tábore.“
„Najradšej by som zomrel.“
„To je priľahké.“
Sean sa obrátil k nemu, „Pozri na mňa, pre zľutovanie božie, čo som? Preboha, čo som?“
Hoci sa tomu Peter Marlowe vzpieral, videl iba dievča, žalostne trpiace dievča. A to dievča malo bielu sukňu, vysoké opätky, na dlhých nohách hodvábne pančuchy a pod blúzou sa mu črtali prsia.
„Si žena, Sean,“ povedal rovnako bezmocne. „Neviem ako — alebo prečo — ale si žena.“
A v tej chvíli spadla zo Seana hrôza a sebazhnusenie a trýzeň.
„Ďakujem, Peter,“ povedal. „Ďakujem ti z celého srdca.“
Ozvalo sa ncisté zaklopanie. „O dve minúty začíname,“ zavolal Frank úzkostlivo cez dvere. „Smiem?“
„Moment.“ Sean šiel k toaletnému stolíku, utrel si stopy sĺz, opravil si líčidlo a zahľadel sa na seba v zrkadle. „Ďalej, Frank.“
Keď Frank uvidel Seana, zatajil sa mu dych — tak ako zakaždým. „Si nádherný!“ povedal. „Už ti je dobre?“

...Áno. Obávam sa, že som trochu vyvádzal. Prepáč.“
..To je prepracovanosť.“ povedal Frank; skrývajúc svoje obavy. Vrhol pohľad na Petra Marlowa. ..Vitajte, dávno sme sa nevideli.“
„Ďakujem.“
„Radšej sa už priprav, Frank,“ povedal Sean. „Už mi nič nieje.“
Frank zacítil úsmev toho dievčaťa hlboko v sebe a mechanicky sa vrátil k zvyku, ktorý zaviedli spolu s Rodrickom pred troma rokmi a od tých čias ho neprestali trpko ľutovať. „Budeš skvelá, Betty,“ povedal a objal Seana. „Som na teba pyšný.“
Ale teraz, na rozdiel od nespočitateľných iných podobných chvíľ, sa zrazu stali mužom a ženou a Sean sa uvoľnene oprel oňho a túžil po ňom každou molekulou svojej bytosti. A Frank to vedel.
„Hneď — hneď musíme ísť na javisko,“ povedal neisto, otrasený neočakávanosťou vlastnej túžby. „Musím — musím sa pripraviť.“ Odišiel.
„Myslím, že... že by som sa mal vrátiť na miesto,“ povedal Peter Marlowe, hlboko znepokojený. Skôr vycítil, ako videl tú iskru, čo preskočila medzi nimi.
„Áno.“ Ale Sean si ho skoro nevšímal.
Sean sa naposledy obzrel, či je dobre nalíčený, a vzápätí už čakal za kulisami na svoju narážku. Zvyčajná extáza hrôzy. Potom Sean vkročil na javisko a stal sa ženou. Objímali ju ovácie a obdiv a žiadostivosť — oči, sledujúce, ako si sadala, ako si prekrížila nohy, ako chodila a rozprávala — oči, upínajúce sa k nej, dotýkajúce sa jej, hltajúce ju. Ona a tie oči splynuli v jedno.
„Pán major,“ spýtal sa Peter Marlowe Rodricka, keď stáli s Kráľom za kulisami a sledovali predstavenie, „čo to malo byť s tou Betty?
„To tiež patrí k celej tej mizérii,“ odvetil Rodrick nešťastne. „Tak sa volá tá žena, čo ju Sean tento týždeň hrá. My s Frankom vždy voláme Seana menom jeho roly.“
„Prečo?“ spýtal sa Kráľ.
„Aby sme mu pomohli. Aby sa zžil s rolou.“ Rodrick sa obzrel na javisko, lebo čakal na svoju narážku. „Začalo sa to ako hra,“ „a teraz je z toho diabolský vtip. My sme tú — tú ženu — stvorili, nech nám je pánboh milostivý. Máme to na svedomí.“
„A prečo?“ spýtal sa Peter Marlowe pomaly.
„Ved sa pamätáte, aké strašné to bolo na Jáve.“ Rodrick pozrel na Kráľa. „Bol som pred vojnou hercom, a tak som dostal za úlohu zorganizovať v tábore divadlo.“ Zablúdil očami zase na javisko, k Frankovi a Seanovi. S tými dvoma dnes voľačo je, pomyslel si. Kriticky študoval ich výkon a poznal, že sú ako inšpirovaní. „Frank bol okrem mňa jediným profesionálnym hercom v tábore, tak sme

začali dávať to divadlo dokopy. Potom bolo treba obsadiť úlohy a samozrejme, niekto musel hrať ženské roly. Dobrovoľne sa nik neprihlásil, tak velenie určilo pár ľudí rozkazom, medzi nimi Seana. Bránil sa zubami-nechtami, ale viete sami, akí bývajú papaláši, ked si niečo vezmú do hlavy.,Niekto to dievča musí hrať, prekristapána, povedali mu. ‚Vy ste ešte taký mladý, že sa môžete vydávať za ženu. Holíte sa iba raz za týždeň. Iba čo si na takú hodinku oblečiete ženské šaty. Predstavte si, ako to všetkým zdvihne morálku. A Sean mohol nadávať a modlikať, koľko chcel, nič mu to nepomohlo.

Sean ma prosil, aby som ho odmietol prijať. Nemá zmysel namáliať sa s niekým, keď aj tak na všetko kašle, tak som chcel, aby ho spomedzi nás vyradili. ‚Pozrite sa, povedal som na velení, ‚herectvo je veľká psychická záťaž —

.Gebuzina! povedali mi. ‚Čo sa mu už môže stať?

‚Môže mu ublížiť, že hrá ženskú úlohu. Ak má v sebe čo len najmenší sklon —

‚Hlúposti, vyhlásili. ‚Vám hercom chodí po rozume len samá perverzita! Seržant Jennison? Vylúčené! Tomu nič nechýba. Fantastický stíhač! Pozrite sa, major. Vy máte rozkaz prijať ho a on má rozkaz hrať. A koniec!

Pokúšali sme sa s Frankom Seana upokojiť, ale on prisahal, že bude najhoršou herečkou na svete a že sa už postará, aby ho po prvom predstavení vyhodili. Povedali sme mu, že nám je to fuk. Na prvom predstavení bol hrozný. Ale potom mu to už nebolo tak strašne proti srsti. Sám sa čudoval, že sa mu to celkom zapáčilo. Tak potom sme sa naozaj pustili do práce. Bolo dobré mať čo robiť — človek aspoň zabudol na ten mizený tábor a na to mizerné jedlo. Učili sme ho, ako žena rozpráva a chodí a sadá si a fajčí a oblieka sa, ba aj ako rozmýšľa. Aby sme tú náladu udržali, začali sme potom takú hru. Keď sme boli v divadle, vždy sme vstávali, keď vošiel do miestnosti, prisúvali sme mu stoličku a vôbec — správali sme sa k nemu ako k naozajstnej žene. Sprvu to bolo vzrušujúce, živili sme tú ilúziu, starali sme sa, aby Seana nikto nevidel, ked sa obliekal alebo vyzliekal, a aby jeho šaty vždy všetko ukrývali, ale pritom aby naznačovali čo treba. Ba aj vlastnú izbu sme mu vybavili. S osobitnou sprchou. A zrazu už nepotreboval nijaké poúčanie. Na javisku bol takou dokonalou ženou, že dokonalejšej ani nemohlo byť.

Lenže postupne ho tá žena začala ovládať aj mimo javiska, iba my sme to ešte nezbadali. To si už dal narásť dlhé vlasy — tie parochne, čo sme mali, za veľa nestáli. Potom začal chodiť v ženských šatách stále. Raz v noci sa ho ktosi pokúsil znásilniť.

Vtedy sa Sean skoro zbláznil. Usiloval sa tú ženu v sebe zničiť, ale nemohol. Potom sa pokúsil o samovraždu. Pravdaže sa to ututlalo. Ale Seanovi to nepomohlo, všetko bolo ešte horšie a on nás preklínal, že sme ho zachránili.
O niekoľko mesiacov sa ho znova pokúsili znásilniť. Potom už Sean načisto pochoval svoje mužské ja. ‚Už sa tomu nebránim, povedal. ‚Chceli ste zo mňa mať ženu, a teraz už všetci veria, že som žena. V poriadku. Budem žena. V duši aj cítim, že som naozaj žena, takže aspoň nič nemusím predstierať. Naozaj som žena a chcem, aby sa ku mne tak aj správali.
Pokúšali sme sa mu to s Frankom vyhovoriť, ale ani nás nepočúval. Tak sme si povedali, že to je len prechodné, že neskôr bude Sean zase normálny. Sean naozaj pomohol udržať morálku v tábore a my sme vedeli, že nezoženieme nikoho, čo by bo! v ženských úlohách aspoň z desatiny taký dobrý ako Sean. Tak sme pokrčili plecami a pokračovali v hre.
Chudák Sean. Je to taký skvelý človek. Keby nie jeho, tak už s Frankom dávno vypustíme dušu.“
Ozval sa hromový potlesk, keď Sean znova vyšiel na javisko z protiľahlej strany. „Neviete si predstaviť, čo s vami spraví potlesk,“ povedal Rodrick napoly sám pre seba, „potlesk a obdiv. To nepochopí nik, kto to sám nezažil. Tam von, na javisku. To si neviete ani predstaviť. Je to fantasticky vzrušujúca, strašná, deprimujúca, nádherná droga. A Seanovi nikdy nechýba. Nikdy. Ani žiadostivosť — vaša, moja, nás všetkých.“
Rodrick si utrel pot z tváre a rúk. „Naozaj ho máme na svedomí, nech nám je pánboh milostivý.“
Prišla jeho narážka a on vyšiel na javisko.
„Nevrátime sa nazad?“ spýtal sa Peter Marlowe Kráľa.
„Nie. Kuknime si to odtiaľto. Ešte som v živote nebol za kulisami. A vždy som po tom túžil.“ Čo ak Čeng San práve teraz sype všetko zo seba, spýtal sa v duchu.
Ale Kráľ vedel, že nemá cenu zbytočne sa trápiť. Raz sa do veci pustili, tak bol pripravený — nech príde hocijaká karta. Pozrel zase na javisko. Hľadel na Rodricka a Franka a Seana. Jeho oči neúprosne sledovali Seana. Každý pohyb, každé gesto.
Všetci pozerali na Seana. Opojení.
A Sean a Frank a tie oči splynuli v jedno a tlmená vášeň na javisku sa zmocnila hercov i divákov a obnažila ich.
Keď sa spustila opona po poslednom dejstve, ostalo hrobové ticho. Diváci boli ako primrazení.
„Bože môj,“ povedal Rodrick s posvätnou hrôzou. „To je najväčšia poklona, akú nám mohli spraviť. A vy si ju zaslúžite, vy dvaja, boli

ste predchnutí inšpiráciou. Naozaj.“
Opona sa začala dvíhať, a keď sa celkom zdvihla, posvätné ticho vybuchlo ováciami a nasledovalo desať opôn a ďalšie ovácie a polom Sean stál sám a vpíjal do seba životodarný obdiv.
V nepretržitom potlesku Rodrick a Frank naposledy vyšli pred oponu podeliť sa o triumf, dvaja tvorcovia a ich výtvor, krásne dievča, ich pýcha a ich Nemezis.
Diváci ticho odchádzali z hľadiska. Každý myslel na domov, myslel na ňu, posadnutý vlastnou nezhojitefnou ranou. Čo robí — ona — čo robí v tejto chvíli?
Larkina sa to dotklo najväčšmi. Prečo preboha museli to dievča nazvať Betty ? Prečo ? A moja Betty — vedela by — že by bola — čo ak je teraz v niečom náručí?
A Mac. Mučil ho strach o Mem. Potopili tú loď? Žije? Žije môj syn? A Mem — vedela by — že by bola — čo ak... ? Už je to tak dávno, bože môj, ako dávno?
A Peter Marlowe. Čo Nai, jeho neporovnateľná. Moja láska, moja láska.
A všetci. Ešte aj Kráľ. Rozmýšľal, s kým môže byť — tá krásna vidina, ktorú stretol, keď ešte nemal dvadsať rokov a túlal sa po svete — to dievča, ktoré si pridržalo pri nose navoňanú vreckovku a povedalo, že biela chudoba smrdí horšie ako čierne huby.
Kráľ sa sardonicky usmial. Ale bola to hovädská ženská, povedal si a vrátil sa v myšlienkach k dôležitým veciam.
V divadle už zhasli svetlá. Bolo prázdne, iba v tej osihotenej šatni ostali dvaja ľudia.

ŠTVRTÁ KNIHA

19

Kráľ a Peter Marlowe čakali s rastúcou úzkosťou. Sága ta tu už dávno mal byť.

„Odporná noc," povedal podráždene Kráľ. „Potím sa ako prasa."

Sedeli v Kráľovom kúte a Peter Marlowe pozeral, ako si Kráľ vykladá pasians. V dusnom vzduchu, ktorý sa stlal na tábor pod bczmesačnou oblohou, bolo cítiť napätie. Ešte aj neprestajný škrabot spod baraku znel akosi tlmene.

„Už aby tu bol, ak má prísť," povedal Peter Marlowe.

„Keby sme radšej vedeli, čo je dočerta s Čeng Sanom. Aspoň nám mohol poslať odkaz, hovado." Kráľ tisíci raz pozrel z obloka k drôtenému plotu. Hľadal znamenie od partizánov, ktorí tam mali byť — musia byť! Ale nikde nijaký pohyb, nijaké znamenie. Džungľa, tak ako tábor, bola malátna a tichá.

Peter Marlowe sa strhol, ked zahýbal prstami na boľavej ruke a napravil si ju do pohodlnejšej polohy.

Kráľ pozrel naňho. „Čo ruka?"

„Riadne bolí, kamarát."

„Mal by si si ju dať prezrieť."

„Zajtra som sa nahlásil na maródku."

„Bohovská smola."

„To sa stáva. Nehodám sa neubrániš."

Stalo sa to pred dvoma dňami. Na práci s drevom. Jednu chvíľu sa Peter Marlowe zapieral v močarisku proti váhe zubatého pňa a ťahal ho spolu s ďalšími dvadsiatimi pármi spotených rúk na vlečku, a vzápätí sa ruky pošmykli a peň mu pritisol ruku o voz. Cítil, ako sa mu hlboko do svalov zabodávajú drevené hroty, tvrdé ako železo, a ako mu váha pňa takmer drví kosti. Zvreskol od bolesti.

Trvalo dlhé minúty, kým ostatní zdvihli peň, oslobodili mu stŕpnutú ruku a položili ho na zem, kde sa jeho krv vpíjala do slizkej močariny a rojili sa okolo neho muchy a chrobáky a iný hmyz, pobláznený sladkou vôňou krvi. Rana bola pätnásť centimetrov dlhá, päť široká a miestami hlboká. Vytiahli mu z nej väčšinu dýkovitých úlomkov dreva, umyli ju vodou a vyčistili, ako sa dalo.

Založili mu obväz, potom namáhavo vytisli peň na vlečku a ťahali

ju domov do Changi. Peter Marlowe kráčal pri vlečke a skoro zamdlieval, čo mu tak bolo zle.
Doktor Kennedy prezrel ranu a zalial ju jódom, kým Steven mu držal zdravú ruku a on skoro odpadol od bolesti. Potom mu lekár natrel časť rany zinkovou masťou a zvyšok vazelínou, aby sa zrazená krv nevpíjala do obväzu. Nato mu ruku zaviazal.
„Máte ohromné šťastie, Marlowe," povedal. „Kosti sú celé a svaly sa nepoškodili. V podstate len poranenie mäkkých častí. Prídte o pár dní a pozrieme sa na to znova."
Kráľ rýchlo zdvihol hlavu od karát, lebo do baraku vbehol Max.
„Prešvih," povedal Max a hlas mal tichý a napätý. „Grey práve odišiel z nemocnice a ide týmto smerom."
„Nestrať ho z očí, Max. Najlepšie, ak za ním pošleš Dina."
„Okej." Max odbehol.
„Čo myslíš, Peter?"
„Ak Grey odišiel zo špitála, musí vedieť, že sa voľačo šije."
„Aj vie."
„Čože?"
„Samo. Má v baraku špicla."
„Preboha. Si si istý?"
„Áno. A viem, kto to je."
Kráľ položil čiernu štvorku na červenú pätorku, červenú pätorku dal na čiernu šestku a uvoľnil ďalšie eso.
„Kto?"
„Tq ti nepoviem, Peter." Na tvári sa mu objavil tvrdý úsmev. „Lepšie, ked to nevieš. Ale donášača tu Grey má."
„A čo spravíš?"
„Nič. Zatiaľ. Neskôr ho možno hodím potkanom." Nato sa Kráľ usmial a zmenil tému. „Ale tá farma, to bol hovädský nápad, čo?"
Peter Marlowe uvažoval, čo by spravil, keby vedel, kto to je. Vedel, že aj Jošima má kdesi v tábore svojho človeka, toho, čo prezradil Dave Davena, čo ho ešte nechytili, čo bo! ešte stále neznámy — toho, čo aj v tejto chvíli hľadá rádio vo fľaši. Pomyslel si, že Kráľ je múdry, ak si to necháva pre seba, aspoň sa nestane nijaký omyl, a nezazlieval Kráľovi, že mu to nepovedal. Ale aj tak uvažoval nad jednotlivými možnosťami.
„Naozaj si myslíš," spýtal sa, „že to — to mäso bude dobré?"
„Kurník šopa, to neviem," odvelil Kráľ. „Celý ten nápad je chorý, keď sa nad tým zamyslíš. Ale — a to je veľmi veľké ale — obchod je obchod. S tým dobehovákom, čo sme vymysleli, je to geniálne."
Peter Marlowe sa usmial a zabudol, že ho bolí ruka. „Nezabudni. Prvé stehno dostanem ja."
„Poznám toho sviniara?"

„Nie.“
Kráľ sa zasmial. „Hádam nemáš tajomstvá pred starým kamarátom?“
„Až mu ho dám, tak ti poviem.“
„Keď na to príde, mäso je mäso a jedlo je jedlo. Vezmi si toho psa, napríklad.“
„Pred pár dňami som stretol Hawkinsa.“
„A čo sa stalo?“
„Nič. Môžeš sa staviť, že ja som mu nič nechcel vravieťa on o tom nechcel rozprávať.“
„Ten chlap to berie rozumne. Čosastalo, už sa neodstane.“ Kráľ hodil karty na stôl a nervózne povedal. „Ale ten Šagata by už mohol prísť.“
Do obloka strčil hlavu Tex: „Hej!“
„Čo je?“
„Tímsen vraví, že majiteľ sa mu plaší. Ako dlho budeš ešte čakať?“
„Pôjdem za ním.“ Kráľ vyliezol z obloka a zašepkal: „Stráž tu krám, Peter. Raz-dva som nazad.“
„Dobre,“ odpovedal Peter Marlowe. Zdvihol karty a začal ich miešať; striasalo ho, ako bolesť mocnela, tíchla a zase mocnela.
Kráľ sa držal v tme a cítil na sebe veľa očí. Niektoré boli očami jeho stráží, ostatné boli cudzie a nepriateľské. Keď našiel Timsena, poznal, že Austrálčan má vietor.
„Hej, kamoš. Večne ho tu držať nemôžem.“
„Kde je?“
„Keď príde tvoj kontakt, tak s ním vyrukujem. Dohoda bola taká. Ďaleko neni.“
„Radšej naňho dávaj bacha. Potrebuješ, aby ti ho niekto zalomázil po hlave?“
„Ty si turbuj mozgy nad svojimi starosťami, ja sa už o svoje postarám sám. Strážený je dobre.“ Timsen si potiahol z kooy a podal ju Kráľovi, ktorý si tiež potiahol.
„Ďakujem.“ Kráľ ukázal hlavou na východ, k múrom väznice. „O hentých vieš?“
„Jasné.“ Austrálčan sa zasmial. „A poviem ti ešte voľačo. Mašíruje si to sem Grey. Celý tábor je samý fízel a bandita. Sám viem o jednej austrálskej bande, čo nás chce prepadnúť, a počul som, že je ešte jedna, čo vysnorila ten kšeft. Ale moji ľudia to tu majú všetko pozašívané. Navalíš geršle a máš diamant.“
„Dáme tomu strážnemu ešte desať minút. Ak nepríde, vymyslíme voľačo nové. Ten istý plán, iné detaily.“
„Platí, kamoš. Vidíme sa zajtra po žrádle.“
„Dúfajme, že ešte dnes večer.“

Ale v ten večer to nebolo. Čakali, lenže Šagata neprišiel, a tak Kráľ operáciu odvolal.
Na druhý deň sa Peter Marlowe pridal k zástupu, čakajúcemu pred nemocnicou. Bolo po obede a slnko týralo vzduch a zem a pozemské tvory. Ešte aj muchy boli ospanlivé. Našiel si miestečko v tieni, sťažka si sadol do prachu a čakal. Bolesť v ruke pulzovala čoraz prudšie.
Bolo už po zotmení, ked: prišiel na rad.
Doktor Kennedy letmo kývol Petrovi Marlowovi hlavou a ukázal mu, aby si sadol. „Ako sa dnes máme?“ spýtal sa roztržito.
„Obstojne, ďakujem.“
Doktor Kennedy sa naklonil a dotkol sa obväzu. Peter Marlowe zreval
„Čo sa vám robí, dočerta?“ povedal zlostne doktor Kennedy. „Veď som sa vás sotva dotkol, prepánajána!“ „Neviem. Pri najslabšom dotyku sa idem zblázniť od bolesti.“
Doktor Kennedy mu strčil do úst teplomer, potom pustil metronom a nahmatal pulz. Abnormálny, deväťdesiat, to je zle. Teplota normálna, a to je tiež zle. Zdvihol ruku a privoňal k obväzu. Zreteľne zacítil myšací pach. Zle.
„A teraz,“ povedal, „vám dám dole obväz. Tu máte.“ Podal Petrovi Marlowovi kúsok pneumatiky, ktorý vytiahol chirurgickými kliešťami zo sterilizačného roztoku. „Zahryznite sa do toho. Bude to bolieť, ale nedá sa nič robiť.“
Čakal, kým si Peter Marlowe založí gumu medzi zuby, a potom začal čo najopatrnejšie odmotávať obväz. Lenže ten sa prilepil na ranu a tvoril s ňou už jeden celok, takže ho bolo treba strhnúť, a doktor Kennedy už nebol taký šikovný ako kedysi.
Peter Marlowe zakúsil veľa bolesti. A keď čosi poznáte, naozaj dôverne, poznáte to nielen vo všetkých farbách a náladách, ale viete aj, kde to má svoje hranice. Pri istom cviku — a odvahe — sa človek môže do bolesti akoby pomaly pohrúžiť, a potom už nie je strašná, je to len akési vlnenie, ktoré sa dá aj ovládať. Niekedy je až príjemné.
Ale táto bolesť bola nad všetko utrpenie.
„Bože môj,“ skučal Peter Marlowe cez gumový záhryzok, tiekli mu slzy a trhane dychčal.
„Už je po tom,“ povedal doktor Kenqedy, hoci vedel, že to nie je pravda. Ale nič iné nemohol robiť, vôbec nič. Aspoň nie tu. Pacient by mal rozhodne dostať morfium, to vie každý somár, ale nemôžem si dovoliť pichnúť mu injekciu. „Tak sa na to pozrieme.“
Pozorne si prezeral otvorenú ranu. Bola opuchnutá, akoby nadutá, hrala rozličnými odtieňmi žltej farby a medzi nimi boli purpurové

fľaky. Mokvala.
„Hm.“ povedal zamyslene, oprel sa na stoličke a preberal prstami. Spravil z nich striešku a pozeral nie na ranu, ale na striešku. „Tak,“ povedal nakoniec, „máme tri možnosti.“ Vstal, začal chodiť hore-dole, zhrbený v pleciach, a potom sa monotónne rozhovoril, akoby prednášal: „Rana teraz nadobudla iný charakter. Klostridiálna myositída. Jednoduchšie povedané, gangréna. Plynová gangréna. Môžem ranu otvoriť a nakazené tkanivo odstrániť, ale to asi nebude stačiť, lebo infekcia je hlboko. Takže budeme musieť odstrániť časť svalov na predlaktí, a potom tá ruka bude beztak nanič. Najlepším riešením by bola amputácia —“
„Čo?!“
„Nepochybne.“ Doktor Kennedy sa nezhováral s pacientom, ale prednášal v sterilnej posluchárni svojej mysle. „Navrhujem gilotínovú amputáciu. Ihneď. Tak sa možno podarí zachrániť lakeť —“
Peter Marlowe zúfalo vybuchol: „Je to len rana do mäkkého! Nič strašné to nie je, iba rana do mäkkého!“
Strach v jeho hlase prebral doktora Kennedyho, a on sa na chvíľu zahľadel na tú bledú tvár. „Je to síce iba poranenie mäkkých častí, ale veľmi hlboké. A máte toxémiu. Pozrite, chlapče, je to celkom jednoduché. Keby som mal sérum, mohol by som vám ho dať, lenže ja ho nemám. Keby som mal sulfonamidy, mohol by som ich dať na ranu, lenže ja ich nemám. Môžem urobiť iba jedno, a to amputovať —“
„Vy ste sa zbláznili!“ rozkričal sa naňho Peter Marlowe. „Ja mám poranený sval, a vy tu rozprávate o amputácii!“
Lekár nebadane natiahol ruku a Peter Marlowe zreval, ked mu prsty zovreli rameno vysoko nad ranou.
„Tak vidíte. Nie je to iba poranenie mäkkých častí. Máte toxémiu, a tá sa rozšíri do ruky a do celého organizmu. Ak chcete žiť, musíme ruku odrezať. Zachránite si aspoň život!“
„Nijakú ruku mi rezať nebudete!“
„Ako si želáte. Alebo amputácia alebo —“ Lekár sa odmlčal a ustato si sadol. „Je to tuším vaše právo, ak chcete zomrieť. Nehovorím, že vám to zazlievam. Ale preboha, mládenec, vnímate vôbec, čo vám hovorím? Ak vám tú ruku neamputujeme, zomriete.“
„Ani sa ma nedotknete!“ Peter Marlowe mal vycerené zuby a vedel, že by doktora aj zabil, keby sa ho zase dotkol. „Vy ste sa zbláznili!“ vykríkol. „Je to rana do mäkkého.“
„V poriadku. Nemusíte mi veriť. Spýtame sa iného doktora.“
Kennedy zavolal druhého lekára, ten diagnózu potvrdil a Peter Marlowe si uvedomil, že táto príšerná vidina nie je iba snom.

Naozaj má gangrénu. Preboha! Strach odplavil všetku silu. Počúval, plný hrôzy. Vysvetľovali mu, že gangrénu spôsobili bacily, ktoré sa mu množia hlboko v ruke a plodia smrť, už teraz. Jeho ruka je ako rakovinový nádor. Musia ju odrezať. Odrezať až po lakeť. A to rýchlo, ináč bude treba amputovať celé rameno. Ale nemá sa čo báť. Nebude to bolieť. Teraz majú dosť éteru — nie ako predtým.

A potom sa Peter Marlowe našiel pred nemocnicou a ešte vždy mal ruku — s množiacimi sa bacilmi — a na nej čistý obväz, a ncisto sa tackal dolu svahom, pretože im povedal, tým doktorom, že si to bude musieť rozmyslieť... Čo rozmyslieť? O čom tu má rozmýšľať? Zbadal, že stojí pred americkým barakom, a videl, že Kráľ je vnútri sám a všetko je pripravené na Šagatov príchod — ak príde ten večer.
„Kristepane, čo to s tebou je, Peter?“
Kráľ počúval a čím ďalej Peter Marlowe rozprával, tým väčšmi sa hrozil.
„Boha!“ Pozeral na ruku, ležiacu na stole.
„Prisahám bohu, radšej zomrieť, než žiť ako mrzák. Prisahám bohu!“ Peter Marlowe zdvihol zrak ku Kráľovi, žalostný, nestrážený, a z jeho očí sa ozývalo volanie: Pomôž mi, pomôž tni, pre zmilovanie božie, pomôž mi!
A Kráľ si pomyslel: Ježiškove husličky, čo by som robil, keby som bol na Petrovom mieste a bola by to moja ruka, a čo ten diamant — potrebujem pritom Petra, aby mi pomohol, potrebujem...
„Hej,“ zašepkal od dverí nástojčivo Max. „Šagata ide.“
„Dobre, Max. Čo Grey?“
„Dolu pri múre, skrytý. Timsen vie, kde je. Jeho ľudia ho kryjú.“
„Dobre, padaj a priprav sa. Rozhlas to ostatným.“
„Okej.“ Max odbehol.
„Poď, Peter, musíme sa prichystať,“ povedal Kráľ.
Ale Peter Marlowe bol v šoku. Nanič.
„Peter!“ Kráľ ho surovo zatriasol. „Vstaň a do roboty!“ zachripel. „Pod. Musíš mi pomôcť. Vstaň!“
S myknutím postavil Petra Marlowa na nohy.
„Boha, čo sa —“
„Šagata ide. Musíme zatiahnuť ten kšeft.“
„Kašlem na tvoj kšeft!“ zreval Peter Marlowe na pokraji šialenstva. „Kašlem na diamant! Odrežú mi ruku!“
„Neodrežú!“
„To máš bohovskú pravdu, že nie, lebo radšej zomriem, ako —“
Kráľ mu spakruky vyťal zaucho a vzápätí druhé otvorenou dlaňou.

Šalenie ihned prestalo a Peter Marlowe potriasol hlavou. „Dofrasa, čo sa to—“
„Ide Šagata. Musíme sa pripraviť.“
„Už ide?“ spýtal sa Peter Marlowe nevinne a tvár ho štípala od úderov.
„Áno.“ Kráľ videl, že Marlowove oči sú už zase ostražité, a vedel, že Angličan sa vrátil na svet. „Kristepane,“ povedal s úľavou, „musel som voľačo spraviť, Peter, reval si ako zmyslov zbavený.“
„Vážne? Prepáč, také hlúpe odo mňa.“
„Už ti je dobre? Musíš mať čistú hlavu.“
„Všetko v poriadku.“
Peter Marlowe liezol za Kráľom cez oblok. A bol rád, že mu rukou preletel šíp bolesti, ked sa nohami dotkol zeme. Panikárčiš, somár, povedal si. Ty, Peter Marlowe, si panikárčil ako malé decko. Somár. Tak prídeš o ruku, no a ? Máš šťastie, že to nie je noha, potom by si bol naozaj kripeľ. Čo je ruka? Nič. Dostaneš umelú. Jasné. S hákom. Čo máš proti umelej ruke? Nič. Celkom dobrý nápad. Fakt.
„Tabe,“ pozdravil ich Šagata, ked sa prepchal cez plátenný záves, ktorý clonil prístrešok.
„Tabe,“ povedali Kráľ i Peter Marlowe.
Šagata bol veľmi nervózny, čím viac o tomto obchode rozmýšľal, tým menej sa mu páčil. Priveľa peňazí, priveľké riziko. A vetril ako poľovnícky pes. „Cítim nebezpečenstvo,“ povedal.
„Vraví, že cíti nebezpečenstvo.“
„Povedz mu, že sa nemá čo báť. O nebezpečenstve viem a porobil som svoje kroky. Ale čo čeng San?“
„Vravím ti,“ šepkal Šagata, „že bohovia sa usmievajú na teba a na mňa a na nášho priateľa. Je to líška, ten starý, lebo morová polícia ho vypustila zo svojho klepca.“ Po tvári mu stekal pot, až bol celý zmáčaný. „Mám peniaze.“
Kráľovi stislo žalúdok. „Povedz mu, že na pindy sa vykašleme a radšej prejdeme k veci. Hned sa vrátim s tovarom.“
Kráľ našiel v tieňoch Timsena.
„Hotovo?“
„Hotovo.“ Timsen zapískal do tmy ako vták. Takmer vzápätí sa ozvala odpoveď. „A švih, kamoš. Dlho ti bezpečnosť zaručiť nemôžem.“
„Okej.“ Kráľ čakal a z tmy sa vynoril štíhly austrálsky desiatnik.
„Ahoj. Ja som Townsend. Bili Townsend.“
„Pod.“
Kráľ sa ponáhľal nazad do prístrešku, kým Timsen ostal strážiť a jeho Iudia sa rozvinuli, aby kryli ústupovú cestu.

Pri rohu väznice netrpezlivo čakal Grey. Dino mu práve pošepol, že prišiel Šagata, ale Grey vedel, že predbežné ceremónie zaberú istý čas. Ešte chvíľu a môže udrieť.
Aj šíky Smedlyho-Taylora boli pripravené a čakali, kedy peniaze zmenia majiteľa. Len čo sa Grey pohne, pohnú sa aj oni.
Kráľ sa objavil v prístrešku a za ním bol nervózny Townsend.
„Ukáž mu diamant," rozkázal Kráľ.
Townsend roztvoril otrhanú košeľu, vytiahol šnúrku a na nej visel diamantový prsteň. Townsend sa triasol, keď ho ukazoval Sagatovi, ktorý zaostril na kameň svetlo baterky. Pozorne si ho prezeral — perličku ľadového svetla na špagáte. Potom ho vzal do ruky a škrabol ním po skle baterky. Kameň zaškrípal a zanechal stopu.
Šagata prikývol, celý spotený. „Veľmi dobre." Obrátil sa k Petrovi Marlowovi. „Vpravde je to diamant," povedal, vybral odpichovadlo a starostlivo premeral rozmery kameňa. Zase prikývol. „Vpravde štyri karáty."
Kráľ hodil hlavou. „Dobre, Peter, počkaj s Townsendom."
Peter Marlowe vstal, kývol Townsendovi, spolu vyšli pred záves a čakali v temnote. A okolo seba cítili oči. Stovky očí.
„Kurník šopa," mykol sa Townsend, „že som kedy ten kameň bral. To napätie človeka zabije, prisámzemi." Roztrasenými prstami ohmatával šnúrku s drahokamom a po miliónty raz sa presviedčal, že ju má okolo krku. „Chvalabohu, že to je posledná noc."
Kráľ s rastúcim vzrušením pozeral, ako Šagata otvára sumku a kladie na stôl osem centimetrov bankoviek, otvára košeľu a vyberá ďalších päť centimetrov a z vreciek vyťahuje ďalšie balíčky, až nakoniec ležali na stole dva štósy bankoviek, každý pätnásť centimetrov vysoký. Kráľ rýchlo začal rátať bankovky a Šagata sa chytro a nervózne poklonil a odišiel. Pretisol sa cez záves, a len čo bol zase na chodníku, cítil sa istejšie. Popravil si pušku, pustil sa cez tábor a takmer zrazil Greya, ktorý sa sem hnal.
Grey zaklial a bežal ďalej, nevšímajúc si prúd Šagatových nadávok. Tentoraz sa však Šagata nerozbehol za špinavou sviňou zajateckou, aby do nej vtlkol trocha zdvorilosti, lebo bol rád, že je preč, a nevedel sa dočkať, kedy už bude na stanovišti.
„Fízli," zašepkal pred prístreškom Max.
Kráľ schmatol bankovky, preletel cez záves a už v behu zašepkal Townsendovi: „Padaj. Povedz Timsenovi, že tie geršle mám a že sa vyrovnáme v noci, keď to prehrmí."
Townsend zmizol.
„Hybaj, Peter."
Spolu zmizli pod barakom, práve keď sa spoza rohu vynoril Grey.

„Stojte, vy dvaja!“ zreval Grey.
„Rozkaz, pán kapitán!“ zvolal Max veľkodušne z tieňov a spolu s Texom zastali Greyovi cestu, takže kryli Kráľa a Petra Marlowa.
„Nie vy dvaja.“ Grey sa ich pokúšal obísť.
„Ale veď ste nám kázali —“ začal Max nevinne a zase mu zastal cestu.
Grey sa zúrivo pretisol okolo nich a vrhol sa za Kráľom pod barak.
Kráľ s Petrom Marlowom medzitým prebehli cez zákop a vynorili sa na opačnej strane. Keď sa Grey chcel pustiť za nimi, zastala mu cestu ďalšia skupinka.
Grey ich zazrel, ako uháňajú popri väzenskom múre, a zahvízdal na píšťalku. To bol signál pre jeho policajtov, ktorých si už vopred rozostavil. Rozbehli sa na určené stanovištia a strážili plochu medzi oboma múrmi a medzi múrom väznice a drôteným plotom.
„Tadeto,“ povedal Kráľ a skočil do obloka Timsenovho baraku. V baraku si ich nikto nevšímal, ale veľa chlapov videlo, ako sa Kráľovi vydúva košeľa.
Prebehli cez barak a už boli vo dverách. Ďalšia skupina Austrálčanov prišla kryť ich ústup, práve keď Grey dofučal k obloku a letmo teh zazrel. Obehol barak. Austrálčania ich kryli aj tam.
Grey vyhŕkol: „Kam bežali ? Tak von s tým! Kam?“
Zbor: „Kto?“ „Kto kam bežal, pán kapitán?“
Grey sa pretisol cez nich a vybehol pod šíre nebo.
„Všetci na stanovištiach, pán kapitán,“ hlásil mu policajt.
„Dobre. Ďaleko neujdú. A skryť peniaze sa neopovážia. Začneme sťahovať obkľúčenie. Povedzte to ostatným.“
Kráľ s Petrom Marlowom dobehli k severnému nárožiu väznice a zastali.
„Doriti!“ uľavil si Kráľ.
Tam, kde mal byť šík Austrálčanov a kryť im chrbát, boli teraz iba policajti. Piati.
„Čo teraz?“ spýtal sa Peter Marlowe.
„Musíme sa vrátiť. Hybaj.“
Kráľ bežal a v duchu sa pýtal sám seba: Čo sa mohlo stať, dofrasa? A zrazu mu to bolojasné. Cestu im zastali štyria chlapi. Na tvárach vreckovky, v rukách palice.
„Navaľ geršle, kamoš, ak nechceš, aby sme ťa zrichtovali.“
Kráľ zafintoval, nato sa vyrútil dopredu a Peter Marlowe sa k nemu pridal. Do jedného chlapa Kráľ celou silou vrazil, druhého kopol medzi nohy. Peter Marlowe odrazil úder — a musel zaťať zuby, aby nevykríkol, ked sa mu zviezol po ruke — a vytrhol chlapovi palicu. Posledný bandita vzal nohy na plecia a pohltila ho tma.
„Boha,“ dychčal Kráľ, „preč odtiaľto!“

Zase utekali. Cítili, ako ich sledujú oči, a každú chvíľu čakali ďalší útok. Kráľ zastal tak prudko, že sa šmykol.
„Pozor! Grey!“
Obrátili sa, pustili sa popri stene akéhosi baraku a šuchli sa podeň. Chvíľu tam ležali a sťažka dychčali. Okolo bežali nohy a oni začuli útržky zlostného šepotu —
„Hentadiaľ bežali. Len aby sme ich dostali skôr ako tí sprostí fízli.“
„Naháňa nás celý tábor,“ povedal Kráľ.
„Skryme tie peniaze tu,“ povedal bezmocne Peter Marlowe. „Môžeme ich zahrabať.“
„Priveľké riziko. To by našli za chvíľu. Doboha, a všetko išlo dobre. Kým nás tá filcka Timsen nepodrazil.“ Kráľ si utrel z tváre špinu a pot. „Hotovo?“
„Kade?“ „
Kráľ neodpovedal. Ticho sa vyškriabal spod baraku a bežal v jeho tieni. Peter Marlowe za ním. Istým krokom zamieril cez chodník a skočil do hlbokého odvodňovacieho jarku, čo sa tiahol popri plote. Plazil sa v ňom, kým neboli skoro naproti americkému baraku, zastal a oprel sa o stenu výkopu, lapajúc po dychu. Okolo nich šeptaný krik a nad nimi šeptaný krik.
„Čo sa robí?“
„Kráľ s Marlowom utekajú — a majú ťažké tisíce.“
„Boha im. Rýchlo, možno ich chytíme.“
„Tie fuky musia byť naše.“ . A Grey dostával hlásenia a Smedly-Taylor dostával hlásenia a Timsen tiež a hlásenia boli zmätené a Timsen nadával a syčal na svojich chlapov, aby tých dvoch našli skôr ako Grey alebo Smedly-Taylor.
„Doneste tie peniaze!“
Plukovníkovi chlapi čakali, pozorovali Timsenových Austrálčanov, a tiež boli zmätení. Kadiaľ bežali? Kde ich hľadať?
Aj Grey čakal. Vedel, že obe únikové cesty — na sever i na juh — sú zablokované. Bola to len otázka času. A teraz sa kruh sťahoval. Grey vedel, že tých dvoch má, a ked dostane ich, bude mať aj peniaze. Neopovážia sa ich niekde skryť, teraz už určite nie. Je to priveľa peňazí. Lenže Grey nevedel o ľuďoch plukovníka Smedlyho-Taylora ani o Timsenových Austrálčanoch.
„Pozri,“ zašepkal Peter Marlowe, ked opatrne vystrčil hlavu a obzeral sa po temnote.
Kráľ prižmúril oči a pátral. Potom uvidel o päťdesiat metrov ďalej policajtov. Zvrtol sa. Okolo bolo veľa iných prízrakov, behajúcich, hľadajúcich, snoriacich. „A sme v keli,“ povedal zúfalo.
Potom pozrel von za plot. Džungľa bola tmavá. A za drôtmi sa pozdĺž plotu vliekol strážny. Dobre, povedal si. Posledný plán. Hop

alebo trop.
Vybral všetky peniaze a pchal ich Petrovi Marlowovi do vreciek.
,,Tu máš. Budem ťa kryť. Chod cez drôt. Naša posledná šanca.“
„Boha, tam sa nikdy nedostanem. Uvidí ma strážny —“ . „Bež, je to naša posledná šanca!“
„Neexistuje. To sa nedá.“
,,Keď sa dostaneš von, zahrab ich a vráť sa tou istou cestou nazad. Budem ťa kryť. Boha tvojho, musíš ísť.“
„Kristepane, zabijú ma. Ten strážny je ani nie pätnásť metrov od nás,“ povedal Peter Marlowe. „Musíme sa vzdať!“
Obzeral sa, šialene hľadajúc nejakú inú cestu k úniku, a pri tom náhlom neopatrnom pohybe narazil zabudnutou rukou o výkop, až zaskučal od strašnej bolesti.
„Peter, zachráň tie peniaze,“ povedal Kráľ zúfalo, „a ja ti zachránim ruku.“
„Čože?“
„Počul si. Padaj!“
„Ale ako môžeš —“
„Padaj,“ prerušil ho drsne Kráľ. „Ale musíš zachrániť tie geršle.“
Peter Marlowe na zlomok sekundy hľadel Kráľovi do očí, potom vyliezol z jarku, rozbehol sa k drôtu a podliezol ho. Každú chvíľu čakal, že dostane guľku do hlavy. V tom okamihu, ked vyštartoval, Kráľ vyskočil z jarku a letel smerom k chodníku. Náročky sa potkol a so zúrivým výkrikom sa steperil do prachu. Strážny rýchlo pozrel pomedzi drôty a nahlas sa rozosmial, a keď sa zase obrátil, videl už len akýsi tieň. Mohlo to byť hocičo. Určite nie človek.
Peter Marlowe sa pritisol k zemi a plazil sa ako zviera z džungle do vlhkého porastu a potom zatajil dych a ostal ako skamenený. Strážny prichádzal bližšie a bližšie, už mal nohu len na centimeter od Marlowovej ruky, vzápätí ju prekročil druhou nohou, a ked bol strážny o päť krokov ďalej, Peter Marlowe sa odtiahol hlbšie do krovia, do tmy, päť krokov, desať, dvadsať, tridsať, a ked bol o štyridsať krokov ďalej, v bezpečí, srdce mu znova začalo biť a on musel zastať, zastať, lebo mu nestačil dych, zastať, lebo mu búšilo srdce, zastať, lebo ho bolela ruka, tá ruka, ktorá zase bude jeho. Keď to Kráľ povedal — bude to tak.
Tak ležal na zemi a modlil sa za dych a modlil sa za život a modlil sa za silu a modlil sa za Krála.
Keď sa Peter Marlowe vnoril do džungle, Kráľ si vydýchol. Vstal a začal sa ometať, a to už bol pri ňom Grey aj s policajtom.
„Stojte.“
„Kto, ja?“ Kráľ hľadel do tmy a predstieral, že iba teraz spoznáva Greya. „Aha, to ste vy. Dobrý večer, kapitán Grey.“ Odsotil

policajtovi ruku. „Nechytajte ma tými paprčami.“
„Ste zatknutý,“ povedal Grey, spotený a špinavý od naháňačky.
„Za čo? Pán kapitán.“
„Prezrite ho, seržant.“
Kráľ sa pokojne podrobil prehliadke. Keď nemal peniaze pri sebe, Grey nemohol nič robiť. Vôbec nič.
„Nemá pri sebe nič, pán kapitán.“
„Prezrite jarok.“ A potom Kráľovi: „Kde je Marlowe?“
„Kto?“ spýtal sa Kráľ nevinne.
„Marlowe!“ skríkol Grey. Peniaze nikde a Marlowe nikde!
„Asi sa šiel prejsť. Pán kapitán.“ Kráľ bol zdvorilý a celou mysľou sa sústreďoval iba na Greya a na to, čo mu hrozilo v tejto chvíli, lebo vedel, že všetko nebezpečenstvo sa ešte nepominulo a že pri väznici je skupina zlovoľných prízrakov, ktoré naňho chvíľu hľadeli a potom sa stratili.
„Kam ste dali peniaze?“ spýtal sa Grey.
„Aké peniaze?“
„Za ten predaný diamant!“
„Aký diamant? Pán kapitán!“
Grey vedel, že nateraz prehral. Prehral, ak nenájde Marlowa, ktorý má peniaze. Dobre, ty sviňa, pomyslel si Grey, celý bez seba od zlosti, dobre, pustím ťa, ale budem ťa sledovať, a ty ma k Marlowovi dovedieš.
„To je zatiaľ všetko,“ povedal Grey. „Tentoraz ste vyhrali. Ale ešte sa stretneme.“
Kráľ kráčal nazad do baraku a v duchu sa smial. Myslíš si, že ťa zavediem k Petrovi, Grey, pravda? Ty si taký prefíkaný, že si až naivný.
V baraku našiel Maxa s Texom. Aj oni boli celí nervózni.
„Čo sa stalo?“ spýtal sa Max.
„Nič, Max, splaš Timsena. Povedz mu, nech príde pod oblok. Tam mu poviem, čo treba. Do baraku nech nechodí. Grey ešte špicluje.“
„Okej.“
Kráľ postavil na kávu. Mozog mu pracoval na plné obrátky. Ako uskutočniť len obchod ? Čo spraviť s Timsenom ? Ako odvábiť Greya od Petra?
„Volal si ma, kamoš?“
Kráľ sa neobrátil k obloku. Iba sa pozrel po baraku. Američania pochopili a nechali ho osamote. Sledoval, ako Dino odchádza, a opätoval Dinov skrivený úsmev.
„Timsen?“ spýtal sa a chystal pritom kávu.
„No?“
„Mal by som ti podrezať krk.“

„Neni moja vina, kamoš. Voľakde sa pritrafil podraz —“
„To teda áno. Chcel si peniaze aj diamant.“
„Za pokus to stojí,“ zasmial sa Timsen. „Už sa to nestane.“
„Na to môžeš staviť tú svoju sprostú hlavu.“ Kráľ mal Timsena rád. Otvorená hlava. A taký pokus naozaj stojí za to, ked ide o takú vysokú stávku. A okrem toho Timsena potrebuje. „Ten diamant prevezmem cez deň. Potom sa nepritrafia nijaké podrazy. Odkážem ti kedy.“
„Dobre, kamoš. Kde je ten Anglán?“
„Aký Anglán?“
Timsen sa zasmial. „Ahoj do zajtra.“
Kráľ vypil kávu a zavolal Maxa, aby strážil pevnosť. Potom opatrne vyliezol cez oblok, rozbehol sa do tieňov a zamieril k múru väznice. Dával si pozor, aby ho nevideli, ale nie priveľký pozor, a musel sa v duchu zasmiať, ked cítil, že ho Grey sleduje. Hral svoje divadlo dobre, motal sa po vlastných stopách medzi barakmi a kľučkoval sem i tam. Grey mu neúprosne visel na pätách a Kráľ ho viedol k väzenskej bráne a cez bránu do budovy. Nakoniec zamieril do cely na štvrtom poschodí a s dobre zahraným rastúcim napätím vošiel do cely a dvere nechal odchýlené. Každú štvrťhodinku dvere otváral a úzkostlivo spoza nich vyzeral a neprestal, kým neprišiel Tex.
„Koniec poplachu,“ povedal Tex.
„Dobre.“
Peter sa v poriadku vrátil, pretvárka stratila zmysel, a tak sa vrátil do baraku a žmurkol na Petra Marlowa. „Kde si bol?“
„Povedal som si, že sa pozriem, ako sa máš.“
„Dáš si kávu?“
„Ďakujem, rád.“
Vo dverách zastal Grey. Nič nevravel, iba sa pozeral. Peter Marlowe mal na sebe sarong. Na sarongu nie sú vrecká. Pásku s hodnostným označením mal na ruke.
Peter Marlowe zdvihol hrnček k perám, napil sa kávy, zaryl sa pohľadom do Greyových očí, a potom Grey zmizol do noci.
Peter Marlowe vyčerpané vstal. „Myslím, že pôjdem spať.“
„Som na teba pyšný, Peter.“
„To, čo si povedal platí, áno?“
„Samo.“
„Ďakujem.“
Tú noc si Kráľ lámal hlavu nad novým problémom. Ako má dočerta splniť, čo sľúbil ?

20

Larkin mal plnú hlavu starostí, keď sa uberal chodníkom k austrálskemu baraku. Mal starosti o Petra Marlowa — tá ruka ho trápila viac ako treba a tak ho bolela, že sa to nedalo odbaviť ako obyčajné svalové poranenie. Mal starosti aj o starého Maca. Tú noc Mac rozprával a vykrikoval zo spánku. A mal starosti o Betty. Aj sám mal už niekoľko nocí zlé sny, celé pokrútené. O Betty a o sebe, bola v posteli s cudzími chlapmi a on sa pozeral na ňu a ona sa mu smiala.

Larkin vošiel do baraku a zamieril k Townsendovi, ktorý ležal na priči.

Townsend mal také opuchnuté oči, že ich takmer nevedel otvoriť, oškretú tvár a ruky i prsia doškriabané a plné siniek. Keď otvoril ústa, Larkin videl iba krvavú dieru tam, kde mali byť zuby.

„Kto to bol, Townsend?“

„Neviem,“ zaskučal Townsend. „Prepadli ma.“

„Prečo?“

Vyhŕkli mu slzy a stekali na sinky. „Nemal — nemal som nič — nič. Ja — neviem.“

„Sme tu sami, Townsend. Kto to spravil?“

„Neviem.“ Z úst sa mu vydral ubolený vzlyk. „Krista, zmlátili ma, ako ma len zmlátili!“

„Prečo vás prepadli?“

„Ja — ja —“ Townsend by bol najradšej vykríkol: „Diamant, mal som ten diamant,“ lebo chcel, aby mu plukovník pomohol dostať tie svine, čo mu ho ukradli. Ale nemohol o diamante povedať ani slovo, lebo potom by plukovník chcel vedieť, odkiaľ ho mal, a potom by bol musel povedať od Gurbla. A potom by sa ho vypytovali na Gurbla, a odkiaľ ho mal on — Gurble? Ten, čo spáchal samovraždu? Potom by možno povedali, že to nebola samovražda, že to bola vražda, ale vražda to nebola, aspoň on, Townsend, si to nemyslí, ale ktovie, či skrz ten diamant niekto neposlal Gurbla loj kopať. Ale v tú noc Gurble nebol na posteli a ja som mu v slamníku nahmatal obrys diamantového prsteňa a potom som ho potiahol a stratil sa v tme a nik mi nič nemohol dokázať — a Gurble náhodou v tú noc spáchal samovraždu, takže sa vlastne nič nestalo. Nič — iba že som Gurbla možno zabil, zabil ho tým, že som mu šlohol ten kameň, možno to bola pre Gurbla posledná slamka — najprv ho vykopli z partie, lebo šlohoval žrádlo, a potom mu šlohli ešte aj ten diamant. Možno mu od toho preskočilo, chudákovi, a hodil sa dolu hlavou do hajzľa! Lenže to s tým

žrádlom voľajako smrdí, kto by šlohoval prídely, ked môže predať diamant? To je nezmysel. To nesedí. Sedí len to, že možno mám na svedomí Gurblovu smrť a teraz sa preklínam, znova a znova, že som ten diamant ukradol. Odkedy som sa stal zlodejom, nemám pokoja, ani chvíľku, ani toľkoto. A teraz — teraz som rád, že ho už nemám, že mi ho ukradli.
„Neviem," zavzlykal Townsend.
Larkin videl, že všetko je zbytočné, a tak zanechal Townsenda jeho bolesti.
„Prepáčte, dôstojný pane," ospravedlnil sa Larkin pátrovi Donovanovi, lebo ho skoro zhodil zo schodov.
„Vitajte, priateľu." Otec Donovan bol ako prízrak, neuveriteľne vychudnutý, oči mal vpadnuté a čudesne pokojné. „Ako sa máte? A čo Mac? A mladý Peter?"
„Dobre, ďakujem." Larkin hodil hlavou k Townsendovi. „Neviete o tom niečo?"
„Donovan pozrel na Townsenda a mierne povedal: „Ja vidím iba trpiaceho človeka."
„Prepáčte, nemal som sa pýtať." Larkin chvíľu rozmýšľal, potom sa usmial. „Nemáte chuť na partičku bridžu? Dnes večer? Po jedle?"
„Áno. Ďakujem. Rád."
„Dobre. Tak po večeri."
Otec Donovan hľadel za Larkinom, kým sa nestratil, a potom sa pobral k Townsendovej priči. Townsend nebol katolík. Ale otec Donovan sa rozdával všetkým, lebo vedel, že všetci ľudia sú dietkami božími. Ale sú naozaj, a všetci? pýtal sa sám seba neveriaco. Boli by dietky božie schopné robiť také veci ?
Napoludnie prišiel vietor a dážď. V jedinej chvíli premokli chlapi i celý tábor. Potom dážď prestal a vietor dul dalej. Odtrhnuté kusy ostreškov vírili po tábore spolu s ratolesťami a handrami a kuliovskými klobúkmi. Potom ustal aj vietor a tábor bol zase taký ako vždy — slnko, horúčava, muchy. Voda ešte polhodinku tiekla jarkami, potom sa začala vpíjať do zeme a zbierať do kaluží. Pribudlo ešte viac múch.
Peter Marlowe apaticky kráčal hore svahom. Nohy mal rovnako zablatené ako chodidlá, lebo vyšiel do búrky, dal sa ňou šľahať a dúfal, že vietor s dažďom odnesú nepoddajnú bolesť. Ale nič nepomohlo.
Zastal pred Kráľovým oblokom a pozrel do baraku.
„Tak ako ti je, Peter, kamarát?" spýtal sa Kráľ. Vstal z postele a vybral škatuľku kooí.
„Strašne." Peter Marlowe si sadol na lavicu pod prístreškom a od

bolesti sa mu až dvíhal žalúdok. „Tá ruka ma zabije.“ Sucho sa zasmial. „To bol žart.“
Kráľ zoskočil dolu a nasilu sa usmial. „Pusť to z hlavy —“
„A myslíš, že sa to dá pustiť z hlavy, boha ti?“ Peter Marlowe vzápätí oľutoval, že tak vybuchol. „Prepáč. Som z toho na nervy. Niekedy ani neviem, čo hovorím.“
„Daj si cigaretu.“ Kráľ mu pripálil. Mhm, vravel si Kráľ, a už v tom lietaš. Náš Anglán sa priúča a rýchlo. Aspoň sa mi tak zdá. Skúsime. „Zajtra dorazíme ten kšeft. Dnes večer môžeš ísť po geršle. Budem ťa kryť.
Ale Peter Marlowe ho nepočul. Bolesť z ruky prenikala až do mozgu a vpaľovala mu tam jediné slovo. Amputovať! A počul, ako škrípe píla, ako sa zarezáva, ako drví kosť na prach — prach jeho kostí. Striaslo ho na celom tele. „Čo — čo s tou rukou?“ zašomral a zdvihol od nej zrak. „Naozaj s lým môžeš niečo robiť?“
Kráľ prikývol a v duchu si povedal: Tak vidíš. Mal si pravdu. Iba Peter vie, kde sú peniaze, ale kým nesplašíš lieky, nepôjde ti po ne. Nedáš lieky, nemáš geršle. Nemáš geršle, nebude kšeft. Nebude kšeft, nebude zisk. Tak si vzdychol a povedal si: Fakt, si hlavička, že sa tak vyznáš v ľuďoch. Ale keď sa na to pozrieš zo správneho konea, tak ako včera, tak to nie je zlý kšeft. Keby to Peter neriskoval, tak by sme teraz obaja trčali v lochu, peniaze by nám vzali a mal by som hrubé drevko. A Peter nám priniesol šťastie. Ten kšeft je na najlepšej ceste. A okrem toho, Peter je fajn. Dobrý chlap. A vôbec, komu sa chce prísť o ruku ? Peter má právo pritlačiť ma k múru. Som rád, že sa niečo podučil.
„Neboj sa, vybaví to strýko Sam.“
„Kto?“
„Strýko Sam.“ Kráľ naňho bezvýrazné hľadel. „Americký symbol. Vieš,“ povedal so silenou trpezlivosťou, „ako John Bull.“
„Aha, prepáč. Som len — dnes-— som taký —“ Prišlo mu tak slabo, až sa mu dvíhal žalúdok.
„Chod si ľahnúť a netráp sa. Ja sa už postarám.“
Peter Marlowe ncisto vstal. Chcel sa usmiať a poďakovať Kráľovi a potriasť mu ruku a požehnať ho, ale zase si spomenul na to slovo a cítil iba pílu, tak iba letmo kývol hlavou a vyšiel z baraku.
Preboha, pomyslel si Kráľ trpko. Myslí si, že by som ho nechal v štichu, že by som nič nespravil, keby mi nenasadil nôž na krk. Kristepane, Peter, pomohol by som ti. Samo. Aj keby si ma nedržal za gule. Boha. Si môj kamarát.
„Hej, Max!“
„No?“
„Splaš Timsena, švihom.“

„Samo," povedal Max a zmizol.
Kráľ odomkol čierny kufor a vybral tri vajíčka. „Tex ? Nechceš si spraviť vajce? A s ním aj tieto dve?"
„Ani náhodou," vyhlásil Tex, uškŕňajúc sa, ked bral vajcia. „Hej, dobre som si obzrel Evu. Prisámbohu, že je dnes tučnejšia."
„Neexistuje. Iba včera sme ju pripustili."
Tex sa roztancoval. „Dvadsať dní, a zase sú z nás oteckovia." Vzal olej a pobral sa variť.
Kráľ sa vystrel na posteli, zamyslene si škrabal komárí štípanec a pozeral, ako jašterice v krove lovia a paria sa. Zavrel oči a začal spokojne driemať. Ešte len poludnie, a už má za sebou viac roboty ako inokedy za celý deň. Pravdu povediac, všetko mal pod strechou o šiestej ráno.
V duchu sa zasmial, ked si na to spomenul. Namojdušu, oplatí sa mať dobré meno a oplatí sa investovať do reklamy.
Stalo sa to tesne pred svitaním. Spokojne spal. Potom ho vytrhol zo sna opatrný, tlmený hlas.
Ihneď sa zobudil, pozrel z obloka a videl, že z hmlistého šera úsvitu naňho pozerá drobný chlap ako lasička. V živote ho ešte nevidel.
„Čo je?"
„Mám čosik, čo by si stel kúpiť." Hlas bol bezvýrazný a chripľavý.
„Ktosi?"
Namiesto odpovede chlap otvoril špinavú ruku s polámanými nechtami, čiernymi od špiny. Na dlani mal diamantový prsteň. „Desať tácov. Na predaj ihneď," doložil sardonicky. Vzápätí sa prsty zase zovreli, lebo Kráľ sa načiahol za prsteňom, a päsť sa odtiahla. „Neskaj večer." Na tvári sa objavil bezzubý úsmev. „Je to on, žádny strach."
„A je tvoj?"
„Mám ho v ruke, nestačí?"
„Platí. Kedy?"
„Čakaj u seba. Ja sa ti ohlásim, až tu nebudú naokolo fízli."
A chlap zmizol tak nečakane, ako sa objavil.
Kráľ sa uvelebil ešte pohodlnejšie a žiaril spokojnosťou. Chudák Timsen, povedal si v duchu, pohorel na celej čiare. Dostanem prsteň za polovičnú cenu.
„Ahoj, kamoš," ozval sa Timsen. „Volal si ma?"
Kráľ otvoril oči a spakruky zakryl zívnutie, kým Tiny Timsen kráčal k nemu cez barak.
„Ahoj." Kráľ spustil nohy z postele a rozkošnícky sa vystrel. „Som dnes ale ustatý. To ten rušný nočný život. Dáš si vajce? Už sa ich

pár smaží.“
„To si uhádol, že si dám.“
„Cíť sa ako doma.“ Kráľ si mohol dovoliť byť veľkodušný. „A teraz poďme na vec. Poobede dorazíme ten kšeft.“
„Nie.“ Timsen pokrútil hlavou. ^Dnes nie. Zajtra.“
Kráľ musel vynaložiť nesmiernu námahu, aby sa neusmial od ucha k uchu.
„To už nebudú také fofry,“ hovoril Timsen. „Počúvam, že Grey sa dal vypísať zo špitála. Nespustí z tohto baraku oko.“ Timsen bol stelesnením človeka, ktorý si robí vážne starosti. „Musíme si dávať bacha. Ty i ja. Nechcem, aby sa pritrafil nejaký podraz. A musím dávať bacha aj za teba. Nezabúdaj, že sme kamoši.“
„Kašlať na zajtra,“ povedal Kráľ, predstierajúc sklamanie. „Urobme to dnes popoludní.“
A v duchu sa šiel zadusiť od rehotu, keď počúval, ako mu Timsen vysvetľuje, že musia byť veľmi opatrní; majiteľ má vietor, a včera ho aj zrúbali, a namojdušu, nech tam nie som so svojimi kamošmi, tak sa to s tým chudákom zle skončí. Takže Kráľ vedel naisto, že Timsen je nasrdený, že mu diamant vyfúkli z tých špinavých paprčí, že chce iba získaf čas. Stavím sa, vravel si Kráľ nadšene, že Austrálčania idú dušu vypľuť, čo tak hľadajú toho banditu. Nechcel by som byť na jeho mieste — ak ho nájdu. Tak sa dal presvedčiť. Pre prípad, že by Timsen chlapa našiel a platil by pôvodný dohovor.
„No dobre,“ povedal Kráľ neochotne. „Asi máš kus pravdy. Spravíme to zajtra.“ Zapálil si ďalšiu cigaretu, potiahol si, podal ju Timsenovi a milo povedal, lebo ešte stále hral tú hru: „Keď sú také horúce noci, málokto z našich môže spať. Aspoň štyria sú stále hore. Celú noc.“
Timsen pochopil vyhrážku. Ale mal iné starosti. Boha jeho, kto prepadol Townsenda ? Modlil sa, aby jeho ľudia našli tie filcky, kým je čas. Musia ich nájsť skôr, ako prikvitnú s tým diamantom za Kráľom, lebo ináč je zle. , Ja to poznám. S našimi je to také isté — ešte šťastie, že nikdy nechodia ďaleko od môjho kamaráta Townsenda, chudáka úbohého.“ Hovädo sprosté. Ako môže byť niekto taký chumaj, že sa dá zmlátiť a nezareve, až kým nie je neskoro? „V týchto časoch ani nemožno byť dosť opatrný.“
Tex doniesol vajíčka a všetci traja ich zjedli spolu s ryžou od obeda a zapili ich silnou kávou. Kým Tex odišiel umyť riad, Kráľ už dostal rozhovor presne tam, kde ho potreboval.
„Poznám chlapa, čo by mal záujem o nejaké lieky.“
Timsen potriasol hlavou. „Môže čakať, srabár. Neexistuje. Ani náhodou.“ Aha, pomyslel si. Lieky! Pre koho by mohli byť? Pre

Kráľa na betón nie. Vyzerá zdravý ako repa. A na šmelinu tiež nie. Kráľ s liekmi nekšeftuje, a to je len dobre, lebo tým pádom mám celý trh s liekmi pod palcom. Ale musí to byť pre voľakoho, kto má blízko ku Kráľovi. Ináč by sa na to vykašlal. Kšefty s liekmi, na to on nikdy nebol. Starý McCoy! Jasné. Vraj je to s ním v posledných časoch voľajaké špatné. A že by plukovník ? Ten tiež nevyzerá bohvieako. „Počul som o jednom Anglánovi, čo má chinín. Ale Ježiškove husličky, ten by ťa najradšej zodrel z kože.“
»Ja potrebujem sérum. Celú fľašu. A sulfonamid v prášku.“
Timsen zahvízdal. „Ani náhodou!“ povedal. Sérum a sulfonamid! Gangréna! Ten Anglán! Kristepane, gangréna! A zrazu všetko zapadlo do seba. Musí to byť ten Anglán! Ak si Timsen vyárendoval čierny trh s liekmi, tak nie iba zato, že bol prefíkaný. Vyznal sa v liekoch ešte z civilu, keď pracoval v lekárni, ale o tom nikto nevedel, pretože potom by ho tí čuramedáni vopchali k sanite a to by znamenalo, že by nemohol bojovať a zabíjať, a nijaký poriadny Austrálčan by nemohol sklamať svoju vlasť a staré Anglicko a stať sa iba smradľavým lapiduchom, ktorý slúži bez zbrane v ruke.
„Ani náhodou,“ opakoval a potriasol hlavou.
„Počuj,“ povedal Kráľ. „Naservírujem ti to na rovinu.“ Timseri bol jediným človekom na svete, ktorý mu mohol zohnať, čo potreboval, a tak ho musel získať na svoju stranu. „Je to pre Petra.“
„Smola,“ povedal Timsen. Ale v duchu ho ľutoval. Nešťastný ksicht. Gangréna. Dobrý chlap, má guráž. Ešte stále cítil úder, ktorý mu Anglán zasadil včera v noci. Keď sa štyria odrazu vrhli na nich dvoch s Kráľom.
Len čo sa Kráľ začal kamarátiť s Petrom Marlowom, Timsen si o Anglánovi zistil všetko, čo sa dalo. Človek nikdy nevie, a informácie sa vždy môžu zísť. A Timsen vedel o tých štyroch nemeckých lietadlách a o troch japonských, a vedel o dedine a o tom, ako sa Anglán pokúšal z Jávy ujsť, nie ako kopa iných, ktorí lopeli na zadku ako barany. Hoci, keď to tak človek vezme všetko dokola, bol to dosť strelený nápad. Plaviť sa po mori takú diaľku. Mhm. Čo je veľa, to je veľa. Ale fakt, ten Anglánik je káder!
Timsen uvažoval, či má riskovať a poslať po lieky niekoho do baraku, kde býval japonský lekár. Bolo to riskantné, ale barak i cestu mal zmapované. Chudák Marlowe, ten musí byť bez seba od starostí. Jasné, že tie lieky splaším — a spravím to zadarmo, alebo aspoň za režijnú cenu.
Timsenovi sa protivilo kšeftovať s liekmi, ale voľakto to robiť musel, a radšej on ako niekto iný, lebo vždy pýtal rozumné ceny, také rozumné, ako sa len dalo, hoci vedel, že by sa mohol riadne

podperiť, keby predával Japoncom, ale to nikdy nerobil, obchodoval iba v tábore a fakticky iba za malý zisk, ked sa uvážia všetky riziká, ktoré s tým boli spojené.
Človeka by šľak trafil, „ povedal Timsen, „keď pomyslíš na tie kisne s liekmi od Červeného kríža, čo sa váľajú v tom baraku na Kedah Street.“ Ale kde, to sú len reči.“
To teda vôbec nie sú. Videl som to na vlastné oči, kamoš. Keď som tam bol na fache. Od zeme až po povalu je to tam nabité zásielkami z Červeného kríža — krvná plazma, chinín, sulfonamidy, čo len chceš — a všetko ešte zabalené, človeče, ten barak ti musí byť dobrých sto metrov dlhý a tridsať široký. A všetko ide tým sviniarom šikmookým. Zásielky prijímajú, to áno. Chodia cez Čunking, čo tak počúvam. Červený kríž to dáva Siamcom — tí to pošlú zase Japoncom — a všetko je adresované zajateckému táboru v Changi. Boha, veď som videl aj tie nálepky, ale Japonci z toho dávajú iba svojim ľudom.“
„Vie o tom ešte niekto?“
„Povedal som to plukovníkovi, a ten to povedal veliteľovi tábora, a ten šiel za tým sviniarom japonským — ako sa len volá, aha, Jošima — a veliteľ tábora žiadal, aby nám to vydali. Ale šikmáci ho vysmiali a povedali, že to sú len chýry, a tým to celé zhaslo. Viac tam nijaké komando fachať nešlo. Špiny mizerné. Nie je to fér, keď tie lieky tak hovädský potrebujeme. Aspoň trocha keby nám z toho dali. Kamoš pred pol rokom zomrel, lebo nemohol dostať ani toľkoto inzulínu — a ja som ho videl celé kisne. Kisne.“
Timsen si spravil cigaretu, odkašlal si a odpľul, a taký bol rozhorčený, že kopol do steny.
Vedel, že nemá cenu sa nad tým rozčuľovať. A dostať sa do toho baraku — to neexistuje. Ale splašiť sérum a sulfonamid pre Anglána môže. Namojdušu môže — a dá mu ich zadarmo.
Ale Timsen mal zas toľko za ušami, že sa Kráľovi len tak neodhalil. To by bolo detské ukázať Kráľovi, že má citlivé miesto, lebo ten by to určite niekedy neskôr využil — to bolo tak na betón, ako že pánboh je Austrálčan. Áno, a on Kráľa potrebuje na ten kšeft s diamantom. Došľaka! Celkom som zabudol na tú sviňu banditskú.
Tak Timsen vyrukoval s úžerníckou cenou a nechal si ju v jednačke stlačiť. Ale aj tak to bola mastná suma, lebo vedel, že Kráľ si to môže dovoliť, a keby povedal, že mu lieky dá za lacný peniaz, Kráľ by čuchal nejakú čertovinu.
„Okej,“ povedal Kráľ chmúrne. „Platí.“ Na duši mu však chmúrne nebolo. Aspoň nie veľmi. Čakal, že ho Timsen ošklbe, a cena bola síce vyššia, ako sa mu páčilo, ale prehnaná nebola.

„Potrvá to tri dni," povedal Timsen, ktorý dobre vedel, že o tri dni bude neskoro.
„Musím to mať dnes večer."
„Tak potom to bude dalších päť kilo."
„Veď som tvoj priateľ!" vyhlásil Kráľ, lebo toto naozaj bolelo. „Sme kamaráti, a ty zo mňa šklbeš dalších päť kilo!"
„Ako myslíš, kamoš." Timsen sa tváril ako smutný bernardín. „Sám vieš, ako to chodí. Skôr ako za tri dni to nesplaším."
„Boha ti. Tak dobre."
„A ošetrovateľ bude päť kilo extra."
„Preboha! Načo mi je ošetrovateľ?"
Timsen priam vychutnával, ako sa Kráľ ošíva. „Počuj," začal milo, „a čo spravíš s tými krámami, keď ich dostaneš? Ako budeš pacienta liečiť?
„Odkiaľ to mám vedieť?"
„No tak, a za to je tých päť kilo. Čosi predstavuješ, že to dáš tomu Anglánovi, a on s tým pôjde do špitála a povie prvému doktorovi: Tu mám sérum a sulfonamid, dajte mi do poriadku ruku — a potom mu doktor povie: My sérum nemáme, tak kde si ho v keli nabral ty ? — a keď im to nepovie, tak mu to tí sviniari šlohnú a budú s tým nejakému posrdenému anglánskemu plukovníkovi liečiť zlatú žilu."
Šikovne vybral Kráľovi z vrecka škatuľku cigariet a ponúkol sa. „A okrem toho," pokračoval celkom vážne, „musíš nájsť nejaký fľak, kde bude akože v súkromí. Kde si môže ľahnúť. To sérum vie robiť šialené veci s niektorými ľuďmi. A nepreberám nijakú zodpovednosť, ak tá kúra vybuchne, to je podmienka."
„Ak máš sérum a sulfonamidy, čo už môže vybuchnúť?"
„Sú ľudia, čo to neznášajú. Grcajú. A vôbec. A nemusí to zabrať. Záleží na tom, koľko toxínov má už v organizme."
Timsen vstal. „Tak niekedy dnes večer. Aha, a výbava bude stáť ďalších päť kilo."
Kráľ vybuchol. „Aká výbava, ja tvoju mater?"
„Striekačky, obväzy a mydlo. Boha!" Timsen bol skoro znechutený. „Si myslíš, že to sérum je pilulka, čo mu strčíš do riti?"
Kráľ kyslo pozeral za Timsenom a najradšej by sa bol nakopal. Tak ty si si myslel, že si hovädský múdry, keď si sa za jednu cigaretu dozvedel, čo lieči gangrénu — a potom sa zabudneš opýtať, hovado sprosté, čo s tým krámom robiť, keď ho dostaneš.
Ale čo, kašlať na to. Geršle si už sľúbil. A Peter má zase ruku. A cena je slušná.

Potom si Kráľ spomenul na malého banditu, čo sa tak ponášal na

lasicu, a rozžiaril sa. Áno, s dnešnou robotou bol náramne spokojný.

21

V ten deň Peter Marlowe daroval večeru. Nedal ju Macovi ani Larkinovi, ako by bol mal, ale Ewartovi. Vedel, že keby ju bol dal niekomu z partie, dobiedzali by doňho a vyzvedali by, čo mu je. A nemalo zmyslu im to hovoriť.

Popoludní zašiel za doktorom Kennedym, celý bez seba od bolesti a strachu. Zase prežil tie takmer neznesiteľné múky, keď mu stŕhali obväz. Potom lekár jednoducho povedal: „Jed je už nad lakťom. Môžem amputovať poniže lakťa, ale to je strata času. Lepšie spraviť operáciu naraz. Budete mať pekný kýpeť — skoro pätnásť centimetrov pod plecom. Dosť, aby sa naň dala pripevniť umelá ruka. Určite.“ Kennedy pokojne spravil z prstov striešku. „Nestrácajte už čas, Marlowe,“ a potom sa ticho zasmial a povedal: „Domani é troppo tardi,“ a keď Peter Marlowe naňho nechápavo pozrel, vecne doložil: „Zajtra môže byť neskoro.“

Peter Marlowe sa dotackal na priču a ležal v kaluži strachu. Potom prišla večera a on ju daroval.

„Máš horúčku?“ spýtal sa Ewart celý šťastný, že ho v bruchu ťaží jedlo navyše.

„Nie.“

„Mám ti niečo doniesť?“

„Preboha, daj mi pokoj!“ Peter Marlowe sa odvrátil od Ewarta.

Po chvíli vstal a odišiel z baraka a mrzel sa, že sľúbil prísť na hodinku či dve zahrať si bridž s Macom, Larkinom a pátrom Donovanom. Si hlupák, hovoril si trpko, mal si ostať v posteli, kým nepríde čas ísť za plot po peniaze.

Ale vedel, že by aj tak nevydržal ležať hodinu za hodinou, až kým by sa nezotmelo a všetko by nestrelilo. Lepšie bude voľajako sa zamestnať.

„Hej, kamoš.“ Larkinovi zvrásnil tvár úsmev.

Peter Marlowe neopätoval len úsmev. Namrzene si sadol do dverí. Mac pozrel na Larkina, ktorý sotva badateľne pokrčil plecami.

„Peter,“ povedal Mac, nútiac sa do dobrej nálady, „správy sú zo dna na deň lepšie, čo ? Nepotrvá dlho, a dostaneme sa z tejto diery.“

„Máš recht,“ prisvedčil Larkin.

„Čo si to maľujete? Z Changi sa nikdy nedostaneme.“ Peter Marlowe nechcel byť surový, ale nevedel sa opanovať. Vedel, že Maca s Larkinom sa to dotkne, ale nijako sa to neusiloval odčiniť. Posadol ho ten pätnásťcentimetrový kýpeť. Mráz mu prebehol po chrbte a bodol ho až v miešku. Ako by vôbec mohol Kráľ pomôcť?

Ako? Bud realista. Keby to bola Kráľova ruka — čo by som mohol spraviť, aj keď som mu neviemakým priateľom? Nič. A pochybujem, že by on mohol niečo spraviť — kým nie je neskoro. Vôbec nič. Radšej si to priznaj, Peter. Amputácia alebo smrť. Jednoduché. A keď príde na lámanie chleba, nemôžeš zomrieť. Ešte nie. Keď si sa narodil, si povinný prežiť. Stoj čo stoj.

Áno, vravel si Peter Marlowe, radšej bud realista. Kráľ nemôže spraviť nič, vôbec nič. A ty si ho nemal tlačiť k múru. Je to (voja starosť, nie jeho. Dones tie peniaze, daj mu ich, potom choď do nemocnice, ľahni si na stôl a daj si odrezať ruku.

A tak sedeli tí traja v páchnucej tme — on, Mac a Larkin. Mlčky. Keď prišiel páter Donovan, nanútili mu irocha ryže s blačangom. Musel ju zjesť hneď, lebo ináč by ju bol rozdal, lak ako rozdal väčšinu svojho jedla.

„Ste ku mne veľmi láskaví," povedal Donovan. V očiach mu zaihrali iskričky. „A ešte keby sie lak všetci uznali, akí ste bludári, a prestúpili na pravú vieru, to by len bol večer!"

Mac a Larkin sa rozosmiali spolu s ním. Peter Marlowe sa nesmial.

„Čo sa ti robí, Peter?" spýtal sa Larkin a z hlasu mu bolo cítiť podráždenie. „Celý večer si ako zbitý pes."

„To nie je nič strašné, keď človek sem-tam nemá náladu," povedal rýchlo Donovan a zahojil zjazvené ticho. „Ale správy sú namojveru výborné, čo?"

Iba Peter Marlowe nezapadol do priateľského ducha, ktorý sa rozhostil v malej miestnosti. Vedel, že sa s ním nedá vydržať, ale nemohol nič robiť. Nič.

Začali hrať a páter Donovan otvoril licitáciu. „Dve piky."

„Pas," povedal Mac.

„Tri kára," povedal Peter Marlowe, a len čo tie slová vypustil z úst, oľutoval ich, lebo jednak silil kartu, jednak povedal kára namiesto sŕdc.

„Pas," povedal namrzene Larkin. Už oľutoval, že navrhol hru. Nebola to nijaká zábava. Strata času.

„Tri piky," povedal páter Donovan.

„Pas."

„Pas," povedal Peter Marlowe a všetci naňho prekvapene pozreli, lebo z predchádzajúcej hlásky usudzovali, že bude v licitácii pokračovať.

Páter Donovan sa usmial. „Chýba vám viera —"

„Dajte mi pokoj aj s vierou." Slová boli nečakane príkre a veľmi zlostné.

„Prepáčte, Peter, chcel som len —"

„Tak pozri, Peter," prerušil ich hnevlivo Larkin, „len zato, že máš

zlú náladu —“
„Mám právo na vlastný názor a myslím si, že to bol zlý vtip,“ vzbĺkol Peter Marlowe. Potom sa zvrtol k Donovanovi. „Ak sa hráte na mučeníka, rozdávate jedlo a spíte s chlapmi v barakoch, myslíte si, že to vám dáva právo robiť zo seba autoritu? Celá tá vaša viera nestojí za fajku močky! Čo z nej máte? Nič! Viera je pre malé deti — tak ako pánboh. Čo ten vlastne môže robiť ? Naozaj robiť ? No ? No ?“
Mac s Larkinom vyvaľovali na Petra Marlowa oči, akoby ho videli prvý raz v živote.
„Môže hojiť,“ povedal páter Donovan, ktorý vedel o gangréne. Vedel veľa vecí, ktoré vedieť ani nechcel.
Peter Marlowe hodil karty na stôl. „Hovno!„ vykríkol ako bez zmyslov od zlosti. „To sú prázdne reči, a vy to viete. A ešte voľačo, keď už o tom hovoríme. Boh! Ak vás to zaujíma, tak ten váš boh je maniak, sadistický, zlý maniak, pijavica —“
„Čo si sa zošalel, Peter?“ vybuchol Larkin.
„Nie, nezošalel. Ten váš boh,“ blúznil Peter Marlowe so skrivenou tvárou. „Ak je naozaj bohom, tak je stelesnením zla. Pozrite na všetko to krviprelievanie, ktoré sa páchalo v jeho mene.“ Sklonil tvár tesne k Donovanovi. „Inkvizícia. Pamätáte sa na ňu ? Na všetky tie tisíce, ktoré katolícki sadisti vlastnoručne upálili a umučili v jeho mene ? A to ani nehovoríme o Aztekoch a Inkoch a miliónoch úbohých Indiánov. A protestanti upaľovali a zabíjali katolíkov; a katolíci židov a mohamedánov; a židia iných židov — ak tomu mormoni a kvakeri a celá tá mizerná banda. Zabíjať, mučiť, upaľovať! Kým je to v mene božom, tak je všetko v poriadku. To pokrytectvo! Choďte mi do kelu aj s vierou! Volovina!“
„A predsa veríte v Kráľa,“ povedal páter Donovan ticho.
„Teraz mi asi poviete, že Kráľ je nástrojom božím, čo?“
„Možno je. Neviem.“
„To mu musím povedať.“ Peter Marlowe sa hystericky rozosmial. „Od rehotu ho roztrhne.“
„Počuj, Marlowe!“ Larkin vyskočil na rovné nohy a až sa tak triasol od zlosti. „Alebo sa ospravedlníš, alebo okamžite odtiaľto odídeš.“
„Len sa nebojte, pán plukovníka odsekol Peter Marlowe. „Idem preč aj sám.“ Vstal a zagánil na nich, plný nenávisti k nim, plný nenávisti k sebe. „Počujte, farár. Ste na smiech. Tie vaše sukne sú na smiech. Celý ste iba zlý vtip, aj s tým vaším bohom. Neslúžite bohu, pretože boh je diabol. Ste služobníkom diablovým.“ A potom zobral zo stola karty, šmaril ich pátrovi Donovanovi do

tváre a vybehol do tmy.
„Pre milosrdenstvo božie, čo sa to s Petrom porobilo?“ zaznela do zhrozeného ticha Macova otázka.
„Pre milosrdenstvo božie,“ povedal Peter Donovan súcitne, Peter má gangrénu. Musia mu amputovať ruku, ináč zomrie. Nad lakťom bolo jasne vidieť fialové pásy.“
„Čože?“ Larkin pozeral na Maca ako primrazený. Potom vstali obaja odrazu a už-už sa chceli rozbehnúť von. Ale páter Donovan ich zarazil.
„Počkajte, aj tak nič nemôžete robiť.“
„Dočerta, voľajako sa mu predsa musí dať pomôcť!“ Larkin zastal vo dverách. „Chudák chlapec — a ja som si myslel — chudák chlapec-“
„Nemôžeme nič robiť, iba čakať. Iba mať vieru a modliť sa. Azda mu pomôže Kráľ, ak sa mu pomôcť dá.“ A potom páter Donovan ustato doložil: „Ak je človek, čo mu môže pomôcť, tak iba Kráľ.“
Peter Marlowe sa vtackal do amerického baraku. „Pôjdem teraz po tie peniaze,“ zašomral Kráľovi.
„Zošalel si sa? Všade je kopa ľudí!“
„Kašlať na ľudí,“ odsekol zlostne. „Chceš tie peniaze alebo nie ?“
„Sadni si. No tak si sadni!“ Kráľ násilím usadil Petra Marlowa, dal mu cigaretu, nanútil mu kávu a pomyslel si: Došľaka, čo všetko nemusím spraviť skrz pár geršlí. Trpezlivo vysvetľoval Petrovi Marlowovi, že nesmie strácať hlavu, že sa všetko dá do poriadku, lebo už mu dohodil liečenie, a po hodine bol Peter Marlowe trochu pokojnejší a aspoň neblúznil. Ale Kráľ vedel, že sa prihovára hluchému. Videl, že Peter Marlowe chvíľami prikyvuje, ale na dne duše vedel, že ho nevníma, a ak nevmíma jeho, Kráľa, tak nebude vnímať nikoho.
„Už je čas?“ spýtal sa Peter Marlowe. Od bolesti bol takmer oslepený a vedel, že ak nepôjde teraz, nepôjde už nikdy.
Kráľ si uvedomoval, že ešte je privčas na takú výpravu, ale bolo mu jasné, že v baraku ho už neudrží. Tak rozoslal hliadky na všetky strany. Mali pod kontrolou celý tábor. Max strážil Greya, ktorý ležal na priči. Byron Jones III. strážil Timsena. A Timsen čakal pri severnej bráne na lieky a Timsenovi poskokovia, ďalší zdroj nebezpečenstva, ešte stále prečesávali tábor a hľadali toho banditu.
Kráľ s Texom pozerali, ako Peter Marlowe vychádza z baraku ani mátoha, križuje chodník a blíži sa k jarku. Na samom kraji sa zaknísal, potom ho prekročil a tackal sa k drôtenému plotu.
„Andela jeho,“ zaklial Tex. „Nemôžem sa na to ani pozerať.“
„Ani ja,“ povedal Kráľ.

Peter Marlowe sa usiloval zaostriť oči na plot, hoci ho obostierala bolesť a horúčka. Modlil sa, aby ho zasiahla guľka. Už nevedel vydržať tú trýzeň. Ale guľka neprišla, a tak kráčal ďalej, zaťato vzpriamený, až sa zakrútil a ovalil na plot. Chytil sa drôtu a ešte chvíľu sa udržal na nohách. Potom sa zohol, že prekročí pomedzi drôty, ticho zaskučal a zrútil sa na samé dno pekiel.
Kráľ s Texom sa rozbehli k plotu, zdvihli ho a ťahali ho preč.
„Čo sa mu porobilo?“ spýtal sa ktosi z tmy.
„Najskôr mu len preskočilo,“ odvetil Kráľ. „Pridaj, Tex, nech už sme s ním v baraku.“
Dovliekli ho dnu a položili na Kráľovu posteľ. Potom Tex odbehol odvolať hliadky a barak sa vrátil k normálnemu životu — iba jedna hliadka vonku.
Peter Marlowe ležal na posteli, stonal a bľabotal v delíriu. Po chvíli prišiel trocha k sebe. „Bože môj,“ vydýchol a pokúsil sa vstať, ale telo ho zradilo.
„Tu máš,“ povedal Kráľ vyľakane a dal mu štyri aspiríny. „Neboj sa, všetko bude v poriadku.“ Keď pomáhal Petrovi Marlo-wovi piť, triasla sa mu ruka. Kurník šopa, pomyslel si trpko, ak Timsen nedonesie tie frasy dnes v noci, Peter to nepreží je, a potom sa ako dostanem k tým geršliam? Kurník šopa!
Keď Timsen konečne prišiel, Kráľ bol hotová troska.
„Ahoj, kamoš.“ Aj Timsen bol nervózny. Musel pri bráne robiť múr svojmu najlepšiemu kamošovi, ktorý šiel cez drôty do baraku japonského lekára, a ten stál päťdesiat metrov od plota, neďaleko Jošimovho baraku a tak blízko pri strážnici, že málokto by mal na čosi také nervy. Ale chlap sa vplazil dovnútra a vykradol sa zase von, a hoci Timsen vedel, že na celom svete niet zlodeja, čo by sa vyrovnal dobrému Austrálčanovi, ked veti í korisť, aj tak mu bolo všelijako, kým tam musel čakať, až sa chlap vráti nazad.
„Kde ho uložíme?“ spýtal sa.
„Tu.“
„Dobre. Ale radšej postav stráže.“
„Kde máš ošetrovateľa?“
„Prvým som ja sám,“ povedal Timsen neisto. „Steven zatiaľ nemôže. Ale príde ma vystriedať.“
„A určite vieš, čo máš robiť?“
„Sprav mi tu svetlo, doboha,“ povedal Timsen. „Jasné, že viem. Dal si zovrieť vodu?“
„Nie.“
„Tak ju postav! Čo ste vy Amíci celkom sprostí?“
„Nemusíš hned vyskakovať.“
Kráľ kývol Texovi a Tex postavil vodu na varič. Timsen rozbalil

chirurgickú tašku a rozprestrel malý uterák.
„Nech sa prepadnem," povedal Tex, „ak som v živote videl niečo také čisté. Človeče, ten je taký biely, že je skoro modrý."
Timsen si odpľul, starostlivo si umyl ruky novým mydlom a dal vyvariť injekčnú striekačku a kliešte. Potom sa zohol nad Petrom Marlowom a poplieskal ho po tvári.
„Hej, kamoš!"
„No?" ozval sa Peter Marlowe slabo.
„Vyčistím ti ranu, dobre?"
Peter Marlowe sa nevedel sústrediť. „Čo je?"
„Dám ti sérum —"
„Musím ísť do špitála," povedal ako opitý. „Už je čas... odrezať... Hovorím vám..." Zase stratil vedomie.
„Možno je to tak lepšie," povedal Timsen.
Keď bola injekčná striekačka sterilná, Timsen mu dal morfiovú injekciu. „Ty mi pomáhaj," povedal stroho Kráľovi. „Nech mi netečie pol do očí." Kráľ poslušne išiel po uterák.
Timsen počkal, kým injekcia zaberie, potom strhol starý obväz a obnažil ranu. „Kristepane!" Celá rana i s okolím bola napuchnutá, fialová a zelená. „Neviem, či nie je neskoro."
„Boha," uľavil si Kráľ. „Sa nečudujem, že nám tu šalel, hovádo úbohé."
Timsen zaťal zuby, opatrne obstrihal najhoršie partie zhnisanej, rozkladajúcej sa kože, polom zarezal hlboko do rany a vyčistil ju, pokiaľ sa dalo. Nakoniec ju zasypal sulfonamidovým práškom a úhľadne ju znova zaviazal. Keď bol hotový, vystrel sa a vzdychol si ..Doboha aj s chrbtom!" Pozrel na obväz, svictiaci čistotou, a obrátil sa ku Kráľovi. „Nemáš kus nejakej košele?"
Kráľ schytil zo steny košeľu a dal mu ju. Timsen oddrapil rukáv, roztrhal ho na pásy a tými ešte raz previazal obväz.
„A to je už načo dobré?" spýtal sa Kráľ vyčerpané.
„Maskovanie," odvetil Timsen. „Čo myslíš, že môže behať po tábore s takým čistým obväzom? Na betón ho zastaví nejaký lapiduch alebo fízel a bude sa vypytovať, odkiaľ to má."
„Aha, už mi kapčí."
„Konečne."
Kráľ na výsmešok nereagoval. Privelmi sa mu obracal žalúdok, keď si spomenul na Marlowovu ruku, na ten pach a krv, a keď videl zlepený, hnisom nasiaknutý obväz, ktorý sa váľal na zemi.
„Hej, Tex, vynes ten smrad."
„Kto, ja? Prečo —"
„Vynes ho."
Tex neochotne zdvihol obväz a šiel von. Opätkom vykopal jamu do

mäkkej zeme, zahrabal obväz a potom sa povracal. Keď sa vrátil, vyhlásil: „Chvalabohu, že to nemusím robiť každý deň.“
Timsen roztrasené naplnil striekačku a zohol sa nad Marlowovu ruku. „Musíš kukať. Tak sa kukaj na mňa, otca ti,“ zavrčal, ked videl, že sa Kráľ odvracia. „Ak sa sem nedokýbľuje Steven, budeš to musieť robiť sám. Tá injekcia musí byť vnútrožilná, jasné? Nájdeš si žilu. Potom do nej pichneš ihlu a pomaly vyťahuješ piest, až sa v striekačke objaví trocha krvi. Vidíš ? Tak máš na betón, že si trafil do žily. Keď to máš jasné, strekneš tam sérum. Ale nie rýchlo. Asi tri minúty na kubík.“
Kráľ sa zhnusené prizeral, až kým Timsen nevytrhol ihlu zase von a nepritlačil na vpich kúsok valy.
„Boha jeho,“ povedal Kráľ. „To by som teda nikdy nevedel.“
„Ak chceš, aby ti zatrepal kopytami, tak nemusíš.“ Aj Timsen sa potil a dvíhal sa mu žalúdok. „A môj tatko chcel mať zo mňa doktora!“ Odsotil Krála nabok, vystrčil hlavu z obloka a prudko vracal. „Daj mi kávy, preboha.“
Peter Marlowe sa prevrátil a prišiel trocha k sebe.
„Vylížeš sa z toho, kamoš. Rozumieš?“ Timsen sa starostlivo sklonil nad ním.
Peter Marlowe poloslepo prikývol a zdvihol ruku. Chvíľu na ňu neveriaco hľadel, potom zamrmlal: „Čo sa stalo ? Ešte... mám ju... ešte ju mám!“
„Samo, že ju máš,“ povedal Kráľ pyšne. „Práve ťa tu kurírujeme. Sérum, všetko. My s Timsenom!“
Peter Marlowe iba pozeral naňho, pohyboval ústami, ale slová sa neozývali. Napokon zašepkal: „Ešte... ešte ju mám.“ Pravicou ohmatal ruku, ktorá tam nemala byť, a predsa bola. A keď pochopil, že sa mu nesníva, zasa si ľahol do kaluže potu, zavrel oči a rozplakal sa. O niekoľko minút už spal.
„Chudák,“ povedal Timsen. „Asi si myslel, že leží na operačnom stole.“
„Ako dlho bude v bezvedomí?“
„Ešte dobrých pár hodín. Počúvaj,“ povedal Timsen, „každých šesť hodín musí dostať injekciu, kým tá otrava nebude von z tela. Povedzme takých štyridsaťosem hodín. A každý deň nový obväz. A na ranu sulfonamid. Nie aby si na to zabudol. Tie injekcie musí dostať. A nečuduj sa, ak ti ogrcia celý barak. Musí prísť reakcia. A silná. Tá prvá injekcia, to bola konská dávka.“
„Myslíš, že sa z toho vylíže?“
„To ti poviem o desať dní.“ Timsen si upratal tašku a poskladal uterák, mydlo, striekačku, sérum a sulfonamidový prášok do úhľadného balíčka. „A teraz sa vyrovnáme, dobre?“

Kráľ vybral škatuľku cigariet, ktorú dostal od Šagatu. „Zafajčíš si?“
„Ďakujem.“
Keď si zapálili, Kráľ vecne povedal: „Môžeme sa vyrovnať, až zatiahneme ten kšeft s diamantom.“
„To teda nie, kamoš. Máš, čo si chcel, tak fuky sem. Ten diamant sem nepleť,“ vyhlásil príkro Timsen.
„Neubudne ťa, ked deň-dva počkáš.“
„Máš geršlí, že nevieš, co s nimi, keď si zarobil —“ Vzápätí stíchol, lebo si domyslel odpoveď. „Ohó!“ povedal so širokým úsmevom a palcom ukázal cez plece na Petra Marlowa. „Kým u kamoš tie geršle nedonesie, tak si bez fuka, čo?“
Kráľ stiahol náramkové hodinky. „Chceš ich ako záloh?“
„Ale kde, priateľko, verím ti.“ Pozrel na Petra Marlowa. „No, borec, ty si teraz hovädský dôležitý.“ Keď sa obrátil ku Kráľovi, okolo očí sa mu rozostreli veselé vejáriky vrások. „Aspoň získam čas aj ja, no nie?“
„Prosím?“ spýtal sa Kráľ nevinne.
„Nemusíš sa robiť, kamoš. Dobre vieš, že ten prsteň šlohli. V celom tábore na taký kšeft stačíš iba ty. Myslíš, že by som ťa k tomu pustil, keby som to vedel zvládnuť sám?“ Timsen sa usmieval priam anjelsky. „Takže mám čas nájsť si toho banditu. Ak dokvitne za tebou skôr, nebudeš ho môcť vyplatiť, he? A bez peňazí ti ho nedá. Neni sú fuky, neni kšeft.“ Timsen chvíľu čakal a potom dobromyseľne doložil: „Samozrejme, dalo by sa to spraviť aj tak, že by si mi povedal, až ti ho tá filcka ponúkne. Koniec koncov, je to inôj prsteň, no nie?“
„Je,“ prisvedčil Kráľ milo.
„Lenže ty mi to nepovieš,“ vzdychol si Timsen. „Bože, bože, aká banda zlodejská.“
Sklonil sa nad Petrom Marlowom a nahmatal mu pulz. „Hm,“ povedal zamyslene. „Rýchlejší.“
„Ďakujem za pomoc, Tim.“
„Nemáš za čo, kamoš. Mám na ksichtovi záujem aj sám, no nie? A budem ho strážiť ako jastrab. Platí?“
Zase sa zasmial a odišiel.
Kráľ bol vyčerpaný. Navaril si kávy, potom sa cítil lepšie, tak sa usalašil na stoličke a zadriemal.
S myknutím sa zobudil a pozrel na posteľ. Peter Marlowe hľadel naňho.
„Ahoj,“ ozval sa slabo Peter Marlowe.
„Ako ti je?“ Kráľ sa vystrel a vstal.
„Na hovno. Každú chvíľu sa pogrciam. Vieš, ani neviem, ako —

ako ti mám —“
Kráľ zapálil poslednú koou a strčil ju Petrovi Marlowovi medzi pery. „Zarobil si si to, kamarát.“
Kým Peter Marlowe ležal a naberal sily, Kráľ mu porozprával o liečení a o tom, čo treba ešte spraviť.
„Jediné miesto, ktoré viem vymyslieť,“ povedal Peter Marlowe, „je plukovnícky barak. Mac ma môže zobudiť a pomôže mi z nášho baraku. A ležať môžem aj na svojej priči.“
Kráľ štítivo pridržal Petrovi Marlowovi jednu zo svojich misiek, aby sa mohol vyvracať.
„Radšej mi ju tu nechaj. Prepáč. Bože,“ povedal zhrozene Peler Marlowe, lebo si zrazu spomenul. „Peniaze! Doniesol som ich?“
„Nie. Odpadol si ešte pred plotom.“
„Boha, pochybujem, že to dnes budem vládať.*
„Nehorí, Peter. Až ti bude lepšie. Nemá cenu riskovať.“
„A obchodu to neublíži?“
„Nie. O to sa ty netráp.“
Peter Marlowe začal zase vracať, a keď prišiel k sebe, vyzeral ako smrť. „Cudné,“ povedal, potláčajúc kŕč. „Mal som taký smiešny sen. Snívalo sa mi, že som sa fantasticky pohádal s Macom a plukovníkom a starým Donovanom. Bože, ale som rád, že lo bol iba sen.“ S námahou sa nadvihol na zdravú ruku, zaknísal sa a /ase si ľahol. „Pomohol by si mi vstať?“
„Času dosť. Večierka bola iba pred chvílou.“
„Kamoš!“
Kráľ priskočil k obloku a hľadel do tmy. Videl iba nejasný obrys, kde sa pri stene chúlil chlap ako lasička.
„Švih,“ zašepkal chlap. „Mám tuná ten prsteň.“
„Musíš počkať,“ povedal Kráľ. „Geršle ti môžem dať až o dva dni.“
„Ty špina všivavá —“
„Počuj, hovädo,“ prerušil ho Kráľ. „Keď chceš dva dni počkať, fajn. Keď nie, daj sa vypchať.“
„Tak dobre, o dva dni.“ Chlap oplzlo zahrešil a zmizol.
Kráľ počul, ako chlap cupká preč, a po chvíľke začul dupot iných nôh, prenasledujúcich. Potom ticho, do ktorého sa ozýval iba spev svrčkov.
„Čo to bolo?“ spýtal sa Peter Marlowe.
„Nič,“ odvetil Kráľa rozmýšľal, či sa chlapovi podarilo ujsť. Ale vedel, že nech sa stane, čo chce, diamant dostane. Len musí mať tie peniaze.

22

Dva dni Peter Marlowe zápasil so smrťou. Ale mal vôľu žiť. A prežil.

„Peter!“ Mac ho triasol a budil.

„Čo je. Mac?“

„Už je čas.“

Mac pomohol Petrovi Marlowovi zliezť z priče. Spoločne manévrovali dolu schodmi — mladosť podopieraná starobou — a vydali sa tmou k bungalowu.

Steven tam už na nich čakal. Peter Marlowe si ľahol na Larkinovu priču a zase si dal pichnúť injekciu. Musel tvrdo zaťať zuby, aby nezakričal, Steven bol pozorný, ale ihla bola tupá.

„Tak,“ povedal Steven. „A teraz vám odmeriame teplotu.“ Dal Petrovi Marlowovi do úst teplomer, potom odmotal obväz a prezrel ranu. Opuchntitie zmizlo, zelené a fialové pásy sa stratili a ranu pokrývala tvrdá, čistá chrasta. Steven na ňu nasypal sulfonamid.

„Výborne.“ Steven mal radosť z úspešnej liečby, ale z dnešného dňa sa vôbec nemal prečo tešiť. Ten odporný seržant Flaherty, pomyslel si, nemožný človek. Vie, že tú robotu nemôžem vystáť, ale zakaždým vyberie mňa. „Katastrofa,“ povedal nahlas.

„čo?“ Mac, Larkin i Peter Marlowe sa vyplašili.

„Je to s tou ranou zle?“ spýtal sa Peter Marlowe.

„Ale nie, drahý. Ja som myslel na niečo celkom iné. No, pozrieme sa na teplotu.“ Steven vybral teplomer a usmial sa na Petra Marlowa, keď odčitoval stupnicu. „Normálna. Fakticky o desatinu nad normálom, ale to sa neráta. Máte šťastie, nesmierne šťastie.“ Zdvihol prázdnu fľašu od séra. „Práve som vám dal posledný zvyšok.“

Steven mu odmeral pulz. „Veľmi dobre.“ Pozrel na Maca: „Nemáte uterák?“

Mac mu ho podal, Steven ho polial studenou vodou a dal Petrovi Marlowovi na hlavu studený obklad. „Volačo som našiel,“ povedal a dal mu dva aspiríny. „Trochu vám pomôžu, drahý. Teraz si trocha oddýchnite.“ Obrátil sa k Macovi, vstal, vzdychol a prihladil si sarong okolo bokov. „Ja som tu skončil. Je veľmi slabý. Budete mu musieť dať nejaký vývar. A všetky vajíčka, čo zoženiete. A dávajte naňho pozor.“ Zase sa obrátil a pozeral, aký je Peter Marlowe vycivený. „Za posledné dva dni musel stratiť aspoň sedem kíl, chudák, a to je pri jeho váhe nebezpečné. Určite nemá viac ako štyridsaťpäť kíl, a to na jeho výšku ozaj nie je veľa.“

„É, radi by sme sa vám poďakovali, Steven,“ povedal Larkin

meravo. „Veľmi, é, si vážime vašu prácu. Veď viete.“
„Vždy rád pomôžem,“ odpovedal milo Steven a prihladil si kader plavých vlasov, ktorá sa mu krútila na čele.
Mac pozrel na Larkina. „Ak by sme mohli niečo pre vás spraviť, Steven — stačí povedať.“
„To je veľmi milé. Ste obaja takí — milí,“ povedal nežne. Pohrával sa s medailónikom svätého Krištofa, čo mu visel na retiazke okolo krku, a upieral obdivujúci pohľad na plukovníka, takže ešte väčšmi zrozpačiteli. „Keby ste tak mohli zajtra zobrať za mňa to lízanie záchodov, urobil by som hocičo. Hocičo. Hnusia sa mi tie smradľavé šváby. Odporné,“ sypalo sa z neho. „Spravili by ste to?“
„Dobre, Steven,“ odpovedal kyslo Larkin.
„Tak sa teda uvidíme na svitaní,“ zašomral Mac a odtiahol sa dozadu, aby sa vyhol ruke, ktorá sa ho pokúšala pohladkať. Larkin nebol taký pohotový a Steven ho objal okolo pása a záľubne ho potľapkal. „Dobrú noc, moji. Akí ste len dobrí k Stevenovi.“
Keď odišiel, Larkin zagánil na Maca. „Ak povieš jediné slovo, tak ti odtrhnem uši.“
Mac sa zasmial. „Len sa neondzi, čovječe. Ale namojdušu si vyzeral, ako by ti to celkom dobre robilo.“ Zohol sa k Petrovi Marlowovi, ktorý ich pozoroval. „Čo, Peter?“
„Vy ste tuším obidvaja strelení,“ povedal Peter Marlowe a chabo sa usmial. „Dostal slušne zaplatené, ale vy dvaja ho musíte pokúšať a ponúkať mu svoje služby. Lenže čo videl na takých dvoch starých smradoch, to teda naozaj neviem.“
Mac sa uškrnul na Larkina. „Aha, synečekˇsa nám popráva. Radšej nás bude dávať trocha do laty, než by mal — ako to len hovorí Kráľ? — aha — ísť loj kopať.
„Od tej prvej injekcie sú to dva alebo tri dni?“ spýtal sa Peter Marlowe.
„Dva.“
Dva dni ? Zdajú sa to skôr dva roky, pomyslel si Peter Marlowe. Ale zajtra už budem dosť silný, aby som mohol ísť po peniaze.
Ten večer po nástupe si k nim prišiel páter Donovan zahrať bridž. Keď im Peter Marfowe porozprával, aký mal zlý sen a ako sa v ňom s nimi strašne pohádal, všetci sa rozosmiali.
„Vera, synečku,“ povedal Mac, „človek vie ohromne fantazírovať, keď ho chytí horúčka.“
„Áno,“ prisvedčil páter Donovan. Potom sa usmial na Petra. „Som rád, Peter, že sa vám tá ruka zahojila.“
Aj Peter Marlowe sa usmial. „Tu sa máločo stane, aby ste o tom nevedeli, pravda?“
„Máločo sa stane, aby o tom nevedel Pán.“ Donovan bol sebaistý a

veľmi pokojný. „Sme v dobrých rukách.“ Potom sa zasmial a doložil. „Ešte aj vy traja!“
„No, aspoň voľačo,“ povedal Mac, „aj keď si stále myslím, že náš plukovník je veľmi zablúdená ovečka.“
Keď dohrali a Donovan odišiel, Mac kývol Larkinovi. „Dávaj bacha. Vypočujeme si správy a potom pôjdeme spať.“
Larkin strážil cestu a Peter Marlowe sedel na verande a usiloval sa udržať oči otvorené. Dva dni. Párkrát ho pichli, a teraz je vyliečený a nepríde o ruku. Cudne dni, snové dni, a teraz je všetko zase v poriadku.
Správy boli náramne dobré, a všetci sa pobrali do postele. Spali bez snov a pokojne.
Na úsvite zašiel Mac do kurína a našiel tri vajcia. Doniesol ich do baraku, spravil omeletu, naplnil ju trochou ryže, ktorú si včera odložil, a navoňal ju kúskom cesnaku.
Potom ju zaniesol Petrovi Marlowovi do baraku, zobudil ho a stál nad ním, kým ju nezjedol.
Odrazu vbehol do baraku Spence.
„Hej, chlapi!“ zreval. „Do tábora prišla pošta!“
Macovi zovrelo žalúdok. Bože, daj, aby som aj ja dostal list.
Ale Macovi nič neprišlo.
Dovedna došlo štyridsaťtri listov pre desaťtisíc zajatcov. Za tri roky doručili Japonci poštu do tábora dva razy. Zopár listov. A trikrát dovolili chlapom napísať lístok, na ktorom smelo byť dvadsaťpäť slov. Ale či tie lístky niekedy odoslali, to nikto z nich nevedel.
Aj Larkin dostal list. Vôbec prvý.
Datovaný bol 21. apríla 1945. Vyše troch mesiacov starý. Ostatné listy mali od troch týždňov až po vyše dva roky.
Larkin čítal list znova a znova. Potom ho prečítal Macovi, Petrovi Marlowovi a Královi, ktorí s ním sedeli na verande bungalowu.

Drahý!
Tento list má číslo 205. Mám sa dobre, aj Jeannie sa má dobre. Mama žije s nami a bývame stále tam, kde sme vždy bývali. Nemáme o Tebe správ od Tvojho posledného listu, datovaného 1. februára 1942 a odoslaného zo Singapuru. Ale aj tak vieme, že si zdravý a slastný a modlíme sa, aby si sa v zdraví vrátil.
Každý list začínam rovnako, preto mi odpusť, ak si už tieto slová čítal. Aleje to veľmi ťažké, keď neviem, či tento list dostaneš, či si od nás vôbec dostal nejaký list. Milujem Ta. Potrebujem Ta. Á chýbaš mi tak, že to už niekedy nevládzem vydržať.
Dnes mi je smutno. Neviem prečo, ale je. Nechcem byť skľúčená a

chcela som Ti písať samé krásne a nádherné veci.
Možno som smutná pre pani Gurblovú. Dostala včera kartu a ja nie. Azda som len závistlivá. Ale už som taká. Preto určite povedz Vicovi Gurblovi, že jeho žena Sarah dostala lístok s dátumom 6. januára 1943. Je zdravá a jeho syn je veľmi milý. Sarah je veľmi šťastná, že zas o ňom niečo vie. Ano, a manželky Z vášho pluku sú živé a zdravé. Timsenova matka sa skvele drží. A nezabudni pozdravovať Toma Mastersa. Včera večer som stretla jeho ženu. Aj ona sa má dobre a zarába kopu peňazí. Otvorila si nový obchod. A ďalej som stretla Elizabeth Fordovú, Mary Vickersovú...

Larkin zdvihol zrak od listu. „Spomína takých desať ženských. Ale ich muži sú mŕtvi. Všetci. Jediný, čo žije, je Timsen.“
„Čítaj dalej, synečku,“ povedal rýchlo Mac, ktorý si priam bola vo uvedomoval trýzeň v Larkinových očiach.

Dnes je horúco a ja sedím na verande a Jeannie sa hrá v záhrade. Myslím, že na nedeľu pôjdeme do chaty v Blue Mountains.
Písala by som aj o správach, ale to je zakázané.
Bože môj, ako má človek písať do vzduchoprázdna? Ako to mám vedieť? Kde si, láska moja, pre milosrdenstvo božie, kde si? Už nebudem dalej písať. Skončím list tu a neodoslem ho... ach, láska moja, modlím sa za Teba — modli sa aj Ty za mňa. Prosím Ta. modli sa za mňa. modli sa za mňa —

Po chvíli Larkin povedal: „Podpis chýba a je — a adresu písala moja matka. Tak čo si o tom myslíte?“
„Vieš, ako je to so ženskými,“ povedal Mac. „Asi ho len strčila do šuplíka a potom ho tvoja mama našla, poslala ho leteckou poštou, ani si ho len neprečítala a na nič sa jej nespýtala. Poznáš matky. Najskôr to bolo tak, že Betty na ten list celkom zabudla, a ked sa na druhý deň cítila lepšie, napísala iný.“
„A čo má znamenať to ‚Modli sa za mňa?„ spýtal sa Larkin. „Vie, že sa za ňu modlím, a každý deň. Čo sa robí ? Preboha, je chorá alebo čo?“
„Netreba sa trápiť, plukovník,“ povedal Peter Marlowe.
„Čo už ty mi máš čo rozprávať ?“ vybuchol zrazu Larkin. „Ako sa doboha nemám trápiť?“
,, Aspoň vieš, že je živá a zdravá, a tvoja dcéra tiež, odsekol Mac, lebo sa mu tak enelo, že sa prestal ovládať. „Môžeš si gratulovať! My sme nijaký list nedostali! Ani jeden z nás! Iba ty si taký šťastlivec!“ A so zúrivým dupotom vybehol z baraku.
„Prepáč, Mac.“ Larkin sa rozbehol za ním a dovliekol ho nazad.

„Prepáč, ale po toľkom čase —“
„Ech, čo, synečku, veď si nič také nepovedal. Sám som na vine. Ja by som sa mal ospravedlniť. Bolo mi nanič od závisti. Myslím, že mi tie listy idú na nervy.“
„To je teda pravda,“ prisvedčil Kráľ. „Človek by sa z nich mohol zblázniť. Tým, čo ich dostanú, začne preskakovať, tým, čo ich nedostanú, tiež. Samé nepríjemnosti.“
Bol súmrak. Hneď po večeri. Celý americký barak bol pohromade.
Kurt si odpľul na zem a zložil podnos.
„Je ich tu deväť. Jedno som si nechal. Mojich desať percent.“ ‚Ešte raz si odpľul a odišiel.
Všetci pozerali na podnos.
„Tuším budem zase vracať,“ povedal Peter Marlowe. „Ani by som sa ti nečudoval,“ súhlasil Kráľ.
„To teda neviem.“ Max si odkašlal. „Vyzerajú celkom ako králičie stehná. Malé, to je fakt, ale králičie.“
„Chceš ochutnať?“ spýtal sa Kráľ.
„Boha, nie. Len som povedal, že tak vyzerajú. Myslieť si to môžem, nie ?“
„Bohuprisám,“ ozval sa Timsen. „Nikdy som tak naozaj neveril, že to vážne budeme predávať.“
„Keby som nevedel —“ Tex stíchol. „Taký som hladný. A nevidel som veľa mäsa, odkedy sme dostali toho psa —“
„Akého psa?“ spýtal sa Max podozrievavo.
„Ale, to bolo, hm, pred rokmi,“ povedal Tex. „Ešte, hm, v štyridsiatom treťom.“
„Aha.“
„Doboha,“ povedal Kráľ, ktorého ešte vždy fascinoval ten podnos. „Vyzerá to dobre,“ Sklonil sa a privoňal k mäsu, ale neprikladal nos veľmi blízko. „Vôňa je dobrá —“
„Ale mäso nie,“ prerušil ho ľadovo Byron Jones III. „Je to potkan.“
Kráľ rýchlo odtiahol hlavu. „Načo to hovoríš nahlas, hovädo,“ povedal do rehotu.
„Lebo je to potkan, a bašta. Rozplývaš sa tu, že skoro z toho dostane človek hlad!“
Peter Marlowe opatrne vzal jedno stehno a položil ho na banánový list. „Jedno je moje,“ povedal a vrátil sa na šestnástku.
Došiel k svojej priči a pošepkal Ewartovi: „Možno si dnes večer dobre zajeme.“
„Čo také?“
„Len sa nestaraj. Voľačo extra.“ Peter Marlowe vedel, že Drinkwater naťahuje uši; ukradomky položil banánový list na poličku a povedal Ewartovi: „Hneď sa vrátim.“ Keď o pol hodiny

prišiel nazad, banánový list bol preč a Drinkwater tiež. „Bol si von?“ spýtal sa Ewarta.
„Iba na chvíľku. Drinkwater ma poprosil, aby som mu doniesol trocha vody. Vraj sa zle cíti.“ A nato dostal Peter Marlowe hysterický záchvat a všetci v baraku si mysleli, že sa zošalel. Prestal sa smiať, iba keď ním Mike zatriasol. „Prepáčte, bol to len taký žart.“
Keď sa Drinkwater vrátil, Peter Marlowe predstieral, že je na smrť rozčúlený, lebo sa mu stratilo jedlo, a Drinkwater sa rozčuľoval spolu s ním a vravel: „Také svinstvo!“ a pritom si oblizoval pery, až Petra Marlowa zase pochytil hysterický smiech.
Nakoniec sa Peter Marlowe dovliekol na priču a ľahol si, vyčerpaný smiechom. A toto vyčerpanie sa rýchlo pridalo k vyčerpaniu posledných dvoch dní. Zaspal a snívalo sa mu, že Drinkwater sa kŕmi celými horami malých stehienok a on ho celý čas pozoruje a Drinkwater stále opakuje: „Čo sa robí? Sú skvelé, skvelé...“
Ewart ho zatriasol a zobudil. „Peter, vonku je nejaký Američan. Chce sa s tebou rozprávať.“
Peter Marlowe bol ešte slabý a krútila sa mu hlava, ale vstal. „Kde je Drinkwater?“
„Neviem. Odišiel hneď potom, čo si mal ten záchvat.“
„Aha.“ Peter Marlowe sa zase rozosmial. „Už som sa bál, že to bol len sen.“
„Čo?“ Ewart si ho prezeral.
„Nič.“
„Neviem, čo sa to s tebou robí, Peter. V poslednom čase sa veľmi čudne správaš.“
Tex čakal na Petra Marlowa pod barakom. „Peter,“ zašepkal, „posiela ma Kráľ. Už meškáš.“
„Dofrasa! Prepáč, ale zaspal som.“
„Áno, aj on si to myslel. Mám ti povedať, že by si mal ísť na vec.“ Tex sa zamračil. „Nie ti je nič?“
„Nie. Ešte som trocha slabý. Ale zvládnem to.“
Tex prikývol a odbehol. Peter Marlowe si pošúchal tvár, potom zišiel dolu schodmi na asfaltovú cestu, postavil sa pod sprchu a celým telom vpíjal silu, prýštiacu z chladu. Potom si napustil vodu do,fľaše a sťažka kráčal do latríny. Vybral si jamu naspodu svahu, čo najbližšie k plotu.
Mesiac bol iba ako nitka. Čakal, kým sa latrína na chvíľu nevyprázdnila, potom prebehol nekryté priestranstvo, preliezol popod drôty a už bol v džungli. Plazil sa rovnobežne s plotom a dával pozor, aby ho nevidela hliadka, lebo vedel, že tá chodí hore-

dolu po chodníku medzi plotom a džungľou. Hodinu mu trvalo, kým našiel miesto, kde skryl peniaze. Sadol si, bral centimetre bankoviek a priväzoval si ich okolo stehien; nakoniec zdvihol podolok sarongu a založil si ho okolo pása. Sarong teraz nesiahal na zem, ale iba po kolená a jeho objem pomáhal zamaskovať nevídanú hrúbku Marlowových nôh.

Ďalšiu hodinu musel čakať vonku hneď naproti latrínam, kým mohol konečne preliezť cez plot. Čupol si na záchode v tme, aby sa vydýchal a vyčkal, kým mu srdce prestane búšiť. Nakoniec vzal fľašu a odišiel z latríny.

„Ahoj, kamoš," vynoril sa z tieňov vyškerený Timsen. „Krásna noc, čo?"

„Áno," prisvedčil Peter Marlowe.

„Na prechádzku ako stvorená, pravda?"

„Prosím?"

„Nemáš nič proti tomu, ak na kuse pôjdem s tebou?"

„Nie. Len poď, Tim, som rád, že si so mnou. Aspoň nebudú na mňa čakať nijakí banditi, čo?"

„Máš recht, kamoš. Si klasa."

„Ty tiež nie si najhorší, sviniar starý." Peter Marlowe ho plesol po chrbte. „Ešte som sa ti nepoďakoval."

„Zabudni na to, kamoš. Prisámbohu," zasmial sa Timsen, „skoro si ma dobehol. Už som si myslel, že naozaj ideš iba na hajzeľ."

Keď Kráľ uvidel Timsena, zachmúril sa, ale nie veľmi, lebo mal zase v rukách peniaze. Prerátal ich a položil ich do čierneho kufra.

„Teraz už potrebujeme len ten blyskáč."

„To je fakt." Timsen si odkašlal. „Ak toho banditu lapíme, či už predtým, ako príde sem, alebo potom, tak dostanem tú cenu, čo sme sa dohodli, áno? Ak od neho ten prsteň kúpiš a my ho nechytíme, tak si vyhral, platí? Je to fér?"

„Samo," povedal Kráľ. „Platí."

„Fajn. Nech mu pánboh pomáha, ak ho chytíme." Timsen kývol Petrovi Marlowovi a odišiel.

„Na posteľ si ľahni ty, Peter," povedal Kráľ a sadol si na čierny kufor. „Vyzeráš vyšťavený."

„Myslel som, že pôjdem nazad."

„Ostaň tu. Možno budem potrebovať niekoho, na koho sa dá spoľahnúť." Kráľ sa potil a žiara z peňazí v čiernom kufri sa akoby prepaľovala cez drevo.

Tak si Peter Marlowe ľahol na posteľ a srdce ho ešte stále bolelo od námahy. Zaspal, ale jeho myseľ bdela.

„Kamoš!"

Kráľ priskočil k obloku. „Hotovo?"

„Rýchlo.“ Malé chlápä bolo posadnuté strachom a očné bielka mu v odrazenom svetle behali sem i tam. „Hybaj, švih.“
Kráľ vrazil kľúč do zámky, otvoril veko, vytiahol štós s desiatimi tisícmi, ktoré už mal odrátané, a bežal nazad k obloku. „Tu máš. Desať tácov. Odrátané. Kde je diamant?“
„Najprv geršle.“
„Najprv diamant,“ povedal Kráľ a nepúšťal peniaze z ruky.
Malý chlapík výbojné zagánil, potom otvoril päsť. Kráľ hľadel na diamantový prsteň, prezeral si ho, ale ešte po ňom nesiahal. Musím to mať na betón, hovoril si. Tisíc percent. Áno, je to on. Myslím, že je to on.
„Tak pome, kamoš,“ zatiahol malý. „Ber!“
Kráľ pustil peniaze, iba ked pevne držal prsteň v ruke, a človiečik odfujazdil preč. Kráľ zatajil dych, zohol sa k svetlu a starostlivo si prezeral prsteň.
„Máme to v suchu, Peter, kamarát,“ zašepkal nadšene.
„Hotovo. Máme diamant a máme geršle.“
Kráľ, ktorý cítil, ako naňho dolieha napätie posledných dní, otvoril vrecko s nepraženou kávou a predstieral, že diamant zahrabáva kdesi hlboko vnútri. V skutočnosti ho však nenápadne skryl do dlane. Ešte ani Peter Marlowe, ktorý bol k nemu najbližšie, si nič nevšimol. Len čo Kráľ zamkol kufor, prišiel naňho záchvat kašľa. Nikto nezbadal, ked si dal prsteň do úst. Po hmate našiel hrnček s vychladnutou kávou, na dúšok ju vypil a prehltol prsteň. Teraz bol diamant bezpečne skrytý. Absolútne bezpečne.
Sadol si na stoličku a čakal, kým napätie prejde. Áno, povedal si nadšene. Máš to v suchu.
Tichom zaznelo výstražné hvizdnutie.
Cez dvere sa šuchol dnu Max. „Fízli,“ povedal a rýchlo sa pridal k rozohratej partii pokeru.
„Boha!“ Kráľ sa donútil vstať na neochotne nohy a schmatol štósy peňazí. Hodil za dva centimetre Petrovi Marlowovi, za dva centimetre si sám napchal do vrecka, prebehol cez barak k pokerovému stolu a každému hráčovi dal štós, ktorý si napchali do vreciek. Potom rozložil zvyšok po stole, vzal si stoličku a pridal sa k partii.
„Poďme, doboha, rozdávaj,“ súril.
„Dobre, dobre,“ povedal Max. „Päťkartový.“ Posunul pred seba stodolárovku. „Stovka na hru.“
„Prečo nie rovno dve?“ rozžiaril sa Tex.
„Hrám.“
Hrali všetci, nadšení a šťastní, a Max rozdal prvé dve karty a sám si dal odkryté eso. „Staviam štyri kilá.“

„Beriem, a štyri navrch,“ povedal Tex, ktorý mal iba odkrytú dvojku a nijakú slepú kartu.
„Beriem,“ povedal Kráľ, a potom zdvihol zrak a videl, že vo dverách stojí Grey. Medzi Broughom a Jošimom. A za Jošimom stál Sága ta a ešte jeden strážny.

23

„Každý sa postaví k svojej posteli," zavelil Brough a tvár mal ustatú a napätú.
Kráľ vrhol vražedný pohľad na Maxa, ktorý v ten večer strážil. Max to dokonale zbabral. Povedal „Fízli," a nezbadal Japoncov. Keby bol povedal „Japonci," kryli by sa podľa iného plánu.
Peter Marlowe s námahou vstal. Keď stál, bolo mu ešte horšie, tak sa odtackal ku Kráľovmu stolu a oprel sa oň.
Jošima pozeral na peniaze na stole. Brough ich už zbadal a až ho tak myklo. Grey ich tiež zbadal a rozbúšilo sa mu srdce.
„Odkiaľ sú tie peniaze?" spýtal sa Jošima.
Hrobové ticho.
Potom Jošima zreval: „Odkiaľ sú tie peniaze?"
Kráľ v duchu už zomieral. Videl Šagatu, vedel, že Šagata je nervózny, a uvedomoval si, že jednou nohou je na Outram Road. „To sú peniaze z karát, pane."
Jošima prešiel cez celý barak, až zastal pred Kráľom. „A nie z čierneho trhu?" spýtal sa.
„Nie, pane," odvetil a nútil sa do úsmevu.
Peter Marlowe cítil, že sa mu dvíha žalúdok. Bezvládne sa zakrútil a takmer spadol; pred očami sa mu všetko rozplývalo. „Môžem — si — sadnúť — prosím?" opýtal sa.
Jošima pozrel cez miestnosť a zbadal pásku na ruke. ,,Čo tu hľadá anglický dôstojník?" Prekvapilo ho to, lebo udavači mu hlásili, že ostatní sa s Američanmi veľmi nestýkajú.
„Som — tu — len — na návšteve..." Ale ďalej sa už Peter Marlowe nedostal. „Prepáčte —" vrhol sa k obloku a vracal.
,,Čo mu je?" spýtal sa Jošima.
„Myslím — asi horúčka, pane."
„Vy," obrátil sa Jošima na Texa, „posaďte ho na tú stoličku."
„Áno, pane," povedal Tex.
Jošima pozrel zase na Kráľa. „A odkiaľ máte toľko peňazí, ak nie z čierneho trhu?" spýtal sa hodvábnym hlasom.
Kráľ si uvedomoval, že sa naňho upierajú oči, uvedomoval si zhrozené ticho, uvedomoval si, že má v sebe diamant, a uvedomoval si, že vo dverách stojí Šagata. Odkašlal si. „My sme — odložili sme si peniaze na karty."
Jošima vytal Královi hlasné zaucho, až ho tak hodilo dozadu. „To je lož!"
Úder popravde ani nebolel, ale pritom bol ako zvestovanie smrti. Bože môj, pomyslel si Kráľ, je po mne. Šťastie ma opustilo.

„Kapitán Jošima.“ Brough sa pobral k nemu cez barak. Vedel, že nemá zmyslu zasahovať — azda všetko len pokazí — ale pokúsiť sa o to musel.
„Čušte!“ povedal Jošima. „Ten chlap klame. Každý to vie. Smradľavý Yankee!“
Jošima sa obrátil chrbtom k Broughovi a pozrel na Kráľa. „Dajte mi svoju poľnú fľašu!“
Kráľ ako vo sne vzal z police poľnú fľašu a podal ju Jošimovi. Japonec vylial vodu, potriasol fľašu a nazrel do nej. Potom ju hodil na zem a pobral sa k Texovi. „Dajte mi poľnú fľašu.“
Petrovi Marlowovi sa znova zdvihol žalúdok. Čo chcú s tými poľnými fľašami? — vrieskalo mu v hlave. Prezerajú už aj Maca s Larkinom? A čo spravím, ak bude Jošima chcieť aj moju poľnú fľašu? Zovrelo mu pažerák a rýchlo sa odtackal k obloku.
Jošima postupoval barakom a prezeral fľašu za fľašou. Napokon zastal pred Petrom Marlowom.
„Vašu poľnú fľašu.“
„Ja —“ začal Peter Marlowe a zase mu prišlo zle, kolená sa mu podlomili a ďalej sa už nezmohol na slovo.
Jošima sa obrátil k Šagatovi a zúrivo mu čosi povedal po japonsky.
Šagata povedal: „Hai.“
„Vy!“ ukázal Jošima na Greya. „Choďte s týmto chlapom a doneste jeho poľnú fľašu.“
„Rozkaz.“
„Prepáčte, pane,“ ozval sa rýchlo Kráľ. „On má fľašu tu.“
Kráľ siahol pod posteľ a vytiahol poľnú fľašu — nadbytočnú, skrytú pre každý prípad.
Jošima ju vzal do ruky. Bola veľmi ťažká. Taká ťažká, že v nej mohlo byť rádio alebo aspoň jeho časť. Vytiahol zátku a obrátil fľašu hore dnom. Vysypal sa prúd ryžových zrniek. A sypal sa a sypal, kým fľaša neostala prázdna a ľahká. Nijaké rádio v nej nebolo.
Jošima ju zúrivo odšmaril. ,.Kde je rádio?“ zreval.
„Nijaké rádio —“ začal Brough a modlil sa, aby sa ho Jošima nespýtal, prečo si Angličan skrýva fľašu pod posteľ, ked príde na návštevu.
„Čušte.“
Jošima so strážnymi prezreli barak, aby mali istotu, že v ňom už nie je nijaká poľná fľaša, a potom Jošima ešte raz skontroloval tie, čo ležali na zemi.
„Kde je to rádio v poľnej fľaši ?“ zreval. „Viem, že je tu. Že ho má jeden z vás. Kde je?“
„Nijaké rádio tu nie je,“ opakoval Brough. „Ak chcete, rozoberie-

me celý barak na kúsky.“
Jošima si uvedomil, že jeho informácia musela byť mylná. Tentoraz mu nepovedali, kde je rádio skryté, iba že je v poľnej fľaši — alebo v niekoľkých fľašiach — a že jeden z tých, čo ho majú, je dnes večer, priam v tejto chvíli, v americkom baraku. Očami chodil z chlapa na chlapa. Ktorý z nich? Áno, mohol ich dať odviesť na strážnicu, ale to bolo zbytočné — pokiaľ nemal rádio. Generál nemá rád neúspech. A bez rádia —
Takže tentoraz nepochodil. Obrátil sa ku Greyovi. „Oznámite veliteľovi tábora, že všetky poľné fľaše sa zabavujú. Ešte dnes večer ich odovzdáte na strážnici.“
„Rozkaz,“ povedal Grey. Tvár mal samé oči.
Jošima dobre vedel, že kým sa fľaše dostanú na strážnicu, tie, v ktorých je rádio, dávno zahrabú, alebo skryjú. Ale to ho neznepokojovalo — bude sa mu tým lepšie hľadať, lebo úkryt bude treba meniť a pri každej zmene úkrytu budú zvedavé oči. Kto by si bol pomyslel, že sa rádio zmestí do poľnej fľaše?
„Yankeeovské svine,“ zavrčal. „Myslíte si, že ste ktovieakí múdri. A silní. A veľkí. Voľačo vám poviem. Porazíme vás, aj keby táto vojna mala trvať sto rokov. Aj keby ste porazili Nemcov. Môžeme bojovať aj sami. Nás nikdy neporazíte, nikdy. Môžete nás veľa pozabíjať, ale my vás zabijeme oveľa viac. Nás nikdy nezdoláte. Lebo sme trpezliví a nebojíme sa smrti. Aj keby to malo trvať dvesto rokov — nakoniec vás zničíme.“
A odhrmel z baraku.
Brough sa osopil na Kráľa. “Robíš zo seba machra, a pritom sem pustíš to hovädo japonské aj so strážnymi, ked sa tu váľa taká kopa peňazí. Asi to nemáš v hlave všetko v poriadku.“
„Áno, pán kapitán. Asi nemám.“
,,A ešte voľačo. Kde je ten diamant ?“
„Aký diamant, pán kapitán?“
Brough si sadol. „Dal si ma predvolať plukovník Smedly-Taylor a „povedal, že kapitán Grey má informácie, podľa ktorých máš pri sebe diamantový prsteň, čo ti nepatrí. Ty—a nadporučík Marlowe. Pravdaže, ak sa má vykonať prehliadka, musím byť prítomný. A ja som osobne vôbec nemal námietky proti tomu, aby kapitán Grey tú prehliadku vykonal — pokiaľ budem pri nej. A už sme masírovali sem, ked prikvitol Jošima s tými svojimi poskokmi a začal vykrikovať, že ide prezrieť tento barak — jeden z vás má vraj v poľnej fľaši rádio — takú hovadinu som tiež ešte nežral. Kázal Greyovi aj mne, aby sme šli s ním.“ Teraz, keď sa prehliadka skončila, ďakoval pánu bohu, že nijaké rádio vo fľaši nenašli, a vedel aj to, že Peter Marlowe s Kráľom patria k obsluhe rádia.

Prečo by ináč Kráľ predstieral, že americká poľná fľaša patrí Angličanovi ?
„Tak dobre," povedal Brough Kráľovi, „vyzleč sa. Kapitán Grey ťa prezrie. Aj tvoju posteľ a ten čierny kufor." Obrátil sa. „Vy ostatní buďte ticho a môžete hrať ďalej." Pozrel zase na Kráľa. „Pokiaľ nechceš ten diamant radšej odovzdať nám."
„Aký diamant, pán kapitán?"
Keď sa Kráľ začal vyzliekať, Brough išiel k Petrovi Marlowovi. „Nepotrebuješ niečo, Peter?" spýtal sa.
„Trocha vody."
„Tex," povedal Brough, „dones trocha vody." A potom k Petrovi Marlowovi: „Vyzeráš príšerne, čo ti je?"
„Len — horúčka... cítim sa — nanič." Peter Marlowe si ľahol na Texovu posteľ a nasilu sa usmial. „Ten sprostý Japonec ma vystrašil na smrť."
„Aj mňa."
Grey starostlivo prezeral Kráľove šaty a čierny kufor a jeho poličky a vrecko s kávou, a chlapi boli celí začudovaní, ked nijaký diamant nenašiel.
„Marlowe! Grey zastal pred ním.
Peter Marlowe mal oči podliate krvou a skoro nič nevidel. „Čo je?"
„Chcem vás prezrieť."
„Počujte, Grey," ozval sa Brough. „Máte právo vykonať prehliadku, ak som prítomný. Ale nemáte právomoc —"
„To nič," povedal Peter Marlowe. „Nemám nič proti tomu. Keby som odmietol — bude si myslieť... Pomôžte mi, dobre?"
Peter Marlowe si vyzliekol sarong a hodil ho na posteľ aj s dvojcentimetrovým štósom peňazí.
Grey starostlivo prezeral okraje. Nakoniec sarong zlostne odhodil. „Odkiaľ máte tie peniaze?"
„Vyhral som," odpovedal Peter Marlowe a zase si sarong vzal.
„Vy," brechol Grey na Kráľa. „Odkiaľ je toto?" Zdvihol ďalší štós bankoviek.
„Vyhral som, pán kapitán," povedal nevinne Kráľ, celý sústredený na obliekanie, a Brough potlačil úsmev.
„Kde je diamant?"
„Aký diamant? Pán kapitán."
Brough vstal a šiel za nimi k pokerovému stolu. „Zdá sa, že nijaký diamant tu nieje."
„Tak odkiaľ sú všetky tie peniaze?"
„Sú to výhry, ako sme počuli. Nijaký zákon nezakazuje hrať karty. Pravdaže, ani ja neschvaľujem hazardné hry," doložil so skúpym úsmevom a nespúšťal oči z Kráľa.

„Viete, že to nie je možné!“ vyhlásil Grey.
„Chcete povedať, že to nie je pravdepodobné,“ zarazil ho Brough. Bolo mu ľúto Greya — s tými smrteľne lesklými očami, s posklbávajucimi ústami a s tými roztrasenými rukami — veľmi ľúto. „Chceli ste tu vykonať prehliadku, vykonali ste ju, a nijaký diamant tu nieje.“
Stíchol, lebo Peter Marlowe sa začal tackať k dverám. Nech ho Kráľ nezachytí, tak spadne.
„Počkaj, pomôžem ti,“ povedal Kráľ. „Mal by som ho odviesť do baraku.“
„Ty ostaneš tu,“ povedal Brough. „Grey, nepomohli by ste mu ?“
„Pre mňa za mňa môže aj skapať.“ Greyove oči sa vrátili ku Kráľovi. „A vy tiež! Ale až potom, keď vás chytím. A ja vás chytím!“
„Keď ho chytíte, tak mu naparím trest.“ Brough pozrel na Kráľa. „Jasné?“
„Áno. Pán kapitán.“
Brough pozrel zase na Greya. „Ale kým ho nechytíte — alebo kým sa nestane, že neposlúchne môj rozkaz — nedá sa nič robiť.“
„Tak mu rozkážte, aby prestal šmelinárіť,“ povedal Grey.
Brough sa opanoval. „Čo človek nespraví, aby mal pokojný život,“ povedal a cítil pohŕdanie svojich ľudí a v duchu sa usmial. Mamľasi. „Vy,“ obrátil sa na Kráľa. „Týmto vám dávam rozkaz prestať šmelinárіť. Pokiaľ viem, šmelinárіť znamená predávať vlastným ľuďom jedlo a tovar, hocičo, s nadmerným ziskom. Odteraz im nič nebudete predávať so ziskom.“
„Šmelinárіť znamená robiť obchody, ktoré sú zakázané.“
„Kapitán Grey, obchodovať so ziskom, ba ani kradnúť nie je šmelinárstvo, ak ide o nepriateľa. Trocha obchodu nikomu neublíži.“
„Zakazujú to predpisy!“
„Japonské! A ja nepriateľské predpisy neuznávam. Koniec koncov, Japonci sú naši nepriatelia.“ Broughovi už tie hlúposti išli na nervy. „Nijaké šmelinárstvo. A to je rozkaz.“
„Vy Američania teda držíte spolu — to sa musí nechať.“
„Nezačínajte ešte aj vy. Na jeden večer mi stačil Jošima. Pokiaľ mi je známe, nik tu nepestuje šmelinu a nik neporušuje nijaké zákony, ktoré by naozaj boli zákonmi. A tým sa to končí. Ak niekoho prichytím, že kradne, alebo predáva kvôli zisku jedlo či lieky, sám mu odtrhnem ruku a napchám mu ju do gágora. A som tu hodnosťou najvyšší americký dôstojník a toto sú moji podriadení a to bolo moje posledné slovo. Jasné?“
Grey pozeral na Brougha a sľuboval si, že si dá pozor aj naňho.

Mizerný národ, mizerní dôstojníci. Obrátil sa a odpochodoval z baraku.
„Pomôž Petrovi do postele, Tex," povedal Brough.
„Samo, Don."
Tex ho zdvihol v náručí a uškrnul sa na Brougha. „Ako malé decko," povedal a odišiel.
Brough pozeral na peniaze na pokerovom stole. „Namojdušu," povedal a prikyvoval hlavou, akoby sám pre seba, „hazardné hrať sa nepatrí. Ani bohovi." Pozrel na Kráľa a milo sa spýtal: „Ja som proti hazardným hrám, a ty?"
Bacha, povedal si Kráľ. Brough má na ksichte ten sprostý lampasácky výraz. Prečo vlastne sa tak ksichtia iba filcky medzi oficiermi a prečo to človek vždy pozná — a na desať metrov zacíti nebezpečenstvo ?
„Hm," ozval sa Kráľ, ponúkol Broughovi cigaretu a zapálil mu, „tuším, že záleží na tom, ako sa na to pozeráš."
„Ďakujem. Niet nad pravú cigaretu." Broughove oči sa zase upreli do Kráľových. „A ty sa ako na to pozeráš?"
„Ak vyhrávam, tak som za. Ak prehrávam, tak už veľmi nie/ a v duchu dodal: Hovado sprosté, čo máš vlastne za lubom?
Brough zašomral a pozrel na štós bankoviek na mieste, kde sedel Kráľ. Zamyslene pokýval hlavou, zalistoval v bankovkách a vzal ich do ruky. Všetky. Pohľad mu padol na kopy bankoviek pred každým hráčom. „V tomto kasíne tuším každý vyhráva," povedal zamyslene, len tak všeobecne.
Kráľ neodpovedal.
„Zdá sa, že si môžeš dovoliť príspevok."
„Že čo?"
„Áno, že čo, doboha!" Brough zdvihol bankovky. „Asi toľkoto. Do spoločnej kasy. Pre dôstojníkov i mužstvo."
Kráľ zastonal. Skoro štyri stovky. „Panebože, Don —"
„Hazard je zlozvyk. Ako nadávky, bohakrista. Keď hráš karty, môžeš tie peniaze prehrať, a potom čo ? Drobný príspevok ťa pred najhorším zachráni."
Jednaj sa, somár, hovoril si Kráľ. Dohodni sa na polovičke.
„Teda, rád prispejem —"
„V poriadku." Brbugh sa obrátil k Maxovi. „Ty tiež, Max."
„Ale —" začal - hnevlivo Kráľ.
„Ty si si už svoje povedal."
Max sa usiloval nepozerať na Kráľa a Brough povedal: „Počul si, Max. Pozri na Kráľa. Správny chlap. Prispel do kasy, tak prečo nie aj ty?"
Brough vzal z každého štósu tri štvrtiny bankoviek a rýchlo zrátal

peniaze. Pred všetkými. Kráľ musel bezmocne sedieť a prizerať sa.
„Vychádza to na desať dolárov na chlapa počas šesť týždňov," povedal Brough. „Výplata vo štvrtok. Aha. Max! Zozbieraj všetky poľné fľaše a odnes ich na strážnicu. Už aj!" Napchal si peniaze do vrecka a pobral sa k dverám. Tam mu čosi zišlo na um. Zase peniaze vybral a vytiahol jedinú päťdolárovku. Pozrel na Kráľa a hodil ju doprostred stola.
„Na pohreb." Usmieval sa priam anjelsky. „Dobrú noc, mládenci."
Po celom tábore zbierali poľné fľaše.
Mac, Larkin a Peter Marlowe boli v betónovom bungalowe. Ich poľné fľaše ležali na posteli pri Petrovi Marlowovi.
„Mohli by sme z nich rádio vybrať a prázdne ich hodiť do záchodu," povedal Mac. „Tie sprosté fľaše bude teraz aj tak ťažko ukryť."
„Mohli by sme ich hodiť do záchodu tak, ako sú," povedal Larkin.
„To nemyslíte vážne, pravda?" spýtal sa Peter Marlowe.
„Nie, kamoš. Ale povedať som to povedal, a mali by sme spoločne rozhodnúť, čo spravíme."
Mac vzal do ruky jednu z fliaš. „Možno tie ostatné o pár dní vrátia. A črevá z tých fliaš už lepšie neskryjeme, ako sú skryté teraz." Zdvihol zrak a jedovato sa spýtal: „Ale kto je tá sviňa, čo to vie?"
Hľadeli na fľaše.
„Nie je čas počúvať správy?" spýtal sa Peter Marlowe.
„Vera je, synečku," prisvedčil Mac a pozrel na Larkina.
„Súhlasím," povedal.
Kráľ ešte nespal, keď do obloka strčil hlavu Timsen. „Kamoš?"
„No?"
Timsen ukázal zväzok bankoviek. „Máme tých desať tácov, čo si zaplatil."
Kráľ vzdychol, otvoril čierny kufor a vyplatil Timsenovi, čo chýbalo do plnej ceny.
„Ďakujem, kamoš." Timsen sa zasmial. „Počúvam, že ťa boli navštíviť Grey s Jošimom."
„No a?"
„Nič — len škoda, že Grey nenašiel ten kameň. Nemenil by som s tebou ani za nič — ani s Petrom. Namojdušu nie. Veľmi nebezpečné, čo?"
„Daj sa vypchať, Timsen."
Timsen sa zasmial. „Len taká priateľská výstraha. Aha. Prvá zásielka drôteného pletiva je pod barakom, stačí na takých sto klietok." Odrátal stodvadsať dolárov. „Predal som prvú dodávku. Po tridsať za stehno. Tu je tvoj podiel — fifty-fífty."
„Kto ich dostal?"

Timsen žmurkol. „Sami moji dobrí priatelia. Dobrú noc.“
Kráľ sa spokojne vystrel na posteli a skontroloval, či má moskytiéru dobre zastrčenú pod slamník. Striehol na nebezpečenstvo. Vedel, že do dediny môže ísť až o dva dni, a dovtedy bude veľa očí bedlivo čakať. Tej noci spal nepokojne a nasledujúci deň nevytiahol nohu z baraku, obklopeného strážami.
Po obede prišla náhla prehliadka bungalowov, kde bývali vyšší dôstojníci. Strážni trikrát prezerali malé miestnosti, kým prehliadku odvolali.
Keď sa zotmilo, Mac poslepiačky došiel na latrínu a vytiahol tri poľné fľaše, ktoré viseli na špagáte v jednej z dier. Očistil ich, doniesol ich nazad do izby a zapojil ich. Spolu s Larkinom a Petrom Marlowom si vypočuli správy a naučili sa ich naspamäť. Nazad do skrýše už fľaše nenosil, lebo vedel, že ho pozorovali, aj ked si dával veľký pozor.
Spoločne sa rozhodli, že fľaše už skrývať nebudú. Uvedomili si, vôbec nie zúfalo, že čoskoro ich chytia.

24

Kráľ sa ponáhľal džungľou. Ako sa blížil k táboru, bol čoraz opatrnejší, až napokon zastal rovno naproti americkému baraku. Ľahol si na zem a spokojne zíval a čakal na chvíľu, keď prebehne cez chodník, prelezie popod plot a vráti sa do bezpečia svojho baraku. Posledná splátka od Čeng Sana mu vydúvala vrecká.

Do dediny išiel sám. Peter Marlowe ešte nebol taký silný, aby mohol ísť s ním. Stretol sa s Čeng Sanom a odovzdal mu diamant. Potom hodovali a nakoniec navštívil Kasseh, ktorá ho s radosťou privítala.

Úsvit už maľoval nový deň, ked sa Kráľ preplazil popod drôty a šmykol do baraku. Až ked bol v posteli, zbadal, že čierny kufor zmizol.

„Hovädá sprosté!“ vrieskal. „To sa už na vás nedá spoľahnúť ani s takou volovinou?“

„Otca jeho,“ povedal Max. „Pred pár hodinami tam ešte bol. Akurát, čo som šiel na hajzeľ.“

„Tak kde v riti je teraz?“

Ale nikto z chlapov nič nevidel a nepočul.

„Splaš Samsona a Branta,“ povedal Kráľ Maxovi.

„Boha,“ ozval sa Max, „nie je trocha zavčasu na —“

„Splaš ich, ked ti hovorím.“

O pol hodiny prišiel plukovník Samson, celý mokrý od strachu. „Čo sa robí? Viete, že ma tu nesmú vidieť.“

„Nejaká filcka mi šlohla kufor. Pomôžete mi zistiť kto.“

„Ale ako —“

„Je mi fuk ako,“ skočil mu do reči Kráľ. „Keď ste medzi dôstojníkmi, majte otvorené uši. A kým neviem, kto to bol, tak nijaké geršle.“

„Ale desiatnik, ja s tým nemám nič spoločného.“

„Len čo sa to dozviem, začnete zase dostávať týždennú výplatu. Padajte.“

O niekoľko minút sa objavil plukovník Brant a pochodil rovnako. Len čo bol preč, Kráľ si spravil raňajky a ostatné osadenstvo baraku medzitým snorilo po tábore. Práve dojedol, ked prišiel Peter Marlowe. Kráľ mu oznámil, že mu ukradli čierny kufor.

„To je smola,“ povedal Peter Marlowe.

Kráľ prikývol, potom žmurkol. „Nie je to nijaká katastrofa. Čeng San mi vyplatil zvyšok tých geršlí za diamant — takže sme boháči. Len som si povedal, že je najvyšší čas dať chlapov trocha do laty.

Začali lajdačiť — a tu ide o zásadu.“ Podal mu malý štós bankoviek. „Tu je tvoj podiel z diamantu.“
Peter Marlowe by bol tie peniaze veľmi potreboval. Ale iba pokrútil hlavou. „Nechaj si ich. Dlhujem ti toľko, že by som ti to nikdy nemohol splatiť. A okrem toho si platil za tie lieky.“
„Okej, Peter. Ale stále sme partneri.“
Peter Marlowe sa usmial. „Pravdaže.“
Otvorili sa padacie dvere a do baraku sa vyškriabal Kurt.
„Zatiaľ sedemdesiat,“ oznámil.
„Čo?“
„Máme Deň K.“
„Boha jeho,“ povedal Kráľ. „Celkom som na to zabudol.“
„Ešte šťastie, že ja som nezabudol. O pár dní zarežem dalších desať. Načo kŕmiť samcov. Päť alebo šesť je ich už dosť veľkých.“
Kráľovi sa zdvihol žalúdok, ale prisvedčil. „Dobre. Odkážem Timsenovi.“
Keď Kurt odišiel, Peter Marlowe povedal: „Myslím, že radšej sa tu pár dní nebudem ukazovať.“
„Prečo?“
„Je to tak lepšie. Rádio už nemôžeme ukrývať. Rozhodli sme sa. všetci traja, že ostaneme pri ňom.“
„Čo sa vám život zunoval? Ak si myslíte, že okolo vás ňuchajú, zahodte ten krám. Keby vás potom vypočúvali, tak to jednoducho popriete.“
„Mysleli sme na to, ale naše rádio je jediné v celom tábore — tak chceme, aby fungovalo čo najdlhšie. Pri trochc šťastia nás nemusia chytiť.“
„V prvom rade sa musíš starať o seba, kamarát.“
Peter Marlowe sa usmial. „Viem. Preto sem začas nebudem-chodiť. Nechcem ťa do ničoho zamočiť.“
„A čo spravíte, keď k vám začne masírovať Jošima?“
„Zdúchneme.“
„A kam, prepánajána?“
„Lepšie ako sedieť na zadku a nič nerobiť.“
Do dverí strčil hlavu Dino, ktorý mal dnes službu. „Nerád ruším, ale ide sem Timsen.“
„Dobre,“ povedal Kráľ. „Porozprávame sa s ním.“ Obrátil sa k Petrovi Marlowovi. „Je to tvoj krk, Peter. Radím ti, zahoď to.“
„Bodaj by sme mohli, ale nemôžeme.“
Kráľ vedel, že nič nezmôže.
“Ahoj, kamoš,“ povedal Timsen, len čo vošiel do baraku, a tvár mu sťahoval hnev. „Že vraj si mal menšiu nepríjemnosť, je tak?“
„Potrebujem lepších strážnych, a to je teda fakt.“

„A nemysli si, že si sám,“ povedal Timsen zlostne. „Tie svine zlodejské hodili tvoj čierny kufor pod môj barak. Pod môj barak!“
„Čože?“
„Ako počuješ. Leží pod mojím barakom, vybrakovaný ako zákon káže. Sú to filcky, namojdušu. Nijaký Austrálčan by ho neukradol a nehodil pod môj barak. Neexistuje. To musel byť Anglán alebo Amík.“
„Napríklad kto?“
„To neviem. Viem len toľko, že z mojich ľudí to nebol nikto. Na to máš moje slovo.“
„Verím ti. Ale môžeš pustiť medzi ľudí, že ten, čo zistí, kto šlohol môj kufor, dostane tisícovku odmeny.“
Kráľ siahol pod vankúš a pomaly vytiahol zväzok bankoviek, ktorý dostal od Čeng Sana ako záverečnú splátku. Odrátal tri stodolárovky a dal ich Timsenovi, ktorý len vyvaľoval oči na tú kopu peňazí. „Potrebujem cukor, kávu a olej — a možno aj pár kokosových orechov. Zariadiš to?“
Timsen zobral peniaze a stále ešte nevedel odtrhnúť oči od zvyšujúcich bankoviek. „Tak ty si ten kšeft dotiahol do konca? Prisámvačku, to by som nikdy nebol povedal. Ale ty si to predsa zmachroval, čo ?“
„Samo,“ odpovedal nonšalantne Kráľ. „Na taký mesiac-dva mi postačí.“
„Na celý rok, hovado,“ povedal Timsen celý bez seba. Obrátil sa, pomaly zašiel k dverám, potom sa obzrel a zrazu sa zasmial. „Rovný tác, čo? Ak to neprinesie výsledky, tak som pápež.“
„Jasné,“ prisvedčil Kráľ. „Otázka času.“
O hodinu sa už správa o odmene rozniesla po tábore. Oči začali pozerať s oživeným záujmom. Uši sa napínali, aby zachytili šepot vo vetre. Každý hľadal v pamäti, a keď nič nenašiel, hľadal znova. Bolo len otázkou času, kedy sa o tú tisícovku niekto prihlási.
Keď sa Kráľ večer prechádzal po tábore, cítil ako nikdy predtým nenávisť a závisť, a cítil silu tých očí. Napĺňala ho spokojnosť, ba viac ako spokojnosť, lebo si uvedomoval, že všetci vedia, že on má obrovskú kopu peňazí, a oni nemajú nič — že on sa jediný z nich kamsi dopracoval.
Zašiel za ním Samson a Brant a veľa iných, a hoci sa mu nad ich podlízavosťou dvíhal žalúdok, predsa ho to len nesmierne tešilo, lebo prvý raz to spravili verejne. Prešiel okolo baraku vojenskej polície a ešte aj Grey, ktorý stál pred ním, mu iba odpovedal na elegantný pozdrav a nezavolal ho dovnútra a nespravil mu prehliadku. Kráľ sa v duchu usmial a vedel, že ešte aj Grey rozmýšľa o zväzku bankoviek a o odmene.

Teraz sa Kráľa nič nemohlo dotknúť. Zväzok bankoviek znamenal bezpečnosť a život a moc. A patril iba jemu.

25

Tentoraz prišiel Jošima kradmo, ale veľmi rýchlo. Nepustil sa ako obyčajne po ceste, vedúcej táborom, ale podliezol drôty spolu s množstvom strážnych, a keď Peter Marlowe uvidel prvého vojaka, bungalov už bol obkľúčený a ujsť nebolo kam. Mac bol ešte stále pod moskytiérou a tisol si slúchadlo na ucho, keď Jošima vtrhol dnu.

Petra Marlowa, Larkina a Maca nahnali do kúta. Potom Jošima zdvihol slúchadlo a počúval. Rádio bolo ešte zapojené a začul koniec správ.

„Veľmi dômyselné," povedal a odložil slúchadlo. „Vaše mená, prosím?"

„Ja som plukovník Larkin, toto je major McCoy a toto nadporučík Marlowe."

Jošima sa usmial. „Nechcete cigaretu?" spýtal sa.

Vzali si po cigarete a dali si pripáliť a Jošima si zapálil s nimi. Všetci mlčky fajčili. Potom Jošima prehovoril.

„Odpojte rádio a poďte so mnou."

Macovi sa triasli prsty, keď sa zohýbal. Nervózne sa obzrel, a vtom sa zrazu z tmy vynoril iný japonský dôstojník. Naliehavo čosi šepkal Jošimovi do ucha. Jošima chvíľu naňho hľadel, neschopný slova, potom čosi zakričal strážnemu. Ten si stal do dverí a Jošima náhlivo odišiel s dôstojníkom a ostatných strážnych vzali so sebou.

„Čo sa robí?" spýtal sa Larkin a pozeral na strážneho, ktorý na nich mieril puškou s nasadeným bodákom.

Mac stál pri svojej priči nad rádiom, kolená sa mu triasli a skoro ani nedýchal. Keď sa konečne zmohol na slovo, povedal chripľavo: „Myslím, že to viem. To tie správy. Nemal som vám to kedy povedať. Máme — máme nový typ bomby. Atómovú bombu. Včera o štvrť na desať ráno zhodili jedinú takú bombu na Hirošimu. Celé mesto zmizlo z povrchu zemského. Hlásili, že budú státisíce mŕtvych — muži, ženy, deti."

„Bože dobrý!"

Larkin si zrazu sadol; nervózny strážny zdvihol pušku a napolo už stlačil spúšť, kým mu Mac stačil po malajský zakričať: „Počkaj, on si len sadá!

„Všetci si sadnite!" zakričal strážny, tiež po malajský, a vynadal im. Keď ho poslúchli, povedal: „Vy ste blázni! Dávajte si lepší pozor, ako sa pohybujete — lebo ja som zodpovedný za to, že neujdete. Seďte tam, kde ste. A ostaňte tam, kde ste. Zastrelím vás bez vypytovania."

Tak si sadli a mlčali. Po čase zaspali, nepokojne driemali pod prudkým svetlom elektrickej žiarovky a oháňali sa po komároch, až kým úsvit komáre nezaplašil.
Na svitaní vystriedali strážnych. Traja priatelia sedeli ďalej. Pred bungalowom chodili po chodníku nervózni chlapi, ale všetci odvracali zrak, kým miestnosť s odsúdencami nenechali ďaleko za sebou.
Deň pod rozpálenou oblohou bol pochmúrny. Vliekol sa pomaly, tak pomaly, ako sa ešte nijaký iný deň nevliekol.
Kedysi popoludní všetci traja zrazu zdvihli zrak, lebo k strážnemu prišiel Grey a zasalutoval. V rukách mal dve jedálne misky.
„Môžem im to dať? Makan?“ Odkryl misky a ukázal strážnemu jedlo.
Ten pokrčil plecami a prikývol.
Grey prešiel cez verandu a položil jedlo na prah. Oči mal podbehnuté krvou a prenikavé.
„Bohužiaľ už vychladlo,“ povedal.
„Tak čo, Grey, prišli ste sa pokochať?“ spýtal sa Peter Marlowe s neveselým úsmevom.
„Z toho ja nič nemám, keď vás hentí zašijú. Ja som vás chcel chytiť, ako prestupujete zákon — a nie pozerať sa, ako vás odhalia, že ste riskovali život pre nás ostatných. Ale vy už máte také šťastie, že skapete ako hrdina.“
„Peter,“ zašepkal Mac, „zabav toho strážneho.“
Peter Marlowe vstal a rýchlo išiel k dverám. Zasalutoval strážnemu a poprosil o dovolenie ísť na latrínu.
Strážny ukázal na zem hneď pred bungalowom. Peter Marlowe si čupol do prachu a vykonal potrebu; síce sa mu hnusilo robiť to tak verejne, ale zároveň bol vdačný, že to nebude musieť robiť v tej malej izbičke. Kým ho strážny pozoroval, Mac zašepkal správu Greyovi, a ten zbledol. Potom vstal, kývol Petrovi Marlowovi, ten kývol zase jemu a ešte raz zasalutoval strážnemu. Strážny ukázal na výkal, pokrytý muchami, a kázal Greyovi doniesť vedro a upratať.
Grey hlásil novinu Smedly-Taylorovi, ten ju pošepol druhým a čoskoro to.vedelo celé Changi — oveľa skôr, ako Grey našiel vedro, upratal a postavil na zem druhé vedro pre zatknutých.
Tábora sa zmocnil prvý veľký strach. Strach pred odplatou.

Na súmraku zase vystriedali strážnych a tentoraz prišiel Šagata. Peter Marlowe sa mu pokúšal prihovoriť, ale Šagata mu len bodákom ukázal, že sa má vrátiť do miestnosti. „Nemôžem sa s vami rozprávať. Prichytili vás s rádiom a to je zakázané. Zastrelím

aj teba, ak sa niekto z vás pokúsi ujsť. Nechcem ťa musieť zastreliť.“ A pobral sa nazad k dverám.
„Namojdušu,“ povedal Larkin. „Bolo by mi milšie, keby nás rovno odbachli.“
Mac pozrel na Sagatu. „Pane,“ ukázal na postel, „prosím ťa o láskavosť. Môžem si tu odpočinúť? Málo som v noci spal.“
„Isteže. Odpočívaj, kým máš čas, starý muž.“
„Ďakujem ti. Pokoj bud s tebou.“
„Aj s tebou.“
Mac išiel k posteli a ľahol si. Položil hlavu na vankúš. „Ešte stále jte zapnuté,“ povedal, a iba ťažko ovládal hlas. „Dávajú koneert. Jasne počujem hudbu.“
Larkin zbadal slúchadlo pri Macovej hlave a odrazu sa rozosmial. Vzápätí sa už smiali všetci. Šagata rýchlo namieril na nich. „Prestaňte,“ zreval, vyplašený smiechom.
„Prosíme ťa o prepáčenie,“ povedal Peter Marlowe. „Lenže my, čo máme tak blízko k večnosti, vieme sa veseliť aj na maličkostiach.“
„Vpravde máte blízko k smrti — a ste hlúpi, že ste sa dali prichytiť pri porušovaní zákona. Ale dúfam, že budem mať odvahu smiechu, keď nadíde moja chvíľa.“ Hodil do izby škatuľku cigariet. „Tu máte,“ povedal. „Mrzí ma, že ťa prichytili.“
„Iste nie väčšmi ako mňa,“ odvetil Peter Marlowe.
Rozdelil cigarety a pozrel na Maca. „Čo dávajú?“
„Bacha, synečku,“ odvetil Mac, ktorý sa musel premáhať zo všetkých síl, aby sa znova hystericky nerozosmial. Posunul hlavu bližšie k slúchadlu. „A teraz zhasnite, dobre? Chcem počúvať tú hudbu.“
„Možno by sme sa mohli striedať,“ povedal Larkin, „Hoci každý, kto sa vzrušuje nad Bachom, musí byť trošku baba.“
Peter Marlowe dofajčil cigaretu a milo povedal Sagatovi: „ Ďakujeme ti za cigarety.“
Okolo vedra a hrubého veka na ňom poletovali roje múch. Popoludňajšie dažde prišli zavčasu a rozohnali pach, a potom vyšlo slnko a začalo vysúšať Changi.
Popri rade bungalowov kráčal Kráľ a uvedomoval si, že sa naňho upierajú oči. Opatrne zastal pred bungalowom s odsúdencami. „Tabe, Šagata-san,“ povedal. „Iči-ban deň, čo? Môžem sa porozprávať so svojím iči-ban priateľom?“
Šagata nechápavo hľadel naňho.
„Prosí ťa o dovolenie porozprávať sa so mnou,“ preložil Peter Marlowe.
Šagata chvíľku rozmýšľal, potom prikývol. „Dovolím ti porozprávať sa, pretože som zarobil na tom obchode.“ Obrátil sa k

Petrovi Marlovvovi. „Ak mi dáte svoje slovo, že sa nepokúsite o útek.“
„Máš naše slovo.“
„Rýchlo. Budem strážiť.“ Šagata sa podal tak, aby videl na cestu.
„Chodia chýry, že do strážnice sa sypú vojaci,“ začal nervózne Kráľ. „Dnes v noci nespím ani bohovi. To sú akurát také svine, čo sa do toho pustia v noci.“ Pery mal vysušené; celý deň pozoroval plot a dúfal, že zbadá nejaké znamenie partizánov, čo by mu uľahčilo rozhodnutie dať sa na útek. Ale znamenie neprichádzalo.
„Počúvajte.“ Stíšil hlas a porozprával im o svojom pláne. „Keď to začnú krágľovať, vrhnite sa na strážneho a preležte cez plot pri našom baraku. Pokúsim sa vám trom kryť chrbát, ale veľké nádeje si nerobte.“
Potom vstal, kývol Šagatovi a odišiel. Len čo bol v americkom baraku, zvolal vojnovú poradu. Povedal im o svojom pláne, ale zatajil, že môžu ísť iba desiati. Všetci plán prediskutovali a rozhodli sa počkať. „Iné spraviť ani nemôžeme,“ povedal Brough, a tým vyslovil nahlas ich spoločné obavy. „Keby sme to skúsili teraz, tak nás rozstrieľajú na kusy,“
Tú noc spali iba ťažko chorí. Alebo tí — tá nekonečne malá hŕstka — čo sa vedeli pokojne odovzdať do rúk bohu alebo osudu. Dave Daven spal.
„Poobede priviedli Davena z Outram Road,“ zašepkal Grey, keď im doniesol večeru.
„Ako sa má?“ spýtal sa Peter Marlowe.
„Váži iba tridsať kíl.“
Dave prespal tú noc i nasledujúci hrozivý deň a zomrel v kóme, kým Mac počúval rozhlasového hlásateľa: „Druhá atómová bomba zničila Nagasaki. Prezident Truman dal Japonsku posledné ultimátum — bezpodmienečná kapitulácia alebo záhuba celej krajiny.“

Nasledujúci deň odišli pracovné oddiely z tábora, a čo bolo ešte neuveriteľnejšie, vrátili sa nazad. Do tábora naďalej prichádzala potrava a Samson verejne odvažoval prídely a zvyšok odnášal tým, čo mu zverili na starosť zásobovanie. V proviantnom baraku a v kuchyniach boli zásoby ešte na dva dni a vydávala sa teplá strava a muchy sa rojili a nič sa nezmenilo.
Ploštice štípali, komáre štípali a potkany dojčili mladé. Zopár chlapov zomrelo. Šieste oddelenie dostalo troch nových pacientov.
A další deň a ďalšia noc a ďalší deň. Potom Mac počul tie zázračné slová: „Tu Kalkata. Tokijský rozhlas práve oznámil, že japonská vláda prijala bezpodmienečnú kapituláciu. Tri roky a dvestopäťdesiat dní po japonskom útoku na Pearl Harbor sa vojna

skončila. Boh ochraňuj kráľa.“
Čoskoro to vedel celý tábor. A tie slová sa stali súčasťou zeme a oblohy a múrov a kobiek v Changi.
Ale ani tak sa ešte dva dni a dve noci nič nezmenilo. Na tretí deň sa pred radom bungalowov objavil veliteľ tábora a s ním japonský čatár Awata.
Peter Marlowe a Mac a Larkin videli tých dvoch, ako sa blížia k nim, a pri každom ich kroku tisíckrát zomreli. Vedeli, že prišla ich chvíľa.

26

„Škoda," povedal Mac.
„Áno," prisvedčil Larkin.
Peter Marlowe len hľadel na Awatu ako primrazený.
Veliteľovi tábora únava hlboko zbrázdila tvár, ale aj tak mal vystreté plecia a kráčal pevným krokom. Bol oblečený starostlivo ako vždy a ľavý rukáv košele mal úhľadne zastrčený za opasok. Na nohách mal dreváky a na hlave brigadírku, sivozelenú od dlhých rokov tropickej vlhkosti. Vyšiel hore schodmi na verandu a vo dverách zaváhal.
„Dobré ráno," povedal chripľavo, keď tí traja vstali.
Awata čosi hrdelné brechol na strážneho. Strážny sa uklonil a zaradil sa vedľa Awatu. Ďalší úsečný rozkaz a obaja vojaci si vyložili pušky na plecia a odpochodovalil.
„Všetko sa skončilo," povedal veliteľ tábora akoby zachrípnutý. „Vezmite rádio a poďte so mnou."
Tupo spravili, čo im kázal, a vykročili z miestnosti na slnko. A slnko i povetrie boli nádherné. Kráčali za veliteľom tábora po ceste a sledovali ich užasnuté oči Changi.
V miestnosti veliteľa tábora čakalo šesť služobne najvyšších plukovníkov. Bol s nimi aj Brough. Všetci zasalutovali.
„Pohov, prosím," povedal veliteľ tábora, keď opätoval ich pozdrav. Potom sa obrátil k tým trom. „Sadnite si. Všetci sme vám hlboko zaviazaní."
Nakoniec Larkin dostal zo seba: „Naozaj je po všetkom?"
„Áno. Práve som bol u generála." Veliteľ tábora sa poobzeral po mlkvych tvárach a zbieral myšlienky. „Aspoň si myslím, že je po všetkom," doložil. „U generála bol Jošima. Povedal som — povedal som:, Vojna sa skončila. Generál len vyvaľoval na mňa oči, keď mu to Jošima preložil. Čakal som, ale nič nehovoril, a tak som povedal znova: ‚Vojna sa skončila. Žiadam — žiadam, aby ste sa vzdali." Veliteľ tábora si pošúchal lysú hlavu. „Nič iné som si nevedel vymyslieť. Generál na mňa dlho iba pozeral a mlčal. Jošima nepovedal nič, ani slovo.
Potom generál odpovedal a Jošima prekladal: ‚Áno. Vojna sa skončila. Vrátite sa na svoj post do tábora. Strážnym som vydal rozkaz, aby sa obrátili čelom vzad a chránili vás pred každým, kto by sa pokúšal vniknúť do tábora a ohrozoval vás. Teraz sú to vaše stráže — na vašu ochranu —až kým nedostanem ďalšie rozkazy. Ešte stále zodpovedáte za disciplínu v tábore.
Nevedel som, čo odpovedal, tak som požiadal, aby zdvojnásobil

prídely a dal nám lieky, a on povedal: ‚Od zajtra sa dávky jedla zdvojnásobia. Dostanete aj liečivá. Naše stráže vás ochránia pred tými, čo by sa vás pokúšali zabiť. „Kto by to mohol byť?“ spýtal som sa. Generál pokrčil plecami a povedal: ‚Vaši nepriatelia. Tento rozhovor sa skončil.„

„Dočerta,“ zahrešil Brough. „Možno chcú, aby sme odišli z tábora — mali by zámienku postrieľať nás.“

„Chlapov von pustiť nemôžeme,“ povedal Smedly-Taylor celý zhrozený, „tí by sa nám zbesneli. Ale voľačo spraviť musíme. Hádam by sme ich mali vyzvať, aby odovzdali zbrane —“

Veliteľ tábora zdvihol ruku. „Myslím, že nemôžeme robiť nič, iba čakať. Bol som — myslím, že niekto príde. A do tých čias bude najlepšie nechať všetko tak ako doteraz. Aha. Môžeme poslať k moru zvláštny oddiel na kúpanie. Päť chlapov z každého baraku. Budú sa postupne striedať. Bože môj,“ povedal, a to bola modlitba, „dúfam, že nikomu z nich nepreskočí. Ešte stále nemáme nijakú záruku, že tunajší Japonci prijmú kapituláciu. Možno budú bojovať ďalej. Môžeme iba dúfať v najlepšie — a pripravovať sa na najhoršie.“

Odmlčal sa a pozrel na Larkina. „Myslím, že rádio by malo ostať tu.“ Kývol hlavou Smedlymu-Taylorovi. „Postaráte sa, aby ho nepretržite strážili.“

„Áno, pán generál.“

„Pravdaže,“ povedal veliteľ tábora Larkinovi, a jeho slová platili aj Petrovi Marlowovi a Macovi, „obsluhovať ho budete aj naďalej vy.“

„Ak dovolíte, pán generál,“ ozval sa Mac, „nech ho radšej obsluhuje niekto iný. Ak by sa mu niečo stalo, tak ho opravím, ale — totiž iste ho budete chcieť mať zapnuté dvadsaťštyri hodín denne. Na to by sme nestačili — a okrem toho — no, ak mám hovoriť za seba, nech si počúvajú aj druhí, keď už to prestalo byť tajomstvo.“

„Zariadte to, pán plukovník,“ povedal veliteľ tábora.

„Áno, pán generál,“ odvetil Smedly-Taylor.

„A teraz si preberieme organizáciu.“

Pred barakom veliteľa tábora sa začala zbierať netrpezlivá skupinka zvedavcov — medzi nimi Max — ktorá chcela vedieť, čo sa hovorí, čo sa stalo a prečo od rádia odvolali japonskú stráž.

Keď už Max nevedel vydržať napätie, rozbehol sa nazad do amerického baraku.

„Hej, chlapi,“ dostal zo seba.

„Idú Japonci?“ Kráľ už-už chcel vyskočiť z obloka a rozbehnúť sa k plotu.

„Nie! Boha!“ vyjachtal Max taký zadychčaný, že nevládal hovoriť.
„No tak, čo sa robí, dočerta?“ spýtal sa Kráľ.
„Japonci odvolali stráže od Petra a od toho rádia!“ povedal Max, keď konečne chytil dych. „Potom veliteľ tábora vzal Petra, Larkina a toho Škóta k sebe — aj s rádiom. Majú tam nejaké veľké sedenie. Samí papaláši — a s nimi Brough!“
„Na betón?“ spýtal sa Kráľ.
„Hovorím ti, že som to videl týmito očami, ale neverím to ani sám.“
V búrlivom tichu Kráľ vytiahol cigaretu a potom Tex nahlas povedal to, čo si Kráľ už uvedomil.
„Tak sa to skončilo. Naozaj skončilo. Nič iné to nemôže znamenať — keď prestali strážiť rádio.“ Tex sa poobzeral. „No nie?“
Max sťažka dosadol na posteľ a utrel si pot z tváre. „Tuším, že hej. Ak odvolali strážnych, znamená to, že sa tu vzdajú — že nebudú dalej bojovať.“ Bezmocne pozeral na Texa. „Pravda?“
Ale Tex bol pohrúžený do vlastného zmätku. Napokon flegmaticky povedal: „Skončilo sa to.“
Kráľ triezvo poťahoval z cigarety. „Uverím to, až to uvidím.“ Potom zrazu, v tom neprirodzenom tichu, padol naňho strach.
Dino mechanicky pobíjal muchy. Byron Jones III. roztržito potiahol strelcom. Miller ho vzal a odkryl si kráľovnú. Max si pozeral na nohy. Tex sa škrabal.
„No, ja sa cítim akurát tak ako predtým,“ vyhlásil Dino a vstal. „A musím močiť.“ Pobral sa preč.
„Neviem, či sa mám smiať alebo plakať,“ povedal Max. „Je mi tak, akoby som sa mal pogrcať.“
„Ja to neviem pochopiť,“ povedal Tex, ale rozprával sa vlastne sám so sebou a vôbec si neuvedomoval, že prehovoril nahlas. „Jednoducho neviem pochopiť.“
„Hej, Max,“ ozval sa Kráľ. „Nechceš spraviť kávu?“
Max mechanicky vyšiel von a nabral do kastróla vodu. Vrátil sa, zapol varič a postavil kastról naň. Pustil sa nazad k svojej priči, ale zrazu zastal ako primrazený, obralil sa a pozeral s vyvalenými očami na Kráľa.
,,Čo sa robí, Max?“ spýtal sa Kráľ nesvoj.
Max naňho hľadel a pery sa mu kŕčovito a nečujne pohybovali.
„Čo valíš tie buľvy, boha ti?“
Odrazu Max schytil kastról a vyhodil ho cez oblok.
„Čo si sa zošalel?“ vybuchol Kráľ. „Celého si ma oblial!“
„No a?“ zakričal Max a oči mu išli vypadnúť z jamiek.
„Mal by som ťa zrúbať ako hada! Nemáš všetkých doma?“
„Vojna sa skončila! Môžeš si tú svoju posratú kávu variť sám!“

vrieskal Max a v kútikoch úst sa mu objavila pena.
Kráľ vyskočil na rovné nohy, týčil sa nad Maxom a na tvári mu od zlosti naskočili škvrny. „Vypadni odtiaľto, kým ťa neskopem, ty hovädo!“
„Tak to skús, len skús, ale nezabúdaj, že som starší seržant! Postavím ťa pred poľný súd!“
Max sa hysterický rozosmial, ale smiech sa zrazu zmenil na slzy, lomeujúce slzy, a Max vybehol z baraku. Ostalo za ním len zhrozené ticho.
„Idiot,“ zašomral Kráľ. „Dones mi vody, Tex, dobre?“ a sadol si do svojho kúta.
Tex stál vo dverách a pozeral za Maxom. Pomaly sa obzrel. „Mám robotu,“ povedal po mučivom váhaní.
Kráľovi stislo žalúdok. Zahnal nutkanie vracať a tvár mal ako z kameňa.
„Áno,“ povedal so zlovestným úsmevom. „Vidím.“ Cítil hlbiny toho ticha. Vytiahol peňaženku a vybral bankovku. „Tu je desať geršlí. Nechaj tú robotu robotou a dones vodu, dobre?“ Potlačil bolesť v útrobách a pozoroval Texa.
Ale Tex nič nepovedal, len sa nervózne striasol a pozrel preč.
„Ešte stále musíte žrať — kým sa to naozaj neskončí,“ povedal Kráľ pohŕdavo a poobzeral sa po baraku. „Kto chce kávu?“
„Ja chcem kávu,“ ozval sa Dino, a vôbec nie tak, akoby sa ospravedlňoval. Šiel po kastról, napustil doň vodu a postavil ho na varič.
Kráľ pustil desaťdolárovku na stôl. Dino hľadel na ňu.
„Nie, ďakujem,“ povedal prškrteným hlasom a pokrútil hlavou, „chcem len tú kávu.“ Ncisto sa vracal cez barak.
Chlapi sa s rozpakmi odvracali od Kráľovho zle skrývaného pohŕdania. „Vo vašom vlastnom záujme, vy hovädá, dúfam, že sa tá vojna naozaj skončila,“ povedal.
Peter Marlowe vyšiel od veliteľa tábora a ponáhľal sa do amerického baraku. Mechanicky odpovedal na pozdravy tým, čo ho poznali, a cítil, ako sa naňho neprestajne upierajú oči — neveriace oči. Áno, pomyslel si, ani sám tomu nemôžem uveriť. Čoskoro byt doma, čoskoro zase lietať, čoskoro vidieť zase otea, piť s ním, smiať sa s ním. A celú rodinu. Bože, to bude čudný pocit. Žijem. Prežil som to!
„Ahoj, mládenci!“ Celý len tak žiaril, ked vkročil do baraku.
„Ahoj, Peter,“ povedal Tex, vyskočil na rovné nohy a srdečne mu potriasol ruku. „Kamarát, ale sme boli radi, ked sme počuli o tom strážnom, chlape jeden!“
„To je najskromnejší výrok roka,“ odvetil Peter Marlowe a zasmial

sa. Obstali ho a on vpíjal do seba srdečnosť ich privítania.
„A čo hlaváči?“ spýtal sa Dino.
Peter Marlowe im povedal, čo vedel, a oni ešte väčšmi znervózneli. Všetci okrem Texa. „Hrubé drevko, načo sa pripravovať na najhoršie. Všetko sa skončilo!“ vyhlásil s istotou.
„A to je na betón,“ povedal namrzene Max, ktorý práve vkročil do baraku.
„Hej, Max —“ Peter Marlowe sa zháčil. Zarazil ho ten desivý výraz v Maxových očiach.
„Nie ti je nič?“ spýtal sa znepokojený.
„Samo, že mi nič neni!“ vybuchol Max. Pretlačil sa okolo nich a hodil sa na posteľ. „Čo na mňa íak kukáte ? To sa už človek nemôže raz za čas ani nasrdiť, aby ste naňho nevyvaľovali oči, hovädá?“
„Nepoť si tričko,“ tíšil ho Tex.
„Pánboh zaplať,“ že ma čochvíľa odvezú z tejto všivavej diery, a viac ju neuvidím.“ Tvár mal sivohnedú a šklbalo mu ústami. „Ani vás, čuramedáni sprostí.“
„Zhasni, Max.“
„Choďte do zadku!“ Max si utrel sliny z brady; siahol do vrecka, vytiahol zhúžvaný zväzok desaťdolároviek, potom ich zúrivo roztrhal a rozhádzal ako konfety.
„Čo ťa pochytilo. Max?“ spýtal sa Tex.
„Nič, ty hovädo! Môžeš si tie papiere strčiť za klobúk!“
„Čože?“
„Práve som bol v obchode. Tak. Chcel som si kúpiť kokosový orech. A ten všivák čínsky nechcel moje peniaze. Ani bohovi. Že vraj predal všetky zásoby veliteľovi tábora. Na úpis. ‚Anglická vláda sľubuje zaplatiť doručiteľovi toľko a toľko malajských dolárov! S tými japonskými geršľami si môžete vytrieť zadok. Na nič iné sa ani nehodia.“
„Pánabeka,“ povedal Tex, „tak to je na betón. Ak Číňan neberie tie geršle, tak to máme v suchu, čo Peter?“
„To teda máme.“ Peter Marlowe cítil, ako pookrieva uprostred ich priateľstva. Ani Maxov zlovoľný pohľad nemohol otriasť pocitom šťastia. „Ani vám neviem povedať, mládenci, ako ste mi pomohli, viete, ked sme sa tu doberali a vôbec.“
„Boha,“ ozval sa Dino. „Veď si jeden z nás.“ Priateľsky ho buchol. „Na sprostého Anglána nie si najhorší.“
„Mal by si prísť do Ameriky, keď odtiaľto vypadneš. Možno by sme ti dali aj občianstvo,“ vyhlásil Byron Jones III.
„Musíš vidieť Texas, Peter môj. Ak niekedy prídeš do Štátov, tak si nedaj ujsť ten najväčší a najkrajší z nich!“

„To tak ľahko nebude," povedal Peter Marlowe do protestných výkrikov. „Ale ak sa tam niekedy dostanem, tak sa môžeš na to spoľahnúť." Pozrel do Kráľovho kúta. ,,A kde je náš neohrozený vodca ?"
„Skapal!" Max sa roztriasol odporným smiechom.
„čože?" vydýchol Peter Marlowe, lebo mimovoľne sa naozaj vyľakal.
„Žiť ešte žije," povedal Tex. „Ale aj tak je mŕtvy." .
Peter Marlowe skúmavo pozeral na Texa. Potom zbadal výrazy na ich tvárach. Odrazu mu bolo strašne smutno. „Nemyslíte, že to je trochu náhle?"
„Čerta starého." Max si odpľul. „Je skapatý. Drhli sme na tú sviňu ako hovädá, a teraz je skapatý."
Peter Marlowe pocítil zhnusenie nad Maxom a okríkol ho: „Ale ked vám bolo zle, dával vám jedlo a peniaze a —"
„Všetko sme si odrobili!" vrieskal Max, až sa mu šľachy na krku napínali. „Dosť sa ma nabuzeroval, hovädo jedno sprosté!" Zrak mu padol na hodnostné označenie na Marlowovej ruke. „A tv tiež papagáj londýnsky! Chceš aj mne lízať riť ako jemu?" „Zhasni, Max," povedal Tex výstražné.
„Skap, ty kravár texaský!" Max pľuvol na Texa a sliny sa rozstrekli na hrubej doštenej dlážke.
Tex očervenel. Vrhol sa na Maxa a vyťal mu spakruky zaucho, až ho hodilo o stenu. Max sa zakolísal a spadol z priče, ale vzápätí vyskočil na rovné nohy, schytil z poličky nôž a vrhol sa na Petra Marlowa. Tex v poslednom okamihu zachytil Maxovi ruku a nôž iba škrabol Petra Marlowa na žalúdku. Dino zdrapil Maxa okolo krku a sotil ho zase na posteľ. „Čo ti preskočilo?" vydýchol.
Max vypliešťal oči, tvárou mu šklbalo a pohľad meravo upieral na Petra Marlowa. Odrazu sa rozvrieskal, hodil sa na zem, metal sa ako šialený, rozhadzoval rukami, vycieral zuby a prsty zahýbal ako pazúre. Peter Marlowe mu schytil ruku, všetci sa vrhli na Maxa a vytuhli ho nazad na priču. Traja chlapi ho museli držať, čo sa tak metal a kopal a vrieskal a hrýzol.
„Zošalel sa," zakričal Tex. „Ovaľte ho voľakto!" „Doneste povraz!" reval Peter Marlowe zúfalo, ale Maxa nepúšťal a predlaktie mal zapasované pod Maxovou bradou, čím ďalej od škrípúcich zubov.
Dino prechytil, uvoľnil si jednu ruku a ovalil Maxa po brade, že hneď ostal v bezvedomí. „Boha," povedal Petrovi Marlowovi, keď vstávali. „Skoro ťa zabil."
„Rýchlo," súril ich Peter Marlowe. „Dajte mu voľačo medzi zuby, lebo si odhryzne jazyk."

Dino našiel kus dreva a zaviazali ho Maxovi medzi zuby. Potom mu zviazali ruky.
Keď Maxa spútali, Peter Marlowe sa upokojil, a až mu prišlo slabo od úľavy. „Ďakujem, Tex. Nech ten nôž nezachytíš, tak je po mne.“
„Ale čo, prosím ťa. Mechanický reflex. Čo s ním urobíme?“
„Musíme zohnať doktora. Dostal záchvat, a to je všetko. Nijaký nôž nemal.“ Peter Marlowe si pošúchal škrabanec na žalúdku a pozeral, ako sa Max kŕčovito myká. „Chudák sprostý.“
„Chvalabohu, že si ho zastavil, Tex,“ povedal Dino. „Až mi je zle, keď si na to spomeniem.“
Peter Marlowe pozrel do Kráľovho kúta. Vyzeral veľmi opustený. Mimovoľne pohýbal rukou a radoval sa z jej sily.
„A čo ty, Peter?“ spýtal sa Tex.
Petrovi Marlowovi dlho trvalo, kým našiel správne slová. „Žijem, Tex, žijem — nezomrel som.“ Potom sa obrátil a vyšiel z baraku na slnko.
Kým konečne našiel Kráľa, už sa zvečerievalo. Sedel na dolámanom pni kokosovej palmy v severnej zeleninovej záhrade, napolo skrytý popínavými rastlinami. Zamračene pozeral von z tábora .a nijako nedal najavo, že počul Petra Marlowaprichádzať.
„Ahoj, kamarát,“ povedal Peter Marlowe veselo, ale radosť ho prešla, keď videl Kráľove oči.
„Čo chceš? Pán nadporučík?“ spýtal sa urážlivo.
„Chcel som ťa vidieť. Iba vidieť.“ Ach, bože dobrý, pomyslel si s ľútosťou, keď pochopil, čo sa robí s jeho priateľom.
„Tak si ma videl. No a ?“ Kráľ sa mu obrátil chrbtom. „Strať sa.“
„Som tvoj priateľ, nepamätáš sa?“
„Nemám priateľov. Strať sa!“
Peter Marlowe si čupol vedľa pňa a našiel vo vrecku dve pravé cigarety. „Zafajči si. Mám ich od Šagatu.“
„Vyfajči si ich sám. Pán nadporučík!“
V prvej chvíli Peter Marlowe oľutoval, že Kráľa vôbec našiel. Ale neodišiel. Opatrne zapálil obe cigarety a ponúkol jednu Kráľovi. Kráľ si ju nevzal.
„Tak si ju vezmi, prosím ťa.“
Kráľ mu vyrazil cigaretu z ruky. „Daj sa vypchať aj so svojou sprostou cigaretou. Chceš tu ostať? V poriadku!“ Vstal a vykročil, že pôjde preč.
Peter Marlowe ho chytil za ruku. „Počkaj! Toto je najväčší deň v našom živote. Nepokaz ho len zato, že tvoji spoluväzni boli trochu bezohľadní.“
„Daj tú ruku preč,“ precedil Kráľ cez zuby, „lebo ti ju odrapím!“

„Vykašli sa na nich,“ povedal Peter Marlowe a slová sa začali z neho sypať. „Vojna sa skončila, a na inom nezáleží. Skončila sa, a my sme prežili. Pamätáš sa, čo si mi vždy vtĺkal do hlavy? Že sa človek musí starať predovšetkým o seba? A tebe sa to podarilo! Prežil si! Čo záleží na tom, čo hovoria druhí?“
„Nestarám sa o nich ani za toľko! Tí s tým nemajú nič spoločného. A nestarám sa ani o teba!“ Kráľ si vytrhol ruku.
Peter Marlowe bezmocne hľadel na Kráľa. „Som tvoj kamarát, dočerta. Chcem ti pomôcť!“
„Nepotrebujem od teba nijakú pomoc!“
„Viem. Ale chcem, aby sme ostali kamaráti. Pozri,“ pokračoval ťažko. „Čoskoro budeš doma —“
„Čerta budem,“ povedal Kráľa v ušiach mu hučala krv. „Nijaký domov nemám!“
V lístí šumel vietor. Svrčky jednotvárne spievali. Okolo nich sa rojili komáre. Svetlá v barakoch začali vrhať ostré tiene a na zamatovej oblohe plával mesiac.
„Netráp sa, kamarát,“ povedal Peter Marlowe súcitne. „Všetko bude zase dobre.“ Neuhol pred strachom, ktorý videl v Kráľových očiach.
„Áno?“ spýtal sa zmučene Kráľ.
„Áno.“ Peter Marlowe zaváhal. „Je ti ľúto, že sa to skončilo, pravda?“
„Daj mi pokoj. Doboha, daj mi pokoj!“ skríkol Kráľ, odvrátil sa a sadol si na peň.
„Všetko bude zase dobre,“ opakoval Peter Marlowe. „A ja som tvoj priateľ. Nikdy na to nezabúdaj.“ Načiahol ľavú ruku, dotkol sa Kráľovho pleca a cítil, ako sa to plece odťahuje pred jeho dotykom.
„Dobrú noc, kamarát,“ povedal ticho. „Uvidíme sa zajtra.“ A skrúšene odišiel preč. Zajtra, sľuboval si, zajtra budem vedieť, ako mu pomôcť.
Kráľ sa pomrvil na pni, rád, že je sám, a zdesený vlastnou samotou. Smedly-Taylor, Jones a Sellars vyjedali taniere.
„Vynikajúce!“ povedal Sellars a oblizoval si šťavu z prstov.
Smedly-Taylor obhrýzal kosť, hoci už bola celkom holá. „Jones, kamarát, klobúk dolu.“ Odgrgol si. „Skvelé zakončenie veľkého dňa. Lahôdka! Celkom ako králik! Trošku šľachovité a možno o čosi tuhšie, ale lahôdka!“
„Už roky som si tak na ničom nepochutnal,“ krochkal Sellars. „Mäso je trošku tučné, ale namojdušu ohromné.“ Pozrel na Jonesa. „Nemôžeš zohnať viac ? Jedno stehno na chlapa nie je bohviekolko.“
„Možno.“ Jones fajnovo zdvihol posledné zrnko ryže. Tanier mal

vylízaný a prázdny a brucho nádherne plné. „Ale mali sme šťastie, čo?“
„Kde si to zohnal?“
„Blakely mi o nich povedal. Predával ich nejaký Austrálčan.“ Jones grgol. „Kúpil som všetko, čo mal.“ Pozrel na Smedlyho-Taylora. „Šťastie, že si mal tie peniaze.“
Smedly-Taylor zašomral. „Áno.“ Otvoril peňaženku a hodil na stôl tristošesťdesiat dolárov. „Ešte tam je na ďalších šesť. Čo máme na sebe šetriť, no nie, panstvo?“
Sellars pozrel na bankovky. „Ak si mal odložené toľké peniaze, prečo si z nich už dávno trocha nepustil?“
„Vraj prečo?“ Smedly-Taylor vstal a pretiahol sa. „Lebo som si ich odkladal na dnes. A basta,“ doložil. Žulové oči sa upreli na Sellarsa.
„Ale veď nevyskakuj, človeče, nič od teba nevyzvedám. Len neviem pochopiť, ako sa ti to podarilo, to je všetko.“
Jones sa usmial. „Treba mať spojencov aj v jame levovej. Kráľ vraj skoro dostal infarkt!“
„Čo má Kráľ spoločné s mojimi peniazmi?“ spýtal sa Smedly-Taylor.
„Nič.“ Jones začal rátať peniaze. Naozaj tam bolo tristošesťdesiat dolárov, dosť na dvanásť stehien z rusa tikus po tridsať dolárov, čo je ich skutočná cena, a nie šesťdesiat, ako nahovoril Smedlymu-Taylorovi. Jones sa v duchu smial a povedal si, že Smedly-Taylor bez všetkého môže platiť dvojnásobnú cenu, keď má teraz toľko peňazí. Bol by rád vedel, ako sa Smedlymu-Taylorovi podarila tá krádež, ale uznal, že Smedly-Taylor má pravdu, keď si svoje tajomstvá necháva pre seba. Tak ako on zatajil tie druhé tri stehná z rusa tikus. Tie, čo s Blakelym potajomky uvarili a zjedli dnes popoludní. Blakely zjedol jedno, on dve. A tie, spolu s tým tretím, čo zjedol teraz večer, ho naozaj zasýtili. „Namojdušu,“ povedal a pošúchal si brucho, „pochybujem, že by som každý deň vládal tofko jesť.“
„Zvykneš si,“ povedal Sellars. „Ja som ešte hladný. Len nebuď lenivý a skús ich ešte zopár zohnať.“
„Čo tak partiu bridžu?“ navrhol Smedly-Taylor.
„Výborne,“ súhlasil Sellars. „Koho vezmeme za štvrtého?“
„Samsona?“
Jones sa zasmial. „Stavím sa, že by ho šiel šľak trafiť, keby sa dozvedel o tom mase.
„Čo myslíte, ako dlho potrvá, kým naši prídu do Singapuru?“ spýtal sa Sellars a usiloval sa zakryť obavy.
Smedly-Taylor pozrel na Jonesa. „Pár dní. Najviac ak týždeň. Ak

sa tí tunajší Japonci naozaj vzdajú.“
„Ak nám nechali rádio, tak sa vzdajú.“
„Dúfam, že áno. Bodaj by si mal pravdu.“
Pozerali jeden na druhého. Na dobré jedlo celkom zabudli a objímal ich strach pred budúcnosťou.
„Netreba sa plašiť. Všetko — všetko bude v poriadku,“ povedal Smedly-Taylor, navonok sebaistý. Ale v duši ho chytala hrôza, keď si spomenul na Maisie a na synov a na dcéru a rozmýšľal, či ešte žijú.
Tesne pred úsvitom prehrmelo nad táborom štvormotorové lietadlo. Ci bolo spojenecké alebo japonské, to nikto nevedel, ale pri prvom zvuku motorov pochytila chlapov panika a čakali, kedy sa z neba začnú sypať bomby. Keď bomby neprišli a lietadlo odletelo, chytila ich nová panika. Možno na nás zabudli — nikdy neprídu.
Evvart po hmate našiel cestu nazad do baraku, zatriasol Petra Marlowa a zobudil ho. „Peter, chodí chýr, že to lietadlo krúžilo nad letiskom — že z neho niekto zoskočil na padáku!“
„Videl si to?“
„Nie.“
„Rozprával si sa s niekým, kto to videl ?“
„Nie. Je to iba chýr.“ Ewart sa pokúšal zatajiť strach. „Bojím sa, že len čo sa v prístave objavia lode, Japoncov chytí šialenstvo.“
„Ale kde.“
„Bol som pred kanceláriou veliteľa tábora. Je tam celá kopa chlapov, vydávajú buletiny so správami. V tom poslednom stálo — “ Ewarta na chvíľu opustila reč, ale potom pokračoval — „že v Hirošime a Nagasaki bolo vyše tristotisíc mŕtvych a ranených. Vraj tam ľudia ešte stále zomierajú ako muchy — že tá pekelná bomba spraví voľačo so vzduchom a zabíja ďalej. Panebože, keby také čosi urobili v Londýne a ja by som bol veliteľom v takomto tábore — ja — ja by som všetkých pobil. Prisámbohu, všetkých by som pobil.“
Peter Marlowe ho upokojil, potom vyšiel z baraku a kráčal v mocnejúcom svetle k bráne. V duchu sa ešte vždy bál. Vedel, že Ewart má pravdu. Taká pekelná bomba, to je ozaj priveľa. Ale odrazu pochopil istú veľkú pravdu a ďakoval mozgom, ktoré vymysleli tie bomby. Iba bomby zachránili Changi pred zabudnutím. Áno, hovoril si, aj keby tie bomby neskôr neviemčo spôsobili, vždy budem žehnať tým prvým dvom, aj chlapom, ktorí ich zostrojili. Iba ony mi vrátili život, keď už na život nebolo nádeje. A hoci si prvé dve bomby vyžiadali tisíce obetí, práve tým, že boli také ničivé, zachránili život nespočítateľných iných stotisícov. Na-

šich. A ich. A taká je pravda, bože môj.
Našiel sa pri hlavnej bráne. Stáli tam strážni ako vždy. Boli obrátení chrbtom k táboru, ale ešte vždy mali v rukách pušky. Peter Marlowe ich zvedavo pozoroval. Bol si istý, že by vedeli so slepou poslušnosťou zomrieť, aby ochránili chlapov, ktorí ešte včera boli ich opovrhovanými nepriateľmi.
Panebože, pomyslel si Peter Marlowe, akí neuveriteľní sú niektorí ľudia.
A potom odrazu zbadal v mocnejúcom svetle úsvitu zjavenie. Cudzieho človeka, naozajstného človeka, ktorý mal šírku a hrúbku, človeka, ktorý vyzeral ako *človek*. Beloch. Mal zvláštnu uniformu a vyleštené výsadkárske baganče a odznak na barete mu svietil ako oheň a na širokom opasku mal revolver a na chrbte úhľadnú poľnú tanistru.
Kráčal prostriedkom cesty a klopotal opätkami, až prišiel pred strážnicu.
Chlap — teraz už Peter Marlowe videl, že má hodnostné označenie kapitána — kapitán zastal, zagánil na strážnych a potom povedal: „Pozdravte, hovädá sprosté.“
Keď strážni naňho iba hlúpo vyvaľovali oči, kapitán išiel k najbližšiemu z nich, vytrhol mu z ruky pušku s nasadeným bodákom, zlostne ju. zabodol do zeme a opakoval: „Pozdravte ma, hovädá sprosté!“
Strážni naňho nervózne pozerali. Nato kapitán vytiahol revolver, vystrelil do zeme jediný náboj, strážnym rovno pod nohy, a povedal: „Pozdravte, hovädá sprosté.“
Awata, japonský čatár, Awata Hrozný, pokročil dopredu, spotený a nervózny, a poklonil sa. Nato sa všetci poklonili.
„To už je lepšie, hovädá sprosté,“ povedal kapitán. Povytŕhal im všetkým pušky z rúk a pohádzal ich na zem. „Practe sa na tú sprostú strážnicu.“
Awata pochopil jeho gesto. Zavelil a strážni nastúpili do radu. Potom zavelil ešte raz a všetci sa zase poklonili.
Kapitán stál a pozeral na nich. Potom ich pozdrav opätoval.
„Pozdravte, hovädá sprosté,“ povedal znova.
Strážni sa znova poklonili.
„Dobre,“ povedal kapitán. „A keď nabudúce poviem pozdravte, tak pozdravte.“
Awata a všetci strážni sa poklonili a kapitán sa obrátil a kráčal k barikáde.
Peter Marlowe cítil kapitánov pohľad na sebe a na chlapoch okolo seba a vyplašené sa strhol a cúvol.
Videl v kapitánových očiach najprv odpor, potom ľútosť.

Kapitán zakričal na strážnych: „Otvorte tú sprostú bránu, hovädá sprosté.“
Awata pochopil, čo znamená natiahnutá ruka, rýchlo vybehol von aj s tromi strážnymi a odtiahli barikádu.
Kapitán prešiel cez ňu, a keď ju začali zatvárať, zakričal: „Nechajte ten sprostý krám tak.“ A oni nechali bránu tak a poklonili sa na pozdrav.
Peter Marlowe sa usiloval spamätať. To je nemožné. Absolútne nemožné. Nie je pravda, že sa to naozaj odohráva. A zrazu stál kapitán pred ním.
„Dobrý deň,“ povedal. „Som kapitán Forsyth, Kto je tu veliteľom?“ Slová boli tiché a veľmi mierne. Ale Peter Marlowe vnímal len to, že kapitán si ho prezerá od hlavy po päty.
Čo sa robí? čo je to so mnou? pýtal sa Peter Marlowe zúfalo sám seba. Porobilo sa so mnou voľačo? Vyplašené sa odtiahol ešte o krok ďalej.
„Nemusíte sa ma báť.“ Kapitán mal hlboký a súcitný hlas. „Vojna sa skončila. Poslali ma, aby som sa o vás postaral.“
Pokročil dopredu. Peter Marlowe sa odtiahol a kapitán zastal. Pomaly vytiahol škatuľku cigariet. Dobré anglické playersky.
„Dáte si cigaretu?“
Kapitán sa podal ešte o krok a Peter Marlowe ušiel, posadnutý strachom.
„Počkajte!“ kričal za ním kapitán. Potom zamieril k druhému chlapovi, ale aj ten sa zvrtol a ušiel. Všetci chlapi pred kapitánom utekali.
Na Changi doľahol druhý veľký strach. Som, aký mám byť? A naozaj, po toľkom čase? Totiž, mám to v hlave v poriadku? Koniec koncov, je to tri a pol roka. A panebože, pamätáš sa, čo Van de Velde písal o impotencii? Bude to fungovať? Budem sa môcť milovať ? Budem ako predtým ? Videl som kapitánovi na očiach, aký bol zdesený, ked na mňa pozeral. Prečo? Čo to je so mnou? Myslíš, že sa ho môžem opýtať, že sa ho smiem opýtať... či som normálny ?
Kráľ ležal na posteli a namrzene rozmýšľal, ked sa dopočul o dôstojníkovi. Dosiaľ mal síce najlepšie miesto pod oblokom, ale teraz mu už ostalo len toľko priestoru ako hocikomu inému— meter osemdesiat krát meter dvadsať. Keď sa vrátil zo severnej záhrady, zistil, že posteľ a kreslá mu presunuli a do priestoru, ktorý podľa práva patril jemu, sa nanosili iné priče. Nič nepovedal a oni tiež nič nepovedali, ale pozeral na nich a oni sa jeho pohľadu vyhýbali.
A okrem toho mu nik nevybral a neodložil večeru. Ostatní ju

jednoducho zjedli.
„Aha," povedal Tex roztržito, „asi sme na teba zabudli. Nabudúce buď radšej tu. Futráž si musí strážiť každý sám."
Tak si spravil jednu zo svojich sliepok. Vypitval ju a usmažil a zjedol. Ci vlastne zjedol z nej polovicu, lebo druhú si odložil na raňajky. Teraz mu ostali už len dve sliepky. Ostatné zjedol počas posledných dní — a rozdelil sa o ne s chlapmi, ktorí mu pomáhali.
Včera chcel niečo kúpiť v táborovom obchode, ale kopa peňazí, čo dostal za diamant, nebola nič hodna. V peňaženke mal ešte jedenásť amerických dolárov, a tie hodnotu nestratili. Ale vedel — a pri tej myšlienke ho zamrazilo — že o jedenástich dolároch a dvoch sliepkach dlho nevydrží.
Tej noci spal málo. Ale v šeristom svetle nad ránom sa zamyslel sám nad sebou a povedal si, že to je slabošské a hlúpe a nehodné Kráľa — čo mu už môže záležať na tom, že keď ide cez tábor, ľudia sa tvária, akoby ho nevideli — Brant a Prouty a Samson a všetci ostatní išli okolo neho a neodpovedali mu na pozdrav. Všetci do jedného. Tinker Bell a Timsen a vojenskí policajti a jeho donášači a zamestnanci — chlapi, ktorým pomáhal, poznal ich, bral od nich veci na predaj, alebo im dával jedlo, cigarety či peniaze. Všetci naňho pozerali, akoby vôbec neexistoval. Keď dosiaľ chodil po tábore, sledovali ho oči a obklopovala ho nenávisť; teraz nebolo nič. Nijaké oči, nijaká nenávisť, nijaké znamenie, že ho vôbec poznajú.
Bolo to príšerné chodiť po tábore ako duch. Vrátiť sa domov ako duch. Ležať v posteli ako duch.
Nič.
Teraz počúval Texa, ako zo seba chrlí neuveriteľnú novinu, že prišiel kapitán, a cítil, ako v nich začína hlodať nový strach.
,,Čo sa vám robí?" spýtal sa. „Čo tu čučíte ako zarezaní? Prišiel sem nejaký ksicht, to je všetko."
Nikto neodpovedal.
Kráľ vstal, podráždený tým mlčaním, zhnusený nad ním. Oblie-. kol si najlepšiu košeľu a čisté nohavice a otrel si prášok z vyleštených topánok. Čiapku si nasadil frajersky nabok a na chvíľu zastal vo dverách.
„Tuším si dnes zase niečo uvarím," povedal len tak všeobecne.
Keď sa obzrel, videl v tvárach hlad a v očiach sotva skrývanú nádej. Pookrial a zase sa cítil normálny a po jednom si ich prezeral, akoby si vyberal.
„Budeš mať dnes robotu, Dino?" spýtal sa nakoniec.
„É, nie. Nie," odvetil Dino.
„Treba mi postlať a mám aj niečo na vypratie."

„Mám — é — mám ti to spraviť?“ opýtal sa Dino nesvoj.
„Chceš?“
Dino v duchu zaklial, ale spomenul si, ako včera večer voňala sliepka, a to zlomilo jeho vôľu. „Samo,“ povedal.
„Ďakujem, kamarát,“ povedal Kráľ výsmešné, lebo sa zabával na Dinovom očividnom zápase s vlastným svedomím. Obrátil sa a pohol sa dolu schodmi.
„Hej, a ktorú sliepku si dáš?“ zavolal za ním Dino.
Kráľ ani nezastal. „Ešte si to rozmyslím,“ povedal. „Ty len posteľ a vyper čo treba.“
Dino sa oprel vo dverách a hľadel, ako Kráľ kráča na slnku popri múre väznice a stráca sa za rohom. „Hovädo.“
„Bež prať,“ podpichoval ho Tex.
„Bozaj ma. Som hladný.“
„Dostal ťa, aby si ho obskakoval aj bez sliepky.“
„Jednu dnes zje,“ vyhlásil Dino tvrdohlavo. „A ja mu s ňou pomôžem. Doteraz sa ešte nestalo, aby sám žral a nedal nič tomu, čo mu pomáhal.“
„A včera večer?“
„Včera bol nasrdený ako brigadír, lebo sme mu zabrali miesto.“ Dino myslel na anglického kapitána a na domov a na svoje dievča a rozmýšľal, či ešte naňho čaká, alebo sa už vydala. Samo, povedal si zachmúrene, dávno je vydatá a na mňa nečaká nik. A kde doboha splaším robotu ?
„To bývalo predtým,“ povedal Byron Jones III. „Stavím sa, že teraz tú sliepku upečie a zožerie rovno pred nami, sviniar.“ Ale myslel na domov. Nech sa prepadnem, ak tam zostanem. Zoženiem si vlastný byt. Mhm. Ale kde naň dočerta vezmem peniaze?
„A keby aj, tak čo?“ spýtal sa Tex. „Už tu nebudeme tvrdnúť viac ako také dva-tri dni.“ A potom domov do Texasu, rozmýšľal. Dostanem nazad svoju robotu? A kde v pekle budem bývať? A čo geršle, tie si mám nakresliť? A keď si nabalím ženskú, bude to fungovať ?
„Čo ten anglánsky lampasák, Tex? Myslíš, že by sme mali ísť za ním?“
„Jasné, že mali. Ale až neskôr, dočerta, alebo možno zajtra. Musíme si zvyknúť na tú predstavu.“ Tex potlačil zamrazenic. „Keď pozrel na mňa — celkom ako keby sa pozeral na... na nejaké čudo. Boha jeho, čo je na mne také čudné? Vyzerám normálne, no nie?“
Všetci si prezerali Texa a pokúšali sa nájsť, čo sa na ňom mohlo dôstojníkovi zdať čudné. Ale videli iba Texa, toho Texa, ktorého poznali tri a pol roka.

„Mne sa zdáš celkom normálny," povedal nakoniec Dino. „Ak je tu niekto čudo, tak on. Mňa by teda nik nedostal na to, aby som skočil na padáku do Singapuru. Keď je to tu všetko samý šikmooký. Ani bohovi. Ak je tu niekto čudo, tak on."

Kráľ kráčal popri múre väznice. Si chumaj sprostý, hovoril si. Prečo musíš rovno stratiť glanc? Svet je v poriadku. Samo. A ty si stále Kráľ. Ešte stále si jediný, čo vie, ako na vec.
Posunul si čiapku nad ucho a v duchu sa zasmial, keď si spomenul na Dina. Sviniar, teraz nadávala trasie sa, či naozaj dostane z tej sliepky, lebo vie, že som ho dobehol a musí pracovať len na dobré slovo. Kašlať naňho, nech sa trocha potrápi, pomyslel si Kráľ veselo.
Prešiel cez chodník medzi dvoma barakmi. Okolo barakov postávali skupinky chlapov. Všetci pozerali na sever, k bráne, mlčky, nehybne. Zahol okolo ďalšieho baraku a uvidel dôstojníka, ako stojí chrbtom k nemu uprostred mora samoty a zmätene sa obzerá. Videl, že dôstojník sa pohol k niekoľkým zajateom,a Kráľ sa sardonicky zasmial, keď videl, ako pred ním cúvajú.
Strelení, pomyslel si cynicky. Normálne strelení. Čoho sa tu treba báť? Veď je to len kapitán. Áno, a na betón bude potrebovať pomoc. Ale z čoho je on taký vyvalený, to teda fakt neviem.
Pridal do kroku, ale stúpal takmer nečujne.
„Dobré ráno, pán kapitán," povedal rezko a zasalutoval.
Kapitán Forsyth sa vyľakane zvrtol. „A. Dobrý deň." S úľavou si vydýchol a opätoval pozdrav. „Chvalabohu, aspoň niekto normálny." Potom si uvedomil, čo vlastne povedal. „Prepáčte. Nechcel som —"
„To nič," povedal úslužne Kráľ. „Z tejto diery každému začne preskakovať. Prisámvačku, ale sme radi, že vás tu vidíme. Vitajte v Changi!"
Forsyth sa usmial. Bol oveľa menší ako Kráľ, ale stavaný ako tank. „Ďakujem. Som kapitán Forsyth. Poslali ma starať sa o tábor, kým sem nepríde naša flotila."
„Kedy to bude?"
„O šesť dní."
„A skôr by sa to nedalo?"
„Také volaco si žiada svoj čas, ak sa nemýlim." Forsyth ukázal hlavou k barakom. „Čo sa to tu všetkým porobilo? Akoby som bol malomocný."
Kráľ pokrčil plecami. „Asi šok. Ešte neveria vlastným očiam. Veď viete, ľudia sú všelijakí. A bol to dlhý čas."
„Áno, to bol," povedal Forsyth pomaly.

„Hlúpe, že sa vás tak boja.“ Kráľ zase pokrčil plecami. „Ale taký je už život, a je to ich vec.“
„Vy ste Američan?“
„Samo. Je nás tu dvadsaťpäť. Všetko dokopy — dôstojníci, poddôstojníci, mužstvo. Náš najvyšší dôstojník je kapitán Brough. Zostrelili ho nad kopcami v štyridsiatom treťom. Chceli by ste sa s ním stretnúť?“
„Pravdaže.“ Forsyth bol na smrť ustatý. Touto úlohou ho poverili pred štyrmi dňami v Barme. Čakanie na let a zoskok a cesta na strážnicu a obavy nad tým, čo ho čaká a čo spravia Japonci a ako dočerta vôbec vyplní rozkazy — to všetko mu nedalo spať a prena-sledovalo ho hrôzou aj vo sne. No čo, kamarát, sám si sa o tú robotu hlásil a dostal si ju, a teraz si tu. Aspoň si obstál v prvej skúške pri hlavnej bráne. Chumaj, povedal si, taký si bol oplašený, že si nevedel povedať nič iné, len „Pozdravte, vy hovädá sprosté“.
Zo svojho miesta videl Forsyth skupinky chlapov, ako naňho hľadia z barakov a oblokov a dverí a z tieňov. Všetci mlčali.
Videl cestu, pretínajúcu tábor, a za ňou latríny. Všimol si baraky ako vredy a do nosa mu udieral pach potu, plesne a moču. Všade samé prízraky — prízraky v handrách, prízraky v zásterkách okolo iiedier, prízraky v sarongoch — len kosť a koža.
„Nič vám nie je?“ spýtal sa Kráľ starostlivo. „Nevyzeráte bohvieako.“
„Nič mi nechýba. Kto sú tí chudáci ?“
„Jednoducho tunajší chlapi,“ povedal Kráľ. „Dôstojníci.“
„Čože?“
„Samo. Čo má s nimi byť?“
„To mi chcete povedať, že to sú dôstojníci?“
„Áno. Všetky tieto baraky sú dôstojnícke. Hentie bungalowy, tam bývajú hlaváči — majori a plukovníci. V barakoch na juh od väznice býva asi tisíc Austrálčanov a Anglán— Angličanov,“ opravil sa rýchlo. „Vo väznici je asi sedem alebo osemtisíc Angličanov a Austrálčanov. Všetko mužstvo a poddôstojníci.“
„A všetci takíto?“
„Prosím?“
„Vyzerajú všetci takto? Všetci sú takto poobliekaní?“
„Samo.“ Kráľ sa zasmial. „Keď sa nad tým človek zamyslí, naozaj vyzerajú ako banda žobrákov. Doteraz mi to fakt tak neprišlo.“
Potom si uvedomil, že Forsyth si ho kriticky obzerá.
„Čo sa robí?“ spýtal sa a úsmev ho prešiel.
Za nimi a všade naokolo stáli chlapi a pozerali na nich. Bol tam aj Peter Marlowe. Ale všetci sa držali obďaleč. Všetci rozmýšľali, či majú veriť vlastným očiam, či naozaj vidia človeka, ktorý vyzerá

ako človek, má za pásom revolver a rozpráva sa s Kráľom.
„Prečo sa od nich tak líšite?“ spýtal sa Forsyth.
„Prosím?“
„Ako to, že ste riadne oblečený — a oni sú v handrách?“
Kráľov úsmev sa zase rozžiaril. „Staral som sa o svoje šaty. Oni asi nie.“
„Vyzeráte celkom zdravo.“
„Nie až tak zdravo, ako by som chcel, ale tuším som celkom vo forme. Nechcete, aby som vám to tu poukazoval? Myslel som si, že sa vám zíde pomoc. Mohol by som splašiť pár chlapov a dať dokopy jednotku. Tábor je prakticky bez zásob. Ale v garáži je nákladiak. Mohli by sme zájsť do Singapuru a zrekvirovať —“
„Ako to, že ste tu zrejme jedinečný?“ prerušil ho Forsyth a tie slová boli ako guľky.
„Prosím?“
Forsyth ukázal hrubým prstom na tábor. „Vidím dobrých dvesto či tristo ľudí, ale vy jediný ste oblečený. Nikde niet človeka, čo by nebol vychudnutý ako trieska, ale vy,“ obrátil sa a pozrel na Kráľa a oči mal ako kremeň, „vy ste ‚vo forme.“
„Som ako oni. Len som sa vedel obracať. A mal som šťastie.“
„V takomto pekle nijaké šťastie neexistuje.“
„Čoby nie,“ povedal Kráľ. „A na tom nie je nič zlého, ak sa človek stará o svoje šaty. A ak dbá o vlastné zdravie, ako len vie, tak na tom tiež nič zlého nie je. Človek sa musí vedieť sám o seba postarať. Na tom nie je nič zlého.“
„Vôbec nič zlého,“ povedal Forsyth, „pokiaľ to nejde na úkor iných!“ Nato vyhŕkol: „Kde nájdem veliteľa tábora?“
„Tam.“ Kráľ mu ukázal. „Prvý rad bungalowov. Neviem, čo vás to pochytilo. Chcel som vám pomôcť. Myslel som si, že budete potrebovať niekoho, čo vás oboznámi —“
„Vašu pomoc nepotrebujem, desiatnik! Ako sa voláte?“
Kráľ už oľutoval, že sa unúval a ponúkal pomoc. Hovädo sprosté, pomyslel si zúrivo, to máš z toho, že si potíš tričko. „King. Kráľ. Pán kapitán.“
„Môžete odísť, desiatnik. Nezabudnem na vás. A môžete sa spoľahnúť, že pri prvej príležitosti vyhľadám kapitána Brougha.“
„A to už má čo znamenať?“
„To znamená, že sa mi zdáte vrcholne podozrivý,“ odsekol Forsyth. „Chcem vedieť, prečo ste v dobrej kondícii, a ostatní nie. Aby ste boli v takejto diere dobre živený, na to treba peniaze, a tu sa určite bolo veľmi ťažko dostať k peniazom. Veľmi ťažko! Napríklad udavačstvom! Alebo čiernym obchodom s liekmi či s jedlom —“

„Také hovadiny mi tu nikto nebude —“
„Môžete odísť, desiatnik! Ale nezabudnite, že si vás zvlášť starostlivo prešetrím!“
Kráľ sa musel z celej sily ovládať, aby kapitána neudrel päsťou do tváre.
„Môžete odísť,“ opakoval Forsyth, a potom zúrivo doložil: „Nech vás už nevidím!“
Kráľ zasalutoval a odišiel a pred očami mal krvavý závoj.
„Ahoj,“ ohlásil sa Peter Marlowe a zastal Kráľovi cestu. „Na-mojdušu, chcel by som mať tvoju odvahu.“
Kráľovi sa vyčistili oči a chripľavo povedal: „Dobrý deň. Pán nadporučík.“ Zasalutoval a pustil sa ďalej.
„Preboha, Radža, čo sa ti to porobilo?“
„Nič. Len — len nemám chuť na reči.“
„Prečo? Ak som ťa nejako urazil, alebo ak ti idem na nervy, tak mi to povedz. Prosím ťa.“
„Ty s tým nemáš nič spoločného.“ Kráľ sa nasilu usmial, ale v duchu zúfalo volal: Kristepane, čo som také strašné urobil ? Kŕmil som tie svine, pomáhal som im, a teraz robia, akoby som neexistoval.
Obzrel sa za Forsythom a videl, ako kráča medzi dva baraky a stráca sa z dohľadu. A ten, pomyslel si zmučene, ten si myslí, že som nejaký udavač.
„Čo povedal?“ spýtal sa Peter Marlowe.
„Nič. Len — totiž — mám mu voľačo vybaviť.“
„Som tvoj priateľ. Pomôžem ti. Nestačí, že som tu?“
Ale Kráľ túžil iba po jednom: skryť sa. Forsyth a všetci ostatní mu vzali tvár. Vedel, že je stratený. A bez tváre bol posadnutý hrôzou.
„Uvidíme sa,“ zašomral, zasalutoval a rýchlo sa poberal preč. Kristepane, nariekal v duchu, vráť mi moju tvár! Prosím ťa, vráť mi tvár!
Na druhý deň zakrúžilo nad táborom lietadlo. Z jeho brucha sa vysypali padáky so zásobami. Niektoré z nich dopadli do tábora. Nik nešiel hľadať tie, čo padli von. Nikto neopustil bezpečie Changi. Ešte vždy to mohol byť úskok. Muchy sa rojili, zopár chlapov zomrelo.
Ďalší deň. Potom začali lietadlá krúžiť okolo letiska. Do tábora vpochodoval plukovník. S ním boli lekári a ošetrovatelia. Priniesli lieky. Ďalšie lietadlá krúžili a pristávali.
Odrazu začali po tábore hrmieť džípy a objavili sa obrovskí chlapi s cigarami a štyria lekári. Samí Američania. Vtrhli do tábora, napichali Američanom injekcie, nalievali ich litrami čerstvej pomarančovej šťavy, dávali im jedlo a cigarety a objímali ich — svojich

chlapcov, svojich hrdinov. Naložili ich do džípov a odviezli ich k bráne, kde už čakalo nákladné auto.
Peter Marlowe to sledoval celý udivený. Veď to nie sú hrdinovia, pomyslel si zmätene. Ani my. My sme prehrali. Prehrali sme vojnu, . svoju vojnu. Pravda? Nie sme hrdinovia. My nie!
V tejto zmätenej hmle myšlienok zazrel Kráľa. Svojho priateľa. Celé dni čakal, aby sa s ním mohol porozprávať, ale zakaždým, ked ho našiel, Kráľ ho odbil. „Neskôr," povedal mu. „Teraz nemám čas." Keď došli noví Američania, ešte stále nemal čas.
A tak Peter Marlowe stál spolu s mnohými inými pri bráne a pozeral, ako Američania odchádzajú. Čakal, že povie svojmu priateľovi posledné zbohom, trpezlivo čakal, že sa mu bude môcť poďakovať za ruku a za spoločný smiech.
Medzi zvedavcami bol aj Grey.
Forsyth unavene stál pri nákladnom aute. Natiahol ruku so zoznamom. „Originál je pre vás, pán major," povedal americkému veliteľovi. „Všetci vaši ľudia sú tam uvedení podľa hodnosti, príslušnosti k zbrani a osobného čísla."
„Ďakujem," povedal major, zavalitý výsadkár s ovísajúcimi lícami. Podpísal papier a vrátil zvyšných päť kópií. „Kedy prídu vaši?"
„O pár dní."
Major sa poobzeral a striaslo ho. „Zdá sa, že nejaká pomoc by vám nezaškodila."
„Nemáte náhodou zbytočné lieky?"
„Samo. Plný eroplán. Viete čo? Kčd naši mládenci odštartujú, priveziem vám to sem na džípoch. Nechám vám tu doktora a dvoch ošetrovateľov, kým neprídu vaši."
„Ďakujem." Forsyth si pošúchal tvár, aby zahnal únavu. „Tí sa nám naozaj zídu. Dám vám na tie lieky potvrdenie. Veliteľstvo frontu uzná môj podpis."
„Kašlať na papiere. Potrebujete lieky, tak ich dostanete. Nato sú."
Obrátil sa. „Tak, seržant, dajte to nastúpiť na auto." Podišiel k džípu a pozeral, ako priväzujú nosidlá. „Čo poviete, pán doktor ?"
„Do Ameriky to vydrží." Lekár zdvihol pohľad od bezvedomej postavy, sputnanej zvieracou kazajkou. „Ale to je asi tak všetko. Načisto sa pomiatol."
„Došľaka," povedal major ustato a spravil na zozname kvačku pri Maxovom mene. „Má to tak niekto smolu." Stíšil hlas. „A ostatní?"
„Tiež nie nič slávne. Vo všeobecnosti, príznaky odcudzenia. Obavy pred budúcnosťou. Jediný zo všetkých je fyzicky ako-tak v slušnej kondícii."
„Namojdušu, nechápem, ako vôbec niekto z nich prežil. Boli ste v tej väznici?"

„Samo. Len tak na skok. Ale stačilo mi.“
Peter Marlowe sa chmúrne prizeral. Cítil sa nešťastný, ale nielen zato, že jeho priateľ odchádza. Bolo v tom čosi viac. Doľahol naňho smútok, lebo Američania išli preč. Akosi mal pocit, že patrí tam k nim, a to bolo nesprávne, lebo boli cudzinci. A jednako si uvedomoval, že sa medzi nimi necítil ako cudzinec. Je to závisť? pýtal sa v duchu. Alebo žiarlivosť? Nie, asi nie. Neviem prečo, ale mám pocit, že oni idú domov a mňa nechali tu.
Keď zazneli rozkazy a chlapi sa začali škriabať na korbu, podišiel k autu. Brough a Tex a Dino a Byron Jones III. a všetci ostatní vyzerali neskutoční, keď na nich svietili nové naškrobené uniformy. Všetci sa zhovárali, kričali a smiali sa. Iba Kráľ nie. Stál bokom. Sám.
Peter Marlowe bol rád, že jeho priateľ je zase medzi svojimi, a dúfal, že len čo sa odtiaľto pohnú, všetko bude zase dobre.
„Tak nasadať, mládenci.“
„Hybaj, lez už do toho auta.“
„Najbližšia stanica Amerika!“
Grey si neuvedomil, že stojí pri Petrovi Marlowovi. „Poslali vraj po nich lietadlo a odvezú ich rovno do Ameriky,“ povedal, pozerajúc na nákladné auto. „Osobitné lietadlo. Je to možné? Pre pár vojakov a nižších dôstojníkov?“
Ani Peter Marlowe doteraz nezbadal Greya. Pozrel naňho plný pohŕdania. „Vy ste taký odporný snob, Grey, keď na to príde.“
Grey zvrtol hlavou. „Aha, to ste vy.“
„Áno.“ Peter Marlowe kývol na nákladné auto. „Myslia si, že jeden človek je taký dobrý ako druhý. Tak dostali celé lietadlo, sami pre seba. Skvelý nápad, keď sa nad tým zamyslíte.“
„Nehovorte mi, že vyššie vrstvy si konečne uvedomili —“
„Ale zhasnite.“ Peter Marlowe sa odtiahol, lebo sa mu dvíhala žlč.
Pri aute stál seržant; bol to obrovský chlap, na rukáve mal hodnostné označenie z množstva pások a v ústach držal nezapálenú cigaru. „Tak padám. Lezte na to auto,“ opakoval trpezlivo.
Kráľ ostal na zemi ako posledný.
,,Boha vám, tak už nasadnite!“ zavrčal seržant. Kráľ sa ani nepohol. Nato seržant podráždene zahodil cigaru, bodol prstom do vzduchu a zakričal: „Vy tam! Desiatnik! Pohnite tým zadkom a ležte na auto!“
Kráľ sa prebral z tranzu. „Áno, pán seržant. Prepáčte, pán seržant.“
Pokorne sa vyškriabal na korbu a ostal stáť, hoci ostatní sedeli, a všade okolo neho sa chlapi vzrušene rozprávali, ale s ním sa nezhováral nikto. Pridržal sa bočnice, keď auto s hrmotom ožilo a rozvírilo prach Changi.

Peter Marlowe sa rozbehol ako zdivený a zdvihol ruku, že priateľovi zakýva. Ale Kráľ sa neobzrel. Nikdy sa neobzeral na to, čo bolo za ním.
Pri bráne Changi odrazu padla na Petra Marlowa nesmierna clivota.
„Ten pohľad teda stál za to," povedal Grey škodoradostne.
Peter Marlowe sa zvrtol k nemu. „Choďte do kelu, kým vám voľačo nespravím."
„Pekné bolo pozerať sa, ako odchádza. „Vy tam, desiatnik, pohnite tým zadkom a lezte na auto!" Greyovi sa v očiach zlomyseľné zalesklo. „Bol niktoš a odišiel ako niktoš."
Ale Peter Marlowe si pamätal Kráľa iba v jeho pravej podobe. To nebol Kráľ, čo pokorne vravel: „Áno, pán seržant." Kdeže. Toto bol celkom iný človek, vytrhnutý z lona Changi, v ktorom tak dlho dozrieval.
„Ako zlodej," doložil Grey provokatívne.
Peter Marlowe zaťal ľavú päsť, už zdravú. „Varoval som vás, a naposledy."
Z celej sily udrel Greya do tváre, až ho odhodilo dozadu, ale Grey sa udržal na nohách a vrhol sa na Petra Marlowa. Obaja sa pustili do seba a vtom sa pri nich objavil Forsyth.
„Prestaňte!" rozkázal. „Prečo sa bijete?"
„Pre nič," povedal Peter Marlowe.
„Dajte preč tú ruku," povedal Grey a vytrhol sa Forsythovi. „Nepleťte sa do toho!"
„Ak hned nedáte pokoj, naparím vám obom domáce väzenie!" Tu Forsyth s hrôzou zbadal, že jeden z nich je kapitán a druhý nadporučík letectva. „Mali by ste sa hanbiť, ruvete sa tu ako obyčajní vojaci! Zmiznite odtiaľto, jeden ako druhý. Vojna sa skončila, preboha!"
„Naozaj?" Grey vrhol ešte jeden pohľad na Petra Marlowa a pobral sa preč.
„Čo je to medzi vami?" spýtal sa Forsyth.
Peter Marlowe hľadel do diaľky. Nákladné auto už zmizlo. „To by ste aj tak nerozumeli," povedal a odvrátil sa.
Forsyth hľadel za ním, kým sa mu nestratil. To máš teda pravdu, pomyslel si vyčerpané. Keď ide o vás, tak nerozumiem vôbec ničomu.
Obrátil sa zase k bráne Changi. Stáli pri nej skupinky chlapov ako vždy a mlčky hľadeli von. Brána bola strážená ako vždy. Ale strážili ju dôstojníci, a nie Japonci ani Kórejci. Tých poslal preč hned v ten deň, co prišiel, a postavil pri bráne dôstojnícku stráž, aby bol tábor v bezpečí a chlapi sa nerozutekali. Lenže stráže boli

zbytočné, lebo nikto sa nepokúšal dostať von ani dnu. Nerozumiem to, vravel si Forsyth ustato. Neviem to pochopiť. Nič sa nedá pochopiť.
Iba potom si spomenul, že nezahlásil toho podozrivého Američana — toho desiatnika. Mal toľko vecí na starosti, že naňho načisto zabudol. Somár sprostý, a teraz je už neskoro! Potom si spomenul, že americký major sa vráti. Dobre, pomyslel si, poviem mu to. Ten si už naňho posvieti.
O dva dni prišli ďalší Američania. A naozajstný americký generál. Rojili sa okolo neho fotografi a reportéri a pobočníci ako včely okolo kráľovnej. Zaviedli ho k veliteľovi tábora. Potom tam nakomandovali aj Petra Marlowa, Maca a Larkina. Generál zdvihol slúchadlo a predstieral, že počúva.
„Ostaňte tak, pán generál!“
„Ešte jednu fotku, generál.“
Petra Marlowa strčili dopredu a kázali mu zohnúť sa nad rádiom, akoby generálovi niečo vysvetľoval.
„Nie tak — nech vám vidieť do tváre. Áno, a aby vo svetle vynikli tie kosti. Tak je to lepšie.“
V tú noc pribil Changi k zemi tretí a najväčší strach.
Strach pred zajtrajškom.
Celý tábor pochopil, že vojna sa naozaj skončila. Bolo sa treba pozrieť budúcnosti do očí. Budúcnosti mimo Changi. A budúcnosť bola teraz. Teraz.

A chlapi v Changi sa utiahli do seba. Nebolo kam inam uniknúť. Kde sa skryť. Nikde, iba vo vlastnom vnútri. A tam bol strach.

V Singapure pristálo spojenecké loďstvo. Do Changi sa hrnuli ďalší ľudia zvonku.
A potom sa začali sypať otázky.
— Meno, hodnosť, osobné číslo, jednotka ?
— Kde ste bojovali?
— Kto padol?
— Koľkých zabili ?
— A čo zverstvá ? Koľkokrát vás bili ? Koho pred vami prebodli bodákom ?
— Nikoho? Vylúčené. Rozmýšľajte, človeče. Hýbte mozgom! Spomínajte! Koľkí zomreli? Na lodi? Traja, štyria, piati? Prečo? Kto bol s vami ?
— Kto zostal z vašej jednotky? Desiati? Z pluku? No vidíte, to už je lepšie. A ako zomreli tí ostatní? Áno, podrobnosti!
— Aha, takže ste videli, ako ich prebodli bodákom?

— Priesmyk Troch pagôd ? Aha, železnica! Áno. O tom vieme. Čo môžete dodať ? Koľko potravy ste dostávali ? Anestetika ? Prepáčte, samozrejme, zabudol som. Cholera ?
— Áno, o tábore číslo tri viem všetko. A čo štrnástka ? Ten na barmsko-siamskej hranici ? Tam zomreli tisíce, pravda ?
A s otázkami priniesli ľudia zvonka názory. Chlapi v Changi počuli, ako si ich ukradomky šepkajú medzi sebou.
— Videl si toho chlapa ? Panebože, to je nemožné. Behá tu nahý! Verejne!
— A pozri tam l Ten si verejne koná potrebu! Bože dobrý, ani sa len neutiera papierom! Iba vodou a holými rukami í Kristepane — všetci to tak robia!
— Pozri na to svinstvo! Panebože, ved tá posteľ sa len tak hmýri plošticami!
— Kam to až klesli, chudáci špinaví — horší ako zvieratá!
— Mali by ich zavrieť do blázinea! Fakt je, že to s nimi porobili Japonci, ale aj tak by bolo bezpečnejšie dať ich pod zámku. Veď ani nevedia, čo sa smie a čo nie!
— Pozri, ako sa nadžgávajú tým svinstvom! Človeče, dáš im chlieb a zemiaky, a oni chcú ryžu!
— Musím sa vrátiť na loď. Neviem sa dočkať, kedy sem privediem ostatných. Takú príležitosť máš iba raz za život, toto už nikde neuvidia.
— Panebože, tie ošetrovateľky ale riskujú, že tu chodia len tak.
— Ale čo, nič sa im nestane. Plno dievčat si to sem chodí obzrieť. Prisámbohu, ale hentá, to je teda číslo!
— Odporné, ako tí zajatci na nich vyvaľujú oči!

A s otázkami a názormi priniesli ľudia zvonku aj odpovede.
— Á, nadporučík Marlowe? Áno, dostali sme telegrafickú odpoved z Admirality. Kapitán Marlowe je — ehm — ľutujem, ale váš otec už nežije. Padol v boji pri sprevádzaní konvoja do Murmanska. Desiateho septembra štyridsaťtri. Sústrasť. Ďalší!
— Kapitán Spence? Áno. Máme pre vás veľa pošty. Vydajú vám ju na strážnici. Aha, ešte niečo. Vaša — vaša manželka a dcéra zahynuli v Londýne pri nálete. V januári tohto roku. Sústrasť. Bola to V2. Hrozné. Ďalší!
— Podplukovník Jones? Áno, pán podplukovník. Ste v prvej skupine, ktorá odchádza zajtra. Idú všetci vyšší dôstojníci. Bon voyage ! Ďalší.
— Major McCoy? Aha, áno, vy ste sa pýtali na ženu a syna. Počkajte, tí boli na palube Empress of Shropshire, pravda? Na tej lodi, čo odplávala zo Singapuru deviateho februára štyridsaťdva ?

Je mi ľúto, ale nemáme nijaké správy, vieme len, že ju potopili niekde pri Borneu. Sú chýry, že niektorí z cestujúcich to prežili, ale či naozaj, a kde sú — to nevie nikto. Musíte byť trpezlivý! Pokiaľ vieme, tu nablízku je veľa zajateckých táborov — na Celebese — na Borneu — musíte byť trpezlivý. Ďalší!

— Á, plukovník Smedly-Taylor? Je mi ľúto, pán plukovník, máme zlé noviny. Vaša pani zahynula pri nálete. Pred dvoma rokmi. Váš najmladší syn, major P. R. Smedly-Taylor, nositeľ Viktóriinho kríža, je nezvestný od štyridsiateho štvrtého, nevrátil sa z náletu na Nemecko. Váš syn John je s okupačnými jednotkami v Berlíne. Tu je jeho adresa. Hodnosť? Podplukovník. Ďalší.

— Plukovník Larkin? Aha, Austrálčanov má na starosti niekto iný. Ďalší!

— Kapitán Grey? Á, hm, je to trochu komplikované. Viete, hlásili vás v štyridsiatom druhom ako nezvestného. Obávam sa, že vaša žena sa druhý raz vydala. Je — é — tu je jej terajšia adresa. Neviem, pán kapitán. Budete sa musieť informovať na generálnom notárstve. Ľutujem, ale právne otázky nespadajú do mojej kompetencie. Ďalší!

— Kapitán Ewart ? Aha, Malajský pluk ? Áno. S potešením vám môžem oznámiť, že vaša žena a tri deti sú živé a zdravé. Sú v tábore Ča Song v Singapure. Áno, dnes popoludní vás tam odvedzieme. Prosím? Hm, to neviem. V správe jasne stojí tri deti, nie dve. Možno je to omyl. Ďalší!

Teraz sa už čoraz viac chlapov chodilo kúpať. Ale svet mimo tábora bol ešte vždy plný hrôz a tí, čo šli von, boli radi, ked sa zase vrátili nazad. Aj Sean išiel plávať. Kráčal s chlapmi na pobrežie a v ruke si niesol batôžtek. Keď skupina došla na breh, Sean sa odvrátil a chlapi — či. aspoň väčšina z nich — sa rehotali a posmievali homosexuálovi, ktorý sa nechcel vyzliecť ako všetci ostatní.

„Teploš!“

„Buzik!“

„Teplý braček!“

„Homoš!“

Sean sa pustil po brehu, preč od posmeškov, až kým nenašiel opustené miesto. Vyzliekol si krátke nohavice a košeľu a vzal si večerný sarong, vypchatú podprsenku, podväzkový pás a pančuchy a učesal si vlasy a nalíčil sa. Starostlivo, veľmi starostlivo. A potom dievča vstalo, sebaisté a veľmi šťastné. Obulo si topánky na vysokých opätkoch a vošlo do mora.

More ju uvítalo a učičíkalo ju do sladkého spánku a čoskoro zhltlo jej šaty, jej telo i jej čas.

Vo dverách Marlowovho baraku stál major. Blúzu mu nahrubo pokrývali stužky vyznamenaní a vyzeral veľmi mlado. Obzeral sa po baraku a po tých netvoroch, čo ležali na pričiach, preobliekali sa, fajčili alebo chystali sa pod sprchu. Jeho zrak sa zastavil pri Petrovi Marlowovi.

„Čo valíš tie oči, doriti?“ zvrieskol Peter Marlowe.

,,Čo si to dovoľujete, takto so mnou rozprávať? Som major a —“

„Pre mňa za mňa môžeš byť aj Kristus pán! Zmizni odtiaľto! Už aj zmizni!

„Stojte v pozore! Postavím vás pred poľný súd!“ brechal major, vypliešťal oči a pot sa z neho len tak lial. „Mali by ste sa hanbiť, stáť tam v sukni —“

„To je sarong —“

„Je to sukňa, stojíte v sukni a polonahý! Vy zajatci si myslíte, že si môžete dovoliť všetko. Ale to ste teda na omyle, zaplať pánboh! My vás už naučíme, čo je úcta —“

Peter Marlowe schytil bodák, rozbehol sa k dverám a strčil čepeľ majorovi pod nos. „Vypadni odtiaľto, lebo ti Prisámbohu podrežem ten sprostý krk —“ Major zmizol ako gáfor.

„Nerozčuľuj sa, Peter,“ zašomral Phil. „Narobíš nám všetkým iba nepríjemnosti.“

„Tak čo na nás vyvaľujú oči? Prečo? Doboha, prečo?“ skríkol Peter Marlowe. Ale nik mu neodpovedal.

Do baraku vkročil lekár; na rukáve mal pásku s červeným krížom, ponáhľal sa k Petrovi Marlowovi — pričom sa usilovne tváril, že sa neponáhľa — a usmieval sa naňho. „Nevšímajte si ho,“ povedal a ukázal na majora, ktorý chodil po tábore.

„Dočerta, prečo na nás všetci tak pozeráte?“

„Dajte si cigaretu a upokojte sa.“

Lekár vyzeral celkom slušný a pokojný, ale predsa len bol zvonka — a nedalo sa mu veriť.

„Dajte si cigaretu á upokojte sa! Nič iného vy čuramedáni ani neviete povedať,“ zúril Peter Marlowe. „Pýtal som sa, prečo na nás všetci tak pozeráte.“

Lekár si aj sám zapálil cigaretu a sadol si na posteľ, hoci to vzápätí oľutoval, lebo vedel, že všetky sú nakazené. Ale chcel pomáhať. „Pokúsim sa vám to vysvetliť,“ povedal ticho. „Vy — vy všetci — ste prežili, čo nemožno prežiť, a pretrpeli, čo sa pretrpieť nedá. Ste živé kostry. Tváre máte samé oči a v tých očiach taký pohľad...“ Na chvíľu sa odmlčal a hľadal slová, lebo vedel, že zajatci potrebujú pomoc, starostlivosť a súcit. „Neviem celkom, ako to opísať. Kradmý — nie, to nie je správne slovo, a nie je to strach. Ale všetci máte v očiach ten istý pohľad. A žijete, hoci podľa

všetkých pravidiel by ste mali byť mŕtvi. Nevieme, prečo ste nezomreli, ani prečo ste prežili práve vy — myslím vás všetkých, čo ste tu — prečo práve vy? My zvonka pozeráme na vás zvedavo, pretože ste fascinujúci —“
„Ako obludy v nejakej púťovej atrakcii, čo?“
„Áno,“ povedal doktor pokojne. „Dá sa to aj tak vyjadriť, ale — „
„Prisámbohu, že zabijem prvého ksichta, ktorý na mňa pozrie, akoby som bol nejaká opica.“
„Tu máte,“ pokúšal sa ho utíšiť lekár. „Vezmite si zopár práškov. Upokojíte sa —“
Peter Marlowe mu ich vyrazil z ruky a zreval: „Nechcem nijaké sprosté prášky! Chcem len toľko, aby ste ma nechali na pokoji!“ A vybehol von.
Americký barak bol prázdny.
Peter Marlowe si ľahol na Kráľovu posteľ a rozplakal sa.

„Zbohom, Peter,“ povedal Larkin.
„Zbohom, pán plukovník.“
„Zbohom, Mac.“
„Veľa šťastia, synečku.“
„Veď sa ohlásim.“
Larkin im podal ruku a potom sa pobral k bráne Changi, kde už čakali nákladné autá, ktoré odvážali posledných Austrálčanov na lode. Domov.
„Kedy odchádzaš, Peter?“ spýtal sa Mac, keď Larkina už nebolo.
„Zajtra. A ty?“
„Už teraz, ale ostanem v Singapure. Nemá zmyslu sadať na loď, keď neviem, ktorým smerom mám ísť.“
„Stále nič nového?“
„Nie. Môžu byť hocikde v juhovýchodnej Ázii. Ale keby boli mŕtvi, ona aj Angus, myslím, že by som to cítil. Tu dnu.“ Mac zdvihol plecniak a mimovoľne skontroloval, či v ňom ešte má utajenú škatuľku sardiniek. „Počul som taký chýr, že v ktoromsi singapurskom tábore sú nejaké ženy, čo plávali na Shropshire. Možno niektorá z nich bude voľačo vedieť, alebo mi nejako pomôže. Ak ich nájdem.“ Vyzeral starý a vráskavý, ale veľmi silný. Podal Petrovi ruku. „Salamat.“
„Salamat.“
„Pukimahlu!“
„Sendiris,“ povedal Peter Marlowe. Vedel, že plače, ale nehanbil sa za slzy. Ani Mac.
„Hocikedy mi môžeš napísať cez Bank of Singapore, synečku.“
„Aj napíšem. Veľa šťastia, Mac.“

„Salamat!“
Peter Marlowe stál na ceste, čo pretínala tábor, a pozeral, ako Mac kráča hore svahom. Na návrší Mac zastal, obrátil sa a raz zakýval. Peter Marlowe mu zakýval tiež a potom sa Mac stratil v zástupe.
A Peter Marlowe celkom osamel.

Posledný úsvit v Changi. Posledný muž zomrel. Niektorí dôstojníci zo šestnástky už odišli. Tí, čo boli najväčšmi chorí.
Peter Marlowe ležal v polospánku pod moskytiérou na priči. Okolo neho sa chlapi zobúdzali, vstávali, chodili na záchod. Barstairs už stál na hlave a cvičil jogu, Phil Mint sa už jednou rukou šparchal v nose a druhou zabíjal muchy, partia bridžu sa už rozbehla, Myner už cvičil stupnice na svojej drevenej klávesnici a Thomas už nadával, že raňajky zase meškajú.
„Čo povieš, Peter?“ spýtal sa Mike.
Peter Marlowe otvoril oči a prezrel si ho. „Hm, vyzeráš inakší, to musím nechať.“
Mike si spakruky pošúchal oholenú hornú peru. „Cítim sa ako nahý. Pozrel sa na seba do zrkadla. Potom pokrčil plecami. „No čo, zholil som ich a bašta.“
„Hej, prišlo žrádlo,“ zakričal Spenee.
„Čo máme?“
„Ovsenú kašu, hrianky, marmeládu, praženicu, šunku, čaj.“
Jedni nadávali, že porcie sú malé, druhí zase, že sú veľké.
Peter Marlowe si vzal iba praženicu a čaj. Zamiešal praženicu do trochy ryže, čo si odložil od včera, a s veľkou chuťou ju zjedol.
Zdvihol zrak, ked sa dovnútra vteperil Drinkwater. „Počujte, Drinkwater.“ Zastavil ho. „Máte chvíľku čas?“
„Isteže.“ Drinkwater bol prekvapený, že sa Peter Marlowe k nemu zrazu správa tak milo. Ale bledobelasé oči stále klopil k zemi, lebo sa bál, že prezradia, ako nevýslovné ho nenávidí. Opanuj sa,, Theo, hovoril si. Vydržal si dlhé mesiace. Tak to teraz nepokaz. Už iba pár hodín, a potom môžeš zabudnúť naňho i na všetkých ostatných protivných chlapov. Lyles a Blodger ťa nemali právo pokúšať. Bolo to od nich vermi mrzké. No, ved aj dostali, čo si zaslúžili.
„Pamätáte sa na to králičie stehno, čo ste ukradli?“
Drinkwaterovi blyslo v očiach. „Čo — o čom to rozprávate?“
Phil na druhej strane-uličky sa prestal škrabať a dával pozor.
„Ale choďte, Drinkwater,“ povedal Peter Marlowe. „Teraz už je to jedno. Čo mi na tom môže záležať ? Vojna sa skončila a my sme ju prežili. Ale pamätáte sa na to králičie stehno, pravda?“
Drinkwater nenaletel na taký jednoduchý trik. „Nie,“ povedal strmo, „nie, nepamätám sa.“ Ale musel sa ovládať, aby nevyhŕkol :

Skvelé, skvelé!
„Aby ste vedeli, králik to nebol.“
„Prosím? Prepáčte, Marlowe, ale to som nebol ja. A do dnešného dňa neviem, kto ho ukradol, aj keby to bolo neviem čo.“
„Poviem vám, čo to bolo,“ pokračoval Peter Marlowe, vychutnávajúc túto chvíľu. „Bol to potkan. Mäso z potkana.“
Drinkwater sa zasmial. „Ste ohromne vtipný,“ povedal sarkasticky.
„Lenže to bol naozaj potkan. Fakt. Sám som ho chytil. Bol veľký a chlpatý a po celom tele mal prašinu. A myslím, že mal mor.“
Drinkwaterovi sa zachvela brada a roztriasli líca.
Phil žmurkol na Petra Marlowa a veselo prikývol: „Je to pravda, dôstojný pán. Celý bol prašivý. Videl som Petra, keď z toho stehna sťahoval kožu...“
A vtedy si Drinkwater ovracal celú peknú čistú uniformu a vybehol von a tam vracal ďalej. Peter Marlowe sa rozosmial a v nasledujúcej chvíli už celý barak hrmel smiechom.
„Bože môj,“ povedal Phil, lapajúc po dychu. „Klobúk dolu pred tebou, Peter. To bol teda nápad! Vyhlásiť to za potkana. Bože dobrý! Aspoň si sa mu pomstil, sviniarovi.“
„Ale to naozaj bol potkan,“ odvetil Peter Marlowe. „Náročky som mu to stehno podstrčil, aby ho ukradol.“
„Samozrejme, samozrejme,“ vravel Phil posmešne a mechanicky sa oháňal po muchách. „Prosím ťa, načo vylepšovať taký skvelý nápad. Senzácia!“
Peter Marlowe vedel, že by mu aj tak neverili. Tak ostal ticho. Nik mu to neuverí, iba ak by im ukázal farmu... Bože môj! Farma! A obrátil sa mu žalúdok.
Obliekol si novú uniformu. Na náplecníkoch mal hodnostné označenie — nadporučík letectva. Na lavej strane hrude mal krídla. Poobzeral sa po svojom majetku — priča, moskytiéra, slamník, prikrývka, sarong, roztrhaná košeľa, otrhané krátke nohavice, dva páry drevákov, nôž, lyžica a tri alumíniové taniere. Zhrnul všetko z postele, vyniesol to von a podpálil.
„Hej, vy tam... aha, prepáčte, pán nadporučík,“ povedal seržant. „S ohňom nie sú žarty.“ Seržant prišiel zvonka, ale Peter Marlowe sa nebál ľudí zvonka. Už nie.
„Zmiznite,“ osopil sa naňho.
„Ale pán nadporučík —“
„Povedal som zmiznite, boha vám!“
„Áno.“ Seržant zasalutoval a Peter Marlowe bol veľmi spokojný sám so sebou, že sa už nebojí ľudí zvonka. Opätoval pozdrav, ale vzápätí to oľutoval, lebo nemal na hlave čiapku. Pokúsil sa chybu zakryť, povedal: „Kde mám dočerta čiapku ?“ a pobral sa nazad do

baraku. Cítil, že ho znova chytá strach pred tými zvonka. Ale zahnal ho a potom si v duchu sľúbil: Prisahámbohu, už sa nikdy nebudem báť.
Našiel čiapku i skrytú konzervu sardiniek. Dal si ju do vrecka, zišiel dolu schodmi z baraku a pustil sa cestou popri plote. Tábor už bol skoro prázdny. Posledné zvyšky anglických jednotiek odchádzali dnes, tým istým konvojom ako on. Idú preč. Dávno po tom, čo odišli všetci Austrálčania, a celú večnosť po Amíkoch. Ale to sa dalo čakať. U nás je to vždy tak — pomaly, ale iste.
Zastal pri americkom baraku. Plátenný previs na prístrešku smutne poletoval vo vetre minulosti. Potom naposledy vkročil do baraku. Nebol prázdny.“ Stál tam aj Grey, naglancený a vyuniformovaný.
„Prišli ste sa naposledy pozrieť na miesto svojich triumfov?“ spýtal sa jedovato.
„Dá sa na to aj tak pozerať.“ Peter Marlowe si spravil cigaretu a zvyšok tabaku nasypal do tabatierky. „A je po vojne. Teraz sme si rovní, vy a ja.“
„To je pravda.“ Grey mal tvár kŕčovite napätú a oči ako had. „Nenávidím vás až do špiku kostí.“
„Pamätáte sa na Dina?“
„A čo s ním?“
„Bol vaším špicľom, čo?“
„Teraz to už hádam môžem priznať.“
„Kráľ o Dinovi vedel.“
„To neverím.“
„Dino vám nosil informácie na rozkaz. Na Kráľov rozkaz!“ Peter Marlowe sa zasmial.
„To je lož!“
„Prečo by som mal klamať?“ Marlowov smiech náhle zatíchol. „Čas klamania sa skončil. Navždy. Ale Dino to naozaj robil na rozkaz. Spomínate si, že ste vždy prišli o vlas neskoro? Vždy.“
Bože dobrý, pomyslel si Grey. Áno, áno, už si to uvedomujem.
Peter Marlowe si potiahol z cigarety. „Kráľovi bolo jasné, že ak nedostanete informácie, a pravdivé, naozaj sa pousilujete získať špicľa. Tak vám podhodil svojho.“
Odrazu padla na Greya únava. Strašná únava. Veľa vecí bolo iba ťažko pochopiť. Veľa vecí, čudných vecí. Potom uvidel Petra Marlowa a jeho výsmešný úškrn — a bezmocnosť, ktorá sa v ňom tak dlho hromadila, odrazu vybuchla. Rozbehol sa cez barak, kopol do Kráľovej postele, až sa prevrátila, rozhádzal jeho veci a potom sa zvrtol k Petrovi Marlowovi. „Ohromne múdre! Ale videl som, ako Kráľovi pristrihli krídla, a uvidím, ako ich pristrihnú vám! A celej tej fajnovej vrstve, ku ktorej patríte!“

„Áno?“
„Na to môžete staviť krk. Ešte neviem ako, ale odplatím sa vám, aj keby som mal na to celý život obetovať. Nakoniec vás porazím. Šťastie vás opustí.“
„Šťastie s tým nemá nič spoločného.“
Grey namieril prst na Marlowovu tvár. „Narodili ste sa so šťastím. Aj Changi ste prežili so šťastím. Ba aj dušu ste si zachránili
— pokiaľ ju vôbec máte!“
„O čom to tu tárate?“ Peter Marlowe odstrčil obviňujúci prst.
„O skaze. Mravnej skaze. Zachránili ste sa v najvyšší čas. Ešte niekoľko mesiacov v Kráľovej blízkosti, pri jeho zle, a navždy by vás to zmenilo. Už ste začínali byť práve taký luhár a podvodník ako on.“
„Nebol zlý a nikoho nepodvádzal. Jednoducho sa prispôsobil okolnostiam.“
„To by veru pekne vyzeralo, keby sa každý skrýval za takú výhovorku. Existuje čosi také ako mravnosť.“
Peter Marlowe hodil cigaretu na zem a rozmliaždil ju opätkom na prach. „To mi chcete povedať, že by ste radšej zomreli so svojimi poondeným cnosťami, ako prežili s vedomím, že ste uzavreli zopár kompromisov?“
„Zopár?“ Grey sa drsne zasmial. „Vy ste zapredali všetko. Česť — statočnosť — hrdosť — a to všetko za almužnu od najväčšieho sviniara v celej tejto diere!“
„Keď už o tom hovoríme, Kráľ mal neobyčajne vyvinutý zmysel pre česť. Ale v jednom máte pravdu. Naozaj ma zmenil. Ukázal mi, že jeden človek je ako druhý, bez ohľadu na pôvod. To odporovalo všetkému, čo ma učili. Preto som robil chybu, keď som sa vám vysmieval za to, za čo nemôžete, a ľutujem to. Ale neospravedlňujem sa za to, že vami pohŕdam ako človekom.“
„Ja som aspoň nezapredal vlastnú dušu!“ Grey mal uniformu premáčanú potom a zlomyseľné gánil na Petra Marlowa. Ale zadúšal ho hnus nad sebou samým. A čo Smedly-Taylor? pýtal sa v duchu. Je to tak, aj ja som sa zapredal. Ale ja som aspoň vedel, že čo robím, je nesprávne. Viem to. A viem, prečo som to spravil. Hanbil som sa za svoj pôvod a chcel som patriť medzi lepších ľudí. K tvojej prekliatej triede, Marlowe. V armáde. Ale teraz mi na tom vôbec nezáleží. „Vy sviniari držíte svet v hrsti,“ povedal nahlas, „ale dlho to už tak nebude, namojdušu nie. My sa s vami vyrovnáme, ľudia ako ja. Nevybojovali sme vojnu zato, aby na nás pľuvali. Vrátime vám to.“
„Veľa šťastia!“
Grey sa usiloval nedychčať. Namáhavo uvoľnil zaťaté päste a utrel

si pot z očí. „Ale vy, vy nestojíte ani za to, aby sa človek s vami bil. Ste mŕtvy.“
„Ide práve o to, že sme obidvaja veľmi živí.“
Grey sa zvrtol a išiel k dverám. Na najvrchnejšom schode sa obrátil. „Fakticky by som sa vám a Kráľovi mal poďakovať za jedno,“ povedal jedovato. „Nenávisť k vám dvom ma udržala pri živote.“ Potom odišiel a viac sa neobzrel.
Peter Marlowe hľadel na tábor a potom sa zase poobzeral po baraku a po Kráľových rozhádzaných pokladoch. Zdvihol tanier, na ktorom servírovali vajcia, a všimol si, že ho už pokrýva vrstva prachu. Roztržito postavil stôl a položil tanier naň, pohrúžený do myšlienok. Myslel na Greya a na Kráľa a na Samsona a na Seana a na Maxa a Texa a na to, kde je Macova žena, a či Nai bola iba sen a na generála a na ľudí zvonka a na domov a na Changi.
Neviem, neviem, vravel si bezmocne. Je nesprávne prispôsobiť sa? Prežiť? Čo by som bol spravil, keby som bol Grey? A čo by bol Grey spravil, keby bol na mojom mieste? Čo je dobro a čo je zlo?
A Peter Marlowe si s bolesťou uvedomil, že jediný človek, ktorý by mu azda mohol dať odpoveď, zomrel v ľadových vodách cestou do Murmanska.
Pozeral na predmety z minulosti — stôl, na ktorom mal položenú ruku, posteľ, kde ho liečili, lavica, na ktorej sedávali s Kráľom, kreslá, v ktorých sa smiali — a videl, že sú už staré a plesnivé.
V rohu ležal zväzok japonských dolárov. Zdvihol ich a zahľadel sa na ne. Potom ich púšťal z ruky, jednu bankovku po druhej. Ako dopadali na zem, sadali na ne muchy, vyletúvali v celom roji a zase sadali nazad.
Peter Marlowe zastal vo dverách. „Zbohom,“ povedal naposledy všetkému, čo patrilo jeho priateľovi. „Zbohom a ďakujem.“
Vykročil z baraku a popri múre väznice šiel k radu nákladných áut, ktoré trpezlivo čakali pri bráne Changi.
Pri poslednom aute stál Forsyth, nesmierne rád, že sa jeho práca končí. Bol vyčerpaný a v očiach mal znamenie Changi. Dal konvoju povel na odchod.
Prvé auto sa pohlo a po ňom druhé a tretie, až všetky autá nechali Changi za sebou a Peter Marlowe sa obzrel iba raz.
Keď bol ďaleko.
Keď už Changi vyzeralo ako perla v smaragdovej lastúre, modrobiela pod príkrovom tropickej oblohy — keď Changi stálo na miernom návrší, obkľúčené pásom zelene, ktorý v diafke vystriedalo modrozelené more a more vystriedal nekonečný obzor.
A potom sa už ani on viac neobzrel.

Tú noc bolo Changi prázdne. Bez ľudí. Ale hmyz zostal.
A potkany.
Tie tam stále boli. Pod barakom. A veľa ich zomrelo, lebo väznitelia na ne zabudli. Ale najsilnejší prežili.
Adam trhal drôt, aby sa dostal k potrave, ktorá ležala pred jeho klietkou, zápasil s ním tak, ako s ním zápasil, odkedy ho tam zovreli. A jeho trpezlivosť nezostala bez odmeny. Bočnica klietky povolila a on sa vrhol na potravu a zožral ju. A potom si oddýchol a s novou silou sa vrhol na ďalšiu klietku, a po čase sa nakŕmil mäsom, čo v nej našiel.
Eva sa pridala k nemu a on sa nasýtil jej a ona jeho a potom zháňali potravu spoločne. Neskôr sa zosypala celá strana zákopu a veľa klietok sa otvorilo a živí sa kŕmili mŕtvymi a slabí živí sa stali potravou pre silných živých, až napokon všetci, čo prežili, boli rovnako silní. A potom bojovali medzi sebou a kŕmili sa.
A Adam vládol, pretože bol Kráľom. Až do dňa, keď ho opustila vôľa byť Kráľom. Potom zomrel, lebo sa stal potravou pre silnejšieho. A Kráľom bol vždy najsilnejší, Kráľom nie samou silou, ale prefíkanosťou a šťastím a silou, všetkým dovedna. Medzi potkanmi.

RETRO

James Clavell
POTKAN KRÁĽ

Zväzok 27

Rediguje Katarína Jusková

Z anglického originálu James ClavelI: King Rat, ktorý vyšiel vo vydavateľstve Dell Publishing Co., Inc., New York 1976, preložil Ján Vilikovský.

Vydal Slovenský spisovateľ, Bratislava 1984. Zodpovedná redaktorka Gabriela Hanáková. Korigovala Magda Hamadová. Obálku navrhol Ján Krížik a Ladislav Borodáč.Technická redaktorka Hana Pavlásková.

Tem. skúp. 301/13. Číslo publikácie 2811. Vydanie druhé. Náklad 60 000 výtlačkov. AH 24,61, VH 25,23. Vytlačili Nitrianske tlačiarne, n. p., Nitra. Strán 384. Výmer SÚKK č. 1997/1-83.

Kčs 26,-
13-72-058- 84
605/22/82.5